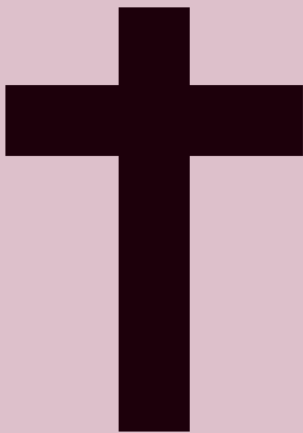

Новий Завіт.
Переклад П. Куліша

The New Testament in Ukrainian, translated by P. Kulish in

1871

Новий Завіт. Переклад П. Куліша
The New Testament in Ukrainian, translated by P. Kulish in
1871

Public Domain

Language: Українська (Ukrainian)

Translation by: Panteleimon Kulish

2021-10-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jul 2024 from source files dated 31 Aug 2023
1d4fcb6c-e42a-5d5b-a622-85571c976358

Contents

Від Матвія	1
Від Марка	29
Від Луки	47
Від Івана	77
Дії	99
До римлян	128
1 до коринтян	140
2 до коринтян	151
До галатів	159
До ефесян	163
До филип'ян	167
До колоссян	170
1 до солунян	173
2 до солунян	176
1 Тимофію	178
2 Тимофію	182
До Тита	185
До Филимона	187
До євреїв	188
Якова	197
1 Петра	200
2 Петра	204
1 Івана	206
2 Івана	209
3 Івана	210
Юда	211
Об'явлення	212

Від Матвія

¹ Книга родоводу Ісуса Христа, сина Давидового, сина Авраамового. ² Авраам породив Ісаака; а Ісаак породив Якова; а Яков породив Юду та братів його; ³ а Юда породив Фареса та Зару від Тамари; а Фарес породив Есрома; а Есром породив Арама; ⁴ а Арам породив Аминадава; а Амнадав породив Насона; а Насон погодив Салмона; ⁵ а Салмон породив Вооза від Рахави; а Вооз породив Овида від Рути; а Овид породив Ессея; ⁶ а Ессей породив Давида царя; а Давид цар породив Соломона від Урієвої; ⁷ а Соломон породив Ровоама; а Ровоам породив Авію; а Авія породив Асу; ⁸ а Аса породив Йосафата; а Йосафат породив Йорама; а Йорам породив Озію; ⁹ а Озія породив Йоатама; а Йоатам породив Ахаза; а Ахаз породив Єзекію; ¹⁰ а Єзекія породив Манассію, а Манассія породив Амона; а Амон породив Йосію; ¹¹ а Йосія породив Єхонію та братів його, під час переселення у Вавилон; ¹² а після того, як переселено їх у Вавидон, Єхонія породив Салатіїла, а Салатіїл породив Зоровавеля; ¹³ а Зоровавель породив Авіюда; а Авіюд породив Єліакима; а бляким породив Азора; ¹⁴ а Азор породив Садока; а Садок породив Ахима; а Ахим породив Єліюда; ¹⁵ а Єліюд породив Єліазара; а Єліазар породив Маттана; а Маттан породив Якова; ¹⁶ а Яков породив Йосифа, чоловіка Маріїного, що від неї родивсь Ісус, на прізвище Христос. ¹⁷ То всіх родів од Авраама до Давида чотирнайцять родів; а від Давида до переселення у Вавилон чотирнайцять родів; і від переселення у Вавилон до Христа чотирнайцять родів. ¹⁸ Різдво ж Ісуса Христа стало ся так. Скоро Його матір Марию заручено Йосифові, перш ніж вони зійшли ся, постережено, що вона пала в утробі від сьвятого Духа. ¹⁹ Йосиф же, чоловік її, будучи праведний, і не хотячи ославити її, хотів був потай відпустити її. ²⁰ Та як він про се думав, аж ось явивсь йому вві сні ангел Господень, глаголючи: Йосифе, сину Давидів, не бій ся взяти до себе Марию, жінку твою; бо що в ній зачалось, те від сьвятого Духа. ²¹ І вродить вона сина, і даси йому імя Ісус; бо він спасе людей своїх од гріхів їх. ²² Усе ж се стало ся, щоб справдилось, що промовив Господь через пророка, глаголючи: ²³ Ось діва матиме в утробі, і вродить сина, і дадуть йому імя Емануїл, що перекладом є: З нами Бог. ²⁴ Прокинувшись тоді Йосиф од сна, зробив так, як ангел Господень повелів йому, й узяв до себе жінку свою; ²⁵ і не знав її, аж поки вона вродила сина свого перворідня, і дав йому імя Ісус.

2

¹ Як же народивсь Ісус у Витлеемі Юдейському за царя Ірода, прийшли мудрці зі сходу в Єрусалим, ² говорячи: Де народжений цар Жидівський? бачили бо ми зорю його на сході, й прийшли поклонитись йому. ³ Почувши ж цар Ірод, стрівожив ся, і ввесь Єрусалим із ним. ⁴ І, зібравши всіх архиєреїв і письменників людських, допитував ся в них, де Христу родити ся. ⁵ Вони ж казали йому: В Витлеемі Юдейському, бо ось як написано в пророка: ⁶ І ти, Витлееме, земле Юдина, нічим не гірша еси між князями Юдиними; бо з тебе прийде гетьман, що страшинувати ме над народом моїм Ізраїлем. ⁷ Закликавши тоді Ірод тайкома мудрців, пильно в них випитував, якого часу показалась зоря. ⁸ І послав їх у Витлеєм, і каже: Йдїть та розпитайтесь пильно про те хлопятко; а як знайдете, принесїть мені звістку, щоб і мені пійти поклонитись йому. ⁹ Вони ж, вислухавши царя, вийшли; коли се зоря, що бачили на сході, йде поперед них, поки прийшла та й стала зверху, де було хлопятко. ¹⁰ Побачивши ж вони зорю, зраділи вельми

великою радістю. ¹¹ І, ввійшовши в господу, знайшли хлопятко з Марією, матір'ю його, й, припавши, поклонились йому; й, відкривши скарби свої, піднесли йому дари: золото, ладан і миро. ¹² І, будши остережені вві сні, не вертатись до Ірода, вернулись в свою землю иншим шляхом. ¹³ Як же вони вийшли, ось ангел Господень являєть ся Йосифові вві сні, глаголючи: Встань, візьми хлопятко й матір його, та втікай в Єгипет, і перебудь там, поки сповищу тебе; бо Ірод шукати ме хлопятка, щоб убити його. ¹⁴ Він же, вставши, взяв хлопятко й матір його в ночі, та й пійшов у Єгипет. ¹⁵ І пробував там аж до смерти Іродової, щоб справдилось, що сказав Господь через пророка, глаголючи: Із Єгипту покликав ся сина мого. ¹⁶ Бачивши тоді Ірод, що мудрці насъміялись із него, розлютував ся вельми, та й послав повбивати всіх дітей у Витлеємі й у всіх границях його, од двох років і меньше, по тому часу, що про него він пильно довідував ся в мудрців. ¹⁷ Тоді справдилось, що промовив Єремія пророк, глаголючи: ¹⁸ Чути в Рамі голосінне і плач і тяжке наріканне: Рахила плаче по дітях своїх, і не дає розважати себе, бо їх нема вже. ¹⁹ Як же вмер Ірод, ось являєть ся ангел Господень уві сні Йосифу в Єгипті, ²⁰ глаголючи: Устань, та візьми хлопятко й матір його, та йди в землю Ізраїлеву: бо ті померли, що шукали душі хлопятка. ²¹ І встав він, і взяв хлопятко й матір його, та й пійшов у землю Ізраїлеву. ²² Та, почувши, що Архелай царюв в Юдеї замість батька свого Ірода, побоявсь йти туди; а, будши остережений уві сні, звернув у сторони Галилейські: ²³ і, прийшовши, жив у городі, що його звали Назарет, щоб справдилось сказане в пророків: Що звати меть ся Назореем.

3

¹ Того часу прийшов Йоан Хреститель, проповідуючи в пустині Юдейській, ² і глаголючи: Покайтесь: наблизилось бо царство небесне. ³ Се ж бо той, про кого казав пророк Ісаїя, глаголючи: Голос покликаючого в пустині: Приготовте дорогу Господню, правими робіть стежки його. ⁴ Сам же Йоан мав одужу свою з верблужого волосу, і шкуряний пояс на поясниш своїй; а їдою його була сарана та дикий мед. ⁵ Тоді виходили до него Єрусалим, і вся Юдея, і вся околиця Йорданська, ⁶ і хрестились в Йордані від него, сповідаючи гріхи свої. ⁷ Та, бачивши він, що багато Фарисеїв і Садукееїв приходило до хрещення його, сказав до них: Кудло гадюче, хто остеріг вас, щоб утікали від настагаючого гніва? ⁸ Принесіть же овощ достойний покаяння; ⁹ і не думайте казати в серці своєму: В нас батько Авраам; бо я вам важу, що Бог зможе з сього каміння підняти дітей Авраамові. ¹⁰ Вже ж і сокира коло кореня дерева лежить; тим кожне дерево, що не дає доброго овощу, зрубують, та й кидають ув огонь. ¹¹ Я оце хрещу вас водою на покаянне; а Той, що йде за мною, потужніший від мене; недостоен я йому й обува носити: Він вас хрестити ме Духом сьвятим та огнем. ¹² У руці в Него лопата, й перечистить Він тік свій, і збере пшеницю свою в клнью, а полу спалить огнем негасимим. ¹³ Приходить тоді Ісус із Галилеї на Йордан до Йоана, охреститись від него. ¹⁴ Та Йоан не допускав його, говорячи: Мені самому треба в Тебе хреститись, а Ти прийшов до мене? ¹⁵ Відказуючи йому Ісус, рече до него: Допусти тепер, бо тав годиться нам чинити всяку правду. Тоді допустив його. ¹⁶ І охрестившись Ісус, вийшов зараз із води; й ось відчинилось йому небо, і побачив він Духа Божого, що спустивсь як голуб, і злинув на Него. ¹⁷ І ось голос із неба, глаголючи: Се мій Син любий, що я вподобав його.

4

¹ Тоді повів Ісуса дух у пустиню на спокусу диявольську. ² І постив він сорок днів

і сорок ночей, потім забажав їсти. ³ І прийшовши спокусник до Него, каже: Коли ти Син Божий, звели сим камінням зробитись хлібом. ⁴ Він же, озвавшись, сказав: Писано: Не самим хлібом жити ме чоловік, а кожним словом, що виходить із уст Божих. ⁵ Тоді диявол бере Його в святий город, і ставить Його на церковнім крилі, ⁶ І каже до Него: Коли ти Син Божий, кинь ся вниз, писано бо: Що накаже про Тебе ангелам своїм, і на руках понесуть Тебе, щоб не вдаривсь часом об камінь ногою Твоєю. ⁷ Рече йому Ісус: Писано знов: Не спокушуй Господа Бога твого, ⁸ Знов бере Його диявол на гору височенну, й показує Йому всі царства на світі й славу їх; ⁹ і каже до Него: Оце все дам тобі, коли, припавши, поклониш ся мені. ¹⁰ Рече тоді йому Ісус: Геть від мене, сатано! писано бо: Господу Богу твоєму кланяти меш ся, і Йому одному служити меш. ¹¹ Зоставив тоді Його диявол, і ось ангели приступили й служили Йому. ¹² Як же почув Ісус, що Йоана видано, то перейшов у Галилею; ¹³ і, покинувши Назарет, пійшов і пробував у Капернаумі що при морю, у грянціях Завулона та Нефталіма: ¹⁴ щоб справдилося слово Ісаї пророка, глаголючого: ¹⁵ Земля Завулон і земля Нефталім, на морському шляху, за Йорданом, Галидея поганська; ¹⁶ люде сидячі в темряві побачили світло велике, й тим, що сидять у країні й тіні смертній, засяло світло. ¹⁷ З того часу почав Ісус проповідувати й глаголати: Покайтесь, наблизилось бо царство небесне. ¹⁸ І, йдучи Ісус попри море Галилейське, побачив двох братів, Симона, званого Петром, та Андрея, брата його, що закидали невід у море; були бо рибалки. ¹⁹ І промовив до них: Ідїть за мною, то зроблю вас ловцями людськими. ²⁰ Вони ас зараз, покинувши неводи свої, пійшли слідом за Ним. ²¹ І, йдучи звідтіля, побачив інших двох братів, Якова Зеведеєвого та Йоана, брата його, у човні з Зеведеєм, батьком їх, як налагоджували неводи свої; і покликав їх. ²² Вони ж зараз, покинувши човен і батька свого, пійшли слідом за Ним. ²³ І ходив Ісус по всій Галилеї, навчаючи по школах їх, і проповідуючи евангелию царства, та сціляючи всякий недуг і всякі болесті поміж людьми. ²⁴ І розійшлась чутка про Него по всій Сирщині; й приводжено до Него всіх недужніх, що болїли всякими болєщами та муками, й біснுவатих, і місячників, і розслаблених; і сціляв їх. ²⁵ І йшло за Ним пребагато народу з Галилеї, й з Десятиграду, й з Єрусалиму, й з Юдеї, й за Йордану.

5

¹ Побачивши ж народ, зійшов на гору, і, як сїв, приступили до Него ученики Його; ² і відкрив Він уста свої, і навчав їх, глаголючи: ³ Блаженні вбогі духом, бо їх царство небесне. ⁴ Блаженні сумні, бо такі втішать ся. ⁵ Блаженні тихі, бо такі осягнуть землю. ⁶ Блаженні голодні й жадні правди, бо такі наситять ся. ⁷ Блаженні милостиві, бо такі будуть помилювані. ⁸ Блаженні чисті серцем, бо такі побачать Бога. ⁹ Блаженні миротворці, бо такі синами Божими звати муть ся. ¹⁰ Блаженні, кого гонять за правду, бо їх царство небесне. ¹¹ Блаженні ви, коли вас безчестити муть, та гонити муть, та казати муть на вас усяке лихе слово не по правді, ради мене. ¹² Радуйтеся і веселіться: бо велика нагорода ваша на небі; так бо гонили й пророків, що бували перше вас. ¹³ Ви сіль землі; коли ж сіль звітріє, то чим солити? Ні-на-що не годить ся тоді вона, тільки щоб викинути геть і щоб топтали її люде. ¹⁴ Ви світло світу. Не може город сховати ся, стоячи на горі; ¹⁵ і, засьвітвшись свьчку, не став лять під посудину, а на свьчнику то й свьтить вона всім, хто в хаті. ¹⁶ так нехай сяє світло ваше перед людьми, щоб вони бачили ваші добрі діла, й прославляли Отця вашого, що на небі. ¹⁷ Не думайте, що я прийшов знївечити закон або пророків; не прийшов я знївечити, а

сповнити. ¹⁸ Істино бо глаголю вам: Доки перейде небо й земля, одна йота, або одна титла не перейде з закону, аж поки все станеть ся. ¹⁹ Тим, хто поламле одну найменшу з сих заповідей і навчить так людей, той звати меть ся найменшим у царстві небесному; а хто сповнить і навчить, той звати меть ся великим у царстві небесному. ²⁰ Глаголю бо вам: Що коли ваша правда не переважить письменників та Фарисеїв, то не ввійдете в царство небесе. ²¹ Чували ви, що сказано старосьвїцьким: Не вбий, а хто вбе, на того буде суд. ²² Я ж вам глаголю: Хто сердить ся на брата свого без причини, на того буде суд; а хто скаже на брата свого: Рака [Безчесний], на того буде громадський суд; хто ж скаже: дурню, на того буде огонь пекельний. ²³ Тим, коли принесеш дар свій до жертівні, й загадаеш там, що твій брат має що проти тебе; ²⁴ зостав свій дар перед жертівнею, і йди геть, помириш перш із братом твоїм, а тоді прийди й подай дар твій. ²⁵ Мирись із твоїм противником хутко, доки ти ще в дорозі з ним, щоб не віддав тебе противник судді, а суддя не віддав тебе осавулї (служї), і не кинуто тебе в темницю. ²⁶ Істино глаголю тобі: Не вийдеш звідтіля, доки не віддаси й останнього шеляга. ²⁷ Чували ви, що сказано старосьвїцьким: Не чини перелюбу. ²⁸ Я ж вам глаголю: Хто спогляне на жінку жадібним оком, той уже вчинив перелюб із нею в серці своїм. ²⁹ Коли ж око твоє правем блазнить тебе, вирви його, й кинь од себе; бо більша користь тобі, щоб один із членів твоїх згинув, а не все тіло кинуто в пекло. ³⁰ І коли права рука твоя блазнить тебе відотни її, й кинь од себе; більша бо користь тобі, щоб один із членів твоїх згинув, а не все тіло твоє кинуто в пекло. ³¹ Сказано ж: Що хто розводить ся з жінкою своєю, нехай дасть їй розвідний лист. ³² Я ж вам глаголю: Що хто розведеть ся з жінкою своєю, хита що за перелюб, доводить її до перелюбу; й хто оженить ся з розвідкою, чинить перелюб. ³³ Знов чували, що сказано старосьвїцьким: Не клянись криво, а сповняй перед Господом обітницї твої. ³⁴ Я ж вам глаголю: Не клянїть ся зовсім: ні небом, бо воно престол Божий; ³⁵ ні землею, бо вона підніжок ніг Його; ні Єрусалимом, бо се город великого царя; ³⁶ ні головою твоєю не клянись, бо не зможеш зробити ні одного волоса білим або чорним. ³⁷ Слово ж ваще нехай буде: так, так; ні, ні; бо що більш над се, те від лихого. ³⁸ Чували ви, що сказано: Око за око, й зуб за зуб. ³⁹ Я ж вам глаголю: Не противтеь лихому, а хто вдарить тебе у праву щоку твою, повернись до него й другою. ⁴⁰ І хто схоче судитись із тобою і зняти з тебе свиту, віддай йому й жупанок. ⁴¹ І хто силувати ме тебе йти милю, йди з ним двї. ⁴² Дай, хто в тебе просить, і хто хоче в тебе позичити, не одвертайсь од него. ⁴³ Чували ви, що сказано: Люби ближнього твого, й ненавидь ворога твого. ⁴⁴ Я ж вам глаголю: Любїть ворогів ваших, благословляйте, хто клене вас, робїть добро, хто ненавидить вас, і молїть ся за тих, що обижають вас і гонять вас; ⁴⁵ щоб вам бути синами Отця вашого, що на небї; Він бо велить сонцю своєму сходити над лихими й над добрими, й посилає дощ на праведних і неправедних. ⁴⁶ Бо коли ви любите тих, що люблять вас, то за що вам нагорода? хита й митники не те саме роблять? ⁴⁷ І коли витаєте тільки братів ваших, то що надто робите? хита й митники не так роблять? ⁴⁸ Оце ж бувайте звершенї, як Отець ваш, що на небї, звершений.

6

¹ Остерігайтесь подавати милостиню вашу перед людьми, щоб вони вас бачили; а то не мати мете ніякої нагороди від Отця вашого, що на небї. ² Тим, коли подаеш милостиню, то не труби в трубу перед собою, як роблять лицеміри по школах та по улицах, щоб здобути слави в людей. Істино глаголю вам: Мають вони нагороду собі. ³ Ти ж, як подаеш милостиню, то нехай ліва рука твоя не знає, що робить права: ⁴ щоб твоя милостиня була потайна; а Отець твій, що бачить потайне,

віддасть тобі прилюдно. ⁵ І коли молиш ся, не будь таким, як лицеміри; бо вони люблять молитись, стоячи в школах та по росхідних улицях, щоб їх бачили люде. Истино глаголю вам: Мають вони нагороду собі. ⁶ Ти ж, коли молиш ся, увійди в хатину твою та, зачинивши двері, помолись Отцю твоєму потай; а Отець твій, що бачить потайне, віддасть тобі прилюдно. ⁷ Як же молитесь, то не говоріть багато, як погане: бо вони думають, що за довгі молитви будуть вислухані. ⁸ Не приподоблюйте ся ж до них; бо Отець ваш знає, чого вам треба, перш ніж просите в Него. ⁹ Тим же то моліть ся ось як: Отче наш, що на небі! Нехай святить ся імя твоє. ¹⁰ Нехай прийде царство твоє. Нехай буде воля твоя, як на небі, так і на землі. ¹¹ Хліб наш щоденний дай нам сьогодні. ¹² І прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим. ¹³ І не веди нас у спокус, а ізбави нас од лукавого. Бо твоє єсть царство й сила, й слава по віки. Амінь. ¹⁴ Бо коли прощати мете людям провини їх, то й Отець ваш небесний прощати ме Вам. ¹⁵ Як же не прощати мете людям провин їх, то й Отець ваш небесний не прощати буде провин ваших. ¹⁶ Коли ж постите, нехай не буде в вас, як у лицемірів, сумного виду: змінюють бо лица свої, щоб здаватись людям постниками. Истинно глаголю вам: Що мають вони нагороду собі. ¹⁷ Ти ж, коли постиш, намасти голову твою, і вмий лице твоє; ¹⁸ щоб не здавав ся людям постником, а Отцеві твоєму, що потай; а Отець твій, що бачить потайне, віддасть тобі прилюдно. ¹⁹ Не збирайте собі скарбів на землі, де міль і ржа їсть, і де злодії підкопують ся і крадуть. ²⁰ Збирайте ж собі скарби на небі, де ні міль, ні ржа не їсть, і де злодії не підкопують ся й не крадуть. ²¹ Бо де скарб ваш, там буде й серце ваше. ²² Світло тілу око; тим, коли око в тебе ясне, то й все тіло твоє буде світле. ²³ Коли ж у тебе око лихе, то й все тіло твоє буде темне. Тим, коли світло, що в тобі, буде темрява, то яка велика се темрява! ²⁴ Ніхто не може служити двом панам, бо, або одного ненавидіти ме, а другого любити ме; або до одного прихилить ся, а другим гордувати ме. Не можете Богу служити й мамоні. ²⁵ Тим глаголю вам: Не журіть ся життем вашим, що вам їсти або пити; ані тілом вашим, чим зодягти ся. Чи душа ж не більше їжі, а тіло одежі? ²⁶ Спогляньте на птаство небесне, що не сіють і не жнуть, ані збирають у клюню; от же Отець важ небесний годує їх. А ви хиба не луччі від них ?, ²⁷ Хто з вас, журячись, може прибавити собі зросту хоч на один локіть ? ²⁸ І одежею чого вам журитись? Придивіть ся до польових лилій як вони ростуть; не працюють, ні прядуть; ²⁹ глаголю ж вам: Що й Соломон у всій славі своїй не одягавсь тав як одна з них. ³⁰ Коли ж Бог так з'одягав польове зілле, що сьогодні воно є, а завтра вкинуть його в піч, то чи не більше ж з'одягати ме вас, маловірні? ³¹ Тим же то не журіть ся, кажучи: Що їсти мем? або: Що пити мем? або: Чим зодягнемось? ³² Про все таке побивають ся погане; бо Отець ваш небесний знає, що вам усього того треба. ³³ А шукайте перш царства Божого та правди Його; се ж усе додасть ся вам. ³⁴ Оце ж не журіть ся про завтра; бо завтра журити меть ся само про своє. Доволі в кожного дня лиха свого.

7

¹ Не судіть, щоб вас не суджено. ² Бо яким судом судите, вас судити муть; і якою мірою міряєте, вам одміряєть ся. ³ Чого ж дивиш ся на порошину в оці брата твого, у своєму ж оці поліна не чуєш? ⁴ Або, як скажеш ти братові твоєму: Дай я вийму порошину тобі з ока, а он у тебе самого поліно в оці? ⁵ Лицеміре, перш вийми в себе самого з ока ломаку; тоді добре бачити меш, як вийняти братові твоєму з ока порошину. ⁶ Не давайте святого собакам, і не кидайте ваших перед свинями, щоб не потоптали їх ногами своїми й, обернувшись, не порвали вас. ⁷ Просіть, то й дасть ся вам; шукайте, то й знайдете; стукайте, то й відчинить ся

вам: ⁸ кожен бо, хто просить, одержує і хто шукає, знаходить; і хто стукає, тому відчиняють. ⁹ Або, чи в між вами така людина, що в неї син попросить хліба, а вона подала б йому каменя? ¹⁰ або коли попросить риби, а вона подала б йому гадюку? ¹¹ Коли ж ви, будши лихими, умієте давати добрі дари дітям вашим, то чи не більше ж давати ме все добре Отець ваш, що на небі, тим, хто просить у Него? ¹² Оце ж, усе, що бажаєте, щоб робили вам люде, так і ви робить їм; се бо єсть закон і пророки. ¹³ Увійходьте вузкими дверима, бо широкі ті двері й розлога та дорога, що веде до погибелі, й багачко таких, що ними входять: ¹⁴ вузкі бо ті двері, й тісна та дорога, що веде до життя, і мало таких, що їх знаходять. ¹⁵ Остерігайтесь лжепророків, що приходять до вас ув одежі овецій, а в середині вони вовки хижі. ¹⁶ Познаєте їх по овочам їх. Чи збирають виноград із тернини, або фіги з бодяків? ¹⁷ Так усяке добре дерево родить оwoц добрий, а пусте дерево родить оwoц лихий. ¹⁸ Не може добре дерево родити лихого оwoцу, ані пусте дерево родити оwoцу доброго. ¹⁹ Усяке дерево, що не родить доброго оwoцу, рубають і кидають ув огонь. ²⁰ Оце ж по овочам їх познаєте їх. ²¹ Не кожен, хто говорить до мене: Господи, Господи! увійде в царство небесне, а той, хто чинить волю Отця мого, що на небі. ²² Многі казати муть до мене того дня: Господи, Господи, чи не в твоє ас імя ми прокували? й не твоїм імям бiси виганяли? й не твоїм імям великі чудеса робили? ²³ І промовлю тоді до них: Ніколи я вас не знав; йдїть од мене, ви, що чините беззаконне. ²⁴ Оттим же, всякий, хто слухав сї слова мої й чинить їх, того уподоблю я чоловікові мудрому, що вбудував свій будинок на камені; ²⁵ і полили дощі, й надійшла повідь і забуяли вітри, й наперли на той будинок; та й не впав він; бо основано його на камені. ²⁶ А всякий, хто слухав сї слова мої, та й не чинить їх, уподобить ся чоловікові необачному, що вбудував свій будинок на піску; ²⁷ і полили дощі, й надійшла повідь, і забуяли вітри, й наперли на той будинок; і впав він, і велика була руїна його. ²⁸ І сталось, як скінчив Ісус оцї слова, дивувавсь народ наукою Його: ²⁹ бо Він їх навчав, яко маючий власть, а не як письменники.

8

¹ Як же зійшов з гори, багато народу йшло слїдом за Ним. ² Коли се приступив прокажений і вклонивсь Йому, кажучи: Господи, коли хочеш, то зможеш очистити мене, ³ І простяг Ісус руку, й приторкнувсь до него, й рече: Хочу, очистись. І зараз очистилась проказа його. ⁴ І рече до него Ісус: Гледи ж, не кажи нікому, а йди та покажись священикові, й принеси дар, який повелїв Мойсей на свїдкуванняннє їм. ⁵ А як увійшов Ісус у Капернаум, приступив до Него сотник, благаючи Його, ⁶ й говорячи: Господи, слуга мій лежить дома розслаблений, і тяжко мучить ся. ⁷ І рече до него Ісус: Я пійду та сїцлю його. ⁸ Озвав же ся сотник і сказав: Господи, не заслужив я того, щоб Ти ввійшов під мою стелю; а промов одно слово, то й одужає слуга мій. ⁹ Бо сам я чоловік під властю, і маю воїни під собою; і скажу сьому: Йди, то й іде; а другому: Прийди, то й прийде, а служї моему: Роби те, то й робить. ¹⁰ Почувши се Ісус, дивував ся, і рече до тих, що йшли слїдом за Ним: Істино кажу вам: Навіть в Ізраїлі не знайшов я такої віри. ¹¹ І кажу вам: Що многі прийдуть од сходу й заходу, та й сядуть з Авраамом, з Ісааком і з Яковом у царствї небесному, ¹² а сини царства будуть повикидані у темряву надвїрню: там буде плач і скриготаннє зубів. ¹³ І рече Ісус до сотника: Йди, і, як вїрував еси, станеш ся тобі. І одужав слуга його тієї самої години. ¹⁴ І прийшов Ісус до Петрової господи, та й побачив, що теща його лежить у пропасниці. ¹⁵ І приторкнувсь до руки її, й покинула пропасниця її, й вставши вона, послуговала їм. ¹⁶ Як же настав вечір, приведено до Него багато бiснуватих; і повиганяв Він

біси словом, і сцілив усіх недужих ; ¹⁷ щоб справдилось, що сказав Ісаїя пророк, глаголючи: Узяв Він на себе недуги наші, й поніс болючі наші. ¹⁸ Як же побачив Ісус великий натовп кругом себе, то звелів плисти на той бік. ¹⁹ І приступивши один письменник, каже до Него: Учителю, пійду слідом за Тобою, куди б Ти ні пійшов. ²⁰ Ісус же рече до него: Лисиці мають нори, йптаство небесне гнізда; Синові ж чоловічому ніде й голови прихилити. ²¹ Другий же ученик Його каже до Него: Господи, дозволь мені перш пійти поховати батька мого. ²² Ісус ж рече до него: Йди слідом за мною; нехай мертві ховають мерці свої. ²³ І, як увійшов у човен, поввіходили слідом за Ним ученики Його. ²⁴ Аж ось схопилась велика хуртовина на морі, така що філя заливала човна; Він же спав. ²⁵ І, приступивши ученики Його, розбудили Його, кажучи: Господи, спаси нас: погибаємо. ²⁶ І рече до них: Чого ви злякались, маловірни? Тоді встав, і погрозив вітрам та морю; і настала велика тиша. ²⁷ Люде ж дивувались, говорячи: Хто се такий, що й вітри й море слухають Його! ²⁸ І як переплив на той бік у Гергесинську землю, зустріло Його два біснுவатих, що вийшли з гробів, вельми злющі, так що ніхто не важив ся ходити дорогою тією. ²⁹ І ось, закричали, говорячи: Що нам і Тобі, Ісусе, Сину Божий? чи на те прийшов єси сюди, щоб нас задалегідь мучити? ³⁰ Оддаючи ж од них пас ся великий гурт свиней. ³¹ А біси благали Його, кажучи: Коли нас виженеш, то дозволь нам увійти в гурт свинячий. ³² І рече до них: Ійдіть. І, вийшовши вони, увійшли в стадо свиняче - коли се увесь гурт свинячий кинувсь із кручі в море, та й потонув у воді. ³³ А пастухи повтікали й, прибігши в город, розказали про все й про біснуватих. ³⁴ І ось увесь город вийшов назустріч Ісусові, а побачивши Його благали, щоб вийшов геть із границь їх.

9

¹ І ввійшов Він у човен, та й переплив, і прийшов у свій город. ² Коли се принесено до Него розслабленого, лежачого на постелі; і бачивши Ісус віру їх, рече розслабленому: Бодрись, сину; одпускають ся тобі гріхи твої. ³ Аж тут деякі письменники кажуть собі: Сей хулить. ⁴ І знаючи Ісус мислі їх, рече: На що ви думаєте лукаве в серцях ваших? ⁵ Що ж бо легше: сказати: Одпускають ся тобі гріхи, чи сказати: Устань, та й ходи? ⁶ От же, щоб знали ви, що Син чоловічий мав власть на землі прощати гріхи, рече до розслабленого:) Устань, візьми постіль твою, та й іди до дому твого! ⁷ І, вставши, пійшов до дому свого! ⁸ Народ же, бачивши се, дивував ся і прославляв Бога, що дав таку власть людям. ⁹ І проходячи Ісус ізвідтіля, побачив чоловіка, на ймя Маттея, що сидів на митниці: і рече до него: Йди слідом за мною. І, вставши, дійшов слідом за Ним. ¹⁰ І сталось, як сидів Він за столом у господі, аж ось поприходило багато митників і грішників, та й посідали з Ним і з учениками його. ¹¹ І бачивши се Фарисеї, казали ученикам Його: Як се ваш учитель їсть із митниками та грішниками? ¹² Ісус же, почувши, рече до них: Дужим не треба лікаря, тільки недужим. ¹³ От же йдїть та навчіть ся, що воно єсть: Милости хочу, а не жертви. Не прийшов бо я звати праведних а грішних до покаяння. ¹⁴ Приступили тоді до Него ученики, Йоанові, говорячи: Чого ми та фарисеї постимо часто, а твої ученики не постяť. ¹⁵ І рече їм Ісус: Чи можуть весільні синове сумувати, поки з ними жених? Прийдуть же дні, що візьмуть од них жениха, тоді й постити муть. ¹⁶ Ніхто не пришивав шматка нового сукна до старої одежини, бо відодреть ся його латка віди одежини, й дірка буде гірша. ¹⁷ І не наливають нового вина в старі міхи, а то міхи прорвуть ся, і вино витече, й міхи пропадуть; а наливають нове вино в міхи нові, то й буде все ціле. ¹⁸ Говорить Він їм се, аж ось приходить один старшина, і, вклонившись Йому,

каже: Дочка моя тільки що скінчилась; та прийди положи на неї руку твою, то й оживе. ¹⁹ І вставиш Ісус, пійшов за ним, і ученики Його. ²⁰ І ось жінка, що нездужала кровотіччю дванадцять років, приступила ззаду й приторкнулась до краю одежі Його: ²¹ бо казала сама собі: Як тільки приторкнусь до краю одежі Його, то спасусь. ²² Ісус же, обернувшись і побачивши її, рече: Дочко, бодрись; віра твоя спасла тебе. І спаслась жінка з того часу. ²³ І ввійшовши Ісус у господу до старшини, та побачивши сопільників та голосільників, ²⁴ рече до них: Уступіть ся: не вмерло бо дівча, а спить. І насъміхались із Него. ²⁵ От же, як випроваджено людей, та ввійшов Він і взяв її за руку, то дівча і встало. ²⁶ І рознеслась про се чутка широко по всій землі тій. ²⁷ І як вийшов Ісус ізвідтіля, ійшло слідом за Ним двое сліпих, і, порикуючи, казали: Сину Давидів, помилуй нас. ²⁸ І, як увійшов у господу, приступили до Него сліпі; й рече їм Ісус: Чи віруєте ви, що я можу се зробити? Кажуть Йому: Так, Господи. ²⁹ Тоді приторкнув ся Він до очей їх, і рече: По вірі вашій нехай станеть ся вам. ³⁰ І відкрились їм очі. І наказав їм Ісус: Гледіть, щоб ніхто не довідався. ³¹ Вони ж, вийшовши, розпустили про Него чутку по всій землі тій. ³² Як же вони виходили, ось приведено до Него німого чоловіка біснуватого. ³³ І, як вигнав Він біса, почав німий говорити; й дивувались люде, кажучи: Ніколи не явилось такого в Ізраїлі. ³⁴ Фарисеї ж казали: Виганяв Він біси князем бісовським. ³⁵ І ходив Ісус по всіх городах і селах, навчаючи по школах їх, і проповідуючи євангелію царства, й сціляючи всяку болість і всяку неміч між людьми. ³⁶ Поглядаючи ж на людей, жалкував над ними, що були потомлені й розпорошені, як вівці без пастиря. ³⁷ Рече тоді ученикам своїм: Жнива багато, робітника ж мало. ³⁸ Просіть Господа жнива, щоб вислав женців на жниво своє.

10

¹ І, прикликавши дванайцять учеників своїх, дав їм власть над нечистими духами, щоб виганяли їх, і сціляли всяку болість і всяку неміч. ² На ймя ж дванайцять апостолів були: первий Симон, що прозвано Петром, та Андрій брат його; Яков Заведеїв, та Иоан брат його; ³ Филип, та Вартоломей; Тома, та Маттей митник: Яков Алфеїв, та Леввій, на прізвище Тадей; ⁴ Симон Хананець, та Юда Іскаріотський, що й зрадив Його. ⁵ Сих дванайцятьох послав Ісус, і наказав їм, глаголючи: Не йдіть шляхом поган, і не ввійдьте в город Самарянський; ⁶ а радніш ійдіть до загублених овечок дому Ізраїлевого, ⁷ а ходячи проповідуйте, глаголючи: Царство небесне наближилось. ⁸ Сціляйте недужих, очищайте прокажених, воскрешайте мертвих, виганяйте біси; дармо прийняли, дармо й давайте. ⁹ Не беріть собі ні золота, ні срібла, ні грошей у череси ваші, ¹⁰ ані торбини на дорогу, ані двох одежин, ні обува, ні палиці: бо робітник достоен харчі своєї. ¹¹ І в який город чи село ввійдете, распитайте, хто там є достойний; там і пробувайте, аж поки вийдете. ¹² А як увійдете в яку господу, витайте її, кажучи: Мир сій господі. ¹³ І, коли господа достойна, нехай упокій ваш зійде на неї. Коли ж вона недостойна, то нехай упокій ваш вернеть ся до вас. ¹⁴ А хто вас не прийме й не слухати ме словес ваших, то, виходячи з такого дому чи города того, отрусіть і порох із ніг ваших. ¹⁵ Істинно глаголю вам: Легше буде землі Содомській та Гоморській суднього дня, ніж городові тому. ¹⁶ Оце я послаю вас, як овечок між вовки; тим бувайте мудрі, як вужі, та тихі, як голуби. ¹⁷ Та й стережіть ся людей: бо вони видавати муть вас у судові зборища, й в школах своїх бити вас будуть; ¹⁸ і водити муть вас перед старших та перед царів за мене, на сьвідкуванне їм і поганам. ¹⁹ Як же видавати муть вас, не дбайте про те, як і що вам казати; бо дасть ся вам того часу, що вам казати. ²⁰ Не ви бо промовляти мете, а дух Отця вашого

промовляти ме в вас. ²¹ Видавати ж ме брат брата на смерть, і батько дитину, і вставати муть діти на родителів, і вбивати муть їх. ²² І ненавидіти муть вас усі за ймя моє; хто ж видержить до кінця, той спасеть ся. ²³ Коли ж вас гонити муть у тому городі, втікайте в інший: істинно бо глаголю вам: Не перейдете ще городів Ізраїлевих, доки Син чоловічий прийде. ²⁴ Ученик не старший од учителя свого, ані слуга од пана свого. ²⁵ Доволі з ученика, коли буде, як учитель його, а слуга, як пан його. Коли господаря дому названо Вельзевулом, то як більше домашніх його? ²⁶ Тим же то не лякайтесь їх: нема бо нічого закритого, що не відкриеть ся, ані захованого, що не виявить ся. ²⁷ Що я кажу вам потемки, кажіть повидну; й що чуєте на ухо, проповідуйте на домах. ²⁸ І не лякайтесь тих, що вбивають тіло, душі ж не здоліють убити; а лякайтесь більше того, хто зможе погубити і душу й тіло в пеклі. ²⁹ Хиба не два горобці продають ся за шага? а ні один з них не впаде на землю без Отця вашого. ³⁰ У вас же і все волоссе на голові перелічене. ³¹ Оце же не лякайтесь: ви дорожчі многих горобців. ³² От же всякий, хто мене визнавати ме перед людьми, того й я визнавати му перед Отцем моїм, що на небі. ³³ А хто відречеть ся мене перед людьми, того й я відречусь перед Отцем моїм, що на небі. ³⁴ Не думайте, що я прийшов послати впокій на землю; не прийшов я послати впокій, а меч. ³⁵ Бо прийшов я, щоб поставити чоловіка різно проти батька його, й дочку проти матери її, й невістку проти свекрухи її. ³⁶ І будуть ворогами чоловікові домашні його. ³⁷ Хто любить батька або матір більш мене, недостоен мене; й хто любить сина або дочку більш мене, недостоен мене. ³⁸ І хто не візьме хреста свого, й не піде слідом за мною, недостоен мене. ³⁹ Хто б знайшов душу свою, погубить її; а хто б згубив душу свою задля мене, знайде її. ⁴⁰ Хто приймав вас, мене приймає; а хто приймав мене, приймає Того, хто послав мене. ⁴¹ Хто приймає пророка в імя пророка, одержить нагороду пророчу; й хто приймав праведника в імя праведника, одержить нагороду праведничу. ⁴² І хто напоїть одного з сих малих тільки чашею холодної води, в імя ученика, істино глаголю вам: Не втеряє нагороди своєї.

11

¹ І сталося, як скінчив Ісус, наказуючи дванайцятьом ученикам своїм, пішов звіділя навчати й проповідувати по городах їх. ² Почувши ж Йоан у темниці про діла Христові, дослав двох учеників своїх, ³ сказати Йоану: Чи ти грядущий, чи иншого ждати нам? ⁴ Одказав Ісус і рече їм: Ійдіть та сповістіть Йоана про все, що чули й бачили: ⁵ сліпі бачать, і криві ходять, прокажеш очищають ся, і глухі чують, мертві встають, і вбогі проповідують благовісте. ⁶ І щасливий, хто не поблазнить ся мною. ⁷ Як же вони відходили, почав Ісус говорити людям про Йоана: Чого виходили ви в пустиню дивитись? На тростину, що вітер колише? ⁸ Або чого виходили ви дивитись? На чоловіка одягненого в м'яку одержу? ось ті, що носять м'яку одержу, вони в царських будинках. ⁹ Або чого виходили ви дивитись? На пророка? Так, глаголю вам: І більше пророка. ¹⁰ Се ж бо той, про кого писано: Ось посилаю ангела мого перед лицем твоїм, що приготує дорогу твою перед тобою. ¹¹ Істино глаголю вам: Не явив ся між народженими від жінок більший од Йоана Хрестителя; найменший же у царстві небесному більший од него. ¹² І від часів Йоана Хрестителя та й до сього дня царство небесне здобуваєть ся силою, і хто здобуває, той силоміць бере його. ¹³ Бо всі пророки й закон пророкували до Йоана ¹⁴ І коли хочете прийняти, він єсть Ілия, що має прийти. ¹⁵ Хто має уши слухати, нехай слухає. ¹⁶ Кому ж я уподоблю рід сей? Подібен він тим дітям, що сидять на торгу, та гукають до своїх товаришів, ¹⁷ та кажуть: Ми вам сурмили, а

ви не скакали; ми вам жалібно приговорювали, а ви не плакали. ¹⁸ Бо прийшов Йоан, не їсть і не пє, а вони кажуть: Диявола має. ¹⁹ Прийшов Син чоловічий, їсть і пє, а вони кажуть: Ось чоловік прожора та п'яниця, друг митникам та грішникам. І оправдилась премудрість од дітей своїх. ²⁰ Тоді почав докоряти городам, де стало ся найбільше чудес Його, що не покаяться: ²¹ Горе тобі, Хоразине! горе тобі, Витсаїдо! бо коли б чудеса, що стали ся в вас, стались у Тирі та Сидоні, давно були б вони покаяться у веретиці та попелі. ²² Тільки ж глаголю вам: Одрадніше буде Тирові та Силонові суднього дня, ніж вам. ²³ І ти, Капернауме, що піднявсь аж під небо, провадиш ся в саме пекло; бо коли б чудеса, що стали ся в тобі, стали ся в Содомі, зостав ся б він аж і досі. ²⁴ Тим то глаголю вам: Що одрадніше буде землі Содомській суднього дня, ніж тобі. ²⁵ І озвав ся Ісус того часу знов і рече: Хвалю Тебе, Отче, Господи неба й землі, що Ти втаїв се від премудрих і розумних, а відкрив сеє те недоліткам. ²⁶ Так, Отче: бо так воно вподобалось тобі. ²⁷ Все передане мені від Отця мого, й ніхто не знає Сина, тільки Отець; ані Отця ніхто не знає, тільки Син, та кому хоче Син одкрити. ²⁸ Прийдіть до мене, всі знеможені та отягчені, я впокою вас. ²⁹ Візьміть ярмо мов на себе, й навчіть ся від мене: бо я тихий і смирний серцем; то й знайдете відпочинок душам вашим. ³⁰ Бо ярмо мое любе, й тягар мій легкий.

12

¹ Того ж часу йшов Ісус у суботу засівами, ученики ж Його зголодніли, й почали рвати колоссе та їсти. ² Побачивши се Фарисеї, казали до Него: Ось Твої ученики роблять, чого не годить ся робити в суботу. ³ Він же рече до них: Хіба ви не читали, що зробив Давид, як зголоднів він і ті, що були з ним: ⁴ як він увійшов до Божого дому, та поїв хліби показні, що не годились йому їсти, ні тим, що були з ним, а тільки одним священиком? ⁵ Або, хіба ви не читали в законі, як у суботу священики в церкві лам-лють суботу, та й не винуваті? ⁶ Я ж вам глаголю: Що тут єсть більший од церкви. ⁷ А коли б ви знали, що воно є: Милости хочу, а не жертви, то не осуджували б невинуватих. ⁸ Бо Син чоловічий - Він Господь і суботи. ⁹ І, пі йшовши звідтіля, увійшов у школу їх. ¹⁰ І ось був там чоловік із сухою рукою. І питали Його, кажучи: Чи годить ся в суботу сціляти? щоб обвинувати Його. ¹¹ Він же рече до них: Де між вами чоловік, що має одну вівцю, і коли впаде вона субітнього дня в яму, він не візьме, та й не витягне її? ¹² Як же більше луччий чоловік од вівці? Тим годить ся чинити добро і в суботу. ¹³ Рече тоді до чоловіка: Простягни руку твою. І простат, і стала вона здорова, як і друга. ¹⁴ Фарисеї ж, вийшовши, радили раду проти Него, як погубити Його. ¹⁵ Та довідавшись про се Ісус, вийшов ізвідтіля; і пійшло слідом за Ним багато народу, і сцілив він усіх, ¹⁶ та й наказав їм, щоб не виявляли Його: ¹⁷ щоб. справдилось, що. сказав Ісаїя пророк, глаголючи: ¹⁸ Се слуга мій, що я вибрав; любий мій, що вподобала Його душа моя; положу духа мого на Него, й вістити ме поганам суд; ¹⁹ не змагати меть ся, і не кричати ме, й голосу Його ніхто не чути ме по улицях; ²⁰ приломаної тростини не доломить, і лyonu димуючого не потушить доки не доведе суду до подути, ²¹ і на ймя Його вповати муть погане. ²² Приведено тоді до Него біснуватого, сліпого й німого; і сцілив Його так що сліпий і німий розмовляв і бачив. ²³ І здивувавсь увесь народ, і казали: Чи сей не син Давидів? ²⁴ Почувши ж се Фарисеї, казали: Не інакше виганяв сей біси, як Вельзевулом, князем бісовським. ²⁵ Знав же Ісус думки їх, і рече до них: Всяке царство, що поділить ся у собі, спустить; і всякий город і господа, що поділить ся у собі, не встоїть. ²⁶ І коли сатана сатану виганяє, то розділив ся сам у собі; як же стояти ме царство Його? ²⁷ І коли я виганяю біси

Вельзевулом, то ким виганяють їх сини ваші? Тим вони будуть вашими суддями. ²⁸ Коли ж я виганяю біси Духом Божим, то вже приспіло до вас царство Боже. ²⁹ Або, як може хто увійти в господа сильного, та покакувати надоби його, хиба що звяже перше сильного, й тоді покакув господа його ³⁰ Хто не зо мною, той проти мене; і хто не збирає зо мною, той розсипав. ³¹ Тим глаголю вам: Усякий гріх і хула простить ся людям; а хула на Духа не простить ся людям. ³² І хто скаже слово проти Сина чоловічого, простить ся йому; а хто скаже слово проти Духа сьвятого, не простить ся йому ні в сьому віку, ні в будучому. ³³ Або посадите дерево добре, то й овоч його добрий; або посадите дерево пuste, то й овоч його пустий; бо дерево познаєть ся по овочу. ³⁴ Кодло гадюче, як можете промовляти добрі речі, бувши лихими? бо від переповні серця уста промовляють. ³⁵ Добрий чоловік із доброго скарбу серця виносить добре, а лихий чоловік із лихого скарбу виносить лихе. ³⁶ Я ж вам глаголю: Що за всяке дусте слово, яке говорити муть люде, дадуть одвіт еуднього дня. ³⁷ Бо по словам твоїм справдиш ся, й по словам твоїм осудиш ся. ³⁸ Озвались тоді проти сього деякі а письменників та Фарисеїв, кажучи: учителю, хочемо від тебе ознаку бачити. ³⁹ Він же, озвавшись, рече їм: Лукаве та перелубне кодло ознаки шукає, та ознака, не дасть ся йому, як тільки ознака Йони пророка. ⁴⁰ Бо, як Йона був три дні й три ночі у Кита в череві, так буде й Син чоловічий три дні й три ночі в серці землі. ⁴¹ Ниневяне встануть на суд із кодлом сим, та й осудять його, бо покались по проповіді Йониній; а ось тут більший од Йони. ⁴² Полуденна цариця встане на суд із кодлом сим та й осудить його: бо прийшла з найдальших країн землі слухати премудрості Соломонової; а ось тут більший од Соломона. ⁴³ Як же нечистий дух вийде в чоловіка, то блукав по безвіддях, шукаючи відпочинку, та й не знаходить. ⁴⁴ Тоді каже: Вернись у домівку мою, звідкіля я вийшов; і, прийшовши/знаходить її порожню, виметену й прибрану. ⁴⁵ Йде тоді, й бере до себе сім інших духів, ще зліщих ніж сам, і виходять та й живуть там; і буде останне чоловіка того гірше ніж перше. Так станеть ся й кодлу сьому лукавому. ⁴⁶ Ще ж промовляв Він до людей, ааг ось мати й брати Його стояли надворі, бажаючи говорити з Ним. ⁴⁷ Каже ж один до Него: Он мати Твоя й брати Твої стоять надворі, бажаючи говорити з Тобою. ⁴⁸ Він же, озвавшись, рече до говорячого йому: Хто се мати моя? і хто брати мої? ⁴⁹ І, простяпни руку свою на учеників своїх, рече: Ось мати моя й брати мої! ⁵⁰ Бо хто чинити ме волю Отця мого, що на небі, той брат мені, й сестра, й мати.

13

¹ Тогож дня вийшов Ісус із господи, та й сів край моря. ² І зібралось до Него багато, народу, так що Він увійшов у човен, та й сів; а весь народ стояв на березі. ³ І промовляв до него багато приповістями, глаголючи: Ото вийшов сіяч сїяти; ⁴ і як він сїяв, инше впало край шляху, й прилетіло птаство, та й повизбирувало його. ⁵ Инше ж упало на каменистому, де не мало землі багато, й зараз посходило, бо не мало глибокої землі; ⁶ як же зійшло сонце, то й повяло воно, а, не мавши кореня, посохло. ⁷ А инше попадало між тернину, й тернина, розвившись, поглушила його. ⁸ Инше яг упало на добру землю, і дало овоч, одно в сотеро, друге в шістьдесятеро, инше ж у трийцятеро. ⁹ Хто мав уші слухати, нехай слухав. ¹⁰ І, приступивши ученики, казали до Него: На що ти глаголеш до них приповістями? ¹¹ Він же, озвавшись, рече до них: Вам дано знати тайни царства небесного, їм же не дано. ¹² Хто бо мав, тому дасть ся, й надто мати ме; а хто не мав, в тог візьметь ся й те, що мав; ¹³ Тим я глаголю до них приповістями: бо, дивлячись, не бачать, і слухаючи, не чують, ані розуміють. ¹⁴ І справджуєть ся на них пророцтво

Ісаї, що глаголе: Слухом слухати мете, та й не зрозумієте, й, дивлячись, бачити мете, та й не постережете. ¹⁵ Затверділо бо серце народу сього, й ушима тяжко чують, й очі свої вони заплющили, щоб инкоди не побачити очима, й не почути ушима, й не зрозуміти серцем, і не навернутись, щоб сцілив я їх. ¹⁶ Ваші ж очі блаженні, бо бачате, і уші ваші, бо чують. ¹⁷ Істиню бо глаголю вам: Що многі пророки а праведники бажали бачити, що ви бачите, та й не бачили; й чути, що ви чуєте, та й не чули. ¹⁸ Оце ж послухайте приповіді про сіяча. ¹⁹ Коли хто чує слово царства, й не зрозумів, приходить лукавий, та й хапає, що посіяно у него в серці. Се - засіяний край шляху. ²⁰ А засіяний на каменистому, се той, що чує слово, й зараз приймає його з радістю: ²¹ тільки же не мав він кореня в собі, він до часу; як настане горе або гонення за слово, зараз блазнить ся. ²² А засіяний в тернині, се той, що чув слово, та журба віку сього і омана богацтва глушить слово, й робить ся без'овочним. ²³ Засіяний же на добрій землі, се той, що чує слово й розуміє, й дав овоц; і родить одно в сотеро, друге в шістьдесятеро, инше ж у трийцатеро. ²⁴ Ще иншу приповідь подав їм, глаголючи: Уподобилось царство небесне чоловікові, що сїв добре насінне на ниві своїй; ²⁵ як же люде спали, прийшов ворог його, й насіяв куколю між пшеницю, та й пішов. ²⁶ Як же зійшов засів, та приніс овоц, показавсь тоді й кукіль. ²⁷ І прийшли слуги господаря того, та й кажуть йому: Пане, хиба ти не добре насінне сів на твоїй ниві? Звідкіля ж узяв ся кукіль? ²⁸ Він же рече їм: Се зробив чоловік ворог. Слуги ж сказали йому: Чи хочеш, щоб ми пійшли та випололи його? ²⁹ Він же рече: Ні, щоб виполуючи кукіль, разом з ним і пшениці не повиривали. ³⁰ Нехай ростуть обоє до жнив, а в жнива я скажу женцям: Зберіть перш кукіль та повяжіть у снопи, щоб спалити, а пшеницю зложіть у клуні в мене. ³¹ Иншу приповідь подав їм, глаголючи: Царство небесне подібне зерну горчиці, що, взявши чоловік, посіяв на ниві своїй. ³² Найдрібніше воно між усяким насіннем; як же виросте, то стане найбуїнішим між яриною, і зробить ся деревом, так що птаство небесне прилітає кублитись між гіллем його. ³³ Иншу приповідь сказав їм, глаголючи: Царство небесне подібне квасу, що жінка візьме та й роцаиить само три мірки борошна (муки), нова все вкисне. ³⁴ Все це говорив Ісус людям приповідями, а без приповістей не говорив їм: ³⁵ щоб справдилось, що сказав пророк, глаголючи: Одкрию в приповідях уста мої, промовлю втаєне від настання сьвіта. ³⁶ Тоді одіслав Ісус людей та й пійшов до дому; і приступили до Него ученики його, говорючи: Виясни нам приповідь про кукіль на ниві. ³⁷ Він же, озвавшись, рече їм: Сіючий добре насінне, се Син чоловічий; ³⁸ а нива, се сьвіт; добре ж насінне, се сини царства; а кукіль, се сини лукавого; ³⁹ ворог, що сівяв його, се диявол; жнива, се кінець сьвіта; а женці, се ангели. ⁴⁰ Оце ж, як той кукіль збираєть ся та палить ся огнем, так буде при кінці сьвіта сього: ⁴¹ Пошле Син чоловічий ангели свої, й позбирають вони з царства його все, що блазнить, і всіх, що роблять беззаконне, ⁴² та й повкидають їх ув огню пів: там буде плач і скреготанне зубів. ⁴³ Тоді праведні сियाти муть, як сонце в царстві Отця свого. Хто має уші слухати, нехай слухає. ⁴⁴ Знов, царство небесне подібне скарбу, закопаному на ниві: що, знайшовши його чоловік, приховав, і, радіючи, йде та й продав все, що має, та й купує ту ниву. ⁴⁵ Знов, царство небесне подібне чоловікові купцеві, що шукає добрих перед; ⁴⁶ і знайшовши він одну перлу дорогоцінну, пійшов та й продав усе, що мав, та й купив її. ⁴⁷ Знов, царство небесне подібне неводові, що закинуто в море, й що зайняв усячини; ⁴⁸ як же став повен, то витягли його на беріг, і посідавши, вибрали що добре, у посуд, а що погане, те геть повкидали. ⁴⁹ Так буде й при кінці сьвіту: вийдуть ангели, та й повідлучають лихих зміж праведних,

⁵⁰ та й повкидають їх ув огняну піч: там буде плач і скреготанне зубів. ⁵¹ І рече Ісус до них: Чи зрозуміли ви все? Кажуть вони Йому: Так, Господи. ⁵² Він же рече їм: Тим же то кожен письменник, навчений про царство небесне, подібен чоловікові господареві, що виносить із свого скарбу нове й старе. ⁵³ І сталось, як скінчив Ісус оці приповіді, пішов ізвідтіля. ⁵⁴ І, прийшовши у свою країну, навчав їх у школі їх, так що вони дивувались і казали: Звідкіля в Сього така премудрість і сила? ⁵⁵ Хіба Він не син теслі? хіба не Його мати зветься Марія? а брати Його Яков, та Йосій, та Симон, та Юда? ⁵⁶ хіба не Його сестри між нами? Звідкіля ж се все в Него? ⁵⁷ І поблазнились Ним. Ісус же рече до них: Не є пророк без чести, хіба що в своїй отчині та в своїй домівці. ⁵⁸ І не зробив там многих чудес через недовірство їх.

14

¹ Того часу Ірод четверовластник почув чутку про Ісуса, ² і рече до слуг своїх: Се Йоан Хреститель; він устав з мертвих, то й чудеса діють ся від него, ³ Бо Ірод піймав був Йоана, звязав його, і кинув у темницю за Іродияду, жінку брата свого Филипа. ⁴ Бо казав йому Иоан: Не годить ся тобі мати її. ⁵ І, хотів його стратити, та опасувався народу; бо мали його за пророка. ⁶ У день же родин Іродових, дочка Іродиядвна танцювала перед ними й догодила Іродові. ⁷ За се обідав він, клянучись, що дасть їй, чого просити ме. ⁸ Вона ж, наперед навчена від матері: Дай мені, каже, тут на блюді голову Иоана Хрестителя. ⁹ І засумів Ірод; однак, задля клятьби й задля тих, що сиділи з ним за столом, звелів дати. ¹⁰ І, пославши, стяв Йоана в темниці. ¹¹ І принесено голову його на блюді, й дано дівчині, вона ж віднесла матері своїй. ¹² І прийшли ученики його, і взяли тіло, й поховали його, й прийшовши, сповістили Ісуса. ¹³ Почувши про се Ісус, поплив ізвідтіля човном у пустиню сам один; і почувши народ, пішов слідом за Ним пішки з городів. ¹⁴ І, вийшовши Ісус, побачив багато народу, й жалкував над ними, й сцілив недужих їх. ¹⁵ Як же настав вечір, приступили до Него ученики Його, говорячи: Тут пустиня, і час уже минув; відошли народ, нехай іде в села, та закупить харчі собі. ¹⁶ Ісус же рече їм: Не треба їм йти; дайте ви їм їсти. ¹⁷ Вони ж кажуть Йому: Не маємо тут, як тільки пять хлібів та дві риби. ¹⁸ Він же рече: Принесіть мені їх сюди. ¹⁹ І звелів народові посідати на траві, і, взявши пять хлібів та дві риби, й поглянувши на небо, поблагословив, і, ламлючи, подавав хліби ученикам, а ученики людям. ²⁰ І їли вони всі, й понаїдались; і назбирали окрушин, що позоставались, дванайцять повних кошів. ²¹ А тих, що їли, було тисяч із пять чоловіка, опріч жінок та дітей. ²² І примусив зараз Ісус учеників своїх увійти в човен, і плисти поперед Него на той бік, поки Він одпустить народ. ²³ А відпустивши народ, зійшов на гору самотою молитись; і як настав вечір, був там один. ²⁴ Човен же був уже серед моря, і било його філями; бо вітер був противний. ²⁵ У четверту же сторожу ночі, прийшов до них Ісус, ідучи по морю. ²⁶ І побачивши ученики, що Він іде по морю, стрівожились, кажучи, що се мара, й кричали з переляку. ²⁷ Ісус же заговорив зараз до них, глаголючи: Спокойте ся: се я: не лякайтесь. ²⁸ Петр же, озвавшись, каже до Него: Господи, коли се Ти, зведи мені йти то Тебе по воді. ²⁹ Він же рече: Іди. І вийшов Петр із човна, й пішов по воді, щоб йти до Ісуса. ³⁰ Та, бачивши сильний вітер, злякавсь, і, почавши тонути, кричав, говорячи: Господи, спаси мене. ³¹ Ісус же простяг зараз руку, вхопив його, й рече до него: Маловіре, чого всумнів ся еси? ³² І як увійшли вони в човен, утих вітер. ³³ А ті, що були в човні, приступивши, поклонились Йому, кажучи: Истино Божий Син еси. ³⁴ І, попливши, прибули вони в землю Генисарецьку. ³⁵ І

дознавши Його тамешні люде, послали по всій тій околиці, і приводили до Него всіх недужих;³⁶ і благали Його, щоб тільки приторкнутись їм до краю одежі Його; й скільки їх доторкувалось, одужували.

15

¹ Тоді прийшли до Ісуса письменники та Фарисеї з Єрусалиму, кажучи: ² Чого Твої ученики переступають переказ старших? бо не миють рук своїх, як їдять хліб. ³ Він же, озвавшись, рече до них: Чого ж се й ви переступаєте заповідь Божу ради переказу вашого? ⁴ Бог бо заповідав, глаголючи: Поважай батька твого й матір, і: Хто лає батька або матір, нехай умре смертю. ⁵ Ви ж кажете: Хто скаже батькові або матері: Се дар (Божий), чим би ти з мене мав покористуватись, ⁶ той може не поважати батька свого або матери своєї. І знівечили ви заповідь Божу ради переказу вашого. ⁷ Лицеміри, добре прорік про вас Ісаія, глаголючи: ⁸ Народ сей приближуєть ся до мене губами своїми, й устами мене шанує, серце ж їх далеко від мене. ⁹ Та марно вони поклоняють ся мені, навчаючи наук заповідей чоловічих. ¹⁰ І, прикликавши людей, рече до них: Слухайте та й розумійте: ¹¹ Не те, що входить в уста, сквернить чоловіка, а що виходить із уст те сквернить чоловіка. ¹² Приступивши тоді ученики, рекли до Него: Чи знаєш, що Фарисеї, чувши слово, поблазнились? ¹³ Він же, озвавшись, рече: Усяка рослина, що не насаджував Отець мій небесний, викоренить ся. ¹⁴ Не вважайте на них: проводирі вони сліпі сліпих. А коли сліпий веде сліпого, обидва впадуть у яму. ¹⁵ Озвав ся ж Петро і каже до Него: Виясни нам сю приповість. ¹⁶ Ісус же рече: Чи й ви ще без розуму? ¹⁷ Чи ще не зрозуміли, що те, що входить в уста, йде в живіт, і звергаєть ся в одхідник; ¹⁸ а те, що виходить із уст, береть ся з серця, і воно сквернить чоловіка. ¹⁹ Бо з серця беруть ся ледачі думки, душогубства, перелюбки, бдуд, крадіж, криве свідкуванне, хула. ²⁰ Оце, що сквернить чоловіка; а їсти, немовивши рук, се не сквернить чоловіка. ²¹ Вийшов тоді Ісус ізвідтіля, і перейшов у Тирські та в Сидонські сторони. ²² Коли се жінка Канаанка прийшла з тих моряниць, і кричала до Него, кажучи: Помилуй мене, Господи, сину Давидів; дочка моя тяжко біснуєть ся. ²³ Він же не відказав їй ні слова. І, приступивши ученики Його, благали Його, кажучи: Відпусти її, бо кричить за нами. ²⁴ Він же, озвавшись, рече: Послано мене тільки до загublених овечок дому Ізраїлевого. ²⁵ Вона ж, приступивши, поклонилась Йому, кажучи: Господи, поможи мені. ²⁶ Він же, озвавшись, рече: Не годить ся взяти в дітей хліб, і кинути собакам. ²⁷ А вона каже: Так, Господи; тільки ж і собаки їдять кришки, що падають із стола в господаря їх. ²⁸ Тоді озвався Ісус і рече до неї: Жінко, велика віра твоя: нехай станеть ся тобі, як бажаєш. І одужала дочка її з того часу. ²⁹ І, перейшовши Ісус ізвідтіля, прийшов близько до моря Галилейського, й, зійшовши на гору, сів там. ³⁰ І поприходило до Него пребагато людей, маючи з собою кривих, сліпих, німих, калік і багацько інших, та й клали їх у ногах в Ісуса, й сцїлив їх, ³¹ так що люде дивувались, бачивши, що німі говорять, каліки здорові, криві ходять, а сліпі бачять; і прославляли Бога Ізраїлевого. ³² Ісус же, покликавши учеників своїх, рече: Жаль мені людей, бо вже вони три дні пробувають зо мною, й не мають що їсти; а не хочу відпустити їх голодних, щоб не помлїли на дорозі. ³³ І кажуть Йому ученики Його: Де ж нам узяти стільки хліба в пустині, щоб нагодувати стільки народу? ³⁴ І рече їм Ісус: Скільки хлібів маєте ви? Вони ж кажуть: Сім, та кілька рибок. ³⁵ І звелів народові посідати на землі. ³⁶ І, взявши сім хлібів та рибу, оддав хвалу, ламам і давав ученикам своїм, а ученики народові. ³⁷ І їли всі, й понаїдались; і назбирали останків ламаного сім повних кошів. ³⁸ А тих, що їли, було чотири тисячі чоловіка,

опріч жінок та дітей. ³⁹ І, відпустивши народ, увійшов у човен, та й прибув у грязниці Магдалські.

16

¹ Поприходили також Фарисеї та Садукеї й, спокушуючи Його, бажали від Него, щоб показав їм ознаку з неба. ² Він же, озвавшись, рече їм: Як настане вечір, ви говорите: Погода, бо червоніє небо. ³ А вранці: Сьогодні непогідь, бо небо червоніє та хмарить ся. Лицеміри, лице неба вмієте познати, а ознак часу не можете? ⁴ Кодло лукаве та перелюбне ознаки шукав; а ознака не дасть ся йому, хиба тільки ознака Йони пророка. І, покинувши їх, пійшов. ⁵ Та ученики Його, перепливши на той бік, забули взяти хліба. ⁶ Ісус же рече до них: Гледіть, остерегайтесь квасу Фарисейського та Садукейського. ⁷ Вони ж міркували собі, кажучи: Се, що не взяли ми хліба. ⁸ Постерігши ж се Ісус, рече до них: Що ви міркуєте собі, маловіри, що хліба не взяли? ⁹ Хиба ще не зрозуміли, та й не памятаєте пяти хлібів п'ятьом тисячам, і скільки кошів набрали? ¹⁰ ані семи хлібів чотирьом тисячам, і скільки кошів набрали? ¹¹ Як се не розумієте, що не про хліб я казав вам, остерегайтесь квасу Фарисейського та Садукейського? ¹² Тоді зрозуміли, що не казав остерегатись квасу хлібного, а науки Фарисейської та Садукейської. ¹³ Як же прийшов Ісус у сторони Кесарії Филипової, то питав учеників своїх, глаголючи: За кого мають люде мене, Сина чоловічого? ¹⁴ Вони ж сказали: Одні за Йоана Хрестителя, другі за Ілию, інші ж за Єремію або одного з пророків. ¹⁵ Рече до них: Ви ж як кажете? хто я? ¹⁶ Озвавшись Симон Петр, каже: Ти еси Христос, Син Бога живого. ¹⁷ І озвавшись Ісус, рече до него: Блажен еси; Симоне, сину Йонин, бо тіло й кров не відкрила тобі сього, а Отець мій, що на небі. ¹⁸ Скажу ж і я тобі: Що ти еси Петр, і на сьому камені збудую церкву мою, і ворота пекельні не подужають її. ¹⁹ І дам я тобі ключі царства небесного; й що звяжеш на землі, буде звязане на небі; а що розвяжеш на землі, буде розвязане на небі. ²⁰ Тоді наказав ученикам своїм, щоб не казали нікому, що Він Ісус Христос. ²¹ З того часу почав Ісус виявляти ученикам своїм, що мусить йти в Єрусалим, і багато терпіти од старших, та архиереїв, та письменників, і бути вбитим, і встати третього дня. ²² І взявши Його Петр, почав докоряти Йому, кажучи: Пожаль ся себе, Господи; нехай се не станеть ся Тобі. ²³ Він же обернувся і рече до Петра: Геть від мене, сатано! ти блазниш мене, бо не гадаєш про Боже, а про чоловіче. ²⁴ Рече тоді Ісус ученикам своїм: Коли хто хоче йти слідом за мною, нехай відречеть ся себе самого, й візьме хрест свій, та й іде слідом за мною. ²⁵ Хто бо хоче спасти душу свою, той погубить її; хто ж погубить душу свою ради мене, знайде її. ²⁶ Що бо за користь, чоловікові, хоч би сьвіт увесь здобув, а душу свою занাপастив? або що дасть чоловік у замін за душу свою? ²⁷ Прийде бо Син чоловічий у славі Отця свого з ангелами своїми; й тоді віддасть кожному по ділам його. ²⁸ Істино глаголю вам: Єсть деякі між стоячими тут, що не вкусять смерти, аж поки побачать Сина чоловічого, грядущого в царстві своїм.

17

¹ А через шість день бере Ісус Петра, Якова, та Йоана брата його, й веде їх на гору високу окреме, ² й персобразивсь перед ними: й сяяло лице Його як сонце, а одежа Його стала біла, як сьвітло. ³ Коли се явивсь їм Мойсей та Ілия, розмовляючи з Ним. ⁴ Озвав ся ж Петр, і рече до Ісуса: Господи, добре нам тут бути: коли хочеш, зробимо тут три намети: один Тобі, один Мойсейові, а один Ілії. ⁵ Ще він говорив, аж ось ясна хмара отїнила їх, і ось голос із хмари глаголючий: Се Син мій любий, що я Його вподобав; Його слухайте. ⁶ Зачувши се ученки, припали лицем до

землі, й полякались вельми. ⁷ І прийшовши Ісус, торкнув їх, і рече: Устаньте й не лякайтесь. ⁸ Вони ж, знявши очі свої, не бачили нікого, тільки одного Ісуса. ⁹ І, як сходили вони з гори, нака. зав їм Ісус, глаголючи: Не кажіть нікому про сю із'яву, аж поки Син чоловічий устане з мертвих. ¹⁰ І питали в Него ученики Його кажучи: Що ж се кажуть письменники, що Ілия мусить прийти попереду? ¹¹ Ісус же, озвавшись, рече їм: Ілия прийде попереду, і налагодить усе. ¹² Я ж глаголю вам: Що Ілия вже прийшов, та й не познали його, а зробили на йому, що схотіли. Так і Син чоловічий терпіти ме від них. ¹³ Тоді зрозуміли ученики, що глаголав їм про Иоана Хрестителя. ¹⁴ І, як прийшли вони до народу, приступив до Него чоловік, припавши йому до ніг і говорячи: ¹⁵ Господи, помилуй мого сина; він бо місячник, і тяжко мучить ся: почасти бо падає в огонь, і почасти в воду. ¹⁶ І привів я його до учеників Твоїх, та й не змогли вони сцілити його. ¹⁷ Озвав ся ж Ісус і рече: О кождо невірне та розвратне! Доки буду з вами? доки терпіти му вас? Приведіть мені його сюди. ¹⁸ І погрозив йому Ісус і вийшов з него диявол, і одужав хлопець з того часу. ¹⁹ Приступивши тоді ученики до Ісуса, сказали на самоті: Чом не змогли ми вигнати його? ²⁰ Ісус же рече їм: Через невіру вашу, істино бо глаголю вам: Коли б ви мали віри з зерно горчиці, то сказали б оцій гори: Перейди звідсіля туди; то й перейде; й нічого не буде неможливого вам. ²¹ Се ж кождо не виходить, як тільки молитвою та постом. ²² Як же пробували вони в Галилеї, рече до них Ісус: Син чоловічий буде виданий у руки людям; ²³ і вб'ють його, а третього дня Він устане. І засудили вони вельми. ²⁴ Як же прийшли в Капернаум, приступили ті, що данину збирали, до Петра, й казали: Чи не дасть ваш учитель данини? ²⁵ Каже: Так. І як увійшов у господу, попередив його Ісус, глаголючи: Що ти думаєш, Симоне? з кого! земні царі збирають данину? з своїх синів, чи з чужих? ²⁶ Каже до Него Петр: Із чужих. Рече йому Ісус: То сини вільні. ²⁷ Тільки ж, щоб не блазнити нам їх, ййди до моря, та закинь удку, й першу рибу, що піймаєть ся, візьми й роззявивши їй рот, знайдеш статира; взявши його, дай їм за мене й за себе.

18

¹ Того часу приступили ученики до Ісуса, кажучи: Хто більший у царстві небесному? ² І, покликавши Ісус хлопятко до себе, поставив його серед них, ³ і рече: Істино глаголю вам: Коли не навернетесь, та не станете як діти, то не ввійдете в царство небесне. ⁴ Оце ж, хто смирить ся, як хлопятко се, той більший у царстві небесному. ⁵ І хто прийме одно таке хлопятко в ім'я мое, мене приймає. ⁶ Хто ж зблазнить одного з сих малих, що вірують у мене, лучче йому, щоб повшено млинове жорно на шию йому, та й утоплено в глибині морській. ⁷ Горе світові від поблазней! треба бо прийти поблазням, тільки ж горе тому чоловікові, що через него поблазнь приходить! ⁸ Коли ж рука твоя або нога твоя блазнить тебе, відотни її, та й кинь од себе: лучче тобі ввійти в житте кривим або калікою, ніж мавши дві руці чи дві нозі, бути вкинутим ув огонь вічний. ⁹ І коли око твоє блазнить тебе, вирви його, та й кинь од себе: лучче тобі увійти в житте однооком, аніж мавши дві оці, бути вкинутим ув огняне пекло. ¹⁰ Гледіть, щоб не погордувати одним із малих сих: глаголю бо вам: Що ангели їх на небі по всяк час бачять лице Отця мого небесного. ¹¹ Син бо чоловічий прийшов спасати загублене. ¹² Як вам здаєть ся? коли буде в якого чоловіка сотня овечок, та заблудить одна з них, чи не покине він девяностять і девять, та не пі йде в гори, й не шукати ме заблудної? ¹³ І коли доведеть ся знайти її, істино глаголю вам, що веселить ся над нею більше, ніж над девяностять і девятьма, що не заблудили. ¹⁴ Так нема волі перед Отцем вашим, що на небі, щоб загинув один із сих малих.

¹⁵ Коли ж погрішить проти тебе брат твій, ййди й обличи його між тобою й ним самим. Коли послухає тебе, здобув еси брата твого; ¹⁶ коли ж не послухає, візьми з собою ще одного або двох, щоб при устах двох свідків, або трьох, стало кожне слово. ¹⁷ Коли ж не послухає їх, скажи церкві. Коли ж і церква не послухає, нехай буде тобі, як поганин і митник. ¹⁸ Істино глаголю вам: Що звяжете на землі, буде звязане на небі; а що розвяжете на землі, буде розвязане на небі. ¹⁹ Знов глаголю вам: Що коли двоє з вас згодять ся на землі про всяку річ, якої просити муть, станеть ся їм від Отця мого, що на небі. ²⁰ Де бо двоє або трое зберуть ся в імя моє, там я посеред них. ²¹ Приступивши тоді Петр до Него, рече: Господи, скільки раз грішити ме проти мене брат мій, і я прощати му йому? до семи раз? ²² Рече йому Ісус: Не кажу тобі: До семи раз, а: До сімдесять раз семи. ²³ Тим же то уподобилось царство небесне чоловіку цареві, що схотів узяти перелік од слуг своїх. ²⁴ Як же почав брати, приведено йому одного, що завинив йому десять тисяч талантів. ²⁵ Як же не мав він, що віддати, звелів пан його продати його, й жінку його, й дітей, і все що мав, та й віддати. ²⁶ Упавши тоді слуга, поклонив ся йому, кажучи: Пане, потерпи мені, а все тобі віддам. ²⁷ Змилосердив ся ж пан слуги того, відпустив його, й простив йому довг. ²⁸ Слуга ж той, вийшовши, знайшов одного з товаришів своїх, що завинив йому сотню денаріїв; і, вхопивши його, давив, кажучи: Віддай мені, що винен. ²⁹ Упавши тоді товариш його в ноги йому, благав його, кажучи: Потерпи мені, і все віддам тобі. ³⁰ Він же не схотів, а, відійшовши; укинув його в темницю, поки віддасть довг. ³¹ Бачивши ж товариші його, що сталось, жалкували вельми, й, пійшовши, сказали своєму панові все, що сталось. ³² Тоді, призвавши його пан його, рече йому: Слуго ледачий, увесь довг той простив я тобі, як благав еси мене; ³³ чи не слід було й тобі помилувати товариша твого, як і я тебе. помилував? ³⁴ І, розгнівившись пан його; передав його мучителям, аж поки віддасть увесь довг йому. ³⁵ Так і Отець мій небесний робити ме вам, як не прощати мете кожен братові своєму від сердець ваших провин їх.

19

¹ І сталось, як скінчив Ісус ці слова, вийшов він з Галилеї, і прийшов у гряниці Юдейські, за Йорданом. ² І йшло слідом за Ним пребагато народу, й вигоїв їх там. ³ приступили до Него Фарисеї, спокушуючи Його, й кажучи йому: Чи годить ся чоловікові розводити ся із жінкою своєю за всяку вину? ⁴ Він же, озвавшись, рече їм: Хиба ви не читали, що хто втворив у почині, - чоловіком і жінкою втворив їх? ⁵ І рече: Тому чоловік покине батька й матір та пригорнеть ся до жінки своєї, й будуть у двох тіло одно; ⁶ так що вже не двоє, а тіло одно. Оце ж, що Бог злучив, чоловік нехай не розлучує. ⁷ Кажуть вони йому: На що ж звелів Мойсей давати розвідний лист і розводити ся із нею? ⁸ Рече їм: Мойсей задля жорстокости сердець ваших дозволив вам розводити ся із жінками вашими; у почині ж не було так. ⁹ Глаголю ж вам: Хто розведеть ся з жінкою своєю - хиба за перелюб - та оженить ся з иншою, робить перелюб; і хто з розвідкою оженить ся робить перелюб. ¹⁰ Кажуть йому ученики його: Коли така справа чоловіка з жінкою, то не добре женити ся. ¹¹ Він же рече їм: Не всі зміщають слово се, а кому дано. ¹² Єсть бо скопці, що з утроби матерної родились так; і в скопці, що скопились од людей; і в скопці, що скопили себе задля царства небесного. Хто може змістити, нехай містить. ¹³ Тоді поприводили до Него діток, щоб положить руки на них, та помолви ся; ученики ж наказували їм. ¹⁴ Ісус же рече: Пустіть діток, не з'упиняйте їх прийти до мене, бо таких царство небесне. ¹⁵ І, положивши руки на них, пійшов звідтіля. ¹⁶ І ось один, приступивши, каже йому: Учителю

благий, що доброго робити мені, щоб мати життв вічне? ¹⁷ Він же рече до Него: Чого ти звеш мене благим? ніхто не благий, тільки один. Бог. Коли ж бажаєш увійти в життє, держи заповіді. ¹⁸ Каже до Него: Которі? Ісус же рече: Оці: Не вбивай, Не роби перелюбу, Не крадь. Не свідкуй криво; ¹⁹ Поважай батька твого й матір, і: Люби ближнього твого, як себе самого.. ²⁰ Каже Йому молодець: Все се хоронив я з малку мого; чого ще не достає мені? ²¹ Рече до него Ісус: Коли хочеш бути звершений, іди продай, що маєш, і дай убогим, а мати меш скарб на небі; і приходь, та й іди слідом за мною. ²² Як же почув молодець се слово, одійшов засмутившись; бо мав достатки великі. ²³ Ісус же рече до учеників своїх: Істино глаголю вам: Що тяжко багатому ввійти в царство небесне. ²⁴ Знов же глаголю вам: Легше верблюдові кріз ушко голки пройти, ніж багатому в царство Боже ввійти. ²⁵ Почувши ж ученики Його, дивувались вельми, кажучи: Хто ж зможе спасти ся? ²⁶ Ісус же, глянувши, рече їм: У людей се не можливе, у Бога ж все можливе. ²⁷ Озвавсь тоді Петр і каже до Него: Ось ми покинули все, та й пійшли сдідом за Тобою; що ж буде нам? ²⁸ Ісус же рече до них: Істино глаголю вам: Що ви, пішовши слідом за мною, у новонастанню, як сяде Син чоловічий на престолі слави своєї, сядете також на дванайцяти престолах, судячи дванайцять родів Ізраїлевих. ²⁹ І кожен, хто покинув дома, або братів, або сестер, або батька, або матір, або жінку, або дітей, або поля, задля імя мого, в сотеро прийме, й життє вічне осягне. ³⁰ Тільки ж многі перві будуть останні, а останні - перві.

20

¹ Подібне бо царство небесне чоловіку господареві, що вийшов рано вранці наймати робітників у виноградник свій. ² І, згодившись із робітниками по денарію на день, післав їх у виноградник свій. ³ І, вийшовши коло третьої години, побачив внших, що стояли на торгу без діла, ⁴ і рече до них: Ідїть і ви у виноградник, і що буде право, дам вам, Вони й пійшли. ⁵ Вийшовши знов коло шестої і девятої години, зробив так само. ⁶ Вийшовши ж коло одинайцятї години, знайшов інших, що стояли без діла, й рече до них: Чого тут стоїте увесь день без діла? ⁷ Кажуть вони йому: Бо ніхто не найняв нас. Рече він їм: Ійдїть і ви в виноградник, і що буде право, одержите. ⁸ Як же настав вечір, рече пан виноградника доморядникові своєму: Поклич робітників, та роздай їм нагороду, почавши від останніх аж до первих. ⁹ І прийшовши ті, що коло одинайцятї години, взяли по денарію. ¹⁰ Прийшовши ж перші, думали, що більше візьмуть; та взяли й вони по денарію. ¹¹ І взявши вони, нарекали на господаря, ¹² говорячи: Що сі останні одну годину робили, й зрівняв еси їх із нами, що зносили тяготу дня і спеку. ¹³ Він же, озвавшись, рече одному з них: Друже, не кривжду тебе; хиба не за денарія згодив ся еси зо мною? ¹⁴ Візьми своє, та й іди: я ж хочу й сьому останньому дати, що й тобі. ¹⁵ Хиба ж не вільно мені робити, що хочу, з добром моїм? Чи того твое око лихе, що я добрий? ¹⁶ Так будуть останні перві, а перві останні; багато ж званих, мало ж вибраних. ¹⁷ І, йдучи Ісус у Єрусалим, узав дванайцять учеників на самоту в дорозі, й рече до них: ¹⁸ Оце ми йдемо в Єрусалим; і буде виданий Син чоловічий архиереям, та письменникам, і осудять вони Його на смерть; ¹⁹ і видадуть Його поганам, щоб з Него насміхались, та били, та розпяли, а третього ж дня він воскресне. ²⁰ Тоді приступила до Него мати синів Зеведеєвих із синами своїми, кланяючись та просячи чогось у Него. ²¹ Він же рече до неї: Чого хочеш? Каже вона до Него: Скажи, щоб сиділи оці два сини мої, один по правиці Твоїй, а другий по ліввиці у царстві Твоєму. ²² Озвав ся ж Ісус і рече; Не знаєте, чого просите. Чи зможете ви пити чашу, яку я пити му, й хреститись хрещеннем, яким я хрещусь? Кажуть йому: Зможемо. ²³ І рече до них:

Ви то чашу мою пити мете, й хрещенням, яким я хрещусь, хреститиметесь; тільки ж, щоб вам сидіти по правиці в мене й по лівіці в мене, се не єсть моє дати, а кому приготовлено від Отця мого. ²⁴ І почувши десять, ремствували із двох братів. ²⁵ Ісус же, покликавши їх, рече: ви знаєте, що в поган князі панують над ними, й великі управляють ними. ²⁶ Не так же буде в вас: ні, хто хоче бути великим між вами, нехай буде вам слугою; ²⁷ і хто хоче між вами бути першим, нехай вам буде рабом, ²⁸ як Син чоловічий не прийшов, щоб служено йому, а служити, й дати душу свою яко викуп за многих. ²⁹ І як виходили вони з Єрихона, йшло слідом за Ним багато народу ³⁰ І ось двоє сліпих, що сиділи над шляхом, почувши, що Ісус переходить, кричали, кажучи: Помилуй нас, Господи, сину Давидів. ³¹ Народ же сваривсь на них, щоб мовчали; а вони ще більш кричали, кажучи: Помилуй нас, Господи, сину Давидів. ³² І, зупинившись Ісус, покликав їх, і рече: Що хочете, щоб зробив вам? ³³ Кажуть йому: Господи, щоб очі наші відкрились. ³⁴ Вмилисердився ж Ісус, і доторкнувсь очей їх, і зараз прозріли очі їх, і пійшли вони слідом за Ним.

21

¹ А як зближались до Єрусалиму, й прийшли в Витфагию, до гори Оливної, послав тоді Ісус двох учеників, ² глаголючи їм: Ідїть у село, що перед вами, й зараз знайдете ослицю, привязану й осла з нею; одв'язавши, приведіть мені. ³ І коли хто вам казати ме що, скажіть: Що Господеві треба їх; зараз же відпустить їх. ⁴ Се ж усе сталось, щоб справдилось, що промовив пророк, глаголючи: ⁵ Скажіть дочці Сионській: Ось цар твій іде до тебе, тихий, сидячи на ослі і на осляті, синові підяремної. ⁶ Пійшовши ж ученики, вчинили, як звелїв їм Ісус, ⁷ і привели ослицю і осла, й положили на них одєжу свою, та й посадили його верх неї. ⁸ Пребагато ж народу простилали одєжу свою по дорозі; інші ж різали вітте з дерева і встилали дорогу. ⁹ Народ же, що йшов попереду й позаду, покликував, говорячи: Осанна синуууу Благословен грядущий в імя Господне; Осанна на вишинах. ¹⁰ А як увійшов Він у Єрусалим здвигнувсь увесь город, говорячи: Хто се такий? ¹¹ Народ же казав: Се Ісус, пророк із Назарета Галилейського. ¹² І прийшов Ісус у церкву Божу, й повиганяв усіх, що продавали да торгували в церкві, й поперевертав столи в міняльників, і ослони в тих, що продавали голуби; ¹³ і рече до них: Писано: Дом мій дом молитви звати меть ся; ви ж його зробили вертепом розбійників. ¹⁴ І приходили до Него в церкві сліпі й криві, і сціляв їх. ¹⁵ Бачивши ж архиереї та письменники чудеса, що Він робив, і хлопят, що покликували в церкві, й казали: Осанна сину Давидовому, розлютувались, ¹⁶ і казали до Него: Чи чуюш, що оці кажуть? Ісус же рече їм: Так. Хиба ви ніколи не читали: Що з уст немовляток і ссущих вирядив еси хвалу? ¹⁷ І, покинувши їх, вийшов осторонь із города в Витанию, й пробував там. ¹⁸ Уранці ж, вертаючись у город, зголоднів. ¹⁹ І, побачивши одну смоківницю на дорозі, прийшов до неї, і нічого не знайшов на ній, тільки саме листе, і рече до неї: Щоб ніколи з тебе овочу не було до віку. І зараз усохла смоківниця. ²⁰ І бачивши ученики його, здивувались, кажучи: Як зараз усохла смоківниця! ²¹ Ісус же, озвавшись, рече до них: Істино глаголю вам: Коли б ви мали віру й не сумнилпсь, ви б не тільки се смоківниці зробили, а коли б і сій горі сказали: Двигнись і кинь ся в море; станеть ся; ²² і все, чоґо ви просити мете в молитві, віруючи, одержите. ²³ А як прийшов Він у церкву, поприходили до Него, навчаючого, архиереї та старші людські, кажучи: Якою властю робиш се? й хто дав тобі сю вдасть? ²⁴ Ісус же, озвавшись, рече їм: Поспитаю вас і я про одну річ, про котру як скажете мені, то й я скажу вам, якою властю се роблю. ²⁵ Хрещенне Иоанове звідкіля було: з

неба, чи від людей? Вони ж міркували собі, говорячи: Коли скажемо: З неба, то скаже нам: Чом же ви не вірували йому? ²⁶ коли ж скажемо: Від людей, то боїмо ся народу; всі бо мають Йоана за пророка. ²⁷ І, озвавшись, сказали Ісусові: Не знаємо. Рече їм і Він: То й я не скажу вам, якою властю се роблю. ²⁸ Ви ж як думаєте? Чоловік мав двоє дітей; і, прийшовши до одного, рече: Дитино, йди сьогодні роби в винограднику моім. ²⁹ Він же, озвавшись, сказав: Не хочу; опісля ж, одумавшись, пішов. ³⁰ І, прийшовши до другого, рече так само. Він же, озвавшись, сказав: Йду, Господи; та й не пішов. ³¹ Которий з двох уволив волю отця? Кажуть вони до Него: Первий. Рече їм Ісус: Істино глаголю вам: Що митники та блудниці попередять вас у царство Боже, ³² Прийшов бо Йоан до вас дорогою правди, й не вірували йому; митники ж та блудниці вірували йому; ви ж, бачивши, не одумались навпрості, щоб вірувати йому. ³³ Іншої приповісті послушайте: Був один чоловік господар, що насадив виноградник, і обгородив його тином, і викопав у йому винотоку, й збудував башту, й віддав його виноградарям, та й від'їхав. ³⁴ Як же наблизила ся пора овощу, післав він слуги свої до виноградарів узяти овощі його. ³⁵ І, взявши виноградарі слуг його, одного побили, другого вбили, иншого ж укаменували. ³⁶ Знов післав він інші слуги, більш ніж перше, й зробили їм так само. ³⁷ На останок же післав до них сива свого, кажучи: Посоромлять ся сина моего. ³⁸ Виноградарі ж, побачивши сина, казали між собою: Се наслідник: ходімо вбємо його, та й заберемо наслідде його. ³⁹ І, взявши його, вивели геть з виноградника, та й убили. ⁴⁰ Як же прийде пан виноградника, то що зробить він виноградарям тим? ⁴¹ Кажуть вони до Него: Лютих люто погубить їх, а виноградник оддасть иншим виноградарям, що віддавати муть йому овоц пори своєї. ⁴² Рече до них Ісус: Хиба ніколи не читали в писаннях: Камінь, що відкинули будівничі, сей став ся головою угла. Від Господа стало ся се, й дивне воно в очах наших? ⁴³ Тим я глаголю вам: Що відніметь ся од вас царство Боже, й дасть ся народові, що робити ме овощі його. ⁴⁴ І хто впаде на сей камінь, розібеть ся; на кого ж він упаде, роздавить того. ⁴⁵ І вислухавши архиереї та Фарисеї приповісті його, догадали ся, що про них говорить. ⁴⁶ І, шукаючи вхопити його, спасували його на народу; бо мав його за пророка.

22

¹ І, озвавшись Ісус, знов промовив до них приповістями, глаголючи: ² Уподобилось царство небесне чоловіку цареві, що нарядив весілле синові своєму; ³ і післав слуги свої кликати запрошених на весілле; і не схотіли прийти. ⁴ Знов післав інші слуги, говорячи: Скажіть запрошеним: Ось я обід мій наготовив; воли мої й годоване побито, і все налагоджене; ідіть на весілле. ⁵ Вони ж, занехавши, пішли собі, один на хутір, другий до свого торгу; ⁶ а останні, взявши слуг його, знущались із них, та й повбивали. ⁷ Цар же, почувши, прогнівив ся, й піславши військо своє, вигубив тих розбишак, і запалив город їх. ⁸ Рече тоді до слуг своїх: Весілле налагоджене, запрошені ж не були достойні. ⁹ Ійдіть же на розсідні шляхи, й кого знайдете, запрошуйте на весілле. ¹⁰ І вийшовши слуги ті на шляхи, зібрали всіх, кого знайшли, й лихих і добрих; і було весілле повне гостей. ¹¹ Цар же, ввійшовши подивитись на гості, побачив там чоловіка, не одягненого у весіллю одежу; ¹² і рече до него: Друже, як се увійшов еси сюди, не мавши весільної одежі? Він же мовчав, ¹³ Рече тоді цар до слуг: Вязавши йому ноги й руки, візьміть його й викиньте в темряву надвірню; там буде плач і скреготання зубів. ¹⁴ Багато бо званих, мало ж вибраних. ¹⁵ Тоді пішли Фарисеї, і радили раду, як би піймати його на слові. ¹⁶ І висилають до Него учеників своїх з Іродіянами, говорячи: Учителю, знаємо, що ти правдивий

вси, й на путь Божий правдою наставляєш, і ні про кого не дбаєш; бо не дивишся на лице людей. ¹⁷ Скажи ж тепер нам: Як тобі здаєть ся? годить ся давати данину кесареві, чи ні? ¹⁸ Постеріг же Ісус лукавство їх, і рече: Що ви мене спокутуєте, лицеміри? ¹⁹ Покажіть мені гріш податковий. Вони ж принесли йому денария. ²⁰ І рече до них: Чиє обличче се й надпись? ²¹ Кажуть йому: Кесареве. Тоді рече до них: Віддайте ж кесареве кесареві, а Боже Богові. ²² І, вислухавши, здивувались, і, лишивши Його, пішли. ²³ Того ж дня приступили до Него Садукеї, що кажуть: нема воскресення, і питали Його, ²⁴ говорячи: Учителю, Мойсей сказав: Коли хто вмер, не мавши дітей, то нехай брат його оженить ся з жінкою його, й воскресить насінне братові своєму. ²⁵ Було ж у нас сім братів; і первий, оженившись, умер, і, не мавши васіння, покинув жінку свою братові своєму; ²⁶ так само й другий брат, і третій аж до семого. ²⁷ Опісля ж усіх умерла й жінка. ²⁸ Оце ж у воскресенню кому з сімох буде вона жінкою? всі бо мали її. ²⁹ Узвав ся ж Ісус і рече до них: Помилуєтесь ви, не знаючи писання ані сили Божої. ³⁰ Бо в воскресенню не женять ся ні віддають ся, а будуть як ангели Божі на небі. ³¹ Про воскресенне ж мертвих хиба не читали, що сказано вам од Бога, глаголючого: ³² Я Бог Авраамів, і Бог Ісааків, і Бог Яковів? Не єсть Бог Богом мертвих, а живих. ³³ І, слухаючи народ, дивував ся наукою Його. ³⁴ Фарисеї ж, почувши, що Вів примусив Садукеїв мовчати, зібрались ради того. ³⁵ І спитав один з них, учитель закону, спокушуючи Його й кажучи: ³⁶ Учителю, котора заповідь велика в законі? ³⁷ Ісус же рече йому: Люби Господа Бога твого всім серцем твоїм, і всею душею твоєю, і всею думкою твоєю. ³⁸ Се перва й велика заповідь. ³⁹ Друга ж подібна їй: Люби ближнього твого, як себе самого. ⁴⁰ На сих двох заповідях увесь закон і пророки стоять. ⁴¹ Як же зібрались Фарисеї, питав їх Ісус, ⁴² глаголючи: Що ви думаєте про Христа? чий Він син? Кажуть йому: Давидів. ⁴³ Рече Він до них: Як же се Давид зве Його в дусі Господом, говорячи: ⁴⁴ Рече Господь Господеві моему: Сиди по правиці в мене, доки положу ворогів Твоїх підніжком ніг твоїх? ⁴⁵ Коли ж Давид зве Його Господом, то як же Він син йому? ⁴⁶ І ніхто не з'умів йому відказати ні слова, й ніхто з того часу не важив ся питати Його ніколи.

23

¹ Рече тоді Ісус до народу, та до учеників своїх: ² глаголючи: На Мойсейових сідалищах посідали письменники та Фарисеї. ³ Тим усе, що скажуть вам держати, держіть і робіть; по ділам же їх не робіть: говорять бо, й не роблять. ⁴ Взяжте бо тяжкі оберемки, що важко носити, й кладуть людям на плечі; самі ж і пальцем своїм не хочуть двигнути їх. ⁵ Усі ж діла свої роблять, щоб бачили їх люде: ширять Филактерії свої, й побільшують поли в одежі своїй, ⁶ і люблять перші місця на бенкетах, і перші сідання по школах, ⁷ і витання на торгах, і щоб звали їх люде: Учителю, учителю. ⁸ Ви ж не зовіть ся учителями, один бо ваш учитель - Христос; усі ж ви брати. ⁹ І отця не звіть собі на землі, один бо Отець у вас, що на небі. ¹⁰ І не звіть ся наставниками, один бо в вас наставник - Христос. ¹¹ Більший же між вами нехай буде вам слугою. ¹² Хто ж нести меть ся вгору, принизить ся, а хто принизить ся, піде вгору. ¹³ Горе ж вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що зачиняєте царство небесне перед людьми; ви бо не входите, й тих, що входять, не пускаєте ввійти. ¹⁴ Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що жерете дома вдовиць, й задля виду довго молитесь; тим ще тяжчий приймете осуд. ¹⁵ Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що проходите море й землю, щоб зробити одного нововірця, і коли станеть ся, робите його сином пекла, удвоє гіршим вас. ¹⁶ Горе вам, проводирі сліпі, що кажете: Хто клясти меть ся церквою, нічого; хто

ж поклень ся золотом Церковним, винуватий! ¹⁷ Дурні й сліпі: що бо більше: золото, чи церква, що освячує золото? ¹⁸ І: Хто клясти меть ся жертівнею, нічого, хто ж поклень ся даром, що на нім, винуватий. ¹⁹ Дурні й сліпі: що бо більше: дар, їй жертівня, що освячує дар? ²⁰ Оце ж, хто клснеть ся жертівнею, кленсть ся нею і всім, що зверху неї. ²¹ І хто кленеть ся церквою, кленеть ся нею й тим, що живе в ній. ²² І хто кленеть ся небом, кленеть ся престолом Божим і тим, хто сидить на нім. ²³ Горе вам, письменпкки та Фарисеї, лицеміри! що даєте десятину з м'яти, й кропу, й кмину, а залишили важніше в законі: суд, і милость, і віру. Се повинні були робити, да й того не залишати. ²⁴ Проводпрі сліпі, що відціджуєте комара, верблюда ж глитаєте. ²⁵ Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що очищаєте зверху чашу й блюдо, у середині ж повні вони здирства та неправди. ²⁶ Фарисею сліпий, очисти перш середину чаші й блюда, щоб і верх їх став ся чистий. ²⁷ Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що подобитесь гробам побіляним, що зверху являють ся гарними, в середині ж повні кісток мертвих і всякої нечисти. ²⁸ Так і ви зверху являєтесь людям праведні, в середині ж повні лицемірства та беззаконня. ²⁹ Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що будете гроби пророків та украшаєте памятники праведників, ³⁰ і мовляєте: Коли б ми були за часів батьків наших, не були б спільниками їх у крові пророків. ³¹ Сим же свідкуєте самі на себе, що ви сини тих, що вбивали пророків. ³² І ви доповнюйте міру батьків ваших. ³³ Змії, кодро гадюче, як утічете від суду пекельного? ³⁴ Тим же то ось я посилаю до вас пророків, і мудрців, і письменників, і одних з них повбиваєте та порозпинаєте, а инших бити мете по школах ваших, та гонити мете від города в город: ³⁵ щоб упала на вас уся кров праведна, пролита на землі від крові Авеля праведного до крові Захарії, сына Варахїїного, що вбили ви між церквою й жертівнею. ³⁶ Истино глаголю вам: Все те прийде на кодро се. ³⁷ Єрусалиме, Єрусалиме, що повбивав єси пророків, і покаменував посланих до тебе! скільки раз хотів я зібрати дітей твоїх, як курка збирав курчат своїх під крила, й не схотіли! ³⁸ Оце ж оставляєть ся вам дом ваш пустий. ³⁹ Глаголю бо вам: Не побачите мене від нині, аж поки скажете: Благословенуу в імя Господне!

24

¹ І, вийшовши Ісус, пійшов із церкви; і приступилиученикиЙого, показати Йому будівлю церковну. ² Ісус же рече їм: Чи бачите се все? Истино глаголю вам: Не зостанеть ся тут камінь на камені, щоб не зруйновано. ³ Як же сидів на горі Оливній, поприходили до Него ученики самотою, кажучи: Скажи нам, коли се буде? й який знак Твого приходу й кінця свїту? ⁴ І озвавшись Ісус, рече їм: Гледїть, щоб хто не звів вас. ⁵ Багато бо приходити ме в імя мое, кажучи: Я Христос; і зведуть многих. ⁶ Чути мете ж про війни й чутки военні; гледїть же, не тривожтесь; мусить бо все статись, та се ще не конець. ⁷ Бо встане нарід на нарід і царство на царство, й буде голоднеча, й помір, і трус по місцях. ⁸ Все ж се почин горя. ⁹ Тоді видавати муть вас на муки, й вбивати муть вас; і зненавидять вас усі народи задля імя мого. ¹⁰ І тоді поблазнять ся многі, й видавати муть одно одного, й ненавидіти муть одно одного. ¹¹ І багато лжепророків устане, й введуть многих. ¹² І задля намноженого беззаконня, прохолоне любов многих. ¹³ Хто ж выдержить до останку, той спасеть ся. ¹⁴ І проповідувати меть ся евангелія царства по всій вселенній на свідкуванне всім народам; і тоді прийде конець. ¹⁵ Оце ж, як побачите гидоту спустіння, що сказав Даниїл пророк стоячу на місці святаму (хто читав нехай розуміє), ¹⁶ тоді, хто в Юдеї, нехай втікає на гори; ¹⁷ хто на криші, нехай не влазить узяти що з хати своєї; ¹⁸ і хто в полі, нехай не вертаєть

ся назад узяти одержу свою. ¹⁹ Горе ж важким і годуючим під той час! ²⁰ Моліть ся ж, щоб не довелось вам утікати зимою, ані в суботу: ²¹ буде бо тоді мука велика, якої не було від настання сьвіту до сього часу, й не буде. ²² І коли б тих днів не вкорочено, то жодне б тіло не спасло ся; тільки ж задля вибраних укорочені будуть дні таї. ²³ Тоді, коли хто вам скаже: Дивись, ось Христос, або онде; не йміть віри. ²⁴ Устануть бо лжехристи й лжепророки, й давати муть ознаки великі й дива, щоб, коди можна, звести й вибраних. ²⁵ Оце ж наперед сказав я вам. ²⁶ Коли ж скажуть вам: Ось він у пустині; не виходьте; Ось він у коморах; не діймайте віри. ²⁷ Бо, як блискавка виходить зі сходу та сяє аж до заходу, так буде й прихід Сина чоловічого. ²⁸ Де бо є труп, там збирати муть ся вірли. ²⁹ І зараз після горя днів тих сонце померкне, й місяць не давати ме сьвітла свого, й зорі попадають із неба, й сили небесні захитають ся. ³⁰ І тоді явить ся ознака Сина чоловічого на небі; й тоді заголосять усі роди землі, і побачать Сина чоловічого, грядущого на хмарах небесних із силою й славою великою. ³¹ І пішли він ангели свої з голосним гуком трубним, і позбирають вони вибраних його від чотирох вітрів, од кінців неба до кінців його. ³² Від смоківниці ж навчить ся приповісти: Коли вже вітте її стане м'яке й пустить листе, знайте, що близько літо. ³³ Так само й ви: як оце все побачите, відайте, що близько під дверима. ³⁴ Істино глаголю вам: Не перейде рід сей, як усе теє станеть ся. ³⁵ Небо й земля перейде, слова ж мої не перейдуть. ³⁶ Про день же той і годину ніхто не знає, ні ангели небесні, тільки сам Отець мій. ³⁷ Як же дні Ноеві, так буде й прихід Сина чоловічого. ³⁸ Бо, як буди за днів перед потопом, що їли, й пили, женились, і віддавались, аж до дня, коли увійшов Ной у ковчег, ³⁹ та й не знали, аж прийшла повідь і позносила всіх; так буде й прихід Сина чоловічого. ⁴⁰ Тоді буде двоє в полі; один візьметь ся, а один зоставить ся. ⁴¹ Дві молоти муть на жорнах; одна візьметь ся, а одна зоставить ся. ⁴² Ото ж пильнуйте, бо не знаєте, котрої години Господь ваш прийде. ⁴³ Се ж відайте, що коли б господар знав, у яку сторожу прийде злодій, то пильнував би, та й не попустив би підкопати хати своєї. ⁴⁴ Тим же й ви будьте готові; бо тієї години, як і не думаєте, Син чоловічий прийде. ⁴⁵ Який єсть вірний слуга й розумний, що поставив пан його над челяддю своєю, щоб роздавав їй харч у пору? ⁴⁶ Щасливий той слуга, котрого, прийшовши пан його, застане, що робить так. ⁴⁷ Істино глаголю вам: Що поставить його над усім добром своїм. ⁴⁸ А котрий лукавий слуга казати ме в серці своїм: Забарить ся мій пан прийти, ⁴⁹ та й зачне бити своїх товаришів, та їсти й пити з п'яницями; ⁵⁰ то прийде пан того слуги дня, якого не сподіваєть ся, і години, якої не відав, ⁵¹ та й відлучить його, й долю його з лицемірами положить; там буде плач і скреготанне зубів.

25

¹ Тоді уподобить ся царство небесне десяти дівчатам, що, взявши каганці свої, вийшли назустріч женихові. ² П'ять же були з них розумні, а п'ять необачні. ³ Котрі необачні, взявши каганці свої, не взяли з собою олії. ⁴ Розумні ж узняли олії в пляшечки свої з каганцями своїми. ⁵ Як же жених барив ся, задрімали всі, та й поснули. ⁶ О півночі ж постав крик: Ось жених йде; виходьте назустріч йому! ⁷ Тоді повставали всі дівчата ті, та й украсили каганці свої. ⁸ Необачні ж казали до розумних: Дайте нам олії вашої, бо каганці наші гаснуть. ⁹ Відказали ж розумні, горячи: Щоб не стало нам і вам; а йдіть лучче до тих, що продають, та. й купіть собі. ¹⁰ Як же йшли вони купувати, прийшов жених; і що були готові, увійшли з ним на весілле; і зачинено двері. ¹¹ Опісля ж приходять і другі дівчата, та й кажуть: Господи, Господи, відчини нам. ¹² Він же, озвавшись, рече:

Истино глалолоу вам: Не знаю вас. ¹³ Отим же то пильнуйте, бо не знаєте дня, ні години, коди Син чоловічий прийде. ¹⁴ Бо, як чоловік, від'їжджаючи, прикликав слуги свої, і передав їм достатки свої, ¹⁵ і одному дав п'ять талантів, другому два, іншому ж один, кожному по його сназі, та й відіхав зараз. ¹⁶ Пійшовши ж той, що взяв п'ять талантів, орудував ними, й придбав других п'ять талантів. ¹⁷ Так само й той, що два, придбав і він других два. ¹⁸ Той же, що взяв один, пішовши, закопав у землю, і сховав срібло пана свого. ¹⁹ По довгому ж часу, приходить пан слуг тих, і бере перелік із них. ²⁰ І, приступивши той, що взяв п'ять талантів, приніс і других п'ять талантів, говорячи; Пане, п'ять талантів мені передав еси; ось других п'ять талантів придбав я ними. ²¹ Рече ж до него пан його: Гаразд, слуго добрий і вірний: у малому був еси вірен, над многим поставлю тебе. Увійди в радощі пана твого. ²² Приступивши ж і той, що взяв два таланти, сказав: Пане, два таланти мені передав еси; ось других два таланти придбав я ними. ²³ Рече до него пан його: Гаразд, слуго добрий і вірний: у малому був еси вірен, над многим поставлю тебе. Увійди в радощі пана твого. ²⁴ Приступивши ж і той, що взяв один талант, сказав: Пане, знав я тебе, що жорстокий еси чоловік, що жнеш, де не сїяв, і збираєш, де не розсипав; ²⁵ і, злякавшись, пішов та сховав твій талант у землі. Оце ж маєш твое. ²⁶ Озвав ся ж пан його й рече до него: Лукавий слуго й лїнивий, знав еси, що жну, де не сїяв, і збираю, де не розсипав: ²⁷ так треба було оддати срібло мое міняльникам, і, прийшовши, взяв би я своє з лихвою. ²⁸ Візьміть же від него талант, та дайте тому, що має десять талантів. ²⁹ Кожному бо маючому всоудидасть ся, і надто мати ме; у немаючого ж, і що має, візьметь ся від него. ³⁰ І викиньте слугу нікчемного у темряву надвірню: там буде плач і скреготанне зубів. ³¹ Як же прийде Син чоловічий у славі своїй, і всі съьяті ангели з ним, тоді сяде він на престолі слави своєї; ³² і зберуть ся перед него всі народи; й відлучить він їх одних од других, як пастух одлучує овець од козлів; ³³ і поставить овець по правиці в себе, а козлів по лївиці. ³⁴ Тоді скаже царь тим, що по правиці в него: Прийдіть, благословенні Отця мого, осягніть царство, приготовлене вам од основання світу. ³⁵ Бо я голодував, а ви дали мені їсти; жаждував, і напоїли мене; був чуженицею, і прийняли мене; ³⁶ нагий, і з'одягли мене; недугував, і одвідали мене; був у темниці, і прийшли до мене. ³⁷ Озвуть ся тоді до него праведні, кажучи: Господи, коли ми бачили тебе голодного, та й накормили? або і жадного, та й напоїли? ³⁸ Коли ж бачили тебе чуженицею, та й прийняли? або нагим, та й з'одягли? ³⁹ Коли ж бачили тебе недужим або у темниці, та й прийшли до тебе? ⁴⁰ І озвавшись цар, промовить до них: Истино глаголю вам; Скільки раз ви чинили се одному з сих братів моїх найменших, мені чинили. ⁴¹ Тоді скаже він і до тих, що по лївиці: Ідіть од мене, прокляті, ув огонь вічний, приготовлений дияволу та ангелам його: ⁴² бо я голодував, і не дали ви мені їсти; жаждував, і не напоїли мене; ⁴³ був чуженицею, і не прийняли мене; нагим, і не з'одягли мене; недужим і в темниці, і не одвідали мене. ⁴⁴ Тоді озвуть ся до него й сї, кажучи: Господи, коли ми бачили тебе голодного, або жадного, або чуженицею, або нагого, або недужого, або в темниці, та й не послужили тобі? ⁴⁵ Озвуть ся тоді до них і промовить, глаголючи: Истино глаголю вам: Скільки раз не чинили ви сього одному з сих найменших, і мені не чинили. ⁴⁶ І пійдуть сї на вічні муки, а праведні на життє вічне.

26

¹ І сталось, як скінчив Ісус, усі ці слова, рече до учеників своїх: ² Ви знаєте, що через два дні буде пасха, й Сина чоловічого видадуть на розп'яттє. ³ Тоді зібрались архиереї, та письменники, та старші людські у двір до архиерея, на

прізвище Каяфи, ⁴ і радились, щоб узяти Ісуса підступом і вбити. ⁵ Та казали: Тільки не в сьвято, щоб не було бучі між народом. ⁶ Як же був Ісус у Витанії в господі в Симона прокаженого, ⁷ приступила да Него жінка, маючи посудинку предорогого мира, та й злила на голову Йому, як сидів за столом. ⁸ Побачивши ж ученики Його, сердились, кажучи: На що така втрата? ⁹ Можна бо було се миро продати дорого та дати вбогим. ¹⁰ Зрозумівши ж Ісус, рече до них: що ви смутите жінку? діло бо добре вчинила на мені. ¹¹ Всякого бо часу маєте вбогих із собою, мене ж не всякого часу маєте. ¹² Зливши бо вона миро се на тіло моє на погребенне моє зробила. ¹³ Истино глаголю вам: Де б ні проповідувалась евангелія ся по всьому сьвіту, казати меть ся й те, що зробила оця, на спомин її. ¹⁴ Тоді, пійшовши один з дванайцятьох, на ймя Юда Іскаріоцький, до архиереїв, ¹⁵ каже: Що хочете дати мені, а я вам видам Його? Вони ж поставили йому трийцять срібняків. ¹⁶ І з того часу шукав нагоди, щоб Його видати. ¹⁷ У первий же день опрісночний приступили ученики до Ісуса, кажучи Йому: Де хочеш, щоб приготовили Тобі їсти пасху? ¹⁸ Він же рече: Йдіть у город до оттакого, та скажіть йому: Учитель рече: Час мій близько; у тебе зроблю пасху з учениками моїми. ¹⁹ І зробили ученики, як повелів їм Ісус; і приготували пасху. ²⁰ Як же настав вечір, сів Він за столом із дванайцятьма. ²¹ І, як вони їли, рече: Истино глаголю вам, що один з вас зрадить мене. ²² І, засумівши тяжко, почали говорити до Него кожен з них: Аже ж не я, Господи? ²³ Він же, озвавшись, рече: Хто вмочає зо мною руку в миску, той зрадить мене. ²⁴ Син чоловічий іде, як писано про Него; горе ж чоловікові тому, що Сина чоловічого зрадить! Добре було б йому, коли б не родив ся чоловік той. ²⁵ Озвав ся ж Юда, зрадник Його, й каже: Аже ж не я, учителю? Рече до него: Ти сказав еси. ²⁶ Як же вони їли, взявши Ісус хліб і поблагословивши, ламав, і давав ученикам, і рече: Прийміть, їжте: се єсть тіло моє. ²⁷ І, взявши чашу, й оддавши хвалу, подав їм, глаголючи: Пийте з неї всі; ²⁸ се бо єсть кров моя нового завіту, що за многих проливаєть ся на оставленне гріхів. ²⁹ Глаголю ж вам: Що не пити му від нині з сього плоду виноградного аж до дня того, коли його пити му з вами новим у царстві Отця мого. ³⁰ І засьпівавши вони, вийшли на гору Оливу. ³¹ Тоді рече до них Ісус: Всі ви поблазнитись мною сієї ночі. Писано бо: Поражу пастиря, і розсиплють ся. вівці стада. ³² По воскресенню ж моім попереджу вас у Галилею. ³³ Озвав ся ж Петр і каже до Него: Хоч усї поблазнять ся Тобою, я ніколи не зблзнуся. ³⁴ Рече до него Ісус: Истино глаголю тобі: Що сієї ночі, перше ніж півень запіє, тричі відречеш ся мене. ³⁵ Каже йому Петр: Хоч би мені з Тобою і вмерти, не відречусь Тебе. Так і всі ученики казали. ³⁶ Тоді приходить з ними Ісус на врочище (місце) Гетсиман, і рече до учеників: Сидіть тут, поки, пійшовши, помолюсь оттам. ³⁷ І взяв із собою Петра та двох синів Зеведевих, і почав скорбіти та вдаватись у тугу. ³⁸ Тоді рече до них: Тяжко сумна, душа моя аж до смерті. Підождіть. тут, і не спіте з мною. ³⁹ І пройшовши трохи далій, прилав лицем своїм, молячись і глаголючи: Отче мій, коли можна, нехай мимо йде від мене чаша ся; тільки ж не як я хочу, а як Ти. ⁴⁰ І приходить до учеників, і знаходить їх сплячих, і рече до Петра: Так не змогли ви однієї години попильнувати зо мною? ⁴¹ Пильнуйте та моліть ся, щоб не ввійшли в спокусу. Дух то охочий, тіло ж немощне. ⁴² Знов, удруге відійшовши, молив ся, глаголючи: Отче мій, як не може ся чаша мимо йти від мене, коли не пити му її, нехай станеть ся воля твоя. ⁴³ І, прийшовши, знаходить їх знов сплячих, були бо очі в них важкі. ⁴⁴ І, зоставивши їх, пійшов ізнов, і моливсь утретє, промовляючи те ж саме слово. ⁴⁵ Тоді приходить до учеників своїх, і рече їм: Спіть уже й спочивайте ось настиг час, і Син чоловічий буде виданий

у руки грішникам. ⁴⁶ Уставайте, ходімо: ось наближується зрадник мій. ⁴⁷ Ще він говорив, коли се Юда, один з дванацяти, приходив, а з ним багато народу з мечами й дручем, од архиерейов та старших людських. ⁴⁸ Зрадник же Його дав знак їм, кажучи: Кого я поцілую, той і єсть він: беріть його. ⁴⁹ І, зараз приступивши до Ісуса, каже; Радуй ся, учителю; та й поцілував Його. ⁵⁰ Ісус же рече йому: Друже, чого прийшов еси? Тоді, приступивши, наложили руки на Ісуса, та й узяли Його. ⁵¹ І ось один з тих, що з Ісусом, простягати руку, вихопив меча свого, й, вдаривши слугу архиерейського, відтяв йому вухо. ⁵² Тоді рече до него Ісус: Верни меч твій в місце його: всі бо, що візьмуться за меч, од меча погинуть. ⁵³ Або думаєш, що не міг би нині вблагати Отця мого, й приставив би мені бильш дванацяти легионів ангелів? ⁵⁴ Як же тоді справдились би писаня, що так мусить статись? ⁵⁵ Тієї ж години рече Ісус до народу: Чи се як на розбійника вийшли ви з мечами та киями, брати мене? Щодня сидів я в вас, навчаючи в церкві, і не брали мене. ⁵⁶ Се ж усе стало ся, щоб справдились писання пророчи. Тоді всі ученики, покинувши.Його, повтікали. ⁵⁷ Вони ж, узявши Ісуса, повели Його до Каяфи архиерея, де письменники та старші зібрались. ⁵⁸ Петр же йшов слідом за Ним оддалеки до двору архиерейського, і, ввійшовши в двір, сів із слугами, щоб бачити кінець. ⁵⁹ Архиереї ж, і старші, і вся рада шукали кривого свідчення на Ісуса, щоб Його вбити. ⁶⁰ І не знайшли. І коли багато лжесвідків поприходило, не знайшли. Опісляж, приступивши два лжесвідки ⁶¹ говорили: Сей казав: Я можу зруйнувати церкву Божу, й за три дні збудувати її. ⁶² І, вставши архиерей, каже до Него: Нічого не відказуєш, що сї про. ти Тебе свідкують? ⁶³ Ісус же мовчав. І, озвавшись архиерей, каже до Него: Заклинаю Тебе Богом живим, щоб сказав нам, чи Ти еси Христос, Сине Божий? ⁶⁴ Рече йому Ісус: Ти сказав еси. Тільки ж глаголю вам: Від нині побачите Сина чоловічого, по правіці сили, й грядущого на хмарах небесних. ⁶⁵ Тоді архиерей роздер одіжю свого, кажучи: Ось сказав хулу; на що нам, іще свідків? Ось тепер чули хулу Його; ⁶⁶ як вам здаєть ся? Вони ж, озвавшись, сказали: Винен єсть смерти. ⁶⁷ Тоді плювали в лице Йому, й били по щоках Його, і знущались із Него, ⁶⁸ кажучи: Проречи нам, Христе, хто се вдарив Тебе? ⁶⁹ Петр же знадвору сидів у дворі, І приступила до него одна дівчина, кажучи: І ти був з Ісусом Галилейським. ⁷⁰ Він же відрік ся перед усіма, кажучи: Не знаю, що говориш. ⁷¹ Як же вийшов він до воріт, побачила його друга, та й каже до тих, що там були: І сей був з Ісусом Назарейським. ⁷² І знов одрік ся він, кленучись: Що не знаю чоловіка. ⁷³ Трохи ж згодом, приступивши ті, що стояли, кажуть Петрові: Справді й ти еси з них, бо й твоя говірка виявляє тебе. ⁷⁴ Тоді почав він проклинатись та, клястись: Що не знаю чоловіка. І зараз півень запіяв. ⁷⁵ І згадав Петр слово Ісуса, промовлене до него: Що перше ніж півень запіє, тричі відречеш ся мене. І, ввійшовши геть, плакав гірко.

27

¹ Як же настав ранок, зробили раду всі архиереї й старші людські ² і, звязавши Його, повели тай передали Його Понтийському Пилату, ігемонові. ³ Тоді, побачивши Юда, зрадник Його, що Його осуджено, розкавав ся, і вернув трийцять срібняків архиереям та старшині, ⁴ кажучи: Згрішив я, зрадивши кров невинну. Вони ж, сказали: Що дам до того? ти побачиш. ⁵ І, покинувши він срібняки в церкві, вийшов і відійшовши, повісив ся. ⁶ Архиереї ж, взявши срібняки, сказали: Не годить ся класти їх у скарбоню, бо се ціна крові. ⁷ Зробивши ж раду, купили за них ганчарське поле, щоб ховати на йому захожих. ⁸ Через се зветь ся поле се Криваве Поле по сей день. ⁹ Тоді справдилось, що сказав Єремія пророк,

глаголючи: І взяли вони трийцять срібняків, ціну цінного, котрого цінено з синів Ізраїля, ¹⁰ і дали їх на ганчарське поле, як повелів мені Господь. ¹¹ Ісус же стояв перед ігемоном; і питав Його ігемон, кажучи: Чи Ти цар Жидівський? Ісус же рече йому: Ти сказав еси. ¹² А, як винуватили Його архиереї та старші, не відказував нічого. ¹³ Тоді каже до Него Пилат: Хиба не чуєш, скільки свідкують на Тебе? ¹⁴ І не відказав Він йому ні на одно слово, так що ігемон вельми дивувався. ¹⁵ На сьвято ж звик був ігемон одпускати народові одного вязника, которого вони хотіли. ¹⁶ Мали ж тоді знаного вязника, на прізвище Вараву. ¹⁷ Як же вони зібрались, сказав їм Пилат: Кого хочете, щоб одпустив вам: Вараву, чи Ісуса, на прізвище Христа? ¹⁸ Знав бо, що через зависть видали Його. ¹⁹ Як же сидів він на судищі, прислала до него жінка його кажучи: Нічого тобі й праведнику сьому; багато бо терпіла я сьогодні вві сні через него. ²⁰ Архиереї ж і старші наустили народ, щоб випросили Вараву, Ісуса ж убили. ²¹ Озвав ся ж ігемон і рече до них: Кого хочете з двох, щоб випустив вам? Вони ж сказали: Вараву. ²² Каже до них Пилат: Що ж оце робити му з Ісусом, на прізвище Христом? Кажуть йому всі: Нехай буде рознятий. ²³ Ігемон же каже: Що бо злого зробив? Вони ж кричали ще гірш: Нехай буде рознятий. ²⁴ Бачивши ж Пилат, що нічого не врадить, а ще більш росте буча, взявши води, помив руки перед народом, і каже: Невинен я кров праведника сього; ви побачите. ²⁵ І, озвавшись увесь народ, сказав: Кров Його на нас і на діти наші. ²⁶ Тоді відпустив їм Вараву; Ісуса ж, побивши, передав, щоб розпято Його. ²⁷ Тоді воїни ігемонові, взявши Ісуса на судище, зібрали на Него всю роту. ²⁸ І, роздягнувши Його, накинули на Него червоний плащ; ²⁹ і, сплівши вінець із тернини, положили на голову Йому, а тростину в правицю Його; і кидаючись на коліна перед Ним, насміхались із Него, кажучи: Радує ся, царю Жидівський! ³⁰ І, плюючи на Него, брали тростину, й били по голові Його. ³¹ І, як насміялись із Него, зняли з Него плащ, і наділи на Него одужу Його, й повели Його на розпяте. ³² Виходячи ж, знайшли чоловіка Киринейського, на ім'я Симона; сього заставили нести хрест Його, ³³ і прийшовши на врочище (місце) Голгота, чи то б сказати Черепове місце, ³⁴ дали Йому пити оцту, змішаного з жовчю; і, покуштувавши, не хотів пити. ³⁵ Розпявши ж Його, поділили одужу Його, кинувши жереб, щоб справдилось, що сказав пророк: Поділили собі шати мої, й на одужу мою кинули жереб. ³⁶ І, посідавши, стерегли Його там; ³⁷ і прибили над головою Його написану вину Його: Се Ісус, цар Жидівський. ³⁸ Тоді розпято з Ним двох розбійників, одного по правиці, а другого по лівіці. ³⁹ Мимойдучі ж хулили Його, киваючи головами своїми, ⁴⁰ і кажучи: Ти, що руйнуєш церкву, й за три дні будуєш її, спаси ся сам. Коли ти Син Божий, зійди з хреста. ⁴¹ Так само ж і архиереї, насміхаючись із письменниками та старшими, казали: ⁴² Інших спасав, а себе не може спасти. Коли Він царь Ізраїльський, нехай тепер зійде з хреста, й ввіруємо в Него; ⁴³ Він уповав на Бога; нехай тепер визволить Його, коли хоче Його, казав бо: Я Син Божий. ⁴⁴ Так само й розбійники, що були розпяті з Ним, докоряли Йому. ⁴⁵ Від шестої ж години настала темрява по всій землі до години девятої. ⁴⁶ Коло девятої ж години покликнув Ісус великим голосом, глаголючи: Ілі, Ілі лама савахтані; те єсть: Боже мій. Боже мій, чом мене покинув еси? ⁴⁷ Деякі ж, що там стояли, почувши, казали: Що Ілію кличе сей. ⁴⁸ І зараз, побігши один із них, і взявши губку, сповнивши оцтом і, настромивши на тростину, поїв Його. ⁴⁹ Останні ж казали: Нехай: побачимо, чи прийде Ілія спасати Його. ⁵⁰ Ісус же, знов покликнувши великим голосом, зітхнув духа. ⁵¹ І ось завіса церковня роздерлась надвое од верху до низу, й земля затрусилась, і скелі порозпадались; ⁵² і гроби порозкривались; і многі тіла сьвятих усопших

повставали, ⁵³ і, вийшовши з гробів після воскресення Його, поприходили у сьвятий город, і показалися многим. ⁵⁴ Сотник же да ті, що були з ним і стерегли Ісуса, побачивши трус і те, що сталося, полякалися тяжко, кажучи: Справді, Божий Син був сей. ⁵⁵ Було там багато й жінок, що оддалеки дивилися, котрі прийшли слідом за Ісусом із Галилеї, служачи Йому. ⁵⁶ Між ними була Марія Магдалина, й Марія, мати Яковова та Йосііна, й мати синів Зеведеєвих. ⁵⁷ Як же настав вечір, прийшов чоловік заможний з Ариматеї, на ім'я Йосиф, що й сам учив ся в Ісуса. ⁵⁸ Сей, приступивши до Пилата просив тіла Ісусового. Тоді Пилат і звелів оддати тіло. ⁵⁹ І взявши тіло Йосиф, обгорнув його плащеницею чистою, ⁶⁰ положив його у новім своїм гробі, що висік у скелі; й прикотивши великого каменя до дверей гробу одійшов. ⁶¹ Була ж там Марія Магдалина й друга Марія, і сиділи навпроти гроба. ⁶² Завтрішнього ж дня, що після п'ятниці, зібрались архиереї та Фарисеї до Пилата, ⁶³ кажучи: Пане, згадали ми, що той обманщик казав, що живий: Через три дні встану. ⁶⁴ Звели ж оце стерегти гроба до третього дня, щоб прийшовши ученики Його в ночі, не вкрали Його, й не сказали народові: Устав із мертвих; і буде остання омана гірша першої. ⁶⁵ Сказав же їм Пилат: Маєте сторожу: йдїть забезпечте, як знаєте. ⁶⁶ Вони ж, пійшовши, забезпечили гріб, запечатавши камінь, із сторожею.

28

¹ Після ж вечора субітного, як почало свитати в одну із субіт, прийшла Марія Магдалина та друга Марія подивитись на гріб. ² І ось трус великий став ся, ангел до Господен, зійшовши з неба, прийшов, відкотив камінь від дверей, і сів на нїм. ³ Був же вид його як блискавиця, й одежа його біла як сніг. ⁴ Од страху ж його затрусилися ті, що стерегли його, й стали наче мертві. ⁵ Озвав ся ж ангел і рече до жінок: Не лякайтесь, знаю бо, що Ісуса рознятого шукаєте. ⁶ Нема Його тут; устав бо, як казав: Ідїть подивить ся на місце, де лежав Господь. ⁷ І хутко вертайтесь і скажіть ученикам Його, що встав із мертвих, і ось попередить вас у Галилею; там Його побачите: Ось я вам сказав. ⁸ І, вийшовши хутко від гробу із страхом і великою радістю, побігли сповістити учеників Його. ⁹ Як же йшли вони сповіщати учеників Його, аж ось Ісус зустрів їх, глаголючи: Радуйте ся: Вони ж, приступивши, обняли ноги Його, й поклонились Йому. ¹⁰ Тоді рече до них Ісус: Не лякайтесь; йдїть сповістїть братів моїх, щоб йшли в Галилею; і там мене побачать. ¹¹ Як же йшли вони, аж ось деякі з сторожі, прийшовши в город, сповістили архиереїв про все, що сталося. ¹² І, зібравшись вони з старшими й зробивши раду, дали доволі срібняків воїнам, ¹³ говорячи: Кажіть, що ученики Його в ночі прийшовши вкрали Його, як ми спали. ¹⁴ І як дочуєть ся про се ігемон, ми вговоримо його, й вас безпечними зробимо. ¹⁵ Вони ж, узавши срібняки, зробили, як їх навчено; й рознеслось слово се у Жидів аж до сього дня, ¹⁶ Одинайцять же учеників пійшли в Гадилю, на гору, куди повелів їм Ісус. ¹⁷ І, побачивши Його, поклонились Йому; інші ж сумнилися. ¹⁸ І, приступивши Ісус, промовив до них, глаголючи: Дана мені всяка власть на небі й на землі. ¹⁹ Ідїть же навчайте всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, й сьвятого Духа, ²⁰ навчаючи їх додержувати всього, що я заповідав вам; і ось я з вами по всі дні, до кінця сьвіта. Амін.

Від Марка

1 Почин євангелії Ісуса Христа, Сина Божого, ² як написано в пророків: Ось я посилаю ангела мого перед лицем Твоїм, що приготує дорогу Твою перед Тобою. ³ Голос покликуючого в пустині: Готуйте дорогу Господню, простими робіть стежки Його. ⁴ Появивсь Йоан, хрестячи в пустині, й проповідуючи хрещенне покаяння на прощення гріхів. ⁵ І виходила до него вся сторона Юдейська й Єрусалимці, й хрестились від него всі в ріці Йордані, сповідаючи гріхи свої. ⁶ Був же Йоан одягнений у верблужий волос і в пояс шкураний на поясниці своїй, а їв сарану та дикий мед; ⁷ і проповідував, глаголючи: Гряде потужніший над мене слідом за мною; у Него недостоєн я, нахилившись, розв'язати ремінь обува Його. ⁸ Я хрестив вас водою, Він же хрестите ме вас Духом сьвятим. ⁹ І сталося тими днями: Прийшов Ісус із Назарету Галилейського, й охрестивсь у Йоана в Йордані. ¹⁰ І, зараз вийшовши з води, побачив небеса, що відчинились, і Дух, як голуб, злинув на Него. ¹¹ І зійшов голос із небес: Ти еси Син мій любий, що я вподобав; ¹² і зараз Дух випровадив Його в пустиню. ¹³ І був там у пустиш днів сорок, спокушуваний од сатани; й пробував з дикими зв'єрми, й ангели служили Йому. ¹⁴ Як же видано Йоана, прийшов Ісус у Галилею, проповідуючи євангелію царства Божого, ¹⁵ і глаголючи: Що сповнив ся час, і наблизило ся царство Боже. Покайтесь і віруйте в євангелію. ¹⁶ Ходячи ж понад морем Галилейським, побачив Симона та Андрея, брата його, як вони закидали невід у море; були бо рибалки. ¹⁷ І рече до них Ісус: Ійдіть слідом за мною, то зроблю, що станетесь ловцями людей. ¹⁸ І, зараз покинувши неводи свої, пішли слідом за Ним. ¹⁹ І, відійшовши трохи дальше звідтіля, побачив Якова Зеведеєвого та Йоана, брата його, так само в човні, налагоджующих неводи. ²⁰ І зараз покликав їх; і, покинувши батька свого Зеведея в човні з наймитами, пішли слідом за Ним. ²¹ І приходять у Капернаум; і зараз субітнього дня, увійшовши в школу, навчав. ²² І дивувались наукою Його, навчав бо їх яко маючий власть, а не як письменники. ²³ І був у них у школі чоловік з духом нечистим; і закричав, ²⁴ кажучи: Остав! що нам і Тобі, Ісусе Назарянине? чи прийшов еси погубити нас? Знаю Тебе, хто еси: Сьвятий Божий. ²⁵ І погрозив йому Ісус, глаголючи: Мовчи й вийди з него. ²⁶ І стрепенувши його дух нечистий, і закличавши голосом великим, вийшов з него. ²⁷ І полякались усі так, що питали один в одного, говорячи: Що се таке? що се за Наука така нова? що по власти й духам нечистим повеліває, і слухають Його? ²⁸ І розійшлась чутка про Него зараз по всій околиці Галилейській. ²⁹ І зараз, із школи вийшовши, пішли в господу Симона та Андрея, з Яковом та Йоаном. ³⁰ Теца ж Симонова лежала в пропасниці, і зараз кажуть Йому про неї. ³¹ І приступивши Він, підвів її, взявши за руку її; й покинула її пропасниця зараз; і послугувала вона їм. ³² Як же настав вечір, після заходу сонця, поприносили до Него всіх недужих і біснуватих. ³³ І весь город зібрав ся до дверей. ³⁴ І сцілив многих недужих на всякі болесті, і бісів многих вигнав; і не дозволяв говорити бісам, бо вони знали Його. ³⁵ І вранці, ще геть за ночі, вставши, вийшов, і пішов у пусте місце. й там молив ся. ³⁶ І пустились за Ним Симон і ті що з ним. ³⁷ І, знайшовши Його, кажуть Йому: Що всі шукають Тебе. ³⁸ І рече до них: Ходімо в близькі містеца, щоб і там проповідував; на те бо прийшов я. ³⁹ І проповідував по шкодах їх скрізь по всій Галилеї, і виганяв біси. ⁴⁰ І приходить до Него прокажений, і благаючи Його, впавши на коліна перед Ним, каже до Него: Коли хочеш, зможеш мене очистити.

⁴¹ Ісус же, змилосердившись, простяг руку, доторкнувся до него, й рече йому: Хочу; очистись. ⁴² І, як Він сказав, зараз зникла з него проказа, й очистив ся. ⁴³ І, наказавши йому, зараз відослав його, ⁴⁴ і рече до него: Гледи ж, нікому нічого не кажи, а йди, покажись священникові, і принеси за очищення твоє, що повелів Мойсей на свідкування ім. ⁴⁵ Він же, вийшовши, почав проповідувати багато, й ширити кругом чутку; так, що Він не міг уже явно ввійти в город, а пробував осторонь у пустих місцях; і приходили до Него звідусюди.

2

¹ І знов увійшов у Капернаум через кілька днів; і розголошено, що Він у господі. ² І зараз назбиралось багато, так що не було місця ані перед дверима, І проповідував Він їм слово. ³ І приходять до Него, несучи розслабленого; несло його четверо. ⁴ І, не можучи приступити до Него за народом, розкрили стелю, де був; і, проламавши, спустили ліжко, в котрому лежав розслаблений. ⁵ Бачивши ж Ісус віру їх, рече до розслабленого: Сину, оставляють ся тобі гріхи твої. ⁶ Були ж деякі з письменників, то там сиділи, і казали в серцях своїх: ⁷ Що за хулу сей так говорить? хто може оставляти гріхи, як тільки один Бог? ⁸ І зараз, постерігши Ісус духом своїм, що так мислять собі, рече до дих: На що се кажете в серцях ваших? ⁹ Що легше? сказати розслабленому: Оставляють ся тобі гріхи твої, або сказати: Устань, і візьми постіль твою, та й ходи. ¹⁰ От же, щоб ви знали, що Син чоловічий мав власть оставляти на землі гріхи до розслабленого:) ¹¹ Тобі глаголю: Устань, і візьми постіль твою, та й іди до дому твого. ¹² І встав зараз, і взявши постіль, вийшов перед усіма; так що здивувались усі, і прославляли Бога, говорячи: Що ніколи такого не бачили. ¹³ І вийшов знов над море; а ввесь народ пійшов до Него, й навчав їх. - ¹⁴ І, йдучи мимо, побачив Левію Алфеевого, сидячого на митниці, і рече йому: Йди слідом за мною. І, вставши, пійшов слідом за Ним. ¹⁵ І сталось, як сидів Він за столом у господі в него, посідало з Ісусом і учениками Його й багато митників та грішників; було бо їх багато, і йшли слідом за Ним. ¹⁶ І бачивши письменники та Фарисеї, що Він їсть із митниками та грішниками, казали до учеників Його: Як се, що Він з митниками та грішниками їсть і п'є? ¹⁷ І почувши Ісус, рече до них: Не треба здоровим лікаря, а недужим. Не прийшов я звати праведників, а грішників до покаяння; ¹⁸ А були ученики Йоанові та Фарисейські постниками; й приходять і кажуть Йому: Чого ученики Йоанові та Фарисейські постять, Твої ж ученики не постять? ¹⁹ І рече їм Ісус: Чи можуть синове весільні постити, як жених з ними? Доки мають із собою жениха, не можуть постити. ²⁰ Прийдуть же дні, коли візьметься від них жених, і тоді постити муть в ті дні. ²¹ І ніхто не пришивав латки з нової тканини до старої одежини, ато нова латка урве старого, й гірша буде дірка. ²² І ніхто не наливав нового вина в старі бурдюки, ато нове вино порозривав бурдюки, й вино витече й бурдюки пропадуть; нове ж вино в нові бурдюки наливати. ²³ І довелось переходити Йому в суботу через засіви; й почали ученики Його дорогу верстати, рвучи колоссе. ²⁴ І казали до Него Фарисеї: Дивись, чого вони роблять у суботу, що не годить ся? ²⁵ А Він рече до них: Чи ніколи не читали ви, що зробив Давид, як був у нужді і голодував він і ті, що були з ним? ²⁶ Як увійшов він у Божий дом за Авиятара архиерея, та й їв хліби показні, що не годилось їсти, як тільки священникам, і дав і тим, що були з ним? ²⁷ І рече до них: Субота ради чоловіка постала, не чоловік задля суботи. ²⁸ Тим Син чоловічий - Господь і суботи.

3

¹ І ввійшов ізнов у школу; й був там чоловік, що мав суху руку. ² І назирали

Його, чи сцілить його в суботу, щоб обвинуватити його. ³ І рече до сухорукого чоловіка: Стань посередині. ⁴ І рече до них: Чи годить ся в суботу добро робити, чи зло робити? життє спасати, чи погубляти? Вони ж мовчали. ⁵ І, позирнувши на них кругом гнівно, жалкуючи над скаменілостю сердець їх, рече чоловікові: Простягни руку твою. І простяг, і стала рука його здорова, як і друга. ⁶ І вийшовши Фарисеї, зараз з Іродіянами зробили раду на Него, як Його погубити. ⁷ Ісус же відійшов з учениками своїми до моря; а великий натовп із Галилеї йшов за Ним, і з Юдеї, ⁸ і з Єрусалиму, й з Ідумеї, і зза Йордану; й ті, що кругом Тира та Сидона, натовп великий, прочувши, скільки Він робив, поприходили до Него. ⁹ І сказав Він ученикам своїм наготовити Йому човна задля народу щоб не тиснулись до Него. ¹⁰ Многих бо сцілив, так що видались на Него, щоб приторкнутись до Него, хто з них мав недуги. ¹¹ А духи нечисті, як бачили Його то падали ниць перед Ним, і кричали, говорячи: Ти еси Син Божий. ¹² І остро грозив їм, щоб Його не виявляли. ¹³ І вийшов Він на гору, й покликав, кого схотів сам, і поприходили до Него. ¹⁴ І настановив дванайцятьох, щоб були з Ним, і щоб посилати їх проповідувати, ¹⁵ і щоб мали силу сціляти недуги, й виганяти біси. ¹⁶ І дав Симонові ім'я Петр; ¹⁷ та Якова Зеведеєвого, та Йоана, брата Якового, й дав їм імена Воанер-гес, що єсть: Сини громові; ¹⁸ та Андрея, та Филипа, та Вартоломея, та Маттея, та Тому, та Якова Алфеевого, та Тадея, та Симона Хананця, ¹⁹ та Юду Іскаріодького, що зрадив Його. ²⁰ Входять вони в господу, і знов сходить ся народ, так що не могли ані хліба з'їсти. ²¹ І прочувши своїки Його, вийшли взяти Його; казали бо, що Він не при собі. ²² А письменники, поприходивши з Єрусалиму, казали, що Вельзевула має, і що бісовським князем виганяє біси. ²³ І, покликавши їх, говорив до них приповідями: Як може сатана сатану виганяти? ²⁴ І коли царство проти себе розділить ся, не може стояти царство те. ²⁵ І коли господа проти себе розділить ся, не може стояти господа тая. ²⁶ І коли сатана устав проти себе, й розділив ся, не може стояти, а копєць йому. ²⁷ Не може ніхто надоби сильного, ввійшовши в госпду його, пожакувати, як перше сильного не звяже; аж тоді госпду його пограбить. ²⁸ Істино глаголю вам: Що всі гріхи відпустять ся синам чоловічим, і хули, якими б вони нї хулили; ²⁹ хто ж хулити ме на Духа сьвятого, не має прощення во віки, а винен вічного осуду: ³⁰ бо казали: Духа нечистого має. ³¹ Приходять тоді брати й мати його, й стоячи на дворі, послали до Него, кличучи Його. ³² І сидів народ круг Него; кажуть же Йому: Ось мати Твоя і брати Твої на дворі шукають Тебе. ³³ І, озвавшись до них, рече: Хто се мати моя, або брати мої? ³⁴ І, позирнувши кругом по тих, що сиділи коло Него, рече: Оце мати моя, і брати мої! ³⁵ Хто бо чинити ме волю Божу, той брат мені, й сестра моя, і мати.

4

¹ І почав знов навчати над морем; і назбиралось багато народу, так що Він увійшов у човен, щоб сидіти на і морі; а весь народ був на землі при морю. ² І навчав їх багато приповідями, й глаголав до них у науці своїй: ³ Слухайте: Ось вийшов сіяч сіяти: ⁴ і сталось, як сіяв, одно впало над шляхом, і налетіло птаство небесне, й пожерло його. ⁵ Інше ж упало на каменистому, де не мало доволі землі, і зараз посходило, бо не мало глибокої землі. ⁶ Як же зійшло сонце, повяло, й, не маючи кореня, посохло. ⁷ А інше попадало між тернину, й тернина, розвившись, поглушила його, і овочу не дало. ⁸ А інше впало на землю добру, й дало плід, що сходить і ріс, і вродило одно в триїцятєро, а одно в шістьдєсятєро а одно в сотєро. ⁹ І рече до них: Хто має уші слухати, нехай слухає. ¹⁰ Як же був на самоті, питались у Него ті, що з Ним, разом з дванайцятьма, про приповідь.

11 І рече до них: Вам дано знати тайну царства Божого; тим же, що осторонь, у приповідях усе стаєть ся, ¹² щоб дивлячись дивились, та й не бачили, й слушаючи слухали, та й не розуміли, щоб инколі не навернулись, і не простигились їм гріхи.

13 І рече до них: Хиба не знаєте приповіді сієї? як же всі приповіді зрозумієте?

14 Сіяч слово сіє. ¹⁵ Що ж над шляхом, се ті, де сіється слово, й, як почують, зараз приходять сатана, й забирає слово, посіяне в серцях їх. ¹⁶ Подібно ж і ті, що на каменистому посіяні, котрі, як почують слово, зараз із радістю приймають його, ¹⁷ та не мають кореня в собі, а тільки до часу вони; опісля ж, як настане горе або гоненне за слово, зараз блазнять ся. ¹⁸ А ті, що посіяні між терниною, се ті, що слухали слово, ¹⁹ та журба світа сього, й омана багатства, і інші жадоби входять, і глушать слово, й безовочним робить ся воно. ²⁰ А на землю добру посіяні, се ті, що чують слово й приймають, і приносять овоц, одно в трицяттеро, друге в шістьдесяттеро, а инше в сотеро. ²¹ І рече до них: Чи нате приносять світло, щоб ставити його під посудину, або під ліжку, а не щоб на свічнику ставити? ²² Нема бо нічого схованого, щоб не обявилось; і не втаєно, а щоб на яв вийшло. ²³ Коли хто має уші слухати, нехай слухає. ²⁴ І рече їм: Вважайте, що чуєте: Якою мірою міряєте, відміряється вам, і прибавить ся вам, що слухаєте. ²⁵ Хто бо має, дасть ся йому; а хто не має, і що має, візьметь ся від него. ²⁶ І рече: Так єсть царство Боже, як коли чоловік, що кине зерно у землю, ²⁷ та й спить, і встає в ночі і в день, а зерно сходить і росте, як він не знає. ²⁸ Від себе бо земля родить: спершу траву, потім колос, а далій повну пшеницю в колосі. ²⁹ Як же доспіє овоц, зараз посилає серпа, бо настали жнива. ³⁰ І рече: Кому уподобимо царство Боже? або до якої приповіді приложимо його? ³¹ Воно мов зерно горчиці, що, як сієш його в землю, то воно дрібніше від усіх зерен, які є на землі; ³² а як посієть ся, сходить, і робить ся більшим над усі злля, і ширить велике вітє, так що під тінню його кублитись може птаство небесне. ³³ І многими такими приповідями глаголав їм слово, скільки могли слухати. ³⁴ Без приповіді ж не говорив їм; на самоті ж ученикам своїм вияснював усе. ³⁵ І рече їм того дня, як настав вечір: Перевезімоь на той бік. ³⁶ І, відпустивши народ, узяли його, яв був в човні. І інші ж човни були з ним. ³⁷ І схопилась велика вітряна буря, а філі заливали човен, так що вже тонув. ³⁸ А був він на кермі, сплучи на подусці. І розбудили його, й кажуть йому: Учителю, чи Тобі байдуже, що погибаємо? ³⁹ І вставши, погрозив вітрові, і рече до моря: Мовчи, перестань! І втих вітер, і настала тишина велика. ⁴⁰ І рече їм: Чого ви такі полохливі? Як се? нема в вас віри? ⁴¹ І полякались страхом великим, і казали один до одного: Хто оце Сей, що й вітер і море слухає його?

5

1 І перевезлись на той бік моря, у землю Гадаринську. ² І скоро вийшов він із човна, зараз зустрів його чоловік із гробів у дусі нечистому, ³ що домував між гробами, і навіть залізами ніхто не міг його звязати: ⁴ часто бо заковувано його в кайдани й заліза, й розривав заліза на собі, й ламав кайдани, й ніхто його не здолів угамувати. ⁵ І по всяк час у ночі і в день пробував він у горах та гробах, кричавши, та бивши себе каміннем. ⁶ Побачивши ж Ісуса оддалеки, прибіг та й уклонив ся йому, ⁷ і, закличавши голосом великим, каже: Що мені й Тобі, Ісусе, Сину Бога Вишнього? Заклинаю Тебе Богом, не муч мене. ⁸ (Рече бо йому: Вийди, душе нечистий, з чоловіка.) ⁹ І спитав його: Яке імя твоє? І відповів, кажучи: Імя мое Легион, бо нас багато. ¹⁰ І благав його вельми, щоб не вислав їх геть із тієї сторони. ¹¹ Пас ся ж там поблизу гір великий гурт свиней. ¹² І благали його всі біси, кажучи: Пішли нас у свині, щоб ми ввійшли в них. ¹³ І зараз дозволив їм

Ісус. І вийшовши нечисті духи, увійшли в свині; і кинув ся гурт із кручі в море, (було ж їх тисяч зо дві,) та й потонули в морі. ¹⁴ А ті, що пасли свині, побігли, та й розказали в городі і в селах. І повиходили дивитись, що се сталося. ¹⁵ І приходять до Ісуса, й бачять біснуватого; сидить одягнений і при розумі, того, що мав Легиона, та й полякались. ¹⁶ І розказували їм ті, що бачили, що сталося біснуватому, й про свині. ¹⁷ І почали вони просити Його вийти з їх гряниць. ¹⁸ І як увійшов Він у човен, просив Його той, що був біснуватий, щоб бути з Ним. ¹⁹ Ісус же не дозволив йому, а рече до него: Йди до дому твого до твоїх, і розкажи їм, що тобі Господь зробив, і як помилював тебе. ²⁰ І пійшов і почав проповідувати в Десятиграді, що зробив йому Ісус; і всі дивувались. ²¹ А як переплив Ісус човном ізнов на той бік, зібралось багато народу до Него; а був Він над морем. ²² І ось приходять один із школьних старшин, на ймя Яір, і, побачивши Його, упав у ноги йому, ²³ і вельми благав Його, говорячи: Дочка моя кінчить ся, прийди й положи на неї руки, нехай одужає і буде жива. ²⁴ І пійшов із ним, і слідом за Ним тїшло багато народу, й тиснулись до Него. ²⁵ Жінка ж одна, що була в кровотічі років дванадцять, ²⁶ і багато витерпіла від многих лікарів, і витратила все, що мала, й ніякої пільги не дізнала, а ще більш їй погіршало, ²⁷ почувши про Ісуса, приступила між народом іззаду, та й приторкнулась до одежі Його. ²⁸ Казала бо: Що, коли до одежі Його приторкнуся, спасу ся. ²⁹ І зараз висохло жерело крові її і почула вона в тілі, що спілилась од недуги. ³⁰ І зараз Ісус, почувши в собі, що сила вийшла з Него, обернувшись між народом, рече: Хто приторкнувся до одежі моєї? ³¹ І казали йому ученики Його: Ти бачиш, як народ товпить ся до Тебе, та й питаєш: Хто приторкнувся до мене? ³² І позирнув Він кругом, щоб побачити ту, що се зробила. ³³ Жінка ж, злякавшись і затрусившись, знаючи, що сталося із нею, приступила, та й упала перед Ним, та й сказала йому всю правду. ³⁴ Він же рече їй: Дочко, віра твоя спасла тебе. Йди з упокоєм, і будь здорова від недуги твоєї. ³⁵ Ще говорив Він, приходять від школьного старшини, кажучи: Що дочка твоя вмерла; на що же трудиш учителя? ³⁶ Ісус же, почувши сказане слово, рече зараз школьному старшині: Не лякайся, тільки віруй. ³⁷ І не дозволив нікому йти з собою, тільки Петрові, та Якову, та Йоанові, брату Якова. ³⁸ І приходять у господа до школьного старшини, й бачить тривогу, й плачущих, і голосячих вельми. ³⁹ І, ввійшовши, рече їм: Чого трівожетеся та голосите? Дівча не вмерло, а спить. ⁴⁰ І насміхали ся з Него. Він же, виславши всіх, бере батька та матір дівчинки, й тих, що з Ним, і виходить, де дівча лежало. ⁴¹ І, взявши дівча за руку, рече їй: Талита куми, що єсть перекладом: Дівчинко, тобі глаголю: встань. ⁴² І зараз устало дівча, й ходило, бо було дванадцять років. І дивувались дивом великим. ⁴³ І пильно наказав їм, щоб ніхто не довідав ся про се; й казав дати їй їсти.

6

¹ І вийшовши звідтіля, прибув у свою країну; і йшли слідом за Ним ученики Його. ² І, як настала субота, почав у школі навчати; й многі, слухаючи, дивувались, кажучи: Звідкіля се в Него? і що се за розум, даний йому, що дива такі руками Його роблять ся? ³ Хиба ж сей не тєся, син Марії, брат Яковів, і Йосиїв, і Юдин, і Симонів? і хиба не тут між нами сестри Його? І поблазнились Ним. ⁴ Рече ж їм Ісус: Не єсть пророк без чести, хиба що в країні своїй, та в родині, і в домівці своїй. ⁵ І не міг там ніякого чуда зробити, тільки на деяких недужих положивши руки, сцілів їх. ⁶ І дивувався недовірством їх. І ходив кругом по селах, навчаючи. ⁷ І покликав дванадцятьох, та й почав їх посилати по двоє, і дав їм власть над духами нечистими; ⁸ і звелїв їм, щоб нічого не брали на дорогу, тільки одну

палицю: ні торбини, ні хліба, ні у черес грошей, ⁹ щоб обувались у постолы й не вдягались у дві одежини. ¹⁰ І рече їм: Де б ви ні зайшли в яку госпуду, там пробувайте, аж поки вийдете звідтіля. ¹¹ А хто не прийме вас, ані слухати ме вас, то, виходячи звідтіля, обтрусіть і порох із під ніг ваших, на свідкуваннянне їм. Істиню глаголю вам: Одрадніше буде Содомові та Гоморі суднього дня, ніж городові тому. ¹² І вийшовши вони, проповідували, щоб калялись. ¹³ І бісів багато виганяли, й намащували оливою багато недужих, і сіцїляли. ¹⁴ І дочувся цар Ірод (явне бо зробилось імя Його), і каже: Що Йоан Хреститель із мертвих устав, і того роблять ся чудеса від него. ¹⁵ Інші казали, що се Ілия; інші ж казали, що се пророк або один з пророків. ¹⁶ Почувши ж Ірод, сказав: Що се Йоан, котрого я стяв, він устав з мертвих. ¹⁷ Сей бо Ірод, піславши, взяв Йоана, та й звязав його в темниці за Іродияду, жінку Филипа, брата свого; бо оженився із нею. ¹⁸ Сказав бо Иоан Іродові: Що не годить ся тобі мати жінку брата твого. ¹⁹ Іродияда ж лютувала на него, й, хотіла його вбити, та не могла. ²⁰ Ірод бо боявся Иоана, знавши його, яко чоловіка праведного й святаго, то й беріг його й, слухаючи його, багато робив, і залюбки його слухав. ²¹ Як же настав день нагідний, кали Ірод на свої родини бенкет справив дукам своїм, та гетьманам, та значним Галилейським, ²² і як увійшла дочка тієї Іродияди, танцювала, й догодила Іродові, й, тим, що сиділи з ним, озвав ся цар до дівиці: Преси в мене, чого бажаеш, а дам тобі. ²³ І поклявся їй: Що, чого б у мене ні попросила, дам тобі, хочби й половину царства мого. ²⁴ Вона ж, вийшовши, каже матері своїй: Чого просити? Та ж каже: Голови Йоана Хрестителя. ²⁵ І, ввійшовши зараз швидко до царя, просила, кажучи: Хочу, щоб мені дав зараз на блюді голову Йоана Хрестителя. ²⁶ І зажурившись вельми цар, та задля клятьби й задля тих, що з ним сиділи, не хотів їй відмовити. ²⁷ І зараз піславши цар ката, звелів принести голову його; він же пійшовши, стяв його в темниці. ²⁸ І приніс голову його на блюді, і дав її дівиці, а дівиця дала її матері своїй. ²⁹ І, довідавшись ученики його, пійшли і взяли тіло його, та й положили його в гробі. ³⁰ І посходились апостоли до Ісуса, й сповістили Його про все, й що робили, й чого навчали. ³¹ І рече до них: Йдїть ви самі окреме в пусте місце, та відпочиньте трохи; було бо багато, що приходили й відходили, й навіть ніколи було їм їсти. ³² І поплили в пусте місце човном, окреме. ³³ І бачив їх народ, як відчаливали, й пізнали Його многи, і збігались туди пішки з усіх городів, та й випередили їх, і посходились до Него. ³⁴ І вийшовши Ісус, побачив багато народу, й жалкував над ними, що були як вівці, не маючі пастиря, і почав навчати їх багато. ³⁵ І як уже багато часу минуло, приступивши до Него ученики Його, кажуть: Що се пусте місце, і вже час пізний, - ³⁶ відпусти їх, щоб, пійшовши по околичніх хуторах та селах, купили собі хліба: не мають бо що їсти. ³⁷ Він же, озвавшись, рече до них: Дайте ви їм їсти. І кажуть Йому: Хіба, пійшовши, купимо за двісті денаріїв хліба, й дамо їм їсти? ³⁸ Він же рече до них: Скільки хлібів маєте? йдїть та подивїть ся. І, взнавши, кажуть: Пять, та дві риби. ³⁹ І звелів їм садовити всіх купа коло купи на зеленій траві, ⁴⁰ і посідали вони ряд коло ряду по сотням і по півсотням. ⁴¹ І, взявши пять хлібів та дві риби, й поглянувши на небо, благословив, і ламав хліби, та й давав ученикам своїм, щоб клали перед ними; й дві риби поділив усім. ⁴² І їли всі, й наситились. ⁴³ І набрали окрушин дванайцять повних кошів, та й із риб. ⁴⁴ А тих, що їли хліби, було з пять тисяч чоловіка. ⁴⁵ І зараз примусив учеників своїх увійти в човен, та плисти на той бік попереду 'д Витсаїді, поки сам одпустить народ. ⁴⁶ І, відпустивши їх, пійшов на гору молитись. ⁴⁷ І як настав вечір, був човен серед моря, а він один на землі. ⁴⁸ І бачив, як вони силкувались, веслуючи; був бо вітер противний їм; і коло четвертої

сторожи ночі приходять до них, ідучи по морю, і хотів минути їх. ⁴⁹ Вони ж, бачивши Його, що ходить по морю, думали, що се мара, та й закричали: ⁵⁰ всі бо Його бачили, й потрівожились. І зараз заговорив до них, і рече їм: Бодріть ся; се я; не лякайтесь. ⁵¹ І ввійшов до них у човен; і втих вітер, і вельми, над міру здумілись у собі, і дивувались. ⁵² Не зрозуміли бо про хліби: було бо серце їх засліплене. ⁵³ І, перепливши, прибули в землю Генисарецьку, й причаляли. ⁵⁴ І як вийшли вони з човна, зараз, пізнавши Його, ⁵⁵ кинулись по всій тій околиці, та й почади приносити на ношах тих, що нездужали, як почувли, що Він там єсть. ⁵⁶ І куди ні приходив Він, у села, чи городи, чи хутори, на майданах клали недужих, і благали Його, щоб їм хоч до краю одежі Його приторкнутись, і хто тільки доторкнувся Його, спасав ся.

7

¹ І сходять ся до Него Фарисеї та деякі з письменників, прийшовши з Єрусалиму. ² І, побачивши деяких з учеників Його, що нечистими руками, се єсть немитими, їдять хліб, судили: ³ (бо Фарисеї і всі Жиди, поки по локіть не помиють рук, не їдять, додержуючи переказу старших; ⁴ і з торгу, поки не обмиють ся, не їдять; і иншого багацько, що прийняли додержувати: обмиванне чаш, і глеків, і мідяного посуду, і столів). ⁵ Тоді питали Його Фарисеї та письменники: Чом ученики Твої не живуть по переказу старших, а їдять хліб непомитими руками? ⁶ Він же, озвавшись, рече їм: Що добре пророкував Ісаїя про вас, лицемірів, як писано: Сей народ устами мене шанує, серце ж їх далеко від мене. ⁷ Марно ж поклоняють ся мені, навчаючи наук, заповідей чоловічих. ⁸ Занежаявши бо заповідь Божу, держите ви переказ чоловічий, обмиванне глеків та чаш, і иншого подібного такого багатого робите. ⁹ І рече до них: Добре відкидаєте ви заповідь Божу, щоб переказ ваш хоронити. ¹⁰ Мойсей бо сказав: Поважай батька твого й матір твою; і: Хто налає батька або матір, нехай смертю вмре. ¹¹ Ви ж кажете: Коли скаже чоловік батькові або матері: Корван (що єсть: Дар), чим би ти з мене покористував ся; ¹² і не даєте йому нічого більше робити батькові своєму, або матері своїй, ¹³ обертаючи в ніщо слово Боже переказом вашим, що ви переказали; й подібного такого багатого робите. ¹⁴ І, покликавши весь народ, рече до них: Слухайте мене всі, та й розумійте: ¹⁵ Нема нічого осторонь чоловіка, що ввійшовши в него, могло б опоганити його; а що виходить від него, се те, що поганить чоловіка. ¹⁶ Коли хто має уші слухати, нехай слухає. ¹⁷ І як увійшов у господа від людей, питали в Него ученики Його про приповість. ¹⁸ І рече до них: Так і ви нерозумливі? Не зрозуміли, що все, що осторонь і входить у чоловіка, не може його опоганити? ¹⁹ бо не входить йому в серце, а в живіт, і виходить в одхідник, очищаючи всяку їжу? ²⁰ Рече ж: Що виходить з чоловіка, те поганить чоловіка. ²¹ З середини бо, з серця чоловіка, думки лихі виходять, перелюбки, блуд, душогубство, ²² злодійства, зажерливість, ледарство, підступ, распутність, лихе око, хула, гордощі, дурощі: ²³ все се лихе з середини виходить, і поганить чоловіка. ²⁴ І, піднявшись ізвідтіля, пійшов на узграниччя Тирські та Сидонські, і ввійшовши в господа, хотів, щоб ніхто не знав; та не міг утаїтись. ²⁵ Почувши бо жінка, в котрій дочка її мала духа нечистого, приступила і впала в ноги Йому ²⁶ Була ж жінка Грекиня, родом Сирофиникиянка; й благала Його, щоб вигнав біса з дочки її. ²⁷ Ісус же рече їй: Дай перше наїстись дітям: не добре бо взяти хліб у дітей, і кинути собакам. ²⁸ Вона ж озвалась, та й каже до Него: Так, Господи; тільки ж і собаки під столом їдять кришки від дітей. ²⁹ І рече їй: За се слово йди; вийшов біс із дочки твоєї. ³⁰ І, пійшовши в домівку свою, знайшла, що біс

вийшов, і дочка її лежить на постелі. ³¹ І, знов вийшовши з границь Тирських та Сидонських, прийшов до моря Галилейського, у границі Десятиградські. ³² І приводять до Него глухого й тяжкомовного; й просять Його, щоб положив на него руку. ³³ І, взявши його від народу окреме, вложив пучки свої в уші йому, й сплунувши, приторкнувся до язика йому; ³⁴ І, позирнувши на небо, зітхнув і рече до него: Ефата, се єсть: Одчинись. ³⁵ І зараз одчинив ся йому слух, і розімкнулись окови язика його, й заговорив добре. ³⁶ І наказав їм, щоб нікому не говорили. Що ж більше Він наказував, то надто більше вони проповідували; ³⁷ І превельми дивувались, кажучи: Гаразд усе вчинив: і глухим дав чути, й німим говорити.

8

¹ Тими днями, як було пребагато народу й не мали що їсти, покликавши Ісус учеників своїх, рече їм: ² Жаль мені народу, що вже три дні пробувають зо мною, і не мають що їсти; ³ А коли відпущу їх голодних до домівок їх, помліють в дорозі; деж і бо з них здалека поприходили. ⁴ І відказали Йому ученики Його: Звідкіля ж сих зможе хто тут нагодувати хлібом у пустині? ⁵ І питав їх: Скільки маєте хлібів? Вони ж кажуть: Сім. ⁶ І звелів Він народові сідати на землі; і взявши сім хлібів, оддавши хвалу, ламав і давав ученикам своїм, щоб клали перед ними; і клади перед народом. ⁷ І мали рибок кілька; й поблагословивши, казав покласти й те. ⁸ Іли ж і наситились, і назбирали останків ламаного сім кошів. ⁹ Було ж тих, що їли, з чотирь тисяч; і відпустив їх. ¹⁰ І, зараз увійшовши в човен з учениками своїми, прибув у сторони Далманутанські. ¹¹ І вийшли Фарисеї, та й почали перепитуватись із Ним, допевняючись у Него ознаки з неба, спокушуючи Його. ¹² І зітхнувшя Він духом своїм, рече: Чого кодло се ознаки шукає? Істино глаголю вам: Не дасть ся кодлу сьому ознака. ¹³ І, оставивши їх, увійшов знов у човен, і поплив на той бік. ¹⁴ І забули взяти хліба, й опріч одного хліба не мали з собою в човні. ¹⁵ І наказував їм, глаголючи: Гледіть, остерегайтесь квасу Фарисейського й квасу Іродового. ¹⁶ І міркували вони між собою, кажучи: Се, що хліба не маємо. ¹⁷ І зрозумівши Ісус, рече їм: Чого міркуєте, що хліба не маєте? Невже ж ви ще не постерегаєте й не розумієте? Чи ще затверділе маєє серце ваше? ¹⁸ Очі мавши, не бачите? й, уші мавши, не чуєте, й вже не памятаєте? ¹⁹ Як пять хлібів ламав я на пять тисяч, скільки кошків повних ламаного назбирали ви? Кажуть Йому: Дванайцять. ²⁰ Як же сім на чотирі тисячі, скільки кошків повних ламаного назбирали ви? Вони кажуть: Сім. ²¹ І рече їм: Як же ви не розумієте? ²² І приходить у Витсаїду; й приводять Йому сліпого, й просять Його, щоб до него приторкнув ся. ²³ І взявши за руку сліпого, вивів його осторонь села; й, плюнувши на очі його, положив руки на него, й спитав його, чи що бачить. ²⁴ І, позирнувши вгору, каже: Бачу людей, що мов дерева ходять. ²⁵ Опісля знов положив руки на очі його, й заставив його позирнути вгору; і сцілів ся він, і бачив ясно все. ²⁶ І відослав його до домівки його, глаголючи: Ані в село не входи, ані розказуй нікому в селі. ²⁷ І вийшов Ісус і ученики Його у села Кесарії Филипової, і дорогою питав учеників своїх, глаголючи їм: Хто я, - кажуть люде? ²⁸ Вони ж одказали: Йоан Хреститель; а інші: Ілия; інші ж: Один з пророків. ²⁹ А він рече їм: Ви ж, хто скажете? Озвав ся ж Петр і каже Йому: Ти еси Христос. ³⁰ І наказав їм, щоб нікому не казали про Него. ³¹ І почав навчати їх, та мисить Син чоловічий багато тріпати, й віддурають ся Його старші, та архиереї, та письменники, і вбють, і в третій день воскресне Він. ³² І явно слово гляголея. І взявши Його Петр, почав докоряти Йому. ³³ Він же, обернувшись і поглянувши на учеників своїх, докорив Петру, глаголючи: Іди геть, сатано: бо мислиш не про Боже, а про чоловіче. ³⁴ І,

прикликавши народ укупі з учениками своїми, рече їм: Хто хоче йти за мною, нехай одречеть ся себе, й візьме хрест свій, та й іде слідом за мною. ³⁵ Хто бо хоче душу свою спасти, погубить її; хто ж погубить душу свою задля мене та євангелії, той спасе її. ³⁶ Що бо за користь чоловікові, коли здобуде світ увесь, а занапастить душу свою? ³⁷ Або що дасть чоловік у замін душі своєї? ³⁸ Хто бо соромити меть ся мене й моїх слів між кодом сим перелюбним і грішним, і Син чоловічий соромити меть ся його, як прийде в славі Отця свого з ангелами святими.

9

¹ І рече їм: Істино глаголю вам: Що є деякі між стоячими тут, котрі не вкусять смерти, поки побачать царство Боже, що прийде в потузі. ² А через шість день бере Ісус Петра, та Якова, та Йоана, й веде їх на гору високу окреме самих; і переобразивсь перед ними. ³ І стала одежа Його осяйна, вельми біла мов сніг, якої біляр на землі не може вбілити. ⁴ І явив ся їм Ілія з Мойсейом, і розмовляли з Ісусом. ⁵ І озвавшись Петр, каже до Ісуса: Учителю, добре нам тут бути; зробимо три намети, Тобі один, і Мойсейові один, і Ілії один. ⁶ Не знав бо, що казати: були бо полякані. ⁷ І постала хмара отіняюча їх, і вийшов голос із хмари глаголючи: Се Син мій любий; Його слухайте. ⁸ І зараз озирнувшись, уже нікого не бачили, тільки Ісуса одного з собою. ⁹ Як же вони сходили з гори, наказав їм, щоб нікому не казали, що бачили, аж поки Син чоловічий з мертвих воскресне. ¹⁰ І задержали вони се слово в себе, перепитуючись, що се єсть: із мертвих воскреснути. ¹¹ І питали Його, говорячи: Що се кажуть письменники, що Ілія мусить прийти перше? ¹² Він же, озвавшись, рече їм: Ілія, прийшовши перше, налагодить усе; і як писано про Сина чоловічого, щоб Він багато витерпів і був погорджений. ¹³ Тільки ж глаголю вам: Що Ілія прийшов, і зробили йому, що схотіли, як писано про него. ¹⁴ І, прийшовши до учеників, побачив багато народу кругом них, і письменників, що перепитують ся з ними. ¹⁵ І зараз увесь народ, побачивши Його, вельми сполохнув ся, і прибігаючи витали Його. ¹⁶ І питав Він письменників: Про що ви перепитуєте ся з ними? ¹⁷ І озвавшись один з народу, каже: Учителю, прізів я сина мого до тебе, що має духа німого. ¹⁸ І як схопить його, то рве його, й пінить ся він, і скрегоче зубами своїми, та все сохне. І казав я ученикам твоїм, щоб його вигнали, та не здоліли. ¹⁹ Він же, озвавшись, рече йому: О кодо невірне! доки в вас буду? доки терпіти му вас? Приведіть його до мене. ²⁰ І привели його до Него. І, побачивши Його, зараз дух затряс ним; і впавши той на землю, качав ся запінившись. ²¹ І спитав батька його: З якого се часу, що так сталось йому? Він же казав: З малку. ²² І почасту в огонь кидав його і в воду, щоб погубити його. Тільки ж, коли що зможеш, поможи нам, змилосердившись над нами. ²³ Ісус же рече йому: Коли можеш у те вірувати, то все можливе віруючому. ²⁴ І зараз, заголосивши, батько хлопчика, каже кріз слюзи: Вірую, Господи, поможи моему недовірству. ²⁵ Бачивши ж Ісус, що збігаєть ся народ, погрозив духові нечистому, глаголючи йому: Душе німий і глухий, я тобі повеліваю, вийди з него й більш не входи в него. ²⁶ І закричавши, й вельми потрясши ним, вийшов; і став наче мертвий; так що многі казали: Що вмер. ²⁷ Ісус же, взявши його за руку, підвів його; й він устав. ²⁸ І, як увиходив у господу, ученики Його питали Його окреме: Чому ми не змогли вигнати його. ²⁹ І рече їм: Се кодо нічим не може вийти, тільки молитвою та постом. ³⁰ І, вийшовши звідтіля, переходили через Галилею, і не хотів, щоб хто знав. ³¹ Навчав бо учеників своїх, і глаголав їм; Що Син чоловічий буде виданий у руки чоловічі, і вб'ють Його, і вбитий, Він третього дня воскресне. ³² Вони ж не розуміли слова, й боялись Його спитати. ³³ І прийшов у Капернаум,

і, будши в господі, спитав їх: Про що ви дорогою між собою міркували? ³⁴ Вони ж мовчали; перемовлялись бо між собою в дорозі, хто більший. ³⁵ І сівши, призвав дванайцятьох, і рече їм: Коли хто хоче першим бути, нехай буде з усіх останнім і всім слугою. ³⁶ І, взявши дитину, поставив її серед них, і обнявши її, рече їм- ³⁷ Хто одно з таких дітей прийме в імя мов, мене приймав; а хто мене приймає, не мене приймає, а пославшого мене. ³⁸ Озвався до Него Йоан, говорячи: Учителю, бачили ми одного, що імям Твоїм виганяв біси, а не ходить слідом за нами, й заборонили йому; бо не ходить слідом за нами. ³⁹ Ісус же рече: Не бороніть йому, нема бо такого, що зробить чудо в імя моє, і зможе скоро злословити мене. ⁴⁰ Хто бо не проти вас, той за вас. ⁴¹ Хто бо напоїть вас чашею води в імя моє, що ви Христові, істинно глаголю вам: не втерєє нагорода своєї. ⁴² Та хто зблзнить одного з малих віруючих у мене, лучче йому, коли б почеплено жорно млинове на шию йому, та й укинуто в море. ⁴³ І коли бдазнить тебе рука твоя, відотни її; лучче тобі калікою в життє ввійти, ніж, дві рущі мавши, пійти в пекло, в огонь негасаючий, ⁴⁴ де черв'як їх не вмирає, й огонь не вгасає. ⁴⁵ І коли нога твоя блазнить тебе, відотни її; лучче тобі ввійти в життє кривим, ніж дві нозі мавши, бути вкинутим у пекло, в огонь негасаючий, ⁴⁶ де черв'як їх не вмирає й огонь не вгасає. ⁴⁷ І коли око твоє блазнить тебе, вирви його; лучче тобі однооком увійти в царство Боже, ніж, дві оці мавши, бути вкинутим ув огняне пекло, ⁴⁸ де черв'як їх не вмирає, й огонь не вгасає. ⁴⁹ Кожен бо огнем посолить ся, і кожна жертва сіллю посолить ся. ⁵⁰ Добро сіль; коли ж сіль несолонна стане, то чим солити її? Майте в собі сіль, і майте впокій між собою.

10

¹ І, вставши звідтіля, приходить у грониці Юдейська через той бік Йордану; і знов сходять ся люде до Него, й своїм звичаєм знов навчав їх. ² І приступивши Фарисеї, питали! Його: Чи годить ся чоловікові з жінкою розводитись? спокушуючи Його. ³ Він же, озвавшись, рече їм: Що заповідав вам Мойсей? ⁴ Вони ж сказали: Мойсей дозволив написати розвідний лист, та й відпустити. ⁵ І озвавшись Ісус, рече їм: Ради жорстокости серця вашого написав вам заповідь сю. ⁶ З почину ж творення - чоловіком і жінкою створив їх Бог. ⁷ Тим покине чоловік батька свого й матір, і пригорнеть ся до жінки своєї, ⁸ і будуть у двох тіло одно; то вже їх більш не двоє, а одно тіло. ⁹ Оце ж, що Бог злучив, чоловік нехай не розлучує. ¹⁰ А в господі знов ученики Його про се питали Ного. ¹¹ І рече їм: Хто розведеть ся з жінкою своєю, і оженить ся з иншою, робить перелюб з нею. ¹² І коли жінка розведеть ся з чоловіком своїм, та вийде за иншого, робить перелюб. ¹³ І приношено йому дітей, щоб приторкнувся до них; ученики ж казували тим, що приносили. ¹⁴ Побачивши ж Ісус, прогнівив ся, і рече їм: Дайте дітям приходити до мене, й не бороніть їм; таких бо царство Боже. ¹⁵ Істинно глаголю вам: Хто не прийме царства Божого, як мала дитина, не ввійде в него. ¹⁶ І, обнявши їх, положив руки на них, і благословив їх. ¹⁷ І, як виходив Він у дорогу, прибіг один, і втавши перед Ним на коліна, питав Його: Учителю благий, що робити мені, щоб життє вічне наслідувати? ¹⁸ Ісус же рече йому: Чого мене звеш благим? Ніхто не благий, тільки один, Бог. ¹⁹ Заповіді знаєш: Не роби перелюбу. Не вбивай. Не кради. Не свідкуй криво. Не обижай. Поважай батька твого й матір. ²⁰ Він же, озвавшись, каже йому: Учителю, се все я хоронив з малку мого. ²¹ Ісус же, поглянувши на него, уподобав його, й рече йому: Одного тобі не достає: йди, що маєш, продай і дай убогим, і мати меш скарб на небі; і прийди, та й іди слідом за мною, взявши хрест. ²² Він же, зажурившись од слова сього, пійшов сумуючи: мав

бо достатки великі. ²³ І позирнувши Ісус округи, рече ученикам своїм: Як тяжко багатства маючим у царство Боже ввійти! ²⁴ Ученики ж вжахнулись од слівес Його. Ісус же, знов озвавшись, рече їм: Діти, як тяжко вповаючим ва багатства в царство Боже ввійти! ²⁵ Легше верблюдові кріз ушко голки пройти, ніж багатому в царство Боже ввійти. ²⁶ Вони ж, надто здивувались, говорячи між собою: То хто ж може спастись? ²⁷ Споглянувши ж на них Ісус, рече: У людей неможливе, та не в Бога; все бо можливе в Бога. ²⁸ І почав Петр говорити Йому: Ось ми покинули все, та й пійшли слідом за Тобою. ²⁹ Озвав ся ж Ісус і рече: Истино глаголю вам: Нема чоловіка, що покинув домівку, або братів, або сестер, або батька, або матір, або жінку, або дітей, або поля ради мене і євангелій, ³⁰ та й не прийняв у сотеро тепер, часу сього, серед гонення, домівок, і братів, і сестер, і матірок, і дітей, і земель, а в віку будучому життє вічне. ³¹ Многі ж перші будуть останні, а останні перші. ³² Були ж вони в дорозі, ідучи в Єрусалим, і випередив їх Ісус; й вжахнули ся вони; і, йдучи за ним, лякались. І, взявши знов дванайцятьох, почав їм глаголати, що Йому станеть ся: ³³ Що ось ідемо в Єрусалим, і Син чоловічий буде виданий архиереям та письменникам, і осудять вони Його на смерть, і видадуть Його поганам; ³⁴ і насміхати муть ся з Него, й бити муть Його, й плювати муть на Него, і вбють Його; й третього дня воскресне. ³⁵ І приступають до Него Яков та Иоан, сини Зеведеві, кажучи: Учителю, хочемо, щоб, про що просити мєм, зробив нам. ³⁶ Він же рече їм: Що хочете, щоб зробив вам? ³⁷ Вони ж кажуть Йому: Дай нам, щоб один по правиці в Тебе, а один по лівиці в Тебе сиділи ми в славі Твоїй. ³⁸ Ісус же рече їм: Не знаєте, чоґо просите. Чи зможете пити чашу, яку я пю, і хрещеннем, яким я хрещу ся, хрестити ся? ³⁹ Вони ж кажуть Йому: Можемо. Ісус же рече їм: Ви-то чашу, яку я пю, пити мете, й хрещеннем, яким я хрещусь, хрестити метесь; ⁴⁰ тільки ж, щоб сидіти вам по правиці в мене й по лівиці в мене, се не єсть мое дати, а кому приготовлено. ⁴¹ І почувши десять, почали ремствувати на Якова та Иоана. ⁴² Ісус же, покликавши їх, рече їм: Ви знаєте, що котрі, здаєть ся, князюють над поганами, панують над ними, й великі їх управляють ними. ⁴³ Не так же буде в вас; ні, хто хоче стати ся великим між вами, нехай буде слугою вам; ⁴⁴ і хто хоче між вами стати ся першим, нехай буде усім рабом. ⁴⁵ Бо й Син чоловічий не прийшов, щоб служено Йому, а служити й дати душу свою викуп за многих. ⁴⁶ І приходять у Єрихон; і як виходив Він із Єрихону, й ученики Його, й багато народу, син Тимеїв, Вартимей сліпий, сидів над шляхом, просячи. ⁴⁷ І, почувши, що се Ісус Назарянин, почав кричати й казати: Сину Давидів Ісусе, помилуй мене. ⁴⁸ І сварили на него многі, щоб мовчав; він же ще більше кричав: Сину Давидів, помилуй мене. ⁴⁹ І, зупинившись Ісус, звелів його покликати. І покликали сліпого, говорячи йому: Бодрись, устань; кличе тебе. ⁵⁰ Він же, скинувши одєжу свою, встав і приступив до Ісуса. ⁵¹ І, озвавшись, рече йому Ісус: Що хочеш, щоб зробив тобі? Сліпий же каже Йому: Учителю, щоб прозрів. ⁵² Ісус же рече йому: Иди, віра твоя спасла тебе. І зараз прозрів він, й пійшов слідом за Ісусом дорогою.

11

¹ І як наблизились до Єрусалиму, до Витфагії й Витанії, до гори Оливної, послає двох учеників своїх, ² і рече їм: Ййдіть у село, що перед вами, і зараз, увійшовши в него, знайдете осля привязане, на котре ніхто в людей не сідав, одв'язавши його, приведіть. ³ І, коли хто вам скаже: Що се робите? скажіть: Що Господові його треба; й зараз його відошле сюди. ⁴ Пійшли ж вони, й знайшли осля привязане коло дверей знадвору, на роздоріжжю, та й одв'язали його. ⁵ І деякі,

що там стояли, казали їм: Що ви робите, одв'язуючи осля? ⁶ Вони ж сказали їм, як звелів Ісус; і пустили їх. ⁷ І приведи осля до Ісуса, й накинули на него одягу свою, і посадили на него. ⁸ Многі ж одягу свою розстиляли по дорозі, інші ж гілле різали з дерев, і встиляли дорогу. ⁹ Інші, що попереду йшли, і що слідом за Ним йшли, покликували, кажучи: Осанна! Благословен грядущий в ім'я Господне; ¹⁰ благословенне грядуще в ім'я Господа царство отця нашого Давида. Осанна на вишинах! ¹¹ І ввійшов Ісус в Єрусалим і в церкву, й, оглянувши все, як пізня вже була година, вийшов у Витання з дванадцятьма. ¹² І назавтра, як вийшли вони з Витанії, зголоднів, ¹³ і, загледівши смоківницю оддалеки, що мала листе, прийшов, чи не знайде чого на ній. І, прийшовши до неї, нічого не знайшов, тільки листе; не була бо ще пора на смокви. ¹⁴ І, озвавшись Ісус, рече до неї: Щоб ніколи з тебе по вік ніхто овочу не їв. І чули ученики Його. ¹⁵ І приходять у Єрусалим, і ввійшовши Ісус у церкву, почав виганяти продаючих і купуючих у церкві, і столи міняльників, і ослони продаючих голуби поперевертав, ¹⁶ і не давав, щоб хто носив посуд через церкву. ¹⁷ І навчав, глаголючи їм: Хіба не писано: Що дом мій дом молитви звати меть ся у всіх народів? ви ж зробили його вертепом розбійників. ¹⁸ І чули письменники та архиереї й шукали, як би Його погубити: боялись бо Його, бо весь народ дивувався наукою Його. ¹⁹ І, як вечір, настав, вийшов Вів осторонь із города. ²⁰ А вранці, мимо йдучи, побачили смоківницю всохлу від коріння. ²¹ І споглянувши Петр, рече Йому; Учителю, дивись, смоківниця, що прокляв еси, всохла. ²² І озвавшись Ісус, рече їм: Майте віру Божу. ²³ Істинно глаголю вам: Що хто скаже горі сій: Двигнись і кинь ся в море, та й не сумнити меть ся в серпні своїм, а вірувати ме, що, що каже, станеть ся, буде йому, що скаже. ²⁴ Тим глаголю вам: Усе, чого молячись просите, віруйте, що одержите, й буде вам. ²⁵ І як стоїте молячись, прощайте, коли хто має проти когось, щоб і Отець ваш, що на небі, відпустив вам провини ваші. ²⁶ Коли ж ви не прощаєте, то й Отець ваш, що на небі, не простить вам провин ваших. ²⁷ І приходять знов у Єрусалим; і, як по церкві ходив Він, приступають до Вето архиереї, та письменники, та старші, ²⁸ і кажуть Йому: Якою властю Ти і се робиш? і хто Тобі власть таку дав, щоб се робити? ²⁹ Ісус же, озвавшись, рече їм: Спитаю вас і я про одну річ; відкажіть мені, то й я скажу вам, якою властю се роблю. ³⁰ Хрещенне Йоанове чи з неба було, чи від людей? Відкажіть мені. ³¹ І міркували між собою, говорячи: Коди скажемо: З неба, то скаже: Чом же не поняли віри йому? ³² Коли ж скажемо: Від людей, то боялись людей: всі бо мали Йоана, що він справді пророк був. ³³ І, озвавшись, кажуть Ісусові: Не знаємо. Ісус, озвавшись, рече їм: То й я не кажу вам, якою властю се роблю.

12

¹ І почав їм приповідями промовляти: Виноградник насадив чоловік, і обгородив тином, і викопав виноточу, й збудував башту, й передав його виноградарям, тай від'їхав. ² І післяв до виноградарів у пору слугу, щоб у виноградарів узяв овочу винограднього. ³ Вони ж, ухопивши його, били, та й відслали впорожні. ⁴ І знов післяв до них іншого слугу, та й на того кидаючи каміннем, пробивали йому голову, й відслали зневаженого. ⁵ І знов іншого післяв, та й того вбили, й багато інших, одних побили, а других повбивали. ⁶ Ще ж одного сина мавши, любого свого, післяв і його до них на останок, говорячи: Що посоромлять ся сина мого. ⁷ Виноградарі ж тиї казали між собою: Що се наслідник; ходімо вбемо його, то й наше буде наслідство. ⁸ І, взявши його, вбили, та й викинули геть із виноградника. ⁹ Що ж зробить пан виноградника? Прийде

та й вигубить виноградарів, і дасть виноградник іншим. ¹⁰ Чи й писання сього не читали: Камінь, що відкинули будівничі, сей став ся головою угла? ¹¹ Від Господа стало ся се, й дивне в очах наших. ¹² І шукали Його взяти, та лякались народу; зрозуміли бо, що до них приповість сказав; і zostавивши Його, пішли. ¹³ І посилають до Него деяких Фарисеїв та Іродиян, щоб Його піймати словом. ¹⁴ Вони ж, прийшовши, кажуть Йому: Учителю, знаємо, що праведний еси, й не дбаеш ні про кого, бо не дивишся на лице людей, а на путь Божий правдою наставляеш. Годить ся данину кесареви давати, чи ні? Давати нам, чи не давати? ¹⁵ Він же, знаючи їх лицемірство, рече їм: Що мене спокутує? Принесіть мені денария, щоб я бачив. ¹⁶ Вони ж принесли. І рече їм: Чиє обличче се й надпис? Вони ж сказали Йому: Кесарева. ¹⁷ І озвавшись Ісус, рече їм: Оддайте кесареви кесареви, а Боже Богові. І дивувались Йому. ¹⁸ І приходять Садукеї до Него, що кажуть: нема воскресення, то й питали Його, говорячи: ¹⁹ Учителю, Мойсей написав нам, що, як у когось брат умре та zostавить жінку, а дітей не zostавить, дак щоб узяв брат його жінку його, й воскресив насінне братові своєму. ²⁰ Сім оце братів було; й перший узяв жінку, і вмираючи, не zostавив насіння; ²¹ і другий узяв її, та й він не zostавив насіння; і третій також так. ²² І брали її семеро, та й не zostавили насіння; остання з усіх умерла й жінка. ²³ Оце ж у воскресенню, як воскреснуть, которого з них буде жінка? семеро бо мали її за жінку. ²⁴ І озвавшись Ісус, рече їм: Чи не того ви помиляєтеся, що не знаєте писання, ні сили Божої? ²⁵ Коли бо з мертвих устануть, то ні женять ся, ні віддають ся, а будуть як ангели на небесах. ²⁶ Про мертвих же, що встають, хиба не читали в книзі Мойсейовій, як коло купини промовив до него Бог, глаголючи: Я Бог Авраамів, і Бог Ісааків, і Бог Яковів? ²⁷ Не єсть Бог мертвих, а Бог живих. Ві оце велими помиляєтеся. ²⁸ І пруступивши один з письменників, почувши їх перепитуванне, і вбачаючи, що добре їм відповів, спитав Його: Котора перша з усіх заповідь? ²⁹ Ісус же відказав йому: Що перша з усіх заповідей: Слухай, Ізраїлю: Господь Бог ваш. Господь один єсть; ³⁰ і: Люби Господа Бога твого всім серцем твоїм, і всією душею твоєю, і всією думкою твоєю, і всією силою твоєю. Оце перша заповідь. ³¹ А друга подібна, така: Люби ближнього твого як себе самого. Більшої від сих іншої заповіді нема. ³² І каже Йому письменник: Добре, учителю; правду промовив еси, що один єсть Бог, і нема іншого, тільки Він; ³³ і що любити Його всім серцем, і всією думкою, і всією душею, і всією силою, і любити ближнього, як себе самого, се більше ніж усі огніні жертви й посвятити. ³⁴ І вбачаючи Ісус, що він розумно відказав, рече йому: Не далеко еси від царства Божого. І ніхто ніколи не важив ся Його питати. ³⁵ І озвавшись Ісус, глаголав, навчаючи в церкві: Як се кажуть письменники, що Христос син Давидів? ³⁶ Сам бо Давид промовив Духом съвятим: “Рече Господь Господеві моему: Сиди по правиці в мене, доки положу вороги твої підніжком ніг твоїх.” ³⁷ Сам оце ж Давид зве його Господем: звідкіля ж він син його? І багато народу слухало Його любо. ³⁸ І глаголав їм у науці своїй: Остерігайтесь письменників, що люблять в шатах ходити, та витання на торгах, ³⁹ та перші сїдалища по школах, та перші місця на бенкетах; ⁴⁰ що жеруть доми удовиць, і задля виду дого молять ся. Сї приймуть ще тяжчий осуд. ⁴¹ І сівши Ісус навпроти скарбони, дививсь, як народ кидає гроші в скарбону. І многі заможні кидали по багато. ⁴² І прийшовши одна вдовиця вбога, вкинула дві лепти, чи то шеляг. ⁴³ І прикликавши учеників своїх, рече їм: Истино глаголю вам: Що вдовиця ся вбога більш усіх укинула, що кидали в скарбону. ⁴⁴ Усі бо з достатку свого кидали, ся ж з недостатку свого: все, що мала, вкинула, увесь прожиток свій.

13

¹ І, як виходив з церкви, каже Йому один з учеників Його: Учителю, дивись, яке камінне і яка будівля. ² А Ісус, озвавшись, рече йому: Чи бачиш сю велику будівлю? не залишить ся тут камінь на камені, щоб не зруйновано. ³ А як сидів на горі Оливній, на впроти церкви, питали Його на са моті Петр, та Яков, та Иоан, та Андрей: ⁴ Скажи нам, коли се буде, й яка ознака, коли має все те скінчитись? ⁵ Ісус же, озвавшись до них, почав глаголати: Остерігайтесь, щоб хто вас не звів. ⁶ Багато бо приходити муть в імя мое, говорючи, що се я, і многих зведуть. ⁷ Як же чути мете про війни та про слухи воєн, не трівайте: мусить бо стати ся; та ще не кінець. ⁸ Устане бо нарід на нарід і царство на царство, й буде трус по місцях і буде голоднеча та буча: се почин горя. ⁹ Ви ж самі остерегайтесь: видавати муть бо вас у ради, й по школах будете биті, і перед воїводи та царі ставлені задля мене, на свідкування ім. ¹⁰ І між усіма народами мусить перше проповідатись евангелія. ¹¹ Як же вести муть вас, видаючи, не дбайте задалегідь, щоб казати мете, ані надумуйтесь, а, що дасть ся вам тієї години, те й промовляйте: не ви бо промовляєте, а Дух святий. ¹² Видавати ме ж брат брата на смерть, і батько дитину; і вставати муть діти на родителів, та й убивати муть їх. ¹³ І ненавидіти муть вас усі задля імя мого; хто ж витерпить до останку, той спасеть ся. ¹⁴ Як же побачите гидуку спустіння, що сказав Даниїл пророк, стоячу, де не слід читає, нехай розуміє, тоді хто в Юдеї, нехай втікає на гори; ¹⁵ хто ж на криші, нехай не злазить у хату, ані входить узяти що з хати своєї; ¹⁶ і хто в полі, нехай не вертаєть ся назад узяти одіж свою. ¹⁷ Горю ж важким і годуучим під той час! ¹⁸ Моліть ся ж, щоб не довелося утікати вам зимою. ¹⁹ Будуть бо дні тиї горю, якого не було від почину творення, як творив Бог, до сього часу, й не буде. ²⁰ І коли б Господь не вкоротив днів, то не спасло ся б жадне тіло; та задля вибраних, що вибрав їх, укоротив дні. ²¹ І, тоді коли хто вам скаже: Дивись, ось Христос, або: Дивись, он; де йміть віри. ²² Постануть бо лжехристи і лжепророки, й давати муть ознаки та дива, щоб звести, коли можна, й вибраних. ²³ Ви яг гледіть: ось я наперед сказав вам усе. ²⁴ Тільки ж у ті дні, після горя того, сонце померкне, й місяць не давати ме світла свого, ²⁵ і зорі з неба падати муть, і сили, що на небесах, захитають ся. ²⁶ І тоді побачать Сина чоловічого, грядущого на хмарах, з силою великою і славою. ²⁷ І тоді пішли ангели свої, і позбирає вибраних своїх од чотирох вітрів, од кінця землі до кінця неба. ²⁸ Від смоківниці ж возьміть собі приклад: Коли все вітте її м'якче стане та пустить листе, знайте, що близько літо. ²⁹ Так і ви: як побачите, що се стало ся, знайте, що близько, під дверима. ³⁰ Істино глаголю вам: Що не перейде рід сей, доки все це станеть ся. ³¹ Небо й земля перейдуть, слова ж мої не перейдуть. ³² Про день же той і годину ніхто не знає, ні ангели, що на небі, ні Син, тільки Отець. ³³ Гледіть, пильнуйте й моліть ся, не знаєте бо, коди пора. ³⁴ Як чоловік, що від'їжджає, оставивши господа свою і давши слугам своїм власть, і кожному діло його, а воротареві звелів, щоб пильнував. ³⁵ Оце ж пильнуйте: (не знаєте бо, коли пан господи прийде, увечері, чи опівночі, чи в півні, чи вранці;) ³⁶ щоб, прийшовши несподівано, не знайшов вас сплячих. ³⁷ Що ж я вам глаголю, усім глаголю: Пильнуйте.

14

¹ Була ж пасха й опрісноки по двох днях; і шукали архиереї, та письменники, як би Його, підступом узнявши, вбити. ² Та казали: Тільки не в свята, щоб бучи не було в народі. ³ А як був Він у Витанії, в господі Симона прокаженного, та сидів за столом, прийшла жінка, маючи любастровий збаночок мира нардового,

правдивого, предорогого, й розбивши посудинку, злила Йому на голову. ⁴ Були ж деякі, що сердилися у собі, кажучи: На що ся втрата мира? ⁵ Можна бо було се продати більш ніж за триста денаріїв, та дати вбогим. І дорекали їй. ⁶ Ісус же рече: Оставьте її. На що завдаєте їй жалю? добре діло вчинила на мені. ⁷ Всякого бо часу вбогих маєте з собою, і коли схочете, можете їм добро робити; мене ж не всякого часу маєте. ⁸ Що змогла ся, зробила: попередила намастити тіло мов на погребенне. ⁹ Істино глаголю вам: Де б ні проповідувалась евангелія ся по всьому світу, казати меть ся й те, що зробила оця, на спомин її. ¹⁰ А Юда Іскаріотський, один з дванайцятьох, пійшов до архиереїв, щоб їм зрадити Його. ¹¹ Вони ж почувши, зраділи, й обіцяли йому срібняків дати. І шукав, як би у добру годину Його зрадити. ¹² І першого дня опрісночного, як пасхове ягня кололи, кажуть Йому ученики Його: Де хочеш, щоб пійшовши, наготовили Тобі їсти пасху? ¹³ І посліає двоє з учеників своїх, і рече їм: Діть у город, і зустріне вас чоловік, несучи глек води; йдіть за ним, ¹⁴ і куди ввійде він, скажіть господареві: Що учитель каже: Де світлиця, щоб пасху з учениками моїми мені їсти? ¹⁵ І він вам покаже гірницю простору, прибрану й готову; там пригответе нам. ¹⁶ І вийшли ученики Його, й прийшли в город, й знайшли, як Він сказав їм, і приготували пасху. ¹⁷ І, як настав вечір, приходить з дванадцятьма. ¹⁸ І, як сиділи вони за столом та їли, рече Ісус: Істино глаголю вам: Що один з вас зрадить мене, котрий їсть зо мною. ¹⁹ Вони ж почали смутити ся і казати до Него один по одному: Ажеж не я? і другий: Ажеж не я? ²⁰ Він же, озвавшись, рече їм: Один з дванайцяти, що вмочає зо мною руку в миску. ²¹ Син чоловічий іде, як писано про Него; горе ж чоловікові тому, що Сина чоловічого зрадить! Добре було б йому, коли б не родив ся чоловік той. ²² Як же їли вони, взявши Ісус хліб і поблагословивши, ламав і давав їм, і рече: Прийміть їжте: се єсть тіло мое. ²³ І, взявши чашу, й оддавши хвалу, подав їм, і пили з неї всі. ²⁴ І рече їм: Се єсть кров моя нового завіту, що за многих проливаєть ся. ²⁵ Істино глаголю вам: Що більше не пити му від плоду винограднього, аж до дня того, коли його пити му новим у царстві Божому. ²⁶ І засьпівавши вони, вийшли на гору Оливну. ²⁷ І рече їм Ісус: Що всі поблазнитесь мною ночи сієї, бо писано: Поражу пастиря і розсиплють ся вівці. ²⁸ Тільки ж по воскресенню моім попереджу вас у Галилею. ²⁹ Петр же рече Йому: Хоч і всі поблазнять ся, тільки не я. ³⁰ І рече йому Ісус: Істино глаголю тобі: Що сьогодні, ночи сієї, перш ніж двічі півень запіє, тричі відречеш ся мене. ³¹ Він же ще більш говорив: Хоч-би мені і вмерти з Тобою, не відречусь Тебе. Так само ж і всі казали. ³² І приходять на врочище Гетсиман; і рече ученикам своїм: Сидіть тут, поки молити мусь. ³³ І бере Петра, та Якова, та Йоана з собою, і почав скорбіти та вдаватись у тугу; ³⁴ і рече їм: Тяжко сумна душа моя аж до смерти. Підождіть тут і пильнуйте. ³⁵ І, пройшовши трохи далій, припад до землі, і молив ся, щоб, коли можна, мимо йшла від Него ся година. ³⁶ І рече: Авва, Отче, все можливе Тобі: мимо неси від мене чашу сю - тільки ж не що я хочу, а що Ти. ³⁷ І приходить і знаходить їх сплячих, і рече до Петра: Симоне, ти спиш? не міг ти однієї години попильнувати? ³⁸ Пильнуйте та моліть ся, щоб не ввійшли у спокусу. Дух-то охочий, тіло ж немощне. ³⁹ І знов пійшовши, молив ся, те ж саме слово промовляючи. ⁴⁰ І вернувшись знайшов їх знов сплячих: були бо їх очі важкі; і не знали вони, що Йому відказати. ⁴¹ І приходить утретє, і рече їм: Спіть уже й спочивайте. Годі, пристигла година; ось виданий буде Сиа чоловічий у руки грішникам. ⁴² Вставайте, ходімо: ось зрадник мій наближуєть ся. ⁴³ І зараз, як ще Він промовляв, приходить Юда, один з дванадцяти, й з ним багато народу з мечами й киями, від архиереїв, та письменників, та старших. ⁴⁴ Дав же зрадник Його знак їм, говорячи: кого поцілую, той і єсть Він; беріть Його, та й ведіть

осторожно. ⁴⁵ І прийшовши, зараз приступив до Него, й каже; Учителю, учителю, та й поцілував Його. ⁴⁶ Вони ж наложили на Него руки свої, і взяли Його. ⁴⁷ Один же хтось із тих, що стояли, вихопивши меча, вдарив слугу архиерейського, й відтяв йому ухо. ⁴⁸ І озвавшись Ісус, рече їм: Чи се як на розбійника вийшли ви з мечами та киями брати мене?. ⁴⁹ Що-дня був я з вами в церкві навчаючи, й не брали ви мене; та щоб справедлись писання. ⁵⁰ І, покинувши Його, всі повтікали. ⁵¹ А один якийся молодець йшов за ним, одягнений полотном по нагому, й хапають його молодці (воїни); ⁵² він же, zostавивши полотно, нагий утік од них. ⁵³ І поведи Ісуса до архперя; сходять ся до него всі архиереї, і старші й письменники. ⁵⁴ А Петр оддалеки йшов за ними, аж у середину в двір архиереиский і сидів із слугами, та й грівсь коло багаття. ⁵⁵ Архиереї ж і вся рада шукали на Ісуса свідчення, щоб убити Його, та й не знайшли. ⁵⁶ Многі бо криво свідкували проти Него, й не сходились свідчення їх. ⁵⁷ І деякі, вставши, криво свідкували на Него, кажучи: ⁵⁸ Що ми чули, як він казав: Що я зруйную церкву сю рукотворну, й за три дні іншу нерукотворну збудую. ⁵⁹ Та й так не сходились свідчення їх. ⁶⁰ І ставши архиерей посередині, спитав Ісуса, кажучи: Нічого не відкажеш? Що сі на Тебе свідкують? ⁶¹ Він же мовчавші нічого не відказав. Знов спитав Його архиерей, і каже Йому: Чи Ти еси Христос, Син Благословенного? ⁶² Ісус же рече: Се я; і бачити мете Сина чоловічого, сидячого по правиці сили і йдучого на хмарах небесних. ⁶³ Архиерей же, роздерши одєжу свою, каже: На що нам ще свідків? ⁶⁴ Ви чули хулу: як вам здасть ся? Вони ж усі осудили Його, що винен смерті. ⁶⁵ І почали деякі плювати на Него, й закривати лице Йому, й бити по щоках Його, й казали Йому: Проречи; і слуги знущались над Ним. ⁶⁶ І як був Петр у дворі внизу, приходить одна з дівчат архиерейських, ⁶⁷ і, бачивши Петра, що грієть ся, і позирнувши на него, каже: І ти був з Ісусом Назарянином? ⁶⁸ Він же одрік ся, кажучи: Не знаю, анї розумію, що ти кажеш. І вийшов геть до придвору; а півень запіяв. ⁶⁹ І дівчина, побачивши його знов, Почала казати тим, що стояли: Що сей з них. ⁷⁰ Він же знов одрік ся. І трохи згодом ті, що стояли, сказали знов Петрові: Справді з них еси, бо ти й Галилеєць, і говірка твоя подобна. ⁷¹ Він же почав проклинатись та клястись: Що не знаю чоловіка сього, про котрого кажете. ⁷² І вдруге півень запіяв. І згадав Петр слово, що промовив йому Ісус: Що перш ніж півень запіє двічі, одречеш ся мене тричі. І став плакати.

15

¹ І зараз уранці, порадившись архіереї з старшими та письменниками, і вся рада, звязавши Ісуса, повели та й видали Пилатові. ² І спитав Його Пилат: Чи ти еси цар Жидівський? Він же озвавшись, рече йому: Ти кажеш. ³ І винуватили Його архиереї багато. ⁴ Пилат же знов спитав Його, кажучи: Не відкажеш нічого? Он, скільки на Тебе свідкують; ⁵ Ісус же більш нічого не відказав, так що дивував ся Пилат. ⁶ На свято ж відпускав він їм одного вязника, про которого просили. ⁷ Був же названий Варава з своїми затязцями увязнений, котрі під бунт убийство зробили. ⁸ І гукаючи народ, почав просити, щоб, як щоразу, зробив їм. ⁹ Пилат же відказав їм, говорячи: Чи хочете, щоб випустив вам царя Жидівського? ¹⁰ Знав бо, що через зависть видали Його архиереї. ¹¹ Архиереї ж напустили народ, щоб лучче Вараву відпустив їм. ¹² Пилат же, озвавшись ізнов, сказав їм: Що ж оце хочете, щоб зробив із тим, кого звете царем Жидівським? ¹³ Вони ж знов закричали: Розпни Його, ¹⁴ Пилат же каже їм: Яке ж бо зло зробив? Вони ж ще гірш кричали: Розпни Його. ¹⁵ Пилат же, хотівши народові догодити, відпустив їм Вараву, й передав Ісуса, побивши, щоб рознято Його. ¹⁶ Воїни ж повели Його в середину

двору, чи то в Претор, і скликали всю роту. ¹⁷ І одягли Ного в багряницю, і положили на Него, сплівши з тернини, вінець, ¹⁸ та й почали витати Його: Радуйся, царю Жидівський! ¹⁹ І били Його по голові тростиною, і плювали на Него, й, кидаючись на коліна, кланялись Йому. ²⁰ І, як насміялись із Него, роздягнули Його з багряниці, і одягнули Його в одягу Його, та й виводять Його, щоб розняти Його. ²¹ І заставили мимойдучого якогось Симона Киринаєя, ідучого з поля, батька Александра та Руфа, щоб ніс хрест Його. ²² І приводять Його на Голготу місце, що прозване Черепове місце. ²³ І дали Йому пити вина з смірною; Він же не прийняв. ²⁴ І розпинателі Його поділили одягу Його, кинувши жереб на неї, що кому впаде. ²⁵ Була ж година третя, і розняли Його. ²⁶ І була надпись вини Його надписана: Цар Жидівський. ²⁷ І розняли з Ним двох розбійників, одного по правиці, а одного по лівиці в Него. ²⁸ І справдилось писанне, що глаголе: І з беззаконними полічено Його. ²⁹ І мимоходячі хулили Його, киваючи головами своїми та говорячи: Ова! Ти, що руйнуєш церкву і в три дні будуєш, ³⁰ спаси себе й зійди з хреста. ³¹ Так само й архиєреї, насміхаючись один до одного з письменниками, казали: Інших спасав, себе не може спасти. ³² Христос, цар Жидівський, нехай зійде тепер з хреста, щоб побачили ми, й ввіруємо. І розп'яті з Ним зневажали Його. ³³ Як же настала година шоста, темрява стала по всій землі аж до години девятої. ³⁴ А години девятої покликнув Ісус голосом великим: Елої, Елої, лама саватани? що єсть перекладом: Боже мій, Боже мій, на що мене покинув еси? ³⁵ І деякі з тих, що тут стояли, почувши казали: Ось Ілиу кличе. ³⁶ Побігши ж один, і сповнивши губку оцтом і настромивши на тростину, поїв Його, кажучи: Стривайте, побачимо, чи прийде Ілия знята Його. ³⁷ Ісус же, пустивши голос великий, зітхнув. ³⁸ І завіса церковня роздерлась надвое з верху аж до низу. ³⁹ Бачивши ж сотник, що там стояв проти Него, що, так закличавши зітхнув, каже: Справді чоловік сей Син був Божий. ⁴⁰ Були ж і жінки, оддалеки дивлячись, між котрими була й Марія Магдалина, й Марія, Якова меншого та Йосії маги, й Саломія, ⁴¹ що, й як був у Галилеї, ходили слідом за Ним, і послугували Йому, і інших багато, що поприходили з Ним у Єрусалим. ⁴² А як уже настав вечір, бо була п'ятниця, чи то перед суботою, ⁴³ прийшов Йосиф з Ариматеї, поважний радник, що також сподівався царства Божого, й зосьмівшись, увійшов до Пилата й просив тіла Ісусового. ⁴⁴ Пилат же дивувався, що вже вмер би; й покликавши сотника, спитав його, чи давно вмер. ⁴⁵ А довідавшись од сотника, дав тіло Йосифові, ⁴⁶ і, купивши плащеницю і знявши Його, обгорнув Його плащеницею, та й положив Його у гробі, що був висічений із скелі, та й прикотив каменя до дверей гробу. ⁴⁷ Марія ж Магдалина й Марія Йосіїна дивились, де Його положено.

16

¹ І, як минула субота, Марія Магдалина, та Марія Якова, та Саломія купили пахощів, щоб, прийшовши, намастити Його. ² І вельми рано первого дня тижня приходять до гробу, як сходило сонце. ³ І казали між собою: Хто відкотить нам каменя від дверей гробу? ⁴ І поглянувши, побачили, що відкочено каменя; був бо великий дуже. ⁵ І ввійшовши в гріб, побачили молодця, сидячого з правого боку, одягненого в шату білу, та й вжахнулись. ⁶ Він же рече їм: Не жайхайтеся. Ісуса шукаєте Назарянина, розп'ятого. Устав; нема Його тут. Ось місце, де положено Його. ⁷ Тільки ж йдїть скажіть ученикам Його та Петрові, що попередить вас у Галилею. Там Його побачите, як сказав вам. ⁸ І вийшовши вони хутко, побігли

відгребу; бо обняв їх трепет і страх, та й нікому нічого не сказали: боялись бо.
⁹ Воскреснувши ж уранці першого дня тижня, явивсь найперше Марії Магдалинї, що з неї вигнав сім бісів. ¹⁰ Вона пійшовши, сповістила тих, що були з Ним, як сумували та плакали. ¹¹ А ті, почувши, що живий, і вона Його бачила, не поняли віри. ¹² Після ж того двоїм із них в дорозі явив ся в іншому видї, як їйшли на село. ¹³ І вони, пійшовши, сповістили других, та й тим не поняли віри. ¹⁴ Опісля явивсь одинайцятьом їм сидячим за столом, і дорікав їм недовірством їх і жорстркостю серця, що тим, котрі бачили Його воскресшого, не поняли віри. ¹⁵ І рече їм: Ійдїть по всьому свїту й проповідуйте евангелию усякому твориву. ¹⁶ Хто вірувати ме та охрестить ся, спасеть ся; а хто не вірувати ме, осудить ся. ¹⁷ Ознаки ж віруючим такі будуть: імям моїм бісів виганятимуть; мовами заговорять новими; ¹⁸ гадюк класти муть, і, коли смертного чого випють, не шкодити ме їм; на недужих руки класти муть, і одужувати муть. ¹⁹ Господь же, після того, як промовив до них, возніс ся на небо, й сїв по правиці в Бога. ²⁰ Вони ж вийшовши, проповідували всюди, а Господь допомагав, і слово стверджував услїд ознаками. Амінь.

Від Луки

¹Яко ж бо многі заходились опоряджувати повість про добре знані нам речі, ²як передали нам ті, що з почину були самовидцями й слугами слова; ³то здалось і мені гаразд, довідавшись од почину про все пильно, порядку тобі написати, високоповажний Теофіле, ⁴щоб знав певноту того, чого тебе навчено. ⁵Був за Ірода, царя Юдейського, один сьвященик, на ймя Захарія, з черги Авіїної, а жінка його з дочок Ааронових, а ймя її Єлисавета. ⁶Були ж праведні обоє перед Богом, ходячи у всіх заповідях та наказах Господніх безпорочні. ⁷і не було в них дитини: бо Єлисавета була неплодна, й обоє постарілись у днях своїх. ⁸Стало ся ж, як служив він порядком черги своєї перед Богом, ⁹то, звичаєм сьвященства, довелось йому кадити, увійшовши в церкву Господню. ¹⁰А все множество народу молилось ізнадвору під час кадження. ¹¹Явив ся ж йому ангел Господень, стоячи правобіч жертівні кадильної. ¹²І вжахнув ся Захарія побачивши, і страх обняв його. ¹³Рече ж до него ангел: Не лякай ся, Захаріє: бо вислухана молитва твоя, і жінка твоя Єлисавета вродить сина тобі, й даси ймя йому Йоан. ¹⁴І буде радість тобі й веселість; і многі різдвом його радувати муть ся. ¹⁵Буде бо великий перед Господем, і вина ні міцного напитку не пити ме; й Духом сьвятим сповнить ся ще з утроби матери своєї. ¹⁶І многих синів Ізраїлевих наверне до Господа Бога їх. ¹⁷І йти ме він перед Ним духом і силою Лії, щоб навернути серця батьків до дітей, і неслухняних до мудрости праведних, приготувити Господеві людей готових. ¹⁸І рече Захарія до ангела: По чім же знати му се? я бо старий, і жінка моя ізстарілась у днях своїх. ¹⁹І озвавшись ангел, рече йому: Я Гавриїл, що стою перед Господем; і послано мене промовити до тебе та сповістити тебе про се. ²⁰І ось замовкнеш і не зможеш говорити, аж по день, коли станеть ся се, за те що не поняв віри словам моїм, котрі справдять ся пори своєї. ²¹І ждав народ Захарії, і дивував ся, що барить ся він у церкві. ²²Вийшовши ж він, не зміг промовити до них; і постерегли вони, що видінне бачив у церкві; бо він кивав до них, і zostавсь німий. ²³І сталось, як сповнились дні служення його, пійшов до господи своєї. ²⁴Після ж тих днів зачала Єлисавета, жінка його, й втаїлась п'ять місяців, говорячи: ²⁵Що так мені дав Господь у ті дні, як зглянув ся, знати з мене докір між людьми. ²⁶Місяця ж шестого післав Бог ангела Гавриїла в город Галилейський, званий Назарет, ²⁷до діви, зарученої чоловікові, на ймя Йосифові, з дому Давидового; а ймя діви Марія. ²⁸І прийшовши ангел до неї, рече: Радуй ся, благодатная. Господь з тобою; благословенна еси між женами. ²⁹Вона ж, побачивши його, вжахнулась словами його, та й подумала, що б се було за витане таке. ³⁰І рече ангел їй: Не лякай ся, Маріє: знайшла бо еси ласку в Бога. ³¹І ось зачнеш ти в утробі твоїй, і вродиш Сина, й наречеш імя Йому Ісус. ³²Сей буде великий, і Сином Вишнього звати меть ся, і дасть Йому Господь Бог престол Давида, отця Його: ³³і царювати ме Він над домом Якововим по віки, й царству Його не буде кінця. ³⁴Рече ж Марія до ангела: Як буде се, коли чоловіка не знаю? ³⁵І озвавшись ангел, рече їй: Дух сьвятий найде на тебе, й сила Вишнього отїнить тебе; тим і, що вродить ся сьвяте, звати меть ся Сином Божим. ³⁶І ось Єлисавета, родичка твоя і вона також зачала, сина в старості своїй, і се шестий місяць званий неплодною. ³⁷Бо не буде неможливе у Бога всяке слово. ³⁸Рече ж Марія: Се рабиня Господня: нехай станеть ся мені по слову твоєму. І пійшов від неї ангел. ³⁹Уставши ж Марія тими днями, пійшла швидко в підгірре, у город Юдин; ⁴⁰і

вийшла в госпуду Захарііну, і виталась із Єлісаветою. ⁴¹ І сталось, як почула Єлісавета витаннє Марііне, кинулась дитина в утробі її; і сповнилась Єлісавета Духом сьвятим, ⁴² і промовила голосом великим, і рече: Благословенна єси між женами, й благословенний плід утроби твоєї. ⁴³ І звідкіля мені се, що прийшла мати Господа мого до мене? ⁴⁴ Ось бо, як дійшов голос витання твого до ушей моїх, кинулась з радости дитина в утробі моїй. ⁴⁵ І благословенна, що увірвала, бо сповнилась ся, що сказано їй від Господа. ⁴⁶ І рече Марія: Величає душа моя Господа, ⁴⁷ і зрадував ся дух мій у Бозі Спасі моїм, ⁴⁸ що споглянув на смиренне слуги своєї: ось бо від нині блаженною звати муть мене всі роди: ⁴⁹ бо зробив мені велике Сильний; і сьвяте імя Його. ⁵⁰ І милості Його від роду до роду на боячих ся Його. ⁵¹ Зробив силу рукою своєю, розсипав гордих у думках сердець їх; ⁵² покидав потужних з престолів, і підняв угору смиренних; ⁵³ голодних сповнив добром, а багатих одіслав упорожні; ⁵⁴ прийняв Ізраїля, слугу свого, на спомин милости, ⁵⁵ (як промовив до батьків наших) Авраамові й насінню його по віки. ⁵⁶ Пробувала ж Марія з нею місяців зо три, та й вернулась до домівки своєї. ⁵⁷ Єлісаветі ж сповнив ся час родити, й вродила вона сина. ⁵⁸ І чули сусіде її і родина її, що Господь показав велику милость свою до неї, і радувались із нею. ⁵⁹ І сталось, восьмого дня прийшли обрізати хлопятко, і хотіли назвати його ймям батька його, Захарією. ⁶⁰ І озвавшись мати його, каже: Ні, а нехай назветь ся Йоаном. ⁶¹ І казали до неї: Що нікого нема в родині твоїй, щоб звав ся імям сим. ⁶² Кивали ж батькові його, як схотів би назвати його. ⁶³ І, попросивши таблиці, написав слова: Йоан буде ймя йому. І дивувались усі. ⁶⁴ Відкрили ся яє уста його зараз, і язик його, й заговорив, прославляючи Бога. ⁶⁵ І був на всіх страх, що жили кругом них; і по всьому підгіррю Юдейському пронеслись усі слова ті. ⁶⁶ І положили всі, хто чув, у серці своїм, кажучи: Що ж то за дитина се буде! І рука Господня була з ним. ⁶⁷ І Захарія, батько його, сповнив ся Духом сьвятим, і прорік, глаголючи: ⁶⁸ Благословен Господь Бог Ізраїлів, що одвідав і зробив ізбавленве народові своєму, ⁶⁹ і підняв ріг спасення нам у дому Давида, слуги свого, ⁷⁰ (як промовляв устами сьвятих од віку пророків своїх), ⁷¹ спасенне од ворогів наших і з руки всіх ненавидників наших, ⁷² щоб зробити милость отцям нашим, і спогадати завіт свій сьвятий, ⁷³ клятьбу, що кляв ся перед Авраамом, отцем нашим, ⁷⁴ та що дасть нам без страху, з рук ворогів наших визволившись, ⁷⁵ служити Йому в сьвятості та праведності перед Ним, по всі дні життя нашого. ⁷⁶ А ти, дитино, пророком Вишнього звати меш ся: ходити меш бо перед лицем Господнім, готовити дороги Його; ⁷⁷ щоб давати знанне спасення народові Його в оставленню гріхів їх, ⁷⁸ по благій милості Бога нашого, в котрій одвідав нас Схід з висоти, ⁷⁹ щоб засіяв сидячим у темряві і тїні смертній, щоб направити ноги наші на дорогу впокою. ⁸⁰ Хлопятко ж росло та міцніло духом, і пробувало в пустині аж до дня явлення свого перед Ізраїлем.

2

¹ Стало ся ж тими днями, вийшло повелінне від кесаря Августа переписати всю вселену. ² Ся перепись була перва за правлення Киринея в Сириї. ³ Йшли всі записуватись, кожен у свій город. ⁴ Пійшов же й Йосиф із Галилеї, з города Назарета, в Юдею, в город Давидів, що зветь ся Витлеем: (був бо він з дому й роду Давидового) ⁵ вписатись із Марією, зарученою йому жілкою, що була тяжка. ⁶ Стало ж ся, як були вони там, сповнились дні родити їй. ⁷ І вродма Сина свого перворідня, і сповила Його, й положила Його в ясла, бо не було їм місця в гостинницї. ⁸ І були пастухи в стороні тій, що ночлігували та стерегли сторожею

в ночі отари своєї. ⁹ І ось ангел Господень став коло них, і слава Господня осіяла їх; і полякались страхом великим. ¹⁰ І рече їм ангел: Не бійтесь, ось бо благовіщу вам радість велику, що буде всім людям. ¹¹ Бо народивсь вам сьогодні Спас, що єсть Христос Господь, у городі Давидовому. ¹² І се вам ознака: Знайдете дитинку сповиту, лежачу в яслах. ¹³ І зараз явилось із ангелом множество воїнства небесного, хвалячи Бога й глаголючи: ¹⁴ Слава на вишинах Богу, а на землі впокій, між людьми благоволенне. ¹⁵ І сталося, як пішли від них на небо ангели, пастухи казали один до одного: Ходімо ж аж у Витлеєм, та побачимо слово се, що сталося, що Господь обявив нам. ¹⁶ І пішли з поспіхом, та й знайшли Марію і Йосифа, й дитинку лежачу в яслах. ¹⁷ І побачивши, обявили слово, сказане їм про хлопятко се. ¹⁸ І всі, слухаючи, дивувались тим, що розказували пастухи перед ними. ¹⁹ Марія ж ховала всі слова сі, роздумуючи в серці своїм. ²⁰ І вернулись пастухи, прославляючи та хвалячи Бога за все, що чули й бачили, як казано до них. ²¹ І як сповнилось всім днів, щоб обрізати хлопятко, наречено Йому імя Ісус, наречене від ангела, перш ніж зачавсь Він в утробі. ²² І, як сповнилися дні очищення по закону Мойсейовому, понесли Його в Єрусалим, поставити перед Господом, ²³ як написано в законі Господньому: Що всяке мужеське, відчинивши утробу, свьятє Господеві звати меть ся; ²⁴ і принесли жертву, по сказаному в законі Господньому: Пару горлиць або двоє голубенят. ²⁵ І ось був чоловік у Єрусалимі в імя Симеон; і чоловік сей праведний та побожний сподівавсь потіхи Ізраїлеві; й Дух свьятий був на йому. ²⁶ І було йому сповіщено від Духа свьятого, що не бачити ме він смерти, перш ніж побачить Христа Господнього. ²⁷ І прийшов він Духом у церкву; й, як принесли батько-мати хлопятко Ісуса, щоб зробити їм, що треба, по звичаю законному для Него, ²⁸ узяв він Його на руки свої, і благословив Бога, і сказав: ²⁹ Нині відпускаєш раба твого, Владико, по глаголу твоєму, з упокоєм: ³⁰ бо виділи очі мої спасенне твоє ³¹ що приготував еси перед лицем усіх людей, ³² свьєтло на одкритє поганам, і славу народа Твого Ізраїля. ³³ І дивувався Йосиф і мати Його тим, що сказано про Него. ³⁴ І благословив їх Симеон, і рече до Марії, матери Його: Ось Сей лежить на паданне і вставанне многих в Ізраїлі і на ознаку, проти котрої говорити муть, ³⁵ (і тобі самій перейде душу меч,) щоб відкрились многих сердець думки. ³⁶ І була Анна пророчиця, дочка Фануїлова, з роду Асирового; ся зістарілась у днях многих, живши з чоловіком сім років од дивування свого; ³⁷ і ся вдова до восьмидесяти й чотирох років, що не відходила від церкви, постом та молитвою служила ніч і день. ³⁸ І вона тіє ж години прийшовши, оддала хвалу Господеві, й говорила про Него всім, що сподівали ся збавлення в Єрусалимі. ³⁹ І, як скінчили все по закону Господньому, вернулись у Галилею, у город свій Назарет. ⁴⁰ Хлопятко ж росло й міцніло духом, сповняючись премудростю; і благодать Божа була на Ньому; ⁴¹ І ходили батько-мати Його щороку в Єрусалим у свьятю вчаси. ⁴² І як було Йому дванайцять років, пішли вони в Єрусалим свьятковим звичаєм, ⁴³ і, сповнивши дні, як вертались, зостав ся хлопчик Ісус у Єрусалимі, й не знав Йосиф і мати Його, ⁴⁴ а думаючи, що Він між товариством, увійшли на день ходи; й шукали Його між родиною та знакомими. ⁴⁵ І, не знайшовши Його, вернулись у Єрусалим, шукаючи Його. ⁴⁶ І сталося, через три дні знайшли Його в церкві, сидячого серед учителів, і слухаючого їх, і питаючого. ⁴⁷ Дивували ся ж усі, хто, слухав Його, розумом і відповідями Його. ⁴⁸ І, побачивши Його, здивувались вони, й сказала мати Його до Него: Дитино, що се зробив еси з нами? ось батько Твій і я, боліючи, шукали Тебе. ⁴⁹ І рече Він до них: Чого ж шукали мене? хиба ж не знали, що єсть Отця мого, треба

бути мені? ⁵⁰ Та й вони не зрозуміли слова, що промовив їм, ⁵¹ І пійшов з ними, й прийшов у Назарет, і був слухняний їм; і мати Його ховала всі слова тії в серці своїм. ⁵² І виростав Ісус премудростю й станом, у ласці в Бога і в людей.

3

¹ У п'ятнадцятий же рік правлення Тиверия кесаря, як був ігеконом Понтийський Палат в Юдеї, а четверовластником у Галилеї Ірод, Филип же, брат його, четверовластником в Ітурей і Трахонській землі, а Лисаний четверовластником в Авилині, ² за архиереїв Анни та Каяфи, стало ся слово Боже до Йоана, Захаріїного сина, у пустині. ³ І ходив він по всій околиці Йорданській, проповідуючи хрещенне покаяння на прощенне гріхів, ⁴ як писано в книзі словес Ісаї пророка, глаголючого: Голос покликуючого в пустині: Приготовте дорогу Господню, правими робіть стежки Його. ⁵ Всяка долина нехай заповнить ся, і всяка гора і горб принизить ся, і крива нехай буде права, й груднисті нехай будуть дорогами рівними; ⁶ і побачить усяке тіло спасенне Боже. ⁷ Говорив тоді до людей, що вийшли охреститись від него: Кодло гадюче, хто остеріг вас, щоб утікали від настигаючого гніва? ⁸ Принесіть же овоц достойний покаяння, і не починайте казати самі собі: В нас отець Авраам; глаголю бо вам: Що зможе Бог з каміння сього підняти дітей Авраамові. ⁹ Вже ж і сокира коло кореня дерева лежить; тим кожне дерево, що не дає доброго овоцу, зрубують та й в огонь кидають. ¹⁰ І питав його народ, кажучи: Що ж оце робити мем? ¹¹ Озвав ся ж і каже їм: Хто має дві одежини, нехай наділить немаючого; й хто має харч, нехай так само робить. ¹² Прийшли ж і митники хреститись, і промовили до него: Учителю, що нам робити? ¹³ Він же каже до них: Нічого більш над те, що звелено вам, не вимагайте. ¹⁴ Питали ж його й воїни, кажучи: А нам що робити? І рече до них: Нікому не робіть насилля, ані обвинувачуйте криво, і вдовольняйтесь платою вашою. ¹⁵ Як же були в непевності люде, і всі говорили в серці своїм про Йоана, чи не Христос він, ¹⁶ озвався Йоан до всіх, глаголючи: Я водою хрещу вас; йїде ж потужніший від мене, котрому недостоен я розв'язати ременя обува Його: Той хрестити ме вас Духом сьвятим і огнем; ¹⁷ котрого лопата в руці Його, й перечистить тік свій, і збере пшеницю в клуню свою, а полу спалить огнем невгасаючим. ¹⁸ І багато иншого, навчаючи, благовістнував людам. ¹⁹ Ірод же четверовластник, докорений від него за Іродияду, жінку Филипа, брата свого, і за все, що коїв лихого Ірод, ²⁰ додав ще й се до всього, й запер Йоана в темниці. ²¹ Стало ж ся, як хрестились усі люде й Ісус хрестив ся та молив ся, відчинилось небо, ²² і злинув Дух сьвятий, у тілесному виді, як голуб, на Него, й голос із неба роздав ся, глаголючи: Ти еси Син мій любий, тебе вподобав я. ²³ А тому Ісусові починав ся мало не трийцятий рік, і був Він, як думали, син Йосифів, Ілиїв, ²⁴ Маттатів, Левиїн, Мелхиїн, Янаїв, Йосифів, ²⁵ Мататіїв, Амосів, Наумів, Єсромів, Наггеїв, ²⁶ Маатів, Мататіїв, Семеїв, Йосифів, Юдин, ²⁷ Йоананів, Рисаїв, Зоровавелів, Салатїлів, Нириїв, ²⁸ Мелхиїв, Адіїв, Косамів, Елмодамів, Ірив, ²⁹ Йосиїв, Елизерів, Йоримів, Маттатів, Левїїн, ³⁰ Симеонів, Юдин, Йосифів, Іонанів, Єлиякимів, ³¹ Мелеаїв, Маїнанів, Мататаїв, Натанів, Давидів, ³² Єсеїв, Овидів, Воозів, Салмонів, Насонів, ³³ Аминадавів, Арамів, Єсромів, Фаресів, Юдин, ³⁴ Яковів, Ісааків, Авраамів, Тарин, Нахорів, ³⁵ Сарухів, Рахавів, Фалеків, Єверів, Салин, ³⁶ Каїнанів, Арфаксадів, Оимів, Ноїв, Ламехів, ³⁷ Матусалів, Єнохів, Яредів, Малелейлів, Кайнанів, ³⁸ Єносів, Ситів, Адамів, Божий.

4

¹ Ісус же, Духа сьвятого повний, вернувся од Йордану, і був ведений Духом у

пустиню, ² і сорок днів спокушуваний від диявола. І не їв нічого днів тих, а як скінчилися вони, опісля згододнів. ³ І каже Йому диявол: Коли ти Син Божий, скажи каменеві сьому, щоб став ся хлібом. ⁴ І озвався Ісус до него, глаголючи: Писано, що не хлібом самим житиме чоловік, а кожним словом Божим. ⁵ І вивіши Його диявол на гору високу, показав Йому всі царства вселенної в одну хвилину. ⁶ І каже Йому диявол: Тобі дам власть оцю всю і славу їх, бо мені передано, й кому я схочу, дам її. ⁷ Ти ж коли поклониш ся передо мною, буде твоє все. ⁸ І, озвавшись до него, рече Ісус: Геть від мене, сатано, писано бо: Кланятися меш ся Господеві Богу твоєму, й Йому одному служити меш. ⁹ І повів він Його в Єрусалим, і поставив Його на крилі церковньому, й каже Йому: Коли ти Син Божий, кинь ся звідсіля вниз: ¹⁰ писано бо: Що ангелам своїм накаже про Тебе, оберегати Тебе, ¹¹ і що на руках підіймуть Тебе, щоб инколи не вдаривсь об каміні, ногою Твоєю. ¹² І озвавшись рече йому Ісус: Що сказано: Не будеш спокутувати Господа Бога твого. ¹³ І скінчивши всі спокуси, диявол одійшов од Него до часу. ¹⁴ І вернувся Ісус у силі Духа в Галилею; і поголос розійшов ся по всій околиці про Него, ¹⁵ І навчав Він по школах їх, славлений од усіх. ¹⁶ І прийшов у Назарет, де був зрошений, і прийшов звичаєм своїм, субітнього дня в школу, і став читати. ¹⁷ І подано Йому книгу Ісаї пророка. І, розгорнувши книгу, знайшов місце, де було написано: ¹⁸ Дух Господень на мені, котрого ради намастив мене; благовістити вбогим післяв мене, сціляти розбитих серцем, проповідувати полонянам вивіль і сліпим прозрінне, випускати замучених на волю, ¹⁹ проповідувати рік Господень приятний. ²⁰ І, згорнувши книгу, віддав слугі, та й сів. І очі всіх у школі були звернені на Него. ²¹ Почав же глаголати до них: Що сьогодні справдилось писанне се в ушах ваших. ²² І всі свідкували Йому, й дивувались благодатніми словами, виходячими з уст Його. І казали: Хіба сей не син Йосифів? ²³ І рече до них: Певно скажете мені приповідь оцю: Лікарю, вилічи себе самого; про що ми чули, що сталося у Капернаумі, зроби й тут у своїй країні. ²⁴ Рече ж: Истино глаголю вам: Що ні один пророк не єсть приятен в отчині своїй. ²⁵ По правді ж глаголю вам: Багато вдовиць було за днів Ілії в Ізраїлі, як зачинилось небо на три роки й шість місяців, і голоднеча велика стала по всій землі; ²⁶ та й до жодної з них не послано Лії, тільки в Сарепту Сидонську до жінки вдовиці. ²⁷ І багато прокажених було за Єлїсея пророка в Ізраїлі, та й жоден з них не очистивсь, тільки Неєман Сириянин. ²⁸ І сповнілись усі лютостю в школі, почувши се, ²⁹ і вставши вигнали Його геть із города, і випроведили Його аж на верх гори, на котрій город їх збудовано, щоб скинути Його. ³⁰ Він же, пройшовши серед них, пійшов, ³¹ і прийшов у Капернаум, город Галилейський, і навчав їх по суботам. ³² І дивувались вони наукою Його, бо з властю було слово Його. ³³ І був у школі чоловік, маючи духа нечистого, й кричав голосом великим, ³⁴ кажучи: Остав; що нам і Тобі, Ісусе Назаряніне? чи прийшов еси вигубити нас? Я знаю Тебе, хто єси: Сьвятий Божий. ³⁵ І погрозив йому Ісус, глаголючи: Мовчи й вийди з него. І кинувши ним диявол на середину, вийшов з него, нічого не зашкодивши йому. ³⁶ І обняв страх усіх, і говорили один до одного, кажучи: Що се за слово, що властю і силою повелівав нечистим духам, і виходять? ³⁷ І розійшов ся поголос про Него скрізь по всій околиці. ³⁸ Уставши ж Він із школи, ввійшов у господу Симонову. Тещу ж Симонову схопила пропасниця велика, й благали Його за неї. ³⁹ І, ставши над нею, погрозив пропасниці, і покинула її; зараз же уставши, послугувала їм. ⁴⁰ Як же заходило сонце, всі, в кого були недужі на всякі недуги, приводили їх до Него; Він же, на кожного з них руки складаючи, сціляв їх. ⁴¹ Виходили ж і биси з многих, і кричали, кажучи: Що Ти єси Христос, Син Божий. І грозячи, не давав їм говорити, бо вони знали, що Він Христос. ⁴² Як

же настав день, вийшовши пішов у пусте місце; й люде шукали Його, й прийшли до Него, й вдержували Його, щоб не йшов від них. ⁴³ Він же рече до них: Що й іншим городям благовістити мені треба царство Боже; бо на се я посланий. ⁴⁴ і проповідував по школах галилейських.

5

¹ І сталось, як народ товпивсь до Него слухати слово Боже, Він стояв коло озера Генисарецького. ² І побачив два човни, що стояли край озера, рибалки ж, одійшовши від них, полоскали неводи. ³ Ввійшовши ж ув один з човнів, що був Симонів, просив його від землі відчалити трохи. І сівши, навчав народ із човна. ⁴ Як же перестав глаголати, рече до Симона: Поступи на глибінь, та закиньте неводи ваші на ловитву. ⁵ І озвавшись Симон, каже Йому: Наставниче, всю ніч трудившись, нічого не піймали ми; тільки ж, по слову Твоєму, закину невода. ⁶ І, се зробивши, вловили пребагато риби; роздер ся ж невід їх, ⁷ і махнули вони на товаришів своїх, що були в другому човні, щоб прийшли допомгти їм. І прийшли вони, й сповнили обидва човни, так що потопали вони. ⁸ Бачивши ж Симон Петр, припав до колін Ісусових, кажучи: Йди від мене: бо я чоловік грішний. Господи. ⁹ Страх бо обняв його і всіх із ним од улову риби, що вловили. ¹⁰ Так само й Якова і Йоана, синів Зеведеєвих, що були спільниками Симоновими. І рече до Симона Ісус: Не лякай ся, від нині людей ловити меш. ¹¹ І пригнавши вони човни свої до берега, та покинувши все, пійшли слідом за Ним. ¹² І сталось, як був Він ув одним городі, аж ось чоловік увесь у проказі. І, побачивши Ісуса, упавши на лице, благав Його, кажучи; Господи, коли хочеш, можеш мене очистити. ¹³ І простягнувши Він руку, приторкнувся до него, глаголючи: Хочу, очистись. І зараз проказа покинула його. ¹⁴ І наказав Він йому нікому не говорити, а, пійшовши, покажи себе священикові та принеси за очищення твое, як звелів Мойсей, на свідкуванняне їм. ¹⁵ Та слово про Него розійшлося тим більше, і насходилося народу пребагато слухати й сіліятись у Него від недуг своїх. ¹⁶ Він же виходив у пустыню та молив ся. ¹⁷ І сталося одного дня, що Він учив, і сиділи Фарисеї та учителі закону, що; поприходили з усіх сіл Галилейських та Юдейських і з Єрусалиму, й сила Господня була на сціленне їх. ¹⁸ І ось мужі принесли на постелі чоловіка, що був розслаблений, і шукали, як би внести його та положити перед Ним. ¹⁹ І, не знайшовши, як би внести його кріз натовп, вилізли на хату, й кріз черепяну стелю спустили його з постілля в середину перед Ісуса. ²⁰ І, бачивши віру їх, рече йому: Чоловіче, оставляють ся тобі гріхи твої. ²¹ І почали міркувати письменники та Фарисеї, кажучи: Хто сей, що говорить хулу? Хто може оставляти гріхи, як тільки один Бог? ²² Постерігши ж Ісус думки їх і озвавшись, рече до них: Що ви говорите в серцях ваших? ²³ Що легше? сказати: Оставляють ся тобі гріхи твої; або сказати: Встань та й ходи? ²⁴ От же, щоб знали ви, що власть має Син чоловічий на землі оставляти гріхи, розслабленому:) Тобі глаголю: Устань, і, взявши постіль твою, йди до дому твого. ²⁵ І зараз уставши перед ними й узявши на чому лежав, пійшов до дому свого, прославляючи Бога. ²⁶ І острах обняв усіх, і прославляли Бога, й сповнили ся страхом, кажучи: Що бачили предивне сьогодні. ²⁷ А після сього вийшов, і побачив митника на ймя Левію, сидячого на митниці, і рече йому: Йди слідом за мною. ²⁸ І, зоставивши все, уставши пійшов слідом за Ним. ²⁹ і справив гостину велику Левій Йому у господі своїй, і було там багато митників і інших, що свділи з ними. ³⁰ І нарікали письменники їх та Фарисеї на учеників Його, кажучи: На що з митниками та грішниками їсте й пете? ³¹ І озвавшись Ісус, рече до них: Не треба здоровому лікарю, а перу жому. ³² Не прийшов я кликати

праведників, а грішників до покаяння. ³³ Вони, ж казали до Него: Чого ж ученики Йоанові постять часто й молять ся, так само й Фарисейські, Твої ж їдять і пють? ³⁴ Він же рече до них: Чи зможете синів весільних, поки жених з ними, заставити постити? ³⁵ Прийдуть же дні, що візьмуть жениха від них, тоді постити муть у ті дні. ³⁶ Сказав же й приповідь до них: Що ніхто латки з одєжини нової не пришиває до одєжини старої; коли ж нї, то й нову розідре, й старій не личить латка з нового. ³⁷ І ніхто не наливав вина нового в бурдюки старі; коли ж нї, порве нове вино бурдюки, й вино витече, й бурдюки пропадуть. ³⁸ А вино нове в бурдюки нові наливають, то й буде все ціле. ³⁹ Ніхто, пивши старе, не бажав зараз нового; каже бо: Старе лучче.

6

¹ І сталось другої суботи після першої, йшов Він через засїви, й рвали ученики Його колоссе, та й їли, потерши в руках. ² Деякі ж з Фарисеїв казали їм: На що робите, чого не годить ся робити в суботу? ³ І, озвавшись до них, рече Ісус: Хиба й того не читали, що зробив Давид, як зголоднів він і тї, що були з ним: ⁴ як, увійшовши вїй у дом Божий, хлїби показні взяв і їв, і дав також тим, що були з ним, котрих не годилось їсти, хиба одним священикам? ⁵ І рече їм: Син чоловічий - Вів Господь і суботи. ⁶ І сталось також другої суботи: ввійшов Він у школу та й навчав; а був там чоловік, що рука в него права була суха. ⁷ Назирали ж Його письменники та Фарисеї, чи в суботу сцїляти ме, щоб знайти вину на Него. ⁸ Він же знав думки їх, і рече чоловіку сухорукому: Устань і стань на середину. Він же, вставши, стояв. ⁹ Рече ж Ісус до них: Спитаю вас: Що годить ся по суботам: добре робити, чи лихе робити? душу спасати, чи погубляти? ¹⁰ І, споглянувши кругом по всіх їх, рече чоловікові: Простягни руку твою. Він же зробив так, і стала рука його здорова, як і друга. ¹¹ Вони ж сповнились лютостю і говорили один до одного, що б зробити Ісусові. ¹² Стало ж ся тими днями, вийшов Він на гору молитись, і був усю ніч на молитві Богу. ¹³ А, як настав день, покликав учеників своїх; і, вибравши з них дванайцятьох, котрих і апостолами назвав: ¹⁴ Симона, що назвав Петром, та Андрея брата його. Якова та Йоана, Филипа та Вартоломея, ¹⁵ Маттея та Тому, Якова Алфеевого та Симона, на прїзвище Зилота, ¹⁶ Юду Якового та Юду Іскаріоцького, що й став ся зрадником; ¹⁷ і зійшовши з ними, став на місці рівному, й товариство учеників Його, і множество велике людей з усієї Юдеї і Єрусалиму, й з побережжя Тирського та Сидонського, що поприходили слухати Його і сцїлятися від недуг своїх, ¹⁸ і мучені від духів нечистих; і спіляли ся. ¹⁹ І ввесь народ шукав приторкнутись до Него: бо сила від Него виходила, й сцїляла всіх. ²⁰ І знявши Він очі свої на ученики свої, рече: Блаженні вбогі, бо ваше царство Боже. ²¹ Блаженні голодні тепер, бо насититесь. Блаженні плачущі тепер, бо сьміяти метесь. ²² Блаженні, коли ненавидіти муть вас люде, й коли проженуть вас, і осоромлять, і викинуть імя ваше, яв зло, задля Сина чоловічого. ²³ Радуйтесь того дня і веселітесь, ось бо нагорода ваша велика на небі; так бо чинили пророкам батьки їх. ²⁴ Горе ж вам, багатим І бо прийняли ви утіху вашу. ²⁵ Горе вам, ситим! бо голодувати мете. Горе вам, що сьмієтесь тепер; бо сумувати мете да плакати мете. ²⁶ Горе вам, коли добре говорити муть про вас усі люде; так бо робили лжепророкам батьки їх. ²⁷ Тільки ж глаголю вам, слушаючим: Любіть ворогів ваших, добре робіть ненавидникам вашим, ²⁸ благословляйте кленучих вас, і моліть ся за обидників ваших. ²⁹ Хто бв тебе у щоку, підстав і другу; а хто бере твою свиту, й жупанка не борони. ³⁰ Всякому, хто просить у тебе, дай, і хто бере що твоє, не доповняй єя. ³¹ І, як хочете, щоб чинили вам люде, так і ви

чинить їм. ³² І коли любите тих, хто любить вас, яка вам дяка? бо й грішники тих, хто їх любить, люблять. ³³ І коли добро робите тим, хто добро робить вам, яка вам дяка? бо й грішники те саме чинять. ³⁴ І коли позичаєте тим, від кого маєте надію одержати, яка вам дяка? бо й грішники грішникам позичають, щоб одержати стільки ж. ³⁵ Ні, любіть ворогів ваших, і добро робіть, і позичайте, нічого від них не сподіваючись; а буде нагорода ваша велика, й будете синами Вишнього; бо Він благий до невдячних і лихих. ³⁶ Будьте ж оце милосердні, як і Отець ваш милосерден. ³⁷ І не судіть, то й не будете суджені; не осуджуйте, то й не будете осуджені; прощайте, то й буде вам прощено. ³⁸ Давайте, то й вам буде дано; міру добру, наталовану, й струснуту, й надто пересипану дати муть вам на лоно ваше. Такою бо мірою, якою міряєте, відміряють ся вам. ³⁹ Сказав же приповідь їм: Чи може сліпий сліпого водити? хиба обидва в яму не впадуть? ⁴⁰ Нема ученика над учителя свого; звершений же - буде кожен, як учитель його. ⁴¹ Чого ж дивиш ся на порошину в оці брата твого, полїна ж у своєму оці не чуєш? ⁴² І як можеш казати братові своєму: Брате, дай вийму порошину, що в оці твоїм, сам в оці своїм полїна не бачивши? Лицеміре, викинь перше ломаку з ока твого, а тоді бачити меш вийняти порошину з ока брата твого. ⁴³ Нема бо дерева доброго, що родить овоч пустий; анї дерева вистого, що родить овоч добрий. ⁴⁴ Кожне бо дерево по своєму овочу пізнається; не збирають бо з тернини смокви, анї збирають з ожини винограду. ⁴⁵ Добрий чоловік з доброго скарбу серця свого виносить добре; а лихий чоловік з лихого скарбу серця свого виносить лихе: бо з переповні серця промовляють уста його. ⁴⁶ На що ж мене звете Господи, Господи, й не робите, що я глаголю? ⁴⁷ Всякий, хто приходить до мене, й слухає слова мої, та й чинить їх, покажу вам, кому він подобен: ⁴⁸ подобен він чоловікові, будуючому будинок, що викопав глибоко, й положив підвалину на камені; як же повідь настала, наперла бистрінь на будинок той, та не змогла схитнути його: збудовано бо його на камені. ⁴⁹ Хто ж слухає, та не чинить, подобен чоловікові, будуючому будинок на землі, без підвалини, на котрий наперла бистрінь, і зараз упав, і була руїна будинка того велика.

7

¹ Як же скінчив усі глаголи свої в слух людям, увійшов у Капернаум. ² В одного ж сотника слуга недугуючи мав умирати, котрий був йому дорогий ³ Почувши ж про Ісуса, післав до Него старших Жидівських, благаючи Його, щоб, прийшовши, спас слугу його. ⁴ Вони ж, прійшовши до Ісуса, благали Його пильно, говорячи: Що достоен він, щоб йому зробив се: ⁵ любить бо нарід наш, і шкоду він збудував нам. ⁶ Ісус же пійшов з ними. І як вже він недалеко був од будинка, вислав до Него сотник друзів, говорячи Йому: Господи, не трудись, бо я недостоен, щоб Ти під стелю мою ввійшов; ⁷ тим і себе не вважав достойним до Тебе прийти; тільки промов слово, то й одужає слуга мій. ⁸ Бо й я чоловік під властю поставлений, маючи під собою воїнів; і скажу сьому: Йди, то й іде, а другому: Прийди, то й приїде, а слугі моему: Роби оце, то й зробить. ⁹ Почувши ж се Ісус, дивувався йому, й, обернувшись до йдучого за собою народу, рече: Глаголю вам: Навіть в Ізраїлі, такої віри не знайшов я. ¹⁰ І вернувшись послані у будинок, знайшли недужнього слугу здоровим. ¹¹ І сталось опісля, ійшов Він у город, званий Наш, і йшло з Ним доволі учеників Його, й багато народу. ¹² Як же наближився до городських воріт, аж ось винесено мертвого, сина єдиного в матері своєї, вона ж була вдова; й багато народу з городу було з нею. ¹³ І побачивши її Господь, змилосердивсь над нею, і рече їй: Не плач. ¹⁴ І приступивши, приторкнув ся до мар; ті ж, що несли, зупинились. І рече: Молодче, тобі глаголю: встань.

15 І сів мерлець, і почав говорити. І оддав його матері його. 16 Обняв же страх усіх; і прославляли вони Бога, кажучи: Що пророк великий устав між нами, й навідав Бог людей своїх. 17 І розійшлося слово се по всій Юдеї про Него й по всій околиці. 18 І сповістили Йоана ученики його про все те. 19 І покликавши двох учеників своїх Йоан, іслав до Ісуса, кажучи: Ти еси грядущий, чи иншого ждати нам? 20 Прийшовши ж до Него чоловіки, казали: Йоан Хреститель прислав нас до Тебе, кажучи: Ти еси грядущий, чи иншого ждати нам? 21 Того ж часу сціляв Він многих від недуг і ран, і духів лихих, і многим сліпим давав прозрінне. 22 І озвавшись Ісус, рече їм: Ідїть сповістїть Йоана, що бачили й чули: як сліпі прозирають, криві ходять, прокаженні очищають ся, глухі чують, мертві встають, і вбогі благовісткують. 23 І блажен, хто де зблазнить ся мною. 24 Як же пійшли посланці Йоанові, почав глаголати до народу про Йоана: Чого виходили ви дивитись у пустиню? На тростину, що вітер колише? 25 Або чого ж виходили їй дивитись? На чоловіка, в мягку одежу одягненого? Ось ті, що в одежі пишній та роскоші, панують у царських дворах. 26 Або чого виходили ви дивитись: На пророка? Так, глаголю вам, і більш пророка. 27 Се той, про кого написано: Ось я досилаю ангела мого перед лицем Твоїм, що приготовить дорогу Твою перед Тобою. 28 Глаголю бо вам: Більшого між народженими від жінок пророка над Йоана Хрестителя нема; найменший же у царстві Божім більший від него. 29 І весь народ слухаючий, і митники, справдили Бога, хрестившись хрещенням Йоановим. 30 Фарисеї ж та законники раду Божу про них відкинули, не хрестившись від него. 31 Рече ж Господь: Кому ж оце уподоблю людей роду сього? й кому подобні вони? 32 Подобні вони дітям, що сидять на торгу та гукають одно на одного, та й кажуть: Ми сурмили вам, а ви не скакали; ми голосили вам, а ви не плакали. 33 Прийшов бо Йоан Хреститель, що хліба не їсть, анї вина не пє, і кажете: Диявола мав. 34 Прийшов Син чоловічий, що їсть і пє, і кажете: Ось чоловік прожора та пияниця, митникам друг і грішникам. 35 І справдилась премудрість од дітей своїх усіх. 36 Просив же хтось Його з Фарисеїв, щоб їв з ним. І, ввійшовши з господу Фарисееву, сів за столом. 37 І ось жінка у городі, що була грішниця, довідавшись, що сидить за столом у господі Фарисеевій, принісши лобастровий збаночок мира, 38 і ставши коло ніг Його ззаду, плачучи, почала обмивати ноги Його слізми, й волосем голови своєї обтирати; й цілувала ноги Його, й мастила миром. 39 Бачивши ж Фарисей, що запросив Його, казав сам у собі, говорячи: Коли б сей був пророк, знав би, хто й яка се жінка, що приторкуєть ся до Него; бо грішниця вона. 40 І озвавшись Ісус, рече до него: Симоне, маю тобі щось сказати. Він же каже: Учителю, скажи. 41 Два довжники були в одного вірителя: один завинив пятьсот денаріїв, другий же пятьдесят. 42 Як же не мали чим оддавати, обом простив він. Хто ж оце з них, скажи, більш його любити ме? 43 Озвав ся ж Симон і каже: Думаю, що той, кому більш простив він. Він же рече йому: Право судив еси. 44 І, обернувшись до жінки, рече Симонові: Чи бачиш ти сю жінку? Увійшов я в твою господу, - води на ноги мої не дав еси; ся ж слізми обмила ноги мої, і волосем голови своєї обтерла. 45 Цілування не дав еси мені; ся ж, відколи ввійшов я, не перестала цілувати ноги мої. 46 Оливою голови моєї не намастив еси; ся ж миром намастила ноги мої. 47 Тим тлаголю тобі: Оставляють ся гріхи її многі, бо возлюбила много; кому ж мало оставляєть ся, мало любить. 48 Рече ж їй: Оставляють ся гріхи твої. 49 І почали ті, що вкупі сиділи, казати в собі: Хто сей, що й гріхи відпускає? 50 Рече ж до жінки: Віра твоя спасла тебе; йди з упокоєм.

8

¹ І сталось опісля, проходив Він городи й села, проповідуючи й благовісткуючи царство Боже; а дванайцять з ним, ² і деякі жінки, що були спілені од духів лихих і недуг: Марія, на прізвище Магдалина, що з неї сім бісів вийшло, ³ і Йоанна, жінка Хузана, Іродового приставника, й Сусанна, й інших багато, що послугували Йому з добра свого. ⁴ Як же зійшлося багато народу та з усяких городів поприходили до Него, промовив приповідь: ⁵ Вийшов сіяч сіяти насінне своє; і, як він сіяв, инше впало край шляху; й попритоптувано його, й птаство небесне пожерло його. ⁶ А инше впало на камінь; і посходивши, посохло, бо не мало вогкості. ⁷ А инше впало між тернину; й розвившись тернина в ним, поглушила його. ⁸ А инше впало на землю добру, й, зійшовши, дало овощ у сотеро. Се промовивши, покликнув: Хто має уші слухати, нехай слухає. ⁹ Питали ж Його упеники Його, кажучи: Що се за приповідь оця? ¹⁰ Він же рече: Вам дано знати тайни царства Божого, другим же в приповідях, щоб дивлячись не бачили, й слухаючи не розуміли. ¹¹ Єсть же ся приповідь: Насінне, се слово Боже. ¹² Ті, що край шляху, се, що слухають; опісля ж приходить диявол, та й забирав слово з серця їх, щоб віруючи не спасли ся. ¹³ Що ж на камені, се, що, вислухавши, з радістю приймають слово, та сі кореня не мають; до часу вірують, а під час спокуси відпадають. ¹⁴ Що ж між тернину впало, се, ті, що вислухавши, відходять, і журбою, та багацтвом, та роскошами життя поглушені, не дають овощу. ¹⁵ Що ж у добрій землі, се ті, що, вислухавши слово, в серці щирому й доброму держать, і дають овощ у терпінню. ¹⁶ Ніхто ж, засвітивши свічку, не покрива її посудиною, або під ліжку її ставить; тільки ж на свічнику ставлять, щоб входячі бачили світло. ¹⁷ Нема бо нічого тайного, що не виявить ся, і нічого втаєного, що не звявть ся і на яв не вийде. ¹⁸ Вважайте оце, як слухаєте: хто бо має, дасть ся тому; а хто не мав і що, здаєть ся, мав, візьметь ся від него. ¹⁹ Прийшла ж тоді до Него мати й брати Його, та й не могли зійтись із Ним за народом. ²⁰ І сповістили Його, кажучи: Мати Твоя та брати Твої стоять надворі: хочуть Тебе бачити. ²¹ Він же, озвавшись, рече до них: Мати моя та брати мої ті, хто слово Боже слухав і чинить його. ²² Стало ся ж одного дня, увійшов Він у човен, і ученики Його; й рече до них: Попливемо на той бік озера. І відчалили. ²³ Як же плили, заснув Він; і найшла буря вітряна на озеро, й заливало їх, і були вони в небезпечності. ²⁴ Приступивши ж розбудили Його, кажучи: Наставниче, наставниче, погибаємо! Він же вставши, погрозив вітрові та буянню води; й з'пинились, і настала тишина. ²⁵ Рече ж їм: Де ж віра ваша? Вони ж полякані дивувались, кажучи один до одного: Хто ж оце сей, що й вітрам повелівав, і воді, і слухають Його? ²⁶ І переплюш в землю Гадаринську, що по тім боці Галилеї. ²⁷ Як же вийшов Він на землю, зустрів Його один чоловік з города, що мав біса з давнього часу, й одежі не вдягав, і в хаті не пробував, тільки по гробах. ²⁸ Побачивши ж Ісуса і закричавши, припав до Него, й голосом великим промовив: Що мені і Тобі, Ісусе, Сину Бога Вишнього? благаю Тебе, щоб мене не мучив. ²⁹ Повелів бо духові нечистому вийти з чоловіка: почасту бо схоплював його; й заковувано його в заліза та пута, й стережено; й, розбиваючи о-кови, бував гнаний од біса в пустиню. ³⁰ Питав же його Ісус, глаголючи: Яке тобі імя? Він же каже: Легион; бо бісів багато ввійшло в него. ³¹ І благали Його, щоб Він не велів їм йти в безодню. ³² Був же там великий гурт свиней, що пас ся на горі; і благали Його, щоб дозволив їм в них увійти. І дозволив їм. ³³ Вийшовши ж біси з чоловіка, увійшли в свині; і кинув ся гурт із кручі в озеро, та й потонув. ³⁴ Побачивши ж пастухи, що сталось, повтікали, й, пійшовши, сповістили по городах і по селах. ³⁵ Повиходили ж дивитись, що сталось, і прийшли до Ісуса, й знайшли сидячого чоловіка, що з него біси вийшли, одягненого й при розумі, в ногах у Ісуса, й

злякались. ³⁶ Сповістили ж їх і ті, що бачили, як спас ся біснுவатий. ³⁷ І благав Його весь народ околиці Гадаринської вийти від них, бо страх великий обняв їх; Він же, ввійшовши в човен, вернув ся. ³⁸ Благав же Його чоловік, з котрого вийшли біси. Щоб бути з Ним; відпустив же його Ісус, глаголючи: ³⁹ Вернись до дому твого та розкажи, скільки зробив тобі Господь. І пійшов він по всьому городу, проповідуючи, скільки зробив йому. ⁴⁰ Стало ся ж, як вернувся Ісус, прийняв Його народ: всі бо дожидали Його. ⁴¹ І ось прийшов чоловік, котрому ймя Яір (а сей був старшиною над школою), і, припавши до ніг Ісусові, благав Його, щоб увійшов у господу його. ⁴² Бо дочка єдина була в него літ дванайцяти, і та вмирала. Як же йшов Він, народ тиснув ся до Него; ⁴³ і одна жінка, будши в кровотічі років дванайцять, котра, на лікарів витративши весь прожиток, не могла ні від кого вигоїтись, ⁴⁴ і, приступивши ззаду, приторкнулась до краю одежі Його, й зараз перестала кровотічі. ⁴⁵ І рече Ісус: Хто приторкнув ся до мене? Як же всі відпирались, сказав Петр і ті, що з Ним: Наставниче, народ товпить ся та тиснуть ся до Тебе, а Ти кажеш: Хто приторкнувсь до мене? ⁴⁶ Ісус же рече: Приторкнув ся до мене хтось; я бо чув, що сила вийшла з мене. ⁴⁷ Бачивши ж жінка, що не втаїть ся, трясучись приступила й, припавши перед Ним, з якої причини приторкнулась до Него, сповістила Його перед усім народом, і як одужала зараз. ⁴⁸ Він же рече їй: Бодрись, дочко: віра твоя спасла тебе; йди з упокоєм. ⁴⁹ Ще Він промовляв, приходить один від шкільного старшини, кажучи Мому: Вмерла дочка твоя; не труди учителя. ⁵⁰ Ісус же, дочувши, озвав ся до него, глаголючи: Не бій ся; тільки віруй, то й спасеть ся. ⁵¹ Увійшовши ж у господу, не пустив увійти нікого, тільки Петра, та Якова, та Йоана, та батька дитини й матір. ⁵² Плакали ж усі й голосили по ній; Він же рече: Не плачте; не вмерла, а спить. ⁵³ І сьміялись вони з Него, знаючи, що вмерла. ⁵⁴ Він же, впровадивши надвір усіх, і взявши за руку її, покликнув, глаголючи: Дівчинко, встань. ⁵⁵ І вернув ся дух її, і встала зараз; і звелів їй дати їсти. ⁵⁶ І дивувались родителі її; Він же заповів їм нікому не казати, що сталось.

9

¹ Скликавши ж дванайцятьох учеників своїх, дав їм силу й власть над усіма бісами, й недуги сціляти. ² І післав їх проповідувати царство Боже та оздоровлювати недужих. ³ І рече до них: Нічого не беріть на дорогу, ні палиці, ні торбини, ні хліба, ні срібла, ані по дві одежині майте. ⁴ І в котору господу прийдете, там пробувайте й звідтіля виходьте. ⁵ А хто не прийме вас, виходячи з города того, й порох з ваших ніг обтрусіть на свідкуванняне проти них. ⁶ Ввійшовши ж, ходили по селах; благовіствуючи та сціляючи всюди. ⁷ Почув то Ірод четверовластник усе, що сталось від Него, та й стуманів: тим що деякі казали, що Йоан устав із мертвих, ⁸ інші ж, що Ілия явив ся, другі ж, що один з пророків старих воскрес. ⁹ І каже Ірод: Йоана я стяв; хто ж се той, про котрого я чую таке? І шукав видіти Його. ¹⁰ І вернувшись апостоли, оповідали Йому, що чинили. І взявши їх, пійшов окреме у місце пусте города, званого Витсаїда. ¹¹ Народ же дознавшись, пійшов слідом за Ним; і, прийнявши їх, глаголав їм про царство Боже й, кому треба було сцілення, оздоровлював. ¹² День же почав нахилятись; приступивши ж дванадцять, сказали Йому: Відошли народ, щоб, пійшовши кругом по селах та хуторах, відпочили й роздобули харчі; бо ми тут у пустому місці. ¹³ Рече ж до них: Дайте ви їм їсти. Вони ж сказали: Нема в нас більш, як пять хлібів та дві риби; хиба що пійшовши купимо для всього народу сього їжі. ¹⁴ Було бо до пяти тисяч чоловіка. Рече ж до учеників своїх: Садовіть їх купами по пятьдесятєро. ¹⁵ І зробили так, і посадовили всіх. ¹⁶ Узнявши ж

пять хлібів та дві риби й поглянувши на небо, благословив їх, і ламав, і давав ученикам класти перед народом. ¹⁷ І їли, й наситились усі; і назбирано остальних у них округин дванадцять кошів. ¹⁸ І сталося, як Він молив ся на самоті, були з Ним ученики; й спитав їх, глаголючи: Хто я, каже народ? ¹⁹ Вони ж озвавшись сказали: Йоан Хреститель; другі: Ілия; інші ж: Що один пророк із старих воскрес. ²⁰ Рече же їм: Ви ж, хто я, кажете? Озвав ся ж Петр і сказав: Христос Божий. ²¹ Він же, наказавши їм, повелів нікому не казати про се, ²² глаголючи: Що мусить Син чоловічий багато терпіти, й відцурають ся Його старші, та архиереї, та письменники, і вбють, і в третій день воскресне Він. ²³ Рече ж до всіх: Коли хто хоче за мною йти, нехай одречеть ся себе й бере хрест, свій щодня, та й іде слідом за мною. ²⁴ Хто бо хоче душу свою спасти погубить її; хто ж погубить душу свою задля мене, той спасе її. ²⁵ Що бо за користь мати ме чоловік, здобувши світ увесь, себе ж погубивши або занапастивши? ²⁶ Хто бо посоромить ся мене й моїх слів, того й Син чоловічий посоромить ся, як прийде в славі своїй, і Отця, і святих ангелів. ²⁷ Глаголю ж вам істино: Єсть деякі між стоячими тут, що не вкусять смерті, аж поки побачять царство Боже. ²⁸ Було ж після словес тих днів з вісім, і взявши Петра, та Йоана, та Якова, зійшов на гору молитись. ²⁹ І, як молив ся Він вид лица Його став инший, і одежа Його біла, блискуча. ³⁰ І ось два чоловіки розмовляли з Ним, котрі були Мойсей та Ілия; ³¹ вони, явившись у славі, говорили про смерть Його, яку мав сповнити в Єрусалимі. ³² Петр же й ті, що з Ним, були отягчені сном; пробудивши ся ж, побачили славу Його й двох чоловіків, стоячих з Ним. ³³ І сталося, як розлучались від Него, каже Петр до Ісуса: Наставниче, добре нам тут бути: зробимо три намети, один Тобі, й Мойсею один, а один Ілії, не знаючи, що каже. ³⁴ Як же він се говорив, постала хмара, та й отінила їх, і полякалися, як вони увійшли в хмару. ³⁵ І роздав ся голос із хмари, говорячи: Се син мій любий; слухайте Його. ³⁶ А як був голос, знайдено Ісуса одного. І мовчали вони, й нікому не оповідали в ті дні нічого, що бачили. ³⁷ Стало ся ж другого дня, як зійшли вони з гори, зустріло Його багато народу. ³⁸ І ось чоловік з народу покликнув, кажучи: Учителю, благаю Тебе, зглянь ся на сина мого; бо він єдиний у мене. ³⁹ І ось дух хапав Його, і він зараз кричить; і рве Його з піною, і ледві одходить од него, розбивши Його. ⁴⁰ І благав я учеників Твоїх, щоб вигнали Його, й не здоліли. ⁴¹ І озвавшись Ісус, рече: О кодко невірне та розвратне! доки буду з вами й терпіти му вас? Приведи сюди сина твого. ⁴² Ще ж йшов він, а бок ударив ним, та й затряс. Погрозив же Ісус духові нечистому, і оздоровив хлопця, і оддав Його батькові Його. ⁴³ З'умляли ся ж усі величчем Божим. Як же всі дивувались усім, що зробив Ісус, рече Він до учеників своїх: ⁴⁴ Повкладуйте в уші ваші слова сї: Син бо чоловічий має бути виданим у руки чоловічі. ⁴⁵ Вони ж не зрозуміли слова сього, й було воно закрите від них, щоб не постерегли Його; а бояли ся питати Його про слово се. ⁴⁶ Постала ж думка між ними, хто був би більший з них. ⁴⁷ Ісус же, знаючи думку серця їх, узявши дитину, поставив її біля себе, ⁴⁸ і рече їм: Хто прийме сю дитину в ім'я моє, мене приймав; а хто мене прийме, приймає пославшого мене: хто бо найменший між усіма вами, той буде великий. ⁴⁹ І озвавшись Йоан, каже: Наставниче, ми бачили одного, що в ім'я Твоє виганяв біси, й заборонили йому; бо не ходить услід з нами. ⁵⁰ І рече до него Ісус: Не бороніть, хто бо не проти нас, той з нами. ⁵¹ І сталося, як сповнилися дні взяття Його (вгору), утвердив лице своє йти в Єрусалим, ⁵² і післав посланці перед лицем своїм; і пійшовши вони, увійшли в село Самарянське, щоб приготувати йому. ⁵³ І не прийнято Його, бо лице Його було грядуще в Єрусалим. ⁵⁴ Бачивши ж ученики Його Яков та Йоан, казали: Господи, хочеш, скажемо, щоб

огонь зійшов з неба та й пожер їх, як Ілия зробив? ⁵⁵ Він же обернувшись докорив їм, і рече: Не знаєте, якого ви духа. ⁵⁶ Син бо чоловічий не прийшов душі людські погубляти, а спасати. І пішли в інше село. ⁵⁷ Стало ся ж, як йшли вони, сказав у дорозі хтось до Него: Пйду слідом за Тобою, куди б ні пйшов, Господи. ⁵⁸ І рече йому Ісус: Лисиці нори мають, і птиці небесні гнізда; Син же чоловічий не має, де голови прихилити. ⁵⁹ Рече ж до другого: Йди слідом за мною. Він же каже: Господи, дозвожь мені пійти перш поховати батька мого. ⁶⁰ Рече ж йому Ісус: Остав мертвим ховати своїх мерців, ти ж іди, проповідуй царство Боже: ⁶¹ Рече ж і другий: Пйду слідом за Тобою, Господи; перше ж дай мені попрощатись із тими, що в дому моім. ⁶² Рече ж до него Ісус: Ніхто, положивши руку свою на рало й позираючи назад, не спосібен до царства Божого.

10

¹ Після ж сього настановив Господь і других сімдесять, та й післав їх по двоє перед лицем своїм у кожний город і місце, куди мав сам ййти. ² Рече ж до них: Жниво велике, робітника ж мало: просіть же Господа жнива, щоб випровадив робітників на жниво своє. ³ Ійдіть; ось я посилаю вас, як ягнят між вовки. ⁴ Не носіть калитки, ні торбини, ні обува, і нікого в дорозі не витайте. ⁵ У котру ж господа ввійдете, перше кажіть: Впокій домові сьому; ⁶ і коли там буде син упокою, спочине на йому впокій ваш; коли ж ні, до вас вернеть ся. ⁷ У тім же дому заставайтесь, ївши й пивши, що в в них: достоен бо робітник нагороди своєї. Не ходіть од хати до хати. ⁸ І в котрий город увійдете, й приймуть вас, їжте що поставлять перед, вами, ⁹ і сціляйте в ньому недужих, і кажіть ім: Наближилось до вас царство Боже. ¹⁰ У котрий же город прийдете й не приймуть вас, вийшовши на улиці його, скажіть: ¹¹ І порошок, що поприлипав до нас із города вашого, обтрушуємо вам; тільки ж се знайте, що наближилось до вас царство Боже. ¹² Глаголю ж вам, що Содомлянам дня того одрадніц буде, ніж городові тому. ¹³ Горе тобі, Хоразине! горе тобі, Витсаїдо! бо коли б у Тирі та Сидоні стались чудеса, що стали ся в вас, давно б, у веретіцї та в попелї сидячи, покались. ¹⁴ Тільки ж Тирові й Сидонові одрадніц буде на суді, ніж вам. ¹⁵ І ти, Капернауме, що аж до неба підняв ся, аж у пекло провалиш ся. ¹⁶ Хто слухав вас, мене слухав; а хто гордує вами, мною гордує; хто ж мною гордує, гордує Пославшим мене. ¹⁷ І вернулись сімдесять назад з радоцями, кажучи: Господи, й біси корять ся нам в імя Твое. ¹⁸ Рече ж їм: Видів я сатану, як блискавку з неба падаючого. ¹⁹ Ось даю вам силу наступати на гадуки й на скорпиони, й на всю силу ворожу, й ніщо вам не шкодити ме. ²⁰ Тільки ж бо сим не втішайтесь, що духи вам корять ся; втішайте ся ж більш, що імена ваші написані на небесах. ²¹ Того часу зрадів духом Ісус, і рече: Дякую Тобі, Отче, Господи неба й землі, що втаїв се від премудрих і розумних, а відкрив недоліткам. Так, Отче: бо так воно вподобалось, перед Тобою. ²² Усе передане мені від Отця; і ніхто не знав, хто Син, тільки Отець, і хто Отець, тільки Син та кому схоче Син одкрити. ²³ І, обернувшись до учеників на самоті, рече: Блаженні очі, котрі бачать, що ви бачите: ²⁴ глаголю бо вам: Що многі пророки й царі хотіли бачити, що ви бачите, та й не бачили, й чути, що ви чуєте, та й не чули. ²⁵ І ось, законник один устав, спокушуючи Його й кажучи: Учителю, що робивши, життє вічне насліджу? ²⁶ Він же рече до него: В законі що написано? як читаеш? ²⁷ Він же, озвавшись, каже: Люби Господа Бога твого всім серцем твоім, і всією душею твоєю, і всією силою твоєю, і всією думкою твоєю, та ближнього твого, як себе самого. ²⁸ Рече ж йому: Право відказав еси. Се чини, то й жити меш. ²⁹ Він же, хотівши справдити себе, каже до Ісуса: Хто ж мій ближній? ³⁰ Підхопивши ж Ісус, рече: Чоловік один йшов з Єрусалиму в Єрихон, і

попав ся розбійникам, котрі, обдерши його й рани завдавши, дійшли, зоставивши півмертвого. ³¹ Случаєм ійшов якийсь священик дорогою цією, і, побачивши його, пройшов мимо. ³² Так само ж і левит, лучившись на те місце, приступивши й подивившись, пройшов мимо. ³³ Самарянин же один, ідучи дорогою, прийшов до него й, побачивши його, милосердував ся, ³⁴ і, приступивши, обв'язав рани його, ллючи оливу та вино, й, посадивши його на свою скотину, привів його в гостиницю, і пильнував його; ³⁵ а на завтра, одходячи, вийняв два денарії, дав гостинникові, та й каже йому: Доглядай його, і що над се видаси, я, вернувшись, оддам тобі. ³⁶ Хто ж оце з тих трох здаєть ся тобі ближнім тому, що попавсь між розбійники? ³⁷ Він же каже: Хто зробив милость йому. Рече тоді йому Ісус: Їди ти чини так. ³⁸ Стало ся ж, як ійшли вони, увійшов Він у в одно село, жінка ж одна, на ймя Марта, прийняла Його в господу свою. ³⁹ А була в неї сестра, звана Марія, котра, сівши в ногах у Ісуса, слухала слово Його. ⁴⁰ Марта ж зайнялась великою послугою; ставши ж каже: Господи, чи байдуже Тобі, що сестра моя одну мене зоставила послугувати? Скажи ж їй, щоб мені помагала. ⁴¹ Озвавши ся ж рече їй Ісус: Марто, Марто, журиш ся та побиваєш ся про многе, ⁴² одного ж треба. Марія добру частину вибрала, що не відніметь ся від неї.

11

¹ І сталось, як Він молив ся на одному місці, і як перестав, сказав один з учеників до Него: Господи, навчи нас молитись, як і Йоан навчив учеників своїх. ² Рече ж їм: Коли молитесь, кажіть: Отче наш, що на небесах! Нехай святить ся імя Твоє, нехай приїде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. ³ Хліб наш щоденний дай нам сьогодні. ⁴ І прости нам довги наші, як і ми прощаємо кожному довжникові нашому; й не введи нас у спокусу, а ізбави нас од лукавого. ⁵ І рече до них: Хто з вас мати ме приятеля, і приїде до него о півночі, і скаже йому: Друже, позич мені три хліби, ⁶ бо приятель мій прийшов до мене з дороги, й не маю що поставити перед ним; ⁷ а той із середини, озвавшись, скаже: Не турбуй мене; вже двері зачинені, і діти мої зо мною в постелі; не могу, вставши, дати тобі: ⁸ глаголю вам: Хоч і не дасть йому, вставши, що він йому друг, та задля докучання його, вставши, дасть йому, скільки йому треба. ⁹ І я вам глаголю: Просіть, то й дасть ся вам; шукайте, то й знайдете; стукайте, то й одчинить ся вам. ¹⁰ Кожен бо, хто просить, одержує; і хто шукав, знаходить; і хто стукає, тому відчиняють. ¹¹ У которого ж з вас, батьків, просити ме син хліба, чи каменя подасть йому? а як риби, чи замість риби гадюку подасть йому? ¹² Або коли просити ме яйця, чи подасть йому скорпиона? ¹³ Коли ж ви, лихими будши, знаєте добрі дари давати дітям вашим, яв же більш Отець із неба, не дасть Духа сьвятого тим, що просять у Него? ¹⁴ І вигнав біса, а той був німий. Стало ся ж, як диявол вийшов, промовив німий; і дивувався народ. ¹⁵ Деякі ж з них казали: Вельзевулом, князем бісовським, виганяв біси. ¹⁶ Другі ж, спокуюючи Його, ознаки від Него шукали з неба. ¹⁷ Він же, знаючи думки їх, рече їм: Кожне царство, проти себе розділившись, пустіє; і господа - проти господа, падає. ¹⁸ Коли ж і сатана проти себе розділить ся, яв устоїть царство його? Бо кажете, що Вельзевулом виганяю біси. ¹⁹ Коли ж я Вельзевулом виганяю біси, то сини ваші ким виганяють їх? Тим суддями вашими вони будуть. ²⁰ Коли ж пальцем Божим виганяю біси, то конче пристигло до вас царство Боже. ²¹ Коли ж сильний, в'оружившись, стереже свого двору, то в спокою добро його. ²² Коли ж сильніший над него, прийшовши, подужав його, то всю зброю його бере, що на неї вповав, та й роздав здобич його. ²³ Хто не зо мною, той проти мене; і хто не збирає зо мною, розсипає. ²⁴ Як же нечистий дух виїде з чоловіка, то

блукав по безвіддях, шукаючи впокою, і, не знайшовши, каже: Вернусь до домівки моєї, звідкіля вийшов. ²⁵ І прийшовши знайде її виметену й прибрану. ²⁶ Тоді йде та бере сім інших духів, зліщих над себе; і, ввійшовши, домують там; і буде останнє чоловіка того гірше першого. ²⁷ Стало ся ж, як промовляв Він се, піднявши одна жінка зміж народу голос, каже Йому: Блаженна утроба, що носила Тебе, й соски, що ссав еси. ²⁸ Він же рече: Блаженні ж і ті, що слухають слово Боже, та й хоронять його. ²⁹ Як же народ громадив ся, почав глаголати: Кодло се лукаве; воно ознаки шукає, і не дасть ся ознака йому, тільки ознака Йони пророка. ³⁰ Бо, як Йона був ознакою Ниневянам, так буде й Син чоловічий кодлу сьому: ³¹ Цариця полуденна встане на суд із чоловіками кодла сього, та й осудить їх: бо прийшла вона з краю землі послухати премудрості Соломонової; а ось більший Соломона тут, ³² Ниневяне встануть на суд із кодлом сим, та й осудять його; бо покались по проповіді Йониній; а ось більший Йони тут. ³³ Ніхто ж, засьвітивши свічку, на потайному не ставить, ні під посудину, а на свічнику, щоб хто входить, світло бачив. ³⁴ Світло тілу око; коли ж оце тїю твоє ясне буде, то й все тіло твоє світле: коли ж лихе буде, то й тіло твоє темне. ³⁵ Гледи ж оце, щоб світло, що в тобі, не була темрява. ³⁶ Коли ж тіло твоє все світле, не маючи ніякої частини темної, то буде світле все, як би свічка сявом просьвічувала тебе. ³⁷ Як же Він промовляв, просив Його Фарисей один, щоб обідав у него; ввійшовши ж, сів за столом. ³⁸ Фарисей же, побачивши, здивував ся, що перше не обмив ся перед обідом. ³⁹ Рече ж Господь до него: Тепер ви, Фарисеї, верх чаші і блюда очищаєте; середина ж ваша повна здирства та лукавства. ⁴⁰ Безумні! хиба, хто зробив верх, і середини не зробив. ⁴¹ Тільки давайте милостиню з того, що є, і ось усе чисте вам буде. ⁴² Та горе вам, Фарисеї! бо даєте десятину з мяти, рути і всякого зілля, а минаєте суд і любов Божу. Се повинні були чинити, та й того не залишати. ⁴³ Горе вам, Фарисеї! бо любите перші сідалища по школах і витання на торгах. ⁴⁴ Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! бо ви мов гроби, що їх невидко, й люде, ходячи поверх них, не знають. ⁴⁵ Озвав ся ж один з законників, і каже Йому: Учителю, так говорячи, ти й вас обижаєш. ⁴⁶ Він же рече: І вам, законникам, горе! що накладаєте людям тягарі котрі важко носити, а самі одним пальцем вашим не приторкнетесь до тягарів. ⁴⁷ Горе вам! що будуете гроби пророкам, батьки ж ваші повбивали їх. ⁴⁸ Правдиво ви свідкуєте, і любі вам учинки батьків ваших; бо се вони повбивали їх, ви ж будуете їм гроби. ⁴⁹ Тим і премудрість Божа глаголе: Пішлю до них пророків та апостолів, і інших з них вони вбивати муть та гонити муть, ⁵⁰ щоб відомстити за кров усіх пророків, пролиту від оснвання світа кодлу сьому, ⁵¹ від крові Авеля аж до крові Захарії, що поліг між жертівнею й храмом. Так, глаголю вам, відомстить ся, кодлу сьому. ⁵² Горе вам, законники! що ви взяли ключ розуміння: самі не ввійшли, й тим, що входять, заборонили. ⁵³ Як же промовляв Він се до них, стали письменники та Фарисеї вельми наступати на Него, й допитуватись у Него про многі речі, ⁵⁴ чигаючи на Него й шукаючи вхопити що з уст Його, щоб обвинувати Його.

12

¹ Тим часом, як зібралась тьма народу, так що топтало одно одного, почав глаголати ученикам своїм: Перш усього остерегайтесь квасу Фарисейського, чи то лицемірства. ² Нічого бо нема закритого, що не відкриєть ся, анї захованого, що не виявить ся. ³ Тим, що ви потемки промовили, повідну чути муть; і що на ухо казали ви в коморах, проповідувати меть ся на домах. ⁴ Глаголю ж вам, другам моїм: Не лякайтесь тих, що вбивають тіло, а потім не можуть більш нічого

заподіяти. ⁵ Я я покажу вам, кого лякатись: Лякайтесь того, хто, вбивши, власть має кинути в пекло. Так, глаголю вам, того лякайтесь. ⁶ Хіба пятеро горобців не продають за два шаги? й один же з них не забутий перед Богом. ⁷ Тільки ж і волоссе на голові вашій усе полічене. Не лякайтеся ж оце: ви многих горобців дорожчі. ⁸ Глаголю ж вам: Всякий, хто визнавати мене перед людьми, й Син чоловічий визнавати мене перед ангелами Божими. ⁹ Хто ж відречеться мене перед людьми, того відречусь я перед ангелами Божими. ¹⁰ І всякий, хто скаже слово на Сина чоловічого, простить ся йому; хто ж на сьвятого Духа хулив, не простить ся. ¹¹ Коли ж приведуть вас у школи, та до урядів, та до властей, не дбайте про те, як або чим боронити метесь, або що казати мете: ¹² бо сьвятий Дух учить мене вас тієї години, що треба говорити. ¹³ Каже ж йому один з народу: Учителю, скажи братові моему, щоб поділився з мною насліддєм. ¹⁴ Він же рече йому: Чоловіче, хто настановив мене суддею або ділителем над вами? ¹⁵ Рече ж до них: Остерігайтесь і бережітесь зажерливості; бо не в тім комусь життє його, щоб надто мати з достатків своїх. ¹⁶ Сказав же приповідь до них, глаголючи: В одного багатого чоловіка вродила добре земля; ¹⁷ і думає він сам собі, говорячи: Що мені робити, що не маю куди звезти овочі мої? ¹⁸ І каже: От що зроблю: Розберу клуні мої та більш побудую, і зведу туди всі плоди мої і добро мое. ¹⁹ І скажу душі моїй: Душе, маеш багацько добра, зложеного на літа многи; спочивай, їж, пий, весели ся. ²⁰ Рече ж йому Бог: Безумний, сієї ночі душу твою візьмуть у тебе; що ж надбав еси, кому буде? ²¹ Оттак, хто скарбує для себе, а не в Бога багатіє. ²² Рече ж до учеників своїх: Тим глаголю вам: Не журіть ся душею вашою, що їсти мете, ані тілом, чим з'одягнетесь. ²³ Душа більша їжі, а тіло одежі. ²⁴ Погляньте на круки: що не сіють і не жнуть; у них ні комори, ні клуні, а Бог годує їх; як же більше луччі ви птаства? ²⁵ Хто ж з вас, журившись, може прибавити до зросту свого один локоть? ²⁶ Коли ж ви й найменшого не можете, то чого про инше журитесь? ²⁷ Погляньте на лилії, як вони ростуть: не працюють і не прядуть; глаголю ж вам, що й Соломон у всій славі своїй не з'одягав ся, як одна з сих. ²⁸ Коли ж траву, що сьгодні на полі, а завтра буде в піч вкинута, Бог так з'одягає; то як більше вас, маловіри? ²⁹ І ви не шукайте що вам їсти, або що пити, й не несітесь (високо); ³⁰ того бо всього народи сьвіту шукають; Отець же ваш знає, що треба вам сього. ³¹ Лучче шукайте царства Божого, а се все додасть ся вам. ³² Не лякай ся, мале стадо: бо влодобалось Отцеві вашому дати вам царство. ³³ Продавайте достатки ваші, і подавайте милостину; робіть собі сакви, що не ветшають, скарб, що не вбавляється на небесах, де злодій не приступає, ані міль не їсть. ³⁴ Де бо скарб ваш, там і серце ваше буде. ³⁵ Нехай будуть поясниці ваші підперезані, і сьвітільники позасьвічувані, ³⁶ і ви подобні людям, що дожидають пана свого, коли вертати меть ся з весілля, щоб, як прийде та постукає, зараз одчинити йому. ³⁷ Блаженні слуги ті, котрих, прийшовши пан, знайде їх пильнуючих; істино глаголю вам, що піддережуть ся та й посадить їх за стіл, і, приступивши, послугувати ме їм. ³⁸ І коли прийде о другій сторожі, або о третій сторожі прийде, і знайде так, блаженні слуги ті. ³⁹ Се ж знайте, що коли б знав господар, о котрій годині злодій прийде, пильнував би, й не дав би підкопати господи своєї. ⁴⁰ Тим і ви будьте готові; бо, котрої години не думаєте, Син чоловічий прийде. ⁴¹ Каже ж йому Петр: Господи, чи до нас приповідь сю глаголеш, чи до всіх? ⁴² Рече ж Господь: Хто єсть вірний і розумний дворецький, що поставить його пан над челяддю своєю, видавати у пору визначену харч? ⁴³ Блажен слуга той, котрого, пан прийшовши, знайде, що робить так. ⁴⁴ По правді глаголю вам, що над усім достатком своїм поставить його. ⁴⁵ Коли ж слуга той

скаже в серці своїм: Барить ся пан мій прийти, та й зачне бити рабів і рабинь, їсти, та пити, та впиватись, ⁴⁶ прийде пан того слуги дня, котрого не сподіваєть ся, і години, котрої не знав, та й відлучить його, й долю його з невірними положить. ⁴⁷ Той же слуга, що знав волю пана свого, та й не приготував ся, ані зробив по волі його, буде битий много. ⁴⁸ Хто ж, не знавши, зробив достойне биття, буде битий мало. Від усякого бо, кому дано багато, багато вимагати меть ся від него; а кому прибавлено багато, більш спитаєть ся від него. ⁴⁹ Огонь прийшов я кинути на землю; і чого хочу? тільки щоб запалав уже. ⁵⁰ Хрещеннем же маю хреститись, і як мені важко, доки се скінчить ся! ⁵¹ Чи думаєте, що впокій прийшов я дати на землі? Ні, глаголю вам, а розділенне: ⁵² буде бо від нині пятеро в одній хаті розділених, троє проти двох, і двоє проти трох. ⁵³ Стане батько різно проти сина, а син проти батька; мати проти дочки, а дочка проти матери; свекруха проти невістки своєї, і невістка проти свекрухи своєї. ⁵⁴ Рече ж і до народу: Як побачите хмару, що виступає від заходу, зараз кажете: Ливень буде, й буває так. ⁵⁵ А як вітер полуденний віє, кажете, що спека буде, й буває. ⁵⁶ Лицемери, лице землі і неба вмєте пізнавати, часу ж сього як не розпізнаєте? ⁵⁷ Чом же й про себе не судите право? ⁵⁸ Як бо йдеш із противником твоїм перед князя, то в дорозі дбай, щоб збутиь ся його; щоб не потяг тебе до судді, а суддя не передав тебе слугі, а слуга не вкинув тебе в темницю. ⁵⁹ Глаголю тобі, не вийдеш звідтіля, доки й останнього мідяка не віддаси.

13

¹ Нагодили ся ж деякі того часу, оповідуючи йому про Галилейців, котрих кров Пилат змішав з жертвами їх. ² І озвавшись Ісус, рече їм: Чи думаєте, що Галилейці сї грішницї від усіх Галилейців були, що так постраждали? ³ Ні, глаголю вам; тільки ж, коли, не покаєтесь, усі так само погинете. ⁴ Або ті вісімнайцять, що впала на них башта в Силоамі та й побила, щ думаєте, що сї були більші довжники, над усіх людей що живуть в Єрусалимі? ⁵ Ні, глаголю вам; тільки ж, коли не покаєтесь, то всі так само погинете. ⁶ Сказав же сю приповість: Смоківницю мав хтось у винограднику своїм посаджено; й прийшов овощу шукати на ній, та й не знайшов, ⁷ Рече ж до винаря: Ось три роки; приходжу, шукаючи овощу на смоківницї сїй, та й не знаходжу. Зрубай її, на що й землю займає? ⁸ Він же, озвавшись, каже йому: Господи, зостав її і на се літо, поки прокопаю круг неї та обложу гноем, ⁹ чей зродить овощ; коли ж ні, тоді зрубаєш її. ¹⁰ Навчав же в одній школі по суботам. ¹¹ І ось була жінка, маючи духа недуги вісімнайцять років, і була сгорблена, й не могла зовсім випростатись. ¹² Побачивши ж її Ісус, покликав, і рече їй: Жінко, одзволитай еси від недуги твоєї. ¹³ І положиж на неї руки, й зараз стала права, й прославляла Бога. ¹⁴ Озвав ся ж шкільний старшина, досадуючи, що в суботу сцїлив Ісус, і каже народові: в шість днів, в котрі годить ся робити; оттоді ж приходьте, та й сцїляйтесь, а не субітнього дня. ¹⁵ Відказав тоді йому Господь, і рече: Лицемери, хиба не кожен з вас у суботу одв'язував вода свого або осла від ясел, та веде поїти? ¹⁶ Сю ж дочку Авраамову, що в'язав сагана, бач вісімнайцять років, чи не годилось одзволити од в'язила сього в день субітній? ¹⁷ І, як се промовив, засоромились усі противники його, а всі люде радувались усім славним, що сталоь від Него? ¹⁸ Рече ж: Кому подобне царство Боже? й кому уподоблю його? ¹⁹ Подобне воно зерну горчиці, що взявши чоловік, кинув у город свій, і виролоо воно, й стало дерево велике; й птаство небесне кублилось між гіллем його. ²⁰ І знов рече: Кому уподоблю царство Боже? ²¹ Подобне воно квасу, що взявши жінка, розчинила у трох мірках борошна, поки вкисне все. ²² І проходив через городи й села, навчаючи й верстаючи дорогу до Єрусалиму.

²³ Каже ж один Йому: Господи, чи тих мало, що спасають ся? Він же рече до них: ²⁴ Силкуйтесь увійти тісними ворітьми; бо многі, глаголю вам, шукати муть увійти, та й не здоліють. ²⁵ І, як устане господар та зачинить двері, а ви зачнете, стоячи знадвору, стукати в двері, говорячи: Господи, Господи, відчини нам, то озвавшись, скаже вам: Не знаю вас, звідкіля ви; ²⁶ тоді станете казати: Ми їли перед Тобою й пили, й по улицах наших навчав еси. ²⁷ І скаже: Глаголю вам, що не знаю вас, звідкіля ви: уступіть ся від мене, всі, що робите неправду. ²⁸ Там буде плач і скреготанне зубів, як побачите Авраама, та Ісаака, та Якова і всіх пророків у царстві Божому, себе ж вигнаних геть. ²⁹ І придуть од сходу й заходу, і від півночі й полудня, та й сядуть у царстві Божому: ³⁰ І ось є останні, що будуть перві, й перві, що будуть останні. ³¹ Того дня приступили деякі Фарисеї, кажучи Йому: Зійди звідсіля, бо Ірод хоче Тебе вбити. ³² І рече їм: Ідїть та скажіть лисиці тій: Ось виганяю біси, й сцілення роблю сьогодні й завтра, а третього дня скінчаю ся. ³³ Тільки ж мушу сьогодні і завтра й дальшого дня ходити, бо не можна пророкові загинути осторонь Єрусалиму. ³⁴ Єрусалиме, Єрусалиме, що вбиваєш пророків і каменуєш посланих до тебе! скільки раз хотів я зібрати діти твої, як курка своє гніздо під крила, й не схотіли. ³⁵ Оце ж оставляєть ся вам господа ваша пуста; істино ж глаголю вам: Що не побачите мене, доки прийде час, що скажете: Благословен грядущий в імя Господне.

14

¹ І сталось, як прийшов Він у господу до одного із старших фарисейських у суботу їсти хліб, були й вони, назираючи Його. ² І ось один чоловік у водянці (у водяній пухлині) був перед Ним. ³ І озвавшись Ісус, рече до законників та Фарисеїв, глаголючи: Чи годить ся в суботу сціляти? ⁴ Вони ж мовчали. І взявши сцілив його, та й відпустив. ⁵ І, озвавшись до них, рече: В кого з вас осел або віл упаде в колодязь, чи зараз не витягне його субітного дня? ⁶ І не змогли вони відказати Йому знов проти сього. ⁷ Сказав же до запрошених приповість, постерігши, як перві місця вибирають, глаголючи до них: ⁸ Коли запрошений ти від кого на весілле, то не сїдай на першому місці, щоб часом поважніший тебе не був запрошений від него, ⁹ і прийшовши той, хто запросив тебе й його, не сказав тобі: Дай сьому місце; а тоді доведеть ся тобі з соромом останне місце заняти. ¹⁰ Ні, коди ти запрошений, прийшовши сїдай на останньому місці, щоб, як прийде, хто запросив тебе, сказав тобі: Друже, сїдай вище. Тоді буде тобі слава перед тими, що сидять з тобою. ¹¹ Бо кожен, хто нести меть ся вгору, принизить ся, хто ж принизуєть ся, пійде вгору. ¹² Рече ж і тому, що запросив його: Коли справляєш обід або вечерю, не клич приятелів твоїх, нї братів твоїх, нї сусід багатих; щоб часом і вони тебе не запросили, й не було тобі відплати. ¹³ Ні, коли справляєш гостину, запрошуй убогих, калік, кривих, сліпих; ¹⁴ то будеш блажен бо не мають чим віддати тобі; віддасть ся бо тобі увоскресенню праведних. ¹⁵ Почувши ж се один з сидячих з Ним, каже Йому: Блажен, хто їсти ме хліб у царстві Божім. ¹⁶ Він же рече йому: Один чоловік справив вечерю велику, та й запросив многих; ¹⁷ і післав слугу свого часу вечері сказати запрошеним: Ійдїть, бо вже все готове. ¹⁸ І почали рядом відпрошуватись усі. Первий сказав йому: Поле купив я, то мушу шити та подивитись на него. Прошу тебе, вибач мені. ¹⁹ А другий сказав: Пять ярем волів купив я, і йду спробувати їх. Прошу тебе, вибач мені. ²⁰ А знов другий сказав: Я одруживсь, тому й не могу прийти. ²¹ І прийшовши слуга той, оповів панові своєму. Тоді прогнівившись господар, рече слугі своєму: Вийди хутко на дороги та на улиці городські, та вбогих, та калік, та кривих, та сліпих поприводь суди. ²² І рече слуга: Пане, сталось, як звелів еси, та й ще в місце. ²³ І рече пан до

слуги: Вийди на шляхи та на загороди, та силою увійти, щоб повна була господа моя. ²⁴ Глаголю бо вам, що ніхто з чоловіків тих запрошених не покоштує моєї вечері. ²⁵ Йшло ж із Ним пребагате народу; й обернувшись рече до них: ²⁶ Коли хто приходить до мене й не зненавидить батька свого, й матір, і жінку, й діти, й братів, і сестер, та ще й свою душу, не може учеником моїм бути. ²⁷ І хто не носить хреста свого й не ходить слідом за мною, не може бути учеником моїм. ²⁸ Хто бо з вас, задумавши башту будувати, перше сівши не полічить видатку, чи має на скінченне? ²⁹ щоб часом, як положить він основину, та, не спроможеться скінчити, всі, дивлячись, не стали сьміятись із него, кажучи: ³⁰ Що сей чоловік почав будувати, та й не спромігся скінчити. ³¹ Або який цар, ідучи на войну, ударити на другого царя, сівши перше не порадить ся, чи можливо з десятима тисячами устояти проти того, хто з дванайцятьма тисячами йде на него. ³² Коли ж ні, то ще як той далеко, посли піславши, просить примирря. ³³ Так оце всякий з вас, хто не відцураєть ся від усього свого достатку, не може моїм учеником бути, ³⁴ Добро сіль; коли ж сіль вітріє, то чим приправити? ³⁵ Ні в землю, ні в гній не годить ся вона; геть викидають її. Хто має уші слухати, нехай слухає.

15

¹ Приближували ся ж до Него всі митники й грішники, слухати Його. ² І нарекали Фарисеї та письменники, кажучи: Шо сей грішників приймав і їсть із ними. ³ Сказав же до них приповідь сю, глаголючи: ⁴ Которий чоловік з вас, мавши сотню овечок, та загубивши одну з них, не зоставить девяносто і девять у степу, та не піде за загублену, доки знайде її? ⁵ А знайшовши положить на плечі собі, радіючи. ⁶ І, прийшовши до дому, скликає другів та сусід, кажучи їм: Радуйтеся зо мною, бо я знайшов овечку мою загублену. ⁷ Глаголю вам, що оттак радість буде на небі над одним грішником каючим ся, більше ніж над девяносто і дев'ятьма праведниками, котрим не треба покаяння. ⁸ Або котора жінка, мавши десять драхм, коли згубить драхму одну, не сьвітить сьвітла, та не вимітає хати, та не шукає пильно, доки знайде? ⁹ А знайшовши кличе подруг та сусідок, кажучи: Радуйтеся зо мною, бо я знайшла драхму, що була згубила. ¹⁰ Так, глаголю вам, радість буде перед ангелами Божими над одним грішником каючим ся. ¹¹ Рече ж: Один чоловік мав два сини, ¹² і сказав молодший з них батькові: Отче, дай мені частину маєтку, що впадав мені. І розділив їм прожиток. ¹³ І не по многих днях, зібравши все молодший син, від'їхав у землю далеку, та й протратив там маєток свій, живучи блудно. ¹⁴ Як же проїв усе, настала голоднеча велика в землі тій; і почав він терпіти недостаток. ¹⁵ І пійшовши пристав до одного з міщан землі тієї; і післав той його на поля свої пасти свині. ¹⁶ І бажав він сповнити живіт свій лущинням, що їли свині, та й ніхто не давав йому. ¹⁷ Опам'ятавшись же, сказав: Скільки наймитів у батька мого надто мають хліба! я ж голодом погибаю. ¹⁸ Уставши, пійду до батька мого, й скажу йому: Отче, згрішив я на небо й перед тобою, ¹⁹ і вже недостоен зватись сином твоїм; прийми мене як одного з наймитів твоїх. ²⁰ І вставши пійшов до батька свого. Ше ж він далеко був, побачив його батько його, й змилосердивсь, і побігши упав на шию йому, й поцілував його. ²¹ Каже ж йому син: Отче, згрішив я на небо й перед тобою, і вже не достоен зватись сином твоїм. ²² Каже ж батько до слуг своїх: принесіть шату найпершу та й одягніть його; й дайте перстень на руку йому, й чоботи на ноги; ²³ і, привівши теля годоване, заколіть і ївши веселіться: ²⁴ бо сей син мій мертвий був, та й ожив; згинув був, та й знайшов ся. І почали веселитись. ²⁵ Був же син його старший на полі, і, як ідучи зближавсь до господи, почув сьпіви да танці. ²⁶ І покликавши одного з слуг, питав, що б се було таке. ²⁷ Той же каже

йому: Що брат твій прийшов, і заколов батько твій теля годоване, що здорового його прийняв. ²⁸ Розсердився ж і не схотів увійти. Оце ж батько його вийшовши просив його. ²⁹ Він же, озвавшись, рече батькові: Ось стільки літ служу тобі, й ніколи заповіді твоєї не переступив, та, й ніколи мені не дав єси козеняти, щоб з приятелями моїми повеселитись; ³⁰ як же син твій сей, проївши свій прожиток з блудницями, прийшов, заколов єси йому теля годоване. ³¹ Він же рече йому: Дитино, ти: все зо мною єси, і все, що мое, твоє; ³² веселити ж ся і радувати ся треба було, що брат твій сей мертвий був, та й ожив, і згинув був, та й знайшов ся.

16

¹ Промовив же і до учеників своїх: Один чоловік був багатий, що мав приставника; і обвинувачено сього йому, що розсипає маєток його. ² І, покликавши його, каже йому: Що се чую про тебе? Дай мені перелік з твого приставництва, бо неможна вже тобі бути приставником. ³ Каже ж у собі приставник: Що мені робити, що пан мій бере приставництво від мене? Копати не вмію, просити соромлюсь. ⁴ Знаю, що зроблю, щоб, як відставлений буду від приставництва, прийняли мене в господи свої. ⁵ І покликавши кожного з довжників паво свого, каже першому: Скільки ти винен панові моему? ⁶ Він же каже: Сто мір оливи. І каже йому: Візьми твою розписку, та сівиши хутко, пиши пятьдесят. ⁷ Потім другому каже: Ти ж скільки винен? Він же каже: Сто мір пшениці. І каже йому: Візьми твою розписку, та напиши вісімдесят. ⁸ І похвалив пан приставника неправедного, що мудро вчинив; сини бо віку сього мудріші над синів світла в роді своїм. ⁹ І я вам глаголю: Робіть собі приятелів від мамони неправд, щоб, як будете в недостатках, прийняли вас у вічні оселі. ¹⁰ Вірний у найменшому і в великому вірний, а в найменшому неправедний, і в великому неправедний. ¹¹ Коли ж оце у неправедній мамоні вірні не будете, то правдиве хто вам звірить? ¹² І коли у чужому вірні не були, ваше хто вам дасть? ¹³ Жаден слуга не може двом павам служити: або одного ненавидити ме, а другого любити ме; або до одного прихилити ся, а другим гордувати ме. Не можете Богові служити й мамоні. ¹⁴ Чули ж се все й Фарисеї, що були сріблολюбцями, та й насміхались із Него. ¹⁵ І рече їм: Ви оправдуєте себе перед людьми. Бог же знав серця ваші, бо що в людей високе, те огида перед Богом. ¹⁶ Закон і пророки до Йоана. З того ж часу царство Боже благовістувєть ся, і кожен силою здобував його. ¹⁷ Легше ж небу та землі перейти, ніж із закону одній титлі пропасти. ¹⁸ Всякий, хто розводить ся з жінкою своєю, і женить ся з иншою, робить перелюб; і всякий, хто женить ся з розведеною з чоловіком, робить перелюб. ¹⁹ Один же чоловік був заможний, і одягавсь у кармазин та виеон, і жив дцо-дня пишно. ²⁰ Убогий же один був, на ймя Лазар, що лежав перед ворітьми його весь у струпі, ²¹ і бажав погодуватись окрушинами, що падали з стола багатиревого, тільки ж і собаки приходючи лизали рани його. ²² Стало ся ж, що вмер убогий, і перенесли його ангели на лоно Авраамове; умер же і багатир і поховали його. ²³ І в пеклі знав він очі свої, бувши в муках, і побачив оддалеку Авраама, й Лазаря на лоні його. ²⁴ І покликнувши він, каже: Отче Аврааме, помилуй мене та пішли Лазаря, нехай умочить кінець пальця свого в воду та прохолодить язик мій; бо я мучюсь у поломі сьому. ²⁵ Рече ж Авраам: Дитино, спогадай, що прийняв єси добре твоє в життю твоім, а Лазар так само лихе; тепер же він тут утішавть ся, а ти мучиш ся. ²⁶ Та ще й до того, між нами й вами пропасть велика утвердилася, щоб которі схотіли перейти звідсія до вас, не зділили; ані звідтіля до нас не перейшли. ²⁷ Каже ж він: Благаю ж тебе, отче, щоб післяв його до дому батька мого: ²⁸ маю бо пять братів; нехай сьвідкує їм, щоб і вони не прийшли у се місце муки. ²⁹ Рече йому

Авраам: Мають вони Мойсея і пророків; нехай слухають їх. ³⁰ Він же каже: Ні, отче Аврааме; тільки ж, коли б хто з мертвих прийшов до них, покають ся. ³¹ Рече ж йому: Коли Мойсея і пророків не слухають, то, коли б хто й з мертвих воскрес, не піймуть віри.

17

¹ Рече ж до учеників: Не можна не прийти поблазням; горе ж, через кого приходять! ² Лучче б йому було, коли б жорно млинове почеплено на шию йому, та й укинуто в море, ніж щоб зблзнив одного з малих сих. ³ Озирайтесь на себе. Коли погрішить проти тебе брат твій, докори йому й коли покаєть ся, прости йому. ⁴ І коли сїм раз на день погрішить проти тебе, й сїм раз на день обернеть ся до тебе, кажучи: Каюсь; прости йому. ⁵ І казали апостоли Господеві: Прибав нам віри. ⁶ Рече ж Господь: Коли б ви мали віру з зерно горчиці, то сказали б щовковині оцій: Викоренись і посадиь у морю, то послухала б вас. ⁷ Хто ж з вас, слугу мавши, ратая чи пастуха, як йїде з поля, скаже йому зараз: Прийшовши сїдай їсти? ⁸ А чи не скаже йому: Наготов мені що вечеряти, та підперезавшись послугуй мені, поки їсти му та пити му, а потім їсти меш і пити меш ти? ⁹ Чи дякує тому слугі, що зробив, що звелено йому? ¹⁰ Так і ви, коли зробите все, що звелено вам, кажіть: Що слуги ми нікчемні; бо, що повинні зробити, вробили. ¹¹ І сталось, як йїшов Він у Єрусалим, і проходив серединою Самарії та Галидеї, ¹² і, як увїйшов ув одно село, зустрїло Його десять прокажених чоловіків, що стояли оддалеки. ¹³ І піднесли вони голос, кажучи: Ісусе, наставниче, помилуй нас. ¹⁴ І побачивши рече їм: Ідіть покажіть себе священикам. І сталось, як пїйшли вони, очистились. ¹⁵ Один же з них, бачивши, що одужав, вернувсь, голосом великим прославляючи Бога, ¹⁶ і, припав лицем до ніг Його, дякуючи йому; а був він Самарянин. ¹⁷ Озвав ся ж Ісус і рече: Чи не десять очистились? девять же де? ¹⁸ Не знайшлись, щоб вернувшись оддати славу Богу, тільки чужоземець сей? ¹⁹ І рече йому: Уставши йди; віра твоя спасла тебе. ²⁰ Як же спитали Його Фарисеї, кола прийде царство Боже, відказав їм, і рече: Не прийде царство Боже з постереганнем, ²¹ ані казати муть: Дивись, ось воно; або: Дивись, он, бо царство Боже у вас усередині. ²² Рече ж де учеників: Прийдуть дні, що бажати мете один з днів Сина чоловічого в'їдти, та й не побачите. ²³ І казати муть вам: Дивись, ось; або: Дивись, он; не йдіть і не ганяйтесь. ²⁴ Бо, як блискавиця, блиснувши з одного краю під небом, до другого краю під небом сьвітить, так буде й Син чоловічий дня свого. ²⁵ Перше ж мусить Він багато терпіти й відцураєть ся Його рід сей. ²⁶ І як сталось за днів Ноя, так буде й за днів Сива чоловічого. ²⁷ Їли, нили, женились, отдавались, аж до дня, як увїйшов Ной у ковчег, і настав потоп, та й вигубив усіх. ²⁸ Так само, як сталось і за Лота; їли, пили, торгували, продавали, насаджували, будували, ²⁹ которого ж дня вийшов Лот із Содома, линуло огнем та сіркою з неба та й вигубило всіх. ³⁰ Так же буде й в день, котрого Син чоловічий відкриєть ся. ³¹ Того дня, хто буде на криші, а надїбе його в хаті, нехай не злазить узяти його; й хто на полі, так само нехай не вертаєть ся назад. ³² Спогадайте Лотову жінку. ³³ Коли хто шукати ме душу свою спасти, погубить її, а хто погубить її, оживить її. ³⁴ Глаголю вам, тієї ночі буде двое на однім ліжку; один візьметь ся, а другий зоставить ся. ³⁵ Дві молоти муть укупі; одна візьметь ся, а друга зоставить ся. ³⁶ Двоє будуть у полі; один візьметь ся, а другий зоставить ся. ³⁷ І озвавшись кажуть до Него: Де, Господи? Він же рече їм: Де тіло, там збирати муть ся орли.

18

¹ Сказав же й приповідь їм про те, що треба по всяк час молитись, а не внивати, ² глаголючи: Один суддя був у якомусь городі, й Бога ж бояв ся, і чоловіка не соромив ся. ³ Вдовиця ж була одна у городі тім, і прийшла до него, кажучи: Пометись за мене над противником моїм. ⁴ І не хотів довго, потім же каже в собі: Хоч і Бога не боюсь, і чоловіка не соромлюсь, ⁵ то, що докучав мені вдова ся, помшущь за неї, щоб, без перестану ходячи, не докучала мені. ⁶ Рече ж Господь: Слухайте, що суддя неправедний каже! ⁷ Бог же чи не помстив ся б за вибраних своїх, що голосять до Него день і ніч, хоч довго терпить про них? ⁸ Глаголю вам, що помстить ся за них незабаром. Тільки ж Син чоловічий прийшовши, чи знайде віру на землі? ⁹ Сказав же й до інших, що вповали на себе, що вони праведні, та гордували другими, приповідь сю: ¹⁰ Два чоловіки ввійшли в церкву помолитись: один Фарисей, а другий митник. ¹¹ фарисей, ставши, так у собі молив ся: Боже, дякую Тобі, що я не такий, як інші люде, здиришки, неправедні, перелюбні, або як оцеї митник. ¹² Я пошу два рази на тиждень, і даю десятину з усього, що придбаю. ¹³ А митник, оддалеки ставши, не хотів і очей до неба звести, а бив у груди себе, кажучи: Боже, милостивий будь мені грішному. ¹⁴ Глаголю вам: пійшов сей до дому свого оправданий більш, ніж той; бо кожен, хто несеть ся вгору, принизить ся; хто ж принижуєть ся, піде вгору. ¹⁵ Приносили ж йому й дітей, щоб до них приторкнувся; бачивши ж ученики, наказували їм. ¹⁶ Ісус же, покликавши їх, рече: Пустить діток приходити до мене й не бороніть їм; таких бо царство Боже. ¹⁷ Істино глаголю вам: Хто не прийме царства Божого, як дитина, не ввійде в него. ¹⁸ І питав Його один старшина, кажучи: Учителю благий, що робивши життв вічне насліджу. ¹⁹ Рече ж йому Ісус: Чого мене звеш благим? ніхто не благий, тільки один. Бог. ²⁰ Заповіді знаєш: Не чини перелюбу, Не вбивай. Не кради. Не сьвідкуй криво, Поважай батька твого й матір твою. ²¹ Він же каже: Се все хоронив я з малку мого. ²² Почувши ж се Ісус, рече йому: Ще одного тобі недостає: усе, що маєш, продай та й роздай убогим, і мати меш скарб на небі; та й приходь ійди слідом за мною. ²³ Він же, почувши се, став вельми сумний, був бо дуже багатий. ²⁴ Побачивши ж його Ісус, що вельми сумний став, рече: Як тяжко багатства маючи увійти в царство Боже! ²⁵ Легше бо верблюдові кріз ушко голки пройти, ніж багатому в царство Боже ввійти. ²⁶ Казали ж ті, що чули: То хто ж може спастись? ²⁷ Він же рече: Неможливе у людей і можливе у Бога. ²⁸ Каже ж Петр: Ось ми покинули все, та й пійшли слідом за Тобою. ²⁹ Він же рече їм: Істино, істино глаголю вам: Що нема нікого, хто покинув господу, або родителів, або братів, або жінку, або діти задля царства Божого, ³⁰ та й не прийняв багато більше часу сього, а в віку будучому життв вічне. ³¹ Узявши ж дванайцятьох, рече до них: Оце йдемо в Єрусалим, і станеть ся все, що написано через пророків, Синові чоловічому. ³² Буде бо виданий поганам, і насмьихатимуть ся з Него, й зневажати муть Його, й плювати муть на Него, ³³ і бивши убють Його; а третього дня воскресне. ³⁴ А вони нічого того не зрозуміли; й було слово се закрите від них, і не розуміли глаголаного. ³⁵ Стало ся ж, як наближав ся до Єрихона, один сліпий сидів при дорозі просячи; ³⁶ чувши ж, що народ йде мимо, спитав, що б се було. ³⁷ Сказали ж йому, що Ісус Назарянин іде мимо. ³⁸ І покликнув, кажучи: Ісусе, сину Давидів, помилуй мене. ³⁹ А ті, що йшли попереду, сварили на него, щоб мовчав; він же ще більш кричав: Сину Давидів, помилуй мене. ⁴⁰ Ставши ж Ісус, звелів його привести до себе; як же наближив ся він, спитав його, ⁴¹ глаголючи: Що хочеш, щоб вробив тобі? Він же каже: Господи, щоб я прозрів. ⁴² А Ісус рече йому: Прозри: віра твоя спасла тебе. ⁴³ І зараз прозрів, та й пішов слідом за Ним,

прославляючи Бога; і увесь народ, побачивши се, оддав хвалу Богові.

19

¹ І вийшовши проходив через Єрихон. ² І ось чоловік, на ймя званий Закхей, а був він старший між митниками, й був заможний. ³ бачити Ісуса, хто Він, та не зміг за народом, бо малого був вросту. ⁴ побігши наперед, виліз на шовковицю, щоб подивитись па Него; бо туди мав проходити. ⁵ як прийшов на те місце, споглянувши Ісуса, побачив його, й рече до него: Закхею, злізь боржій додолу; сьогодні бо в дому твоім треба мені бути. ⁶ І зліз він боржш, і прийняв Його радіючи. ⁷ І бачивши всі, нарікала кажучи: Що до грішника чоловіка пійшов у гостину. ⁸ Ставши ж Закхей, каже до Господа: Ось половину достатку мого, Господи, даю вбогим; і коди кого чим обидив, віддаю вчетверо. ⁹ Рече ж до него Ісус: Що сьогодні спасенне домові сьому сталося, бо й він син Авраамів: ¹⁰ прийшов бо Син чоловічий, щоб шукати й спасати погибше. ¹¹ Як же слухали вони се, додавши сказав приповідь: бо був Він близько Єрусалиму, й думали вони, що зараз має царство Боже явитись. ¹² Рече ж оце: Один чоловік значного роду йшов у землю далеку прийняти собі царство, та й вернутись. ¹³ Покликавши ж десять слуг своїх, дав їм десять мин срібла, та й сказав до них: Орудуйте, поки прийду. ¹⁴ Мішане ж його ненавиділи його, й післали послы слідом за ним, кажучи: Не хочемо сього, щоб царював над вами. ¹⁵ І сталося, як вернув ся він, прийнявши царство, сказав прикликати собі слуг тих, що дав їм срібло, щоб знати, хто що з'орудував. ¹⁶ Прийшов же первий, кажучи: Пане, мина твоя приробила десять мин. ¹⁷ І рече йому: Гаразд, добрий слуго. що у найменшому вірен був еси, то май власть над десятьма городами. ¹⁸ І приступив другий, кажучи; Пане, мина твоя зробила пять мин. ¹⁹ Рече ж і сьому: І ти будь над пятьма городами. ²⁰ Приступив і инший, кажучи: Пане, ось мина твоя, котру я мав сховану в хустці: ²¹ боявся бо тебе, що ти чоловік жорстокий: береш, чого не клав еси, і жнеш, чого не сівя. ²² Рече ж йому: З уст твоїх судити му тебе, лукавий слуго. Знав еси, що я чоловік жорстокий: беру, чого не клав, і жну, чого не сівя; ²³ а чом же не дав еси срібла мого у міняльню? і я, прийшовши, в лихвою виміг би його. ²⁴ І рече стоячим коло него: Візьміть від него мину, а дайте маючому десять мин. ²⁵ (І казали йому: Пане, має десять мин. ²⁶ Глаголю бо вам: Що всякому маючому дасть ся, від немаючого ж і що мав, візьметь ся від него. ²⁷ А ворогів моїх тих, що не хочуть, щоб царював над ними, приведіть сюда, та й повбивайте передо мною. ²⁸ І, промовивши се, пійшов далій, ідуци в Єрусалим. ²⁹ І сталося, як наближавсь до Внтфагії та Витанії, до гори, званої Оливної, післав двох з учеників своїх, ³⁰ глаголючи: Ідіть у село, що перед вами, у котре ввійшовши, знайдете осля привязане, що на него ніхто з людей ніколи не сідав. Одв'язавши його, приведіть. ³¹ І коли хто вас спитає: На що одв'язуєте? так скажіть йому: Що Господеві треба його. ³² Пійшовши ж послані, знайшли, як Він сказав їм. ³³ Як же одв'язували вони осля, казали господарі його до них: На що одв'язуєте осля? ³⁴ Вони ж сказали: Господеві його треба. ³⁵ І привели його до Ісуса; й, накинувши свою одежу на осля, посадили Ісуса. ³⁶ Як же Він їхав, простилали одежу свою по дорозі. ³⁷ Коли ж вже наближив ся Він до збочу гори Оливної, почало все мно-жество учеників радуючись хвалити Бога голосом великим за всі чудеса, що бачили, ³⁸ говорячи: Благословен грядущий пар в імя Господне; впокій на небі, і слава на вишинах! ³⁹ А деякі з Фарисейв між народом казали до Него: Учителю, закажи ученикам Твоім. ⁴⁰ І озвавшись рече їм: Глаголю вам, що коли сї замовкнуть, камінне кричати ме. ⁴¹ І, як наближивсь, то, побачивши город, заплакав над ним, ⁴² глаголючи: О, коли

б зрозумів і ти хоч у день сей твій, що для впокою твого! тепер же воно закрито перед очима твоїми. ⁴³ Бо прийдуть дні на тебе, й обкинуть вороги твої валами тебе, та й обляжуть тебе, й стиснуть тебе звідусюди. ⁴⁴ І з землею зрівняють тебе з діти твої у тобі; і не зоставлять у тобі каменя на камені; бо не розумів еси часу одвідин твоїх. ⁴⁵ І ввійшовши у церкву, почав виганяти продаючих і купуючих, ⁴⁶ глаголючи їм: Писано: Дом мій - дом молитви; ви ж його зробили вертепом розбійників. ⁴⁷ І навчав щодня в церкві. Архiereї ж та письменники й значні людські шукали його вбити. ⁴⁸ І не знайшли, що б зробити йому; народ бо весь горнувся до Него слухаючи.

20

¹ І сталось одного з тих днів, як навчав Він народ у церкві та благовістував, поприходили архiereї та письменники з старшими, ² і промовили до Него, кажучи: Скажи нам, якою властю се робиш? або хто дав Тобі власть сю? ³ Відказуючи ж рече до них: Спитаю вас і я про одну річ, і скажіть мені: ⁴ Хрещенне Йоанове з неба було чи від людей? ⁵ Вони ж міркували в собі говорячи: Коли скажемо: З неба, казати ме: Чом же не поняли ви віри йому? ⁶ Коли ж скажемо: Від людей, то весь народ покаменує нас; певен бо він, що Йоан пророк. ⁷ І відказали, що не знають, звідкіля. ⁸ А Ісус їм рече: То й я не скажу вам, якою властю я се роблю. ⁹ Почав же до народу глаголати приповідь сю: Один чоловік насадив виноградник, та й дав його виноградарям, та й від'їхав на довгий час. ¹⁰ І післав у пору до виноградарів слугу, щоб з овочу виноградного дали йому; виноградарі ж, побивши його, відослали впорожні. ¹¹ І післав ще другого слугу; вони ж і того, побивши та обезчестивши, відослали впорожні, ¹² І післав ще третього; вони ж і сього, поранивши, прогнали. ¹³ Рече ж пан виноградника: Що робити? пішло сина мого любого: може, того побачивши, посоромлять ся. ¹⁴ Побачивши ж його виноградарі, казали між собою, говорячи: Се наслідник; ходімо вбємо його, щоб наше було наслідде. ¹⁵ І, викинувши його за виноградник, убили. Що ж робити ме пан виноградника? ¹⁶ Прийде та й вигубить виноградарів сих, і дасть виноградник іншим. Почувши ж, сказали: Борони Боже! ¹⁷ Він же, поглянувши на них, рече: Що ж се написано? Камінь, що відкинули будівничі; сей став ся головою угла? ¹⁸ Всякий, хто впаде на той камінь, розібеть ся, на кого ж він впаде, розітре його. ¹⁹ І шукали архiereї та письменники наложити на Него руки тієї години, та боялись народу; зрозуміли бо що до них приповідь сю сказав. ²⁰ І, назираючи його, післали підглядників, що видавали себе за праведних, щоб схопити його на слові та віддати старшині та власті игемоновій. ²¹ І питали вони його, кажучи: Учителю, знаємо, що право говориш, і навчаєш, і не дивиш ся на лице, а по правді на путь Божий наставляєш. ²² Годить ся нам кесареві данину давати, чи ні? ²³ Постерігши ж їх підступ, рече до них: Що мене спокутує? ²⁴ Покажіть мені денаря. Чие мав обличчє і надпись? Озвавшись ся сказали: Кесареве. ²⁵ Він же рече їм: Оддайте ж оце кесареве кесареві, а Боже Богові ²⁶ І не могли вони схопити його на слові перед народом; і, дивуючись одповіддю його, мовчали. ²⁷ Приступивши ж тоді деякі з Садукеїв, котрі перечать, шо е воєкресенне, питали його, ²⁸ говорячи: Учителю, Мойсей написав нам: Коли чий брат умре, мавши жінку, й сей бездітний умре, щоб узяв брат його жінку й воскресив насінне братові своєму. ²⁹ Сім оце братів було; й первий, взявши жінку, умер бездітний. ³⁰ І взяв другий жінку, та й сей умер бездітний. ³¹ І третій узяв її, та й не зоставили дітей, і помиралі. ³² Опісля ж усіх умерла й жінка. ³³ Оце ж у воскресенню кому з них буде жінкою? сім бо мали її за жінку. ³⁴ І

відказуючи рече їм Ісус: Сини світу сього женять ся й видають заміж: ³⁵ котрі ж удостоють ся дождати віку того й воскресення з мертвих, ті ні женять ся ані віддають заміж: ³⁶ бо ані вмерти не можуть, рівні бо ангелам і сини вони Божі, воскресення синами будши. ³⁷ А що встають мертві, то й Мойсей показав коло купини, як зве Господа Богом Авраама, й Богом Ісаака, й Богом Якова. ³⁸ Бог же не мертвих а живих, всі бо Йому живуть. ³⁹ Озвавши ся ж деякі з письменників, казали: Учителю, добре глаголав еси. ⁴⁰ І більш не сміли питати Його ні про що. ⁴¹ Рече ж до них: Як се кажуть, що Христос син Давидів? ⁴² А сам Давид говорить у книзі псалм: Рече Господь Господеві моему: Сиди по правиці в мене, ⁴³ доки положу ворогів Твоїх підніжком ніг твоїх. ⁴⁴ Давид оце Господом Його зве: як же Він син Його? ⁴⁵ Як же слухав увесь народ, рече ученикам своїм: ⁴⁶ Остерігайтесь письменників, що бажають ходити в шатах, та люблять витання на торгах, та перші сідалища по школах, та перші місця на бенкетах; ⁴⁷ що жеруть доми вдовиць, і для виду довго молять ся. Сі приймуть ще тяжчий осуд.

21

¹ Поглянувши ж добачив, як кидали дари свої в скарбону заможні. ² Побачив же й одну вдовицю вбогу, що кидала туди дві лепти. ³ І рече: Правдиво глаголю вам, що вдовиця вбога ся більш усіх укинула: ⁴ всі бо ті з достатку свого кидали у дари Божі, ся ж з недостатку свого увесь прожиток свій, що мала, вкинула. ⁵ І як деякі говорили про церкву, що каміннем красивим та посьвятами украшена, рече: ⁶ Із сього, що бачите, прийдуть дні, в котрі не зоставить ся камінь на камені, щоб не зруйновано. ⁷ Питали ж Його, кажучи: Учителю, коли ж се буде? й що за ознака коли се мав стати ся? ⁸ Він же рече: Гледіть, щоб не була введени; многі бо прийдуть в ім'я моє, кажучи: Що се я. А час приближив ся; не йдіть же за вами. ⁹ Яв же почуете про войни та ворохобні, не полохайтесь; мусить бо перш се статись; тільки ж не зараз кінець. ¹⁰ Тоді рече їм: Устане нарід на нарід і царство на царство, ¹¹ і трус великий по місцях, і голоднеча, й помір буде, й страхи, й о-внаки з неба великі будуть. ¹² Та перш того всього наложать на вас руки свої і гонити муть, видаючи в школи й темниці, і водячи перед царі та ігемони задля імя мого. ¹³ І станеть ж воно вам на свідкуванняне. ¹⁴ Постановіть же в серцях, ваших наперед, не готовитись відказувати: ¹⁵ я бо дам вам уста й премудрість, котрій не здоліють противитись, ані встояти усї противники ваші. ¹⁶ Будете ж видавані й від родителів, і братів, і родини, й приятелів; і вбивати муть деяких з вас. ¹⁷ І будете ненавиджені від усіх задля імя мого. ¹⁸ Та й волосина з голови вашої не загине. ¹⁹ У терпінню вашому осягніть душі ваші. ²⁰ Як же побачите, що обгорнуто таборами Єрусалим, тоді знайте, що наблизило ся спустінне його. ²¹ Тоді, хто в Юдеї, нехай біжять у гори; а хто в середині в йому, нехай виходять; а ті, що по селах, нехай не ввійходять у него. ²² Бо се дні мести, щоб справедливо усе написане. ²³ Горе ж важким і годуючим у ті дні! буде бо біда велика на землі, і гнів на народі сьому. ²⁴ І поляжуть від гострого меча, й позаймані будуть у полонь до всіх поган; і топтати муть Єрусалим погане, доки сповнять ся часи поган. ²⁵ І будуть ознаки на сонці, й місяці, й зорях, а на землі переполох народів у ваколоті; як зареве море та філі. ²⁶ І омертвіють люде від страху та дождання того, що прийде на всенденну: сили бо небесні захитають ся. ²⁷ І трді побачить Сина чоловічого йдучого на хмарі з силою і славою великою. ²⁸ Як же почне се діятись, випрошуйтесь і підіймайте голови ваші; бо наблизилось викупленне ваше. ²⁹ І сказав пріповість їм: Бачте смоківницю і всякі дерева: ³⁰ Як розпукутоть ся вже, бачивши самі розумієте, що вже близько літо. ³¹ Так і ви, коли побачите, як се станеть ся, знайте,

що близько царство Боже. ³² Істино глаголи вам: Ще не перейде рід сей, доки все станеть ся. ³³ Небо й земля перейде, слова ж мої не перейдуть. ³⁴ Остерігайте ся ж, щоб часом не обтячилися ваші серця прожорством та пянством, та журбою життя сього, й щоб несподівано на вас не настиг день той. ³⁵ Бо, як сітка, впаде на всіх, що живуть на лиці всієї землі. ³⁶ Пильнуйте, по всяк час молячися, щоб удостоїли ся втекти від того всього, що має статися, і станути перед Сином чоловічим. ³⁷ Навчав же днями в церкві, ночами ж виходячи, пробував на горі, званій Оливною. ³⁸ Усі ж люде сходились рало до Него в церкву слухати Його.

22

¹ Наближало ся ж сьвято опрісноків, зване пасха. ² І шукали архиереї та письменники, як би погубити Його; боялись бо народу. ³ Ввійшов же сатана в Юду, на прізвище Іскаріоцького, що був з числа дванайцяти. ⁴ І пійшовши говорив з архиереями та воеводами, як Його зрадити їм. ⁵ І зраділи вони, й вмовились йому срібла дати. ⁶ І обіцяв ся, і шукав нагоди, щоб видати Його їм потай народу. ⁷ Прийшов же день опрісноків, як треба було колоти пасхове ягня. ⁸ І післав Петра та Йоана, глаголючи: Йдїть та приготуйте нам пасху їсти. ⁹ Вони ж сказали Йому: Де хочеш, щоб приготувити? ¹⁰ Він же рече їм: Ось, як увійдете в город, зустрїне вас чоловік, глек води несучи. Йдїть слїдом за ним у господо, куди ввійде. ¹¹ І скажіть господареві дому: Каже тобі учитель: Де сьвітлиця, щоб дасху з учениками моїми їсти? ¹² І той вам покаже гірницю велику застелену; там приготуйте. ¹³ Пійшовши ж знайшли, як сказав їм, і приготувили пасху. ¹⁴ І, як настала година, сїв Він, й дванадцять апостолів з Ним. ¹⁵ І рече до них: Бажаннем забажав я сю пасху їсти з вами, перш нїж прийму муки: ¹⁶ глаголю бо вам: Що більш не їсти му її, доки сповнить ся в царствї .Божому. ¹⁷ І, взявши чашу, й оддавши хвалу, рече: Приймїть се та подїлить собі: ¹⁸ глаголю бо вам: Що не пити му вже від плоду винограднього, доки царство Боже прийде. ¹⁹ І, взявши хлїб, та оддавши хвалу, переломив, і дав їм, глаголючи: Се єсть тїло мое, що за вас даєть ся. Се чинїть на мій спомин. ²⁰ Так само й чашу після вечерї, глаголючи: Ся чаша новий завіт у кровї моїй, що за вас пролита буде. ²¹ Та ось рука зрадника мого зо мною на столї. ²² Син то чоловічий їде, як постановлено наперед, тїльки ж горе чоловікові тому, що зрадить Його! ²³ І стали вони перепитуватись між собою, хто б з них був, що се мав зробити. ²⁴ Постало і змаганне між ними, хто з них здаєть ся бути більшим. ²⁵ Він же рече їм: Царї в поган панують над ними, й ї ти що власть над ними мають, добродїяки звуть ся. ²⁶ Ви ж не так: тїльки ж найбільший між вами нехай буде як найменший, і хто старший - як слуга. ²⁷ Хто бо більший: хто за столом, чи хто послугує? хиба не хто за столом? я ж між вами, як слуга. ²⁸ Ви ж пробували зо мною в спокусах моїх. ²⁹ І я завітую вам, як завітував менї Отець мій, царство, ³⁰ щоб їли й пили за столом моїм у царствї моєму, і сидїли на престолах, судячи дванайцять родів Ізраїлевих. ³¹ Рече ж Господь: Симоне, Симоне, ось сатана жадав собі вас, щоб просівати, як пшеницю; ³² я ж молив ся за тебе, щоб не поменшала віра твоя, і ти колись, навернувшись, утверди братів твоїх. ³³ Він же каже Йому: Господи, з Тобою готов я і в темницю, і на смерть їти. ³⁴ Він же рече: Глаголю тобі, Петре, не запів сьгодні півень, перш нїж тричі відречеш ся, що не знаєш мене. ³⁵ І рече їм: Як послав вас я без сакви, й торбини, й обува, чи чого недовастало вам? Вони ж казали: Нічого. ³⁶ Рече тоді їм; А тепер хто має сакву, нехай бере так само й торбину: а хто не має, нехай продась одежу, та купить меч. ³⁷ Глаголю бо вам, що ще й се написане мусить справдитись на менї: І з беззаконними полїчено його: бо все про мене сповняєть ся. ³⁸ Вони ж

сказали: Господи, ось мечів тут два. Він же рече їм: Доволі. ³⁹ І вийшовши пійшов по звичаю нагору Оливну зійшли ж слідом за Ним і ученики Його. ⁴⁰ Прибувши ж на місце, рече їм: Моліть ся, щоб не ввійти в спокусу. ⁴¹ А сам відступив од них, так як кинути каменем, і, приклонивши коліна, молив ся, ⁴² глаголючи: Отче, коли хочеш, мимо неси чашу сю від мене: тільки ж не моя воля, а Твоя нехай буде. ⁴³ Явив ся ж Йому ангел з неба, підкріпляючи Його. ⁴⁴ І, бувши в смертній боротьбі, ще пильніше молив ся; був же піт Його як каплі крові, каплючі на землю. ⁴⁵ І, вставши від молитви, й прийшовши до учеників своїх, знайшов їх сплячих від смутку, ⁴⁶ і рече їм: Чого спите? уставши моліть ся, щоб не ввійшли в спокусу. ⁴⁷ Ще ж Він промовляв, ось народ і званий Юда, один з дванайцяти, йшов поперед них. і приступив до Ісуса, поцілувати Його. ⁴⁸ Ісус же рече йому: Юдо, цілуванням Сина чоловічого зраджуєш? ⁴⁹ Бачивши ж ті, що коло Него, до чого доходить, казали Йому: Господи, чи вдарити нам мечем? ⁵⁰ І вдарив один хтос із них слугу архиерейського, та й відтяв йому ухо праве. ⁵¹ І озвавшись Ісус, рече: Оставьте аж до сього. І, приторкнувшись до уха його, сцілив його. ⁵² Рече ж Ісус до прийшовших на Него архиереїв і воевод, і церковних старших: Як на розбійника ви прийшли з мечами та киями? ⁵³ Як щодня був я з вами в церкві, не простягали рук на мене; та се ваша година й власть темряви. ⁵⁴ Узевши ж Його, повели, й приведи Його в двір архиерейський. Петр же йшов слідом оддаєки. ⁵⁵ Як же запалили огонь серед двора та посідали вкупі, сів і Петр серед них. ⁵⁶ Побачивши ж Його одна служниця, як сидів коло світла, й, придивляючись на него, сказала: І сей з Ним був. ⁵⁷ Він же одрік ся Його, кажучи: Жінко, не знаю Його. ⁵⁸ А згодя другий, побачивши його, сказав: І ти з них еси. Петр же каже: Чоловіче, ні. ⁵⁹ І мало що не через одну годину, инший хтось ствердив, кажучи: Справді і сей з Ним був, бо й Галилеець він. ⁶⁰ Каже Петр: Чоловіче, не знаю, що кажеш. І зараз, як ще говорив він, запяв півень. ⁶¹ І обернувшись Господь, поглянув на Петра. І згадав Петр слово Господне, як глаголав йому: Що перш ніж півень запіє, відречеш ся мене тричі. ⁶² І вийшовши геть Петр, заплакав гірко. ⁶³ А чоловіки, що держали Ісуса насміхалиєв із Него, бючи. ⁶⁴ І, закривши Його, били в лице Його, та й питали Його, кажучи: Проречи, хто вдарив Тебе. ⁶⁵ І иншого багато, хуливши, казали на Него. ⁶⁶ А як настав день, зібралась старшина людська, та архиереї і письменники, та й повели Його в раду свою і кажучи: ⁶⁷ Чи Ти еси Христос? скажи нам. Рече ж їм: Коли вам скажу, не піймете віри; ⁶⁸ воли ж і спитаю вас, не відповісте мені й не відпустите. ⁶⁹ Віднині сидіти ме Син чоловічий по правіцї сиди Божої. ⁷⁰ І сказали всі: То се Ти Син Божий? Він же до них рече: Ви кажете, що се я. ⁷¹ Вони ж сказали: На що нам ще сьвідчення? самі бо чули з уст Його.

23

¹ І вставши все множество їх, повели Його до Пилата. ² І стали винувата Його, кажучи: Сього знайшли ми, що розвертав народ і забороняв кесареві данину давати, та й каже, що Він Христос - цар. ³ Пилат же спитав Його, кажучи: Чи Ти цар Жидівський? Він же, озвавшись до него, рече: Ти кажеш. ⁴ Пилат же сказав до архиереїв і до народу: Ніякої не знаходжу вини в чоловікові сьому. ⁵ Вони ж намагали, говорючи: Що бунтує народ, навчаючи по всій Юдеї, почавши від Галилеї аж посї. ⁶ Пндат же, почувши про Галилею, спитав, чи чоловік не Галилеець, ⁷ і, довідавшись, що Він присуду Іродового, післяв Його до Ірода, що також був у Єрусалимі тими днями. ⁸ Ірод же, побачивши Ісуса, зрадів вельми; бажав бо здавна бачити Його; бо чув багато про Него; й сподївав ся яку ознаку бачити, що від Него станеть ся. ⁹ Питав же Його словами многим; Він же нічого

не відказав йому. ¹⁰ Стояли ж архиереї та письменники, завзято винуючи Його. ¹¹ Зневаживши ж Його Ірод з воїнами своїми та насміявшись, сягнувши Його в шату ясну, післав Його Пилатові. ¹² Стали ж собі друзами Пилат та Ірод того дня; жили бо перше, ворогуючи між собою. ¹³ Пилат же, скликавши архиереї та князів і народ, ¹⁴ каже до них: Привели ви мені чоловіка сього, яко розвертаючого народ; і ось я, перед вами питаючі, ніякої не знайшов в чоловікові сьому вини, якими винуете Його; ¹⁵ та й ні Ірод; послав бо Його до вето, й ось нічого достойного емерти не знайдено в Ньому. ¹⁶ То, покаравши, підпущу Його. ¹⁷ (Треба ж йому було відпускати їм щосьвята одного.) ¹⁸ Закричали ж вони всі разом, кажучи: Візьми сього, відпусти ж нам і Вараву, ¹⁹ котрого, за якусь бучу, що сталась у городі, і за убийство, вкинуто в темницю. ²⁰ Знов же Пилат покликнув, хотівши відпустити Ісуса. ²¹ Вони ж кричали: Розпий, розпни Його! ²² Він же втретє каже до них: Яке ж бо зло зробив сей? Ніякої вини смерти не знайшов я в Йому. То покаравши, випущу Його. ²³ Вони ж намагали голосом великим, просячи Його розпяти. І перемогли голоси їх та архиерейські. ²⁴ Пилат же присудив, щоб сталось до просьби їх. ²⁵ Відпустив же їм за бунт і убийство вкинутого в темницю, котрого просили; Ісуса ж видав на їх волю. ²⁶ І як повели Його, то, взявши одного Симона Киринея, ідучого з поля, положили на него хрест нести за Ісусом. ²⁷ Йшло ж слідом за Ним велике множество народу й жінок, що голосили й ридали по Йому. ²⁸ І обернувшись до них Ісус, рече: Дочки Єрусалимські, не плачте по мені, а по собі плачте і по дітях ваших. ²⁹ Бо ось прийдуть дні, коли скажуть: Блаженні неплідні, й утроби, що не родили, й соски, що не годували. ³⁰ Тоді стануть говорити горам; упадуть на нас, і узгіррям: Покрийте і нас. ³¹ Бо коли зеленому дереву се роблять, то з сухим що станеть ся? ³² Ведено ж і інших двох лиходіїв з Ним на смерть. ³³ І, як прийшли на врочище Черепове, там розняли Його й лиходіїв, одного по правиці, а одного по лівиці. ³⁴ Ісус же рече: Отче, відпусти їм; не знають бо, що роблять. ³⁵ І стояв народ дивлячись. Насміхали ся ж і старші з ними, кажучи: Інших спасав; нехай спасе й себе, коли се Христос, вибраний Божий. ³⁶ Насміхали ся ж з Него й воїни, приступаючи й оцет подаючи Йому, ³⁷ і кажучи: Коли Ти еси цар Жидівський, спаси себе. ³⁸ Була ж і надпись над Ним письмом Грецьким та Римським, та Єврейським : Се цар Жидівський. ³⁹ Один же з повішених лиходіїв хулив Його, кажучи: Коли Ти Христос, спаси себе й нас! ⁴⁰ Озвавши ся ж другий, докорив йому, кажучи: І не боїш ся Бога, коли в такому ж осуді еси? ⁴¹ Та ми по правді; по заслузі бо за те, що коїли, приймаємо; сей же нічого недоброго не зробив. ⁴² І сказав до Ісуса: Спогадай мене, Господи, як прийдеш у царство Твоє. ⁴³ І, рече йому Ісус: Істино глаголю тобі: Сьогодні зо мною будеш у раю. ⁴⁴ Було ж се коло години шестої, і темрява сталась по всій землі до години девятої. ⁴⁵ І померкло сонце, й роздерлась завіса церковня посередині. ⁴⁶ І покликнувши голосом великим Ісус, рече: Отче, у Твої руки передаю духа мого! й, се промовивши, зітхнув духа. ⁴⁷ Побачивши ж сотник, що сталось, прославив Бога, кажучи: Справді, чоловік сей праведний був. ⁴⁸ І весь народ, що зійшов ся на сю дивовижу, побачивши, що сталось, бючи себе в груди, вертав ся. ⁴⁹ Стояли ж усї знакомі Його оддалеки й жінки, що поприходили слідом за Ним із Галилеї, дивлячись на се. ⁵⁰ І ось чоловік, на ймя Йосиф, що був радник, чоловік добрий і праведний, ⁵¹ (сей не пристав до ради й діла їх,) з Ариматеї, города Жидівського, що також сподівався царства Божого; ⁵² сей, прийшовши до Пилата, просив тіла Ісусовоґр. ⁵³ І, знявши Його, обгорнув Його плащеницею, і положив Його у гробі висіченому, де ніколи ніхто не лежав. ⁵⁴ І був день п'ятниця, а субота

світала. ⁵⁵ Поприходивши ж слідом жінки, що прийшли з Галилеї, дивились на гріб, і як положене було тіло Його. ⁵⁶ І вернувшись наготовили пахощів та мира, а в суботу відпочивали по заповіді.

24

¹ Первого ж дня тижня, вельми рано, прийшли вони на гріб, несучи, що наготовили, пахощі, і другі з ними. ² Знайшли ж камінь відкочений від гробу. ³ І ввійшовши не знайшли тіла Господа Ісуса. ⁴ І сталося, як здумілись вони від сього, ось два Чоловіки стояли перед ними в шатах ясных. ⁵ Як же полякались вони й нахилили лице до землі, рекли до них: Чого шукаєте живого між мертвими? ⁶ Нема Його тут, а встав. Згадайте, як Він промовляв до вас, ще бувши в Галилеї, ⁷ глаголючи: Що мусить Син чоловічий бути виданим у руки чоловіків грішників, і бути рознятим, і третього дня воскреснути. ⁸ І згадали слова Його, ⁹ і, вернувшись од гробу, сповістили про се все одинайцятьох і всіх інших. ¹⁰ Була ж Марія Магдалина, та Йоанна, та Марія Яковова, й інші з ними, що оповідали перед апостолами се. ¹¹ І явились перед ними яко видумка слова їх, і не поняли віри їм. ¹² Петр же, вставши, побіг до гробу; й нахилившись побачив тільки полотно, що лежало, й пійшов, сам у собі дивуючись тим, що сталося. ¹³ І ось двоє з них йшло того ж дня на село, зване Емаус, гоней з шістьдесять од Єрусалиму. ¹⁴ І розмовляли вони між собою про все те, що стало ся. ¹⁵ І сталося, як розмовляли вони та перепитувались, і сам Ісус наближившись, йшов з ними. ¹⁶ Очі в їх були вдержані, щоб не пізнали Його. ¹⁷ Рече ж до них: Що се за речі, про котрі розмовляєте між собою йдучи, та сумуєте? ¹⁸ Озвав ся ж один, на ймя Клеопа й каже до Него: Хиба Ти один захожий у Єрусалимі, і не знаєш, що стало ся в йому сими днями? ¹⁹ І рече їм: Що ж таке? Вони ж сказали йому: Про Ісуса Назарянина, що був муж пророк, сильний ділом і словом перед Богом і всім народом, ²⁰ як видали Його архиереї та князі наші на суд смертний і розпяли Його. ²¹ Ми ж уповали, що се Він, що має збавити Ізраїля; а до сього того третій се день іде сьогодні, як се стало ся; ²² тільки ж і жінки деякі з наших налякали нас, будши рано при гробі ²³ і, не знайшовши тіла Його, прийшли оповідуючи, що явленне ангелів бачили, котрі глаголють, що Він живий. ²⁴ І пійшли деякі з наших до гробу, й знайшли так,, як і жінки казали; Його ж не бачили. ²⁵ І рече Він до них; о безумні і лїнівї серцем вірувати всьому, що промовили пророки! ²⁶ Чи не мусів се терпіти Христос і ввійти в славу свою? ²⁷ І, почавши від Мойсея і від усіх пророків, виясняв їм у всіх писаннях про Него. ²⁸ І наближались до села, куди йшли, й Він зробив, ніби хоче йти далі. ²⁹ Вони ж удержували Його, кажучи: Зостань ся з нами; бо вже надвечір, і нахилив ся день. І ввійшов, щоб зостатись із ними. ³⁰ І сталося, як сидів Він за столом а ними, взявши хліб, благословив, і переломивши, подав їм. ³¹ їм же відкрились очі, й пізнали вони Його; й став ся Він невидимий їм. ³² І казали вони один до одного: Хиба ж серце наше не горіло в нас, як промовляв до нас у дорозі, і як розкривав нам писання? ³³ І, вставши тієї ж години, вернулись у Єрусалим і знайшли згромаджених одинайпять, і тих, що були з ними, ³⁴ як говорили: Що встав Господь справді і явив ся Симонові. ³⁵ І розповіли вони, що сталося у дорозі, і як пізнали Його в ламаном хліба. ³⁶ Як же се вони говорили, сам Ісус став посеред них, і рече їм: Упокій вам. ³⁷ Вони ж, полякавшись і перестрашившись, думали, що духа бачать. ³⁸ І рече їм: Чого стрівожились? і чого думки встанють у серцях ваших? ³⁹ Дивіть ся на руки мої і ноги мої, що се сам я. Дотикайтесь мене й вбачайте; бо дух тіла й костей не має, як бачите, що я маю. ⁴⁰ І, се глаголючи, показав їм руки й ноги. ⁴¹ Ще ж як не поняли вони віри з радощів та дивувались,

рече їм: Маєте що їсти тут? ⁴² Вони ж Йому подали риби печеної частину та медового стільника (крижку). ⁴³ І взявши, їв перед ними. ⁴⁴ Рече ж їм: Оце ж слова, що глаголав я до вас, ще будши з вами, що мусить справдити ся все, писане в законі Мойсейовому, й пророках, і псальмах про мене. ⁴⁵ Тоді розкрив їм розум розуміти писання, ⁴⁶ і рече їм: Що так написано й так треба було терпіти Христу й воскреснути з мертвих третього дня; ⁴⁷ і проповідуватись в імя Його покаянню і відпущенню гріхів між усіма народами, почавши від Єрусалиму. ⁴⁸ Ви ж свідки сього. ⁴⁹ І ось я посилаю обітування Отця мого на вас; ви ж сидіть у городі Єрусалимі, поки одягнетесь силою звиш. ⁵⁰ І вивів їх геть аж до Витанії, і, знявши руки свої, благословив їх. ⁵¹ І сталося, як благословляв їх, одступив од них і возніс ся на небо. ⁵² Вони ж, поклонившись Йому, вернулись у Єрусалим, з радіощами великими; ⁵³ і пробували раз у раз у церкві, хвалячи й благословляючи Бога. Амінь.

Від Івана

¹ Упочині було Слово, й Слово було в Бога, й Бог було Слово. ² Воно було в почині у Бога. ³ Все Ним стало ся; і без Него не стало ся ніщо, що стало ся. ⁴ У Йому життє було: й життє було світлом людям. ⁵ І світло у темряві світить, і темрява Його не обняла. ⁶ Був чоловік посланий від Бога, ймя йому Йоан. ⁷ Сей прийшов на свідкуванне, щоб свідкувати про світло, щоб усі вірували через него. ⁸ Не був він світло, а щоб свідкувати про світло. ⁹ Було світло правдиве, що просвічує кожного чоловіка, що приходить на світ. ¹⁰ На світі був, і світ Ним настав, і світ Його не пізнав. ¹¹ У своє прийшов, і свої не прийняли Його. ¹² Которі ж прийняли Його, дав їм власть дїтьми Божими стати ся, що вірують в імя Його: ¹³ що не від крові, ні від хотіння тілесного, ні від хотіння мужеського, а від Бога родили ся. ¹⁴ І Слово тілом стало ся, і пробувало між нами (й бачили ми славу Його, славу, яко Єдинородного від Отця), повне благодати і правди. ¹⁵ Йоан свідкує про Него, й покликував, глаголючи: Се той, про кого казав я: За мною грядущий поперед мене був; бо перш мене був. ¹⁶ І з повноти Його ми всі прийняли й благодать за благодать. ¹⁷ Бо закон через Мойсея даний був; благодать і правда через Ісуса Христа стала ся. ¹⁸ Бога ніхто не бачив ніколи; єдинородний Син, що в лоні Отця, той вияснив. ¹⁹ І се свідченне Йоанове, як післали Жиди з Єрусалиму священників та левитів, щоб спитали Його: Хто ти еси? ²⁰ І визнав, і не відпер ся; а визвав: Що я не Христос. ²¹ І питали його: Що ж? Ілия еси ти? І рече: Ні. Пророк еси ти? І відказав: Ні. ²² Казали ж йому: Хто ж еси? щоб нам одповідь дати тим, що післали нас. Що кажеш про себе? ²³ Рече: Я голос покликуючого в пустині: Випрожайте дорогу Господню, як глаголав Ісаїя пророк. ²⁴ А послані були з Фарисеїв. ²⁵ І питали вони його, й казали йому: Чого ж хрестиш, коли ти не Христос, ні Ілия, ні пророк. ²⁶ Відказав їм Йоан, глаголючи: Я хрещу вас водою; серед вас же стоїть, котрого ви не знаєте: ²⁷ се за мною Грядущий, що поперед мене був; котрому я недостає розв'язати рем'я обува Його. ²⁸ Се в Витаварі стало ся, за Йорданом, де Йоан хрестив. ²⁹ Назавтра бачить Йоан, що Ісус йде до него, й рече: Ось Агнець Божий, що бере на себе гріх світа. ³⁰ Ое Той, про кого я казав: За мною гряде муж, що поперед мене був, бо перше мене був. ³¹ І я не знав Його, та, щоб явив ся Ізраїлеві, для того прийшов я, хрестячи водою. ³² І свідкував Йоан, глаголючи: Що бачив я Духа, злинувшего як голуб з неба, і став він над Ним. ³³ І я не знав Його; та пославший мене хрестити водою, той мені глаголав: На кого побачиш, що Дух злине та стане над Ним, се той, що хрестить Духом св'ятим. ³⁴ І бачив я, і свідкував, що се є Син Божий. ³⁵ Назавтра знов стояв Йоан і два з учеників його; ³⁶ і, споглянувши на Ісуса йдучого, рече: ось Агнець Божий. ³⁷ І чули його два ученики глаголючого, й пішли слідом за Ісусом. ³⁸ І обернувшись Ісус та побачивши їх слідом ідучих, рече їм: Чого шукаєте? Вони ж сказали йому: Рави (що єсть перекладом: Учителю), де пробуваєш? ³⁹ Рече їм: Ідїть і подивіть ся. Пішли вони, та й бачили, де пробуває, і перебули в Него день той; було ж коло десяти години. ⁴⁰ Один з двох, що чули від Йоана та й пішли слідом за ним, був Андрей, брат Симона Петра. ⁴¹ Він знаходить первий брата свого Симона, й каже йому: Знайшли ми Месию (що єсть перекладом: Христос). ⁴² І привів його до Ісуса. Поглянувши ж на него Ісус, рече: Ти еси Симон, син Йони; ти назвеш ся Кифа (що єсть перекладом: Петро). ⁴³ Назавтра хотів Ісус вийти в Галилею і

знаходить Филипа, й рече йому: Йди слідом за мною. ⁴⁴ Був же Филип із Витсаїди, з міста Андреевого та Петрового. ⁴⁵ Знаходить Филип Натанаїла, й каже йому: Про кого писав Мойсей у законі й пророки, знайшли ми, Ісуса, сина Йосифового, що з Назарету. ⁴⁶ І каже Натанаїл до него: З Назарету хіба може що добре бути? Каже йому Филип: Иди та й подивись! ⁴⁷ Побачив Ісус Натанаїла, йдучого до Него, й рече про него: Ось справді Ізраїлитянин, що в йому підступу нема. ⁴⁸ Каже йому Натанаїл: Звідкіля мене знаєш? Озавсь Ісус і рече йому: Перш ніж Филип покликав тебе, як був еси під смоківницею, бачив я тебе. ⁴⁹ Озавсь Натанаїл і каже йому: Рави, Ти еси Син Божий, Ти еси цар Ізраїлів. ⁵⁰ Озавсь Ісус і рече йому: Що сказав тобі: Я бачив тебе під смоківницею, то й віруєш? Більше сього бачити меш. ⁵¹ І рече йому: Истино, истино глаголю вам: Від нині бачити мете небо відкрите, й ангелів Божих, що сходять угору і вниз на Сина чоловічого.

2

¹ А третього дня було весілля в Кані Галилейській; і була мати Ісусова там; ² запрошено ж і Ісуса, й учеників його на весілля. ³ І, як не ставало вина, каже мати Ісусова до Него: Вина не мають. ⁴ Рече їй Ісус: Що мені й тобі, жено? ще не прийшла година моя. ⁵ Каже його мати слугам: Що вам скаже, робіть. ⁶ Стояло ж там шість камяних водників про очищення Жидівське, що містили відер по два або по три. ⁷ Рече їм Ісус: Поналивайте водники водою. І поналивали їх аж по верх. ⁸ І рече їм: Черпайте тепер, та й несіть до старости. І понесли. ⁹ Як же покоштував староста води, що сталась вином (а не знав, звідкіля, слуги ж знали, що черпали воду), кличе жениха староста, ¹⁰ і каже йому: Кожен чоловік перш добре вино ставить, а як підопють, тоді гірше; ти ж додержав добре вино аж досі. ¹¹ Сей почин ознак зробив Ісус у Кані Галилейській, і показав славу свою; і вірували в Него ученики його. ¹² Після сього пійшов у Капернаум, Він і мати його, й брати його, й ученики його; і там пробували небагато днів. ¹³ А була близько пасха у Жидів, і пійшов у Єрусалим Ісус, ¹⁴ і знайшов у церкві продаючих воли, й вівці, і голуби, й міняльників сидячих. ¹⁵ І, зробивши джугта [скрутля, плетінку] з мотузків, повиганяв усіх із церкви, й вівці й воли, а міняльникам порозсипав гроші, і столи поперевертав; ¹⁶ а тим, що голуби продавали, рече: Візьміть се звідсіля; не робіть дому Отця мого домом торговим. ¹⁷ Згадали ж ученики його, що написано: Ревність дому твого з'їла мене. ¹⁸ Озвались тоді Жиди, й казали йому: Що за знак покажеш нам, що се робиш? ¹⁹ Озавсь Ісус і рече їм: Зруйнують сю церкву, й я за три дні підніму вам її. ²⁰ Казали тоді Жиди: Сорок і шість років будовано церкву сю, а Ти в три дні піднімеш її? ²¹ Він же глаголав про церкву тіла свого. ²² Як же встав з мертвих, згадали ученики його, що Він се глаголав їм; і вірували писанню і слову, що глаголав Ісус. ²³ Як же був у Єрусалимі у пасху на свята, многі увірували в ім'я його, побачивши чудеса його, що робив. ²⁴ Сам же Ісус не звіряв ся їм, тим що знав усіх: ²⁵ бо не треба було йому, щоб хто свідкував про чоловіка, бо Він знав, що було в чоловіку.

3

¹ Був же чоловік з Фарисеїв, Никодим ім'я йому, князь Жидівський. ² Сей прийшов до Ісуса в ночі, і каже йому: Рави, знаємо, що від Бога прийшов еси учителем; ніхто бо таких ознак не може робити, як Ти робиш, коли не буде Бог з ним. ³ Озавсь Ісус і рече йому: Истино, истино глаголю тобі: Коли хто не народить ся звиш, не може видіти царства Божого. ⁴ Каже до Него Никодим: Як же може чоловік народитись, старим бувши? хіба може в утробу матери своєї знов увійти,

і родитись? ⁵ Озвась Ісус: Істино, істино глаголю тобі: Коли хто не родить ся од води й Духа, не може ввійти в царство Боже. ⁶ Роджене від тіла - тіло, а роджене від Духа - дух. ⁷ Не дивуй ся, що глаголав тобі: Мусите ви народити ся звиш. ⁸ Дух, де хоче, дише, й голос його чуеш, та не знаєш, звідкіля виходить, і куди йде; так усякий народжений од Духа. ⁹ Озвась Никодим і каже Йому: Як може се статися: ¹⁰ Відказав Ісус і рече йому: Ти еси учитель Ізраїлів, і сього не знаєш? ¹¹ Істино, істино глаголю тобі: Що те, що знаємо, говоримо, й що бачили, свідкуємо; а свідкування нашого не приймає. ¹² Коли про земне глаголав вам, і не віруєте, як же, коли скажу вам про небесне, увіруєте? ¹³ І ніхто не зійшов на небо, тільки хто з неба зійшов, Син чоловічий, що на небі. ¹⁴ І, як Мойсей підняв угору гадюку в пустині, так мусить бути піднятий і Син чоловічий, ¹⁵ щоб кожний віруючий в Него не погиб, а мав життє вічне. ¹⁶ Так бо полюбив Бог світ, що Сина свого єдиногодав, щоб кожен, віруючий в Него, не погиб, а мав життє вічне. ¹⁷ Бо не післав Бог Сина свого на світ, щоб осудив світ, а щоб спас ся Ним світ. ¹⁸ Хто вірує в Него, не осудить ся; хто ж не вірує, уже осуджений; бо не вірував у ймя єдиногодав Сина Божого. ¹⁹ Сей же єсть суд, що світло прийшло на світ, а полюбили люде темряву більше ніж світло; були бо лихі їх учинки. ²⁰ Кожен бо, хто чинить лихе, ненавидить світло, й не йде до світла щоб не згнено вчинків його. ²¹ Хто ж робить правду, йде до світла, щоб виявились його вчинки бо в Бозі роблені. ²² Після сього пійшов Ісус і ученики Його в Юдейську землю; і там пробував з ними, й хрестив. ²³ Хрестив же й Йоан у Еноні поблизу Салима, бо води було там багато; й приходили, й хрестились. ²⁴ Ще бо не кинуто в темницю Йоана. ²⁵ Постало ж змаганнє в учеників Йоанових з Жидами про очищеннє. ²⁶ І прийшли вони до Йоана, й казали йому: Рави, той що був з тобою за Йорданом, котрому свідкував еси, ось сей хрестить і всі йдуть до Него. ²⁷ Озвась Йоан і рече: Не може чоловік прийняти нічого, коли не буде дано йому з неба. ²⁸ Самі ви мені свідкуєте, що я казав: Я не Христос, а що я посланий перед Ним. ²⁹ Хто має заручену, той жених; а друг жениха, стоячи й слухаючи його, радіщами радуєть ся голосу жениха; ся оце радість моя сповнилась. ³⁰ Той мусить рости, я ж маліти. ³¹ Хто звиш гряде, той. над усіма; хто від землі, той від землі, і від землі говорить; хто з неба гряде, той над усіма. ³² І що бачив і чув, про те й свідкує; і свідкування Його ніхто не приймає. ³³ Хто прийняв свідкування Його, той ствердив, що Бог правдивий. ³⁴ Кого бо післав Бог, той слова Божі говорить; бо не мірою дає Бог Духа. ³⁵ Отець любить Сина, і все дав у руки Йому. ³⁶ Хто вірує в Сина, той має вічне життє; а хто не вірує синові, не бачити ме життє, а гнів Божий пробував на йому.

4

¹ Як же взнав Господь, що прочули Фарисеї, що Ісус більш учеників єднає і хрестить, ніж Йоан, ² (хоч Ісус сам не хрестив, а ученики Його;) ³ то покинув Юдею, та й пійшов знов у Галилею. ⁴ Треба ж було Йому проходити через Самарію. ⁵ Приходить оце в город Самарянський, названий Сихар, поблизу хутора, що дав Яков Іосифу, синові своєму. ⁶ Була ж там криниця Яковава. Оце ж Ісус, утомившись у дорозі, сидів так на криниці; було ж коло шестої години. ⁷ Приходить жінка з Самарії начерпати води. Рече їй Ісус: Дай мені пити. ⁸ Ученики бо Його пійшли в город, щоб купити ті. ⁹ Каже ж Йому жінка Самарянка: Як се Ти, Жидовин бувши, пити просиш від мене, жінки Самарянки? Бо Жиди не сходять ся з Самарянами. ¹⁰ Озвась Ісус і рече їй: Коли б знала дар Божий і хто се говорить тобі: Дай мені пити, ти просила б Його, й дав би тобі води

живої. ¹¹ Каже Йому жінка: Добродію, і черпака не маєш, і колодязь глибокий; звідкіля ж маєш воду живу? ¹² Хиба Ти більший еси отця нашого Якова, що дав нам сей колодязь? і він сам з него пив, і сини його, й скот його. ¹³ Озвавсь Ісус і рече їй: Всякий, хто не воду сю забажає знов; ¹⁴ хто ж напеть ся води, що я дам йому, не забажає до віку; а вода, що дам йому, буде в йому жерелом воді, що тече в житте вічне. ¹⁵ Каже до Него жінка: Добродію, дай мені сієї води, щоб не жаждала, ані ходила сюди черпати. ¹⁶ Рече їй Ісус: Іди поклич чоловічка твого, та й приходь сюди. ¹⁷ Озвалась жінка і каже: Не маю чоловіка. Рече їй Ісус: Добре сказала еси, що чоловіка не маєш; ¹⁸ пять бо чоловіків мала, та й тепер которого маєш, не чоловік тобі; у сьому правду сказала еси. ¹⁹ Каже Йому жінка: Добродію, бачу, що пророк еси Ти. ²⁰ Батьки наші на сій горі поклонялись; а ви кажете, що в Єрусалимі місце, де треба поклонятися. ²¹ Рече їй Ісус: Жінко, вір мені, що прийде час, коли ні на горі сій, ані в Єрусалимі поклонятися метесь ви Отцвє. ²² Ви кланяєтесь, а чому - не знаєте; ми кланяємось, і чому - знаємо, бо спасенне від Жидів. ²³ Та прийде час, і вже єсть, що правдиві поклонники поклонять ся Отцвєві духом і правдою; Отець бо таких шукає поклоняючих ся Йому. ²⁴ Дух - Бог, і хто поклоняєть ся Йому, духом і правдою мусить поклонятися. ²⁵ Каже Йому жінка: Знаю, що Мєсія прийде (званий Христос). Як прийде Він, звістить нам усе. ²⁶ Рече їй Ісус: Се я, що глаголю тобі. ²⁷ І прийшли на се ученики його, й дивувались, що Він із жінкою розмовляє; та ніхто не сказав: Чого тобі треба? або: Про що розмовляєш із нею? ²⁸ Покинула тоді відро своє жінка, й пійшла в город, і каже людям: ²⁹ Ійдіть подивіть ся на чоловіка, котрий сказав мені все, що я зробила; чи се не Христос? ³⁰ Вийшли ж з города, й прийшли до Него. ³¹ Тим часом просили його ученики: Рави, їж. ³² Він же рече їм: Я маю їжу їсти, котрої ви не знаєте. ³³ Казали ж ученики один до одного: Хиба хто приніс Йому їсти? ³⁴ Рече їм Ісус: Моя їжа, щоб чинити волю Пославшого мене, й скінчити його діло. ³⁵ Хиба ви не кажете: Що ще чотири місяці, та й жнива прийдуть? Ось глаголю вам: Здійміть очі ваші, та погляньте на ниви, що вже пополовіли на жнива. ³⁶ І приймає жнець плату, й збирає овощу житте вічне, щоб і хто сіє радував ся, і хто жне. ³⁷ Бо у сьому слово правдиве: що инший, хто сіє, а инший, хто жне. ³⁸ Я післав вас жати, коло чого ви не працювали; инші люде працювали, а ви на працю їх увійшли. ³⁹ З города ж того багато увірувало в Него Самарян через слово жінки, свідкуючої: Що сказав мені все, що зробила. ⁴⁰ Як же прийшли до Него Самаряне, просили його зістатись у них; і зіставсь там два дні. ⁴¹ І багато більше увірувало за слово його. ⁴² А тій жінці казали: Що вже не задля твого оповідання віруємо; самі бо чули, й знаємо, що се справді Спас сьвіту Христос. ⁴³ Через два ж дні вийшов звідтіля та прийшов у Галилею. ⁴⁴ Сам бо Ісус свідкував, що пророк у своїй отчині чести не має. ⁴⁵ Як же прийшов у Галилею, прийняли його Галилейці, бачивши все, що зробив у Єрусалимі на сьвята: бо й вони ходили на сьвята. ⁴⁶ Прийшов же Ісус ізнов у Кану Галилейську, де зробив воду вином. І був один царський, котрого син нездужав у Капернаумі. ⁴⁷ Сей, почувши, що Ісус прибув із Юдеї в Галилею, прийшов до Него, й благов його, щоб пійшов та оздоровив сина його, бо мав умерти. ⁴⁸ Рече ж Ісус до него: Коли ознак та див не побачите, не увіруєте. ⁴⁹ Каже до Него царський: Господи, йди перш, ніж умре дитина моя. ⁵⁰ Рече йому Ісус: Іди, син твій живий. І увірував чоловік слову, що промовив йому Ісус, і пійшов. ⁵¹ Вже ж він ішов, зустріли його слуги його й звістали, кажучи: Що хлопчик твій живий. ⁵² Спитав же в них про годину, коли полегшало йому. І кажуть йому: Що вчора семої години покинула його горячка. ⁵³ Зрозумів же батько, що тієї самої години, котрої сказав йому Ісус: Що син твій живий; і увірував сам і весь дім його. ⁵⁴ Се знов другу

ознаку зробив Ісус, прийшовши з Юдеї в Галилею.

5

¹ Після сього було сьвято Жидівське, і прийшов Ісус у Єрусалим. ² У Єрусалимі ж коло Овечих воріт є купіль, що зветь ся по єврейська Ветезда, з п'ятьма ходниками. ³ В них лежало велике множество недужих, сліпих, кривих, сухих, що дожидали движення води. ⁴ Ангел бо певного часу спускавсь у купіль і збивав воду: хто ж первий улазив після збивання води, одужував, якою б ні мучив ся болестю. ⁵ Був же там один чоловік, що трийцять і вісім років був у недужі. ⁶ Сього побачивши Ісус лежачого, й відаючи, що довгий уже час нездужає, рече йому: Хочеш одужати? ⁷ Відповів йому недужий: Господи, чоловіка не маю, щоб, як зібеть ся вода, вкинув мене в купіль; як же прийду я, инший поперед мене влазить. ⁸ Рече йому Ісус: Устань, візьми постіль твою, та й ходи! ⁹ зараз одужав чоловік, і взяв постіль свою, та й ходив; була ж субота того дня. ¹⁰ І казали Жиди сціленому: Субота; не годить ся тобі брати постелі. ¹¹ Відказав їм: Хто оздоровив мене, той мені сказав: Візьми постіль твою, та й ходи. ¹² Питали ж його: Що то за чоловік, що сказав тобі: Візьми постіль твою, та й ходи? ¹³ Той же, що одужав, не знав, хто Він; бо Ісус відійшов геть, як народ був на місці тому. ¹⁴ Опісля знаходить його Ісус у церкві, і рече йому: Оце одужав еси; не гріши більш, щоб гіршого тобі не стало ся. ¹⁵ Пійшов чоловік, та й сповістив Жидів, що се Ісус, що оздоровив його. ¹⁶ За се гонили Ісуса Жиди й шукали його вбити, що се зробив у суботу. ¹⁷ Ісус же відказав їм: Отець мій досі робить і я роблю. ¹⁸ За се ж ще більш шукали його Жиди вбити, що не то ламле суботу, а ще й Отцем своїм зве Бога, рівним себе ставлячи Богу. ¹⁹ Озвав ся ж Ісус і рече їм: Истино, истино глаголю вам: Не може Син нічого робити від себе, коли не бачить, що Отець те робить: що бо Той робить, те й Син так само робить. ²⁰ Отець бо любить Сина, і все показує йому, що сам робить; і більш сих покаже йому діла, щоб ви дивувались. ²¹ Бо, як Отець воскрешає мертвих і оживлює, так і Син, кого хоче, оживлює. ²² Бо Отець і не судить нікого, а суд увесь дав синові, ²³ щоб усі шанували Сина, як шанують Отця. Хто не шанує Сина, не шанує Отця, що післав його. ²⁴ Истино, истино глаголю вам: Що, хто слухає слово мое і вірує Пославшому мене, має житте вічне, і на суд не прийде, а перейде від смерти в житте. ²⁵ Истино, истино глаголю вам: Що прийде час, і нині єсть, що мертві почують голос Божого, й почувши оживуть. ²⁶ Бо, як Отець має житте в собі, так дав і синові житте мати в собі, ²⁷ і власть дав йому і суд чинити; бо Він Син чоловічий. ²⁸ Не дивуйтесь сьому, бо прийде час, що в гробах почують голос його, ²⁹ і повиходять: которі добро робили, в воскресенне життя, а которі зло робили, в воскресенне суду. ³⁰ Не можу я робити від себе нічого: як чую, суджу; і суд мій праведний; бо не шукаю волі моєї, а волі пославшого мене Отця. ³¹ Коли я свідкую про себе, свідчення мое не правдиве. ³² Инший єсть, хто свідкує про мене; і я знаю, що правдиве свідчення, котре про мене свідкує. ³³ Ви посилали до Йоана, й свідкував правді. ³⁴ Я же не від чоловіка свідчення приймаю, а глаголю се, щоб ви спаслись. ³⁵ Той був світильник горючий і світучий; ви ж хотіли повеселитись на часину євітлом його. ³⁶ Я ж маю свідчення більше Йоанового: діла бо, що дав мені Отець, щоб їх скінчити, ті діла, що я роблю, свідкують про мене, що Отець мене післав. ³⁷ І пославший мене Отець сам свідкував про мене. Ані голосу його не чули ви ніколи, ані виду його не бачили; ³⁸ і слова його не маєте пробуваючого в вас; бо кого післав Він, тому ви не віруєте. ³⁹ Прослідіть писання; бо ви думаете в них житте вічне мати; й ті свідкують про мене. ⁴⁰ Та не хочете прийти до мене, щоб житте мати. ⁴¹ Чести

від людей не приймаю. ⁴² Та я спізнав вас, що любови Божої не маєте в собі. ⁴³ Я прийшов в ім'я Отця мого, і не приймаєте мене. Коли інший прийде в ім'я своє, того приймете. ⁴⁴ Як ви можете вірувати, славу один од одного приймаючи, а славу що від одного Бога, не шукаєте? ⁴⁵ Не думайте, що я обвинувачу вас перед Отцем: є хто винуватить вас: Мойсей, що на него вповаєте. ⁴⁶ Коли б ви вірували Мойсейові, вірували б мені; бо про мене той писав. ⁴⁷ Коли ж його писанням не віруєте, як моїм словам вірувати мете?

6

¹ Після сього пійшов Ісус на той бік моря Галилейського, Тивериядського, ² і йшло за Ним багато народу, бо бачили Його ознаки, що робив над недужими. ³ Зійшов же на гору Ісус, і сидів там з учениками своїми. ⁴ Була ж близько пасха, свято Жидівське. ⁵ Знявши ж Ісус очі і побачивши, що багато народу йде до Него, рече до филипа: Звідкіля купимо хліба, щоб вони попоїли? ⁶ Се ж сказав, вивідуючи його, бо сам знав, що має роботи. ⁷ Відказав Йому Филип: За двісті денаріїв хліба не стане їм, щоб кожному з них хоч трохи досталось. ⁸ Каже Йому один з учеників Його, Андрей, брат Симона Петра: ⁹ Є тут хлопець один, що мав п'ять хлібів ячних [ячмінних] та дві рибки; тільки що сього на стільки? ¹⁰ Рече ж Ісус: Заставте людей сідати. Була ж трава велика на тому місці. Посідали ж чоловіки, числом тисяч з п'ять. ¹¹ Прийнявши ж хліби Ісус, і оддавши хвалу, подав ученикам, ученики ж сидячим; так само й риби, скільки хотіли. ¹² Як же наситились, рече ученикам своїм: Позбирайте останки окрушин, щоб не пропало ніщо. ¹³ Зібрали ж і наповнили дванадцять кошів окрушин із п'яти хлібів ячних, що зосталось у тих, що їли. ¹⁴ Люде ж, бачивши, яку ознаку зробив Ісус, сказали, що се справді пророк, грядущий на сьвіт. ¹⁵ Як же постеріг Ісус, що хочуть прийти та схопити Його, щоб зробити Його царем, то пійшов ізнов на гору сам один. ¹⁶ Як же настав вечір, пійшли ученики Його над море, ¹⁷ і, ввійшовши в човен, плили на той бік моря у Капернаум. І вже стемніло, й не приходив до них Ісус. ¹⁸ А море, од великого вітру, що пурхав, піднялось. ¹⁹ Одпливши ж гоней на двадцять і п'ять або тридцять, бачать, що Ісус ходить по морю, і до човна наближують ся, і полякались. ²⁰ Він же рече їм: Се я; не лякайтесь. ²¹ Тоді радо прийняли Його в човен, і зараз човен опинивсь коло землі, куди вони прямували. ²² Назавтра народ, стоячий по тім боці моря, побачивши, що иншого човна не було там, тільки один той, у котрий ввійшли ученики Його, й що не ввійшов з учениками своїми Ісус у човен, а що самі ученики Його відчалили, ²³ инші ж човни поприходили з Тиверияди поблизу місця, де їли хліб, як хвалу оддав Господь, ²⁴ побачивши ж оце люде, що Ісуса там нема, ані учеників Його, ввійшли і вони в човни, та й прибули в Капернаум, шукаючи Ісуса. ²⁵ І, знайшовши Його на тім боці моря, сказали Йому: Рави, коли прибув еси сюда? ²⁶ Відказав їм Ісус і рече: Істино, істино глаголю вам: Шукаєте мене не тому, що бачили ознаки, а що їли хліб, та й наситились. ²⁷ Трудіть ся не для їжи погибаючої, а для їжи, що зостаєть ся в вічне життє, котру Син чоловічий вам дасть; Сього бо Отець ствердив, Бог. ²⁸ Казали ж до Него: Що нам робити, щоб чинити діла Божі? ²⁹ Відказав Ісус і рече їм: Се єсть діло Боже, щоб вірувати в Того, кого післав Він. ³⁰ Казали ж Йому: Що ж робиш Ти за ознаку, щоб виділи ми, та й вірували Тобі? що чиниш? ³¹ Батьки наші манну їли в пустині, як писано: Хліб з неба дав їм їсти. ³² Рече ж їм Ісус: Істино, істино глаголю вам: Не Мойсей дав вам хліб з неба, а Отець мій дає вам хліб з неба правдивий. ³³ Бо хліб Божий той, що сходить з неба, і життє дає сьвітові. ³⁴ Казали ж до Него: Господи, всякого часу давай нам хліб сей. ³⁵ Рече ж їм Ісус: Я хліб життєя, хто приходить до

мене, не голодувати ме, і хто вірує в мене, не жаждувати ме ніколи. ³⁶ Тільки глаголю вам, що й виділи мене, та й не віруєте. ³⁷ Усе, що дає мені Отець, до мене прийде; а хто приходить до мене, не вижену геть. ³⁸ Бо зійшов я з неба, не щоб чинити волю мою, а волю Пославшого мене. ³⁹ Се ж воля пославшого мене Отця, щоб з усього, що дав мені, не погубив я нічого, а воскресив його останнього дня. ⁴⁰ Се ж воля пославшого мене, щоб кожен, хто видить Сина й вірує в Него, мав життє вічне, і я воскресу його останнього дня. ⁴¹ Миркали [відказували] тоді Жиди про Него, що сказав: Я хліб, що зійшов з небес; ⁴² і казали: Хиба се не Ісус, син Йосифів, котрого знаємо ми батька й Матір? Як же Він каже: Що з неба зійшов я? ⁴³ Озвав ся ж Ісус і рече їм: Не миркайте між собою. ⁴⁴ Ніхто не може прийти до мене, коли Отець, пославший мене, не притягне його, й я воскресу його останнього дня. ⁴⁵ Написано в пророків: І будуть усі навчені від Бога. Тим кожен, хто чув од Отця і навчивсь, приходить до мене. ⁴⁶ Не то, щоб Отця хто видів, тільки Той, хто від Бога, Той видів Отця. ⁴⁷ Істино, істино глаголю вам: Хто вірує в мене, має життє вічне. ⁴⁸ Я хліб життя. ⁴⁹ Батьки ваші їли манну в пустині, та й повмирали. ⁵⁰ Се хліб, що з неба сходить, щоб, хто їсть Його, не вмер. ⁵¹ Я хліб живий, що з неба зійшов. Коли хто їсть сей хліб, жити ме по вік; а хліб, що я дам, се тіло мое, що я дам за життє свїту. ⁵² Змагались тоді між собою, говорячи: Як може Він дати нам тіло їсти? ⁵³ Рече ж їм Ісус: Істино, істино глаголю вам: Як не їсте тіла Сина чоловічого й не пете Його крові, не маєте життя в собі. ⁵⁴ Хто їсть тіло мое і пє мою кров, має життє вічне, і я воскресу його останнього дня. ⁵⁵ Тіло мое справді єсть їжа, а кров моя справді єсть напиток. ⁵⁶ Хто їсть тіло мое і пє кров мою, в мені пробуває, а я в йому. ⁵⁷ Як післав мене живий Отець, і я живу Отцем, так і хто їсть мене, й той жити ме мною. ⁵⁸ Се хліб, що з неба зійшов. Не як батьки ваші їли манну та й повмирали; хто їсть сей хліб, жити ме по вік. ⁵⁹ Се Він глаголав у школі, навчаючи в Капернаумі. ⁶⁰ Многі ж слухавши з учеників Його казали: Жорстоке се слово; хто може його слухати? ⁶¹ Знаючи ж Ісус сам у собі, що миркають про Него ученики Його, рече їм: Се вас блазнить? ⁶² Що ж, коли побачите Сина чоловічого, як входить туди, де перше був? ⁶³ Се дух, що оживлює; тіло не годить ся ні на що. Слова, що я глаголю вам, се дух і життє. ⁶⁴ Тільки ж є такі між вами, що не вірують. Знав бо з почину Ісус, котрі не вірують, і хто зрадить Його. ⁶⁵ І рече: Тим глаголав вам, що ніхто не може прийти до мене, коли не буде дано йому від Отця мого. ⁶⁶ Після сього багато з учеників Його пійшли назад, і вже більш з Ним не ходили. ⁶⁷ Рече ж Ісус дванайцятьом: Чи й ви хочете йти? ⁶⁸ Відказав тоді йому Симон Петр: Господи, до кого йти нам? у Тебе слова життя вічного, ⁶⁹ і ми увірували й взнали, що Ти еси Христос, Син Бога живого. ⁷⁰ Відказав їм Ісус: Хиба не я вас дванайцятьох вибрав? а один з вас діявол. ⁷¹ Говорив же про Юду Симонового Іскаріота: сей бо мав Його зрадити, один з дванайцяти.

7

¹ І ходив Ісус після сього по Галилеї; не хотів бо по Юдеї ходити, що шукали Його Жиди вбити. ² Було ж близько Жидівське свята кучок. ³ Казали ж до Него брати Його: Зійди звідсіля, та й іди в Юдею, щоб і ученики Твої виділи діла Твої, що робиш. ⁴ Ніхто бо тайно нічого не робить, шукаючи сам знаним бути. Коли таке робиш, то покажи себе свїтові. ⁵ Бо й брати Його не вірували в Него. ⁶ Рече тоді їм Ісус: Пора моя ще не прийшла; ваша ж пора всякого часу готова. ⁷ Не може свїт ненавидіти вас, мене ж ненавидить; бо я свїдкую про него, що діла його лихі. ⁸ Ви йдїть на се свята; я ще не пїйду на те свята, бо пора моя ще не сповнилась.

⁹ Се сказавши їм, зіставсь у Галилеї. ¹⁰ Як же пішли брати Його, тоді й Він пішов на сьвято, не явно, а якби потай. ¹¹ Жиди ж шукали Його в сьвято, й казали: Де Він? ¹² І було багато говірки про Него в народі: інші казали, що Він добрий; інші ж казали: Ні, а зводить народ. ¹³ Та ніхто явно не говорив про Него задля страху перед Жидами. ¹⁴ Як же було в половині сьвята, ввійшов Ісус у церкву, та й навчав. ¹⁵ І дивувались Жиди, кажучи: Як Він писання знає, не вчившись? ¹⁶ Озвав ся до них Ісус і рече: Моя наука не єсть моя, а Пославшого мене. ¹⁷ Коли хто хоче волю Його чинити, знати ме про науку, чи від Бога вона, чи я від себе глаголю. ¹⁸ Хто від себе говорить, слави своєї шукає; хто ж шукає слави Пославшого Його, Той правдивий, і неправди нема в Йому. ¹⁹ Хиба не Мойсей дав вам закон? а ніхто з вас не чинить закону. Чого шукаєте мене вбити? ²⁰ Озвавсь народ і каже: Біса маєш; хто шукає вбити Тебе? ²¹ Відказав Ісус і рече їм: Одно діло зробив я, і всі дивуетесь. ²² Мойсей дав вам обрізаннє (не, що від Мойсея воно, а від батьків); то й у суботу обрізуєте чоловіка. ²³ Коли обрізаннє приймає чоловік у суботу, щоб не був зламаний закон Мойсеїв, чого на мене ремствуєте, що всього чоловіка уздоровив у суботу? ²⁴ Не судить по виду, а праведний суд судить. ²⁵ Казали тоді деякі з Єрусалимців: Чи не се Той, що шукають убити Його? ²⁶ ось явно говорить, і нічого Йому не кажуть. Чи справді не взнали князі, що Він справді Христос? ²⁷ Тільки ж ми Його знаємо, звідкіля Він; Христос же, як прийде, ніхто не знати ме, звідкіля Він. ²⁸ Покликне тоді в церкві Ісус, навчаючи й глаголючи: І мене знаєте, й знаєте, звідкіля я! а від себе не прийшов я, єсть же правдивий Пославший мене, котрого ви не знаєте. ²⁹ Я ж знаю Його, бо я від Него; й Той мене післав. ³⁰ Шукали тоді, щоб схопити Його, та ніхто не зняв на Него руки, бо ще не прийшла година Його. ³¹ Многі ж з народу увірували в Него, й казали: Що, як прийде Христос, чи більш сих ознак робити ме, які Сей зробив? ³² Почули Фарисеї, що народ поговорював таке про Него, й післали Фарисеї та архиереї слуги, щоб схопити Його. ³³ Рече їм тоді Ісус: Ще малий час я з вами, й пійду до Пославшого мене. ³⁴ Шукати мете мене, та й не знайдете; й де я, ви не зможете прийти. ³⁵ Казали тоді Жиди між собою: Куди Він хоче йти, що ми не знайдемо Його? Чи не між розсипаних Геленян хоче йти та навчати Геленян? ³⁶ Що се за слово, що каже: Шукати мете мене, та й не знайдете? і: Де я, ви не можете прийти? ³⁷ В останній же великий день сьвята став Ісус, та й покликнув, глаголючи: Коли хто жаждує, нехай прийде до мене, та й пе. ³⁸ Хто вірує в мене, як рече писанне, ріки води живої з черева його потечуть. ³⁹ Се ж глаголав про Духа, що мають прийняти віруючі в Него; ще бо не був (на них) Дух сьвятий, бо Ісус ще не прославив ся. ⁴⁰ Многі ж з народу, почувши се слово, сказали: Се справді пророк, ⁴¹ інші казали: Чи з Галилеї ж Христу приходити? ⁴² Чи не глаголе ж писаннє, що з насіння Давидового й з Витлеема села, де був Давид, Христос прийде? ⁴³ Тоді повстало розділеннє в народі через Него. ⁴⁴ Деякі ж з них хотіли схопити Його; тільки ж ніхто не зняв на Него рук. ⁴⁵ Прийшли тоді слуги до архиереїв та Фарисеїв, і казали їм вони: Чом не привели Його? ⁴⁶ Відказали слуги: Ніколи так не говорив чоловік, як Сей чоловік. ⁴⁷ Відказали тоді їм Фарисеї: Чи й вас не зведено? ⁴⁸ Хиба хто з князів увірував у Него, або з Фарисеїв? ⁴⁹ А сей народ, що не знає закону, проклятий. ⁵⁰ Каже Никодим до них, котрий приходив у ночі до Него, будши один з них: ⁵¹ Чи закон наш судить чоловіка, коли не вислухає його перше й не знає, що робить? ⁵² Озвались вони й казали йому: Чи й ти з Галилеї еси? Пошукай і подивись, що пророк з Галилеї не встає. ⁵³ пішов кожен до дому свого.

8

¹ Ісус же пішов на гору Оливну. ² Вранці ж ізнов прийшов у церкву, і всі люде приходили до Него; й сівши навчав їх. ³ Приводять же письменники та Фарисеї до Него жінку, схоплену в перелюбі, і, поставивши її посередині, ⁴ кажуть Йому: Учителю, сю жінку схоплено в перелюбі, на самому вчинку. ⁵ В законі ж Мойсей нам звелів таких каменувати; Ти ж що кажеш? ⁶ Се ж казали, спокушуючи Його, щоб мали чим винувати Його. Ісус же, схилившись до долу, писав пальцем по землі. ⁷ Як же не переставали питати Його, піднявшись рече до них: Хто з вас без гріха, нехай первий кине камінь на неї. ⁸ І, знов, схилившись до долу, писав по землі. ⁹ Вони ж, почувши й докорені совістю, вийшли один за одним, почавши від старших та аж до останніх; і воетавсь один Ісус та жінка, стоячи посередині. ¹⁰ Піднявши ся ж Ісус і нікого не бачивши, тільки жінку, рече їй: Жінко, де ж ті винувателі твої? ніхто тебе не осудив? ¹¹ Вона ж каже: Ніхто, Господи. Рече ж їй Ісус: І я тебе не суджу; йди, і більш не гріши. ¹² Знов же промовляв їм Ісус, глаголючи: Я світло світу. Хто йде слідом за мною, не ходити ме в темряві, а мати ме світло життя. ¹³ Казали тоді Йому Фарисеї: Ти про себе свідкуєш; свідчення Твоє неправдиве. ¹⁴ Озвавсь Ісус і рече їм: Хоч я свідкую про себе, правдиве свідчення моє; бо я знаю, звідкіля а прийшов, і куди йду. ¹⁵ Ви по тілу судите; я не суджу нікого. ¹⁶ Коли яс я суджу, суд мій правдивий; бо я не один, а я й.пославший мене Отець. ¹⁷ І в законі ж вашому написано, що двох людей свідчення правдиве. ¹⁸ Я свідкую про себе, й свідкує про мене пославший мене Отець. ¹⁹ Казали тоді Йому: Де Отець Твій? Відказав Ісус: Ні мене не знаєте, ні Отця мого. Коли б мене знали, й Отця мого знали б. ²⁰ Такі слова промовив Ісус у скарбниці, навчаючи в церкві; і ніхто не хапав Його; бо ще не прийшла година Його. ²¹ Рече їм тоді знов Ісус: Я йду, й шукати мете мене, і в гріхах ваших Куди ж я йду, ви не можете йти. ²² Сказали тоді Жиди: Чи не вбе Він себе, що каже: Куди я йду, ви не можете йти? ²³ І рече їм: Ви од нижнього, я од вишнього; ви од світу сього, я не од світу сього. ²⁴ Тим я сказав вам, що повмираєте в гріхах ваших: коли бо не увіруєте, що се я, повмираєте в гріхах ваших. ²⁵ Казали тоді Йому: Хто Ти еси? І рече їм Ісус: Той, що з почину, яв і глаголю вам. ²⁶ Багато маю про вас глаголати й судити; тільки ж Пославший мене правдивий; і я, що чув від Него, се глаголю в світі. ²⁷ Не розуміли, що про Отця їм глаголе. ²⁸ Рече ж їм Ісус: Як знесете вгору Сина чоловічого, тоді зрозумієте, що се я, і що від себе не роблю нічого; тільки, як навчив мене Отець мій, так глаголю. ²⁹ І Пославший мене - зо мною; не оставив мене одного Отець; бо я робото всякого часу, що подобавть ся Йому. ³⁰ Як се Він промовляв, многі увірували в Него. ³¹ Рече тоді Ісус до Жидів, що увірували Йому: Коли пробувати мете у слові моєму, справді ви ученики мої будете, ³² і зрозуміте правду, й правда визволить вас. ³³ Відказали Йому: Ми насінне Авраамове, й ні в кого не були в неволі ніколи. Як же Ти говориш, що вільні будете? ³⁴ Відказав їм Ісус: Істино, істино глаголю вам: Що всякий, хто робить гріх, невільник гріха. ³⁵ Невільник же не пробував в дому до віку, Син пробував до віку. ³⁶ Коли ж Син визволить вас, справді вільними будете. ³⁷ Знаю, що ви насіннв Авраамове; та шукаете вбити мене, бо слово моє не містить ся в вас. ³⁸ Я, що видів ув Отця мого, глаголю; а ви, що виділи в отця вашого, робите. ³⁹ Озвались вони й казали Йому: Отець наш Авраам. Рече їм Ісус: Коли б ви діти Авраамові були, діла Авраамові робили б. ⁴⁰ Тепер же шукаете вбити мене, чоловіка, що вам правду глаголав, котру чув я від Бога. Сього Авраам не робив. ⁴¹ Ви робите діла отця вашого. Казали тоді Йому: Ми не з перелюбу родились: одного Отця маємо, Бога. ⁴² Рече ж їм Ісус: Коли б Бог отець ваш був, любили б ви

мене; бо я від Бога вийшов і приходжу, бо не від себе прийшов я, а Він мене післав. ⁴³ Чом бесіди моєї не розумієте? Бо не можете слухати слова мого. ⁴⁴ Ви від отця диявола, й хотіння отця вашого диявола хочете робити. Той був душогубцем з почину; й в правді не встояв; бо нема правди в йому. Коли говорить брехню, із свого говорить; бо він брехун і отець її. ⁴⁵ А що я правду глаголю, не віруєте мені. ⁴⁶ Хто з вас докорить мені за гріх? Коли ас правду глаголю, чому ви не віруєте мені? ⁴⁷ Хто від Бога, слова Божі слу. хав. Тому ви не слухаєте, що ви ве від Бога. ⁴⁸ Озвались тоді Жиди, й казали йому: Чи недобре ми кажемо, що Самарянин еси Ти, і біса маєш? ⁴⁹ Відказав Ісус: Я біса не маю, а шаную Отця мого; ви ж не шануете мене. ⁵⁰ Я ж не шукаю моєї слави; єсть, хто шукає й судить. ⁵¹ Істино, істино глаголю вам: Коли хто слово моє хоронити ме, смерти не побачить по вік. ⁵² Казали тоді йому Жиди: Тепер ми знаємо, що Ти біса маєш. Авраам умер і пророки, а Ти кажеш: Коли хто слово моє хоронити ме, не вкусить смерти по вік. ⁵³ Хиба Ти більший еси, ніж отець наш Авраам, що вмер? І пророки повмирили. Ким Ти себе робиш? ⁵⁴ Відказав Ісус: Коди я прославляю себе, слава моя ніщо. Єсть Отець мій, що прославляє мене, про котрого ви кажете, що Він Бог ваш. ⁵⁵ Не пізнали його; я ж знаю його. А коли я скажу, що не знаю його, буду подобний вам ложник. Ні, знаю його, й слово його хорону. ⁵⁶ Авраам, отець ваш, рад був видіти день мій; та він увидів, і зрадів. ⁵⁷ Казали тоді Жиди до Него: Не маєш пятидесяти років ще, і Авраама видів еси? ⁵⁸ Рече їм Ісус: Істино, істино глаголю вам: Перш ніж Авраамові бути, я був. ⁵⁹ Брали тоді камінне, щоб кидати на Него; Ісус же сховав ся, і вийшов з церкви, пройшовши посеред них, і дійшов так мимо.

9

¹ І, йдучи мимо, побачив чоловіка, сліпого зроду. ² І спитали в Него ученики його, говорячи: Рави, хто згрішив: він, чи родителі його, що сліпим родив ся. ³ Відказав Ісус: Ні він не згрішив, ні родителі його, тільки щоб явилися діла Божі на йому. ⁴ Мені треба робити діла Пославшого мене, поки дня: прийде ніч; тоді ніхто не зможе робити. ⁵ Доки я в світі, я світло світові. ⁶ Се промовивши, плюнув на землю, і зробив грязиво з слини, та й помазав грязивом очі еліпому, ⁷ і рече йому: Иди, вмий ся в купелі Силоамській (що перекладом: Посланий). Пійшов же і вмивсь, та й прийшов видючий. ⁸ Сусіди ж, що виділи його перше, що був сліпий, казали: Чи се не той, що сидів та просив? ⁹ Інші казали: Що се той; а другі: Що похожий на него. Він же каже: Що се я. ¹⁰ Казали тоді йому: Як відкрив твої очі? ¹¹ Відказав він, і каже: Чоловік, званий Ісус, зробив грязиво, й помазав мої очі, і рече мені: Иди до Силоамської купелі та вмий ся. Пійшовши ж і вмившись, прозрів я. ¹² Казали тоді йому: Де Він? Каже: Не знаю. ¹³ Приводять його до Фарисеїв, колись сліпого. ¹⁴ Була ж субота, як грязиво зробив Ісус, і відкрив його очі. ¹⁵ Знов же питали його Фарисеї, як прозрів. Він же казав їм: Грязиво положив на очі мої, а я вмивсь, та й бачу. ¹⁶ Казали тоді деякі з Фарисеїв: Сей чоловік не від Бога, бо суботи не хоронить. Інші казали: Яв може чоловік грішний такі ознаки робити? І була незгода між ними. ¹⁷ Кажуть еліпому знов: Ти що кажеш про Него, що відкрив твої очі? Він же сказав: Що Він пророк. ¹⁸ Не увірували ж Жиди про него, що сліпим був і прозрів, аж доки покликали родителів самого прозрівшого. ¹⁹ І питали їх, кажучи: Чи се син ваш, про котрого ви кажете, що сліпим родив ся? як же тепер бачить? ²⁰ Відказали їм родителі його, й казали: Знаємо, що син наш, і що сліпим родив ся; ²¹ як же тепер бачить, не знаємо; або хто відкрив його очі, ми не знаємо. Він зріст має, його спитайте; сам про себе нехай говорить. ²² Се казали родителі його, бо боялись Жидів; уже бо постановили Жиди, щоб, коли

хто Його визнає Христом, того вилучити із школи. ²³ Тим родителі його казали: Що зріст має, його питайте. ²⁴ Покликали тоді вдруге чоловіка, що був сліпим, і сказали йому: Дай славу Богу; ми знаємо, що чоловік сей грішний. ²⁵ Озвав ся ж той, і сказав: Чи грішний, не знаю; одно знаю, що, сліпим будши, тепер бачу. ²⁶ Сказали ж йому знов: Що зробив тобі? як одкрив очі твої? ²⁷ Відказав їм: Я сказав вам уже, й ви чули. Чого знов хочете чути? Хіба й ви хочете Його учениками бути? ²⁸ Налаяли його тоді, і казали: Ти ученик Його, ми ж Мойсейові ученики. ²⁹ Ми знаємо, що Мойсейові глаголав Бог; Сього ж не знаємо, звідкіля Він. ³⁰ Озвавсь чоловік, і каже їм: Тим воно й дивно, що ви не знаєте, звідкіля Він, а відкрив очі мої. ³¹ Ми ж знаємо, що грішників Бог не слухав; хто ж побожний та волю Його чинить, того слухав. ³² Од віку не чувано, щоб одкрив хто очі зроду сліпому. ³³ Коли б Сей не був від Бога, не міг би робити нічого. ³⁴ Озвались і казали йому: У гріхах ти родивсь увесь, і ти навчаш нас? Та й вигнали його геть. ³⁵ Почув Ісус, що вигнали його геть, і, знайшовши його, сказав йому: Ти віруєш у Сина Божого? ³⁶ Озвав ся той, і сказав: Хто Він, Господи, щоб увірував я в Него? ³⁷ Рече ж йому Ісус: І видів еси Його, й хто говорить з тобою, се Він. ³⁸ Він же каже: Вірую, Господи, та й поклонивсь йому. ³⁹ І рече Ісус: На суд я в світ сей прийшов, щоб которі не бачять, почали бачити, й щоб которі бачать, сліпими робились. ⁴⁰ І почувли се деякі з Фарисеїв, що були з Ним, і казали йому: То й ми сліпі? ⁴¹ Рече їм Ісус: Коли б сліпі були, не мали б гріха; тепер же кажете: Що бачимо; тим гріх ваш остаєть ся.

10

¹ Істино, істино глаголю вам: Хто не виходить дверима в кошару, а перелазить де инде, той злодій і розбійник. ² Хто ж увиходить дверима, той пастир вівцям. ³ Тому воротар одчиняв, і вівці голосу його слухають, і свої вівці кличе по імени, і виводить їх. ⁴ Яв вижене вівці свої, йде поперед них, а вівці йдуть слідом за ним, бо знають голос його. ⁵ За чужим же не пійдуть, а втікати муть од него, бо не знають голосу чужих. ⁶ Сю приповість сказав їм Ісус, вони ж не зрозуміли, що се було, про що глаголав їм. ⁷ Тоді знов рече їм Ісус: Істино, істино глаголю вам: Що я двері вівцям. ⁸ Всі, скільки прийшло їх перше мене, злодії і розбійники; тільки ж не послушали їх вівці. ⁹ Я - двері: мною коли хто ввійде, спасеть ся, і входитьи ме, й виходити ме, і знайде пашу. ¹⁰ Злодій не приходить, як тільки щоб украсти, і вбити, й погубити. Я прийшов, щоб житте мали, й надто мали. ¹¹ Я пастир добрий: пастир добрий душу свою кладе за вівці. ¹² Наймит же й хто не пастир, що не його вівці, бачить вовка йдучого, та й кидав вівці, та й утівав; а вовк хапа їх, і розсипав вівці. ¹³ Наймит же втівав, бо він наймит, і не журить ся про вівці. ¹⁴ Я пастир добрий, і знаю моїх, і знають мене мої. ¹⁵ Яко ж знає мене Отець, так і я знаю Отця, і душу мою кладу за вівці. ¹⁶ І інші вівці маю, що не сієї кошари; і тих я мушу привести, й голос мій почують, і буде одно стадо, й один пастир. ¹⁷ За те Отець мене любить, що я кладу душу мою, щоб знов прийняти її. ¹⁸ Ніхто не бере її від мене, а я кладу її від себе. Маю власть положити її, і маю власть знов прийняти її. Сю заповідь прийняв я від Отця мого. ¹⁹ Постала тоді знов незгода між Жидами за слова сі. ²⁰ Казали ж многі з них: Біса має і божеволіє; чого ви Його слухаєте? ²¹ Інші казали: Се слова не биснуватого. Хіба біс може сліпим очі відкривати? ²² Були ж поновини в Єрусалимі, і зима була. ²³ І ходив Ісус до церкви у Соломоновім ходнику. ²⁴ Обступили тоді Його Жиди, й казали йому: Доки нас морочити меш? Коли Ти Христос, скажи нам явно. ²⁵ Відказав їм Ісус: Я казав вам, та й не віруєте. Діла, що я роблю в ім'я Отця мого, сі свідкують про мене. ²⁶ Та ви

не віруєте, бо ви не з овець моїх, як я казав вам. ²⁷ Вівці мої голосу мого слухають, і я знаю їх, і вони йдуть слідом за мною. ²⁸ І я життя вічне даю їм; і не погинуть до віку, й не вихопить їх ніхто з рук моїх. ²⁹ Отець мій, що дав мені, більший усіх, і ніхто не здоліє вихопити їх із рук Отця мого. ³⁰ Я і Отець одно. ³¹ Брали тоді знов камінне Жиди, щоб каменувати Його. ³² Озавсь до них Ісус: Багато добрих діл явив я від Отця мого. За которе з тих діл каменуєте мене? ³³ Відказали йому Жиди, говорячи: За добре діло не каменуємо Тебе, а за хулу, і що Ти, чоловіком будши, робиш себе Богом. ³⁴ Озавсь до них Ісус: Хиба не написано в законі вашому: Я сказав, ви боги? ³⁵ Коли тих назвав богами, до кого слово Боже було, та й не може поламатись писанне, ³⁶ то як же про Того, кого Отець осьвятив і післав у світ, ви кажете: Що хулиш, бо сказав: Я Син Божий? ³⁷ Коли я не роблю діл Отця мого, не йміть віри мені. ³⁸ Коли ж роблю, а ви мені не віруєте, то ділам віруйте, щоб ви знали й вірували, що в мені Отець, і я в Йому. ³⁹ Шукали тоді знов Його схопити, та вхилився од рук їх, ⁴⁰ та й пішов ізнов на той бік у те місце, де Йоан перше хрестив, та й пробував там. ⁴¹ І многі приходили до Него, й казали: Що Йоан ніякої ознаки не зробив, усе ж, що Йоан казав про сього чоловіка, правда була. ⁴² І увірували там многі в Него.

11

¹ Був же один, що нездужав Лазар з села Марії та Марти, сестри її. ² Була ж се Марія, що намастила Господа миром і обтерла ноги Його волосsem своїм, котрої брат Лазар нездужав. ³ Післали тоді сестри до Него, кажучи: Господи, ось той, що Ти любиш, нездужає. ⁴ Почувши Ісус, рече: Ся болість не на смерть, а про славу Божу, щоб прославивсь Син Божий через неї. ⁵ Любив же Ісус Марту, й сестру її, і Лазаря. ⁶ Як же почув, що нездужав, тоді zostавсь у тому місці, де був, ще два дні. ⁷ Після того ж рече ученикам: Ходім знов у Юдею. ⁸ Кажуть Йому ученики: Рави, тепер шукали Тебе Жиди каменувати, й знов ійдеш туди! ⁹ Відказав Ісус: Хиба не дванайцять годин у дні? Коли хто ходить удень, не спотикаєть ся, бо світло сьвіта сього бачить. ¹⁰ Коли ж хто ходить поночі, спотикаєть ся, бо нема сьвітла в йому. ¹¹ Се промовив, і після того рече їм: Лазар, друг наш, заснув; та я пійду, щоб розбудити його. ¹² Казали тоді ученики Його: Господи, коли заснув, то й одужав. ¹³ Говорив же Ісус про смерть його; вони ж думали, що про спочинок сонний каже. ¹⁴ Тоді ж рече їм Ісус явно: Лазар умер. ¹⁵ І я радуюсь задля вас, що не був там, щоб ви увірували. Та ходімо до него. ¹⁶ Рече тоді Тома, на прізвище Близняк, товаришам ученикам: Ходімо й ми, щоб умерти з Ним. ¹⁷ Прийшовши тоді Ісус, застав його, що він чотири дні вже у гробі. ¹⁸ Була ж Витанія поблизу Єрусалиму, гоней на п'ятдесят. ¹⁹ І багато Жидів поприходило до Марти та Марії, щоб розважати їх по братові їх. ²⁰ Марта ж, як почувла, що Ісус прийшов, вибігла назустріч Йому; Марія ж сиділа в хаті. ²¹ Каже тоді Марта до Ісуса: Господи, коли б був еєи тут, брат мій не вмер би. ²² Тільки ж і тепер знаю, що, чога попросиш у Бога, даєш Тобі Бог. ²³ Рече їй Ісус: Воскресне брат твій. ²⁴ Каже Марта до Него: Я знаю, що воскресне у воскресенню останнього дня. ²⁵ Рече їй Ісус: Я воскресенне і житте. Хто вірує в мене, коли й умре, жити ме. ²⁶ всякий, хто живе й вірує в мене, не вмере по вік. Чи віруєш сьому? ²⁷ Каже йому: Так, Господи, я увірувала, що Ти еси Христос, Син Божий, грядущий на світ. ²⁸ І, се промовивши, пійшла та й поклонила Марию, сестру свою, нишком, кажучи: Учителю прийшов, і кличе тебе. ²⁹ Вона ж, як почувла, встає хутко, і йде до Него. ³⁰ Ще ж не прийшов у село Ісус, а був на місці, де зустріла Його Марта. ³¹ Тоді Жиди, що були з нею в хаті та розважали її, побачивши Марию, що хутко встала та вийшла, пійшли за нею,

кажучи: Що йде до гробу, щоб плакати там. ³² Марія ж, як прийшла, де був Ісус, й побачила Його, то впала в ноги Йому, кажучи до Него: Господи, коли б був еси тут, не вмер би брат мій. ³³ Ісус же, як побачив її, що плаче, і прийшовших з нею Жидів, що плачуть, засмутився духом, і зворушився, ³⁴ і рече: Де положили його? Кажуть Йому: Господи, йди та подивись. ³⁵ І заплакав Ісус, ³⁶ Казали тоді Жиди: Ось як Він любив його! ³⁷ Деякі ж з них казали: Чи не міг Сей, що відкрив очі сліпому, зробити, щоб і він не вмер? ³⁸ Тоді Ісус, зітхнувши знов у собі, пішов до гробу. Була ж печера, й камінь лежав на ній. ³⁹ Рече Ісус: Зніміть каменя. Каже Йому сестра умершого Марта: Господи, уже смердить; чотири бо дні йому. ⁴⁰ Рече їй Ісус: Чи не казав я тобі, що, коли вірувати меш, побачиш славу Божу? ⁴¹ Зняли тоді каменя, де положено мерця. Ісус же звів очі вгору, і рече: Отче, дякую Тобі, що почув еси мене. ⁴² Я ж знав, що всякого часу мене чуєш, тільки задля народу, що навколо стоїть, сказав, щоб увірували, що Ти мене післав. ⁴³ се промовивши, покликнув голосом великим: Лазаре, вийди! ⁴⁴ І вийшов мерць з завязаними в полотно ногами й руками, й лице його хусткою було завязане. Рече їм Ісус: Розв'яжіть його й пустіть, нехай іде. ⁴⁵ Тоді многі з Жидів, що поприходили до Марії, і виділи, що зробив Ісус, увірували в Него. ⁴⁶ Деякі ж з них пішли до Фарисеїв, та й казали їм, що зробив Ісус. ⁴⁷ Зібрали тоді архиереї та Фарисеї раду, і казали: Що нам чинити? бо сей чоловік багато робить ознак. ⁴⁸ Коли оставимо Його так, усі увірують Него; й придуть Римляне, та й заберуть у нас і місце і нарід. ⁴⁹ Один же з них, Каяфа, будши архиереєм року того, каже їм: Ви не знаєте нічого, ⁵⁰ і не думаете, що лучче нам, щоб один чоловік умер за людей, а не ввесь народ загинув. ⁵¹ Се ж не від себе промовив, а будши архиереєм того року, пророкував, що має Ісус умерти за людей, ⁵² і не тільки за людей, а щоб і діти Божі розсіпані зібрати в одно. ⁵³ З того ж дня нарадились, щоб убити Його. ⁵⁴ Ісус же більш не ходив явно по Юдеї, а пішов звідтіля в землю близько пустиш, у город званий Ефрем, і там пробував із учениками своїми. ⁵⁵ Була ж близько пасха Жидівська; і йшло багато в Єрусалим із сіл перед пасхою, щоб очищати себе. ⁵⁶ Шукали тоді Ісуса, й говорили між собою, стоячи в церкві: Як вам здаєть ся? чи не прийде на сьвято? ⁵⁷ Дали ж і архиереї і Фарисеї наказ, щоб, як хто знати ме, де Він, то щоб схопити Його.

12

¹ Тоді Ісус, шостого дня перед пасхою, прийшов у Витанию, де був Лазар, що був умер, котрого воскресив із мертвих. ² Зробили тоді Йому вечерю там, і Марта послугувала. Лазар же був один із тих, що сиділи за столом. ³ Марія ж, узявши литру мира нардового, правдивого, предорогого, намастила ноги Ісусу, та й обтерла волоссем своїм ноги Його; господа ж повна була духу від мира. ⁴ Каже тоді один з учеників Його, Юда Симонів Іскаріоцький, що мав Його зрадити. ⁵ Чому мира сього не продано за триста денарій та не роздано вбогим? ⁶ Сказав же се не того, що про вбогих дбав, а що злодій був, і скриньку мав, і, що вкидано, носив. ⁷ Рече тоді Ісус: Остав її; на день похорону мого приховала се. ⁸ Вбогих бо маєте всякого часу з собою, мене ж не всякого часу маєте. ⁹ Довідалось же багато народу з Жидів, що Він там, і поприходили не задля Ісуса одного, а щоб і Лазаря побачити, котрого воскресив із мертвих. ¹⁰ Нарadили ся ж архиереї, щоб і Лазаря вбити; ¹¹ бо многі через него приходили від Жидів, та й увірували в Ісуса. ¹² Назавтра багато народу, поприходивши на сьвято, почувши, що Ісус йде в Єрусалим, ¹³ побрали вітте пальмове, та й вийшли назустріч Йому, покликуючи: Осанна! благословен грядущий в ім'я Господне, Цар Ізраїлів! ¹⁴ Знайшовши ж

Ісус ося, сів на него, як написано: ¹⁵ Не лякайся, дочко Сионська! ось твій Цар іде, сидючи на молодому ослі. ¹⁶ Сього ж не зрозуміли ученики Його спершу; тільки, як прославивсь Ісус, тоді згадали, що се про Него писано, й що се зробили Йому. ¹⁷ Свідкував же народ, що був із Ним, як Лязаря викликав із гробу й воскресив Його з мертвих. ¹⁸ Тим і зустрів Його народ, бо чув, що Він зробив сю ознаку. ¹⁹ Фарисеї ж казали між собою: Бачите, що не вдієте нічого? ось увесь світ за Ним пійшов! ²⁰ Були ж деякі Геленяне між тими, що поприходили, щоб поклонитись у сьвято. ²¹ Сі ж приступили до Филипа, що був з Витсаїди Галилейської, кажучи: Добродію, хочемо Ісуса видіти. ²² Приходить Филип і каже Андрееві, а знов Андрей та Филип кажуть Ісусові. ²³ Ісус же відказав їм, говорячи: Прийшла година, щоб прославився Син чоловічий. ²⁴ Істино, істино глатоло вам: Коли зерно пшеничне, впавши на землю, не вмере, то одно зостаєть ся; коли ж умре, то багато овощу приносить. ²⁵ Хто любить душу свою, погубить її; а хто ненавидить душу свою в світї сьому, на вічне життя збереже її. ²⁶ Коли мені служить хто, нехай іде слідом за мною; і де я, там і слуга мій буде. І коли хто мені служить, пошанує Його Отець. ²⁷ Тепер же душа моя стрівожилась, і що мені казати? Отче, спаси мене від години цієї; тільки ж для сього прийшов я на годину сю. ²⁸ Отче, прослав ім'я Твое! Зійшов тоді голос із неба: І прославив, і знов прославлю. ²⁹ Народ же, що стояв і чув, казав, що грім загремів. Інші казали: Ангел Йому говорив. ³⁰ Озвавсь Ісус і рече: Сей голос роздався не ради мене, а ради вас. ³¹ Тепер суд сьвіту сьому: тепер князь сьвіту сього проженеть ся геть. ³² І я, як буду піднятий від землі, всіх притягну до себе. ³³ Се ж глаголав, означуючи, якою смертю має вмерти. ³⁴ Озвавсь до Него народ: Ми чули з закону, що Христос пробує вас по вік: як же Ти кажеш, що треба угору піднятися Синові чоловічому? Хто се Син чоловічий? ³⁵ Рече ж їм Ісус: Ще малий час світло з вами. Ходіть, доки світло маєте, щоб темрява вас не захопила; а хто ходить у темряві, не знає, куди йде. ³⁶ Доки світло маєте, віруйте в світло, щоб синами світла стали ся. Се промовив Ісус, і пійшовши, заховавсь од них. ³⁷ Хоч стільки ознак зробив перед ними, не увірували в Него, ³⁸ щоб слово Ісаїї пророка справдилось, котрий промовив: Господи, хто вірував тому, що чув од нас? і рама Господне кому відкрилось? ³⁹ Тим не змогли вірувати, що знов глаголе Ісаїя: ⁴⁰ Засліпив очі їх і закаменив серце їх, щоб не бачили очима, ні розуміли серцем, і не обернулись, і я не сцілив їх. ⁴¹ Се промовив Ісаїя, як видів славу Його й глаголав про Него. ⁴² Однак ж з князів многі увірували в Него, та задля Фарисеїв не визнавали, щоб не вилучено їх із школи. ⁴³ Любили бо славу чоловічу більш, ніж славу Божу. ⁴⁴ Ісус же покликнув, і рече: Хто вірує в мене, не в мене вірує, а в Пославшого мене. ⁴⁵ І хто видить мене, видить Пославшого мене. ⁴⁶ Я світлом у світї прийшов, щоб усякий, хто вірує в мене, в темряві не пробував. ⁴⁷ І коли хто слухав слова мої, та й не вірує, я не суджу його; бо я прийшов, не щоб судити світ, а щоб спасти світ. ⁴⁸ Хто цураєть ся мене, й не приймає словес моїх, має собі суддю: слово, що я глаголав, воно судити ме його останнього дня. ⁴⁹ Бо я не від себе глаголав, а пославший мене Отець, Він мені заповідь дав, що промовляти і що глаголати. ⁵⁰ І я знаю, що Його заповідь життя вічне. Що ж промовляю я, яко ж глаголав мені Отець, так промовляю.

13

¹ Перед сьвятом же пасхи, знаючи Ісус, що прийшла Його година, щоб зійти з сьвіту сього до Отця, - любивши своїх, що були в світї, до кінця любив їх. ² І по вечері, як диявол уже вкинув у серце Юди Симонового Іскаріоцького, щоб Його

зрадив, ³ значучи Ісус, що все дав Йому Отець у руки, й що від Бога вийшов, і до Бога йде, ⁴ устає зза вечері і скидає одяжу; і, взявши рушник, підперезавсь. ⁵ Після того налив води в умивальницю, та й почав обмивати ноги ученикам та обтирати рушником, котрим був підперезаний. ⁶ Приводить же до Симона Петра, й каже Йому той: Господи, Ти обмиваєш ноги мої? ⁷ Відказав Ісус, і рече Йому: Що я роблю, ти не знаєш тепер, зрозумієш же опісля. ⁸ Каже Йому Петр: Не мити меш ніг моїх до віку. Відказав йому Ісус: Як не обмию тебе, не мати меш часті зо мною. ⁹ Каже Йому Симон Петр: Господи, не тільки ноги мої, та й руки й голову. ¹⁰ Рече йому Ісус: Обмитому не треба, як тільки ноги мити, а чистий увесь. І ви чисті, та не всі. ¹¹ Знав бо зрадника свого; тим і сказав: Не всі ви чисті. ¹² Як же пообмивав ноги їх і взяв одяжу свою, сівши знов, рече їм: Чи знаєте, що зробив я вам? ¹³ Ви звете мене Учителем і Господем, і добре кажете, се бо я. ¹⁴ Коли ж я помив вам ноги, Господь і Учитель, то й ви повинні один одному обмивати ноги. ¹⁵ Приклад бо дав вам, і як я зробив вам, і ви робіть. ¹⁶ Істино, істино глаголю вам: Не єсть слуга більший пана свого, ані посланець більший пославшого його. ¹⁷ Коли се знаєте, то блаженні ви, воли робити мете се. ¹⁸ Не про всіх вас глаголю: я знаю кого вибрав; та щоб писанне справдилось: Хто їсть зо мною хліб, підняв на мене п'яту свою. ¹⁹ Від нині глаголю вам, перше ніж стало ся, щоб, як станеть ся, увірували, що се я, ²⁰ Істино, істино глаголю вам: Хто приймає, коли я кого пішлю, мене приймає; а хто мене приймає, приймає Пославшого мене. ²¹ Се промовивши Ісус, зворушив ся духом, і свідкував і рече: Істино, істино глаголю вам, що один із вас ізрадить мене. ²² Ззирались тоді між собою ученики, сумніваючись, про кого Він говорить. ²³ Був же за столом один із учеників Його на лоні Ісусовім, котрого любив Ісус. ²⁴ Сьому кивнув Симон Петр, щоб спитав, хто б се був, про кого говорить. ²⁵ Пригорнувшись той до грудей Ісусових, каже Йому: Господи, хто се? ²⁶ Відказав Ісус: Той, кому я, умочивши кусок, подам. І, вмочивши кусок, дав Юді Симонову Іскаріоцькому. ²⁷ А за куском увійшов тоді в него сатана. Рече ж йому Ісус: Що робиш, роби швидко. ²⁸ Сього не зрозумів ніхто, що сиділи за столом, проти чого сказав йому. ²⁹ Деякі бо думали, - яко ж бо скриньку мав Юда, - що каже йому Ісус: купи, що треба нам про сьвято; або, щоб що дав убогим. ³⁰ Узнявши ж він кусок, зараз вийшов; була ж ніч. ³¹ Як же вийшов, рече Ісус: Тепер прославив ся Син чоловічий, й Бог прославив ся в Йому. ³² Коли Бог прославив ся в Йому, то Бог прославить і Його в собі, і скоро прославить Його. ³³ Дітки! ще короткий час я з вами. Шукати мете мене, і яко ж казав я Жидам: Що, куди йду я, ви не можете йти, і вам глаголю тепер. ³⁴ Заповідь нову даю вам: щоб любили один одного. Як я любив вас, щоб і ви любили один одного. ³⁵ По сьому знати муть усі, що ви мої ученики, коли любов мати мете один до одного. ³⁶ Рече Йому Симон Петр: Господи, куди йдеш? Відказав йому Ісус: Куди йду, не можеш тепер за мною йти; опісля ж пійдеш за мною. ³⁷ Каже Йому Петр: Господи, чому не можу за Тобою йти тепер? Душу мою за Тебе положу. ³⁸ Відказав йому Ісус: Душу твою за мене положиш? Істино, істино глаголю тобі: не запіє півень, доки мене відречеш ся тричі.

14

¹ Нехай не трівожить ся серце ваше. Віруйте в Бога і в мене віруйте. ² В дому Отця мого осель багато. Коли б ні, сказав би вам: Йїду наготовити місце вам. ³ І, як пійду та наготовлю вам місце, знов приїду й прийму вас до себе, щоб де я, і ви були. ⁴ А куди я йду, знаєте, й дорогу знаєте. ⁵ Каже Йому Тома: Господи, не знаємо, куди йдеш; і як можемо дорогу знати? ⁶ Рече йому Ісус: Я дорога й правда, й життє: ніхто не приходить до Отця, як тільки мною. ⁷ Коли б зняли

мене, й Отця мого знали б; і від нині знаєте Його, й виділи Його. ⁸ Каже Йому Филип: Господи, покажи нам Отця, то й буде з нас. ⁹ Рече йому Ісус: Стілький час я з вами, й не пізнав еси мене, Филипе? Хто видів мене, видів Отця; як же ти кажеш: Покажи нам Отця? ¹⁰ Хиба не ймеш віри, що я в Отці і Отець у мені? Слова, що я промовляю вам, від себе не промовляю; Отець же, що в мені пробуває, Той робить діла. ¹¹ Віруйте мені, що я в Отці і Отець у мені; коли ж ні, задля діл самих віруйте мені. ¹² Істино, істино глаголю вам: Хто вірує в мене, діла, що я роблю, і він робити ме: й більше сього робити ме; бо я до Отця мого йду. ¹³ І чого просити мете в ім'я моє, те зроблю, щоб прославивсь Отець у Сині. ¹⁴ Коли чого просити мете в ім'я моє, я зроблю. ¹⁵ Коли любите мене, хороніть заповіді мої. ¹⁶ І я вблагаю Отця, і дасть вам иншого утішителя, щоб пробував з вами по вік, ¹⁷ Духа правди, котрого світ не може прийняти; бо не видить Його, ані знає Його; ви ж знаєте Його, бо з вами пробуває і в вас буде. ¹⁸ Не zostавлю вас сиротами: прийду до вас. ¹⁹ Ще трохи, й світ мене більш не видіти ме; ви ж будете видіти мене, бо я живу, й ви жити мете. ²⁰ Того дня знати мете, що я в Отці моїм, і ви в мені, а я в вас. ²¹ Хто має заповіді мої і хоронить їх, той любить мене; хто ж любить мене, буде люблений від Отця мого, і я люблю му його, і обявлюсь йому. ²² Каже Йому Юда, не Іскаріотський: Господи, що воно єсть, що маеш нам обявитись, а не світві? ²³ Відказав Ісус і рече йому: Коли хто любить мене, слово моє хоронити ме, і Отець мій любити ме його, і до него прийдемо, і оселю в него зробимо. ²⁴ Хто не любить мене, словес моїх не хоронить; а слово, що ви чуєте, не моє, а пославшого мене Отця. ²⁵ Се я глаголав вам, у вас пробуваючи. ²⁶ Утішитель же, Дух святий, котрого пішло Отець в ім'я моє, Той научить вас усього, й пригадав вам усе, що я глаголав вам. ²⁷ Упокій оставляю вам, мій упокій даю вам; не, яко ж світ дає, я даю вам. Нехай не трівожить ся серце ваше, ані лякаєть ся. ²⁸ Ви чули, що я глаголав вам: Йду, й прийду до вас. Коли б любили мене, зраділи б, що я сказав: Йду до Отця; бо Отець мій більший мене. ²⁹ І оце глаголав вам, перш ніж тому стати ся, щоб, як станеть ся, увірували. ³⁰ Вже більш не говорити му багато з вами, йде бо князь світа сього, й у мені не має нічого. ³¹ Та, щоб знав світ, що я люблю Отця, і, яко ж заповідав мені Отець, так чиню. Уставайте, ходімо з відсіля.

15

¹ Я правдива виноградина, а Отець мій виноградар. ² Кожну вітку в мене, що не родить овочу, відтинає її, а кожну, що родить овоч, обчищує її, щоб більш овочу родила. ³ Вже ви чисті через слово, що я глаголав вам. ⁴ Пробуйте в мені, і я в вас. Яко ж вітка не може овочу родити від себе, коли не пробувати ме на виноградні, так ані ви, коли в мені не будете пробувати. ⁵ Я виноградина, ви вітте. Хто пробував в мені, а я в йому, той приносить багато овочу; бо без мене не можете робити нічого. ⁶ Коли хто не пробував в мені, буде викинутий геть, як вітка, і всохне, і зберуть їх, та й кинуть в огонь, і згорять. ⁷ Коли пробувати мете в мені, а слова мої пробувати муть в вас, то, чого схочете, просити мете, і станеть ся. ⁸ У сьому прославив ся Отець мій, щоб овочу багаче давали ви, й були моїми учениками. ⁹ Яко ж полюбив мене Отець, і я полюбив вас; пробуйте в любові моїй. ¹⁰ Коли заповіді мої хоронити мете, пробувати мете в любові моїй; я хоронив заповіді Отця мого, й пробуваю в любові Його. ¹¹ Се глаголю вам, щоб радощі мої пробували в вас, і щоб радощі ваші сповнились. ¹² Се заповідь моя: Щоб любили один одного, як я полюбив вас. ¹³ Більшої сієї любови ніхто не має, як щоб хто душу свою положив за другів своїх. ¹⁴ Ви други мої, коли робити все, що я заповідаю вам. ¹⁵ Вже більш вас не зву слугами, бо слуга не знає, що робить пан його; вас же назвав я друзями, бо все, що чув я від Отця мого, обявив вам.

16 Не ви мене вибрали, а я вибрав вас, та й настановив вас, щоб ви йшли і овоц приносили, і овоц ваш пробував; щоб чого просити мете в Отця імям моїм, дав вам. 17 Се заповідую вам, щоб любили один одного. 18 Коли сьвіт вас ненавидить, знайте, що мене перш вас зненавидів. 19 Коли б із сьвіта були, сьвіт своє любив би; як же ви не з сьвіта, а я вибрав вас із сьвіта, тим ненавидить вас сьвіт. 20 Згадайте слово, що я сказав вам: Не більший слуга пана свого. Коли мене гонили, і вас гонити муть. Коли моє слово хоронили, і ваше хоронити муть. 21 Та се все робити муть вам задля імя мого, бо не знають Пославшого мене. 22 Коли б я не прийшов і не глаголав їм, гріха не мали б вони; тепер же вимовки не мають вони за гріх свій. 23 Хто мене ненавидить, і Отця мого ненавидить. 24 Коли б діл не вробив я в них, яких ніхто инший не робив, гріха не мали б; тепер же виділи й зненавиділи. мене і Отця мого. 25 Та щоб справдилось слово, написане в законі їх: Що зненавиділи мене дармо. 26 Як же прийде Утішитель, що я пішлю вам од Отця, Дух правди що від Отця виходить, Той сьвідкувати ме про мене. 27 І ви ж сьвідкувати мете: бо від почину ви зо мною.

16

1 Се я глаголав вам, щоб ви не поблазнилися. 2 Вилучати муть вас із шкіл; ба прийде час, що всякий, хто вбиває вас, думати ме, що службу приносить Богу. 3 І се робити муть вам, бо не знали ні Отця, ні мене. 4 Та се сказав я вам, щоб, як прийде час, згадали про се, що я глаголав вам; бо з вами був. 5 Тепер же йду до Пославшого мене; й ніхто з вас не питає мене: Куди йдеш? 6 Та що се сказав я вам, смуток сповнив ваше серце. 7 Тільки ж я правду глаголю вам: лучче вам, щоб я пійшов; як бо не дійду, Утішитель не прийде до вас; як же пійду, пришлю Його до вас. 8 А Той прийшовши, докорить сьвітові за гріх, і за правду, і за суд; 9 за гріх бо не вірують у мене; 10 за правду ж, бо я до Отця мого йду, й більш не побачите мене; 11 за суд, бо князь сьвіта сього осуджений. 12 Ще багато маю глаголати вам, та ви не можете носити нині. 13 Як же прийде той Дух правди, то проведе вас до всякої правди; бо глаголати ме не від себе, а все, що чути ме, буде глаголати, й що настане, звістить вам. 14 Той мене прославить: бо з мого прийме і звістить вам. 15 Усе, що має Отець, - моє: тим я сказав, що з мого Він прийме, і звістить вам. 16 Трохи, і не будете видіти мене; а знов трохи, і побачите мене; бо я йду до Отця. 17 Кажали тоді деякі з учеників Його між собою: Що се, що каже нам: Трохи, і не будете видіти мене, а знов трохи, і побачите мене, і: Бо я йду до Отця? 18 Кажали ж: Що се, що каже: Трохи? Не знаємо, що Він каже. 19 Знав же Ісус, що хотіли Його спитати, й рече їм: Про се розпитуєтесь між собою, що я сказав: Трохи, і не будете видіти мене, а знов: трохи, і побачите мене? 20 Істино, істино глаголю вам: Що плакати й ридати будете ви, сьвіт же веселитись; ви ж смуткувати мете, та смуток ваш на радощі обернеть ся. 21 Жінка як роджає, смуток має, бо прийшла година її; скоро ж уродить дитину, вже не памятає муки з радощів, що народив ся чоловік на сьвіт. 22 І ви оце тепер смуток маєте; знов же побачу вас, і звеселить ся серце ваше, і радощів ваших піхта не візьме од вас. 23 І того дня в мене не питати мете. Істино, істино глаголю вам: Що чого ні попросите в Отця імям моїм, дасть вам. 24 Досі не просили ви нічого в імя мое. Просіть, то й приймете, щоб радість ваша була певна. 25 Оце приповістями глаголав вам; та прийде час, що більше вже приповістями не глаголати му вам, а явно про Отця звіщу вам. 26 Того дня просити мете в імя мое, і не глаголю вам, що я просити му Отця за вас. 27 Сам бо Отець любить вас; бо ви мене полюбили, й увірували, що я від Бога вийшов. 28 Я вийшов од Отця, і прийшов на сьвіт. Знов оставляю сьвіт і йду до Отця. 29 Кажуть Йому ученики

Його: Оттепер явно глаголеш, і приповісти ніякої не кажеш. ³⁰ Тепер знаємо, що знавш усе, і не треба, щоб хто питав Тебе. По сьому віруємо, що від Бога вийшов еси. ³¹ Відказав їм Ісус: Тепер віруєте? ³² Ось прийде час, і нині прийшов, щоб ви розспалились кожен у свій бік, а мене самого залишили; та я не сам, бо Отець зо мною. ³³ Се глаголав я вам, щоб у мені впокій мали. У світі горе мати мете, тільки ж бодріть ся: я побідив світ.

17

¹ Се глаголав Ісус, і вняв очі свої на небо, й рече: Отче! прийшла година; прослав Сина Твого, щоб і Син Твій прославив Тебе. ² Яко ж дав еси Йому власть над усяким тілом, щоб усім, що дав еси Йому, дав вічне житте. ³ Се ж житте вічне в тому щоб знали Тебе, єдиного справдешного Бога, та кого післав еси, Ісуса Христа. ⁴ Я прославив Тебе на землі: діло кінчав я, що дав еси мені робити. ⁵ А тепер прослав мене Ти, Отче, у Тебе самого славою, що мав я в Тебе, і перш ніж світу бути. ⁶ Обявив я імя Твоє людям, що дав еси мені з євіта. Твої буди вони, а Ти мені їх дав, і слово Твоє хоронили вони. ⁷ Тепер зрозуміли вони, що, скільки дав еси мені, все від Тебе. ⁸ Бо слова, що дав еси мені, дав я їм; і вони прийняли й зрозуміли справді, що від Тебе прийшов я, і увірували, що Ти мене післав. ⁹ Я про них молю, не про світ молю, а про тих, що дав еси мені, бо вони Твої. ¹⁰ І все моє Твоє, і Твоє моє, і я прославив ся в них. ¹¹ І вже більш я не в світі, а сі в світі, і я до Тебе йду. Отче святий, збережи їх в імя Твоє, тих, котрих дав еси мені, щоб були одно, яко ж ми. ¹² Як був я з ними на світі, я беріг їх в імя Твоє; котрих дав еси мені, стеріг я, і ніхто з них не погиб, тільки Син погибельний, щоб писанне справдилось. ¹³ Тепер же до Тебе йду, і се глаголю в світі, щоб мали радість мою повну в собі. ¹⁴ Я дав їм слово Твоє, і світ зненавидів їх, бо вони не з світа, яко ж я не з світа. ¹⁵ Не молю, щоб узяв їх із світа, а щоб зберіг їх од зла. ¹⁶ Не з світа вони, яко ж я не з світа. ¹⁷ Освятити їх правдою Твою; слово Твоє правда. ¹⁸ Як мене післав еси в світ, і я післав їх у світ. ¹⁹ І за них я посвятиваю себе, щоб і вони були освячені правдою. ²⁰ Не про сих же тільки молю, а також і про тих, що задля слова їх увірують у мене, ²¹ щоб усі одно були: яко ж Ти, Отче, в мені і я в Тобі, щоб і вони в нас одно були, щоб світ увірував, що Ти мене післав еси. ²² І славу, що дав еси мені, дав я їм, щоб були одно, яко ми одно. ²³ Я в них і Ти в мені, щоб були звершені в одно, і щоб зрозумів світ, що Ти мене післав еси і полюбив їх, яко ж мене полюбив еси. ²⁴ Отче, котрих дав еси мені, хочу, щоб, де я, і вони були зо мною, щоб виділи славу мою, що дав еси мені; бо полюбив еси мене перш основання світа. ²⁵ Отче праведний, і світ Тебе не пізнав, я ж пізнав Тебе, і сі пізнали, що Ти мене післав. ²⁶ І я обявпв їм імя Твоє, і обявляти му, щоб любов, якою любив еси мене, в них була, а я в них.

18

¹ Се промовивши Ісус, вийшов з учениками своїми за потік Кедрон, де був сад, у котрий ввійшов Він і ученики Його. ² Знав же й Юда, що зрадив Його, се місце, бо почаству збирались там Ісус і ученики Його. ³ Тоді Юда, взявши роту та архиерейських і Фарисейських слуг, приходить туди з лихтарнями, та факлями [смолоскипами], та з зброєю. ⁴ Знаючи ж Ісус усе, що настагає на Него, вийшов і рече їм: Кого шукаєте? ⁵ Відказали Йому: Ісуса Назорея. Рече їм Ісус: Се я. Стояв же й Юда зрадник Його, з ними. ⁶ Як же сказав їм: Що се я, відступили вони назад, та й попадали на землю. ⁷ Знов же спитав їх: Кого шукаєте? Вони ж сказали: Ісуса Назорея. ⁸ Відказав Ісус: Сказав вам, що се я. Коли ж мене шукаєте, дайте сим відійти. ⁹ Щоб справдилось слово, що промовив: Що котрих дав еси мені,

не вгубив я з них нікого. ¹⁰ Тоді Симон Петр, маючи меч, вийняв його, і вдарив слугу архиерейського, та й відтяв йому ухо праве. Було ж ім'я слугі Малх. ¹¹ Рече тоді Ісус Петрові: Вкинь меч твій у похву. Чашу, що дав мені Отець, хіба не пити їй? ¹² Тоді рота, й тисячник, і слуги Жидівські схопили Ісуса, та й звязали його, ¹³ і повели його перш до Анни, був бо тестем Каяфи, що був архиереєм того року. ¹⁴ Був же Каяфа той, що порадив Жидам, що лучче нехай один чоловік умре за людей. ¹⁵ Пійшов же слідом за Ісусом Симон Петр та ще другий ученик. Той же ученик був знаний архиєреві, і прийшов з Ісусом у двір архиерейський. ¹⁶ Петр же стояв перед дверми знадвору. Вийшов тоді другий ученик, що був знаний архиєреві, і сказав дверниці, і ввела Петра. ¹⁷ Каже тоді слуга дверниця Петрові: Чи й ти еси з учеників чоловіка сього? Каже той: Ні. ¹⁸ Стояли ж раби й слуги, що розложили огонь; холодно бо було, та й грілись. Стояв з ними й Петр, і грів ся. ¹⁹ Тоді архиєрей спитав Ісуса про учеників його й про науку його. ²⁰ Відказав йому Ісус: Я глаголав ясно світові; я завсїди учив у школі і в церкві, куди Жиди завсїди сходять ся, і потай не глаголав нічого. ²¹ Чого мене питаєш? Спитай тих, Що слухали, що я глаголав їм; ось вони знають, що я казав. ²² Як же Він де промовив, один із слуг, стоячи тут, ударив у лице Ісуса, кажучи: Так відказуєш архиєреві? ²³ Відказав йому Ісус: Коли недобре сказав я, свідкуй про недобре; коли добре, за що мене беш? ²⁴ Післяв його Анна звязаного до Каяфи архиєрея. ²⁵ Симон же Петр стояв та грів ся. Кажуть тоді йому: Чи й ти з його учеників? Він же відрік ся і сказав: Ні. ²⁶ Каже один із слуг архиерейських, свояк того, котрому відтяв Петр ухо: Чи ж не бачив я тебе в саду з Ним? ²⁷ Знов тоді відрік ся Петр, і зараз півень запяв. ²⁸ Ведуть тоді Ісуса від Каяфи у претор; був же ранок; і не ввійшли вони в претор, щоб не опоганитись та щоб їсти їм пасху. ²⁹ Вийшов тоді Пилат до них, і каже: Яку вину приносите на чоловіка сього? ³⁰ Озвались і казали йому: Коли б Він не був лиходій, не віддавали б ми його тобі. ³¹ Каже тоді їм Пилат: Візьміть ви його й по закону вашому осудіть його. Сказали тоді йому Жиди: Нам не годить ся вбивати нікого. ³² Щоб Ісусове слово справдилось, що промовив, означуючи, якою смертю має вмерти. ³³ Увійшов тоді знов Пилат у претор, і покликав Ісуса, і каже йому: Ти еси цар Жидівський? ³⁴ Відказав йому Ісус: Від себе ти се говориш, чи інші тобі сказали про мене? ³⁵ Озавсь Пилат: Хіба я Жид? Нарід Твій і архиєреї видали мені Тебе. Що зробив еси? ³⁶ Відказав Ісус: Царство моє не од світа сього. Коли б од світа сього було царство моє, слуги мої воювали б, щоб не видано мене Жидам; тільки ж царство моє не звідсіля. ³⁷ Рече тоді йому Пилат: Так Ти цар? Відказав Ісус: Ти кажеш, що цар я. Я на се родивсь і на се прийшов у світ, щоб свідкувати правді. Кожен, хто від правди, слухає мого голосу. ³⁸ Каже йому Пилат: Що таке правда? І, се сказавши, знов вийшов до Жидів, і каже їм: Ніякої вини не знаходжу я в йому. ³⁹ Єсть же звичай у вас, щоб одного вам відпускав я на пасху. Хочете ж, щоб випустив вам царя Жидівського. ⁴⁰ Закричали тоді вони всі знов, кажучи: Не Сього, а Вараву. Був же Вараву розбійник.

19

¹ Тоді узяв Пилат Ісуса, та й бив його. ² А воїни сплівши вінець із тернини, наділи на голову йому, і в одержу червону одягли його, ³ і казали: Радуй ся, царю Жидівський! і били його в лице. ⁴ Вийшов тоді знов Пилат, і каже їм: Ось я виводжу вам його, щоб знали, що в йому ніякої вини не знаходжу. ⁵ Вийшов тоді Ісус у терновім вінці і в червоній одержі. І каже їм Пилат: Ось, чоловік! ⁶ Як же побачили його архивреї та слуги, то кричали, кажучи: Розпни, розпни його!

Каже їм Пилат: Візьміть ви Його та й розпніть; я бо не знаходжу в Йому вини. ⁷ Відказали йому Жиди: Ми закон маємо, і по закону нашому повинен умерти, бо себе Сином Божим зробив. ⁸ Як же почув Пилат се слово, то ще більше злякався, ⁹ і ввійшов у претор знов, і каже Ісусові: Звідкіля еси Ти? Ісус же одповіди не дав йому. ¹⁰ Каже тоді Йому Пилат: До мене не говориш? Не знаєш, що власть маю розняти Тебе, і власть маю відпустити Тебе? ¹¹ Відказав Ісус: Не мав би еси влади ніякої надо мною, коли б не було тобі дано звшиш. Тим, хто видав мене тобі, більший гріх має. ¹² З того часу шукав Пилат одпустити Його; Жиди ж кричали, кажучи: Коли Сього відпустиш, не єеи друг Кесареві. Всякий, хто дарем себе робить, противить ся Кесареві. ¹³ Пилат же, почувши таке слово, вивів Ісуса, та й сів на судищі, що зване Литостротос, а по єврейски: Гавата. ¹⁴ Була ж п'ятниця перед пасхою, коло години ж шестої. І каже Жидам: Ось, Цар ваш! ¹⁵ Вони ж закричали: Візьми, візьми розпни Його! Каже їм Пилат: Царя вашого розпну? Відказали архиереї: Не маємо царя, тільки Кесаря. ¹⁶ Тоді ж видав їм Його, щоб розпяли. Узяли ж Ісуса, та й повели. ¹⁷ І, несучи хрест свій, вийшов Він на врочище (місце) Черепове, що зветь ся по єврейски Голгота. ¹⁸ Там розпяли Його, а з Ним інших двох, по сей і по той бік, посередині ж Ісуса. ¹⁹ Написав же і надпись Пилат, та й виставив на хресті; було ж написано: Ісус Назорей, Цар Жидівський. ²⁰ Сю ж надпись многі читали з Жидів; бо поблизу города було місце, де розпято Ісуса; а було написано по єврейськи, по грецьки і по римськи. ²¹ Кажали тоді Пилатові архиерсі Жидівські: Не пиши: Цар Жидівський, а що Він казав: Я цар Жидівський. ²² Відказав Пилат: Що написав, написав. ²³ Тоді воїни, рознявши Ісуса, взяли одєжу Його, й зробили з неї чотири часті, кожному воїнові часть, і хитон [намітку]; був же хитон не шиваний, а весь од верху тканий. ²⁴ Кажали тоді між собою: Не дерімо його, а киньмо жереб на него, чий буде. Щоб справдилось писанне, що глаголе: Поділили одєжу мою собі, і на мов платтв кидали жереб. То воїни се й зробили. ²⁵ Стояла ж коло хреста Ісусового мати Його та сестра матери Його, Марія Клеопова, та Марія Магдадина. ²⁶ Ісус же, побачивши матір і ученика стоячого коло неї, котрого любив, рече до матери своєї: Жено, ось син твій. ²⁷ Опісля рече ученику: Оть, мати твоя. І з тієї години узав її ученик до себе. ²⁸ Після сього, знаючи Ісус, що все вже звершилось, щоб справдилось писанне, рече: Жажду. ²⁹ Стояла ж посудина повна оцту, вони ж, напоївши губку оцтом і на тростину настромивши, піднесли Йому до уст. ³⁰ Скушавши ж оцту Ісус, рече: Звершилось; і, схиливши голову, віддав духа. ³¹ Жиди ж, щоб не зоставались на хрестах тіла в суботу (був бо великий день тієї суботи), благали Пилата, щоб поперебивали їм гомілки, та й поздіймали. ³² Прийшли тоді воїни, й первому поломили ноги, й другому рознятому з Ним. ³³ До Ісуса ж прийшовши, як побачили Його вже мертвого, не перебили Йому ніг; ³⁴ а один з воїнів проколов Йому списом бік, і зараз вийшла кров і вода. ³⁵ І той, що бачив се, засвідкував, і правдиве свідчення його; і знає він, що говорить правду, щоб ви вірували. ³⁶ Сталось бо се, щоб писанне справдилось: Кість Його не буде переломлена. ³⁷ І знов инше пиєаннв рече: Дивити муть ся на Того, кого прокололи. ³⁸ Після ж сього благав Пилата Йосиф з Ариматеї (бувши учеником Ісусовим, потайним же задля страху Жидівського), щоб зняти тіло Ісусове; й дозволив Пилат. Прийшов тоді і взяв тіло Ісусове. ³⁹ Прийшов же й Никодим, що приходив перше до Ісуса в ночі, принісши змішаної смирни й алое фунтів із сотню. ⁴⁰ Взяли тоді тіло Ісусове, і обгорнули полотном з пахощами, як се звичай у Жидів ховати. ⁴¹ Був же на місці, де рознято Його, сад, а в саду новий гріб, в котрому ніколи нікого не положено. ⁴² Там оце положили Ісуса задля п'ятниці

Жидівської; бо поблизу був гріб.

20

¹ Первого ж дня тижня приходять Марія Магдалина вранці, як ще було темно, до гробу, і бачить, що каменя одвалено від гробу. ² Біжить тоді, і приходять до Симона Петра та другого ученика, котрого любив Ісус, і каже їм: Узятю Господа з гробу, і не знаємо, де положено Його. ³ Вийшов тоді Петр і другий ученик, і прийшли до гробу. ⁴ Бігли ж обидва разом, та другий ученик побіг скоріш Петра, і прийшов первий до гробу. ⁵ І нахилившись, бачить, що лежить полотно, та не ввійшов. ⁶ Приходить тоді Симон Петр слідом за ним, і ввійшов у гріб, і видить, що лежить полотно, ⁷ а хустка, що була на голові Його, не з полотном лежала, а осторонь звита, на одному місці. ⁸ Тоді ж увійшов і другий ученик, що прийшов первий до гробу, і видів, і вірував. ⁹ Ще бо не знали писання, що має Він з мертвих воскреснути. ¹⁰ Пійптли ж тоді ученики знов до себе. ¹¹ Марія ж стояла перед гробом, плачучи, знадвору; як же плакала, нахилилась у гріб, ¹² і видить двох ангелів у білому сидячих, один у головах, а один у ногах, де лежало тіло Ісусове. ¹³ І кажуть вони їй: Жено, чого плачеш? Каже їм: Бо взято Господа мого, й не знаю, де положено Його. ¹⁴ І, промовивши се, обернулась назад, і видить Ісуса стоячого, та й не знала, що се Ісус. ¹⁵ Рече їй Ісус: Жено, чого плачеш? кого шукаєш? Вона, думаючи, що се садівник, каже. Йому: Добродію, коли ти виніс Його, скажи мені, де Його положив, і я Його візьму. ¹⁶ Рече їй Ісус: Маріє. Обернувись вона, каже Йому: Равуні, чи то б сказати: Учителю. ¹⁷ Рече їй Ісус: Не приторкайся до мене; ще бо не зійшов до Отця мого, а йди до братів моїх, та скажи їм: Я схожу до Отця мого й Отця вашого, й Бога мого й Бога вашого. ¹⁸ Приходить Марія Магдалина, звіщаючи ученикам, що бачила Господа, й що Він се промовив їй. ¹⁹ Як же був вечір дня того, первого на тижні, як двері були замкнені, де зібрались ученики задля страху перед Жидами, прийшов Ісус та й став посередині, і рече їм: Упокій вам. ²⁰ І, се промовивши, показав їм свої руки, і бік свій. Зраділи тоді ученики, побачивши Господа. ²¹ Рече ж їм Ісус ізнов: Упокій вам. Яко ж післав мене Отець, і я посилаю вас. ²² І, се промовивши, дихнув, і рече їм: Прийміть Духа сьвятого. ²³ Кому відпустите гріхи, відпустять ся їм; кому задержите, задержить ся. ²⁴ Тома ж, один з дванадцяти, на прізвище Близняк, не був з ними, як прийшов Ісус. ²⁵ Сказали йому другі ученики: Ми виділи Господа. Він же сказав їм: Коли не побачу на руках Його рани од гвіздя, і не вложу руки моєї в бік Його, не пійму віри. ²⁶ А по восьми днях знов були в середині ученики Його, й Тома з ними. Приходить Ісус, як двері були замкнені, і став посередині, і рече: Впокій вам. ²⁷ Опісля рече до Томи: Подай палець твій сюди, й подивись на руки мої, і подай руку твою, вложи в бік мій, та й не будь невірний, а вірний. ²⁸ І озвавшись Тома, каже Йому: Господь мій і Бог мій. ²⁹ Рече йому Ісус: Що видів вей мене, Томо, увірував еси; блаженні, що не виділи, та й вірували. ³⁰ Багато ж інших ознак робив Ісус перед учениками своїми, що не написані в книзі сій. ³¹ Се ж написано, щоб ви вірували, що Ісус єсть Христос, Син Божий, і щоб, віруючи, життє мали в імя Його.

21

¹ Після сього явив ся знов Ісус ученикам на морі Тивериядському; явив ся ж так. ² Були в купі Симон Петр та Тома, на прізвище Близняк, та Натанай із Кани Галилейської, та сини Зеведеєві, та інших учеників Його двоє. ³ Каже їм Симон Петр: Пійду рибаловити. Кажуть вони йому: Пійдемо й ми з тобою. Вийшли та й улізли зараз у човен; та не піймали тієї ночі нічого. ⁴ Як же настав уже

ранок, стояв Ісус на березі; та не знали ученики що се був Ісус. ⁵ Рече тоді їм Ісус: Діти; чи маєте що їсти? Відказали Йому: Ні. ⁶ Він же рече їм: Закиньте невода з правого боку човна, то й знайдете. Закинули ж, і вже не здоліли його витягти задля множества риби. ⁷ Каже тоді ученик той, котрого любив Ісус, Петрові: Се Господь. Симон же Петр, почувши, що се Господь, підперезавсь (був бо нагий), та й кинувсь у море. ⁸ Інші ж ученики човником приплили (бо недалеко були від землі, а локот на двісті), тягнучи невода з рибою. ⁹ Скоро вийшли на землю, бачять розложений жар, а на йому рибу і хліб. ¹⁰ Рече їм Ісус: Принесіть риби, що вловили тепер. ¹¹ Уліз же Симон Петр, та й витяг невід на землю повен риби великої, сто й п'ятдесят і три; і хоч стільки її було, не порвав ся невід. ¹² рече їм Ісус: Ідіть обідайте. Ніхто ж не важив ся з учеників спитати Його: Хто Ти еси? знаючи, що се Господь. ¹³ Приходить тоді Ісус і бере хліб, та й дає їм, і риби так само. ¹⁴ Се вже втретє явивсь Ісус ученикам своїм, уставши з мертвих. ¹⁵ Як же обідали, рече Ісус Симонові Петру: Симоне Іонин, чи любиш мене більш, ніж сі: Каже Йому: Так, Господи; Ти знаєш, що я люблю Тебе. Рече йому: Паси ягнята мої. ¹⁶ Рече йому знов удруге: Симоне Іонин, чи любиш мене? Каже Йому: Так, Господи, Ти знаєш, що я люблю Тебе. Рече йому: Паси вівці мої. ¹⁷ Рече йому втретє: Симоне Іонин, чи любиш мене? Засмутив ся Петр, що сказав йому втретє: Чи любиш мене? й каже Йому: Господи, Ти все знаєш; Ти знаєш, що люблю Тебе. Рече йому Ісус: Паси вівці мої. ¹⁸ Істино, істино глаголю тобі: Як був еси молодий, то підперізував ся сам, і ходив еси куди хотів; як же зістарієш ся, то простягнеш руки твої, і інший тебе підпереже, й поведе, куди не схочеш. ¹⁹ Се ж промовив, означуючи, якою смертю прославить Бога. І, сказавши се, рече йому: Йди слідом за мною. ²⁰ І обернувшись Петр, бачить ученика, котрого любив Ісус, слідом ідучого, що й на вечері пригорнувся до грудей Його, і питає: Господи, хто се, що зрадить Тебе? ²¹ Сього побачивши Петр, каже Ісусові: Господи, сей же що? ²² Рече йому Ісус: Коли схочу, щоб він пробував, доки прийду, що тобі до того? ти йди за мною. ²³ І пійшло слово се між братів, що ученик той не вмре, та не сказав йому Ісус, що не вмре; а: Коли схочу, щоб він пробував, доки прийду, що тобі до того? ²⁴ Се той ученик, що свідкує про се, і писав се; і знаємо, що правдиве свідкування його. ²⁵ Єсть же й іншого багато, що зробив Ісус, що, коли б писати з'осібна, то думаю, що й сам світ не помістив би писаних книг. Амінь.

Дії

¹ Перше оповідання написав я, Теофіле, про все, що Ісус робив і навчав, ² аж до дня, котрого возніс ся, заповідавши через Духа святаго апостолам, котрих вибрав; ³ перед котрими являв ся Він живий після муки своєї у многих ознаках; і бачили Його сорок днів, і глаголав про царство Боже; ⁴ і, зібравши їх, заповів їм, з Єрусалиму не виходити, а дожидатись обітвання Отця, що про Него чуди від мене. ⁵ Бо Йоан хрестив водою: ви ж хрестити метесь Духом святим по немногих сіх днях. ⁶ Вони ж зійшовшись питали Його, кажучи: Господи, чи не під сей час поставиш Ти знов царство Ізраїльське? ⁷ Рече ж до них: Не вам єсть розуміти час і пору, що Отець положив у своїй власті. ⁸ А приймете силу, як зійде святий Дух на вас; і будете мені свідками в Єрусалимі й у всій Юдеї і Самарії, і до краю землі. ⁹ І, се промовивши, як дивились вони, знявсь угору, і хмара взяла Його від очей їх. ¹⁰ І, як вони пильно дивились на небо, як Він відходив, аж ось два мужі стали перед ними в білій одежі, ¹¹ котрі й сказали: Мужі Галилейські, чого стоїте, дивлячись на небо? Сей Ісус, узятий од вас на небо, так прийде, як виділи ви Його, сходячого на небо. ¹² Тоді вернулись вони в Єрусалим із гори, званої Оливною, що поблизу Єрусалиму на субітній день ходи. ¹³ І ввійшовши, зійшли на гірницю, де пробували Петр та Яков, та Йоан, та Андрей, Филип та Тома, Вартоломей й Матей, ЯковАлхеїв та Симон Зилот, та Юда Яковів. ¹⁴ Усі вони пробували однодушне в молитві і благанню - з жінками та. Марисю, матіррю Ісусовою, і з братами Його. ¹⁵ І ставши тими днями Петр посеред учеників, рече (було ж число імен укупі до ста дваццяти): ¹⁶ Мужі брати! треба було справдитись писанню сьому, що прорік Дух святий устами Давидовими про Юду, що став ся проводирем тих, котрі схопили Ісуса. ¹⁷ Полічено ж його до нас, і прийняв був долю служення сього. ¹⁸ Сей чоловік придбав поле за нагороду неправедну, і, впавши сторч, тріснув надвое, і вийшло усе нутро його. ¹⁹ І відомо стало всім домуючим у Єрусалимі, так що прозвано поле тее власною говіркою їх Акельдама, чи то б сказати: поле крові. ²⁰ Написано ж в книзі Псалъм: Нехай оселя його спустіє, і нехай ніхто не домує в ній, а догляд її нехай прийме инший. ²¹ Треба ж, щоб з мужів, що сходились із нами по всяк час, як входив і виходив між нами Господь Ісус, ²² почавши від хрещення Йоанового до дня, як Його взято від нас, був один із сіх укупі з нами свідком воскресення Його. ²³ І поставили двох: Іосифа, званого Варсавою, котрого звали також Юстом, та Маттія. ²⁴ І молячись, казали: Ти, Господи, що знаєш серця всіх, покажи одного з сих двох, котрого вибрав еси, ²⁵ прийняти долю служення сього й апостольства, від котрого відступив Юда, щоб йти в своє місце. ²⁶ І кинули жереб про них; і впав жереб на Маттія; і прилучено його до дванадцяти апостолів.

2

¹ А як скінчив ся день пятидесятниці, були всі однодушне вкупі. ² І роздав ся зразу гук (шум) із неба, мов би од віючого буйного вітру, й сповнив увесь дім, де вони сиділи. ³ І явились їм поділені язики, ніби огняні, і сів на кожному з них. ⁴ І сповнились усі Духом святим, і почали розмовляти иншими мовами, як Дух давав їм промовляти. ⁵ Домували ж у Єрусалимі Жиди, люде побожні, з усякого народу під небом. ⁶ Як же роздав ся сей голос, зійшлось множество, і стрівожились, бо чув кожен, що вони говіркою їх розмовляють. ⁷ Здуміли ся ж усі і дивувались, говорячи один до одного: Чи не всі оце сі,

що розмовляють, Галилейці? ⁸ Як же се чуємо кожний власну говірку свого, в якій родились, ⁹ Парфяне, й Мидяне, й Єламити, й що домуємо в Месопотамії, і в Юдеї, і Каппадокиї, і Понтї, і Азії, ¹⁰ і Фригії, і Памфілії, й Єгипті і в сторонах Ливійських, що коло Киринаї, і захожі Римляне, й Жиди, і нововірці, ¹¹ Критяне й Араби, чуємо, що вони розмовляють нашими мовами про величчв Боже? ¹² Здумілись ж усі, і в сумніві казали один до одного: Що се має бути? ¹³ Інші ж, сьміючись, казали, що молодим вином повпивались. ¹⁴ Ставши ж Петр з одинайцятьма, зняв голос свій і промовив до них: Люде Юдейські, і всі жителі Єрусалимські, нехай се відомо вам буде, і вислухайте слово моє. ¹⁵ Сї бо не пані, як думаєте, бо третя година дня. ¹⁶ А єсть се, що промовив пророк Йоїл: ¹⁷ І буде останнього дня, глаголе Бог, виллю я Духа мого на всяке тіло; й пророкувати муть сини ваші і дочки ваші, і молодці ваші видіння бачити муть, і старшим вашим сні снити муть ся; ¹⁸ і на слуг моїх і на служниць моїх виллю в ті дні Духа мого, й пророкувати муть. ¹⁹ І дам чудеса вгорі на небі, і ознаки внизу на землі: кров і огонь і димову куряву. ²⁰ Сонце обернеть ся в темряву, і місяць у кров, перш ніж прийде день Господень великий і славний. ²¹ І буде, що всякий, хто призивати ме йма Господне, то спасеть ся. ²² Мужі Ізраїльські, вислухайте сї слова: Ісуса Назорея, чоловіка, від Бога прославленого між вами силою, і чудесами, і ознаками, які робив через Него Бог серед вас, як і самі знаєте, ²³ Сього, призначеного радою і провидіннем Божим виданого, ви, взявши руками беззаконних, і пригвоздивши, вбили. ²⁴ Котрого Бог воскресив, розв'язавши болесті смерті; яко ж бо не було можливе вдержаним Йому бути від неї. ²⁵ Давид бо глаголе про Него: Мав я Господа перед очима завсїди, бо Він по правиці в мене, щоб я не захитав ся. ²⁶ Тим звеселилось серце мов, і зрадів язык мій; ще ж і тіло мов оселить ся в надії. ²⁷ Бо не залишив душ моєї в пеклі, ані даси сьвятому Твоєму видіти зотління, ²⁸ Обявив еси мені дороги життя; сповниш мене радощами перед лицем Твоїм. ²⁹ Мужі брати, дайте говорити явно до вас про праотця Давида, що вмер і поховано його, і гріб його у нас до сього дня. ³⁰ Бувши ж пророком і знавши, що клятьбою клявся йому Бог, що з плоду поясиці його по тілу підіме Христа сидіти на престолі його, ³¹ предвидівши, глаголав про воскресенне Христове, що душа його не оставлена в пеклі, а тіло не виділо зотління. ³² Сього Ісуса воскресив Бог; Йому всі ми сьвідки. ³³ Правицею яс Божою вознісшись і обітуванне сьвятого Духа прийнявши від Отця, злив се, що ви тепер бачите і чуєте. ³⁴ Бо Давид не зійшов на небеса; глаголе ж сам: Рече Господь Господеві моему: Сиди по правиці в мене, ³⁵ доки положу ворогів Твоїх підніжком ніг Твоїх. ³⁶ Твердо ж нехай знав вєсь дїм Ізраїлів, що Господом і Христом зробив його Бог, сього Ісуса, котрого ви розпяли. ³⁷ Почувши ж се, домякли серцем, і казали до Петра та до інших апостолів: Що ж робити нам, мужі брати? ³⁸ Петр же рече до них: Покайтесь, і нехай охрестить ся кожен з вас в імя Ісуса Христа на оставленне грїхів, і приймете дар сьвятого Духа. ³⁹ Для вас бо обітниця, і для дітей ваших, і для всіх далеких, скільки їх покличе Господь Бог ваш. ⁴⁰ І іншими многими словами сьвідкував і напамінав, глаголючи: Спасайте себе з сього розворотного кодла. ⁴¹ Хто ж залюбки прийняв слово його, охрестились; і пристало того дня душ тисяч зо три. ⁴² Пробували ж у науці апостолськїй, і в общині, і в ламанню хліба, і в молитвах. ⁴³ Був же на кожній душі страх, і багато чудес і ознак робилось через апостолів. ⁴⁴ І всі віруючі були вкупі, і все було в них спільне; ⁴⁵ і продавали маетки та достатки, і ділили їх на всіх. як кому було треба. ⁴⁶ І що-дня пробували однастайно в церкві, і ламлючи по домах хліб, приймали харч в радості і простоті серця, ⁴⁷ хвалячи Бога й маючи ласку у всього народу. Господь же прибавляв спасенників у церкву що-дня.

3

¹Петр та Йоан йшли вкупі до церкви на молитву о дев'ятій годині. ²І несено одного чоловіка, що був кривий від утроби матери своєї, котрого кладено що дня перед церковними дверима, званими Гарними, просити милостині в тих, що входили в церкву. ³Побачивши він Петра та Йоана, що хотіли ввійти в церкву, просив милостині. ⁴Споглянувши ж Петр на него з Йоаном, рече: Подивись на нас. ⁵Він же дивив ся пильно на них, сподіваючись що від них прийняти. ⁶Рече ж Петр: Срібла та золота нема в мене; що ж маю, се тобі даю. В ім'я Ісуса Христа Назорея встань і ходи. ⁷І, взявши його за праву руку, звів угору, і зараз його ноги й коліна окрепились, ⁸і підскачовши, став та ходив, і ввійшов із ними в церкву, походжаючи, та скачучи, та хвалячи Бога. ⁹І видів його ввесь народ ходячого й хвалячого Бога. ¹⁰А знали його, що се той, що для милостині сидів коло Гарних дверей церковних, і сповнили ся страхом і дивом над тим, що сталось йому. ¹¹Як же держав ся сцілений кривий коло Петра та Йоана, збіг ся до них увесь народ у ходник званий Соломонів, дивуючись. ¹²І вбачаючи се Петр, озвав ся до народу: Мужі Ізраїльські, чого ви чудуете ся сим? або чого так пильно до нас дивитись, мов би своєю силою або побожністю зробили ми, щоб ходив він? ¹³Бог Авраамів, та Ісааків, та Яковів. Бог отців наших, прославив Сина свого Ісуса, що ви видали та відреклись Його перед Пилатом, як судив він відпустити Його. ¹⁴Ви ні Св'ятого й Праведного відреклись, і просили дарувати вам чоловіка душоубця, ¹⁵а Князя життя убили, котрого Бог воскресив з мертвих; Йому ми свідки. ¹⁶І через віру в ім'я Його, сього, що бачите й знаєте, окрепило ім'я Його, і віра, що через Него, дала йому се сціленне перед усіма вами. ¹⁷І тепер, брати, знаю, що через незнання зробили ви, як і князі ваші. ¹⁸Бог же, що наперед звів устами всіх пророків своїх про муки Христові, сповнив так. ¹⁹Покайте ся ж і наверніть ся, щоб очистились од гріхів ваших, як прийде час покріплення від лица Господнього, ²⁰і пішле наперед проповіданого вам Ісуса Христа, ²¹котрого мусіло небо прийняти аж до часу новонастання всього, що глаголав Бог устами всіх св'ятих своїх пророків од віку. ²²Мойсей бо до отців промовив: Що пророка підійме вам Господь Бог ваш із братів ваших, як мене. Сього слухайте у всьому, що глаголати ме вам. ²³Буде ж, що всяка душа, котра не слухати ме пророка того, погубить ся з народу. ²⁴І всі пророки від Самуїла й після сих, скільки їх промовляло, також наперед сповіщали про дні сесі. ²⁵Ви ж сини пророків і завіту, що положив Бог з отцями нашими, глаголючи Авраамові: І в насінні твоїм благословенні будуть усі народи землі. ²⁶Вам найперше, піднявши Бог Сина свого Ісуса, післав Його благословити вас, щоб кожен одвернувся од лукавства свого.

4

¹Як же вони промовляли до народу, приступили до них священики та старшина церковна та Садукеї, ²сердячись, що вони навчають народ і проповідують в Ісусі воскресенне з мертвих. ³І наложили на них руки, і оддали їх під сторожу до ранку, бо вже був вечір. ⁴Многі ж з них, що слухали слово, увірували; було ж число людей вірних тисяч з п'ять. ⁵І сталось, зібрались у ранці князі їх та старші, та письменники в Єрусалимі, ⁶та Анна архиерей, та Каяфа, та Йоан, та Александр і скільки було з родини архиерейської, ⁷і, поставивши їх посередині, питали: Якою силою, або яким ім'ям, зробили ви се? ⁸Тоді Петр, сповнившись Духом св'ятим, рече до них: Князі людські та старші Ізраїлеві! ⁹коли в нас. оце допитують ся про добре діло (зроблене) недужому чоловікові, чим сей спас ся, ¹⁰то нехай знане буде всім вам і всьому народові Ізраїлевому, що в ім'я Ісуса Христа Назорея, котрого ви розняли, котрого Бог воскресив з мертвих; Ним сей стоїть перед вами

здоровий. ¹¹ Се камінь, зневажений од вас будівничих, що став ся головою угла; ¹² і нема нї в кому другому спасення, бо й нема иншого імя під небом, даного людям, щоб ним спасатись нам. ¹³ Як же побачили вони сьміливість Петра та Йоана, і постерегли, що се люде невчені і прості, то дивувались; і пізнали їх, що вони були з Ісусом, ¹⁴ і, бачивши чоловіка з ними стоячого сціленого, не мали нічого сказати проти. ¹⁵ Звелівши ж їм вийти з ради, радились між собою, ¹⁶ говорючи: Що нам робити з сими людьми? бо велика ознака сталась через них усім явна, що домують у Єрусалимі, і не можемо відректи. ¹⁷ Тільки ж, щоб більш не ширилось між народом, то наказом закажімо їм, щоб більш не говорили в імя сее нікому з людей. ¹⁸ І, покликавши їх, заповіли їм зовсім не говорити анї навчати в імя Ісусове. ¹⁹ Петр же та Йоан, озвавшись до них, рекли: Чи праведно перед Богом слухати вас більш ніж Бога, - судить. ²⁰ Не можна бо нам того, що виділи й що чуди, не говорити. ²¹ Вони ж наказавши, відпустили їх, не знайшовши нічого, за що б їх покарати, задля народу; бо всі прославляли Бога за те, що стало ся. ²² Було бо більш сорока років чоловікові тому, на котрому стада ся ознака сцілення. ²³ Відпущені ж прийшли до своїх і сповістили, що казали до них архиереї та старші. ²⁴ Вони ж, вислухавши те, однодушно підняли голос до Бога й промовляли: Владико, Ти еси Бог, що сотворив небо, і землю, і море, і все, що в них; ²⁵ котрий устами Давида, слуги Твого, промовив: Чого збунтувались погане, і люде задумують марні речі? ²⁶ Повставали царі земні, і князі зібрались до купи на Господа й на Христа Його. ²⁷ Бо зібрали ся оправдана сьвятого Сина Твого Ісуса, що Його помазав еси, і Ірод, і Понтийський Пилат з поганями й людьми Ізраїльськими, ²⁸ зробити, що Твоя рука і рада Твоя наперед призначили статись. ²⁹ І нині. Господи, споглянь на заклади їх, і дай слугам Твоїм з усякою одвагою промовляти слово Твое, ³⁰ і простягай руку Твою на спіленне, і нехай ознаки й чудеса стають ся через імя сьвятого Сина Твого Ісуса. ³¹ А як помолились вони, захитало ся місце, де зібрались, і сповнились усі Духом сьвятим, і промовляли слово Боже з одвагою. ³² Множество ж вірних мали одно серце й одну душу; й нї один, що мав, не казав, що се його, а було в них усе спільне. ³³ І 8 великою силою давали апостоли сьвідченне воскресення Господа Ісуса, й ласка велика була на всіх їх. ³⁴ Та й в недостатку ніхто між ними не був; хто бо був властителем земель або домів, ті, продавши, приносили гроші за продане, ³⁵ та й клали у ногах у апостолів, і роздавали кожному, як кому треба було. ³⁶ Так Йосія, названий від апостолів Варнава (що єсть перекладом: Син одради), левит, родом Кипрянин, ³⁷ мавши поле, продав, та й приніс гроші, та й положив у ногах у апостолів.

5

¹ Один же чоловік, на ймя Ананія, в Сафірою, жінкою своєю, продав маєток, ² та й приховав з ціни, за довідом жінки своєї, та, принісши якусь частину, положив у ногах у апостолів. ³ Петр же рече: Ананіє, чого сповнив сатана серце твоє, щоб обманити сьвятого Духа та приховати з ціни за землею? ⁴ Хіба, що ти мав, не твоє воно було? й продане, не в твоїй власті було? На що положив еси в твоєму серці діло таке? Ти обманив не людей, а Бога. ⁵ Почувши ж Ананія слова сі, упав без духу; й обвяв страх великий усіх, що чули се. ⁶ Уставши молодці, взяли його і винісши поховали. ⁷ І сталось, годин через три після сього ввійшла й жінка його, не знаючи, що стало ся. ⁸ Озвав ся ж до неї Петр: Скажи мені, чи за стільки віддали землею? Вона ж каже: Так, за стільки. ⁹ Петр же рече до неї: Як се, що змовились ви спокусити Духа Господнього? Ось коло дверей ноги тих, що поховали чоловіка твого; то й тебе винесуть. ¹⁰ Упала ж зараз

у ноги йому, та й зітхнула духа. І ввійшовши молодці, знайшли її мертвоу, й винісши, поховали коло чоловіка її. ¹¹ І обняв страх великий усю церкву і всіх, що чули про се. ¹² Руками ж апостолськими діялись ознаки й чудеса в народі многі (і були однодушні всі в ходнику Соломоновім. ¹³ З інших же ніхто не важив ся приставати до них, тільки величав їх народ. ¹⁴ І прибувало все більш віруючих у Господа, - множество чоловіків і жінок.) ¹⁵ Так що вносили на улиці недужих, і клали на постелях та ліжках, щоб як йти ме Петр, хоч тінь отїнила кого з них. ¹⁶ Сходилося же множество з околичних городів у Єрусалим, приносячи недужих та мучених від нечистих духів, і всі сцілялись. ¹⁷ Уставши ж архиерей і всі, що з ним (тодішня ересь Садукейська), сповнились завистю, ¹⁸ і наложили руки свої на апостолів, та й посадили їх у громадську темницю. ¹⁹ Ангел же Господень одчинив уночі двері темничні, і вивівши рече: ²⁰ Йдїть, і ставши промовляйте в церкві до народу всі слова життя сього. ²¹ Вислухавши ж ввійшли вранці в церкву, та й навчали. Прийшовши ж архиерей і ті, що з ним, скликали раду і всю старшину синів Ізраїлевих, і післали в вязницю привести їх. ²² Слуги ж прийшовши, не знайшли їх у темниці, і вернувшись, оповіли, ²³ говорячи; Що темницю знайшли ми замкнену з усякою осторожністю і сторожів задвору стоячих перед дверима, та відчинивши, нікого в середині не знайшли. ²⁴ Почувши ж слова сі священник і старшина церковний та архиереї, сумнівались, що б воно таке було. ²⁵ Прийшовши ж один, сповістив їх, кажучи: Що ось чоловіки, що ви повкидали в темницю, стоять у церкві і навчають народ. ²⁶ Тоді прийшовши старшина з слугами, привели їх без примусу; боялись бо народу, щоб не покаменував їх. ²⁷ І привівши їх, поставили перед радою; і спитав їх архиерей, ²⁸ кажучи: Чи не наказом же наказувано вам навчати в ім'я се? І ось сповнили ви Єрусалим наукою вашою, і хочете навести на нас кров Чоловіка того. ²⁹ Озвав ся ж Петр і апостоли, і рекли: Більше треба коритись Богу ніж людям. ³⁰ Бог отців наших підняв Ісуса, що Його ви вбили, повісивши на дереві. ³¹ Сього підняв Бог правцею своєю в Князя і Спася; щоб дати покаянне Ізраїлеві і оставленне гріхів. ³² І свідки Його в словах сих ми й Дух святий, котрого дав Бог тим,, хто корить ся Йому. ³³ Вони ж почувши запалали гнівом, і радились, щоб побивати їх. ³⁴ Уставши ж у раді один Фарисей, на ім'я Гамаліїл, учитель закону, поважаний від усього народу, звелів на часину вивести апостолів, ³⁵ і каже своїм: Мужі Ізраїльські, вважайте на людей сих, що маєте робити. ³⁶ Бо перед сими днями встав був Тевда, кажучи, що він хтось такий; до него пристало число людей з чотириста; його вбито, і всі, хто слухав його, розійшлись і обернулись у ніщо. ³⁷ Після сього встав був Юда Галилейський під час переписи, і потяг за собою доволі народу. І сей загинув, і всі, хто слухав його, розсипались. ³⁸ А тепер кажу вам: Відступіть ся від людей сих і оставте їх; бо коли від людей рада ся або діло се, то обернесть ся в ніщо ; ³⁹ коли ж від Бога, то не здолієте його знівечити, та щоб іще й противниками Божими не зробітись вам. ⁴⁰ Послухали ж його, і, покликавши апостолів та побивши, наказали їм говорити в ім'я Ісусове, та й відпустили їх. ⁴¹ Вони ж пішли веселі з перед ради, що за ім'я Його удостоїлись бути зневаженими. ⁴² І по всяк день не переставали вони і в церкві і по домах навчати й благовістувати Ісуса Христа.

6

¹ У ті ж дні, як намножилось учеників, було наріканне Єленя на Євреїв, що у щоденному служенню не дбають про вдовиць їх. ² Прикликавши ж дванайцять (апостоли) громаду учеників, рекли: Не лвчнть нам, покинувши слово Боже,

служити при столах. ³ Вигледіть же, брати, сім мужів із вас доброї слави, повних Духа сьвятого та мудрости, котрих поставимо на сю потріб. ⁴ Ми ж у молитві і в служенню слова пробувати мем. ⁵ І вподобалось слово всій громаді; і вибрали Стефана, чоловіка, повного віри і Духа сьвятого, та Филипа, та Прохора, та Никанора, та Тимона, та Пармена, та Миколая, нововірця з Антиохії, ⁶ котрих поставили перед апостолами, і помолившись положили вони руки на них. ⁷ І росло слово Боже, і намножувалось число учеників у Єрусалимі вельми, й велике множество сьвящеників покорилось вірі. ⁸ Стефан же, повний віри й сили, робив чудеса і ознаки великі між народом. ⁹ Устали ж деякі з школи, званої Либертинців, та Киринейців, та Александрійців і тих, що з Киликії та Азії, перепитуячись із Стефаном. ¹⁰ І не здоліли встояти проти премудрости й духа, яким глаголав. ¹¹ Тоді підгустили вони людей, щоб казали, що чули ми його, як він промовляв слова хульні на Мойсея і Бога. ¹² І підбурили народ, і старшину, й письменників, і напавши схопили його, і привели в раду, ¹³ і поставили кривих сьвідків, що казали: Сей чоловік не перестає слова хульні говорити проти місця сьього сьвятого і проти закону ¹⁴ чули бо ми, як він казав, що Ісус Назорей зруйнує місце се й перемінить, звичаї, котрі Мойсей передав нам. ¹⁵ І дивлячись пильно на него всі, що сиділи в раді, виділи лице його якби лице ангела.

7

¹ Каже тоді архиерей: Чи справді се так? ² Він же рече: Мужі брати й батьки, слухайте: Бог слави явивсь отцеві нашому Авраамові, як був у Месопотамії, перш ніж оселив ся він у Харані, ³ і рече до него: вийди з землі твоєї, і з родини твоєї, та йди в землю, що я тобі покажу. ⁴ Тоді вийшовши в землі Халдейської, оселив ся він у Харані, а звідтіля, як умер батько його, переселив його (Бог) у сю землю, де ви тепер живете. ⁵ І не дав йому насліддя в ній ні на ступінь ноги. а обцяв дати йому її в державу і насінню його після него, як не було в него дитини. ⁶ Глаголав же Бог так, що буде насінне його захожим у землі чужій, і підневолять його, і мучити муть чотириста років. ⁷ А народ, котрому служити муть, буду я судити, рече Бог, і після того вийдуть вони, та служити муть мені у місці сьому. ⁸ І дав йому завіт обрізання; і так породив Ісаака, та й обрізав його восьмого дня; а Ісаак породив Якова, а Яков дванайцять патрархів. ⁹ А патрархи через зависть продали Йосифа в Єгипет; і був з ним Бог, ¹⁰ і визволив його з усякого горя його, і дав йому ласку та премудрість перед Фараоном, царем Єгипецьким; і настановив його той правителем над Єгиптом і над усією господою своєю. ¹¹ Прийшла ж голоднеча на всю землю Єгипецьку та Ханаанську, та горе велике; і не знайшли поживи отці наші. ¹² Почувши ж Яков, що є пшениця в Єгипті, післав отців наших найперш. ¹³ А другого разу був пізнаний Йосиф од братів своїх; і став ся званим Фараоном рід Йосифів. ¹⁴ Піславши ж Йосиф, прикликав батька свого Якова і всю родину свою, сімдесять і пять душ. ¹⁵ Прийшов же Яков у Єгипет, і вмер, він і отці наші, ¹⁶ і перенесено їх у Сихем, і положено в гробі, що купив Авраам ціною срібла в синів Ємора Сихемевого. ¹⁷ Як же наближував ся час обітування, котрим кляв ся Бог Авраамові, ріс народ намножувався у Єгипті, ¹⁸ аж поки настав інший цар, що не знав уже Йосифа. ¹⁹ Сей, хитрий проти роду нашого, мучив отців наших, щоб викидали діток своїх, щоб не бути їм живими. ²⁰ Того часу родивсь Мойсей, і був угоден Богу; годовано його три місяці в хаті батька його. ²¹ Як же викинуто його, взяла його дочка Фараонова, й вигодувала його собі за сина. ²² І навчивсь Мойсей усієї Єгипецької мудрости, був же потужний у словах і в ділах. ²³ Як же сповнивсь йому сорокодїтний час, забажало серце його одвідати братів своїх, синів Ізраїлевих. ²⁴ І, побачивши одного обиженого,

уступив ся за него, тай помстив ся за обиженного, вбивши Єгиптянина. ²⁵ Думав же, що зрозуміють брати його, що Бог його рукою дає їм спасенне; вони ж не зрозуміли. ²⁶ Другого ж дня явив ся їм, як бились, і приводив їх до поєднання, говорячи: Мужі, ви брати; за що ви обижаєте один одного? ²⁷ Той же, що обижав ближнього, відпочнув його, кажучи: Хто тебе настановив князем і суддею над нами? ²⁸ Чи й мене хочеш убити, як убив еси вчора Єгиптянина? ²⁹ Утік же Мойсей за словом сим, і зайшов у землю Мадиямську, де зродив двох синів. ³⁰ А як уплило сорок років, явивсь йому в пустині під горою Сипаєм ангел Господень у полоні огняного куща. ³¹ Мойсей же побачивши дивувався видінню; як же приступив він, щоб придивитись, роздав ся голос Господень до него: ³² Я Бог отців твоїх, і Бог Авраамів, і Бог Ісааків, і Бог Яковів. Затрусившись же Мойсей, не одважив ся придивлятися. ³³ Рече ж йому Господь: Розуй обуви ніг твоїх, бо місце, на котрому стоїш, - земля свята. ³⁴ Дивившись видів я муку народу мого в Єгипті, і стогнаннв його чув я, і зійшов визволити його. І тепер іди, пішлию тебе в Єгипет. ³⁵ Сього Мойсея, котрого відцурались вони, кажучи: хто тебе настановив князем та суддею над нами? сього Бог князем і збавителем післав рукою ангела, що явивсь йому в кущі (корчі). ³⁶ Сей вивів їх, робивши чудеса та ознаки в Єгипті, й на Червоному морі, і в пустиш сорок років. ³⁷ Се той Мойсей, що сказав синам Ізраїлевим: Поставить вам Господь Бог ваш пророка з братів ваших, як мене; його слухайте. ³⁸ Се той, що був у зборі в пустині з ангелом, котрий промовляв до него на горі Сипаї, та з отцями нашими, що прийняв живі слова, щоб дати нам. ³⁹ Котрому не хотіли слухняними бути отці наші, а відпочнули його, і обернулись серцем у Єгипет, ⁴⁰ говорячи Ааронові: Зроби нам богів, котрі б йшли перед нами; бо Мойсей той, що вивів нас із Єгипту, не знаємо, що стало, ся з ним. ⁴¹ І зробили телця в дні ті, і приносили посьвяти ідолу, і втішались ділами рук своїх. ⁴² Одвернув ся ж Бог і попустив їх кланятись воїнству небесному, як написано в книзі пророків: Хиба заколене та посьвяти приносили ви мені сорок років у пустині, доме Ізраїлів? ⁴³ Ні, ви підняли намет Молохів і зорю бога вашого РемФана, домовани, що поробили на поклоненне їм; і переселю я вас дальш Вавилону. ⁴⁴ Намет свідчення був у отців наших у пустині, як звелів Той, Хто глаголав Мойсейові зробити його по взорцеві, який бачив. ⁴⁵ Котрий також узявши отці наші винесли з Ісусом у державу поган, ласку прогнав Бог од лица отців наших, аж до днів Давидових. ⁴⁶ Котрий знайшов ласку перед Богом, і просив, щоб знайти намет для Бога Якового. ⁴⁷ Соломон же збудував йому храм. ⁴⁸ Тільки ж Вишній не в рукотворних церквах домує, як глаголе пророк: ⁴⁹ Небо мені престол, а земля підніжок ніг моїх; який храм збудуєте мені? рече Господь, або яке місце відпочинку мого? ⁵⁰ Хиба не моя рука зробила се все? ⁵¹ Люде тугоши і необрізани серцем і ушима, ви завсіди Духові святаму противитесь; як батьки ваші, так і ви. ⁵² Кого з пророків не гонили батьки ваші? і повбивали тих, що наперед звіщали про прихід Праведного, котрого ви тепер зрадниками й убийцями стались. ⁵³ Ви прийняли закон через розпорядки ангелів, та й не хоронили його. ⁵⁴ Почувши ж се, запалали серцем своїм, і скреготали зубами на него. ⁵⁵ Він же, будучи повний святаго Духа, споглянувши на небо, побачив славу Божу, й Ісуса, стоячого по правиці у Бога, ⁵⁶ і рече: Ось, виджу небеса відчинені, і Сина чоловічого, стоячого по правиці в Бога. ⁵⁷ Вони ж закричали голосом великим, позатуляли уші свої, та й кинулись однодушне на него, ⁵⁸ і, випровадивши за город, укаменували його; а свідки поклади одєжу свою у ногах у молодця, званого Савлом, ⁵⁹ і каменували Стефана, молячогось і глаголючого: Господи Ісусе, прийми дух мій. ⁶⁰ Приклонивши ж коліна, покликнув голосом великим: Господи, не постав їм сього за гріх. І, се промовивши, уснув.

8

¹ Савло ж похваляв убийство його. Стало ся ж того дня велике гоненне на церкву Єрусалимську і всі порозсипались по землях Юдейських та Самарийських, окрім апостолів. ² Поховали ж Стефана побожні люде, і счинили великий плач по нему ³ Савло ж руйнував церкву, входячи в доми та хапаючи і виволікаючи чоловіків і жінок, і передавав у темницю, ⁴ Которі ж порозсипались, ходили, благовістующи словом. ⁵ І так, Филип, прийшовши в город Самарийський, проповідував ім Христа. ⁶ І вважав народ на слова Филипові однодушне, слухавши і бачивши ознаки, що він робив. ⁷ З многих бо, що мали духів нечистих, виходили вони, ревучи великим голосом; і многі розслаблені і криві сцілялись. ⁸ І стались радости великі в городі тому. ⁹ Один же чоловік, на ймя Симон, пробував перше у городі, і чарував та дивував народ Самарийський, кажучи, що він хтось великий. ¹⁰ На него вважали всі від малого до старого, кажучи: Сей єсть велика сила Божя. ¹¹ Вважали ж на него через те, що доволі часу чарами дивував їх. ¹² Як же увірували Филипу, що благовістнував про царство Божє й імя Ісуса Христа, то хрестились і чоловіки й жінки. ¹³ Увірував же і сам Симон, і, охрестившись, пробував у Филипа; а, видівши ознаки й чудеса великі, дивував ся. ¹⁴ Почувши ж апостоли в Єрусалимі, що прийняла Самарія слово Божє, послали до них Петра та Йоана, ¹⁵ котрі прийшовши, молили ся про них, щоб прийняли Духа святаго. ¹⁶ (Ще бо ні на кого з них не зійшов, а тільки охрещені були в імя Господа Ісуса.) ¹⁷ Тоді клали руки на них, і прийняли вони святаго Духа. ¹⁸ Видівши ж Симон, що положеннем рук апостольських даєть ся Дух святий, приніс їм грошей, ¹⁹ говорячи: Дайте й мені власть таку, щоб, на кого я положу руки, прийняв Духа святаго. ²⁰ Петр же рече до него: Нехай срібло твое з тобою буде на погибель, бо дар Божий думав еси за гроші здобути. ²¹ Нема для тебе частини, ані долі в речі сій, серце бо твое не праве перед Богом. ²² Покай ся ж у ледарстві сьому твоім, та благай Бога: може відпустити ся тобі думка серця твого. ²³ Бо в жовчі гіркости і в увязі неправди виджу тебе. ²⁴ Озвав ся ж Симон та й каже: Моліть ся ви за мене Господу, щоб ніщо не нашло на мене, що ви сказали. ²⁵ Ті ж, що свідували, глаголавши слово Господне, вернулись у Єрусалим, і в многих селах Самарийських благовістнували. ²⁶ Ангел же Господень промовив Филипові, глаголючи: Устань, та йди на полудне дорогою, що йде в Єрусалиму в Газу; вона пуста. ²⁷ І вставши дійшов; і ось чоловік із Єтіопії, евнух, вельможа Кандакїї, цариці Єтіопської, що був над усім скарбом її; він приходив поклонитись у Єрусалим; ²⁸ і вертав ся, а сидячи на возі своїм, читав пророка Ісаїю. ²⁹ Рече ж Дух Филипові: Приступи та пристань до воза сього. ³⁰ Приступивши ж Филип, почув його, як читав пророка Ісаїю, і рече: Чи розумієш, що читаєш? ³¹ Вія же каже: Як бо можу, коли ніхто не наведе мене? І просив Филипа, щоб, вилізши, сів в ним. ³² Місце ж писання, що читав, було се: Як овечку на зарізь ведено його; й як ягня перед тим, хто стриже його, безголосе, так не відкривав уст своїх. ³³ У приниженню його суд його взято; рід же його хто з'ясує? бо береть ся з землі життв його. ³⁴ Озвав ся ж евнух, і каже до Филипа: прошу тебе, про кого пророк глаголе се? про себе, чи про иншого кого? ³⁵ Відкривши ж Филип уста свої, і почавши від писання сього, благовістнував йому Ісуса. ³⁶ Верстаючи ж дорогу, прибули до води; й каже евнух: Ось вода; що боронить мені охреститись? ³⁷ Рече ж Филип: Коли віруєш усім серцем, то можна. Озвавши ся ж, каже: Вірую, що Син Божий Ісус Христос. ³⁸ І звелів зупинити воза; й увійшли обидва в воду, Филип і евнух; і охрестив його. ³⁹ Як же вийшли з води. Дух Господень ухопив Филипа, і не бачив його більш евнух; і пійшов дорогою своєю, радуєчись. ⁴⁰ Филип же опинивсь ув Азоті, і проходячи проповідував по всіх городах, аж доки прийшов

у Кесарию.

9

¹ Савло ж, ще дишучи грозьбою та вбийством на учеників Господніх, і приступив до архиерея, ² і просив від него листів у Дамаск до шкіл, щоб, коли кого знайде, що с путя того будуть, чоловіків і жінок, звязавши, поприводив у Єрусалим ³ Ідучи ж був близько Дамаску, аж ось осіяло його світло з неба, ⁴ і, впавши на землю, чув голова глаголючий йому: Савле, Савле, чого мене гониш? ⁵ Каже ж: Хто еси, Господи? Господь же рече: Я Ісус, котрого ти гониш. Трудно тобі проти рожна прати (упиратись). ⁶ І затрусившись та стуманівши, каже: Господи, що хочеш, щоб робив я? А Господь до него: Устань, та йди в город; і скажуть ся тобі, що маєш робити. ⁷ Люде ж, що йшли з ним, стояли з'умівшись, чуючи голос, нікого ж не бачивши. ⁸ Устав же Савло з землі; як же відтворив очі, нікого не бачив. І вели його за руку, та й приведи в Дамаск. ⁹ І був він три дні невидючим, і не їв і не пив. ¹⁰ Був же один ученик у Дамаску, на ймя Ананія; і рече йому Господь у видінні: Ананіє! Він же каже: Ось я, Господи. ¹¹ Господь же до него: Уставши, йди на улицю, що зветь ся Простою, та й пошукай у Юдиній хаті Тарсянина, на ймя Савла; ось бо він молить ся, ¹² і видів (Савло) у видінні чоловіка, на ймя Ананію, що (ніби) ввійшов і положив руку на него, щоб прозрів. ¹³ Відказав же Ананія: Господи, я чув од многих про чоловіка сього, скільки він зла заподіяв святим твоім у Єрусалимі; ¹⁴ і тут має власть од архиеревів вязати всіх, хто призиває імя Твое. ¹⁵ Рече ж до него Господь: Іди, бо сей у мене вибрана посудина, щоб нести ймя моє перед поган, і царів і синів Ізраїлевих: ¹⁶ я бо покажу йому, скільки мусить він за ймя моє терпіти. ¹⁷ Пійшовши Ананія, ввійшов у господу та, положивши на него руки, рече: Савле брате! Господь Ісус, що явивсь тобі в дорозі, котрою йшов еси, післав мене, щоб ти прозрів і сповнив ся Духом святим. ¹⁸ І зараз із очей йому, мов би луска, спало, і прозрів того часу, та й вставши, охрестив ся. ¹⁹ І прийнявши їжу, покрепив ся. Був же Савло з учениками, що в Дамаску, днів кілька. ²⁰ І зараз проповідував по школах Христа, що се Син Божий. ²¹ Дивувались же усі, хто чув, і казали: Чи се не той, що погубляв у Єрусалимі призиваючих се імя, та й сюди на те прийшов, щоб, звязавши їх, вести до архиеревів? ²² А Савло вбивавсь у силу та в силу, й перемагав Жидів, що жили в Дамаску, доводячи, що се Христос. ²³ Як же сповнилось доволі днів, змовили ся Жиди, вбити його. ²⁴ Довідав ся ж Савло про змову їх. А вони стерегли воріт день і ніч, щоб його вбити. ²⁵ Взявши ж його ученики в ночі, спустили через мур у коші. ²⁶ Прийшовши ж Савло в Єрусалим, пробував пристати в ученики; та всі боялись його, не діймаючи віри, що він ученик. ²⁷ Варнава ж, прийнявши його, повів до апостолів, і розповів їм, як він дорогою видів Господа, і як він глаголав йому, та як у Дамаску одважно проповідував імя Ісусове. ²⁸ І ввійшов і виходив з ними в Єрусалимі. ²⁹ І одважно проповідував імя Господа Ісуса й розмовляв і змагав ся з Єлєнянами; вони ж лагодились убити його. ³⁰ Довідавшись же брати, привели його в Кесарию, та й вислали його в Тарс. ³¹ Церкви ж по всій Юдеї і Галилеї і Самарії мали впокій, будуючись і ходячи в страсі Господнім, а потіхою святаго Духа намножувались. ³² Стало ся ж, як переходив Петр усі, прийшов і до святих, що проживали в Лидді. ³³ Знайшов же там одного чоловіка, на ймя Енея, що на ліжку лежав вісім років, будучи розслабленим. ³⁴ І рече йому Петр: Енею, оздоровлює тебе Ісус Христос; устань, та й постели собі. І зараз устав. ³⁵ І бачили його всі, що жили в Лидді та в Саронї, котрі навернулись до Господа. ³⁶ Була ж в Йоппії одна учениця, на ймя Тавита, що перекладом зветь ся: Сарна. Ся була

повна добрих учинків і милостині, що робила. ³⁷ Стало ся ж, що тими днями занедужавши, вмерла вона. Обмивши ж її, положили в гірницю. ³⁸ Як же близько була Лидда від Йоппії, то ученики, почувши, що Петр там, післали двох чоловіків до него, просячи, щоб не загаявся прийти до них. ³⁹ Устав же Петр, та й пійшов а ними. Як же прийшов, повели його в гірницю; і обступили його всі вдовиці плачучи й показуючи одежу й шматте, що їм посправляла, бувши з ними Сарна. ⁴⁰ Випровадивши ж Петр усіх і приклонивши коліна, молив ся, і, обернувшнсь до тіла, рече: Тавито, встань, вона ж відкрила очі свої і, побачивши Петра, сіла. ⁴¹ Подавши їй руку, підвів її, покликавши ж съвятих та вдовиць, поставив її перед ними живу. ⁴² І знане се стало по всій Йоппії, і многі увірували в Господа. ⁴³ Стало ся ж, що доволі днів пробував він у Йоппії у одного Симона кожемяки (гарбаря).

10

¹ Був же один чоловік у Кесарії, на ймя Корнелий, сотник із роти, званої Італійською, ² побожний і богобоязливий з усім домом своїм, подавав він багато милостині народові, і молив ся всякого часу Богу. ³ Видів же він у видінні ясно коло девятої години, як ангел Божий ввійшов до него й промовив йому: Корнелию! ⁴ Він же, глянувши на него, злякав ся, і каже: Чого, Господи? Рече ж йому: Молитви твої і милостині твої спогадались перед Богом. ⁵ Пішли ж тепер у Йоппию людей та приклич Симона, що прозиваєть ся Петром. ⁶ Він гостює в одного Симона кожемяки, що хата його над морем. Сей скаже тобі, що маєш робити. ⁷ Як же пійшов ангел, що глаголав до Корнелия, покликавши він двох слуг своїх, та побожного воїна з тих, що стерегли його, ⁸ і розказавши їм усе, післав їх у Йоппию. ⁹ Назавтра ж, як буди в дорозі і наближались до города, зійшов Петр на кришу помолитись коло шестої години. ¹⁰ Став же голодний і забажав їсти; як же готовили, найшло на него захопленне, ¹¹ і видить небо відчинене, і що сходить до него посудина якась, наче обрус великий, по чотиром кінцям звязаний і спускаючий ся на землю, ¹² в котрому були всякі чотириногі землі, і зьвірі, і повзючі, і птиці небесні. ¹³ І роздав ся голос до него: Устань, Петре, заколи, та й їж. ¹⁴ Петр же каже: Ні, Господи, ніколи бо не їв я нічого поганого та нечистого. ¹⁵ А голос знов вдруге до него: Що Бог очистив, ти не погань. ¹⁶ Стало ся ж се тричі; і взято знов посудину на небо. ¹⁷ Як же сумнівав ся в собі Петр, що се за видінне було, що видів, аж ось два чоловіки, послані від Корнелия, розпитавши про Симонову госпду, стали коло воріт, ¹⁸ і покликнувши спитали: Чи тут гостює Симон, на прізвиське Петр? ¹⁹ Коли ж думав Петр про видінне, рече йому Дух: Ось три чоловіки шукають тебе. ²⁰ Уставши ж, зійди та йди з ними, не розбираючи; бо я післав їх. ²¹ Зійшовши ж Петр до чоловіків, посланих до него від Корнелия, рече: Ось я, кого шукаєте? Що за причина, для котрої прийшли? ²² Вони ж кажуть: Корнелий сотник, чоловік праведний, і богобоязливий, і доброї слави між усім народом Жидівським, був наставлений від ангела съвятого покликати тебе в госпду свою і послухати словес від тебе. ²³ Закликавши ж їх, угостив. Назавтра ж вийшов Петр із ними, і деякі з братів з Йоппії пійшли з ним. ²⁴ А другого дня увійшли в Кесарию. Корнелий же дожидав їх, скликавши родину свою і близьких приятелів. ²⁵ Як же стало ся, що ввійшов Петр, зустрівши його Корнелий, упав у ноги та й уклонив ся. ²⁶ Петр же підвів його, говорячи: Встань; я таки же чоловік. ²⁷ І, розмовляючи з ним, увійшов, і знаходить многих, що посходились. ²⁸ І рече до них: Ви знаєте, що не годить ся чоловікові Жидовинові приставати або приходити до чужоземців; та мені Бог показав, щоб нікого поганином або нечистим чоловіком не звав. ²⁹ Тим я, не відмовляючись, прийшов покликаний.

Питаю ж оце, для чого покликали мене? ³⁰ І каже Корнелій; Четвертий день тому, як постив я аж до сієї години, а в дев'ятій годині молив ся в дому моім; і ось чоловік став передо мною в ясній одежі. ³¹ і рече: Корнелію, вислухана твоя молитва, і милостині твої згадані перед Богом. ³² Пішли ж в Йоппию та поклич Симона, що зветь ся Петром. Він гостює в господі в Симона кожемяки, над морем. Він, прийшовши, глаголати ме тобі. ³³ Зараз оце післав я до тебе, і добре зробив еси, прийшовши. Нині ж усі ми перед Богом стоїмо, щоб слухати все, що звелено тобі від Бога. ³⁴ Відкривши ж Петр уста, рече: Поправді постерегаю, що не на лице дивить ся Бог, ³⁵ а в кожному народі, хто боїть ся Його, і робить правду, приятен Йому. ³⁶ Слово, що післав синам Ізраїлевим, благовіствуючи впокії через Ісуса Христа(се Господь усіх); ³⁷ ви знаєте слово, що було по всій Юдеї, почавши від Гадилеї після хрещення, що проповідував Йоан, ³⁸ Про Ісуса з Назарета, як помазав Йоан Бог Духом святим і силою, а котрий ходив, роблячи добро та сціляючи всіх підневолених дияволом, бо Бог був з Ним. ³⁹ І ми свідки всього, що Він розбив і в землі Жидівській, і в Єрусалимі; котрого убили й повісили на дереві. ⁴⁰ Сього, воскресив Бог третього дня, і дав Йому статись явним ⁴¹ не всьому народові, а свідкам наперед вибраним від Бога, - нам, що їли й пили з Ним по воскресенню Його з мертвих. ⁴² І повелів нам проповідувати народові і свідкувати, що Він призначений від Бога суддею живим і мертвим. ⁴³ Про Сього всі пророки свідкують, що всякий, хто вірує в Него, відпущенне гріхів прийме через імя Його. ⁴⁴ Ще, як промовляв Петр слова сї, найшов Дух святий на всіх, хто слухав його. ⁴⁵ І здивувались ті, що були від обрізання, котрі прийшли з Петром. що й на поган дар святаго Духа вилив ся. ⁴⁶ Чули бо їх, що розмовляли мовами і величали Бога. Тоді озвав ся Петр: ⁴⁷ Чи може хто боронити води, щоб оцім охреститись, котрі Духа святаго прийняли, як і ми? ⁴⁸ І звелів їм охреститись в імя Господне. Тоді просили його, щоб пробув у них кілька днів.

11

¹ Почули ж апостоли та брати, котрі були в Юдеї, що й погане прийняли слово Боже. ² І як прийшов Петр у Єрусалим, змагались із ним ті, що від обрізання, ³ кажучи: Що до людей, обрізання немаючих, ходив еси і їв з ними. ⁴ Почавши ж Петр, виложив їм рядом, говорячи: ⁵ Був я в городі, Йоппії, і молячись бачив у захопленню видінне: посудину якусь, що сходила, наче обрус великий, по чотирох кінцях спусканий з неба; і прийшов аж до мене. ⁶ Зазирнувши в него і розглянувши, бачив чотириногих землі, і звірів, і повзючих, і птиць небесних. ⁷ І чув я голос, що глаголав до мене: Встань, Петре, заколи та й їж. ⁸ Я ж сказав: Ні, Господи, бо ніщо погане або нечисте ніколи не входило в уста мої. ⁹ Відказав же мені голос удруге з неба: Що Бог очистив, ти не погань, ¹⁰ Се сталось тричі, і знов потягнуно було все на небо. ¹¹ І ось зараз три чоловіки прийшли в господоу, де я був, послані з Кесарії до мене. ¹² Сказав же мені Дух ійти з ними, нічого не розбираючи. Пішли яє зо мною і шість братів, і ввійшли ми в господоу до чоловіка; ¹³ і звістив нам, як видів ангела в господі своїй, що став і глаголав йому: Пішли в Йоппию людей, та поклич Симона, званого Петром. ¹⁴ Він глаголати ме слова до тебе котрими спасеш ся ти й увесь дім твій. ¹⁵ Як же став я говорити, найшов Дух святий на них, як і на нас у почині. ¹⁶ Згадав я тоді слово Господне, як глаголав він: Йоан хрестив водою, а ви будете хреститись Духом святим. ¹⁷ Коли ж рівний дар дав їм Бог, як і нам, що увірували в Господа Ісуса Христа, то хто ж я такий, щоб міг заборонити Богові? ¹⁸ Вислухавши се, замовкли, і славили Бога, говорячи: То й поганам дав Бог покаянне в житте! ¹⁹ Ті ж, що

порозсипались від гонення, що сталось на Стефана, пішли аж у Финикию, Кипр і Антіохію, нікому не проповідуючи слова, тільки одним Жидам. ²⁰ Були ж деякі з них люде з Кипру і Киринеї, котрі, прийшовши в Антіохію, говорили до Єленян, благовісткуючи Господа Ісуса. ²¹ І була рука Господня з ними; і велике число увірувавши, на вернулись до Господа. ²² Дійшло ж про них слово до ушей церкви, що в Єрусалимі, і післали Варнаву, щоб пішов аж до Антіохії; ²³ котрий прийшовши і видівши ласку Божу, зрадів, і молив усіх, щоб у постановленню серця пробували в Господі. ²⁴ Бо був чоловік добрий, повний Духа сьвятого й віри; і прихилилось доволі народу до Господа. ²⁵ Вийшов же Варнава в Тарс шукати Павла, ²⁶ і, знайшовши його, привів його в Антіохію. Стало ся ж, що вони цілий рік збирались у церкві, і навчали багато народу, і ученики в Антіохії стали найперш звати ся Християнами. ²⁷ Тих же днів прийшли з Єрусалиму пророки в Антіохію. ²⁸ Ставши ж один з них, на ймя Агав, віщував духом, що велика голоднеча мав бути по всій вселенній, яка й постала за Кдавдия кесаря. ²⁹ З учеників же, скільки хто міг, постановив кожен з них післати на допомогу братам, що жили в Юдеї. ³⁰ Що й зробили, піславши до старших через руки Варнави та Савла.

12

¹ Під той же час здвигнув цар Ірод руки, щоб мучити деяких із церкви. ² Вбив же Якова, брата Йоанового, мечем, ³ а видівши, що се подобаєть ся Жидам, постановив схопити й Петра. (Були ж дні опрісноків.) ⁴ І схопивши його, посадив у темницю, передавши чотиром четверицям воїнів стерегти його, задумавши після пасхи вивести його перед народ. ⁵ Стережено ж Петра в темниці; церква ж без перестану молилась Богу за него. ⁶ Як же мав його вивести Ірод, спав тієї ночі Петр між двома воїнами, скований двома залізами; а сторожі перед дверима стерegli темниці. ⁷ І ось ангел Господень став перед ним, і світло засіяло в будинку; торкнувши ж у бік Петра, підвів його, говорячи: Уставай боржій. І поспадали кайдани з рук його. ⁸ І рече ангел до него: Підпережись та підв'язи постоли твої. Зробив же так. І рече йому: Надінь одержу твою, та йди за мною. ⁹ І, вийшовши, вийшов слідом за ним, і не знав, що се правда, що сталось через ангела; думав же, що видінне бачить. ¹⁰ Минувши ж першу сторожу й другу, прийшли до залізних воріт, що вели в город, котрі самі собою відчинились їм; і вийшовши пройшли одну улицю, і зараз відступив ангел від него. ¹¹ І, прийшовши Петр до себе, рече: Тепер знаю справді, що післав Господь ангела свого, і вирвав мене з руки Іродової і від усього дождидання народу Жидівського. ¹² І зміркувавши, прийшов до хати Марії, матери Йоана, званого Марком, де многі зібрались і молились. ¹³ Як же постукав Петр у сінешні двері, вийшла послухати дівчина, на ймя Рода; ¹⁴ і, пізнавши голос Петра, з радощів не відчинила дверей, а вбігши, сповістила, що Петр стоїть під дверима. ¹⁵ Вони ж сказали до неї: Збожеволіла еси. Вона ж таки говорила, що се так. Вони ж казали: Се ангел його. ¹⁶ Петр же не перестав стукати; відчинивши ж, увиділи його, та й здивувались. ¹⁷ Махнувши ж їм рукою, щоб мовчали, оповів їм, як Господь вивів його з темниці. Рече ж: Сповістїть Якова та братів про се. І, вийшовши, пішов у друге місце. ¹⁸ Скоро ж настав день, зробивсь немалий переполох між воїнами, що стало ся з Петром. ¹⁹ Ірод же, пошукавши його, й не знайшовши, судив сторожів, та й звелів покарати їх. І перейшовши з Юдеї в Кесарію, жив (там). ²⁰ Лютував же Ірод на Тирян та на Сидонян. Прийшовши же односторонно до него, й приєднавши Бласта, царського постельника, просили примирря; бо земля їх живилась од царської. ²¹ Призначеного ж дня Ірод, одігшись у царські шати і сівши на престолі,

промовляв до них: ²² Народ же покликавав: Голос Бога, а не чоловіка! ²³ Зараз же поразив його ангел Господень за те, що не віддав слави Богу ; і з'їли його черви, і вмер. ²⁴ Слово ж Боже росло і множилося. ²⁵ Варнава ж та Савло вернулись із Єрусалиму, сповнивши службу, і взявши з собою Йоана, званого Марком.

13

¹ Були ж у церкві, що була в Антіохії, деякі пророки та вчителі: Варнава та Симеон, званий Нигером, та Лукий Киринейський, та Манаїл, зрощений з Іродом четверовластником, та Савло. ² Як же служили Господеві та постили, рече Дух святий: Відлучіть мені Варнаву та Савла на діло, до котрого покликав я їх. ³ Тоді вони, попостивши та помолившись і положивши руки на них, відпустили їх. ⁴ Вони ж, послані від Духа святаго, прийшли у Селевкию, а звідтіля відплили в Кипр. ⁵ І, будши в Саламіні, проповідували слово Боже по школах Жидівських, мали ж і Йоана за слугу. ⁶ Проїшовши ж острів аж до Пафи, знайшли одного чарівника, Жидівського лжепророка, на йма Вар-Ісуса, ⁷ котрий був у старости Сергія Павла, чоловіка розумного. Сей, покликавши Варнаву та Савла, бажав слухати слово Боже. ⁸ Противив ся ж їм Єлима чарівник (так бо перекладаєть ся імя його), шукаючи одвернути старосту од віри. ⁹ Савло ж, - (він же) й Павел, сповнившись святим Духом, і подивившись на него, ¹⁰ сказав: Ой ти, повний усякого підступу і всякого зла, сину дияволів, вороже всякої правди! чи (ніколи) не перестанеш розвертати праві дороги Господні? ¹¹ Оце ж рука Господня на тебе, й будеш сліпий, і не бачити меш сонця до часу. І зараз обняв його туман і темрява й слоняючись (мацяючи) шукав, хто б його провів за руку. ¹² Тоді видівши староста, що сталось, увірував, дивуючись наукою Господньою. ¹³ Пустивши ся ж із Пафи ті, що круг Павла, прийшли в Пергию Панфільську; Йоан же, відлучившись від них, вернувсь у Єрусалим. ¹⁴ Вони ж, перейшовши з Пергії, прибули в Антіохію Писидійську, і ввійшовши в школу субітного дня, посідали. ¹⁵ Як же прочитано з закону та пророків, післала старшина шкільна до них, говорячи: Мужі брати, коли маєте слово утішення до людей, то промовте. ¹⁶ Вставши ж Павел і повівши рукою, рече: Мужі Ізраїльські і богобоязливі, слухайте: ¹⁷ Бог народу Ізраїльського вибрав отців наших, і підняв угору народ, як був він захожим у землі Єгипецькій, і рамям високим вивів їх з неї. ¹⁸ І до сорока літ годував їх у пустині. ¹⁹ А зруйнувавши, сім народів у землі Канаанській, попаював їм землею їх. ²⁰ А після сього літ з чотириста й п'ятдесятя давав (їм) суддів до Самуїла пророка. ²¹ А потім забажали вони царя, і дав їм Бог Саула, сина Кисового, чоловіка з роду Веняминового, на сорок літ. ²² А відсунувши його, підняв їм Давида за царя, котрому свідкуючи, рече: Знайшов я Давида сина Есеевого, чоловіка по сердцю моему, котрий вчинить усю волю мою. ²³ Із його ж насіння підняв Бог по обітуванню Ізраїлеві Спасителя Ісуса, ²⁴ перед котрого приходом проповідував Йоан хрещення покаяння всьому народові Ізраїлевому. ²⁵ Сповнивши ж Йоан путь свій, рече: Хто я, думаєте ви? Се не я. А ось іде за мною, котрому я недостоен обуве ніг розв'язати. ²⁶ Мужі брати, синове роду Авраамового, і всі богобоязливі між вами, вам слово спасення сього послано. ²⁷ Ті бо, що жили в Єрусалимі, і князі їх, не зрозумівши сього і голосів пророчих, читаних що - суботи, сповняли їх, осудивши його, ²⁸ і, не знайшовши ніякої вини смерті, просили Пилата убити його. ²⁹ Як же скінчилось усе, що пре Него писано, знявши з дерева, положили у гробі; ³⁰ Бог же воскресив його з мертвих, ³¹ Многі дні являв ся Він тим, що поприходили з Ним з Галилеї в Єрусалим; вони свідки його перед людьми. ³² А ми вам благовіствуємо обітуванне, дане отцям, ³³ що його Бог

сповнив нам, дітям їх, піднявши Ісуса, як і в другій псалмі написано: Син мій еси Ти; я сьогодні родив Тебе. ³⁴ А що воскресив Його з мертвих, так, що більш не вернеться на зотлінне, то так глаголав: дам вам сьвятий Давидів завіт. ³⁵ Тим і в іншій (псалмі) глаголе: Не даси Сьвятому твоему видіти зотління. ³⁶ Давид бо, послуживши своєму родові, Божою волею уснув, і положено його до батьків його, і ввидів зотлінне; ³⁷ Той же, що Його Бог підняв, не ввидів зотління. ³⁸ Відоме ж нехай буде вам, мужі к брати, що через Него вам пророченне гріхів проповідується; ³⁹ і від чого не могли ви у законі: , Мойсейовім справдити ся, у Тому всякий віруючий оправдується. ⁴⁰ Гледіть же, щоб не прийшло на вас те, що сказано в пророків: ⁴¹ Дивіть ся, гордівники, та дивуйтесь, та й пощезайте, бо діло роблю я в дні ваші, діло, котрому не увірили б, коли б хто розказував вам. ⁴² Як же виходили вони з школи, просили їх погане, щоб і другої суботи говорили слова сі. ⁴³ Як же розійшлась школа, тоді многі з Жидів і побожних нововірівців ішли слідом за Павлом та Варнавою, котрі, розмовляючи з ними, напоминали їх, щоб пробували в благодаті Божій. ⁴⁴ А другої суботи мало не весь город зібрав ся слухати слово Боже. ⁴⁵ Видівши ж Жиди народ, сповнились завистю, і перечили речам Павла та хулили. ⁴⁶ Озвавшись Павел та Варнава, сказали сьміливо: До вас треба було перше промовити слово Боже; коли ж відкинули ви його і вважаєте себе за недостойних життя вічного, то ось обертаємось до поган. ⁴⁷ Так бо заповів нам Господь: Я поставив тебе сьвітлом поганам, щоб був ти на спасенне до краю землі. ⁴⁸ Слухаючи ж погане, зраділи, і прославляли слово Господне, і увірували, скільки було їх призначено до вічного життя. ⁴⁹ Розносило ся ж слово Боже по всій тій стороні. ⁵⁰ Жиди ж наустили побожних та і поважних жінок і перших у городі, і підняли гоненне на Павла та Варнаву, та й вигнали їх із границь своїх. ⁵¹ Вони ж обтрусивши порошок од ніг своїх на них, пішли в Іконію. ⁵² Ученики ж сповнились радощами та сьвятим Духом.

14

¹ Стало ся ж в Іконії, увійшли вони вкупі в Жидівську школу, і промовляли так, що увірувало велике множество і Жидів і Єленян. ² Невірни ж Жиди підіймали й озлобляли душі поган на братів. ³ Доволі ж часу пробували вони, одважно промовляючи про Господа, що сьвідкував словом благодати своєї, і давав, щоб ознаки та чудеса робились руками їх. ⁴ Та розділилась громада городська, і одні були з Жидами, а другі з апостолами. ⁵ Як же підняв ся заколот поган та Жидів з князями їх, щоб зневажати і покаменувати їх, ⁶ вони довідавшись, повтікали в городи Ликаонські, Листру та Дервию, і в околицю, ⁷ і там благовістували. ⁸ А один чоловік у Листрі сидів невдужавши ногами, кривий бувши від утроби матери своєї, котрий ніколи не ходив. ⁹ Сей слухав, як Павел говорив; а той подививсь на него і, постерігши, що має віру, щоб одужати, ¹⁰ рече голосом великим: Стань просто на ноги твої. І підскочив і ходив. ¹¹ Народ же, видівши, що зробив Павел, підняв голос свій, говорячи по ликаонські: Боги, уподобившись людям, зійшли до нас. ¹² Назвали ж Варнаву Зевесом, а Павла Гермесом; бо він був проводирем слова. ¹³ Жерець же (ідола) Зевеса, що був перед городом їх, привівши воли з вінками до воріт, хотів зробити посвят разом з народом. ¹⁴ Почувши ж апостоли Варнава та Павел, роздерли одежу свою, і вбігли, покликуючи, між народ, ¹⁵ і глаголали: Мужі, на що се робите? Ми такі ж люде, як ви; благовістуємо вам, щоб від сих дурниць навернулись до Бога живого, що сотворив небо, і землю, і море, і все, що є в них. ¹⁶ Він у минувші часи попустив усім поганам ходити дорогами їх. ¹⁷ Тільки ж не оставляв себе без сьвідчення, роблячи добро: даючи дощі з неба й пори врожайні, та сповняючи

їжею й радощами серця наші. ¹⁸ се говорячи, ледве впинили народ, щоб не приносили їм посьвяту. ¹⁹ Прийшли ж з Антиохії та Їконії Жиди, і наутивши народ, і вкаменувавши Павла, виволікли геть з города, думаючи, що він умер. ²⁰ Як же обступили його ученики, уставши ввійшов у город, а назавтра вийшов з Варнавою в Дервию. ²¹ І благовістувавши городу сьому, і навчивши многих, вернулись вони в Листру, і Іконію, і Антиохию, ²² укріпляючи душі учеників, благаяючи пробувати у вірі, і що многими муками треба нам увійти в царство Боже. ²³ Рукоположивши ж їм пресвітерів по церквах і помолившись з постом, передали їх Господеві, в котрого увірували. ²⁴ І, перейшовши Писидию, прийшли в Памфілию. ²⁵ А глаголавши в Пергії слово, прийшли в Аталию, ²⁶ а з відсіля поплили в Антиохию, звідкіля були передані благодаті Божій на діло, котре сповнили. ²⁷ Прибувши ж та зібравши церкву, оповідали все, що зробив Бог з ними, і як Він відчинив поганам двері віри. ²⁸ Пробували ж там час немалий з учениками.

15

¹ І, поприходивши деякі з Юдеї, навчали братів: що коли не обріжетеся по звичаю Мойсейовому, не можете спасти ся. ² Як же почав ся спір і немале змаганне Павла та Варнави з ними, то постановили, щоб Павел та Варнава і деякі інші з них пійшли до апостолів та старших у Єрусалим ради сього питання. ³ Вони ж, послані від церкви, проходили Финикию та Самарію, оповідаючи про наверненне поган; і зробили великі радощі всім братам. ⁴ Прийшовши ж у Єрусалим, прийняті були від церкви і апостолів і старших, і сповістали про все, що Бог з ними зробив. ⁵ Устали ж деякі з ересі Фарисейської, що увірували, кажучи, що треба обрізати їх та наказати, щоб хоронили закон Мойсеїв. ⁶ І зібрались апостоли та старші вглянути в сю річ. ⁷ Як же постало велике змаганне, вставши Петр, рече до них: Мужі брати, ви знаєте, що з давніх днів Бог між нами вибрав мене, щоб через мої уста погане чули слово благовістя, та й увірували. ⁸ І Бог, що знав серця, свідкував їм, давши їм Духа сьвятого, як нам, ⁹ і не розріжнив нічого між нами й ними, вірою очистивши серця їх. ¹⁰ Тепер же чого спокутуєте Бога, щоб наложив ярмо на шию ученикам, котрого ні батьки наші, ні ми не здоліли носити. ¹¹ Ні віруємо, що благодаттю Господа Ісуса Христа спасемось, яко ж і вони. ¹² Умовкла ж уся громада, й слухала, як Варнава та Павел оповідували про ознаки та чудеса, що зробив Бог через них між поганями. ¹³ Як же вмовкли вони, озвав ся Яков, говорячи: Мужі брати, вислухайте мене. ¹⁴ Симон оповів, як Бог перше зглянув ся, щоб з поган прийняти людей в імя своє. ¹⁵ З сим сходять ся слова пророчі, яко ж писано: ¹⁶ Після сього знов верну ся, і збудую намет Давидів, що впав, і руїни його збудую знов і поставлю його, ¹⁷ щоб остальні з людей шукали Господа, і всі народи, на котрих призвано імя мое, глаголе Господь, що робить оце все. ¹⁸ Звісні од віку Богові всі діла його. ¹⁹ То ж суджу, що не треба тим докучати, которі від поган обернулись до Бога; ²⁰ а написати їм, нехай удержують ся від ідолських гидот, та блуду, та давленого, та крові. ²¹ Мойсей бо від стародавніх родів має проповідуючих його по городах, і читаний по школах що-суботи. ²² Зводили тоді апостоли і старші і вся церква вибраних мужів з між себе післати в Антиохию з Павлом та Варнавою: Юду, названого Варсавою, та Силу, мужів-проводирів між братами, ²³ написавши через руки їх так: Апостоли та старші і брати - братам з поган, що в Антиохії, і Сирії і Киликиї, радуйте ся. ²⁴ Яко ж чули ми, що деякі з між нас вийшовши, потривожили вас словами і захитали душі ваші, говорячи, щоб обрізувались та хоронили закон, чого ми їм не наказували; ²⁵ то зводилось нам, зібравшим ся однодушне вибраних мужів

післати до вас з любими нашими Варнавою та Павлом, ²⁶ людьми, що віддавали душі свої за імя Господа нашого Ісуса Христа. ²⁷ Післали ми оце Юду та Силу, котрі й самі розкажуть про те словом. ²⁸ Зводилось бо съвятому Духу та й нам, ніякої тяготи більш не накладувати вам, окріч сього конечного: ²⁹ щоб удержувались від жертів ідолам, та крові, та давленого, та блуду. Від чого оберегаючи себе, добре роботи мете. Бувайте здорові. ³⁰ Послані ж прийшли в Антиохию і, зібравши громаду, подали посланне. ³¹ Прочитавши ж (ті), зраділи від сього потішення. ³² Юда ж та Сила, будучи самі пророками, многими словами втішали братів і утверджували. ³³ Пробувши ж (там якийсь) час, відпущені були з упокоєм од братів до апостолів. ³⁴ Зводив же Сила зостатись там. ³⁵ Павел же та Варнава пробували в Антиохії, навчаючи та благовіствуючи слово Господне з многими иншими. ³⁶ По кількох же днях рече Павел до Варнави: Вернувшись одвідаємо братів наших по всіх городах, де проповідували ми слово Господне, як вони мають ся. ³⁷ Варнава ж раяв узяти з собою Йоана, званого Марком. ³⁸ Павло ж не удостоїв брати з собою того, хто одлучивсь од них з Памфилиї, і не пійшов з ними на діло. ³⁹ Постаła ж ріжниця, так, що вони розлучились між собою; і Варнава, взявши Марка, поплив у Кипр, ⁴⁰ Павел же, вибравши Силу, пійшов, переданий благодаті Божій від братів, ⁴¹ і проходив Сирию і Киликию, утверджаючи церкви.

16

¹ Прийшовже у Дервию та в Листру; і ось був там один ученик, на ймя Тимотей, син однієї жінки, вірної Жидівки, батька ж Грека, ² що мав добру славу між братами у Листрі та Іконії. ³ Сього схотів Павел узяти з собою; і взявши обрізав його задля Жидів, що були в тих місцях; знали бо всі батька його, що був Грек. ⁴ Як же проходили города, передавали їм хоронити устави, постановлені від апостолів та старших, що в Єрусалимі. ⁵ Церкви ж утверджувались у вірі, і прибували числом що-дня. ⁶ Як же пройшли Фригию та Галацьку сторону, заборонив їм съвятий Дух промовляти слово в Азії. ⁷ Прийшовши ж в Мисию, поривались йти в Витинию, і не пустив їх Дух. ⁸ Перейшовши ж Мисию, прийшли в Трояду. ⁹ І явилось уночі видінне Павлу: стояв один чоловік Македонець, благодаючи його й говорячи: Прийшовши в Македонцю, поможи нам. ¹⁰ Як же видінне увидів, забажали ми зараз йти в Македонцю, зрозумівши, що Господь покликав нас благовістувати їм. ¹¹ Пустившись тоді з Трояди, приспіли ми в Самотракию, другого ж дня в Неаполь, ¹² а звідтіля в Филипи, котрий єсть первий город тієї части Македонії - осада. Пробували ж ми в сьому городі кілька днів. ¹³ А субітного дня вийшли геть а города над річку, де бувало звичайно моленне, і посідавши говорили до жінок, що посходились. ¹⁴ І слухала нас одна жінка, на ймя Лидия, купчиха кармазином, із города Тиятирського, що шанувала Бога; їй же Господь відчинив серце уважати на глаголане від Павла. ¹⁵ Як же охрестилась вона і дім її, благала, говорячи: Коли ви судили мене, що я вірна Господеві, то, ввійшовши в господа мою, пробувайте. І присилувала нас. ¹⁶ Стало ся ж, як ми йшли на молитву, зустріла нас одна дівчина, що мала духа віщого, і котра заробіток великий давала панам своїм, ворожачи. ¹⁷ Ся, йдучи слідом за Павлом та за нами, покликувала, кажучи: Сї люде - слуги Вишнього Бога, що звіщають нам дорогу спасення. ¹⁸ Робила ж се многі дні. Далій Павел, розсердившись і обернувшись, рече духові: Повеліваю тобі імям Ісуса Христа, вийди з неї. І вийшов тієї ж години. ¹⁹ Видівши ж пани її, що пропала надія заробітку їх, схопивши Павла та Силу, потягли їх на майдан до князів. ²⁰ І привівши їх до воївод, казали: Сї люде вельми трівожать город наш, будучи Жидами, ²¹ і навчають звичаїв, котрих не годить ся нам приймати, ані

робити, бувши Римлянами. ²² І встав народ проти них, а воїводи, роздерши одержу їх, звеліли бити їх. ²³ І завдавши їм багато ран, повкидали в темницю, звелівши темничнику пильно стеретги їх ²⁴ Котрий прийнявши такий наказ, повкидав їх у саму середню темницю і позабивав ноги їх у колоду. ²⁵ О півночі Павел та Сила молившись славили Бога піснею, і чули їх вязники. ²⁶ Нараз став ся великий трус, так що аж підвалини в вязниці захитались; і повідчинялись зараз усі двері, і поспадали кайдани з усіх. ²⁷ Прокинувши ся ж темничник од сну, та побачивши відтинені двері темниці, вийнявши меч, хотів себе вбити, думаючи, що повтікали вязники. ²⁸ Покликнув же голосом великим Павел, говорячи: Не роби собі нічого лихого, всі бо ми тут. ²⁹ Попросивши ж світла, вбіг трусячись, і припав до Павла та Сиди, ³⁰ а, вивівши їх геть, каже: Добродії, що мені робити, щоб спастись? ³¹ Вони ж рекли: Віруй в Господа Ісуса Христа, то спасеш ся ти і дім твоїй. ³² І глаголали йому слово Господне, і всім, що в дому його. ³³ І, взявши їх тієї ж нічної години, пообмивав рани, та й охрестив ся сам і всі його зараз. ³⁴ І, повівши їх у госпду свою, заставив перед ними стіл, і веселив ся з усім домом, увірувавши в Бога. ³⁵ Як же настав день, прислали воїводи наличників, кажучи: Відпусти людей сих. ³⁶ Звістив же темничник про сі слова Павла, що прислали воїводи, щоб відпустити вас; ³⁷ Павел же рече: Бивши нас прилюдно неосуджених людей римських, повкидали в темницю, а тепер потай нас виганяють? Ні бо, а нехай самі, прийшовши, виведуть нас. ³⁸ Звістили ж воїводам паличники слова сі; і перелякались, почувши, що вони Римляне. ³⁹ І прийшовши благали їх, і вивівши просили, щоб вийшли з города. ⁴⁰ І, вийшовши вони з темниці, прийшли до Лидії, і, побачивши братів, утішили їх, та й пішли.

17

¹ Перейшовши ж Амфиполь та Аполонію, прийшли в Солунь, де була школа Жидівська. ² По звичаю ж своєму, ввійшовши до них Павел, три суботи розмовляв з ними з писання, ³ виказуючи і доводячи, що треба було Христу постраждати і воскреснути з мертвих, і що се Христос Ісус котрого я звичаю вам. ⁴ І деякі з них увірували, та й пристали до Павла та Сили, і побожних Єленяв велике множество і жінок значних немало. ⁵ Завидуючи невірні Жиди, і назбиравши гультаїв, якихсь поганих людей, і зібравши купу, збунтували народ, і напавши на хату Ясонову, шукали їх, щоб вивести перед народ. ⁶ Не знайшовши ж їх, поволокли Ясона та кілька братів до городської старшини, гукаючи: Ті, що заколотили вселенну, і сюди поприходили; ⁷ Ясон прийняв їх; і всі вони йдуть проти уставів кесаревих, говорячи, що єсть інший цар, Ісус. ⁸ Стривожили ж вони народ і городську старшину, що чули се. ⁹ І взявши поруку у Ясона і в інших, відпустили їх. ¹⁰ Брати ж зараз уночі вислали Павла та Силу у Верію. Прибувши вони (туди), прийшли в Жидівську школу. ¹¹ Сі ж були благородніші від тих, що в Солуні; вони прийняли слово з великою охотою, що-дня розбираючи писанне, чи так воно є. ¹² Многі ж з них увірували, і з Єленських жінок поважних і з чоловіків не мало. ¹³ Як же довідались ті, що з Солуня Жиди, що і в Верії проповідует ся від Павла слово Боже, то прийшли й сюди, бунтуючи народ. ¹⁴ Зараз же післали тоді брати Павла, щоб йшов ніби над море, а Сила та Тимотей zostались. ¹⁵ Ті, що провозжали Павла, провели його аж до Атин, і, прийнявши наказ до Сиди та Тимотея, щоб як найборжій прийшли до него, пішли. ¹⁶ Як же дожидав їх Павел в Атинах, кипів дух його в йому, бачивши город, одданий ідолству. ¹⁷ Розмовляв же в школі з Жидами та з побожними, та й на торгу що-дня з тими, з ким довело ся. ¹⁸ Деякі ж з Фидософів Епикуреїв та Стоїків змагали ся з ним; і одні казали: Що хоче сей балакайло сказати? інші ж: Здаєть ся, буде проповідником чужих богів, - бо

благовіствував їм Ісуса та воскресенне. ¹⁹ І, схопивши його, повели в Ареопаг, говорячи: Чи можемо знати, що се ти за нову таку науку проповідуєш? ²⁰ Чуже бо щось вносиш в уші наші; то хочемо знати, що воно має бути. ²¹ Усі бо Атиняне і захожі чужоземці ні про що інше не дбали, як говорити або слухати що нове. ²² Ставши ж Павел посередині Ареопага, рече: Мужі Атиняне, по всьому виду, що ви вельми побожні. ²³ Бо, ходячи та дивлячись на божниці ваші, знайшов я жертівню, на котрій написано: Невідомому Богу. Кому ж ви, не відаючи, поклоняєтесь, того я проповідую вам. ²⁴ Бог, що сотворив сьвіт і все в йому, сей неба і землі. Господь, не в рукотворних храмах домує, ²⁵ ні від рук чоловічих служенне приймає, дознаючи нужду в чому; сам бо дає всім життє, і диханне, і все; ²⁶ і зробив з однієї крові вєсь рід чоловічий, щоб жила на всему лиці землі, відграничивши наперед призначені часи і гряниці домування їх, ²⁷ щоб шукали Господа, чєй намацяють Його та знайдуть, хоч недалеко (Він) від кожного з нас. ²⁸ Ним бо живемо й двигаємось, і єсьмо, як і деякі з ваших поетів мовляли: Його бо й рід ми. ²⁹ Бувши ж оце Божим родом, не мусимо думати, що Божество похоче на золото, або на камінь, різьбу, іскуства і видумки чоловічої. ³⁰ От же не вважаючи на часи незнання, Бог тепер повеліває всім людям усюди каятись; ³¹ бо призначив день, в котрий судити ме вселенну правдою через Чоловіка, котрого наперед постановив, подаючи певноту всім, воскресивши Його з мертвих. ³² Чуючи про воскресенне мертвих, деякі сьміялись, інші ж казали: Послухаємо тебе знов про се. ³³ І так Павел пійшов з посеред них. ³⁴ Деякі ж люде, приставши до него, увірували, між котрими і Дионисий Ареопагит, і жінка на ймя Дамара, і інші з ними.

18

¹ Після сього, покинувши Павел Атини, прийшов у Коринт, ² І, знайшовши одного Жидовина, на ймя Авкилу, родом Понтянина, тільки що прибувшого з Італії, і Прискилу, жінку його (бо Клавдий повелів, щоб усі Жиди вийшли з Риму), прийшов до них. ³ А, бувши одного з ними ремесла, пробував у них і робив; були бо наметники по ремеслу. ⁴ І розмовляв що-суботи в школі, і пересьвідчував Жидів і Єленян. ⁵ Як же прийшов з Македонії Сила та Тимотей, був Павел спонукуваний духом, сьвідкуючи Жидам про Христа Ісуса. ⁶ Як же противились вони і хулили, струснувши він одежу, рече до них: кров ваша на голови ваші; я чистий; від нині між погане йду. ⁷ І, пійшовши звідтіля, прийшов у господо одного, на ймя Юста, що поклоняв ся Богу, котрого господа була обіч школи. ⁸ Крисп же, шкільний старшина, увірував у Господа з усім домом своїм, і многі з Коринтян, почувши, увірували, та й охрестились. ⁹ Рече ж Господь у нічному видінню Павлу: Не бій ся, тільки говори й не мовчи: ¹⁰ бо я з тобою, і ніхто не одважить ся тобі нічого лихого заподіяти; бо в мене багато людей у сьому городі. ¹¹ І пробував там рік і шість місяців, навчаючи між ними слова Божого. ¹² Як же старостував Галион в Ахаї, напали одновлешне Жиди на Павла, та й повели його перед суд, ¹³ говорячи, що він намовляє людей проти закону шанувати Бога. ¹⁴ Як же хотів Павел одкрити уста. каже Галион до Жидів: Жидове, коли б (тут була) кривда яка, або лихе діло, вислухав би я вас (до слова). ¹⁵ Коли ж (тут) питанне про слово, та імена, та про закон ваш, то гледіть самі; суддею бо сього не хочу бути. ¹⁶ Та й повиганяв їх із судища. ¹⁷ Тоді всі Єленяне, взявши Состена, шкільного старшину, били його перед судищем; та Галионові було про те байдуже. ¹⁸ Павел же, пробувши там ще доволі днів, попрочавшись із братами, поплив у Сирию (а з ним Прискила й Авкила), остригши голову в Кинхреях; бо зробив був обігницю. ¹⁹ Прибувши ж у Єфес, зоставив тих там, сам же, ввійшовши

в школу, розмовляв з Жидами. ²⁰ Як же просили його, щоб довший час побув у них, не зволив, ²¹ а попрощався з ними, говорячи: Притьмом мушу съвято, що надходить, съвяткувати в Єрусалимі; та вернусь знов до вас, коли буде воля Божа. І поплив з Єфесу. ²² А прибувши в Кесарию, вступив (до Єрусалиму), і привитавши церкву, пішов ув Антиохию. ²³ І, пробувши тут час якийсь, вийшов, проходячи рядом Галацьку сторону та Фригию, і утверджуючи всіх учеників. ²⁴ Один же Жидовин, на ймя Аполос, родом Александриець, чоловік вимовний і сильний у писаннях, прийшов у Єфес. ²⁵ Сей був наставлений на путь Господень, і палаючи духом, промовляв і навчав пильно про Господа, знаючи тільки про хрещенне Йоанове. ²⁶ І почав одважно говорити в школі. Слухаючи ж його Авкила та Прискила, прийняли його, і виложили йому доладніщ путь Господень. ²⁷ Як же захотів він перейти в Ахаю, писали брати ученикам, напминаючи прийняти його; а він прибувши, много помагав тим, що увірували благодаттю; ²⁸ сильно бо обличав Жидів прилюдно, доводячи писаннями, що Ісус єсть Христос.

19

¹ Сталося ж, як був Аполос у Коринті, пройшовши Павел верхні сторони, прибув у Єфес, і, знайшовши деяких учеників, ² рече до них: Чи прийняли ви Духа съвятото, увірувавши? Вони ж жазали йому: Ба й не чували, чи є Дух съвятий. ³ І рече до них: У що ж ви хрестились? Вони ж казали: В Йоанове хрещенне. ⁴ Рече ж Павел: Йоан хрестив хрещеннем покаяння, глаголючи людям, щоб у Грядущого за ним вірували, се єсть в Христа Ісуса. ⁵ Почувши ж се, хрестились в імя Господа Ісуса. ⁶ І, як положив на них Павел руки, зійшов Дух съвятий на них, і заговорили мовами, і пророкували. ⁷ Було ж усіх до дванайцяти чоловік. ⁸ Увійшовши ж у школу, промовляв одважно три місяці, розмовляючи і доводячи про царство Боже. ⁹ Як же деякі закаменіли, й не слухали, злословлячи путь (Господень) перед народом, відступив од них і відлучив учеників, та й що-дня розмовляв в школі одного Тирана. ¹⁰ Се діялось два роки, так що всі, що проживали в Азії, слухали слово Господа Ісуса, - Жиди й Єленяне. ¹¹ І не малі чудеса робив Бог руками Павловими, ¹² так що на недужих вкладали з тіла його хустки або рушники, й покидали їх недуги, й злі духи виходили з них. ¹³ Почали ж деякі з тиняючих ся Жидів-заклинателів іменувати над маючими духів лукавих імя Господа і Ісуса, говорячи: Заклинаємо вас Ісусом, котрого Павел проповідує. ¹⁴ Було ж якихсь сім синів Скеви Жидовина архиерея, що се робили. ¹⁵ Та дух лукавий озвавшись, казав: Ісуса знаю, і Павла знаю; ви ж хто такі? ¹⁶ І кинувся на них чоловік, що в йому був дух лукавий, і, опанувавши їх, подужав їх так, що нагі й зранені повтікали з того дому. ¹⁷ Сталося ж се відоме всім Жидам і Єленянам, що жили в Єфесі; і попав страх на всіх їх, і величано імя Господа Ісуса. ¹⁸ І многі з вірних приходили, і визнавали, і виявляли учинки свої. ¹⁹ Доволі ж багато з тих, що робили чари, позносивши книги свої, попалили перед усіма; і злічено ціну їх, і налічено пятьдесят тисяч срібняків. ²⁰ Так потужно росло слово Господнє і укріплялось. ²¹ Як же се сповнилось, постановив Павел у душі, пройшовши через Македонію та Ахаю, ййти в Єрусалим, говорячи, що, побувши там, мушу й Рим побачити. ²² Піславши ж у Македонію двох послугуючих йому, Тимотея та Єраста, сам пробув ся) час ув Азії. ²³ Сталася ж часу того немала тривога про Господень путь. ²⁴ Один бо, на ймя Димитрий, золотар, що робив срібні храми Артеміди, давав ремесникам немалый заробіток. ²⁵ Зібравши їх і інших сього діла робітників, каже: Люде, ви знаєте, що з сього заробітку прожиток наш; ²⁶ та бачите й чуєте, що не то в Єфесі, а мало не по всій Азії сей Павел, пересьвідчивши, одвернув багато народу, говорячи, що нема богів

рукотворних. ²⁷ І не тільки се ремеслу нашому грозить, прийти в упадок, та щоб і храм великої богині Артемиди не обернувся у ніщо, і не пропало величчє тієї, котрій вся Азія і вселенна поклоняєть ся. ²⁸ Вислухавши се і сповнившись гнівом, закричали, говорячи: Велика Артемида Єфеська! ²⁹ І весь город був повен заколоту; і кинулись однодушне до театру, схопивши Гайта та Аристарха, Македонян, подорожніх товаришів Павлових. ³⁰ Як же хотів Павел увійти між народ, не пустили його ученики. ³¹ І деякі з Азійської старшини, будши йому приятелями, піславши до него, благали, щоб не йшов до театру. ³² Інші ж що инше гукали; була бо громада заколочена, і більша з них (часть) не знала, чого походились. ³³ З народу ж вивели Александра, і Жиди попихали його наперед. Александр же, махнувши рукою, хотів був оправдуватись перед народом. ³⁴ Як же довідались, що він Жидовин, то всі гукали в один голос годин зо дві: Велика Артемида Єфеська! ³⁵ Утихомиривши ж писар народ, каже: Мужі Єфеські, що б то був за чоловік, котрий не знав би, що город Єфес шануватель великої богині Артемиди і Диопета! ³⁶ А коли нічого проти сього не можна сказати, то треба вам угамуватись і нічого нерозважно не робити. ³⁷ Привели бо ви чоловіків сих, що ні сьвятого не крали, ні богині вашої не хулили. ³⁸ Коли ж Димитрий та ремісники що з ним, мають з ким справу, то (на се) судді судять і є старости; нехай позивають один одного. ³⁹ А коли чого иншого допевняєтесь, то у законному зборі розсудить ся. ⁴⁰ Бо ще опасуємось, щоб не обвинувачено нас за сьогоднішню бучу, не маючи жадної причини, котрою могли б справдити се збіговище. ⁴¹ І, се промовивши, розпустив громаду.

20

¹ А, як утихомирилась буча, покликав Павел учеників і попрощавшись, вийшов у дорогу до Македонії. ² Проїшовши ж ті сторони і напімнувши їх многими словами, прийшов у Грецію. ³ Поживши ж (там) три місяці, як засіли на него Жиди, коли хотів був плисти в Сирию, надумавсь вернутись через Македонію. ⁴ Товаришували йому до Азії Сосипатр Вериець і Солуняне Аристарх та Секунд, та Гай Дервянин, та Тимотей, і Азіяне Тихик та Трофим. ⁵ Сі, пійшовши попереду, підждали нас у Трояді. ⁶ Ми ж поплили після опрісночних днів із Филип, та й прибули до них за пять днів у Трояду, де пробули сім день. ⁷ Первого ж дня в тиждні, як зібрались ученики на ломанне хліба, проповідував їм Павел, хочаючи вийти назавтра, і продовжив слово до півночі. ⁸ Було ж світла много в гірніці, де ми зібрали ся. ⁹ Сидів же один молодець, на ймя Євтих, на вікні, та й обняв його твердий сон; і, як Павел промовляв много, похилрпзшсь зі сну, упав з третього поверху до долу, і підняли його мертвого. ¹⁰ Зійшовши ж Павел у низ, припав до него, й обнявши рече: Не тривожтесь, душа бо його в йому. ¹¹ Зійшовши ж угору, переломив хліб, і попоївши, бесідував багато аж до зорі, та й пійшов. ¹² Привели ж хлопця живого і втішились немало. ¹³ Ми ж, прийшовши до корабля, поплили в Асон, хотівши звідтіля взяти Павла, тав бо звелів, хотівши сам йти пішки. ¹⁴ Як же зійшов ся з нами в Асоні, узявши його, прибули ми в Митилену. ¹⁵ А відпливши звідтіля, причалили ми другого дня проти Хиоса, на другий же день поплили в Самос, та, побувши в Трогилиї, другого дня прийшли в Милет. ¹⁶ Надумавсь бо Павел плисти мимо Єфеса, щоб не гаятись в Азії, а поспішав, коли можна, щоб йому бути в день пятидесятниці в Єрусалимі. ¹⁷ З Милета ж, піславши в Єфес, прикликав старших церковних. ¹⁸ Як же прийшли до него, рече їм: Ви знаєте з первого дня, як прийшов я в Азію, яким робом пробував я з вами всякого часу, ¹⁹ служачи Господові з усякою покорою і многими слізмами і спокусами, які прилучали ся мені од Жидівського чигання, ²⁰ і що я ні від чого

корисного не вхилився, щоб не звістити вам і не навчати вас прилюдно і по домам, ²¹ свідкуючи їм Жидам і Єлєнянам покаянне перед Богом і віру в Господа нашого Ісуса Христа. ²² І ось я, зв'язаний духом, йду в Єрусалим, не знаючи, що в йому приключить ся мені. ²³ Тільки що Дух св'ятий по городам свідкує слово, що кайдани мене та муки ждуть. ²⁴ Та ні про що я не дбаю, й не дорога мені душа моя, аби з радістю скінчити путь мій і ту службу, що прийняв я од Господа Ісуса, щоб свідкувати євангелію благодати Божої. ²⁵ І тепер ось я знаю, що більш не бачити мете лица мого ви всі, між котрими ходив я, проповідуючи царство Боже. ²⁶ Тим я свідкую вам сьогодні, що чистий я від крові всіх. ²⁷ Бо я не вхилився обявляти вам усяку волю Божу. ²⁸ Тим достерегайте себе і все стадо, в котрому вас Дух св'ятий настановив єпископами, щоб пасти церкву Божу, котру придбав кровю своєю. ²⁹ Я бо знаю се, що після виходу мого прийдуть вовки хижі між вас, що не пощадять стада. ³⁰ І з вас самих устануть люде, горячи розворотне, щоб потягти учеників за собою. ³¹ Тим пильнуйте, памятаючи, що три роки ніч і день не переставав я із слізми напаминати кожного. ³² А тепер передаю вас, брати, Богові і слову благодати Його, котрим може збудувати вас і дати вам наслідде між усіма освяченими. ³³ Срібла або золота або одежі, - нічого не жадав я. ³⁴ Сами ж знаєте, що потребинам моїм і тим, хто бував з мною, служили оці руки мої. ³⁵ У всьому показав я вам, що, так працюючи, треба помагати малосильним і памятати слова Господа Ісуса, що Він глаголав: Більше щасте давати, ніж приймати. ³⁶ І се промовивши, упав на коліна свої, і моливсь із усіма ними. ³⁷ Доволі ж було плачу у всіх, і, впавши на шию Павлові, цілували його, ³⁸ смуткуючи найбільш про те слово, що промовив, що більш не мають лица його видіти. І провели його до корабля.

21

¹ Як же сталося, що ми поплили, попрощавшись із ними, то просто верстаючи дорогу, прибули ми в Кон, другого ж дня в Родос, а з відтіля в Патару. ² І, знайшовши корабель, що плыв у Финикию, сівши, поплили ми. ³ Уздрівши Кипр і минувши його ліворуч, поплили ми в Сирию, та й пристали в Тирі, там бо треба було кораблю скинути тягар. ⁴ І, знайшовши учеників, пробули ми там сім день. Вони Павлові казали Духом не йти в Єрусалим. ⁵ А як ми скінчили дні, вийшовши пішли ми; а всі провозжали нас із жінками й дітьми аж за город; і, приклонивши коліна на березі, помолились; ⁶ і, попрощавшись один з одним, увійшли в корабель, вони ж вернулись до дому. ⁷ Ми ж, скінчивши плавання від Тира, пристали в Птоломаїді, і, привтавши братів, пробули в них один день. ⁸ Назавтра ж, вийшовши ті що а Павлом, прибули в Кесарию; і, ввійшовши в господа Филипа благовістника, одного з семи, пробували в него. ⁹ Було ж у него четверо дочок дівчат, що пророкували. ¹⁰ Як же пробували там много днів, прийшов з Юдеї один пророк, на ймя Агав. ¹¹ І, прийшовши до нас, і взявши пояс Павла, зв'язавши руки свої і ноги, рече: Так глаголе Дух св'ятий: Чоловіка, чий се пояс, оттак зв'яжуть у Єрусалимі Жиди, і видадуть у руки поганам. ¹² Як же почули ми се, благали ми й тамешні, щоб не йшов він у Єрусалим. ¹³ Озвав ся ж Павел: Що робите, плачучи та рвучи мені серце? я бо не то зв'язаним бути готов, а й умерти в Єрусалимі за ймя Господа Ісуса. ¹⁴ Як же він не дав себе вговорити, замовкли ми, кажучи: Нехай буде воля Господня. ¹⁵ По тих же днях, налагодившись, пустились у Єрусалим. ¹⁶ Ішли ж з нами й деякі з учеників із Кесарій, і вели одного Мнасона Кипрянина, старого ученика, в котрого б нам оселитись. ¹⁷ Як же прибули к Єрусалим, радо прийняли нас брати. ¹⁸ Назавтра прийшов Павел до Якова, прийшли ж і всі старші. ¹⁹ І, привтавши їх, розказував

про все, що зробив Бог між поганами через служення його. ²⁰ Вони ж, вислухавши, прославляли Господа, і рекли йому: Бачиш, брате, скільки тут тисяч Жидів, що увірували, а всі вони ревнителі закону. ²¹ Про тебе ж - дознались, що ти навчаш відступлення від закону Мойсейового усіх Жидів між поганями, говорячи, щоб не обрізували дітей своїх, ані додержували звичаїв. ²² Що ж тепер (робити)? Конче зійдець ся купа; прочують бо, що прийшов еси. ²³ Зроби ж оце, що тобі скажемо: Є в нас чотири чоловіки таких, що мають на собі обітницю. ²⁴ Узявши їх, очистись із ними, та й втрадь ся на них, щоб обстригли голови; то й знати муть усі, що чого дознались про тебе, се ніщо, та що й ти ходиш у законі, хоронячи його. ²⁵ Що ж до увірувавших поган, ми писали, присудивши, щоб такого нічого вони не додержували, а тільки щоб хоронились ідолської жертви, та крові, та давленого, та блуду. ²⁶ Тоді Павел, узявши тих чоловіків, і очистившись із ними, увійшов назавтра в сьвятилище, звіщаючи сповненне днів очищення, доки принесеть ся за кожного з них принос. ²⁷ Як же вже мало сім день скінчитись, Азійські Жиди, побачивши його в сьвятилищі, збунтували весь народ, і наложили руки на него, ²⁸ гукаючи: Мужі Ізраїлеві, помагайте! Се чоловік, що проти народу й закону й місця сього всіх усюди навчає, та що й Еленян увів у сьвятилище, й опоганив сьвяте місце се. ²⁹ (Виділи бо Трофима Єфесця у городі з ним, про котрого думали, що його увів у сьвятилище Павел.) ³⁰ І здвигнувся весь город, і постало збіговище народу; і взявши Павла, виволікли з церкви, і зараз зачинили двері. ³¹ Та, як хотіли вбити його, дойшла вістка до тисячника роти, що весь Єрусалим збунтував ся. ³² Узявши він зараз воїнів і сотників побіг на них; вони ж, побачивши тисячника та воїнів, перестали бити Павла. ³³ Приступивши ж тисячник узяв його і звелів закувати в два ланцюги, і питав, хто він такий, і що зробив. ³⁴ І деякі кричали одно, а інші друге між народом; і, не здолівши довідатись нічого певного за гуком, звелів вести його в замок. ³⁵ Як же дійшов до сходів, то прилучилось, що мало не несли його воїни задля натовпу народу. ³⁶ Ішло бо за ним множество народу з криком: Стрять його! ³⁷ А, як мали вводити Павла в замок, рече він тисячнику: Чи дозволиш сказати що тобі? Він же каже: Чи вмієш по грецьки? ³⁸ Чи не ти еси Єгиптянин, що перед семи днями зробив бунт та вивів у пустиню чотири тисячі народу розбишацького? ³⁹ Рече ж Павел: Я чоловік Жидовин Тарсийський, славного города Киликії житель; прошу тебе, дозвожь мені промовити до народу. ⁴⁰ Як же дозволив, тоді Павел, ставши на сходах, махнув рукою до народу, й як настало велике мовчанне, промовив Жидівською мовою, говорячи:

22

¹ Мужі брати й батьки, вислухайте тепер мов оправданне перед вами. ² Почувши ж, що Жидівською мовою говорив до них, ще більш утихомирились. ³ І рече: Я справді чоловік Жидовин, роджений у Тарсі Киликийському, зрощений же у сьмоу городі при ногах Гамалиїла, навчений добре отцівського закону, бувши ревнителем Бога, а кож вв всі тепер. ⁴ Я сей путь гонив до смерте, вяжучи та віддаючи в темниці чоловіків і жінок; ⁵ яко ж і архиерей засьвідкує мені, і вся старшина, від котрих і листи взявши до братів, ішов я в Дамаск, щоб звязавши привести у Єрусалим тих, що там були, щоб скарано їх. ⁶ Стало ся ж мені, як ішов я і наближавсь до Дамаску, о полудні зразу осіяло мене велике світло з неба. ⁷ І впав я на землю, і почув голос, глаголючий мені: Савле, Савле, чого мене гониш? ⁸ Я ж озвався: Хто еси, Господи? і рече до мене: Я Ісус Назорей, котрого ти гониш. ⁹ Ті ж, що були зо мною, виділи сьвітло і полякались; голосу ж не чули, що глаголав мені. ¹⁰ Сказав же я: Що робити мені, Господи? Господь же рече до

мене: Уставши йди в Дамаск; а там скажуть ся тобі про все, що постановлено тобі робити. ¹¹ Як же не бачив я від сяйва того світла, то ведений за руку від тих, що були зо мною, увійшов я в Дамаск. ¹² Ананія ж, чоловік один побожний по закону, доброї слави у всіх тамешніх Жидів, ¹³ прийшовши до мене і ставши, рече мені: Савле брате, прозри. І я тій ж години побачив його. ¹⁴ Він же рече: Бог отців наших вибрав тебе розуміти волю Його, й видіти Праведника, й чути голос із уст Його. ¹⁵ Бо будеш свідком Йому перед усіма людьми у тому, що ти бачив і чув еси. ¹⁶ А тепер чого гаєш ся? уставши охрестись, та обмий гріхи твої, призвавши імя Господне. ¹⁷ І сталось, як вернувся я в Єрусалим та моливсь у церкві, то був у захопленню, ¹⁸ і видів Його, глаголючого мені: Поспіши та вийди боржій з Єрусалиму, бо не приймуть свідчення твого про мене. ¹⁹ А я сказав: Господи, вони знають, що я кидав у темниці та бив по школах тих, що вірували в Тебе. ²⁰ І як пролилась кров Стефана, свідка Твого, я сам стояв і похвалював убийство його, стережучи одежі убийців його. ²¹ І рече до мене: Иди: бо я до поган далеко пішло тебе. ²² Слухали ж його аж до сього слова, а тепер зняли голос свій, кажучи: Геть із землі такого! не жити йому. ²³ Як же кричали вони та кидали одежу, та підкидали порохом на воздух, ²⁴ звелів тисячник вести його в замок, і казав бійкою допитуватись у него, щоб дознатись, чого так гукають на него. ²⁵ Як же розтягнуто (вязано) його реміннем, рече Павел до сотника стоячого: Хиба годить ся вам чоловіка Римлянина, та й несудженого, бити? ²⁶ Почувши ж сотник, приступивши до тисячника, сповістив, говорячи: Дивись, що хочеш робити; чоловік бо сей Римлянин. ²⁷ Прийшовши тисячник промовив до него: Скажи мені, чи Римлянин еси ти? Він же рече: Так. ²⁸ І відказав тисячник: За велику суму здобув я се горожанство. Павел же рече: Я ж і родивсь (у йому). ²⁹ Зараз тоді відступили від него ті, що мали в него допитуватись; і тисячник злякав ся, довідавшись, що се Римлянин, і що він його закував. ³⁰ Назавтра ж, хотівши довідатись певно, за що винуватять його, зняв з него кайдани, і звелів прийти архиереям і всій раді їх і, вивівши Павла, поставив перед ними.

23

¹ Поглянувши ж Павел пильно на раду рече: Мужі брати, я жив у всій добрій совісті перед Богом до сього дня. ² Архиерей же Ананія звелів тим, що стояли перед ним, бити його в лице. ³ Тоді рече Павел до него: Бити ме тебе Бог, стіно побіляна; і ти сидиш, щоб судити мене по закону, а проти закону велиш мене бити? ⁴ Ті ж, що стояли, сказали: Ти архиерея Божого злорічиш? ⁵ Рече ж Павел: Не знав я, брати, що се архиерей: писано бо: Не казати меш лихого на князя народу твого. ⁶ Постерігши ж Павел, що одна часть (людей) Садукейська, а друга. Фарисейська, покликнув у раді: Мужі брати! я Фарисей, син Фарисей; за надію воскресення мертвих мене судять. ⁷ Як ж се промовив, постала незгода між Фарисеями та Садукеями; і розділилась громада. ⁸ Садукеї бо кажуть, що нема воскресення, ні ангела, ні духа, а Фарисеї визнають обох. ⁹ Постав же крик великий; і, вставши письменники части Фарисейської, змагались, говорячи: Нічого лихого не знаходимо в чоловікові сему; коли ж дух промовив до него або ангел, то не воюймо з Богом. ¹⁰ І, як постала буча велика, тисячник, опасуючись, щоб вони не розірвали Павла, звелів воінам зійти, та, вхопивши його з посеред них, привести в замок. ¹¹ Другої ж ночі став перед ним Господь і рече: Бодрись, Павле; як бо ти свідкував про мене в Єрусалимі, так ти маєш і в Римі свідкувати. ¹² Як же настав день, зложивши змову деякі з Жидів, залялялись, говорячи, що ні їсти муть, ні пити муть, доки не вб'ють Павла. ¹³ Було ж більш сорока, що сю клятьбу зробили. ¹⁴ Приступивши вони до архиерейів та старших, казали:

клятьбою поклялись ми нічого не їсти, доки не вбємо Павла. ¹⁵ Тепер же ви дайте знати тисячникові й раді, щоб завтра вивів його до вас, ніби хочете розвідатись пильніше про справу його; ми ж, поки ще він наближить ся, готові будемо вбити його. ¹⁶ Прочувши ж син сестри Павлової про їх задум на него, прийшовши і ввійшовши в замок, сказав Павлові. ¹⁷ Покликавши ж Павел одного з сотників, рече: Одведи хлопця сього до тисячника; має бо щось сказати йому. ¹⁸ Він же, взявши його, повів до тисячника, й каже: Вязник Павел, покликавши мене, просив привести до тебе сього хлопця; має бо щось сказати тобі. ¹⁹ Узявши ж його за руку тисячник, і відійшовши на самоту, питає його: Про що ти маєш звістити мені? ²⁰ Він же каже, що Жиди змовились просити тебе, щоб завтра привів Павла до них у раду, наче б хотіли лучче розпитатись про него. ²¹ Ти ж не слухай їх: засідаєть ся бо їх на него більш сорока чоловік, що закликали ся не їсти й не пити, доки не вбють його; і тепер готові вони, дожидаючи від тебе обіцянки. ²² Тисячник же відпустив хлопця, звелівши нікому не казати, що се виявив єси передо мною. ²³ І, покликавши двох із сотників, каже: Наготовте дві сотні воїнів, щоб ішли в Кесарию, та сімдесят комонників, та дві сотні стрельців на третю годину ночі; ²⁴ і скотину наготовити, щоб, посадивши Павла, одвели цілого до старости Феликса. ²⁵ Написав же й лист такого змісту: ²⁶ Клавдий Лизия вельможному старости Феликсові: радуєть ся. ²⁷ Чоловіка сего Жиди схопили і мали вбити; я ж, пристигши з військом, одняв довідавшись, що він Римлянин. ²⁸ Хотівши ж довідатись про причину, за що обвинували його, увів його в раду їх, ²⁹ і знайшов, що обвинували його про питання закону їх, та ніякої вини, достойної смерті або кайданів, нема в йому. ³⁰ Як же сказано мені про зраду, що мала бути од Жидів на чоловіка сього, зараз післав я його до тебе, звелівши і винувателям його говорити перед тобою, що мають на него. Бувай здоров. ³¹ Воїни ж, як звелено їм, узявши Павла, повели в ночі в Антипатриду. ³² А назавтра, зоставивши комонників йти з ним, вернулись у замок. ³³ Вони ж, ввійшовши в Кесарию і оддавши лист старости, поставили перед ним і Павла. ³⁴ Прочитавши ж староста і спитавши, з якої він країни, та довідавшись, що з Киликії, ³⁵ слухати му тебе, каже, як прийдуть винувателі твої. І звелів стерегти його в преторії Іродовій.

24

¹ По пяти ж днях прийшов архиерей і Ананія з старшими і з речником, Тертидом якимся, і озвались вони перед старостою проти Павла. ² Як же покликано його, побав винувата Тертил, говорячи: Дознаючи через тебе великого впокою і всякого добра, що стало ся народові сьому за твоїм дбаннем, ³ завсіді і всюди приймаємо (се), вельможний Феликсе, з усякою дякою. ⁴ Та, щоб довго тобі не докучати, благаю вислухати нас у коротці, твоєю ласкою. ⁵ Знайшли бо ми, що чоловік сей зараза, й зачинщик бучи між усіма Жидами по вселенній, і ватажок Назорейської ересі, ⁶ що й церкву зважив ся опоганити; ми його й узяли, й хотіли по нашому закону судити. ⁷ Пристигши ж Лизия тисячник, з великим насильством узяв його з наших рук, ⁸ звелівши винувателям його йти до тебе. Від него можеш сам, як схочеш, про все дознатись, за що ми винуємо його. ⁹ Пристали ж (на се) й Жиди, говорячи, що се так єсть. ¹⁰ Озвав ся Павел, як кивнув йому староста говорити: Знаючи від многих літ тебе суддею народові сьому, тим радніщ про себе відповідаю. ¹¹ Ти можеш розвідатись, що не більш, як дванайпять днів, відколи я прийшов поклонитись у Єрусалим. ¹² Та й ні в церкві не знайшли мене, щоб я до кого промовляв, або робив усобицю в народі, ні по школах, ні в городі; ¹³ ані довести мені не можуть, у чому тепер винують мене. ¹⁴ Визнаю ж тобі се, що в сьому путю, котрий вони звуть ерессю, служу так отецькому Богу, віруючи

всьому, що по закону і що в пророках написано, ¹⁵ маючи надію в Бозі, чого й самі оці сподіваються, що має бути воскресення мертвих праведних і неправедних. ¹⁶ На те я й подвизаюсь, щоб мати по всяк час чисту совість перед Богом і людьми. ¹⁷ По многих же літах прийшов я зробити милостиню народові моему та приносити. ¹⁸ У сьому знайшли мене очищеного в церкві, - ані з натовпом, ані з бучею, - деякі Жиди з Азії, ¹⁹ котрим би треба перед тебе прийти й винувати, коли б що мали проти мене. ²⁰ Або самі оці нехай скажуть, чи знайшли в мені яку неправду, як стояв я перед радою, ²¹ окрім одного голосу сього, котрим покликнув, стоячи між ними, що за воскресення мертвих я суд приймаю сьогодні од вас. ²² Вислухавши ж се Феликс, відслав їх, докладніщ довідавшись про путь сей, говорячи: Як Лизия тисячник приїде, розберу вашу справу. ²³ І звелів сотникові стерегти Павла, й давати волю, і нікому з його знайомих не забороняти послугувати Або приходити до него. ²⁴ По кількох же днях, прибувши Феликс із жінкою своєю Друзилою, Жидівкою, покликав Павла, і слухав його про віру в Христа. ²⁵ Як же говорив він про правду і здержання, і про суд, що має бути, злякавшись Феликс, озвав ся: Тепер годі, іди; мавши час, по кличу тебе. ²⁶ До того ж сподівав ся, що й грошей здобуде від Павла, щоб випустив його, тим же й часто прикликаючи його, бесідував з ним. ²⁷ Як же скінчилось два роки, переминив Феликса Порцій Фест, а Феликс хотячи угодити Жидам, оставив Павла закованого.

25

¹ Прибувши ж Фест у ту країну, по трох днях пійшов у Єрусалим з Кесарії. ² І явилися перед ним архиереї та значні з Жидів проти Павла, й благали його, ³ просячи ласку в него, щоб післяв його в Єрусалим, змовившись, щоб його вбити на дорозі. ⁴ Фест же відказав, що Павла стережуть у Кесарії, і що він сам незабаром має пійти (туди). ⁵ Которі ж з між вас, каже, згідні в сьому, нехай ідуть зо мною, і коли що є в сьому чоловікові, нехай винують його. ⁶ І, пробувши у них більш десяти днів, прибув у Кесарию; назавтра ж сівши на судищі, звелів привести Павла. ⁷ Як же прийшов він, обступили (його) Жиди, що прийшли з Єрусалиму, приносячи на Павла многі і тяжкі вини, котрих не змогли довести. ⁸ А він відказав, що ні проти закону Жидівського, ні проти церкви, ні проти кесаря нічого не провинив. ⁹ Фест же, хотівши Жидам угодити, озвавшись, каже Павлові: Хочеш іти в Єрусалим, і там судитись передо мною в сьому? ¹⁰ Рече ж Павел: Я стою перед судищем кесаревим; там маю суд приймати. Жидів нічим не скривдив я, як і ти добре знаєш. ¹¹ Коли я не прав і зробив що достойне смерті, не відмовляюсь і смерті; коли ж нема в мені нічого, чим мене сі винують, ніхто не може мене їм видати. Покликаюсь до кесаря. ¹² Тоді Фест, поговоривши з радою, відказав: Ти покликаєш ся до кесаря, до кесаря й пійдеш. ¹³ Як же минуло днів кілька, Агриппа цар та Верникія прибули в Кесарию витати Феста. ¹⁴ А як пробули тут многі дні, предложив Фест цареві Павлову справу, говорячи: Є (тут) один чоловік, оставлений в'язнем од Феликса; ¹⁵ про него, як прибув я в Єрусалим, обьявили архиереї та старші Жидівські, доповняючись суду на него. ¹⁶ Відказав я їм, що се не Римський звичай, видавати кого на смерть перш, ніж обвинувачений мати ме винувателів перед лицем, і дасть ся йому місце оборони від вини. ¹⁷ Як же зійшлись вони сюди, я, не роблячи жадної проволоки, сівши другого дня на судищі, звелів привести чоловіка. ¹⁸ Обступивши його винувателі, ніякої вини не принесли, про які я думав, ¹⁹ були ж між ними деякі змагання про марновірство їх та про якогось Ісуса, що вмер, про котрого казав Павел, що Він живий. ²⁰ Я ж, сумніваючись про се змагання, сказав: коли хоче, нехай іде в Єрусалим і там судить ся про се. ²¹ Як же Павел покликнув ся, щоб його задержано до розсуду

Августа, звелів я держати його, доки одішлю до кесаря. ²² Агриппа ж каже до Феста: Хотів би й я чоловіка сього послухати. Він же: Завтра, каже, чути меш його. ²³ Назавтра ж, як прийшов Агриппа та Верникія з великою пихою та ввійшли в судову палату з тисячниками та городськими передніми мужами, звелів Фест привести Павла. ²⁴ І каже Фест: Агриппо царю і всі мужі, що сидите з нами, гляньте на сього, про котрого все множество Жидів озвалось до мене в Єрусалимі, гукаючи, що не треба йому жити більш. ²⁵ Я ж, зрозумівши, що нічого достойного смерті він не зробив, а як і (сам) він покликнув ся до Августа, то й присудив я післати його. ²⁶ Про него ж нічого докладного писати панові не маю. Тим привів його перед вас, а особливо перед тебе, царю Агриппо, щоб зробивши розпит, мав що написати. ²⁷ Нерозсудливо бо мені здаєть ся післати в'язника, а яка вина на нему, не означити.

26

¹ Агрппа ж каже до Павла: Дозволяєть ся тобі за себе говорити. Тоді Павел відповів, простягнувши руку: ² Про все, в чому винують мене Жиди, царю Агриппо, вважаю себе за щасливого, маючи відповідати сьогодні перед тобою, ³ а й надто, що ти свідомин всіх звичаїв Жидівських і перепитів. Тим благаю тебе вислухати мене терпиливо. ⁴ Яке ж було життє моє з малку від почину між народом моім у Єрусалимі, знають усі Жиди, ⁵ знаючи мене здавна (коли схочуть свідкувати), що жив я Фарисеєм по найдокональшій ересі нашої віри. ⁶ А тепер за надію обітвання, зробленого отцям нашим од Бога, стою на суді, ⁷ котрого дванайцять родів наших, без перестану день і ніч служачи, надіють ся дойти. За сю надію, царю Агриппо, винуватять мене Жиди. ⁸ Що? невірним здаєть ся вам (се), що Бог воскрешає мертвих? ⁹ Мені справді й самому здавалось, що проти імени Ісуса Назорея треба багато робити. ¹⁰ Що й робив я в Єрусалимі, і многих святих замикав у темниці, прийнявши власть од архивреїв, а як убивали їх, давав мій голос. ¹¹ І по всіх школах часто караючи їх, примушував хулити; і превельми лютюючи на них, гонив їх навіть і в чужих городах. ¹² І, в сих (мислях) ідучи в Дамаск з властю і наказом од архиереїв, ¹³ ополудні, парю, в дорозі видів я з неба світло над сявво сонця, осиявше мене й тих, що йшли зо мною. ¹⁴ Як же всі ми попадали на землю, почув я голос, що глаголав до мене і промовив Єврейською мовою: Савле, Савле, чого гониш мене? тяжко тобі проти рожна прати (перти). ¹⁵ Я ж сказав: Хто еси, Господи? Він же рече: Я, Ісус, котрого ти гониш. ¹⁶ Та встань і стань на ноги твої; на се бо явивсь я тобі, щоб зробити тебе слугою і свідком того, що бачив еси, і що обявлю тобі, ¹⁷ вириваючи тебе від людей і від поган, до котрих тепер тебе посилаю, ¹⁸ відкрити очі їм, щоб обернулись від темряви до світла і від власти сатаниної до Бога, щоб прийняли вони оставленне гріхів і наслідде між святими вірою в мене. ¹⁹ Тим, дарю Агриппо, не протививсь я небесному видінню, ²⁰ а найперш у Дамаску і в Єрусалимі і по всій землі Юдейській та й поганам проповідував, щоб покаялись та обернулись до Бога, роблячи діла, достойні покаяння. ²¹ За се Жиди, вхопивши мене в церкві, хотіли вбити. ²² Дізнавши ж помочи від Бога, аж до сего дня стою, свідкуючи малому й великому, нічого иншого не говорячи, як що пророки глаголали, що має бути, і Мойсеей: ²³ що мусить пострадати Христос, а будучи первий з воскресення мертвих, має світло проповідувати народові і поганам. ²⁴ Як же він так відповів, сказав Фест голосом великим: Дурієш, Павле; великі науки до турочців тебе приводять. ²⁵ Він же рече: Не дурію, вельможний Фесте, а слова правди й розуму глаголю. ²⁶ Знає бо про се цар, до котрого і промовляю вільно; певен бо я, що ніщо з сего перед ним не втаїлось; бо не в закутку се діялось. ²⁷ Віруеш, царю Агриппо,

пророкама? Знаю, що віруеш. ²⁸ Агриппа ж каже до Павла: О, мало не вговорив еси мене бути Християнином. ²⁹ Павел же рече: Бажав би я від Бога, щоб чи за малий чи за довгий (час) не тільки ти, та й усі, хто чує мене сьогодні, стались такими, як я, окрім оціх кайданів. ³⁰ І, як промовив се, устав цар і игемон і Вереникия і ті, що сиділи з ними, ³¹ і, одійшовши на бік, розмовляли між собою, говорячи, що нічого смерти достойного не робить чоловік сей. ³² Агриппа ж каже Фестові: Можна було б випустити сего чоловіка, коли б не покликав ся до кесаря.

27

¹ Якже присуджено, щоб плисти нам в Італію, то передано Павла і деяких інших в'язників сотникові, на ймя Юдию, Августової роти. ² І, ввійшовши в корабель Адрамицький, маючи плисти попри місця Азийські, пустились ми з Аристархом Македонцем із Солуня, що був з нами. ³ А другого дня пристали в Сидоні. Й обходив ся Юлий ласкаво з Павлом, і дозволив ходити до другів, щоб дізнати їх піклування. ⁴ А відчаливши звідітія, поплили до Кипра; бо вітри були противні. ⁵ І, перепливши море, що проти Киликиї та ПамФилиї, прибули в Мири Ликийські. ⁶ А там знайшовши сотник корабель Александрииський, що плив в Італію, посадив нас на него. ⁷ Многі ж дні помалу плівучи і ледві бувши проти Книда, тим що не допускав нас вітер, приплили ми під, Крит проти Салмона, ⁸ і, ледві минувши його, прибули на врочище Гарна пристань, від котрого був близько город Ласей. ⁹ Як же доволі часу минуло й було вже непевне плавання, тим що вже піст минув, то радив Павел, ¹⁰ кажучи їм: Люде, я бачу, що з утратою і з великою шкодою, не тільки для тягару і для статку, та й для душ наших буде плавання. ¹¹ Сотник же керманичеві і властителяві корабля довіряв більш, ніж тому, що сказав Павел. ¹² Як же пристань не була вигідна на зимування, то більше їх давали раду пуститись ізвідтія, чи не можна. б як, добравшись до Финикиї, перезимувати в пристані Крицькій, що лежить між вітром полуденнім і західнім. ¹³ Як же повіяв полуденній вітер, то, думаючи, що досягли свого заміру, знявшись поплили мимо Крита. ¹⁴ Та незабаром опісля настиг на них бурний вітер, званий Євроклидон. ¹⁵ Як же підхопило корабля і неможна було противитись вітрові, то віддались ми і носило нас. ¹⁶ На острів же якийсь набігши, званий Кдавда, на силу здоліли удержати човна, ¹⁷ котрий стягнувши, усякого способу добирали, підв'язуючи корабля; а боячись упасти в сирть (мілке місце), спустили парус, і так нас носило. ¹⁸ А що вельми буря нами кидала, то назавтра повикидали тягар. ¹⁹ А третього дня своїми руками надібе корабельне викидали. ²⁰ Як же ні сонце, ні зорі не являлись многі дні, і надягала немала буря, то на останок і вся надія віднялась, щоб спасти ся нам. ²¹ Як же довго не їли ми, то ставши Павел серед них, рече: Люде, треба було, послухавши мене, не відчалювати від Криту, (то) і не здохули ся такої втрати і шкоди. ²² А тепер благаю вас, бодріть ся; не буде бо погибелі ні одній душі з вас, окрім корабля. ²³ Явив ся бо мені сієї ночі ангел Бога, до котрого я належу й котрому служу, ²⁴ глаголючи: Не бійсь, Павле: ти мусиш стояти перед кесарем, і ось дарував тобі Бог усіх тих, що плинуть з тобою. ²⁵ Тим бодріть ся, люде (добрі); вірую бо Богу, що так буде, як сказано мені. ²⁶ Мусимо бо до острова якогось пристати. ²⁷ Як же настала чотирнайцята ніч, що носило нас по Адриятицькому морю, коло півночі постерегли корабельники, що близько від них якась земля; ²⁸ і, змірявши глибиню, знайшли двацять сажнів; трохи ж відпливши і знов змірявши, знайшли сажнів п'ятнайцять. ²⁹ І, опасуючись, щоб не набігти на гостре місце, кинули з демена (керми) чотири якори і дожидали дня. ³⁰ Як же корабельники шукали втікти з корабля, спускаючи човна на море,

роблячи вид, ніби хочуть кинути якоря з носу,³¹ сказав Павел сотникові й воїнам: Коли сі не зістануть ся на кораблі, то ви не можете спасти ся. ³² Тоді воїни пообтнали верівки в човна, та й дали йому впасти. ³³ Як же почало дніти, благав Павел усіх прийняти їжи, говорячи: Сьогодні чотирнайцятий день ви, ждучи, постите, нічого не ївши. ³⁴ Тим же благаю вас, прийміть їжи; воно бо для вашого спасення; ні в кого бо з вас і волос не впаде з голови. ³⁵ Сказавши ж се і взявши хліб, оддав Богу хвалу перед усіма, і переломивши почав їсти. ³⁶ Тоді повеселішали всі, і вони прийняли їжу. ³⁷ Було ж нас у кораблі всіх двісті сімдесят і шість душ. ³⁸ А наситившись їжею, облегчили корабель, викидаючи пшеницю в море. ³⁹ Як же настав день, не пізнали землі, загляділи ж затоку якусь, що мала беріг, до котрого нарадиськи, коли можна, причалити кораблем. ⁴⁰ І, витягши якорі, пустили морем, порозв'язувавши зав'язі деменові і піднявши парусок по вітру, прямували до берега. ⁴¹ Попавши ж на місце двоєморське, загрузили корабля; і перед, застрявши, був нерухомий, а зад розбивало силою филь. ⁴² Між воїнами ж стала рада, щоб в'язників повбивати, щоб которий випливши, не втік. ⁴³ Сотник же, хотівши спасти Павла, заборонив їм що загадали, і звелів, щоб ті, хто вміє плавати, перші скочили, і вийшли на землю, ⁴⁴ а остальні, - хто на дошках, а хто на чому з корабля. І сталося так, що всі спаслись на землю.

28

¹ Спасши ся ж довідались, що острів зветь ся Мелит. ² Чужоземці ж показали нам не мале милосерде: розложивши бо багатте, прийняли всіх нас задля дощу, що йшов, і задля холоду. ³ Як же набрав Павел оберемок хворосту і положив на огнище, вибігши від жару гадина, почепилась на руці в него. ⁴ Побачивши чужоземці, що зв'юрка висіла з руки його, говорили між собою: Певно сей чоловік убийця, що спас ся з моря, та суд (богів) не дав йому жити. ⁵ Він же, струснувши гадюку в огонь, не дізнав ніякого лиха. ⁶ Вони ж дожидали, що він мав опухнути або зараз упаде мертвий; як же довго дожидались і бачили, що ніякого лиха йому не сталося, перемінивши думки, казали, що се Бог. ⁷ Навкруги ж сього місця були землі першого на острові, на йма Публія. Він, прийнявши нас, три дні поприятельски гостив. ⁸ І сталося, що батько Публіїв лежав, боліючи на пропасницю та на живіт. Приступивши до него Павел, помоливсь і, положивши руки на него, сцілив його. ⁹ Як се стало ся, то й інші на острові, що мали недуги, приходили та й сцілялись. ¹⁰ Вони і великою честью пошанували нас, а як ми відпливали, надавали, чого нам треба (було). ¹¹ По трох же місяцях одвезлись ми кораблем Александрійським, надписаним Диоскур, що зимував на острові, ¹² і припливши в Сиракузу, пробули (там) три дні. ¹³ А звідтіля відпливши, прибули в Регию, і за один день, як настав полуденний вітер, прийшли другого дня в Путоли, ¹⁴ де знайшовши братів, ублагані були від них перебути у них сім день; і так прийшли в Рим. ¹⁵ Звідтіля, почувши брати про нас, повиходили назустріч нам аж до Апиєвого торгу та Трох Гостинниць. Побачивши їх Павел і подякувавши Богу, набрав ся сьмілости. ¹⁶ Як же прийшли ми в Рим, сотник передав в'язнику воїводі; Павлу ж дозволено жити окреме з воїном, що стеріг його. ¹⁷ Стало ся ж по трох днях, скликав Павел первих із Жидів, і, як посходились вони, рече до них: Мужі брати, нічого не зробивши противного народові або звичаям отцівським, передай я, яко в'язник, у рука Римлянам. ¹⁸ Розпитавши вони мене, хотіли випустити, бо ніякої вини смерти не було в мені. ¹⁹ Як же противились Жиди, був я змушений покикатись до кесаря, не яко би мав чим обвинувати нарід мій. ²⁰ Тим же скликав я вас, щоб побачити вас та поговорити, бо за надію Ізраїлеву залізом сим оковано мене. ²¹ Вони ж промовили до него: Ми ані письма

про тебе не одержували з Юдеї, ані прийшовши хто з братів, звістив або сказав про тебе що лихе. ²² Та бажаємо від тебе чути, що ти думаєш; бо про сю ересь відоме нам, що всюди противлять ся їй. ²³ Призначивши ж йому день, поприходили до него в оселю многі, і викладавав він їм, свідкуючи про царство Боже, і впевнюючи їх про Ісуса й з закону Мойсеевого й з пророків, од ранку до вечера. ²⁴ І деякі увірували в слова його, а інші не увірували. ²⁵ І, будучи в незгоді між собою, розійшлись, як промовив Павел одно слово: що добре промовив святий Дух через Ісаїю пророка до батьків ваших, ²⁶ глаголючи: Йди до людей сих та скажи: Слухом будете слухати, та й не зрозумієте, і дивлячись будете дивитись, та й не побачите: ²⁷ бо серце сього народу затверділо, й ушима тяжко чують, і очі свої позаплющували, щоб не виділи очима, і ушима не чули, і серцем не розуміли, і не навернулись, щоб я сцілив їх. ²⁸ Відоме ж нехай вам буде, що послане поганам спасенне Боже вони чути муть. ²⁹ І, як промовив сі слова, пійшли Жиди, маючи велике змагання між собою. ³⁰ Пробував же Павел цілих два роки в найнятій хаті своїй, і приймав усіх, хто приходив до него, ³¹ проповідуючи царство Боже і навчаючи про Господа Ісуса Христа з усією сміливістю, без заборони.

До римлян

¹ Павел, слуга Ісуса Христа, покликаний апостол, вибраний на благовістуванне Боже, ²(котре наперед обіцяв [Бог] через пророків своїх у святих писаннях,) ³про Сина свого (народженого з насіння Давидового по тілу, ⁴обявленого Сина Божого в силі, до Духу свѣтості, через воскресенне в мертвих), Ісуса Христа, Господа нашого, ⁵(котрим прийняли ми благодать і апостольство на впокоренне вірі між усіма народами ради імені Його, ⁶ між котрими й ви покликані, Ісус-Христові;) ⁷ Усім вам, що есте в Римі, любленим від Бога, покликаним свѣтитим: благодать вам і впокій од Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа. ⁸ Перш усього дякую Богові моему через Ісуса Христа за всіх вас, що віра ваша проповідуєть ся по всему свѣту. ⁹ Свѣдок мені Бог, котрому служу духом моім у благовістуванню Сина Його, що без перестану спомни про вас роблю, ¹⁰ усе в молитвах моїх мелючись, щоб колись довелось мені по волі Божій, прийти до вас. ¹¹ Бажаю бо бачити вас, щоб передати вам даруванне духовне для утвердження вашого; ¹² се ж есть утішитись укулі з вами спільною вірою вашою і моею. ¹³ Не хочу ж таїти од вас, братте, що часто заміряв я прийти до вас (та й досі спиняло мене), щоб який овощ мати й між вами, яко ж і між іншими поганами. ¹⁴ Єлєнням і чужоземцям, мудрим і нерозумним довжен я. ¹⁵ От же, що до мене, готов я й вам, що в Римі, благовістувати. ¹⁶ Бо не соромлюсь благовістування Христового, сила бо Божа на спасенне всякому віруючому, Жидовинові перше, а потім і Грекові. ¹⁷ Правда бо Божа в йому відкриваєть ся до віри в віру, яко ж написано: Праведний вірою жив буде. ¹⁸ Одкриваєть ся бо гаїв Божий з неба на всяке нечесте і неправду людей, що держить істину в неправді. ¹⁹ Тим, що розумне про Бога, явно в них; Бог бо явившім. ²⁰ Невидиме бо Його від стздання свѣту думаннем про твори робить ся видиме, і вѣчна Його сила і божество, щоб бути їм без оправдання. ²¹ Тим, що знаючи Бога, не яко Бога прославляли або дякували, а осуєтилились думками своїми і оморочились нерозумне серце їх. ²² Славлячи себе мудрими, потуманіли, ²³ і обернули славу нетлінного Бога на подобину образа тлінного чоловіка, і птиць і четвероногих і гаду. ²⁴ Тим же й передав їх Бог нечистоті в похотях сердець їх, щоб сквернили тїла свої між самими собою. ²⁵ Вони перемінили істину Божу на лжу і поклонялись і служили тварі більш Творця, котрий благословен на віки. Амінь. ²⁶ За се передав їх Бог карі безчестя, бо й жінки їх обернула природню подобу на протиприродню; ²⁷ так само й чоловіки, оставивши природне жививанне женського полу, розгорілись похоттю своєю один на одного, чоловіки на чоловіках сором роблячи, і заплату, яка подобала заблудові їх, у собі приймаючи. ²⁸ І, яко ж не вподобалось їм мати Бога в розумі, передав їх Бог ледачому уму, робити неподобне, ²⁹ сповнених усякої неправди, перелюбу, лукавства, зажерливостя, злоби, сповнених зависти, убийства, сварні, підступу, лихих звичаїв, ³⁰ осудників, покліпників, богонєвавидників, гордунників, хвастунів, пишних, видумщиків лихого, родителям непокірних, ³¹ нерозумних, ламателів умови, нєлюбовних, нєвбдагальних, немилостивих. ³² Котрі, хоч Божий присуд розуміють, що хто таке робить, достоїн смерти, не тільки самі се роблять, та й похваляють роблячих.

2

¹ Тим без оправдання еси, всякий чоловіче, що судиш; у чому бо судиш другого, себе осуджуєш, те ж бо саме робиш, судячи (другого). ² Знаємо ж, що суд Божий

по істині на тих, що роблять таке. ³ Чи думаєш же, чоловіче, судячи того, хто таке робить, і роблячи те ж саме, що ти втечеш од суду Божого? ⁴ Або багатством благодіє Його та вдержливості та довготерпіння погорджуєш? не знаєш, що благодіє Божа до покаєння тебе веде? ⁵ По жорстокості ж твоїй і непокаянному сердцю збираєш собі гнів на день гніву і відкриття праведного суду Бога, ⁶ котрий віддасть кожному по ділам його: ⁷ тим, що терпівістю в доброму ділі шукають слави, та чести, та нетлінна - життє вічне; ⁸ а котрі сварливі і противлять ся істині, корять ся ж неправді, (тим) ярость та гнів. ⁹ Горе їй тіснота на всяку душу чоловіка, що робить лихе, Жидовина перше, та й Грека; ¹⁰ слава ж, честь і впокій усякому, хто робить добре, Жидовині перше, та й Грекові. ¹¹ Нема бо в Бога вважання на лиця. ¹² Скільки бо без закону згрішило, (стільки їх) без закону й погине, а скільки в законі згрішило, (стільки їх) законом суд прийме ¹³ (Не слухателі бо закону праведні перед Богом, а чинителі закону справдять ся. ¹⁴ Коли бо погане, не маючи закону, по природі законне чинять, то вони, закону не маючи, самі собі закон: ¹⁵ вони показують діло законне, написане в серцях їх, як свідкує совість їх, і між тим думки їх одна другу осуджують, або оправдують); ¹⁶ в день, коли судити ме Бог тайни людські, по благовісті моєму, через Ісуса Христа. ¹⁷ Ось ти Жидовин зवेश ся, і почиваєш на законі, і хвалиш ся Богом, ¹⁸ і розумієш волю (Його), і розпізнаєш (що єсть) лучче, навчаючись із закону; ¹⁹ і вповаєш на себе, що ти проводир сліпим, світло тим, що в темряві, ²⁰ наставник незміслим, учитель малоліткам, мавши образ розуму і істини в законі. ²¹ Навчаючи ж иншого, себе не навчаєш? проповідуючи не красти, сам крадеш? ²² говорячи, щоб не робили перелюбу, робиш перелюб? гидуючи ідолами, крадеш свьятє? ²³ ти, що хвалиш ся законом, переступом закону Бога зневажаєш? ²⁴ Імя бо Боже через вас хулять ся між поганями, яко ж писано. ²⁵ З обрізання бо є користь, коли чиниш закон; коли ж ти переступник закону, обрізанне твоє сталоь необрізаннем. ²⁶ Коли ж необрізаний хоронить установи закону, чи необрізанне його за обрізанне не полчить ся? ²⁷ І осудить необрізанне по природі, котре сповняє закон, тебе, котрий з писаннем і обрізаннем переступник єси закону. ²⁸ Не той бо, хто явно (такий) єсть Жидовин, і не те, що явно по тілу, обрізанне, ²⁹ а котрий потай, (той) Жидовин, і обрізанне (єсть обрізанне) серця в дусі, не в писанню; йому ж похвала не від людей, а від Бога.

3

¹ Чим же переважує Жидовин? або яка користь з обрізання? ² Велика на всякий спосіб: найперше бо, що їм були звірені словеса Божі. ³ Що бо, що не увірвали деякі? Хиба невірство їх віру Божу оберне в ніщо? ⁴ Нехай не буде (так). Ні, (нехай буде) Бог правдивий, усякий же чоловік омана, яко ж писано: Щоб оправдив ся Ти в словах Твоїх, і побідив, як судити меш ся. ⁵ Коли ж неправда наша Божу правду викликав, що скажемо? Хиба неправеден Бог, що послав кару? (яко чоловік глаголю.) ⁶ Нехай не буде (так). Як же бо мав би Бог судити свьіт? ⁷ Коли бо істина Божа через мрю оману ще побагатшала на славу Його, чога ж іще й мені, яко грішникові, осужденим бути? ⁸ А не (так тому бути), як нас хулять, і як говорять деякі, ніби ми кажемо, що нумо робити лихе, щоб прийшло добре? Праведний суд на таких. ⁹ Що ж? ми луччі? Ніяк (не луччі); попереду же укорили ми й Жидів і Греків, що вони всі під гріхом, ¹⁰ яко ж писано: що нема праведного нікого, ¹¹ нема, хто розумів би, нема, хто шукав би Бога, ¹² всі відхилились, вкупі нікчемні стали; нема, хто робив би добро, нема аж до одного. ¹³ Грїб відчинений горло їх, язиками своїми підводили; отрута гадюча під губами їх; ¹⁴ котрих уста

клятьби і гіркости повні; ¹⁵ скорі ноги їх проливати кров; ¹⁶ руїна та здидні на дорогах їх, ¹⁷ а дороги мирної не пізнали. ¹⁸ Нема страху Божого перед очима їх. ¹⁹ Знаємо ж, що скільки закон говорить, тим, що під законом, говорить, щоб усякі уста загородились, і винен був увесь світ Богові; ²⁰ тим що ділами закону не справдять ся всяке тіло перед Ним; через закон бо познанне гріха. ²¹ Тепер же окреме закону правда Божа явилась, свідкована від закону й пророків; ²² правда ж Бога через віру Ісус. Христову усім і на всіх віруючих-нема бо ріжницї: ²³ всі бо згрішили, і лишені слави Божої, ²⁴ оправдають ся (ж) дарма благодаттю Його, викупленням, що в Христі Ісусі, ²⁵ котрого предложив Бог на вблагальну жертву через віру в кров Його, щоб з'ясувати правду свою одпущенням прежніх гріхів у довготерпінню Божому, ²⁶ щоб з'ясувати (кажу) правду свою нинішнього часу, щоб був Він праведний і оправдуючий, хто з віри Ісусової. ²⁷ Де ж величання? Виключене. Которим законом? учинків? Ні, а законом віри. ²⁸ Думаємо оце, що чоловік оправдуєть ся вірою, без учинків по закону. ²⁹ Або Жидам Бог тільки, а й не поганам? Так, і поганам; ³⁰ яко ж бо один Бог, що оправдує обрізанне з віри і необрізанне вірою. ³¹ То ми оце руйнуємо закон вірою? Нехай не буде (так). Ні, ми утверджуємо закон.

4

¹ Шо ж, скажемо, Авраам, отець наш, знайшов по тілу? ² Коли бо Авраам з учинків оправдив ся, мав похвалу, та не перед Богом. ³ Що бо писанне глаголе? Увірував же Авраам Богові, і полічено се йому за праведність. ⁴ Оце ж хто робить, угорода не полічуєть ся по благодаті, а по довгу. ⁵ Хто ж не робить, а вірує в оправдуючого нечестивого, віра його полічуєть ся за праведність. ⁶ Яко ж і Давид глаголе про блаженство чоловіка, котрому полічує Бог праведність без учинків: ⁷ Блаженні, кому відпущено беззаконня, і кому прикрито гріхи. ⁸ Блажен чоловік, котрому не полічить Господь гріха. ⁹ Чи. блаженство ж се на обрізаннв, чи й на необрізанне? глаголемо бо, що полічено Авраамові віру за праведність. ¹⁰ Як же полічено йому? чи як він в обрізанню був, чи в необрізан-ню? Не в обрізанню, а в необрізанню. ¹¹ І знак обрізання прийняв, яко печат праведности (тієї) віри, що в необрізанню, щоб бути йому отцем усіх віруючих через необрізанне, щоб полічено й тим за праведність, ¹² і отцем обрізання не тільки тим, що з обрізання, а й тим, хто ходить по слідам віри, яку (мав) у необрізанню отець наш Авраам. ¹³ Не по закону бо (було) обітування Авраамові або насінню його, що буде він наслідником світу, а по праведності віри. ¹⁴ Коли бо ті, що з закону, наслідники, то зникне віра, й обітування обернуть ся в ніщо. ¹⁵ Закон бо робить гнів; де бо нема закону, нема й переступу. ¹⁶ Тим з віри, що по благодаті, щоб було певне обітування всьому насінню, не тільки тому, що з закону, та й тому, що з віри Авраама, котрий отець усім нам, ¹⁷ (яко ж писано: що отцем многим народам настановив я тебе,) перед Богом, котрий, оживляє мертвих і зове те чого нема, так як те, що є, котрому увірував. ¹⁸ Котрий, окрім надії, в надії увірував, що бути йому отцем многим народам, по реченному: Так буде насінне твоє. ¹⁹ І не знемігши вірою, не вважав тіла свого вже омертвілим, будши мало не столітнім, і Сариної утроби замершою. ²⁰ В обітуванні ж Божім не сумнів ся невіруванням, а покріпшав вірою, давши славу Богові, ²¹ і впевнившись, що Обіцявший вдоліє й зробити. ²² Тим же й полічено йому за праведність. ²³ Не про того ж одного тільки писано було, що полічено йому, ²⁴ а й про нас, котрим має полічитись, віруючим в Того, хто воскресив Ісуса, Господа нашого, з мертвих, ²⁵ котрий був переданий за погрішення наші, і воскрес на оправданне наше.

5

¹Справдивши ся ж вірою, маємо мир з Богом через Господа нашого Ісуса Христа, ²через котрого й приступ одержали вірою в благодать сю, в котрій стоїмо і хвалимось упованням слави Божої; ³Не тільки ж (се), а хвалимось і горем, знаючи, що горе робить терпінн, ⁴терпінне ж досьвід, досьвід же надію, ⁵надія ж не осоромлює, бо любов Божа вилилась у серця наші Духом свьятим, даним нам. ⁶Ще бо Христос, як були ми недужими, в свою пору за нечестивих умер. ⁷Ледви бо за праведника хто вмере; хиба за благого може ще хто й одважитись умерти. ⁸Являв ж свою любов до нас Бог (у тому), що як ще були ми грішниками, Христос за нас умер. ⁹Много ж більше тепер, будвши оправдані кровю Його, спасемось Ним од гніва. ¹⁰Коли бо, ворогами будвши, примирились ми в Богом смертю Сина Його, то много більше, примиривши ся, спасемось у житті Його. ¹¹Не тільки ж (се), а й хвалимось у Бозі Господом нашим Ісусом Христом, через котрого тепер примиренне прийняли. ¹²Тим же то, як через одного чоловіка гріх у свьіт увійшов, а через гріх смерть, так і смерть у всіх людей увійшла (через того), в кому всі згрішили. ¹³Бо (й) до закону гріх був у свьіті, та гріх не полічуєть ся, коли нема закону. ¹⁴Тільки ж царювала смерть од Адама аж до Мойсея і над тими, хто не згрішив по подобині переступу Адамового, котрий єсть образ будучого. ¹⁵Та не так і дар, як прогрішенне. Коли бо через прогрішенне одного многі померли, то много більше благодать Божа і дар благодаттю одного чоловіка Ісуса Христа у многих наддостаткували. ¹⁶І не таке даруванне, як (те що сталось) через одного согрішившого; суд бо з однієї (провини був) на осуд, дар же на оправданне з многих провин. ¹⁷Бо, коли через провину одного смерть царювала через одного, много більше ті, хто прийняв наддостаток благодати і дар правди, царювати муть в життю одним Ісусом Христом. ¹⁸Тим же оце, як через провину одного на всіх людей осуд, так і через праведність одного на всіх людей оправданне життя. ¹⁹Яко бо через непокору одного чоловіка грішними зробились многі, так і покорою одного праведниками зроблять ся многі. ²⁰Закон же ввійшов, і намножилось гріха; де ж намножилось гріха, там ще більший наддостаток благодати, ²¹щоб, як гріх царював у смерть, так і благодать царювала через правду у житте вічне Ісусом Христом, Господом нашим.

6

¹Що ж скажемо? чи зостанемось у грісі, щоб благодать помножилась? Нехай не буде (так). ²Ми, що померли гріхом, як ще жити мем в йому? ³Хиба не знаєте, що скільки нас у Христа Ісуса охрестилось, у смерть Його охрестились? ⁴Бо погреблись ми з Ним через хрещенне у смерть, щоб, як Христос устав із мертвих славою Отця, так і ми в обновленню життя ходили. ⁵Коли бо ми з'єднані (з Ним) подобиєм смерти Його, то й (подобиєм) воскресення будемо, ⁶знаючи, що давнього нашого чоловіка з Ним розпято, щоб зникло тіло гріховне, щоб не служити нам більш гріху. ⁷Хто бо вмер, той визволивсь од гріха. ⁸Коли ж ми вмерли з Христом, віруємо, що й жити мем з Ним, ⁹знаючи, що Христос, уставши з мертвих, уже більш не вмере: смерть над Ним більш не панує. ¹⁰Бо що вмер, за гріх вмер Він раз, а що живе, Богові живе. ¹¹Так само й ви думайте, що ви мертві вже гріху, живі ж Богові, у Христі Ісусі, Господі нашім. ¹²Нехай же не царює гріх у смертному вашому тілі, так щоб коритись йому в похотайте його; ¹³ані оддавайте членів ваших гріху, (яко) знаядде неправді, а оддавайте себе Богові, яко з мертвих оживших, і члени ваші, (яко) знаядде правди, Богові. ¹⁴Гріх бо над вами нехай не панує; не під законом бо ви, а під благодаттю. ¹⁵Що ж? чи будемо грішити, що ми не під законом, а під благодаттю? Нехай

не буде. ¹⁶ Хіба не знаєте, що кому оддаєте себе в слуги на послух, того ви й слуги, кого слухаєте: чи то гріха на смерть, чи слухання на праведність? ¹⁷ Дяка ж Богові, що ви були слугами гріха, та послухали від серця тої науки, якій і піддалися. ¹⁸ Визволивши ся ж од гріха, зробились ви слугами правди. ¹⁹ По чоловічи глаголю ради немочи тіла вашого: як ви оддавали члени ваші в слуги нечистоті і беззаконню на беззаконне, так тепер оддайте члени ваші в слуги правді на сьвятість. ²⁰ Коли бо ви були слугами гріха, вільні (нагі) були від праведності. ²¹ Який же тоді мали ви овоч з того, чого тепер соромитесь? конаць бо того - смерть. ²² Тепер ж визволившись од гріха і ставшись слугами Богу, маєте овоч ваш на осьвяченне, конаць же - життє вічне. ²³ Плата бо за гріх смерть, даруванне ж Боже - життє вічне в Христі Ісусі, Господі нашім.

7

¹ Хіба не знаєте, браттє (знаючим бо закон глаголю), що закон панує над чоловіком, доки він жив? ² Бо мужня жона з живим мужем звязана законом, як же вмер муж її, тоді вона відзволена від мужа. ³ Тим же оце, як жив муж, перелюбницею звати меть ся, коли буде (жінкою) іншому чоловікові; коди ж умре муж її, вільна вона від закону, щоб не бути їй перелюбницею, хоч би була (жінкою) іншому чоловікові. ⁴ Оце ж, браттє мое, і ви вмерли закону тілом Христовим, щоб бути вам іншому, що встав із мертвих, щоб принесли ми овоч Богові. ⁵ Як були бо ми в тіді, страсти гріховні, що були через закон, орудували в членах наших, щоб приносити овоч смерті. ⁶ Тепер же ми відзволілись од закону умершого, котрим були держані, щоб служити нам (Богові) в обновленню духа, а не у ветхости писання. ⁷ Що ж скажемо? закон гріх? Нехай не буде так. Ні, я й не знав гріха, як тільки через закон, і жадоби не відав би, коли б закон не сказав: Не жадай. ⁸ Гріх же, взявшись через заповідь, підняв у мені всяку жадобу. Без закону бо гріх мертвий. ⁹ Я ж колись жив окреме закому; як же настала заповідь, гріх ожив, а я вмер. ¹⁰ І знайшов я, що заповідь, котра на життє, ся на смерть. ¹¹ Гріх бо, узавшись через заповідь, обманив мене, і нею вбив мене. ¹² Тим же оце закон сьвят, і заповідь сьвята, і праведна і добра. ¹³ Хіба ж добро принесло мені смерть? Нехай не буде так. Ні, гріх, щоб явив ся гріхом, добрим завдав мені смерть, щоб гріх був без міри грішен через заповідь. ¹⁴ Знаємо бо, що закон духовний, я ж тілесний, проданий під гріх. ¹⁵ Що бо роблю, не розумію; не що бо хочу, роблю, а що ненавижду, те роблю. ¹⁶ Коли ж, чого не хочу, те роблю, то хвалю закон, що добрий. ¹⁷ Тепер же вже не я роблю се, а гріх, що домує в мені. ¹⁸ Знаю бо, що не живе в мені (се єсть в тілі моім), добре; бо хотінне є в мене, зробити ж що добре, не знаходжу (способу). ¹⁹ Бо доброго, що хочу, не роблю, а чого не хочу, лихого, те роблю. ²⁰ Коли ж, чого не хочу, те роблю, то вже .не я те роблю, а гріх, що домує в мені. ²¹ Оце ж знаходжу закон, що, коли хочу робити добре, передо мною лежить лихе. ²² Бо я кохаюсь у законі Божому по нутрянюму чоловікові, ²³ бачу ж інший закон у членах моїх, що воює проти закону ума мого і іидневолює мене законови гріха, що в членах моїх. ²⁴ Окаянний я чоловік! хто мене збавить од тіла смерти сієї? ²⁵ Дякую Богові через Ісуса Христа, Господа нашого. Оце ж умом сам я служу закону Божому, тілом же закону гріховному.

8

¹ Тим же то тепер нема ніякого осуду тим, що в Христі Ісусі не по тілу ходять, а по духу. ² Закон бо духа життя в Христі Ісусі визволив мене від закону гріха і від смерти. ³ Позаяк закон, ослаблений тілом, був безсилен, то Бог, піславши Сина свого в подобі тіла гріховного і ради гріха, осудив гріх у тілі, ⁴ щоб оправданнв

закону сповнилось в нас, которі не по тілу ходимо, а по духу. ⁵ Которі бо по тілу, ті думають про тілесне, которі ж по духу, - про духовне. ⁶ Думанне бо тілесне - смерть, а думанне духовне - життє і впокій. ⁷ Тим що думанне тілесне - ворогування проти Бога; законів бо Божому не корить ся, та й не може. ⁸ Хто бо по тілу, ті Богу вгодити не можуть. ⁹ Ви ж не по тілу, а в душі, коли тільки Дух Божий, домує в вас. Коли ж хто Духа Христового не має, то сей не Його. ¹⁰ Коли ж Христос в вас, тоді тіло мертве для гріха, дух же живий ради праведности. ¹¹ Коли ж Дух Того, хто воскресив Ісуса з мертвих домує в вас, то Воскресивший Христа із мертвих оживить і смертні тіла ваші Духом своїм, що домує в вас. ¹² Тим же то, браттє, ми довжники не тілу, щоб, по тілу жити. ¹³ Коли бо живете по тілу, то помрете; коли ж духом діла тілесні мертвите, будете живі. ¹⁴ Котрі бо Духом Божим водять ся, ті сини Божі. ¹⁵ Бо не прийняли ви духа неволі, знов на боязнь, а прийняли духа всиновлення, нимже покликуємо: Авва, Отче! ¹⁶ Сей самий Дух свідкує нашому духові, що ми діти Божі, ¹⁷ коли ж діти, то й наслідники, наслідники Божі, а спільні наслідники Христові, коли тільки з Ним страждемо, щоб з Ним і прославитись. ¹⁸ Думаю бо, що муки теперішнього часу недостойні слави, що має явитись в нас. ¹⁹ Бо дождання творива дождає одкриття синів Божих. ²⁰ Суєті бо твориво підневолилось не по волі, а через підневолившого, в надії, ²¹ що й саме твориво визволить ся з неволі зотління на волю слави дітей Божих. ²² Знаємо бо, що все твориво вкупі стогне і мучить ся аж досі. ²³ Не тільки ж (воно), та й ми самі, первоплід духа маючи, й ми самі в собі стогнемо, ждучи всиновлення, избавлення тіла нашого. ²⁴ Надією бо спаслись ми; надія ж видима не єсть надія; що бо хто бачить, чого й надіятись? ²⁵ Коли ж надіємось, чого не бачимо, терпіннем ждемо. ²⁶ Так же само й Дух помагав нам в немоцях наших; про що бо молитись нам так, як треба, не знаємо, та сам Дух заступаєть ся за нас стогнаннем невимовним. ²⁷ Той же, хто вивідує серця, знає, яка думка в Духа; бо по Богу промовляє за святих. ²⁸ Знаємо ж, що люблячим Бога, усе допомагає до доброго, котрі по постанові покликані; ²⁹ бо котрих наперед узнав, тих наперед і призначив, бути подобним образу Сина Його, щоб Він був первородним між многими братами. ³⁰ А кого наперед призначив, тих і покликав; а кого прикликав, тих і оправдив, а кого справдив, тих і прославив. ³¹ Що ж скажемо на се? Коли Бог за нас, хто на нас? ³² Він, що свого Сина не пощадив, а за всіх нас видав Його, хиба ж з Ним і всього нам не подарує? ³³ Хто буде винуватити вибраних Божих? Бог же, той, що оправдує! ³⁴ Хто ж се, що осуджує? (Та ж) Христос умер, ба й воскрес; Він і по правіці в Отця, Він і заступаєть ся за нас! ³⁵ Хто нас розлучить од любови Христової? чи горе, чи тіснота, чи гоненне, чи голод, чи нагота, чи біда, чи меч? ³⁶ Яко ж писано: задля тебе вбивають нас увесь день, полічено нас як овечок на заріз. ³⁷ Та у всьому тому ми побіждаємо через Возлюбившого нас. ³⁸ Упевнив ся бо я, що ні смерть, ні життє, ні ангели, ні князівства, ні сили, ні теперішне, ні будуче, ³⁹ ні висота, ні глибина, ні инше яке твориво не зможе нас розлучити від любови Божої, що в Христі Ісусі, Господі нашім.

9

¹ Правду кажу в Христі, не обманюю, як свідкує мені (й) совість моя Духом святим, ² що великий мені смуток, і без устання болює серцю моєму. ³ Бо я сам бажав би бути відлученим від Христа за братів моїх, рідних мені по тілу; ⁴ вони ж Ізраїльтяне, їх усиновленне, і слава, й завіти, й дананне закону, й судженне, і обітування; ⁵ їх і отці, з них і Христос по тілу, що над усім Бог, благословенний по віки. Амін. ⁶ Не те ж воно, наче б слово Боже не сповнилось; бо не всі ті,

що від Ізраїля, сі Ізраїльтяне, ⁷ ані всі діти, тим що вони насінне Авраамове; ні, в Ісаакові (рече) назветь ся тобі насінне. ⁸ Се єсть: не діти тілесні, се діти Божі, а діти обітвання полічені в насінне. ⁹ Слово бо обітвання таке! Пори сієї прийду, і буде Сарі син. ¹⁰ Не тільки ж (се); а й Ревека, що почала за одним разом од Ісаака, отця нашого; ¹¹ ще бо не родились, ані зробили нічого доброго або лихого (щоб постановою Бога у вибранню пробувала, не по ділам, а від Того, хто кличе). ¹² сказано їй, що більший служити ме меншому, ¹³ яко ж писано: Якова злюбив я, а Ісава зненавидів. ¹⁴ Що ж скажемо? чи вже ж несправедливість у Бога? Нехай не буде. ¹⁵ Глаголе бо Мойсейові: Помилую, кого помилую, і змилюсь, над ким змилюсь. ¹⁶ Тим же воно ні від того, хто хоче, ні від того, хто біжить, а від милучого Бога. ¹⁷ Глаголе бо писанне й Фараонові: Що на се іменно підняв я тебе, щоб показати на тобі силу мою, і щоб звістилось імя мов по всій землі. ¹⁸ Тим ж то, кого хоче, милує, а кого хоче, ожорсточує (окаменує). ¹⁹ Скажеш же мені: Чого ж ще й винуватить? хто встояв проти волі Його? ²⁰ Хто ж се ти, чоловіче, що змагаєш ся з Богом? Хиба скаже зроблене тому, хто зробив його: Нащо вробив еси мене так? ²¹ Або не має впасти ганчар над глиною, щоб з того самого місива зробити одну посудину на честь, а другу на нечесть? ²² Коли ж, хочачи Бог показати гнів свій, і явити силу свою, щадив у великому довготерпінню посуду гніва, наготовлені на погибель, ²³ і щоб явити багатство слави своєї на посудах милости, котрих наперед наготовив на славу, ²⁴ як і над нами, котрих покликав не тільки з Жидів, та й з поган. ²⁵ Як і в Осії глаголе: Назву немоїх людей людьми моїми, і неполюблену полюбленою. ²⁶ І буде на місці, де сказано їм: не мій ви народ, там назвуть ся синами Бога живого. ²⁷ Ісаія ж покликуює про Ізраїля: Хочби було число синів Ізраїлевих як пісок морський, останок (тільки) спасеть ся: ²⁸ скінчивши бо слово, поскорить ся в правді; бо скоро слово зробить Господь на землі. ²⁹ І яко ж прорік Ісаія: Коли б Господь Саваот не зоставив нам насіння, були б ми, як Содом, а й уподобились би Гоморі. ³⁰ Що ж скажемо? Що погане, котрі не вганяли за праведністю, настигли праведність, праведність, що од віри; ³¹ Ізраїль же, вганяючи за праведністю, не настиг закону праведности. ³² Чому? Тому, що (шукали праведности) не од віри, а якби од учинків закону; спіткнулись бо на камінь спотикання. ³³ Яко ж писано: Ось кладу в Сіоні камінь спотикання і камінь поблазні, а всякий, хто вірує в Него, не осоромить ся.

10

¹ Братте, бажанне мого серця і молитва (йде) до Бога за Ізраїля про спасенне. ² Сьвідкую бо їм, що ревність Божу мають, та не по розуму. ³ Не розуміючи бо праведності Божої, і шукаючи свою праведність поставити, праведності Божий не корили ся. ⁴ Кінець бо закону - Христос, на праведність кожному віруючому. ⁵ Мойеєй пише про праведність, що від закону; що котрий чоловік робити ме се, жити ме ним. ⁶ А та, що од віри, праведність, так говорить: Не кажи в серці твоім: Хто зійде на небо? (се єсть: Христа звести додолу); ⁷ або: Хто зійде в безодню? (се єсть: Христа з мертвих угору звести.) ⁸ А що ж глаголе (писанне)? Близько тебе слово в устах твоїх і в серці твоім, се єсть слово віри, що ми проповідуємо; ⁹ щоб, коли визнавати меш устами твоїми Господа Ісуса, і вірувати меш в серці твоім, що Бог Його підняв з мертвих, ти спас ся. ¹⁰ Серцем бо віруєть ся на праведність, устами ж визнаєть ся на спасенне. ¹¹ Глаголе бо писанне: Всяк, хто вірує в Него, не осоромить ся. ¹² Бо нема різниці між Жидовином і Греком; Він бо Господь усіх, багатий для всіх, хто призиває Його. ¹³ Всяк бо, хто призове імя Господне, спасеть ся. ¹⁴ Як же призивати муть Того, в кого не увірували? як же вірувати муть,

про кого не чули, як же чути муть без проповідуючого? ¹⁵ А як же проповідати муть коли не будуть послані? яко ж писано: Що за красні ноги благовіствующих впокій, благовіствующих про добре? ¹⁶ Та не всі послушали благовістія. Ісаїя бо глаголе: Господи, хто увірував голосу нашому? ¹⁷ Тим же то віра (приходить) через слуханне, слуханне ж через слово Боже. ¹⁸ Тільки ж глаголю: Хиба вони не чули? Ні, по всій землі бо розійшов ся гомін їх і до кінців вселенної глаголю їх. ¹⁹ І ще питаю: Хиба не розумів Ізраїль? Первий Мойсей глаголе: Завдам вам через (тих, що) не (єсть мій) нарід, народом безумним завдам жалю вам. ²⁰ Ісаїя ж зосьмілівсь і глаголе: Знайшли мене ті, що не шукали, об'явивсь я тим, що не питали про мене. ²¹ До Ізраїля ж глаголе: Увесь день простягав я руки мої до людей непокірних і суперетних.

11

¹ Глаголю ж оце: Чи вже ж відпочнув Бог людей своїх? Нехай не буде! Бо й я Ізраїльтянин, із насіння Авраамового, із роду Беняминового. ² Не відпочнув Бог людей своїх, котрих перше знав. Хиба не відаате, що про Ілію глаголе писанне? як він обертаєть ся до Бога проти Ізраїля глаголючи: ³ Господи, пророки Твої повбивали, і жертівні Твої порозкидали; я зоставсь один, і шукають души моєї. ⁴ Що ж глаголе йому Божа відповідь? Зоставив я собі сім тисяч мужів, що не приклонили коліна перед Ваалом. ⁵ Оттак же і в теперішнім часі єсть останок по вибору благодаті. ⁶ Коли ж по благодаті, то не по ділам; ато благодать не була б уже більш благодаттю. Коли ж по ділам, то більш нема благодаті; ато діло не було б уже більш ділом. ⁷ Що ж? чого шукав Ізраїль, того не осяг, а вибір осяг, інші ж осліпли, ⁸ (яко ж писано: Дав їм Бог духа дрімоти; очі, щоб не бачили, й уші, щоб не чули) до днешнього дня. ⁹ І Давид глаголе: Нехай буде трапеза їх на сїть і на ловитву, і на поблазнь, і на відплату їм. ¹⁰ Нехай оморочать ся очі їх, щоб не бачили, і хребет їх завсіди зігнутий. ¹¹ Глаголю й питаю тепер: Чи вони спіткнулись, щоб (на завсіди) упали? Нехай не буде! їх-то упадком і спасенне поганам, щоб завдати їм зависти. ¹² Коли ж упадок їх багатство сьвіту, і відпаденне їх багатство поган, скільки ж більше повнота їх? ¹³ Вам бо, поганам, глаголю, на скільки я апостол поганам: Службу мою прославляю, ¹⁴ чи не завдам як зависти тілу моему, і не спасу которих із них. ¹⁵ Коли бо відкинутьте їх примиренне сьвітові, що ж (буде) прийняття, коли не життє з мертвих? ¹⁶ Коли ж росчина сьвята, то й заміс; і коли корінь сьвят, то й вітте. ¹⁷ Коли ж деякі з віття відломилась, а ти, будши дикою оливиною, прищепивсь еси замість них, і спільником коріння і туку оливного зробивсь еси, ¹⁸ то не величай ся перед віттем. Коли ж величаєш ся, то (знай) не ти кореня носиш, а корінь тебе. ¹⁹ Ти ж кажеш: Відломилось вітте, щоб я прищепив ся. ²⁰ Добре: невірою відломилась вона, ти ж вірою стоїш. Не носись високо, а бій ся. ²¹ Коли бо Бог природного віття не пощадив, (гледі) що й тебе не пощадить. ²² Вбачай же благодть і непощадінне Боже: на тих, що відпали, непощадінне; на тебе ж благодть, коли пробувати меш у благодсти; коли ж ні, то й ти будеш відтятий. ²³ І вони ж, як не зостануть ся в невірстві, прищеплять ся; здоліє бо Бог знов прищепити їх. ²⁴ Коли бо ти відтятий від оливини, дикої по природі, і проти природи прищеплений до доброї оливини, то як більш сї, що по природі прищеплять ся до своєї сливини. ²⁵ Не хочу бо, щоб ви не відали тайни сїєї, брати (щоб не були самі в собі мудрими), що осліпленне від часті Ізраїлеві стало ся, доки сповненне поган увіде. ²⁶ І так увесь Ізраїль спасеть ся, яко ж писано: Прийде з Сіону Збавитель, і одверне безбожже від Якова; ²⁷ і се їм од мене завіт, коли зниму гріхи їх. ²⁸ По благовістю (вони) вороги задля вас; по

вибранню ж полюблені задля отців. ²⁹ Бо в даруваннях і покликанню Бог не каєть ся. ³⁰ Бо, як і ви колись противились Богові, тепер же помилувані через непокору сих, ³¹ так і сі тепер противились, щоб через ваше помилування і їх помилувано. ³² Зачинив бо Бог усіх у непокору, щоб усіх помилувати. ³³ О, глибино багатства і премудрости і розуму Божого! як не довідомі присуди Його і не досліджені дороги Його! ³⁴ Хто бо зрозумів ум Господень? або хто порадиником Йому був? ³⁵ або хто наперед дав Йому, щоб Він віддав йому? ³⁶ Бо з Него, і Ним, і в Него все. Єму слава на віки. Амінь.

12

¹ То й благаю вас, братте, щедротами Божими, представляйте тіла ваші (яко) жертву живу, свята, угодну Богові; (се) розумне служення ваше. ² І не приладжуйтесь до віку сього, а переображуйтеся обновленням ума вашого, щоб довідуватись, що воля Божа добра й угодна і звершена. ³ Глаголю бо благодаттю, даною мені, кожному між вами, щоб не думав більш про себе, ніж треба думати, а думав тверезо, як Бог кожному уділив міру віри. ⁴ Бо яко ж в одному тілі маємо многі члени, усі ж члени мають не одно діло, ⁵ так многі ми - одно тіло в Христі, по одно му ж, один другому члени. ⁶ Маючи ж дарування по даній нам благодаті неоднакі: чи то пророцтво і (то й пророкуймо) по мірі віри; ⁷ чи то служення (пильнуймо) в служенню; чи то навчає хто - в ученню; ⁸ чи то напоминає хто - в напаминанню; хто дає, (давай) у простоті; хто старшинує, (старшинуй) з пильністю; хто милосердує, (милосердуй) з радістю. ⁹ Любов (нехай буде) нелицемірна. Ненавидячи лихе, прихильяйтесь до доброго. ¹⁰ Братньою любовю (бувайте) один до одного ніжні; чєстю один одного більшим робить; ¹¹ у роботі не лїнівї; духом горючі, Господеві служачі; ¹² в надїї веселі; в горю терпїлівї; в молитві непереставаючі, ¹³ у потребинах святих - подїльчївї; до гостинності охочі. ¹⁴ Благословляйте тих, хто гонить вас; благословляйте, а не кленїть. ¹⁵ Радуйте ся з тими, хто радуєть ся, і плачте з тими, хто плаче. ¹⁶ Однаково один з одним думайте. Високо про себе не думайте, а до смиренних нахильяйтесь. Не бувайте мудрі самі в себе. ¹⁷ Нікому злом за зло не отдавайте. Дбайте про добре перед усіма людьми. ¹⁸ Коли можна, скільки (се) од вас, з усіма людьми майте мир. ¹⁹ Не відомщайте за себе, любі, а давайте місце гнїву (Божому), писано бо: Мені відомщенне, я віддам, глаголе Господь. ²⁰ Оце ж, коли голодує ворог твій, нагодуй його; коли жаждує, напій його; се бо роблячи, уголле огняне згребеш на голову його. ²¹ Не давай ся подужати злу, а подужуй зло добром.

13

¹ Всяка, душа властям висшим нехай корить ся; нема бо властї, коли не від Бога. Якї ж є властї, від Бога вони настановлені. ² Тим-же, хто протавить ся властї, Божому повелїнню противить ся; хто ж противить ся, ті собі осуд набувають. ³ Князі бо не добрим ділам страх, а лихим. Хочеш же не боїтись властї? Добре роби, то й мати меш похвалу від неї. ⁴ Божий бо слуга він, тобі на добро. Коли ж лихе робиш, бій ся, бо не дармо меч носить; Божий бо слуга він, відомститєдь гнїва тому, хто робить лихе. ⁵ Тим-же треба коритись не тільки ради гнїва (кари), та й ради совісти. ⁶ Того ж то й данину дає; слуги бо Божі вони, що раз-у-раз того пильнують. ⁷ Отдавайте ж усім, що треба: кому данину, данину; кому мито, мито; кому страх, страх; кому честь, честь. ⁸ Нікому ж нічим не задовжуйтесь, тільки любовю один одному; хто бо любить другого, закон сповнив. ⁹ Бо се: Не роби перелюбу. Не вбий, Не вкрадь, Не свідкуй криво, Не похотствуй, і коли (є) яка инша заповідь, у сему слові містить ся: Люби ближнього твого, як сам себе.

¹⁰ Любов ближньому зла не робить; тим любов - сповненне закону. ¹¹ Так (чинить), знаючи пору, що вже час нам від сна встати; тепер бо ближче нас спасенне, ніж, як ми увірували. ¹² Ніч минула, а день наближив ся відложимо ж діла темряви, а одягнімось у зброю світла. ¹³ Яко в день нумо чесно ходити і не в прозорстві та п'янстві, не в любодіянні та розпусті, не в сварні та завнсті. ¹⁴ Ні, одягніть ся Господом нашим Ісусом Христом, і не догодовуйте тілу в похоті.

14

¹ Немогаючого ж у вірі приймайте не на розбіранне думок. ² Один вірує, (що можна) їсти все, а знемогающий зїлле (нехай) їсть. ³ Хто їсть, нехай тому, хто не їсть, не докоряє, а хто не їсть, нехай того, хто їсть, не осуджує; Бог бо його прийняв. ⁴ Ти хто еси, що судиш чужого слугу? своєму панові стоїть він, або падає. Устоїть же, бо здоліє Бог поставити його. ⁵ Інший шанує (один) день над (другий) день; інший же судить про всякий день Кожен у своїй мислі нехай буде певен. ⁶ Хто вважає на день, Господові вважає; і хто не вважає на день, Господеві не вважає. Хто їсть, Господеві їсть, бо дякує Богу; і хто не їсть, Господеві не їсть, та й дякує Богу. ⁷ Ніхто бо з нас собі не живе, і ніхто собі не вмирає. ⁸ Бо коли живемо, Господеві живемо; й коли вмираємо, Господеві вмираємо; то, чи живемо, чи вмираємо, ми Господні. ⁹ На се бо Христос і вмер, і воскрес, і ожив, щоб і над мертвими, й над живими панувати. ¹⁰ Ти ж чого судиш брата твого? або й ти, чого докоряєш брата твого? Усі бо станемо перед судищем Христовим. ¹¹ Писано бо: Як живу, глаголе Господь, що передо мною поклонить ся всяке коліно, і всякий язык визнавати ме Бога. ¹² Тим же кожен з нас за себе позалік дасть Богу. ¹³ Оце ж більш один одного не осуджуймо, а лучче розсуджуйте, як би не класти спотикання брату, або поблазни. ¹⁴ Знаю я і впевнився у Христі Ісусі, що ніщо нескверне само собою; тільки, хто думає, що воно скверне, тому й скверне. ¹⁵ Коли ж через їжу брат твій сумує, то вже не по любови ходиш. Не погубляй їжею твоєю того, за кого Христос умер. ¹⁶ Нехай же не ганить ся ваше добре. ¹⁷ Бо царство Боже не їжа і пиття, а правда, і впокій, і радощі в Дусі св'ятим. ¹⁸ Хто бо в сьому служить Христу, той любий Богові і шануваний між людьми. ¹⁹ Тому ж отее побиваймось за тим, що для впокою і для збудовання спільного. ²⁰ Ради їжи не руйнуй діла Божого. Все чисте, тільки лихого чоловікові, що їсть із спотиканням. ²¹ Добре не їсти м'ясива, ані пити вина, ні (такого), від чого брат твій спотикаєть ся або блазнить ся, або знемагає. ²² Ти маєш віру? май (її) собі перед Богом. Блажен, хто не осуджує себе в тому, що похваляв. ²³ Хто ж сумнить ся, чи їсти, осудить ся, бо (їсть) не по вірі; все ж, не по вірі, гріх.

15

¹ Мусимо ми, сильні, немочі безсильних носити, а не собі догоджати. ² Кожен бо з нас ближньому нехай догоджає, на добре, до збудовання. ³ Бо і Христос не собі годив, а яко ж писано: Зневага зневажаючих Тебе упала на мене. ⁴ Скільки бо перше написано, нам на науку написано, щоб через терпінне та утішення (з) писання мали надію. ⁵ Бог же терпіння та утішення нехай дасть вам однаково думати між собою по Христу Ісусові, ⁶ щоб однодушно, одними устами славили Бога й Отця Господа нашого Ісуса Христа. ⁷ Тим же приймайте один одного яко ж і Христос прийняв вас у славу Божу. ⁸ Глаголю ж, що Ісус Христос став ся слугою обрзанн'я ради істини Божої, щоб ствердити обітовання отців, ⁹ а для поган - з милості, щоб прославили Бога, яко ж писано: За се визнавати му Тебе між поганами й імени Твоєму співати му. ¹⁰ І знов глаголе: Звеседіть ся, погане, з людьми Його. ¹¹ І знов: Хваліть Господа, всі погане, і вихвалайте

Його всі люде. ¹² І знов Ісаїя глаголе: Буде корінь Єсеїв, Той, що встане, владикувати над поганами; на Него погане вповати муть. ¹³ Бог же вповання нехай сповнить вас усякими радощами й упокоєм у вірі, щоб ви збагатились упованням, силою Духа сьвятого. ¹⁴ Впевнив ся ж і я сам про вас, браттє моє, що й самі ви повні добрости, повні, всякого знання, і зможете один одного навчати. ¹⁵ Сьміліще ж написав я вам, браттє моє, трохи, яко нагадуючи вам по благодаті, даній мені від Бога, ¹⁶ щоб бути мені служителем Ісус-Христовим між поганами, сьвято проповідуючи благовісте Боже, щоб приношенне від поган було приятне і осьвящене Духом сьвятим. ¹⁷ Маю оце похвалу через Христа Ісуса в Божих речах. ¹⁸ Не сьмію бо глаголати про таке, чого не вдіав Христос через мене на послух поган, словом і ділом, ¹⁹ силою ознак і чудес, силою Духа Божого; так що я від Єрусалиму і кругом аж до Ілирика сповнив благовісте Христове. ²⁰ Так силкувався я благовістити, не де іменував ся Христос, щоб на чужій основині не будувати, ²¹ а яко ж писано: Кому не звіщено про Него, побачать, і котрі не чули, зрозуміють. ²² Тим же й був я з'упинений не раз, прийти до вас. ²³ Тепер же, більш не маючи місця в сих країнах, бажанне ж маючи прийти до вас од многих літ, ²⁴ як піду в Іспанію, прийду до вас; сподіваюсь бо, проходячи, бачити вас, і що ви мене проведете туди, як перш вами трохи навтішаюсь. ²⁵ Тепер же йду в Єрусалим, служити сьвятим. ²⁶ Зводили бо Македонці та Ахайці уділити дещо вбогим сьвятим, що в Єрусалимі. ²⁷ Зволили, та й винні їм. Коли бо в духовному їх спільниками стали погане, то повинні в тілесному послужити їм. ²⁸ Се ж скінчивши й запечатавши (оддавши) їм овоц сей, піду через вас в Іспанію. ²⁹ Знаю ж, що прийшовши до вас, в повні благословення благовістя Христового прийду. ³⁰ Благаю ж вас, браттє, Господом нашим Ісусом Христом і любовю Духа, помагайте мені молитвами за мене до Бога, ³¹ щоб забавитись мені від непокірних в Юдеї, і щоб служба моя в Єрусалимі приятна була сьвятим, ³² щоб з радістю прийшов до вас волею Божою, та й покрепив ся з вами. ³³ Бог же впокою з усіма вами. Амін.

16

¹ Поручаю ж вам Фиву, сестру нашу, служительку церкви, що в Денхреях, ² щоб прийняли її в Господі, як личить сьвятим, і помагали їй, в якому ділі вас потрібувати ме; бо вона була заступницею многим, і самому мені. ³ Витайте Прискилу та Аквилу, помічників моїх у Христі Ісусі, ⁴ (котрі за мою душу шию свою клали, й котрим не тільки я дякую, та і всі церкви поган,) і домашню їх церкву. ⁵ Витайте Епенета, любого мого, котрий єсть первoplід Ахаї для Христа. ⁶ Витайте Марию, що трудилась багато для нас. ⁷ Витайте Андропика та Юнія, родину мою і товаришів неволі моєї; вони значні між апостолами, і перше мене увірували в Христа. ⁸ Витайте Амплия, любого мого в Господі. ⁹ Витайте Урбана, помічника нашого в Христі, і Стахия, любого мені. ¹⁰ Витайте Апелеса, вірного в Христі. Витайте Аристовулових. ¹¹ Витайте Іродіона, родину мою. Витайте з Наркисових, которі в Господі. ¹² Витайте Трифену й Трифосу, що трудять ся в Господі, витайте Перейду любу, що багато трудилась в Господі. ¹³ Витайте Руфа, избраного в Господі, і матір його й мою. ¹⁴ Витайте Асинкрита, Флегонта, Ерма, Патрова, Ермія і інших з ними братів. ¹⁵ Витайте Филолога й Юлию, Неря і сестру його, і Олимпана, і всіх сьвятих з ними. ¹⁶ Витайте один одного цілуванням сьвятим. Витають вас церкви Христові. ¹⁷ Благаю ж вас, браттє, остерегайтесь тих, що роблять незгоду та поблазни проти науки, котрої ви навчились, і вхилийтесь од них. ¹⁸ Бо такі Господеві нашому Ісусу Христу не служять, а своєму череву; і ласкавими словами та благословенням обманюють

серця нелукавих. ¹⁹ Бо слухняність ваша до всіх дійшла, тим я радуюсь вами, хочу ж, щоб були мудрі на добре, а неприступні на лихе. ²⁰ Бог же впокою розітре сатану під ногами вашими незабаром. Благодать Господа нашого Ісуса Христа з вами. Амінь. ²¹ Витає вас Тимотей, помічник мій, та Лукий, та Ясон, та Сосипатр, родина моя. ²² Витаю вас у Господі я Тертий, що написав посланне се. ²³ Витає вас Гай, гостинник мій і всієї церкви. Витає вас Єраст, домо-рядник городський, і Кварт брат. ²⁴ Благодать Господа нашого Ісуса Христа з усіма вами. Амінь. ²⁵ Тому ж, що може вас утвердити до благовістю моему і проповіданню Ісус-Христовому, по відкриттю тайни від часів вічних умовчаної, ²⁶ тепер же обявленої, і через писання пророческі, по повелінню вічного Бога, на послуханне віри, усім народам звіщеної, - ²⁷ єдиному премудрому Богові, через Ісуса Христа, котрому слава на віки. Амінь.

1 до коринтян

¹ Павел, покликаний апостол Ісуса Христа, волею Божою, та Состен брат, ²церкви Божій в Коринті, освяченим в Ісусі Христі, покликаним святим, з усіма, которі призивають імя Господа нашого Ісуса Христа, на всякому місці, у них і в нас: ³благодать вам і впокій од Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа. ⁴Дякую Богу моему всякого часу за вас про благодать Божу, дану вам в Христі Ісусі, ⁵тим, що у всьому ви збагатились ним у всякім слові і всякім знанню, ⁶яко ж свідчення Христове утверджено в вас, ⁷так що ви не маєте недостатку ні в однім даруванню, дожидаючись одкриття Господа нашого Ісуса Христа, ⁸котрий і утвердить вас до кінця, щоб ви були невинуваті в день Господа нашого Ісуса Христа. ⁹Вірен бо Бог, через котрого покликані ви в общенне Сина Його, Ісуса Хрнста, Господа нашого. ¹⁰Благаю ж вас, браттє, імям Господа нашого Ісуса Христа, щоб те саме говорили ви всі, і щоб не було між вами розділення, а щоб були з'єднані в одному розумінню і в одній мислі. ¹¹Звіщено бо мені про вас, браттє моє, від Хлоїних, що між вами єсть незгоди. ¹²Кажу ж про те, що кожен з вас говорить: Я Павлів; а я Аполосів; а я КиФіін; а я Христів. ¹³Хиба поділивсь Христос? хиба Павла розпято за вас? або в імя Павлове хрестились ви? ¹⁴Дякую Богові, що я нікого з вас не охрестив, тільки Криспа та Гая, ¹⁵щоб хто не сказав, що в імя мое я охрестив. ¹⁶Хрестив же я й Стефанів дім; більш не знаю, чи кого другого хрестив. ¹⁷Не послав бо мене Христос хрестити, а благовістити, не в премудрости слова, щоб не опустів хрест Христів. ¹⁸Слово бо про хрест погибаючим дуросці, нам же, що спасаємось, сила Божа. ¹⁹Писано бо: Погублю премудрість премудрих, і розум розумних відкину. ²⁰Де мудрець? де письменник? де досліджуватель віку сього? Чи не обернув Бог премудрість світа сього в дуросці? ²¹Коли бо у премудрості Божій не пізнав світ Бога премудростю, то зводив Бог дуросцями проповіді спасти віруючих. ²²Коли і Жиди ознак доповняють ся, і Греки премудрості шукають, ²³ми проповідуємо Христа рознятого, Жидам поблазнь, Грекам же дуросці, ²⁴самим же покликаним, і Жидам і Грекам, Божу силу й Божу премудрість: ²⁵тим що немудре Боже мудріще від людей, а неміцне Боже кріпше людей. ²⁶Спогляньте бо ва покликанне ваше, браттє, що небагато (між вами) премудрих по тілу, небагато сильних, небагато благородних; ²⁷ні, немудре свїїа вибрав Бог, щоб осоромити премудрих, і безсильне свїта вибрав Бог, щоб осоромити потужне, ²⁸і незначне свїту і погорджене вибрав Бог, і те чого нема, щоб те, що є, в ніщо обернути, ²⁹щоб не велсчалось ніяке тіло перед Ним. ³⁰З Него ж і ви в Христі Ісусі, що став ся нам премудростю від Бога, і праведною, і освяченнем, і викупленнем, ³¹щоб, яко ж писано: Хто хвалить ся, в Господі хвалив ся.

2

¹ І я, прийшовши до вас, браттє, прийшов не з високим словом або премудростю, звїщаючи вам свідчення Боже. ²Бо я надумавсь, не знати нічого між вами, тільки Ісуса Христа, та й Його рознятого. ³І був я в вас у слабосиллі, в страсі і в великій тривозі. ⁴І слово мов, і проповідь моя не в переважливих словах людської премудрості, а в явленню духа і сили, ⁵щоб віра ваша була не в мудрості людській, а в силі Божій. ⁶Премудрість же промовляємо між звершеними, та премудрість не віка сього, ані князів віка сього, що зникають, ⁷а промовляємо премудрість Божу тайну, закриту, котру Бог призначив перш віків на славу нашу,

⁸ котрої ніхто з князів віка сього не пізнав; бо коли б пізнали, то Господа слави не розпяли б. ⁹ Ні, яко ж писано: Чого око не виділо, ні ухо не чуло і що на серце чоловікові не зійшло, те наготовив Бог тим, хто любить Його. ¹⁰ Нам же Бог відкрив Духом своїм; бо Дух усього досліджує, навіть і глибокостей Божих. ¹¹ Хто бо з людей знає, що в чоловіку, окрім духа чоловічого, що в ньому? Так і що в Бозі, ніхто не знає тільки Дух Божий. ¹² Ми ж не духа світла прийняли а Духа, що від Бога, щоб знали, що нам дароване від Бога. ¹³ Се промовляємо не ученими словами людської премудрости, а навченими Духом святим, духовні (речи) духовним (словом) подаючи. ¹⁴ Душевний же чоловік не приймає, що єсть Духа Божого; дуроші бо воно йому, і не може зрозуміти, бо се духовно треба розбірати. ¹⁵ Духовний же розбірає все, він же від нікого не розбіраєть ся. ¹⁶ Хто бо зрозумів ум Господень, щоб ясувати його? Ми ж ула Христав маємо.

3

¹ І я, браттє, не міг промовляти до вас, яко до духовних, а яко до тілесних, яко до малолітків у Христі. ² Молоком поїв вас, а не стравою; ще бо не змогли (знести того), та ще й тепер не можете, ще бо ви тілесні. ³ Коли бо між вами зависть та сварня, та незгода, то хиба ж не тілесні ви й хиба не чоловічим робом ходите? ⁴ Коли бо каже хто: Я Павлів; другий же: Я Аполосів; то хиба ж не тілесні ви? ⁵ Хто ж Павел і хто Аполос? Та же ж вони тільки слуги, через котрих ви увірували, і як кому дав Господь. ⁶ Я посадив, Аполос поливав, Бог ж зростив. ⁷ Тим то ніщо й той, хто садить, і хто поливає, а хто зрощує - Бог. ⁸ Хто ж садить і хто поливає, сі одно, кожний же прийме нагороду свою по своїм труді. ⁹ Бо ми Божі помічники, ви Боже поле, Божа будівля. ¹⁰ По благодаті Божій, даній мені, яко мудрий будівничий, положив я основину, инший же будує. Нехай же кожен двить ся, як він буде. ¹¹ Иншої бо підвалини ніхто не може положити окрім тієї, що положена, котра єсть Ісус Христос. ¹² Коли ж хто будує на сій підваліні з золота, срібла, дорогого каменя, дерева, сіна, очерету, - ¹³ кожного діло буде явне; день бо (Господень) покаже, тим що в огні відкриєть ся, і яка в кожного робота, огонь випробує. ¹⁴ Коди робота встоїть, хто вибудував - прийме нагороду. ¹⁵ Коли робота згорить, понесе шкоду, сам же спасеть ся, тільки так, як через огонь. ¹⁶ Хиба не знаєте, що ви храм Божий, і Дух Божий живе в вас? ¹⁷ Коли хто зруйнує Божий храм, зруйнує його Бог: бо храм Божий свят, котрий есте ви. ¹⁸ Нехай ніхто себе не обманує. Коли хто між вами здасть ся мудрим у віку сьому, нехай буде дурним, щоб бути премудрим. ¹⁹ Бо премудрість свѣта сього - дуроші у Бога, писано бо: Спіймає премудрих в хитроцах їх. ²⁰ І знов: Господь знає думки мудрих, що вони марні. ²¹ Тимже ніхто нехай не хвалить ся в людях; все бо ваше: ²² Чи то Павел, чи Аполос, чи Кифа, чи свѣт, чи житте, чи смерть, чи теперішне, чи будуче, - все ваше, ²³ ви ж Христові, а Христос Божий.

4

¹ Так нас нехай вважає чоловік, яко слуг Христових, і доморядників тайн Божих. ² Ще ж до того від доморядників вимагають, щоб кожного знайдено вірним. ³ Та се в мене найменша річ, щоб мене судили ви або людський суд; ні, я й сам себе не суджу. ⁴ Бо нічого на себе не знаю, та сим я не оправдуюсь; суддя ж мій Бог. ⁵ Тимже ні про що перше часу не судить, доки прийде Господь, котрий висвѣтить шоване в темряві і виявить думки сердець; а тоді похвала, буде кожному від Бога, ⁶ Се ж, браттє, приложив я до себе та Аполоса задля вас, щоб ви з нас навчилися не думати більш того, шо написано, щоб один перед одним не неслись гордо проти другого. ⁷ Хто бо тебе одрізняє? що ж маєш, чого не прийняв (од

Бога)? а коли прийняв, то чого величаєш ся, мов би не прийнявши? ⁸ Ви вже ситі, вже забагатіли, без нас зацарювали. О, щоб ви зацарювали, щоб і ми з вами царювали! ⁹ Та я думаю, що Бог нас, апостолів, яко останніх поставив, мов на смерть призначених; бо видовищем зробились ми світові, і ангелам, і людям. ¹⁰ Ми дурні задля Христа, ви ж мудрі в Христі; ми немічні, ви ж кріпкі; ви славні, ми ж безчесні. ¹¹ Ще ж і до сієї години й голодуємо й жаждуємо, й наготім і биті в лице, і тиняємось, ¹² і трудимось, працюючи своїми руками; нас лають, а ми благословляємо; нас гонять, ми терпимо; ¹³ нас хулять, ми молимося; мов сьмітте світу стали ся ми, ометиця всім аж досі. ¹⁴ Не на сором вам се пишу, а яко дітей моїх любих остерегаю. ¹⁵ Бо, коли б ви мали й тисячі наставників у Христі, та батьків небагато; бо в Христі Ісусі благовістем я вас появил (зродив). ¹⁶ Благаю ж оце вас, будьте послідувателями моїми. ¹⁷ Про се післяв я до вас Тимотея, мою любу дитину і вірного в Господі, котрий вам нагадає про дороги мої в Христі, яко ж усюди у всякій церкві я навчаю. ¹⁸ Мов би не мав я до вас прийти, так розгорділи деякі. ¹⁹ Я ж прийду скоро до вас, коли Господь схоче, і розвідаю не слово розгордівших, а силу. ²⁰ Не в слові бо царство Боже, а в силі. ²¹ Чого хочете? чи з лозиною прийти мені до вас, чи з любовю і духом лагідности?

5

¹ Звідусюди чути, що між вами перелюб, та такий перелюб, про який і між поганами не чувати, щоб хто жінку батька свого має. ² І ви розгорділи, а не лучче б сумувати вам, щоб вилучено з між вас такого, що діло се робить? ³ Я ж бо, небувши між вами тілом, а бувши духом, уже присудив, яко бувший (між вами), щоб того, хто так робить, ⁴ в імя Господа нашого Ісуса Христа, як зберетесь ви і дух мой силою Господа нашого Ісуса Христа, ⁵ видали такого сатані на погибель тіла, щоб дух спас ся в день Господа Ісуса. ⁶ Не добре величання ваше. Хиба не знаєте, що трохи квасу все місиво заквашує. ⁷ Очистьте ж старий квас, щоб ви були нове місиво, яко ж ви й є безквасні, бо пасха наша, Христос, заколена за нас. ⁸ Тим же сьвяткуймо не в старому квасі, ані в квасі злоби та лукавства, а в опрісноках чистоти і правди. ⁹ Писав я до вас ув одному листі, щоб ви не мішались із перелюбниками, ¹⁰ та не в загалі з перелюбниками сьвіта сього, або з зажерливими, або хижакками, або ідолослужителями; бо мусіли б хиба з сьвіта сього зійти. ¹¹ Тепер же я писав вам, щоб не мішались, коли хто, звавшись братом, буде або перелюбник, або зажерливий, або ідолослужитель, або злоріка, або паниця, або хижак; з таким і не їсти. ¹² Чого бо мені й тих судити, що осторонь (вас)? Хиба не тих, що в середині, ви судите? ¹³ Тих же, що осторонь. Бог судить. То ж вилучте лукавого з між себе.

6

¹ Не вже ж із вас хто сьміє, мавши діло з другим, судитись перед неправедними, а не перед сьвятими? ² Хиба не знаєте, що сьвяті сьвіт судити муть? а коди сьвіт судити меть ся од вас, то хиба ви не достойні найменших річей судити? ³ Хиба не знаєте, що ми ангелів судити мем, а не тільки житейські речі? ⁴ Коли ж маєте судитись про житейські речі, то хоч би упосліджених у церкві беріть за суддів. ⁵ На сором вам глаголю: Хиба нема між вами й одного мудрого, котрий зміг би розсудити між братами своїми? ⁶ Ні, брат з братом судить ся, та ще й перед невірними! ⁷ І се вже зовсім сором вам, що ви судитесь між собою. Чом би вам радніш кривди не терпіти? чом лучче не терпіти шкоди? ⁸ Ні, ви самі кривдите, та обдираєте, та ще й братів. ⁹ Або хиба не знаєте, що неправедні царства Божого не наслідять? Не обманюйте себе: ні блудникн, ні ідолослужителі, ні перелюбники, а печені, ні мужоложники, ¹⁰ ні злодії, ні зажерливі, ні паниці, ні злоріки, ні

хижаки царства Божого не наслідять. ¹¹ А такими з вас деякі були; та ви обмились, та осьветились, та справдились імям Господа Ісуса і Духом Бога нашого. ¹² Все мені можна, та не все користне; все мені можна, та нічому не дам орудувати мною. ¹³ їжа про черево, й черево про їжу; Бог же те й те зруйнує. Тіло ж не про перелюб, а про Господа, а Господь про тіло. ¹⁴ Бог же Господа підняв, то й нас підійме силою своєю. ¹⁵ Хиба не знаєте, що тіла ваші члени Христові? Узявши ж члени Христові, невже зроблю (їх) членами перелюбниці? Нехай не буде! ¹⁶ Хиба не знаєте, що, хто пригорнеться до перелюбниці, той одно (з нею) тіло? Будуть бо, рече, вдвох одно тіло. ¹⁷ Хто ж пригорнеться до Господа, той один (з Ним) дух. ¹⁸ Утікайте від перелюбу. Усякий гріх, що робить чоловік, осторонь тіла; хто ж робить перелюб, проти свого тіла грішить. ¹⁹ Хиба не знаєте, що тіло ваше храм Духа сьвятого, що (живе) в вас, котрого маєте від Бога, і ви не свої? ²⁰ Ви бо куплені ціною; тим прославляйте Бога в тілі вашому і в душі вашому, вони Божі.

7

¹ Про що ж ви писали до мене, то добре б чоловікові до жінки не приставати. ² Та задля (ухилення) перелюбу, кожен свою жінку нехай має, і кожна самого чоловіка нехай має. ³ Нехай чоловік оддає жінці, яку треба, любов; так само й жінка чоловікові. ⁴ Жінка над своїм тілом не має власти, а чоловік; так же само й чоловік над своїм тілом не має власти, а жінка. ⁵ Не вхилийтесь одно від одного, хиба що по згоді на (який ся) час, щоб пробували в пості та молитві, та й знов докупи сходьтесь, щоб сатана не спокутував вас невдержаннем вашим. ⁶ Се ж глаголю по дозволу, а не по наказу. ⁷ Бажаю бо, щоб усі люде були, як я сам. Тільки ж свій дар має кожен від Бога: один так, другий так. ⁸ Глаголю ж нежонатим та вдовицям: Добре їм, коли зістануться, як і я. ⁹ Коли ж не вдержать ся, нехай женять ся; лучче бо женитись, ніж розпалюватись. ¹⁰ Жонатим же завітую не я, а Господь: Жінка нехай не розлучається з чоловіком. ¹¹ Коли ж і розлучить ся, то нехай буде без чоловіка, або нехай з чоловіком помирить ся; та й чоловік щоб з жінкою не розлучав ся. ¹² Іншим же я глаголю, не Господь: Коли котрий брат мав жінку, що де вірує, а люблю їй жити з ним, нехай не відпуска її. ¹³ І котора жінка мав чоловіка, ще не вірує, а йому люблю жити з нею, нехай не відпуска його. ¹⁴ Осьвячуєть ся бо чоловік невіруючий в жінці, і осьвячуєть ся жінка невіруюча в чоловікові; ато діти ваші були б нечисті; тепер же сьвяті. ¹⁵ Коли ж невіруючий розлучаєть ся, нехай розлучаєть ся; не приневолюєть ся бо брат або сестра у такому; у впокою ж бо поклякає нас Бог; ¹⁶ Як бо ти знаєш, жінко, що може спасеш чоловіка? Або як ти знаєш, чоловіче, що може жінку спасеш? ¹⁷ Тільки, як кожному уділив Бог, і як кожного покликав Господь, так нехай й ходить. І се всім церквам наказую. ¹⁸ Чи хто в обрізанню покликаний, нехай не притворюєть ся. Чи в необрізанню хто покликаний, нехай не обрізуєть ся. ¹⁹ Обрізанне ніщо, і необрізанне ніщо, а хороненне заповідей Божих. ²⁰ Кожний, у якому покликаний покликаний, у тому нехай і зостаєть ся. ²¹ Невільником ти покликаний? не журись; а коли можна й вільним стати ся, радніше (тим) користуй ся. ²² Покликаний бо у Господі невільник, той визволений у Господа. Так само й хто вільним покликаний, той невільник Христов. ²³ Ціною ви куплені; не робіть ся невільниками людськими. ²⁴ У чому кожен покликаний, братте, в тому нехай і пробував перед Богом. ²⁵ Про дів же наказу Господнього не маю, а даю раду, як помилуваній від Господа, щоб вірним бути. ²⁶ Думаю, що се добре задля теперішньої нужди, щоб чоловіку так бути. ²⁷ Одруживсь еси з жінкою? не шукай розводу. Розвів ся еси з жінкою, не шукай жінки. ²⁸ Як же й ожениш ся, (ще) не згрішив еси; як і віддасть ся дів, не згрішила; та горе по тілу мати муть такі; я ж вас щаджу. ²⁹ Се ж глаголю,

братте, що час короткий, і щоб ті, хто має жінку, були наче не мають; ³⁰ і хто плаче, наче не плачуть; хто радується, наче не радують ся; хто купує, наче не осгають; ³¹ і хто користується сим світом, наче не користують ся; переходить бо образ світа сього. ³² Я ж хочу, щоб ви не журились. Нежонатий журить ся про Господне, як угодити Господові; ³³ жонатий же журить ся про світове, як угодити жінці. ³⁴ Єсть (також) різниця між жінкою і дівцею: Незамужня журить ся про Господне, щоб бути святою тілом і духом; а замужня журить ся про світове, як угодити мужові. ³⁵ Се ж вам на користь вашу глаголю, не щоб вам накинути сіло, а ради чемности і приступу вашого до Господа без озирання. ³⁶ Коли ж хто думав, що соромно для дівці його, коли перецьвіте і так мусить бути, той, що хоче, нехай робить, не згрішить; нехай ідуть заміж. ³⁷ Которий стоїть твердо в серці, не маючи примусу, та мав власть над своєю волею, і розсудив так у серці своїм, щоб держати дівчину свою, добре робить. ³⁸ Тим же хто віддає заміж, добре робить; а хто не віддає, лучче робить. ³⁹ Жінка звязана законом, доки жив чоловік її; як же вмер чоловік її, вільна вона йти, за кого схоче, тільки в Господі. ⁴⁰ Щасливіша ж, коли так пробувати ме по моїй раді; думаю ж, що й я маю Духа Божого.

8

¹ Шо ж до ідолських посвятів, знаємо, що всі знання маємо. Знання ж надимає, а любов вбудовує. ² Коли ж хто думає, що він знає що, то ніколи ще нічого не знає, як треба знати. ³ Коли ж хто любить Бога, то сей пізнаний від Него. ⁴ Що ж до їди посвятів ідолських, знаємо, що ідоли ніщо в світї, і що нема иніного Бога, тільки один. ⁵ Бо хоч і в так звані боги, чи то на небі, чи то на землі (як многі боги і многі пани); ⁶ та наш один Бог Отець, від котрого все і ми для Него; і один Господь Ісус Христос, через Котрого усе (стало ся), і ми через Него. ⁷ Ні, не у всіх знанне; деякі з совістю ідолською аж досі, яко посвяять ідолський їдять; і совість їх, бувши недужою, сквернить ся. ⁸ Їжа ж нас не поставляє перед Богом; бо ані луччі ми, коли їмо, ані гірші, коли не їмо. ⁹ Гледіть же, щоб ніколи ся ваша власть не була спотканнем (людям) недужим. ¹⁰ Бо коли хто побачить тебе, що маючи знанне, (за столом) сидиш у ідолському храмі, то чи совість його, яко недужого, не збудуєть ся, щоб їсти посвяти ідолські? ¹¹ І погине через твоє знанне недужий брат, за котрого Христос умер. ¹² Гршачи ж так проти братів та вражаючи їх недужу совість, ви гршите проти Христа. ¹³ Тим же, коли їжа блазнить брата мого, не їсти му мясива до віку, щоб не блазнити брата мого.

9

¹ Хиба ж я не апостол? хиба ж я не вільний? хиба ж я Ісуса Христа, Господа нашого, не бачив? хиба не мое ви діло в Господі? ² Коли иншим я не апостол, то все ж вам; ви бо печать апостолування мого в Господі. ³ Оце моя відповідь тим, хто судить мене. ⁴ Хиба ми не маємо власти їсти і пити? ⁵ Хиба не маємо власти сестру-жінку водити, як инші апостоли, й брати Господні, і Кифа? ⁶ Або один я та Варнава не маємо власти, щоб не робити? ⁷ Хто воїнствує коли своїми доходами? хто садить виноградник, та й овощу його не їсть? або хто пасе стадо, та й молока з стада не їсть? ⁸ Хиба се я глаголю яко чоловік? чи не говорить сього й закон? ⁹ Бо в Мойсейовім законі писано: Не завязуй рота волів, як молотить. Хиба про волів дбає Бог? ¹⁰ чи задля нас як раз глаголе? Задля нас бо написано, що в надії мусить ратай орати, і хто молотить, (робить се) з надією, бути спільником свого вповання. ¹¹ Коли ми духовне сіяли вам, то чи велика річ, коли ми тілесне ваше жати мем? ¹² коли инші бувають спільниками (сієї) власти над вами, то чи не більше ми? Та не користувались ми властю сією, а все терпимо, щоб не

зупинити як не будь благовістя Христового. ¹³ Чи то ж не знаєте, що хто коло сьвятого служить, ті з сьвятого їдять? і хто коло жертівні пильнує, ті від жертівні частину приймають. ¹⁴ Так і Господь повелів тим, хто проповідує благовісте, з благовістя жити. ¹⁵ Я ж нічим з сього не користувався, і не (для того) се написав, щоб так роблено для мене; бо лучче мені вмерти, ніж щоб хто славу мою знівечив. ¹⁶ Коли бо благовісткую, нема мені слави, примус бо на мені лежить, і горе мені, коли не благовісткую! ¹⁷ Коли бо роблю се охотою, маю нагороду; коли ж проти волі, то роблю службу, звірену мені. ¹⁸ За що ж мені нагорода? (За те,) що благовісткуючи без користі, подаю благовісте Христове, так щоб не надуживати моєї властів благовістю. ¹⁹ Бувши бо вільний від усіх (не підневолений нікому), зробив я себе усім слугою, щоб більш придбати: ²⁰ Я став ся Жидом, як Жидовин, щоб Жидів придбати; тим, що під законом, був я як під законом, щоб тих, що під законом, придбати; ²¹ беззаконним - як беззаконний (не будши беззаконним Богу, а законним Христу), щоб придбати беззаконних; ²² недужим я був недужий, щоб недужих придбати. Усім був я все, щоб конче деяких спасти. ²³ Се ж роблю задля благовістя, щоб бути спілником у йому. ²⁴ Хиба не знаєте, що ті, що на гонах біжать, усі біжать, а один приймає нагороду? Так біжіть і ви, щоб осягли. ²⁵ Кожен же, хто бореть ся, від усього вдержуєть ся. Ті ж, щоб тлінний вінець прийняти, а ми нетлінний. ²⁶ Оце ж я так біжу, не якби на непевне; подвизаюсь так, не якби повітте бючи. ²⁷ А морю тіло мов і підневолюю, щоб, іншим проповідуючи, самому иноді не бути нікчемним.

10

¹ Не хочу ж, братте, щоб ви не знали, що отці наші всі під хмарою були, і всі через море переходили; ² і всі в Мойсея хрестили ся в хмарі і в морі; ³ і всі ту саму їжу духовну їли; ⁴ і всі той самий напиток духовний пили; бо пили з духовної скелі, що йшла за ними, скеля ж була Христос ⁵ Та многих з них не вподобав Бог, бо поражені були в пустині. ⁶ Се ж стало ся нам прикладом, щоб не бажали лихого, яко ж і вони бажали. ⁷ Ані ідослужителями не робіть ся, яко ж деякі з них, яко ж писано: Посідали люде їсти й пити і встали грати. ⁸ Ані робім перелюбу, як деякі з них робили, та й полягло їх за один день двапять три тисячі. ⁹ Ані спокутуймо Христа, яко ак деякі з тих спокутували, та й погинули від гадюк. ¹⁰ Ані нарекаймо, яко ж деякі з них нарекали, та й погинули від губителя. ¹¹ Усе ж се прикладами стало ся їм, прописано ж на науку нашу, на котрих коньчє віку прийшов. ¹² Тимже, хто думає стояти, нехай глядить, щоб не впав. ¹³ Не яка спокуса настигла на вас, тільки чоловіча; вірен же Бог, котрий не допустить, щоб ви були спокушені більш, ніж що здолієте (знести); а зробить із спокусою й вихід, щоб ви здоліли знести. ¹⁴ Тим, любі мої, втікайте від ідолського служення. ¹⁵ Яко мудрим глаголю; судить, що я глаголю: ¹⁶ Чаша благословення, котру благословляємо, хиба не єсть общенне крови Христової? хліб, що переломлюємо, хиба не єсть общенне тіла Христового? ¹⁷ Бо один хліб, одно тіло ми многі; всі бо від одного хліба причащаємось. ¹⁸ Погляньте на Ізраїля по тілу; хиба ті, що їдять посвятити, не спілники жертівні? ¹⁹ що ж я кажу? що ідол що-небудь єсть? або посвятити ідолський що-небудь всть? ²⁰ Ні, а що посьвячують погане, бісам посьвячують, а не Богови. Не хочу ж, щоб ви були спілниками бісів. ²¹ Не можете чашу Господню пити і чашу бісовську, не можете трапезі Господній причащати ся і трапезі бісовській. ²² Чи нам же роздражати Господа? хиба ми дужчі Його? ²³ Все мені можна, та не все на користь; все мені можна, та не все збудовує. ²⁴ Ніхто свого нехай не шукає, а кожен (того) що другого. ²⁵ Все, що на торгу продасть ся,

їкте, нічого не сумнячись задля совісті. ²⁶ Бо Господня земля і повня її. ²⁷ Коли ж хто з невірних запрошує вас і схочете пійти, то все поставлене перед вами їкте, нічого не сумнячись задля совісті. ²⁸ Коли ж хто вам скаже: Се ідолський посьвят, тоді не їкте задля того, хто вам сказав, і задля совісті; бо Господня земля і повня її. ²⁹ Про совість же я кажу, не про свою, а про другого; чоґо бо вільність моя судити маєть ся від совісті другого? ³⁰ Коли ж я благодаттю причащаю ся, на що мені хулу приймати (за те), за що дякую? ³¹ Оце ж, чи то їсте, чи пете, чи що инше робите, все на славу Божу робіть. ³² Не будьте спотиканнем ні Жидам, ні Грекам, ні церкві Божій, ³³ яко ж і я у всьому всім годжу, не своєї шукаючи користи, а користи многих, щоб спасли ся.

11

¹ Будьте послїдувателями моїми, яко ж і я Христів. ² Хвалю ж вас, братте, що все мое памятаєте і, яко ж я передав вам, перекази держите. ³ Хочу ж, щоб ви знали, що всякому чоловікові голова Христос, голова жінці чоловік, голова ж Христу - Бог. ⁴ Усякий чоловік, що молить ся або пророкує, покривши голову, осоромлює голову свою. ⁵ Усяка ж жінка, що молить ся або пророкує, не покривши голови, осоромлює голову свою; одно ж бо воно й те саме, якби була й обголена. ⁶ Коли бо не покриваєть ся жінка, нехай і стрижесть ся; коли ж сором жінці стригти ся чи голити ся, нехай покриваєть ся. ⁷ Чоловік бо не має покривати голови, образом і славою Божою бувши, жінка ж славою чоловічою. ⁸ Бо не чоловік од жінки, а жінка від чоловіка. ⁹ І не сотворено чоловіка ради жінки, а жінку ради чоловіка. ¹⁰ Тим і мусить жінка знак власті мати на голові ради ангелів. ¹¹ Однак ж ні чоловік без жінки, ні жінка без чоловіка, в Господї. ¹² Бо як жінка від чоловіка, так і чоловік через жінку, все ж від Бога. ¹³ Самі між собою судїть: чи личить жінці непокритїй молитись Богу? ¹⁴ Або чи не сама ж природа навчає вас, що коли чоловік мав довге волоссе, то сором йому? ¹⁵ Жінка ж, коли має довге волоссе, се слава їй; бо волоссе замість покриття їй дано. ¹⁶ Коли ж хто єсть сварливим, то ми такого звичаю не маємо, ні церкви Божї. ¹⁷ Се ж завїщаючи, не хвалю, що не на лучче, а на гірше збираєть ся. ¹⁸ Бо найперш, як сходитесь ви в церкву, чую, що буває роздїленне між вами, й почасти вірю. ¹⁹ Треба бо й ересям між вами бути, щоб вірні між вами явились. ²⁰ Як же сходитесь до купи, то не на те, щоб Господню вечерю їсти. ²¹ Кожен бо свою вечерю попереду поїсть, і один голодує, другий ж пиваєть ся. ²² Хиба бо домів не маєте, щоб їсти й пити? чи церквою Божою гордуєте і осоромлюєте неумущих? Що ж вам сказати? чи похвалити вас у сьому? Не похвалю. ²³ Я бо прийняв од Господа, що й передав вам, що Господь Ісус тієї ночі, котрої був виданий, прийняв хлїб, ²⁴ і, хвалу віддавши, переломив, і рече: Приймїть, їкте, се єсть тіло мое, що за вас ламлене; се робїть на мій спомин. ²⁵ Так само й чашу по вечерї глаголючи: Ся чаша єсть новий завіт у крові моїй; се робїть, скїльки раз пете, на мій спомин. ²⁶ Скїльки бо раз їсте хлїб сей і чашу сю пете, смерть Господню звїчаєте, доки прийде. ²⁷ Тим же, хто їсти ме хлїб сей і пити ме чашу Господню недостойно, винен буде тіла і крові Господньої. ²⁸ Нехай же розгледить чоловік себе і так нехай хлїб їсть і чашу пе. ²⁹ Хто бо їсть і пе недостойно, суд собі їсть і пе, нерозсуджаючи про тіло Господне. ³⁰ Того-то мноґі між вами недужї та слабї, й заснуло доволї. ³¹ Бо коли б ми самї себе розсуджували, то не були б осудженї. ³² Бувши ж осудженими, від Бога караємось, щоб з сьвітм не осудились. ³³ Тимже, братте мое, зїшовшись їсти, один одного дожидайте. ³⁴ Коли ж хто голодний, дома нехай їсть, щоб на суд не сходились. Про остальне ж, як прийду, дам порядок.

12

¹ Про духовне ж братте, не хочу, щоб ви не знали. ² Ви знаєте, що як були ви поганями, то до ідолів безголосих воджено вас, мов ведених. ³ Тим кажу вам, що ніхто, Духом Божим глаголючи, не проклинає Ісуса, і ніхто не може назвати Господа Ісуса, як тільки Духом съвятим. ⁴ Між даруваннями в ріжниця, Дух же той самий. ⁵ І ріжниця між служеннями, а той самий Господь. ⁶ І ріжниця між роботами, один же Бог, що робить усе у всіх. ⁷ Кожному ж дасть ся явленне Духа на користь. ⁸ Тому бо Духом дасть ся слово премудрости, другому слово знання тим же Духом; ⁹ іншому ж віра тим же Духом; іншому ж дарування сцілення тим же Духом; ¹⁰ іншому ж робленне чудес; іншому ж пророкуванне; іншому розпізнаванне духів; іншому ж усякі мови; іншому виклади мів (язиків). ¹¹ Все ж се дійствує один і той же Дух, уділяючи кожному, яко ж хоче. ¹² Як бо тіло одно, а членів має багато, всі ж члени одного тіла, хоч багато їх, а одно тіло, так і Христос. ¹³ Бо одним Духом усі ми в одно тіло хрестились, чи то Жиди, чи Греки, чи невільники, чи вільні, і всі одним Духом напоєні. ¹⁴ До тіло не єсть один член, а многі. ¹⁵ Коли скаже нога: я не рука, от же я не від тіла, то хіба через се не єсть від тіла? ¹⁶ І коли скаже ухо: я не око, то ж я не від тіла, то хіба через те не єсть від тіла? ¹⁷ Коли б усе тіло (було) око, де ж (був би) слух? Коли б усе слух, де понюх? ¹⁸ Та Бог розложив члени кожного по одному з них в тілі, яко ж схотів. ¹⁹ Коли ж би все (було) один член, то де (було б) тіло? ²⁰ Тепер же багато членів, а тіло одно. ²¹ Не може ж око сказати руці: Не треба мені тебе; або знов голова ногам: Не треба мені вас. ²² Ні, которі члени тіла здають ся слабшими, ті тим більше потрібні; ²³ і которі здають ся нам неповажнішими в тілі, тим більше чести додаємо, і менше чесні наші (члени) більшу окрасу приймають. ²⁴ Звичайним бо нашим того не треба. Та Бог зложив тіло, давши більшу честь посліднійшому, ²⁵ щоб не було розділення в тілі, а щоб члени однаково один про одного дбали. ²⁶ І коли терпить один член, терплять з ним усі члени; а коли славить ся один член, радують ся з ним усі члени. ²⁷ Ви ж тіло Христове і члени від части (з особна). ²⁸ І інших поставив Бог у церкві найперш апостолів, вдруге пророків, втретє учителів, потім сили, а там даровання, сцілення, помагання, порядкування, всякі мови. ²⁹ Хіба всі апостоли? хіба всі пророки? хіба всі учителі? хіба всі сили? ³⁰ хіба всі мають дарованне сцілення? хіба вони всі глаголють мовами? хіба всі викладають? ³¹ Жадайте ж дарувань луччих, і я покажу вам ще крашу дорогу.

13

¹ Коли мовами людськими глаголю й ангелськими, любви ж не маю, то став ся як мідь дзвінчя і бубен гудячий. ² Коли маю пророцтво і знаю всі тайни і все знанне, і коли маю всю віру, так щоб і гори переставляти, любви ж не маю, то я ніщо. ³ І коли роздам увесь маєток мій, і коли тіло мое передам, щоб його спалено, любви ж не маю, то ніякої користи мені (з того). ⁴ Любов довго терпить, милосердує; любов не завидує; любов не величаєть ся, не надимаєть ся, ⁵ не осоромлює, не шукає свого, не пориваєть ся до гніву, не думає лихого; ⁶ не веселить ся неправдою, а веселить ся правдою; ⁷ все покриває, всьому йме віри, на все вповає, все терпить. ⁸ Любов ніколи не впадає (гине); чи то ж пророцтва, вони впадуть; чи то мови, вони замовкнуть; чи то знанне, воно зникне. ⁹ Бо від части знаємо і від части пророкуємо. ¹⁰ Як же прийде звершене, тоді те, що від части, зникне. ¹¹ Як був я малоліток, то яко малоліток говорив, яко малоліток розумів, яко малоліток думав; як же став чоловіком, то покинув дитяче. ¹² Бачимо бо тепер через дзеркало, в загадці, тоді ж лицем до лица; тепер пізнаю від части,

тоді ж пізнаю, яко ж і я познаний. ¹³ Тепер же пробувають віра, надія, любов, сі трое; більша ж із сих любов.

14

¹ Дбайте про любов і жадайте духовного, найбільше ж, щоб пророкувати. ² Бо, хто говорить (чужою) мовою, не людям говорить, а Богу; бо ніхто не чує його; а духом він говорить тайне. ³ Хто ж пророкує, людям говорить на збудованне, і напаминанне і утішенне. ⁴ Хто говорить (чужою) мовою, себе збудовує; а хто пророкує, церкву збудовує. ⁵ Хочу ж, щоб усі ви говорили мовами, та радніш, щоб пророкували; більший бо хто пророкує, ніж хто говорить мовами, хіба що й вияснює, щоб церква збудованне прийняла. ⁶ Тепер же, братте, коли прийду до вас, мовами говорячи, то що вам за користь, коли вам не говорити му або одкриттем, або знаннем, або пророцтвом, або наукою? ⁷ Ба й бездушне, що дає голос, чи сопілка, чи гуслі, коли різноти голосу не дає, як розуміти, що виграєть ся в сопілку або в гуслі. ⁸ Бо коли й сурма невизначний голос дає, то хто готовити меть ся до бою? ⁹ Так само й ви, коли подасте мовою незрозуміле слово, як зрозуміть ся говорене? на вітер бо говорити мете. ¹⁰ Стільки, як от буває, родів слів на світі, і ні одно з них без голосу. ¹¹ Коли ж не зрозумію значіння слів, буду тому, хто говорить, чужоземець, і хто говорить, чужоземець мені. ¹² Так і ви, коли дбаєте про дари духовні, то гледіть, щоб збагатіли ними на збудованне церкви. ¹³ Так, хто говорить (чужою) мовою, нехай молить ся, щоб міг вияснювати. ¹⁴ Коли бо молюсь (чужою) мовою, дух мій молить ся, розумінне ж моє без'овочне. ¹⁵ Що ж (робити)? Молити мусь духом, молити мусь же й розуміннем; співати му духом, співати му й розуміннем. ¹⁶ Бо коли благословити меш духом, то як той, хто займе місце невче-ного, скаже на твоє дякуванне, коли він не знає, що говориш. ¹⁷ Ти бо добре дякуєш, тільки ж другий не збудовуєть ся. ¹⁸ Дякую Богу моему, що я більш усіх вас говорю мовами. ¹⁹ Тільки ж у церкві лучче мені пять слів промовити розуміннем моїм, щоб і інших навчити, ніж десять тисяч слів (чужою) мовою. ²⁰ Братте, не бувайте діти розуміннем; ні, в лихому бувайте малолітниками, у розумінне ж звершеними. ²¹ В законі писано: Чужими язиками й чужими устами говорити му людям сим, та й так не послухають мене, глаголе Господь. ²² Тимже язики на ознаку не тим, хто вірує, а невірним; пророцтво ж не невірним, а віруючим. ²³ Коли оце зійдець ся вся церква до купи, і всі чужими мовами заговорять, увійдуть же і невчені або невірні, то чи не скажуть, що ви дурієте? ²⁴ Коли ж усі пророкують і ввійде хто невірний або невчений, то від усіх буде докорений і від усіх суджений. ²⁵ І так тайни серця його виявлять ся, і так припавши лицем, поклонить ся Богові, звіщаючи, що справді з вами Бог. ²⁶ Що ж (треба робити), братте? Коли сходитесь, і кожен псальму має, науку має, мову має, одкритте має, виясненне має, - усе на збудованне нехай буде. ²⁷ Коли хто (чужою) мовою говорить, (говоріть) по двоє, а найбільш по трое, і чергами, а один нехай вияснює. ²⁸ Коли ж нема вияснювателя, то нехай мовчить у церкві; собі ж нехай говорить та Богові. ²⁹ Пророки ж нехай по двоє і по трое говорять, а інші нехай міркують. ³⁰ Коли ж другому, що сидить, відкриєть ся (що), перший нехай мовчить. ³¹ Можете бо всі один за одним пророкувати, щоб усі навчались і всі утішались. ³² І духи пророцькі пророкам корять ся. ³³ Не есть бо Бог безладу, а упокою, як по всіх церквах у святых. ³⁴ Жінки ваші в церквах нехай мовчать; бо не дозволено їм говорити, а щоб корили ся, яко ж закон глаголе. ³⁵ Коли ж хочуть чого навчитись, нехай дома в своїх чоловіків питають; сором бо жінкам у церкві говорити. ³⁶ Хіба од вас слово Боже вийшло? або до вас одних досягло? ³⁷ Коли хто думає пророком бути або духовним, нехай розуміє, що те

що пишу вам, се заповіді Господні. ³⁸ Коли ж хто не розуміє, нехай не розуміє. ³⁹ Тимже, браттє, бажайте пророкувати, та й говорити мовами не боронїть. ⁴⁰ Усе нехай поважно та до ладу робить ся.

15

¹ Звіщаю ж вам, браттє, благовісте, що я благовістував вам, котре й прийняли ви, і в котрому встояли, ² котрим і спасаєтесь, коли памятаєте, яким словом я благовістував вам, хиба що марно увірували. ³ Бо я передав вам найперш, що й прийняв, що Христос умер за наші гріхи по писанням, ⁴ і що поховано Його, і що встав третього дня по писанням, ⁵ і що явив ся Кифі, а опісля дванайцятьом. ⁶ Після того явив ся більш пяти сотень братам разом, з котрих більше живуть і досі, інші ж і впокоїлись, ⁷ Після того явив ся Якову, а потім усім апостолам. ⁸ На останок же всіх, мов якому недорідку, явивсь і мені. ⁹ Я бо останній з апостолів, котрий недостоєн зватись апостолом, бо гонив церкву Божу. ¹⁰ Благодаттю ж Божою я те, що є; і благодать Його до мене була не марна, а більш усіх їх працював я; не я ж, а благодать Божа, що зо мною. ¹¹ Чи то ж я, чи то вони, так проповідуємо, і так ви увірували. ¹² Коли ж про Христа проповідуєть ся, що Він з мертвих устав, то як се деякі між вами кажуть, що нема воскресення мертвих? ¹³ Коли ж воскресення мертвих нема, то й Христос не воскрес; ¹⁴ коли ж Христос не воскрес, то марна проповідь наша, марна ж і віра ваша. ¹⁵ І ми являємось кривими свідками Божими, бо свідкували про Бога; що воскресив Христа, котрого не воскресив, - коли мертві не встають. ¹⁶ Бо коли мертві не встають, то й Христос не встав. ¹⁷ А коли Христос не встав, то марна віра ваша: ви ще в гріхах ваших ¹⁸ Тоді й померші в Христі погибли. ¹⁹ Коли тільки в сьому житті вповаємо на Христа, то окаяннші (нещасливіші) ми всіх людей. ²⁰ Тепер же Христос устав з мертвих; первістком між мертвими став ся. ²¹ Яко ж бо через чоловіка (прийшла) смерть, так через чоловіка й вос-кресенне з мертвих. ²² Як бо в Адамі всі вмирають, так і в Христі всі оживають. ²³ Кожен своїм порядком: Первісток Христос, а потім Христові у приході Його. ²⁴ Тоді (прийде) кінець, як передасть царство Богу й Отцеві, як зруйнує всяке старшинування і всяку власть і силу. ²⁵ Мусить бо Він царювати, доки положить усіх ворогів під ноги Його. ²⁶ Останній ворог зруйнуєть ся - смерть. ²⁷ Усе бо впокорив під ноги Його. Коли ж рече, що все впокорено, то явля, що окрім Того, хто покорив Йому все. ²⁸ Коли ж упокорить ся Йому все, тоді і сам Син упокорить ся Тому, хто впокорив Йому все, щоб Бог був усе у всьому. ²⁹ Ато що робити муть ті, хто хрестить ся ради мертвих, коли зовсім мертві не встають? чого ж і хрестять ся ради мертвих? ³⁰ Чого ж і ми небезпечимось всякого часу? ³¹ Що-дня вмираю; так (по правді нехай буде) мені ваша похвала, що маю в Христі Ісусі, Господі нашому. ³² Коли б я чоловічим робом боров ся з зьвірями в Єфесі, то яка мені користь, коли мертві не встають? Нумо їсти й пити, бо завтра помремо. ³³ Не обманюйте себе: ледачі бесіди псують добрі звичаї. ³⁴ Протверезіть ся праведно та не грішите; бо деякі не знають Бога. На сором вам глаголю. ³⁵ Та хто-небудь скаже: Як у стануть мертві? і в якому тілі придуть? ³⁶ Безумний! що ти сієш, не оживе, коли не вмре. ³⁷ І що сієш, не тіло будуче сієш, а голе зерно, як лучить ся, пшеничне, або яке инше. ³⁸ Бог же дає йому тіло, яке схоче, і кожному насінню своє тіло. ³⁹ Не кожне тіло таке саме тіло; тільки инше тіло в людей, инше тіло в скотини, инше у риб, инше ж у птаства. ⁴⁰ (Єсть) і тіла небесні й тіла земні, та инша слава небесних, а инша земних. ⁴¹ Инша слава сонця, а инша слава місяця, і инша слава зір; зоря бо від зори відрізняєть ся славою. ⁴² Так і воскресенне мертвих. Сієть ся у зотліне, устає у нетлінно. ⁴³ Сієть ся

в безчестю, устає в славі; сієть ся в немочі, устає в силі. ⁴⁴ Сієть ся тіло душевне, устає тіло духовне; єсть тіло душевне і єсть тіло духовне. ⁴⁵ Так і написано: Став ся первий чоловік Адам душею живою, а останній Адам духом животворящим. ⁴⁶ Тільки перш не духовне (було), а душевне, духовне ж потім. ⁴⁷ Первий чоловік із землі земний; другий чоловік Господь з неба. ⁴⁸ Який земний, такі й земні; і який небесний, такі й небесні. ⁴⁹ І яко ж носили ми образ земного, так носили мей і образ небесного. ⁵⁰ Се ж глаголю, братте, що тіло і кров царства Божого наслідити не може; і зотлінне незотління не наслідить. ⁵¹ Ось тайну вам глаголю: Всі нї впокоїмось, всі ж перемінимось. ⁵² У хвилину, у миг ока, за останньою трубою - бо затрубить, і мертві повстають нетлінними, і ми попеременяємось. ⁵³ Треба бо тлінному сьому одягнутись у нетлінне, і смертному сьому одягнутись у безсмерте. ⁵⁴ Як же тлінне се одягнеть ся в нетлінне і смертне се одягнеть ся в безсмерте, тоді станеть ся написане слово: Пожерта смерть побідою. ⁵⁵ Де в тебе, смерте, жоло? де в тебе, пекло, побіда? ⁵⁶ Жоло ж смерти - гріх, а сила гріха - закон. ⁵⁷ Богу ж дяка, що дав нам побіду через Господа нашого Ісуса Христа. ⁵⁸ Тимже, братте моє любе, будьте тверді, стійкі, надто збогачуючисі у ділі Господньому завсіди, знаючи що праця ваша не марна перед Господем.

16

¹ Про милостиню ж для сьвятих, як я розпорядив у церквах Галатийських, так і ви робіть. ² Первого дня в тижні нехай кожен з вас у себе складає, скарбуючи, як йому ведеть ся, щоб не тоді, як прийду, складку робити. ³ Як же прийду, то которих ви ухвалите, тих пішлю з листами віднести дар ваш у Єрусалим. ⁴ Коли ж буде достойно, щоб і мені йти, зо мною пйдуть. ⁵ Прийду ж до вас, як Македонію перейду (Македонію бо проходжу). ⁶ У вас же може загаюся, або й зазімюю, щоб ви провели мене, куди я дійду. ⁷ Не хочу бо вас тепер переходом бачити; маю ж надію, якийсь час пробути в вас, коли Господь дозволить. ⁸ Пробуду ж у Єфесі до пятидесятниці. ⁹ Двері бо великі й широкі відчинились мені, і багато (в мене) противників. ¹⁰ Як же прийде Тимотей, глядіть, щоб без страху був у вас; діло бо Господне робить, яко ж і я. ¹¹ То нехай ніхто ним не гордує, а випроводить його з упокоєм, щоб прийшов до мене; жду бо його з братєм. ¹² Що ж до Аполоса брата, то вельми просив я його, щоб прийшов до вас з братєм; та зовсім не було волі в него, щоб прийти тепер, прийде ж, як мати ме догідний час. ¹³ Пильнуйте, стійте в вірі, мужайтесь і утверджуйтесь. ¹⁴ Все вам нехай в любові дієть ся. ¹⁵ Благаю ж вас, братте (ви знаєте семью Стефанову, що вона первоплід Ахайський, і що на служенне сьвятим оддали себе), ¹⁶ щоб і ви корились таким і кожному, хто помагає нам і працює. ¹⁷ Зрадів же я приходом Стефановим і Фортунатовим і Ахайковим; бо недостатчу вашу вони сповнили. ¹⁸ Заспокоїли бо мій дух й ваш; пізнавайте ж оце таких. ¹⁹ Витають вас Церкви Азийські. Витають вас у Господі много Аквила і Прискила з домашньою їх церквою. ²⁰ Витають вас усі брати. Витають один одного цілуваннем сьвятим. ²¹ Витанне моєю рукою Павловою. ²² Коли хто не любить Господа Ісуса Христа, нехай буде проклят, маран ата! ²³ Благодать Господа Ісуса Христа з вами. ²⁴ Любов моя з усіма вами у Христі Ісусі. Амін.

2 до коринтян

¹ Павел апостол Ісуса Христа, волею Божою, та Тимотей брат, церквам Божим у Коринті з усіма святими у всій Ахаї: ²Благодать вам і впокій од Бога Отця нашого і Господа Ісуса Христа. ³Благословен Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, Отець милосердя і Бог всякої утіхи, ⁴що втішає нас у всякому горю нашому, щоб змогли ми утішати тих, що у всякому горю, утішеннем, яким утішаємось самі від Бога. ⁵Бо яко ж намножують ся страдання Христові в нас, так Христом намножуєть ся і утішенне наше. ⁶Чи то ж ми скорбимо, то для вашого втішення і спасення, котре звершуєть ся терпіннем тих мук, що й ми терпимо; чи то ми втішаємось, то для вашого утішення і спасення. ⁷І впованне наше тверде про вас, знаючи, що як спільники ви страдання нашого, так і утішення. ⁸Бо не хочемо, браттє, щоб ви не відали про горе наше, що було нам в Азії, що над міру і над силу тяжко було нам, так що не мали вже надії й жити. ⁹Та сами в собі присуд смерти мали, щоб не надїяти ся нам на себе, а на Бога, що підіймає мертвих, ¹⁰котрий з такої смерти збавив нас і збавляє, і на котрого вповаємо, що й ще збавляти ме, ¹¹за підмогою і вашої за нас молитви, щоб за те, що нам даровано стараннем многих, многи за нас і дякували. ¹²Се бо хвала наша, свідченне совісти нашої, що ми в простоті і чистоті Божій, не в мудрости тілесній, а в благодати Божій жили на світі, більше ж у вас. ¹³Не инше бо пишеш вам, як або що читаєте, або розумієте; маю ж надїю, що й до кінця зрозумієте, ¹⁴як і зрозуміли нас від части, що ми хвала вам; яко ж і ви нам у день Господа нашого Ісуса Христа. ¹⁵І в сій певноті хотїв був я прийти до вас перше, щоб і другу благодать мали, ¹⁶а через вас пройти в Македонію, і знов з Македонії прийти до вас, а ви щоб провели мене в Юдею. ¹⁷Сього бажаючи, хіба я легким розумом що робив? або що задумую, чи по тілу задумую, щоб було в мене то так - так, то, ні - ні. ¹⁸Вірєн же Бог, що слово наше до вас не було "так" і "ні". ¹⁹Бо Син Божий Ісус Христос, вам вами проповідуваний, мною та Сильваном, та Тимотеєм, не був "так" і "ні", а було у Йому "так". ²⁰Бо, скільки обітниць Божих, то (все) в Йому "так" і в Йому "амінь", на славу Божу через нас. ²¹Той же, що утверджує нас із вами у Христа й намастив нас - Бог, ²²Він і запечатав нас, і дав задаток Духа в серцях наших. ²³Я ж свідком Бога призиваю на свою душу, що, щадивши вас, ще не прийшов в Коринт. ²⁴Не тому, що ми пануємо над вірою вашою; ні, ми помічники вашої радості, бо ви стоїте вірою.

2

¹ Розсудив же я сам із собою се, щоб знов у смутку до вас не прийти. ²Бо коли я завдаю смутку вам, то хто мене розвеселить, як не той, хто засмучений через мене. ³І написав вам се, щоб, прийшовши не мав смутку від тих, котрими годилось би мені веселитись, певен будучи про всіх вас, що моя радість від всіх вас. ⁴Бо з великого горя, і туги серця написав я вам з многими сльїзми, не щоб ви смуткували, а щоб пізнали любов, котрої в мене пребагате до вас. ⁵Коли ж хто засмутив, не мене засмутив, а від части (щоб не отягчив я) і всіх вас. ⁶Доволі такому сієї кари від многих. ⁷Так що напротив лучче простїть і утіште, щоб надто великий сум не дожер такого. ⁸Тим же благаю вас, обявіть любов до него. ⁹На те бо й писав я, щоб мати доказ од вас, чи у всьому ви слухняні. ¹⁰Кому ж ви прощаєте, тому й я; бо й я, коли що кому простив, то ради вас перед лицем Христа, ¹¹щоб не подужав нас сатана; бо нам відомі задуми його. ¹²Прийшовши

ж у Трояду на благовісте Христове, як відчинено мені двері в Господі, ¹³ не мав я впокою в душі моїм, не знайшовши Тита, брата мого; а, попросившись із ними, вийшов у Македонію. ¹⁴ Богу ж дяка, що завсігди дає нам перемогу в Христі, і пахощі знання свого обявляє через нас у всякому місці. ¹⁵ Бо ми пахощі Христові Богу в і тих, що спасають ся, і в тих, що погибають: ¹⁶ одним ми пахощі смерті на смерть, а другим пахощі життя на ажитте; та кого на се вистачить? ¹⁷ Не такі бо ми, як многі, що крамують словом Божим, а щиро, як од Бога, перед Богом, у Христі глаголемо.

3

¹ Чи нам же починати внов самих себе поручати? або треба нам, як яншим, поручальних листів до вас, чи од вас поручальних (листів?). ² Ви наше посланне, написане в серцях наших, котре знають і читають усі люде. ³ (А й надто) ви явлені, що ви посланне Христове через служенне наше, написане не чернилом, а Духом Бога живого, не на камяних скрижалях, а на тілесних скрижалях серця. ⁴ Надію ж таку маємо через Христа до Бога, ⁵ бо ми не в силі самі від себе що думати, яко із себе; а сила наша від Бога, ⁶ котрий і дав нам силу бути слугами нового завіту, не букви, а духа; буква бо вбиває, а дух животворить. ⁷ Коли ж служенне смерті, письмом вирізане на каміннях, було в славі, так що сини Ізраїлеві не могли дивитись на лице Мойсейове задля слави лица його Минущої, ⁸ як же не більше служенне духа буде в славі? ⁹ Бо коли служенне осуду - слава, то геть більше служенне правді багатше славою? ¹⁰ Бо й не прославилося прославлене в тій мірі, задля переважуючої слави. ¹¹ Коли бо те, що минає, в славі, то багато більше в славі те, що пробуває. ¹² Маючи оце таке впованне, уживаємо велику волю, ¹³ а не яко ж Мойсей, що клав покривало на лице своє, щоб сини Ізраїлеві не дивились на кінець минушого. ¹⁴ Та осліпились думки їх: бо аж до сього дня те ж покривало в читанню старого завіту зостає ся невідкрите, котре в Христі зникає. ¹⁵ Ні, аж до сього дня, коли читаєть ся Мойсея, покривало на серці їх лежить. ¹⁶ Як же обернуть ся до Господа, здіймаєть ся покривало. ¹⁷ Господь же Дух; де ж Господен Дух, там воля. ¹⁸ Ми ж усі відкритим лицем, поглядаючи як у дзеркало, на славу Господню, преобразуємось у той же образ від слави в славу, яко ж від Господнього Духа.

4

¹ Тим же то, маючи се служенне, яко же помилувані, не слабнемо, ² а відреклись тайного в безчестю, не ходячи в лукавстві, ані хитруючи словом Божим, а явленнем правди поручаючи себе всякій совісті чоловічій перед Богом. ³ Коли ж і закрите благовісте наше, то у погибаючих єсть закрите, ⁴ в котрих бог віку сього осліпив думки їх, невірних, щоб не засіяло їм світло благовістя слави Христа, котрий єсть образ Бога. ⁵ Бо ми не себе самих проповідуємо, а Христа Ісуса Господа, себе ж самих слугами вашими Ісуса ради. ⁶ Бо Бог, що звелів з темряви засіяти, той засвітив у серцях наших на просвіченне розуміння слави Божої в лиці Ісус-Христовім. ⁷ Маємо ж скарб сей у глиняних посудах, щоб премножество сили було від Бога, а не від нас. ⁸ У всьому горюємо, та не нарікаємо; трівожимось, та не теряємо надії, ⁹ гонять нас, та ми не покинуті; повалені ми, та не погублені; ¹⁰ всякого часу мертвстві Господа Ісуса на тілі носимо, щоб і житте Ісусове в тілі нашому являло ся, ¹¹ Завсіди бо нас живих на смерть видають задля Ісуса, щоб і житте Ісусове являлося у смертному тілі нашому. ¹² Тим же оце смерть в нас орудує, а житте в вас. ¹³ Мавши той же дух віри, по писаному: Я вірував, тим і глаголав, і ми віруємо, тим і глаголемо, ¹⁴ знаючи, що хто підняв Господа

Ісуса, і нас через Ісуса підійме і поставить з вами. ¹⁵ Все бо задля вас, щоб богата благодать через благодаренне многих намножувалась вга славу Божу. ¹⁶ Тим то не слабнемо; ні, хоч зовнішній наш чоловік мліє, та нутрянний обновляється день у день. ¹⁷ Бо теперішня легкота горя нашого надто над міру приготовлює нам вічну вагу слави, ¹⁸ нам, що не дивимось на відоме, а на невидоме; що бо відоме, дочасне, що ж невидоме, вічне.

5

¹ Знаємо бо, як земний будинок тіла нашого розпадеться ся, ми будівлю від Бога маємо, будинок нерукотворний, вічний на небесах. ² Бо в сьому ми стогнемо, бажаючи одягтись домівкою нашою, що з неба, ³ коли б тільки нам, і одягнувшись нагими не явитись. ⁴ Бо, стогнемо отягчені, будучи в тілі сьому, з котрого не хочемо роздгтись, а одягнутись, щоб смертне було пожерте життем. ⁵ На се сотворив нас Бог, і дав нам задаток Духа. ⁶ Оце ж маймо духа всякого часу знаймо, що, домуючи в тілі, ми далеко від Господа: ⁷ (бо ходимо вірою, а не видіннем.) ⁸ Маймо ж духа й воліймо лучче бути далеко від тіла, а домувати у Господа. ⁹ Тим і силкуємось, чи то будучи дома, чи далеко від дому, бути Йому любими. ¹⁰ Всім бо нам треба явитись перед судищем Христовим, щоб прийняв кожен по тому, що заробив тілом, чи то добре, чи лихе. ¹¹ Знаючи оце страх Господень, пересвідчуємо людей; Богові ж явні ми, і вповаю, що й вашим совістям обявилися. ¹² Не знов бо похваляємо себе перед вами, а даємо вам причину хвалитись нами, щоб мали що (відказувати) тим, що хвалять ся лицем, а не серцем. ¹³ Бо як ми не при собі, то (се) Богові; а як ми тверезимось (здержуємось), вам. ¹⁴ Бо любов Христова вимагає від нас, судячих так, що, коли один за всіх умер, тоді всі вмерли; ¹⁵ і (що) Він умер за всіх, щоб живі ніколи більш собі не жили, а Тому, хто за них умер і воскрес. ¹⁶ Тимже ми від ніні нікого не знаємо по тілу; коли ж і знали по тілу Христа, то тепер більш не знаємо. ¹⁷ Тимже, коли хто в Христї, той нове сотворінне; старе минуло; ось стало все нове. ¹⁸ Усе ж від Бога, що примирив нас із собою через Ісуса Христа, і дав нам служенне примірєння. ¹⁹ яко ж бо Бог був у Христї, примиряючи світ із собою, не полічучи їм провин їх, і положив у нас слово примирєння. ²⁰ Замість Христа оце ми послали, і наче Бог благає (вас) через нас; ми просимо вас замість Христа: примиріть ся з Богом. ²¹ Бо Він Того, хто не знав гріха, за нас гріхом зробив, щоб ми були праведністю Божою в Йому.

6

¹ Помагаючи ж (Йому), благаємо вас, щоб ви марно благодать Божу не приймали. ² (Бо глаголе: Приятного часу вислухав я тебе, і в день спасєння поміг тобі. Ось тепер пора приятна, ось тепер день спасєння.) ³ Ніякого ні в чому не даємо спотикання, щоб не було ганєне служенне, ⁴ а у всьому показуючи себе яко слуг Божих: у великому терпінню, в горю, в нуждах, в тіснотах, ⁵ в ранах, в темницях, в бучах, у працях, у недосипаннях, у постах, ⁶ в чистоті, в знанню, в довготерпінню, в доброті, в сьвятому Дусі, в любові нелицємірній, ⁷ в словах правди, в силі Божій, із зброєю праведности в правій і лівій, ⁸ славою і безчестем, ганьбою і хвалою; яко дуросьвіти, та правдиві; ⁹ яко незнані, та познані; яко вмираючі, і ось ми живі; яко карані, та не повбивані; ¹⁰ яко сумні, а завсіди веселі, яко вбогі, многих же збогачуючі; яко нічого немаючі, а все держучи. ¹¹ Уста наші відкрились до вас, Коринтяне,- серця, наші розпросторилися. ¹² Не стіснені ви в нас, а тіснитесь в утробах ваших. ¹³ Такою ж нагородою (кажу вам, як

дітям) розпросторітьє і ви. ¹⁴ Не ходіть у жадному ярмі з невірними , яке бо товаришуванне праведности і беззаконня, і яка спільність сьвітла з темрявою? ¹⁵ Яка ж згода в Христа з Велиялом? або яка часть вірному з невірним? ¹⁶ І яка згода церкви Божої з ідолською? бо ви церква Бога живого, яко ж рече Бог: вселю ся в них, і ходити му; і буду їм Бог, а вони будуть мені люде. ¹⁷ Тимже вийдіть із між них, і відлучіть ся, глаголе Господь, і до нечистого не приторкайтесь; і я прийму вас, ¹⁸ і буду вам за отця, а ви будете мені за синів і дочок, глаголе Господь Вседержитель.

7

¹ Мавши оце сї обітування, любі (мої), очишуймо себе від усякої нечисті тіла і духа, звершуючи сьвятість у страсі Божому. ² Зрозумійте нас: ми нікого не скривдили, нікого не зопсували, ні з кого не здирали. ³ Не на осуд глаголю; бо попередю сказав я, що в серцях наших ви (такі), щоб умирати з вами і жити. ⁴ Велика сьмілость моя до вас, велика похвала мені за вас; сповнив ся я утіхою; надто багатий я radoщами у всякому горю нашому. ⁵ Бо, й як прийшли ми в Македоний, ніякого впокою не мало тіло наше, у всьому бідуючи: остронь боротьби, в середині страхи. ⁶ Та Бог, що втішає смиренних, утішив нас приходом Титовим, ⁷ не тільки ж приходом його, та й утішеннем, котрим утішив ся про вас, оповідуючи даше бажанне, ваше риданне, вашу прихильність до мене, так що я вельми зрадував ся. ⁸ Бо хоч я й засмутив вас посланнем, не каюсь, хоч і каяв ся; бачу бо, що те посланне, хоч і на час, засмутило вас. ⁹ Тепер я радуюсь, не тому, що ви засмутились були, а тому, що смуткували на покаянні, засмутились бо ви по Бозі, щоб ні в чому не було вам шкоди від нас. ¹⁰ Бо смуток по Бозі нерозкаяне по каянне на спасенне робить, смуток же сьвіта сього смерть робить. ¹¹ Ось бо се саме, що покували, яке велике зробило в вас дбанне, а (яке) оправданне, а жаль, а страх, а бажанне, а ревність, яке (відомщенне)! У всьому доказали ви, що чисті в сьому ділі. ¹² А хоч і писав я вам, то не задля того, хто скривдив, і не задля того, хто втішились ми втішеннем вашим; а й надто більш зраділи радістю Титовою, що заспокоїв ся дух його від усіх вас. ¹⁴ Бо коли я хваливсь йому чим про вас, то не осоромив ся; а, як усе і по правді говорили ми вам, так і хвала наша перед Титом правдивою була. ¹⁵ Серце ж його ще більш до вас (прихляєть ся), згадуючи послух усіх вас, з яким страхом і трепетом прийняли його. ¹⁶ Радуюсь оце, що у всьому могу ввіритись вам.

8

¹ Даємо ж вам знати, братте, про благодать Божу, дану церквам Македонським, ² що у великому допусті горя наддостаток радощів їх, і до глибини убожество їх достаткувадо багачтвом щирости їх. ³ Бо вони по силі - се я сьвідкую - і над силу доброхітні. ⁴ З великим бланнем благили нас прийняти дар і товаришуванне (спільність) в служенню сьвятим. ⁵ І не, яко ж ми надіялись, а оддали себе перш Господеві, та й нам, волею Божою; ⁶ тим то ми вблагали Тита, щоб, яко ж перше почав, так і скінчив у вас благодать сю. ⁷ А ви, яко ж у всьому достаткуєте вірою, і словом, і знаннем, і всяким дбаннем, і любовою вашою до нас, щоб і в сій благодаті достаткували. ⁸ Не повеліваючи глаголю, а через дбанне інших хочу допевнитись в щирості вашої любови. ⁹ Знаєте бо благодать Господа нашого Ісуса Христа, що задля вас з'убожів, бувши багатим, щоб ви убожеством його збагатились. ¹⁰ І в сьому даю раду: се бо вам на користь, котрі не тільки робити, та й хотіти перш почали від торішнього літа. ¹¹ Тепер же і кінчіть роботу, щоб яко

ж була охота хотіти, так щоб і скінчили по спромозі. ¹² Бо коли в кого в охота, то вона приємна по тому, як хто мав, а не по тому, як хто не мав. ¹³ (Нехай) бо не (буде) іншим одрада, а вам горе, а по рівноті: ¹⁴ в теперешній час ваш достаток про їх недостаток, щоб і їх достаток був про ваш недостаток, щоб була рівнота, ¹⁵ яко ж писано: хто (назбирав) багато, не надто мав, і хто мало, не мав недостатку. ¹⁶ Дякуємо ж Богові, що дав таке щире дбане про вас у серце Титу. ¹⁷ Бо благанне таки прийняв, та й, бувши прихильнішим своєю охотою, виїшов до вас. ¹⁸ Послали ж ми з ним і брата, котрого похвала в євангелію по всіх церквах. ¹⁹ Не тільки ж се; а він і вибраний від церков товариш наш з сією благодаттю, що нею служимо на славу самого Господа й на одраду вашу, ²⁰ остерегаючись того, щоб хто не дорікав нам достатком сім, котрим ми служимо, ²¹ промишляючи про добре не тільки перед Богом, та й перед людьми. ²² Послали ж з ними брата нашого, про котрого ми допевнились, що він у многому дуже пильний, тепер же він ще пильніший, у великій надії на вас. ²³ Що до Тита, то він мій товариш і помічник про вас; що до братів наших, вони посланники церков, слава Христова. ²⁴ Покажіть же доказ любови вашої і хвалення нашого вами перед ними й перед лицем церков.

9

¹ Про служенне ж св'ятим злишне мені писати вам: ² бо я знаю охоту вашу, котрою про вас хвалюсь Македонянам, що Ахая приготувилась від торішнього літа, і ваша ревність заохотила многих. ³ Післав же я братів, щоб похвала наша, що єсть про вас, не зробилась марна в сьому случаї, щоб, яко ж казав я, ви були готові, ⁴ щоб, як прийдуть зо мною Македоняне та знайдуть вас неготових, ми (щоб не сказати ви) не осоромились, сією сьмілостю хвальби. ⁵ Оце ж надумавсь я, що треба вблагати братте, нехай попередю пійдуть до вас, і задалегідь наготовлять сей дар ваш, про котрий наперед звіщено, що він готовий, так як дар, а не як здирство. ⁶ Оце ж: хто сіе скупю, скупю й жати ме; а хто сіе в дарах, в дарах і жати ме. ⁷ Кожен (давай), яко ж постановляє в серці, не з жалю або з примусу; веселого бо дателя любить Бог. ⁸ Силен же Бог всякою благодаттю збагатити вас, щоб у всьому всякого часу всякий достаток маючи, збагачувались ви всяким добрим ділом, ⁹ (яко ж писано: Розсипав, дав убогим; праведність його пробував по вік. ¹⁰ Хто ж дає насінне сіючому, подасть і хліб на їжу, і намножить насінне ваше і зростить засіви праведности вашої), ¹¹ щоб у всьому збагатились на всяку щирість, котра через нас робить подяку Богу. ¹² Бо порядкуванне служення сього не тільки сповняє недостатки св'ятих, а також достаткує многими подяками Богові. ¹³ Дознавши служення сього, прославляють вони Бога за покірне визнання ваше благовістя Христового, і за щирість общення з ними і з усіма, ¹⁴ і молять ся за вас, прихильючись до вас задля превеликої благодати Божої в вас. ¹⁵ Дяка ж Богові за невимовний дар Його.

10

¹ Сам же я Павел благаю вас лагідною і тихою Христовою, а що в вічі смиренний між вами, а не будучи між вами, сьміливий проти вас; ² благаю ж, щоб, будши між вами, не бути сьміливим з тією певнотою, якою думаю осьмілитись проти деяких, що думають про нас, ніби ми ходимо по тілу. ³ Бо ходячи в тілі, не по тілу воюємо: ⁴ (бо зброя воювання нашого не тілесна, а сильна Богом на зруйнованне твердинь,) ⁵ руйнуючи видумки і всяку висоту, що встає проти знання Божого, і займаючи в полонь усякий розум на послух Христу, ⁶ і будучи на поготові помститись над усяким непослухом, як сповнить ся ваш

послук. ⁷Хиба ви на лице дивитесь? Коли хто певен у собі, що він Христів, нехай знов по собі думає так, Що, як він Христів, так і ми Христові. ⁸Бо коли б я ще більш хвалив ся властю нашою, що дав нам Господь на збудуванне, а не на зруйнуванне ваше, то не осоромив ся б ⁹(Та) щоб не здаватись, наче б лякав вас посланнями, - ¹⁰бо послання (його) скажуть, важкі і кріпкі, а присутність тіла немочна і слово мизерне, - ¹¹такий нехай се знає, що які ми словом у посланнях, не будши (між вами), такі ми й ділом, будши (між вами). ¹²Бо не сьміємо прилічувати або рівняти себе до деяких, що самі себе хвалять; ті, що самі в собі себе міряють і порівнюють самих себе, не розуміють. ¹³Ми ж не без міри хвалити мемось, а по мірі мірила, що відмірив нам Бог, міру, щоб досягти і до вас. ¹⁴Ми бо не так, як би не досягнувши вас, над міру простираємось; бо аж і до вас досягли благовістом Христовим. ¹⁵Не без міри хвалимось чужою працею, маючи надію, що, як вироєте віра ваша, то звеличимось і ми по мі рилу нашому надто, ¹⁶щоб і дальше вас благовістувати, і не хвалитись над тим, що чужим мірилом приготовлене. ¹⁷Хто ж хвалить ся, нехай у Господі хвалить ся. ¹⁸Бо не той певний, хто сам себе хвалить, а кого Господь похваляє.

11

¹Ой коли б ви трохи потерпіли моє безумство! а такі потерпите мене. ²Бо я ревню про вас ревністю Божою; я бо заручив вас одному мужу-ві, щоб чистою дівою привести перед Христа. ³Бою ся ж, щоб, як змій Сву обманив лукавством своїм, так не попсувались думки ваші, (одвернувши) від простоти в Христі. ⁴Бо коли ж хто, прийшовши, іншого Христа проповідує, котрого ми не проповідували, або духа іншого ви приймаєте, котрого не прийняли, або інше благовісте, котрого не одержали; то ви були б дуже терпіливі. ⁵Думаю бо, що я нічим не zostавсь позаду передніх апостолів. ⁶Хоч бо я й неук словом, та не розумом; ні, ми знані у всьому між вами. ⁷Або гріх я зробив, себе смиряючи, щоб ви пійшли вгору, бо даром благовісте Боже проповідував вам? ⁸Од інших церков брав я, приймаючи плату, на служенне вам; ⁹і, прийшовши до вас, та й будши в недостатку, не був я нікому важким; бо недостаток мій сповнили брати мої, що прийшли з Македонії; та й у всьому я хоронив себе, щоб не бути вам важким, і хоронити му. ¹⁰(Як) істина Христова є в мені (так вірно), що похвала ся не загородить ся від мене в сторонах Ахайських. ¹¹Чого ж? хиба, що не люблю вас? Бог знає (те). ¹²Що ж роблю, те й робити му, щоб відтяти причину тим, що хочуть причини, щоб чим хвалять ся, (у тому) показали ся як і ми. ¹³Бо такі лжеапостоли, робітники лукаві, прикидають ся апостолами Христовими. ¹⁴І не диво: сам бо сатана прикидаєть ся ангелом сьвітлим. ¹⁵Не велика ж річ, коли й слуги його прикидають ся слугами правди. Конець їх буде по ділам їх. ¹⁶Знов глаголю: щоб ніхто не вважав мене за безумного; коли ж ні хоч яко безумного мене прийміть, щоб хоч трохи мені похвалитись. ¹⁷А що глаголю, не глаголю по Господі, а мов би в безумстві, у сій певноті похвали. ¹⁸Яко ж бо многі хвалять ся по тілу, то й я хвалити мусь. ¹⁹Радо бо терпите безумних, розумними будши. ²⁰Терпите бо, як хто підневолює вас, як хто жере (вас), як хто обдирає (вас), як хто величаєть ся, як ганбе вас у лице. ²¹Робом досади глаголю, так ніби ми знемоглись. Коли ж у чому хто осьмілюєть ся (у безумстві глаголю), то й я осьмілююсь. ²²Вони Євреї? І я. Вони Ізраїлітяне? І я. Вони насінне Авраамову? І я. ²³Христові слуги? (безумствуючи глаголю) я більше: В працях премного, в ранах без міри, у темницях пребагато, при смерті почасти. ²⁴Од Жидів пять раз по сорок без одного прийняв я. ²⁵Тричі киями бито мене, а один раз каменовано;

тричі розбивався корабель, ніч і день пробував у глибині; ²⁶ у дорогах почаству, у бідах (на) воді, у бідах (од) розбійників, у бідах од земляків, у бідах од поган, у бідах у городі, у бідах у пустині, у бідах на морі, у бідах між лукавими братами; ²⁷ у праці і в журбі, почаству в недосипанню, в голоді і жадді, в постах часто, в холоді й наготі. ²⁸ Опріч того, що осторонь, налягав на мене щоденна журба про всі церкви. ²⁹ Хто знемогає, щоб і я не знемогав? Хто блазнить ся, щоб і я не горів? ³⁰ Коли хвалитись треба, то хвалити мусь тим, що від немочі моєї. ³¹ Бог, Отець Господа нашого Ісуса Христа, будучи благословен на віки, знає, що я не обманюю. ³² У Дамаску царський намістник Арета, стеріг город Дамашан, хотівши піймати мене; ³³ і віконцем у коші спушено мене по стіні, і втік я з рук його.

12

¹ Не користь же мені хвалитись, та перейду до видіння і одкриття Господнього. ² Я знаю чоловіка в Христі перед чотирнайцятьма літами (чи в тілі, не знаю, чи без тіла, не знаю; Бог знає), підхопленого аж до третього неба. ³ І знаю такого чоловіка (чи в тілі, чи без тіла, не знаю; Бог знає), ⁴ що був підхоплений у рай, і чув він слова невимовні, що не можна чоловікові промовити. ⁵ Таким хвалити мусь; собою ж не хвалити мусь, а тільки немощами моїми. ⁶ Коли бо я схочу хвалитись, не буду безумний, бо говорити му правду; та вдержуюсь, щоб хто мене не вважав над те, чим бачить мене або чує що від мене; ⁷ І, щоб превеликими відкриттями надто не величатись мені, дано мені колючку в тіло, ангела сатану, нехай бє мене в лице, щоб не величав ся. ⁸ Про него тричі Господа благов я, щоб відступив від мене. ⁹ Та Він сказав мені: Доволі з тебе благодати моєї, сила бо моя в немощі звершуєть ся. Найлюбіше ж оце лучче хвалитись мені немощами моїми, щоб вселенась у мене сила Христова. ¹⁰ Тим лубо мені в немочах, докорах, нуждах, гоненнях, тіснотах за Христа, коди бо я немочний, тоді я сильний. ¹¹ Я зробивсь безумним хвалячись; ви мене примусили; бо треба, щоб я був хвалений од вас; нічим бо я не гірший од найперших апостолів, хоч я й ніщо. ¹² Справді ознаки апостола стались між вами у всякому терпінню, в ознаках, чудесах і силах. ¹³ Що бо єсть, чим вас упосліджено перед іншими церквами? хиба тим, що я сам не був вам важким? Простіть мені сю кривду ¹⁴ Ось утрете готов я прийти до вас, і не буду важким вам, бо не шукаю вашого, а вас, бо не дітям треба для родителів скарбувати, а родителям для дітей ¹⁵ Мені ж найлюбіш буде втрачуватись і втрачувати себе за душі ваші; хоч вельми вас люблячи, я менше люблений вами ¹⁶ Нехай же буде так, що я не отягчив вас; та може, бувши хитрим, підступом обдирав вас? ¹⁷ Хиба кого послав я до вас і через него покориствував од вас? ¹⁸ Ублагав я Тита, й разом з ним послав брата. Хиба покориствувавсь чим од вас Тит? Чи не тим же духом ходили ми? не тими ж слідами? ¹⁹ Хиба думаете знов, що оправдуємось перед вами? Перед Богом у Христі глаголемо; усе ж, любі, на ваше збудуванне. ²⁰ Боюсь бо, щоб іноді прийшовши, не знайшов вас не такими, як хочу, і щоб ви не знайшли мене таким, якого не хочете, щоб іноді (не було) змагання, зависти, досад, сварок, пересудів, нашептів, пихи, безладу, ²¹ щоб, як прийду знов, не принизив мене Бог мій між вами, і щоб не оплакував многих, що перше згрішили, та й не покалялись у нечистоті, й блуді, й розпусті, що коїли.

13

¹ Се вже втретє йду до вас. При устах двох сьвідків або трох стане кожне слово. ² Наперед казав я вам і наперед кажу, мов би був перед вами вдруге, і тепер, не будши між вами, пишу до тих, що перше згрішили, і до всіх інших, що, як прийду знов, то не пощаджу: ³ бо ви шукаете в мені доказу глаголючого в мені Христа,

котрий до вас не немочний, а потужний в вас. ⁴ Бо хоч і розп'ято Його від немощі, та живий Він од сили Божої. Бо хоч і ми немочні с Йому, та жити мемо з Ним од сили Божої в вас. ⁵ Самих себе розбирайте, чи ви в вірі; самих себе вивідайте. Чи то ж не знаєте себе самих, що Ісус Христос у вас єсть? Хиба тільки, що ви недостойні. ⁶ Сподіваю ся ж, що зрозумієте, що ми не недостойні. ⁷ Молю ся ж Богу, щоб ви не зробили ніякого зла, не щоб ми хвальними явили ся, а щоб ви добре зробили, а ми яко нехвальні були. ⁸ Нічого бо не можемо проти правди, а за правду. ⁹ Радуюмось бо, коли ми немочні, ви ж сильні; про се ж і молимо ся на звершенне ваше. ¹⁰ Тим то й не будши між вами, пишу, щоб будши між вами не зробив без'ощадно по властї, котру дав мені Господь на збудованне, а не на руйнованне. ¹¹ На останок, братте; радуйте ся, звершуйтесь, утішайтесь, те ж саме думайте, мирно живіть, то й Бог любови й миру буде з вами. ¹² Витайте один одного цілуваннем сьвятим. Витають вас, усі сьвяті. ¹³ Благодать Господа Ісуса Христа і любов Божа, і причастє сьвятого Духа з усіма вами. Амінь.

До галатів

¹ Павел апостол (не від людей і не через чоловіка, а через Ісуса Христа й Бога Отця, що воскресив Його з мертвих), ² і все братте, що зо мною, церквам Галацьким: ³ Благодать вам і мир од Бога Отця і від Господа вашого Ісуса Христа, ⁴ що віддав себе за гріхи наші, щоб збавити нас від сього віку лукавого, по волі Бога й Отця нашого, ⁵ котрому слава на віки вічні. Амінь. ⁶ Дивуюсь, що так скоро одвернулись від покликавшого вас благодаттю Христовою на друге благовісте. ⁷ Воно то не друге, та в такі, що вами колотять, і хочуть перевернути благовісте Христове. ⁸ Та, коли б і ми або ангел з неба проповідував вам більш того, що ми проповідували вам, нехай буде анатема. ⁹ Як перше рекли ми, так і тепер глаголю: коли хто благовістує вам більш того, що ви прийняли, нехай буде анатема. ¹⁰ Бо чи людей я тепер впевняю (шукаю), чи Бога? чи людям шукаю вгодити? Бо коли б я ще людям угождав, то не був би слугою Христовим. ¹¹ Звіщаю ж вам, братте, що благовісте, благовіщене від мене, не єсть по чоловіку. ¹² Ані бо від чоловіка не прийняв я його, ані не навчивсь, а через одкритте Ісуса Христа. ¹³ Чували бо про житте мов колись у Жидівстві, що без міри гонив я церкву Божу, та руйнував її, ¹⁴ і передував я в Жидівстві перед многими ровесниками народу мого, будучи аж надто ревнителем отцівських моїх переказів. ¹⁵ Як же зводив Бог, що вибрав мене від утроби матери моєї, і покликав мене благодаттю своєю, ¹⁶ відкрити в мені Сина свого, щоб я благовістував Його між поганями, то зараз не радивсь я з тілом і кровю, ¹⁷ ані не вийшов у Єрусалим до тих, що були апостолами перш мене, а пійшов у Аравию, та й знов вернувся у Дамаск. ¹⁸ Потім через три роки пійшов я в Єрусалим, щоб побачитись із Петром, і пробув у нього п'ятнайцять день. ¹⁹ Інших же апостолів я не видів, тільки Якова, брата Господнього. ²⁰ Що я пишу до вас, ось вам перед Богом, що не обманю. ²¹ Потім ходив я в сторони Сирські і Киликийські, ²² був же незнаний лицем церквам Жидівським у Христі, ²³ а тільки чували, що гонивший нас колись тепер благовістує віру, що колись руйнував, ²⁴ і прославляли у мені Бога.

2

¹ Потім, по чотирнайцять літах, пійшов я знов у Єрусалим із Варнавою, взявши з собою й Тита. ² А пійшов я по відкриттю, і предложив їм благовісте, котре проповідую між поганями, тільки па самоті, значнішим, чи не марно я ходжу або ходив. ³ Та й Тит, що був зо мною, не був, яко Грек, примушений обрізатись. ⁴ А лжебратам, що крадькома ввійшли, щоб підгледіти волю нашу, що маємо в Христі Ісусі, щоб нас підневолити, ⁵ ми ані на годину не поступились, порючись, щоб істина благовістя пробувала в вас. ⁶ Від тих же, що здають ся чим бути (які вони колись були, мені байдуже: Бог не дивить ся на лице чоловіка); ті (кажу), що здають ся чим бути), на мене нічого не наложили. ⁷ Ні, противно, зрозумівши, ще звірено мені благовісте необрізання, яко ж Петрові обрізання: ⁸ (хто бо допоміг Петрові до апостольства обрізання, допоміг і мені між поганями); ⁹ і пізнавши благодать, дану мені, Яков, та КиФа, та Йоан, що здавали ся стовпами, дали правіці мені та Варнаві на товаришування, щоб ми (були) для поган, а вони для обрізання; ¹⁰ тільки щоб ми вбогих памятали, про що й я дбав, щоб се чинити. ¹¹ Як же прийшов Петр в Антиохию, устав я проти него в вічі, бо заслужив докору. ¹² Перше бо нім прийшли деякі від Якова, він їв з поганями; як же прийшли, таївсь

і відлучавсь, боячись тих, що були з обрізання. ¹³ Лицемірили з ним також і інші Жиди, так що й Варнава зведений був лицемірством їх. ¹⁴ Та, як побачив я, що вони неправо ходять по євангельській істині, то я сказав Петрові перед усіма: коли ти, будши Жидовином, живеш по-поганськи, а не пожидівськи, то на що примушуєш поган жити пожидівськи? ¹⁵ Ми по природі Жиди, а не грішника з поган; ¹⁶ та знаючи, що не оправдуєть ся чоловік ділами закону, а тільки вірою в Христа Ісуса, і ми увірували в Ісуса Христа, щоб справдитись вірою в Христа, а не ділами закону; бо не справдять ся ділами закону ніяке тіло. ¹⁷ Коли ж, шукаючи справдитись у Христі, і самі явились грішниками, то чи Христос не служитель гріху? Нехай не буде! ¹⁸ Бо коли я знов будую, що зруйнував, то переступником себе представляю. ¹⁹ Я бо через закон закономі умер, щоб жити Богови. ²⁰ Я рознятий з Христом; живу ж уже не я, а живе Христос у мені; а що живу тепер у тілі, то живу вірою в Сина Божого, що полюбив мене і видав себе за мене. ²¹ Не відкидаю благодати Божої; коли бо через закон праведність, то Христос марно вмер.

3

¹ Ой ви безумні Галати! хто вас очарував, щоб ви не корились правді, (ви) котрим перед очима наперед був прописаний Христос, рознятий між вами? ² Про одно се хочу довідатись од вас: Чи ділами закону прийняли ви Духа, чи, служаючи, проповіддю віри? ³ Чи такі ви незмісли, що почавши духом, звершуєте тепер тілом? ⁴ Марно стільки ви терпіли? Коли б тільки марно! ⁵ Хто подає вам Духа і робить чудеса між вами, чи ділами закону, чи проповіддю віри? ⁶ Яко ж Авраам вірував у Бога, і полічено йому за праведність. ⁷ Знайте ж, що хто од віри, ті сини Авраамові. ⁸ І писанне знаючи наперед, що Бог вірою оправдує поган, благовістило Авраамові: що в тобі благословлять ся всі народи. ⁹ Тимже хто од віри, ті благословенні із вірним Авраамом. ¹⁰ Которі ж од діл закону, ті під клятьбою; писано бо: Проклят, хто не встоїть у всьому написаному в книї закону, щоб робити те. ¹¹ А що ніхто законом не оправдуєть ся перед Богом, се явно, бо праведний вірою жив бже. ¹² Закон же не од віри, та которий чоловік робити ме те, жити ме в тому. ¹³ Христос викупив нас од клятьби закону, ставшись за нас клятьбою, (писано бо: Проклят всяк, хто висить на дереві), ¹⁴ щоб на поган благословенне Авраамове прийшло в Христі Ісусі, щоб обітуванне Духа прийняли ми через віру. ¹⁵ Братте, по чоловічі глаголю; одначе чоловічого закону ствердженого ніхто не відкидав, ані додає до него. ¹⁶ Авраамові ж виречені обітування: і насінню його. Не сказано: і насінням, яко про многі, а яко про одно: і насінню твоєму, що єсть Христос. ¹⁷ Оце же глаголю, що завіту перше ствердженого від Бога про Христа, закон, що постав чотириста й трицять літ потім, не нехтує, так щоб обернути в ніщо обітуванне. ¹⁸ Бо коли від закону наслідде, то вже не від обітування; Аврааму ж обітуваннем дарував Бог. ¹⁹ Що ж тоді закон? Задля переступів додано його, доки приїде насінне, котрому обітувано; (і був він) уряджений через ангелів рукою посередника. ²⁰ Посередник же не єсть (посередник) одного, а Бог один. ²¹ То хиба закон проти обітувань Божих? Нехай не буде! Бо коли б дано закон, що міг би оживляти, то справді від закону була б праведність. ²² Ні, зачинило писанне усе під гріхом, щоб обітуванне од віри Ісус-Христової дане було віруючим. ²³ Перше ж приходу віри, під законом стережено нас зачинених на віру, що мала відкритись. ²⁴ Тим же закон був нам учителем (щоб привести нас) до Христа, щоб вірою нам справдитись. ²⁵ Як же прийшла віра, то вже ми не під учителем. ²⁶ Усі бо ви сини Божі вірою в Ісуса Христа. ²⁷ Скільки бо вас у Христа хрестилось, у Христа одягли ся. ²⁸ Нема

Жидовина, ні Грека; нема невільника, ні вільного; нема муже-ського полу, ні женського: усі бо ви одно, в Христі Ісусі. ²⁹ Коди ж ви Христові, то ви насінне Авраамове, і по обітованню наслідники.

4

¹ Глаголю ж: доки наслідник малоліток, доти не відрізняєть ся від слуги, хоч він і пан усього, ² а єсть під опікунами та доморядниками аж до нароку отця. ³ Так же й ми, як були малолітками, були підневолені первотинами світа. ⁴ Як же прийшла повня часу, послав Бог Сина свого, що родивсь від жени і був під законом, ⁵ щоб викупив тих, що під законом, щоб ми прийняли всиновленне. ⁶ А що ви сини, то послав Бог Духа Сина свого в серця ваші, що покликуює: Авва, Отче! ⁷ Тимже вже більш не невільник єси, а син; коли ж син, то й наслідник Божий через Христа. ⁸ Тільки ж тоді, не знаючи Бога, служили ви тим, що не по природі були богами. ⁹ Тепер же, знаючи Бога, більше ж будучи познані від Бога, як вертаєтесь до немочних та мізерних первотин, котрим знов наново служити хочете? ¹⁰ Ви вважаєте на дні, місяці, пори й літа. ¹¹ Боюсь за вас, що може марно працював коло вас. ¹² Будьте, братте, благаю вас, як і я: бо й я (такий), як ви. Нічим ви мене не скривдили. ¹³ Ви ж знаєте, що я у немощі тіла благовістив вам перше. ¹⁴ І не погордували ви спокусою, що була в тілі моїм, ані відопхнули, а як ангела Божого прийняли мене, як Христа Ісуса. ¹⁵ Яке ж то було блаженство ваше! Свідкую бо вам, що коли б можна, ви б тоді, вирвавши очі свої, оддали мені. ¹⁶ То чи вже став я ворогом вам, говорячи вам правду? ¹⁷ Ревнують про вас не добре, а хочуть відлучити вас, щоб ви про них ревнували. ¹⁸ Добре ж ревнувати всякого часу в доброму, тай не тільки, як я приходжу до вас. ¹⁹ Діточки мої, (ви,) котрими знов мучусь (перед родинами), доки Христос з'образить ся у вас, ²⁰ хотів би я бути у вас сьогодні і змінити голос мій, бо я в непевности про вас. ²¹ Скажіть мені, ви, що хочете бути під законом: хиба ви закону не слухаєте? ²² Писано бо, що Авраам мав два сини, одного від невольниці, а одного од вільної. ²³ Та що був од невольниці, родивсь по тілу, а що од вільної, по обітниці. ²⁴ Се ж иносказанне; се бо два завіти: один з гори Синає, що родить у неволю, котра єсть Агара. ²⁵ Бо Агара, се Синай, гора в Аравії, прикладаєть ся ж до теперішнього Єрусалиму, і служить з дїтьми своїми. ²⁶ А вишній Єрусалим вільний; він мати всім нам. ²⁷ Писано бо: Звеселись, неплодна, що не рождаєш; гукай та покличуй, ти, що не мучилась; бо в одинокої багато дїтей, більш ніж у тієї, що має чоловіка. ²⁸ Ми ж, братте, по Ісааку діти обітування. ²⁹ Та, як тоді, хто родивсь по тілу, гонив того, хто по духу, так і тепер. ³⁰ Тільки ж бо що глаголе писанне? Вижени невільницю й сина її, не має бо наслідувати син невільниці з сином вільної. ³¹ Оце ж, братте, ми не діти невільниці, а вільної.

5

¹ У волі ж оце, котрою Христос визволив нас, стійте, і під ярмо неволі знов не піддавайтесь. ² Ось я Павел глаголю вам, що коли ви обрізуєтесь, Христос вам нічого не допоможе. ³ Свідкую ж знов кожному чоловіку обрізаному, що винен увесь закон чинити. ⁴ Обернулись ви в ніщо (одійшовши) від Христа; (виді,) що оправдуєтесь законом, од благодати відпали. ⁵ Ми бо духом од віри надії праведности ждемо. ⁶ Бо в Христі Ісусі ні обрізанне нічого не може, ні необрізанне, а віра, любовю сильна. ⁷ Ви бігли добре. Хто заборонив вам коритись правді? ⁸ Сей перекір не від того (приходить), хто покликав вас. ⁹ Трошки квасу все місиво квасить. ¹⁰ Покладаюсь на вас у Господі, що не думати мете нічого

иншого, а хто колотить вами, понесе свій осуд, хто б він ні був. ¹¹ Я ж, браттє, коли ще проповідую обрізанне, то чого ще гонять мене? Тоді обернуть ся в ніщо поблазнь хреста. ¹² Ой коли б відсічено тих, що колотять вами! ¹³ Ви бо, браттє, покликані на волю; тільки щоб воля ваша не була причиною (до гріха) тілу; а любовю служіть один одному. ¹⁴ Увесь бо закон в одному слові сповняється: Люби ближнього твого, як себе самого. ¹⁵ Коли ж ви гризете й заїдаєте один одного, то гледіть, щоб не були пожерті один від одного. ¹⁶ Глаголю ж: Духом ходіть, і хотіння тілесного не звершуйте. ¹⁷ Бо тіло бажає (того що) проти духа, а дух, (що) проти тіла; се ж одно другому противить ся, щоб не, що хочете, те робили. ¹⁸ Коли ж водитесь духом, то ви не під законом. ¹⁹ Явні ж діла тілесні; оце вони: перелюб, блуд, нечистота, розпуст, ²⁰ ідолослуженне, чаруванне, ворогуванне, свари, ненависть, гнів, суперечки, незгода, ересі, ²¹ зависть, убийство, пянство, бенкети й таке інше. Се наперед глаголю вам, яко ж і наперед глаголав, що хто таке робить, ті царства Божого не наслідять. ²² А оwoц духа: любов, радість, мир, довготерпінне, добрість, милосерде, віра, ²³ тихість, вдержливість. На таких нема закону. ²⁴ А которі Христові, ті розняли тіло з страстьми і хотіннем. ²⁵ Коли духом живемо, духом і ходімо. ²⁶ Не буваймо марнославні, один одного роздражнюючи і один одному завидуючи.

6

¹ Браттє, хоч і впаде чоловік у яке прогрішенне, ви, духовні, направляйте такого духом тихости, доглядаючи себе, що, б і тобі не бути спокушеним. ² Один одного тягарі носіть, і так сповняйте закон Христов. ³ Коли бо хто думає, що він що єсть, бувши нічим, сам себе обманює. ⁴ Діло ж своє нехай випробує кожен, тоді хвалу в собі мати ме, а не в іншому. ⁵ Кожен бо свій тягар нести ме. ⁶ Нехай же ділить ся той, хто учить ся слова, з тим, хто навчає всього доброго. ⁷ Не обманюйте себе: З Бога насміятись не можна, що бо чоловік сіє, те й жати ме. ⁸ Бо хто сіє тілу своєму, од тіла жати ме зотлінне; а хто сіє духу, од. духа поже життє вічне. ⁹ Добре ж роблячи, не вниваймо, свого бо часу своє жати мем, не ослабіваючи. ¹⁰ Тим же оце, доки час маємо, робімо добро всім, а найбільш товаришам по вірі, ¹¹ Бачите, який великий лист написав я вам своєю рукою. ¹² Которі хочуть хвалитись по тілу, ті примушують вас обрізуватись, тільки щоб за хрест Христов гонимим їм не бути. ¹³ Бо і ті, що обрізались, і самі закону не додержують, а хочуть, щоб ви обрізувались, аби в вашому тілі хвалитись. ¹⁴ Мене ж не доведи (Боже) хвалитись (чим небудь) тільки хрестом Господа нашого Ісуса Христа, котрим мені свѣт розпята, а я свѣтові. ¹⁵ У Христі бо Ісусі ні обрізанне нічого не важе, ні необрізанне, а нове створінне. ¹⁶ І которі по правилу сьому живуть, мир на них і милость і на Ізраїлі Божому. ¹⁷ На останок, нехай ніхто не завдає мені журби; бо я рани Господа Ісуса на тілі моім ношу. ¹⁸ Благодать Господа нашого Ісуса Христа з духом вашим, браттє. Амін.

До ефесян

¹ Павел, апостол Ісуса Христа волею Божою, до святих у Єфесі і до вірних у Христі Ісусі: ² Благодать вам і мир од Бога Отця нашого і Господа Ісуса Христа. ³ Благословен Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що благословив нас усяким благословенням духовним на небесах у Христі, ⁴ яко ж вибрав нас у Йому перед оснуванням світа, щоб бути нам святим і непорочним перед Ним у любови, ⁵ наперед призначивши нас на всиновленне собі через Ісуса Христа, по благоволенню хотіння свого, ⁶ на похвалу славної благодати своєї, котрою обдарував нас в своїм Улюбленім, ⁷ в котрому маємо збавленне кровю Його й оставленне гріхів по багатству благодати Його, ⁸ котру намножив нам у всякій премудрості і розумі, ⁹ обявивши нам тайну волі своєї по благоволенню своєму, котру перше постановив у собі, ¹⁰ щоб у порядкуванню сповнення времен зібрати все в Христі, те, що на небесах, і те, що на землі, ¹¹ у тому, в котрому й ми наслідниками зробили ся, будши наперед призначені по задуму Того, хто чинить усе по раді волі своєї, ¹² щоб ми, котрі перше вповали на Христа, були на хваленне слави Його; ¹³ і в котрому й ви (впевнилися), почувши слово правди, благовісте спасення вашого, і в котрого увірувавши, ви запечатані Духом обітування святим, ¹⁴ котрий єсть задаток насліддя нашого на викуп придбаного, в похвалу слави Його. ¹⁵ Того й я, чувши про вашу віру в Господа Ісуса і любов до всіх святих, ¹⁶ не перестаю дякувати за вас, роблячи спомин про вас у молитвах моїх, ¹⁷ щоб Бог Господа нашого Ісуса Христа, Отець слави, дав вам духа премудрости й відкриття на познання Його, ¹⁸ просьвічені очі серця вашого, щоб зрозуміли ви, що за впованне поклику Його, і що за багатство славного насліддя Його в святих, ¹⁹ і що за безмірне величчє сили Його в нас, котрі вируємо, по дійству превеликої потуги Його, ²⁰ котру вдіав у Христі, воскресивши Його з мертвих і посадивши по правиці в себе на небесах, ²¹ вище всякого начальства, і власти, і сили, і панування, і всякого імени, названого не тільки в сьому віку, та й у будучому, ²² і все покорив під ноги Його, й дав Його яко голову над усім у церкві, ²³ котра єсть тіло Його, повня Того, хто сповняв все у всьому.

2

¹ І вас (оживив), що були мертві провинами й гріхами вашими, ² в котрих колись ходили по віку світа сього, робом князя власти воздушної, духа, що тепер орудує в синах перебору, ³ між котрими й ми всі жили колись у хотінню тіла нашого, чинивши волю тіла й думок, і були по природі дітьми гніва, як і інші. ⁴ Бог же, багатий на милость, по превеликій любові своїй, котрою полюбив нас, ⁵ і нас, мертвих провинами, оживив укупі з Христом (благодаттю ви спасені), ⁶ і воскресив з Ним, і дав нам сидіти вкупі на небесних (місцях) у Христі Ісусі, ⁷ щоб показав у віках грядущих безмірне багатство благодати своєї благостю до нас через Ісуса Христа. ⁸ Благодатю бо ви спасені через віру; і се не од вас: се Божий дар; ⁹ не від діл, щоб ніхто не хвалив ся. ¹⁰ Його бо ми твориво, сотворені в Христі Ісусі на добрі діла, котрі наперед призначив Бог, щоб ми в них ходили. ¹¹ Тим же споміняйте, що ви (були) колись погане в тілі, звані необрізаннем від рекомого обрізаня у плоті, рукотвореного; ¹² що були ви того часу без Христа, відчужені від громади Ізраїлевої і чужі завітові обітування, не маючи надії і безбожні в світлі. ¹³ Тепер же в Христі Ісусі ви, що були колись далеко, стали близькі

кровю Христовою. ¹⁴ Він бо мир наш, що зробив з обох одно, і розвалив середню перегородню стіну; ¹⁵ вражду тілом своїм, закон заповідей наукою обернув у ніщо, щоб з двох зробити собою одного нового чоловіка, роблячи мир, ¹⁶ і примирити з Богом обох ув одному тілі хрестом, убивши ворогування на ньому; ¹⁷ і прийшовши благовістив мир вам, далеким і близьким, ¹⁸ тим що через Його маємо приступ обоє в одному Дусі до Отця. ¹⁹ Тим-же оце вже ви більш не чужі і захожі, а товариші святим і домашні Божі; ²⁰ збудовані на підвалиш апостолів і пророків, а угловий (камінь) сам Ісус Христос; ²¹ на котрому вся будівля, докупи споена, росте в церкву святау в Господі. ²² На Ньому й ви вбудовуетесь на оселю Божу Духом.

3

¹ Того ради й я, Павел, - в'язник Ісус-Христів за вас поган. ² Коли ви чували про служенне благодати Божої, даної мені між вами, ³ що одкриттем обявилась мені тайна (яко ж перше я написав коротко, ⁴ з того можете, читаючи, зрозуміти розум мій у тайні Христовій), ⁵ котра в інших родах не обявилась синам чоловічим, яко ж тепер одкрилась св'ятим Його апостолам і пророкам Духом, ⁶ що погане також наслідники, однотілесники і спільники обітування Його в Христі через благовісте, ⁷ котрому став я служителем по дару благодати Божої, даної мені по дійству сили Його. ⁸ Мені, меньшому всіх св'ятих, дана ся благодать, благовістити між поганами про недосліджене багатство Христове, ⁹ і з'ясувати всім, що се за спільність тайни, закритої од віків у Бозі, що створив усе Ісусом Христом, ¹⁰ щоб обявилась тепер князівствам і силам на небесах через церкву усяка премудрість Божа, ¹¹ по вічному постановленню, котре зробив у Христі Ісусі, Господі нашому, ¹² в котрому маємо с'міливість і приступ у надії через віру Його. ¹³ Тимже благаю вас не смутитись горем моїм про вас, котре єсть слава ваша. ¹⁴ Того ж то приклоняю коліна мої перед Отцем Господа нашого Ісуса Христа, ¹⁵ від котрого всяке отцівство на небесах і на землі зветь ся, ¹⁶ щоб дав вам по багатству слави своєї утвердитись силою через Духа Його у нутрянному чоловіку, ¹⁷ щоб Христос вселив ся вірою в серця ваші, щоб ви, закоренившись і оснувавшись у любови, ¹⁸ могли зрозуміти з усіма св'ятими, що таке ширина, й довжина, й глибина, й висота, ¹⁹ і зрозуміти любов Христову, що перевисшує (всякий) розум, щоб сповнились усякою повнею Божою. ²⁰ Тому ж, хто може зробити геть більш над усе, чого просимо або думаємо, по силі, що дійствує в вас. ²¹ Тому слава в церкві в Христі Ісусі по всі роди на віки вічні. Амінь.

4

¹ Благаю ж оце вас я, в'язник у Господі, ходити достойно поклику, яким вас покликано, ² з усякою смирнотою й тихостою, з довготерпівостою, терплячи один одного в любови, ³ стараючись держати єдиненне духа в мирному союзі. ⁴ Одно тіло й один дух, яко ж і покликані в одній надії вашого покликання; ⁵ один Господь, одна віра, одно хрещенне, ⁶ один Бог і Отець усіх, що над усіма й через усіх і в усіх вас. ⁷ Кожному ж з нас дана благодать по мірі даровання Христового. ⁸ Тимже глаголе: Зійшовши на висоту, полонив еси полонь, і дав дари людям. ⁹ (А те [слово] зійшов, що ж воно [значить], коли не те, що перш зійшов у найнищі сторони землі? ¹⁰ Хто зійшов додолу, се Той, що й зійшов вище всіх небес, щоб сповнити все.) ¹¹ І Він настановив інших апостолами, а інших пророками, а інших благовістниками, а інших пастирями та учителями, ¹² на звершенне св'ятих, на діло служення, на збудуванне тіла Христового, ¹³ доки дійдемо всі

до з'єдинення віри і познання Сина Божого, до чоловіка звершеного, до міри зросту сповнення Христового, ¹⁴ щоб більш не бути малолітками, хвилюючись і кидаючись від усякого вітру науки, в омані людській, у лукавстві до підступного заблуду, ¹⁵ а ходячи поправді в любови помножаймо все в Того, котрий єсть голова, Христос, ¹⁶ котрого все тіло зложене і звязано всякою увяззю спромоги по дійству, (яке є) в мірі кожної части, робить зрост тіла на збудування самого себе в любові. ¹⁷ Се ж оце глаголю і свідкую в Господі, щоб вам більш не ходити, яко ж і інші погане ходять у суєті ума свого, ¹⁸ оморочені мислями, відчужені від життя Божого через невіжество, що єсть в них, через окаменінне сердець їх. ¹⁹ Вони, зробившись безчуттєвними, оддали себе розпусту, щоб робити всяку нечистоту в зажерливости. ²⁰ Ви ж не так познали Христа: ²¹ коли ж бо чули Його і в Йому навчилися, що истина в Ісусі, ²² щоб відложити вам по першому життю давнього чоловіка, що тліє в похотях лукавих, ²³ а обновляться духом ума вашого, ²⁴ та й одягнутись у нового чоловіка, створеного по Богу в праведности і святости правди. ²⁵ Тим-же, відкинувши лож, говоріть правду кожен до ближнього свого; бо ми один одному члени. ²⁶ Гнівайтесь та й не грішіть: нехай сонце не зайде у гніві вашому. ²⁷ Ані давайте місця дияволу. ²⁸ Хто крав, більш не крадь, а лучче працуй, роблячи руками своїми добре, щоб мав що подати тому, хто в нужді. ²⁹ Всяке гниле слово нехай не виходить з уст ваших, а тільки таке, що годить ся на збудування віри, щоб подало благодать тим, хто чує. ³⁰ І не засмучуйте Духа святаго Божого, котрим ви запечатані в день викупу. ³¹ Усяка гіркість, і гнів, і ярость, і крик, і лайка нехай зникне од вас із усім лихим. ³² Бувайте ж один до одного добрі, милосерні, прощаючи один одному, яко ж і Бог у Христі протистав вам.

5

¹ Оце ж будьте послідувателями Божими, як любі діти, ² і ходіть у любові, яко ж і Христос улюбив нас і оддав себе за нас на жертву і на посьвят Богу, у солодкі пахощі. ³ Блуд же і всяка нечистота або зажерливість нехай і не згадуєть ся між вами, як подобає святим, ⁴ ні безсором і дурні слова, або жарти і неподобне; а лучче дякуванне. ⁵ Се бо знайте, що ні один блудник, або нечистий, або зажерливий, котрий єсть ідолослужитель, не має насліддя в царстві Христа і Бога. ⁶ Нехай ніхто не зводить вас марними словами, бо за се приходить гнів Божий на синів непокірних. ⁷ Не бувайте ж спільниками їх. ⁸ Ви бо були колись тьмою, тепер же (ви) світло в Господі; ходіть же яко діта світла: ⁹ (бо оwoц духа - у всякій доброті і праведності і правді,) ¹⁰ доповняючись, що єсть угодне Богові. ¹¹ І не приставайте до неплідних діл тьми, а лучче ж винуйте їх. ¹² Що бо дієть ся потай у них, соромно й казати. ¹³ Усе ж обвинувачене від світла виявляєть ся; все бо виявлене єсть світло. ¹⁴ Того ж то глаголе: Устань, сонний, і воскресни з мертвих, то й освітить тебе Христос. ¹⁵ Гледіть же, як би вам огляди о ходити, не яко немудрі, а яко мудрі, ¹⁶ викуплюючи час, бо дні лихі. ¹⁷ Тим-то не бувайте нерозумними, а розумійте, що єсть Божя воля. ¹⁸ І не впивайтесь вином, бо в йому розпуст, а сповняйте себе Духом, ¹⁹ бесідуючи між собою псалмами, та гимнами, та піснями духовними, співваючи та виграючи в серцях ваших Господеві, ²⁰ дякуючи всякого часу за все в ім'я Господа нашого Ісуса Христа Богові і Отцеві, ²¹ корючись один одному в страху Божім. ²² Жінки, коріть ся своїм чоловікам, як Господеві, ²³ тим що чоловік голова жінки, як і Христос голова церкви, і Він спаситель тіла. ²⁴ А як церква корить ся Христу, так і жінки своїм чоловікам у всьому. ²⁵ Чоловіки, любіть своїх жінок, як і Христос полюбив

церкву, і себе видав за неї, ²⁶ щоб освятити її, очистивши купіллю води у слові, ²⁷ щоб поставити її перед собою славною церквою, що не мав скази або пороку або чого такого, а щоб була свята і непорочна. ²⁸ Так мусять чоловіки любити своїх жінок, як свої тіла; хто бо любить свою жінку, себе самого любить. ²⁹ Ніхто бо ще ніколи тіла свого не зненавидів, а годує, і грів його, яко ж і Господь церкву; ³⁰ тим що ми члени тіла Його, від тіла Його і від костей Його. ³¹ Того-то покине чоловік батька свого й матір, і пригорнеть ся до жінки своєї, і будуть у двох одно тіло. ³² Тайна се велика, я ж глаголю що до Христа і до церкви. ³³ Тим то і ви по одному кожен свою жінку так нехай любить, як і себе, а жінка нехай боїть ся свого чоловіка.

6

¹ Діти, слухайте, своїх родителів у Господі, се бо по правді. ² Поважай батька твого і матір: се перва заповідь із обітуванням: ³ щоб добре тобі було і був ти довголітен на землі. ⁴ І ви, батьки, не роздражуйте дітей своїх, а зрощуйте їх у науці і на-поминанню Господньому. ⁵ Слуги, слухайте панів по тілу з страхом і трепетом, у простоті серця вашого, яко ж і Христа, ⁶ не перед очима тільки служачи, яко чоловікоугодники, а яко слуги Христові, чинячи волю Богу од душі, ⁷ з охотою служачи, як Господу, а не як людям, ⁸ знаючи, що кожен, хто зробить що добре, прийме те від Господа, чи то невільник, чи вільний. ⁹ І ви, пани, робіть те ж саме їм, попускаючи їм грізбу, знаючи, що й вам самим і їм єсть Пан на небесах, і вважання на лице нема в Него. ¹⁰ На останок, братте моє, кріпите ся в Господі і в потузі сили Його. ¹¹ Одягніть ся у всю зброю Богу, щоб змогли ви стояти проти хитрощів диявольських. ¹² Бо наша боротьба не з тілом і кровю, а з князівствами, і з властями і з миродержителями тьми віка сього, з піднебесними духами злоби. ¹³ Того-то прийміть усю зброю Богу, щоб змогли встояти в день лютий і, все зробивши, стояти. ¹⁴ Стійте ж оце, підперезавши поясниці ваші правдою і одягнувшись у броню праведности, ¹⁵ і обувши ноги в готовість благовісткування миру, ¹⁶ над усе ж узявши щит віри, котрим вдолієте всі розпалені стріли лукавого вгасити; ¹⁷ і шолом спасення візьміть і меч. духовний, котрий єсть слово Боже. ¹⁸ Всякою молитвою і благаннем молячись всякого часу духом і в сьому пильнуйте в усякому терпінню і благанню за всіх святих, ¹⁹ і за мене, щоб мені дано слово на відкривавше уст моїх, щоб сьміливо обявляти тайну благовістя; ²⁰ Його ж я й посел у кайданах, щоб у ньому був сьміливий, яко же подобав мені глаголати. ²¹ А щоб і ви знали про мене, що я роблю, усе скаже вам Тихик, любий брат і вірний слуга в Господі, ²² котрого я й послав до вас, щоб ви знали про наші справи, і щоб він утішив серця ваші. ²³ Мир браттю і любов з вірою від Бога Отця і Господа Ісуса Христа. ²⁴ Благодать з усіма, хто любить. Господа нашого Ісуса Христа в незотлітню. Аминь.

До филип'ян

¹ Павел та Тимотей, слуги Ісуса Христа, до всіх святих у Христі Ісусі, що в Филипах, з єпископами і дияконами: ²Благодать вам і мир від Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа. ³Дякую Богу моему при всякому спомині про вас, ⁴(завсіди в кожній молитві моїй за всіх вас з радіщами молячись,) ⁵за товаришування ваше в благовісті від першого дня й досі, ⁶впевнившись про те, що хто розпочав у вас добре діло, звершувати ме аж до дня Ісуса Христа. ⁷Яко ж праведно єсть мені се думати про всіх вас, тим що маю вас у серці і у в'язниці моїй і в обороні і в утвердженню благовістя, вас усіх, спільників моїх благодати. ⁸Бог бо мені свідок, як я люблю усіх вас по милости Ісус-Христовій. ⁹І про се молюсь, щоб любов ваша ще більш та й більш достаткувала у розумі і у всякому чутті, ¹⁰щоб допевнитись вам, що лучче, і щоб були чисті і непорушені в день Христа, ¹¹сповнені овочами праведности через Ісуса Христа на славу й хвалу Божу. ¹²Хочу ж, щоб ви, братте, зрозуміли, що те, що сталося мені, більш на користь благовістя вийшло, ¹³так що кайдани мої в Христі обявилися у всьому судищі і по всіх інших (місцях), ¹⁴і більше братів у Господі, упевнившись кайданами моїми, ще більш осмілились без страху глаголати слово. ¹⁵Деякі з зависти та перебору, а інші з доброї волі проповідують Христа. ¹⁶Інші з перебору проповідують Христа, не щиро, думаючи завдати горя кайданам моїм, ¹⁷а другі з любови, знаючи, що я за оборону благовістя (в кайданах) лежу. ¹⁸Що ж бо? тільки все таки, чи для вида, чи по правді, Христос проповідуєт ся; і я сим радуюсь і радувати мусь. ¹⁹Знаю бо, що се обернеть ся на мое спасенне вашою молитвою і помічю Духа Ісус-Христового, ²⁰по дожданню і надії моїй, що ні в чому не осоромлюсь, а з усією сміливістю, як завсіди, так і тепер звеличить ся Христос у тілі моїм, чи то життем, чи то смертю. ²¹Бо життє мені Христос, а смерть надбанне. ²²Коли ж жити мені тілом, се мині овоч діла, то що й вибрати, не знаю. ²³Тісно бо мені від обох, маючи бажанне розв'язатись (із тілом), та з Христом бути; багато бо воно лучче. ²⁴А щоб пробувати в тілі, се нужніш ради вас. ²⁵І певно знаю, що зістанусь (у тілі) і пробувати му з усіма вами на вашу користь і радість віри, ²⁶щоб ваша похвала много достаткувала в Христі Ісусі, як прийду знов до вас. ²⁷Тільки достойно благовістя Христового живіть, щоб, чи я прийду та побачу вас, чи то й не буду між вами, почув про вас, що стоїте в одному дусі, і однією душею боретесь за віру євангелську, ²⁸і не жахаючись ні в чому від противників; се їм явний знав погібелі, а вам спасення, і воно від Бога. ²⁹Бо вам дано, що до Христа, не тільки в Него вірувати, та задля Него й страждати, ³⁰маючи ту ж боротьбу, яку в мені виділи, і тепер чуєте про мене.

2

¹ Коли ж оце (є) утішеннв в Христі, або яка одрада любови, коли (є) яка спільність духа, коли (є) яка милость і милосерде, ²то сповніть мою радість, щоб однаково думали, одну любов маючи, один дух і один розум. ³Нічого (не роблячи) перебором або з марної слави; а смирним розумом один одного вважаючи більшим себе. ⁴Не про своє кожен, а також про другого (справи) кожен дбайте. ⁵Так бо нехай думаєт ся у вас, як і в Христі Ісусі, ⁶котрий, будши в образі Божому, не вважав хижацтвом бути рівним Богу; ⁷тільки ж умалив себе, прийнявши вид слуги, будши в подобії чоловічому, ⁸і здававшись видом, яко чоловік, принизив себе, будши слухняним аж до смерти, смерти ж хрестної.

⁹ Тимже і Бог Його високо возніс, і дав Йому імя, більше всякого імени, ¹⁰ щоб в імя Ісусове приклонилось усяке коліно, що на небі, і на землі, і під землею, ¹¹ і щоб усякий язик визнавав, що Господь Ісус Христос у славу Бога Отця. ¹² Тимже, любі мої, яко ж завсіди слухали ви мене, не тільки як се за моего побиту між вами, а й тепер ще більш за моїм непобитом, із страхом і трепетом про своє спасенне дбайте. ¹³ Бог бо се робить у вас, щоб і хотіти (вам) і робити по (Його) вподобі. ¹⁴ Усе робить без нарекання і розбирання, ¹⁵ щоб ви були безвинними і чистими, дітьми Божими непорочними серед лукавого і розворотного роду, що між ними ви сияєте як світила в світлі, ¹⁶ держачи (перед ними) слово життя, на похвалу мені в день Христов, що не дурно ходив я, ані дурно працював. ¹⁷ Та хоч і приносять мене в жертву і служенне віри вашої, я (тим) радуюсь і веселюсь із усіма вами. ¹⁸ Тим же самим і ви радуйтеся і веселіть ся зо мною. ¹⁹ Уповаю ж в Господі Ісусі незабаром послати до вас Тимотея, щоб і мені радіти душею, довідавшись про вас. ²⁰ Нікого бо не маю рівного (йому) душею, щоб (так) щиро дбав про вас. ²¹ Усі бо свого шукають, а не Ісус-Христового. ²² Ви ж досвід його знаєте; тим, що як батькові дитина, так він служив зо мною в благовісті. ²³ Сього ж оце надіюсь послати зараз, скоро тільки довідаюсь, як воно буде зо мною. ²⁴ Маю же надію в Господі, що й сам скоро прийду. ²⁵ Вважав же я потрібним послати до вас Єпафродита, брата й товариша мого в праці і боротьбі, а вашого посла й слугу в потребі моїй. ²⁶ Яко ж бо жадав (бачити) всіх вас і тужив тим, що ви чули, що він нездужав. ²⁷ Бо й нездужав мало що не до смерти, та Бог помилував його; не його ж тільки, та й мене, щоб не було мені смутку на смуток. ²⁸ Оце я? скоріш; послав я його, щоб ви, побачивши його знов, зраділи, та й я менше мав смутку. ²⁹ Прийміть же оце його в Господі з усікими радіщами, і таких держіть у повазі, ³⁰ тим що він за діло Христове був близько смерти, не дбаючи про своє життя, аби сповнити недостаток служення вашого мені.

3

¹ На останок, братте моє, радуйтеся у Господі. Те ж саме писати вам мені не противно, для вас же певно. ² Остерігайтесь собак, остерегайтесь лихих робітників, остерегайтесь відрізання. ³ Ми бо обрізанне, которі духом Богу служимо, і хвалимось в Ісусі Христі, а не в тілі надіємось, ⁴ хоч і я маю також надію в тілі. Коли хто інший думає надіятись у тілі, то я тим більш, ⁵ обрізаний восьмого дня, з роду Ізраїлевого, з коліна Веняминового, Євреїн з Євреїв, по закону Фарисей, ⁶ по ревности гонив я церкву, по праведности законній непорочен. ⁷ Та що було мені надбаннем, те вважав я за втрату ради Христа. ⁸ Так оце я все вважаю за втрату ради вищого розуміння Христа Ісуса, Господа мого, ради котрого я все втерям, і вважаю все за сьмітте, аби придбати Христа, ⁹ та й явитись у Ньому, не маючи моєї праведности, що від закону, а (маючи) ту, що вірою Христовою (здобуваєть ся), праведність від Бога увірі, ¹⁰ щоб зрозуміти Його, і силу воскресення Його, і спільність мук Його, приподоблюючись смерті Його, ¹¹ аби тільки досягнути до воскресення мертвих. ¹² Не тим, щоб уже я достиг, або вже був звершений; гоню ж, чи не достигну того, за що і Христос Ісус достиг мене. ¹³ Братте, я про себе не думаю, що я вже достиг; одно ж (роблю), забуваючи вже те що позаду, і сягаючи по те, що спереду, ¹⁴ біжу до мети по нагороду вишнього покликку Божого в Христі Ісусі. ¹⁵ Скільки оце (нас) звершених, се думаймо, і коли що инакше думаєте, то й се Бог вам одкриє. ¹⁶ Тільки ж (те), до чого ми достигли, (єсть) одним правилом жити і те саме думати. ¹⁷ Приподоблюйтесь до мене, братте, і вжайте, хто так ходить, яко ж

маєте за взір нас. ¹⁸ (Многі бо ходять, про котрих не раз говорив я вам, тепер же й плачучи говорю, про ворогів хреста Христового, ¹⁹ котрим кінець - погибель, котрим Бог черево, а слава в соромі їх, котрі про земне думають.) ²⁰ Наше бо життє єсть на небесах, звідкіля ждемо і Спасителя, Господа нашого Ісуса Христа, котрий переобразить тіло смирення нашого, щоб було подобне тілу слави Його, по дійству, котрим зможе і покорити собі все.

4

¹ Тим же, браттє моє любє й жаднє, радостє і вінчє мій, стійтє так у Господї, любї. ² Благаю Єводию, благаю і Синтихию, щоб однаково думали в Господї. ³ Благаю й тебе, щирий товаришу, помагай їм, що працювали в благовістуванню зо мною, і з Климентом, і з іншими помічниками моїми, котрих імення в книзі життє. ⁴ Радуйтє ся завсїди в Господї, і знов кажу: радуйтє ся. ⁵ Тихїсть вашу нехай зрозуміють усї людє. Господь близько. ⁶ Не журїть ся нічим, а у всьому молитвою і благаннем з подякою нехай обявляють ся прошення вашї перед Богом. ⁷ І мир Божий, що вище всякого розуму, нехай хоронїть серця вашї і мислї вашї в Христї Ісусї. ⁸ На останок, браттє, що правдивє, що чеснє, що праведнє, що чистє, що любє, що хвалебнє, коли (в в чому) яка чеснота й коли (є) яка похвала, про се помишляйтє. ⁹ Чого ви і навчились, і прийняли, й чували, й видали в менї, те чинїть, то Бог миру будє з вами. ¹⁰ Зрадїв же я в Господї вельми, що вже раз згадали дбати про мене; ви ж бо й дбали, та не мали догїдного часу. ¹¹ Не задля недостатку глаголю; я бо навчивсь, що маю, тим і вдовольнятись. ¹² Умію і смирити ся, умію й достаткувати; усуди й у всьому навчивсь і насичати ся, й голодувати, й достаткувати й недостаток терпїти. ¹³ Все здолїю в Христї, що мене покрєпляє. ¹⁴ Одначє добрє ви зробили, що приймаєтє участь у моєму горю. ¹⁵ Знаєтє ж і ви, Филипяне, що в починї благовістування, як вийшов я з Македонїї, нї одна цєрква не пристала до мене що до давання й приймання, тїльки ви однї. ¹⁶ Бо й в Солунь раз і вдругє прислали ви на мою потріб. ¹⁷ Не то щоб я шукав дару, а шукаю оwoщу, що множуєть ся на користь вашу. ¹⁸ Прийняв же я все і достаткую. Сповнив ся, прийнявши від Єпафродита посланє од вас, солодкї пахощі, жертву приятну, угодну Богу. ¹⁹ Бог же мій нехай сповнїть усяку потріб вашу, по багатству своєму в славі, в Хриетї Ісусї. ²⁰ Богу ж і Отцєві нашому слава на вікї вічнї. Амінь. ²¹ Витайтє всякого сьвятого в Христї Ісусї. Витають вас брати, що зо мною. ²² Витають вас усї сьвятї, а найбільш которї з кєсарєвого дому. ²³ Благодать Господа нашого Ісуса Христа з усіма вами. Амінь.

До колоссян

¹ Павел, апостол Ісус-Христа волею Божою, та Тимотей брат, ² до святих і вірних братів у Христі, що в Колосах: Благодать вам і мир од Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа. ³ Дякуємо Богу й Отцеві Господа нашого Ісуса Христа, молячись всякого часу за вас, ⁴ почувши про віру вашу в Христі Ісусі і любов, що маєте до всіх святих, ⁵ задля надії, що зложена для вас на небесах, про яку ви чували перше в слові правди благовісткування, ⁶ що прийшло до вас, яко ж і до всього світа, і дав овощ, яко ж і в вас, від того дня, як ви почули і зрозуміли благодать Божу в правді, ⁷ яко ж і навчились од Єпафра, любого нашого товариша слуги, котрий єсть вірний служитель Христів, за вас, ⁸ котрий і явив нам вашу любов у дусі. ⁹ Того-то й ми, від того дня, як почули, не перестаємо за вас молитись і просити, щоб ви сповнились розуміннем волі Його у всякій премудрости і розумі духовному, ¹⁰ щоб ходити вам достойно перед Господом у всякому догоджуванню, і у всякому доброму ділі приносячи овощ і ростучи в розумінню Бога, ¹¹ кріпшаючи усякою силою по потузі слави Його на всяке видержуванне і довготерпінне з радіщами, ¹² дякуючи Отцеві, котрий зробив нас достойними спільности в наслід-дю святих у світлі, ¹³ котрий збавив нас од власти тьми і переніс у царство Сина любови своєї, ¹⁴ в котрому маємо викуп кровю Його і прощенне гріхів. ¹⁵ Котрий єсть образ невидомого Бога, перворідень усякого творива. ¹⁶ Бо Ним сотворене все, що на небесах і що на землі, видиме й невидиме, чи престולי, чи панства, чи князівства, чи власти, - все Ним і для Него сотворене. ¹⁷ Він єсть перш усього, і все в Ньому стоїть. ¹⁸ І Він голова тілу і церкві. Він початок, перворідень з мертвих, щоб у всьому Йому передувати. ¹⁹ Бо зволив (Отець), щоб у Ньому вселилась уся повня, ²⁰ і щоб через Него поєднати все з собою, примиривши кровю хреста Його, через Него, чи то земне, чи то небесне. ²¹ І вас, що були колись відчуженими і ворогували думкою у лукавих ділах, тепер же примирив ²² у тілі плоти Його смертю, щоб поставити вас святими і непорочними й неповинними перед собою, ²³ коли оце пробуваєте в вірі основані і тверді, і неподвижими в упованні благовістя, котре чули проповідуване усьому твориву піднебесному, котрому став я Павел служителем. ²⁴ Тепер радуюсь у страданнях моїх за вас, і доповняю недостаток горювання Христового у тілі моїм (смертному) за тіло Його, котре єсть церква, ²⁵ котрої став я слугою по доморядництву Божому, даному мені про вас, щоб сповнити слово Боже, ²⁶ тайну закриту од віків і од родів, тепер же явлену святим Його, ²⁷ котрим Бог зводив обявити, яке багатство слави тайни сієї між поганями, котре вєсть Христос в вас, надія слави, ²⁸ котрого ми проповідуємо, наставляючи кожного чоловіка всякої премудрости, щоб нам представити кожного чоловіка звершеного в Христі Ісусі ²⁹ У чому й працюю, воюючи силою Його, що орудує в мені потужно.

2

¹ Хочу оце, щоб ви знала, яку велику боротьбу маю за вас і за Лаодичан і за тих, що не бачили обличчя мого в тілі, ² щоб утішились серця їх, з'єднавшись у любові і на всяке багатство повної певности розуму на познанве тайни Бога і Отця і Христа, ³ в котрому всі скарби премудрости і розуму заховані. ⁴ Се ж глаголю, щоб хто не обманив вас у суперечках, ⁵ бо хоч я тілом і оддалеки, та духом з вами, радуючись і дивлячись на ваш порядок і утвердження віри вашої в Христа. ⁶ Оце ж, як прийняли ви Христа Ісуса Господа, так і ходіть

у Ньому, ⁷ вкоренившись і збудувавшись у Ньому і впевнившись вірою, так як навчилися, достаткуючи в ній з дякуванням. ⁸ Гледіть, щоб хто не пожакував вас філософією і марним підступом, по переказу людському, по первотинам світа, а не по Христу ⁹ Бо в Ньому живе вся повня Божества тілесно ¹⁰ І ви сповдені в Ньому: бо Він голова всякому князівству і власті. ¹¹ В котрому ви й обрізані обрізаннем нерукавторним, скинувши тіло гріхів тілесних в обрізанні Христовому, ¹² погрібішись із Ним крещеннем, і в котрому і встали вірою в силу Бога, котрий воскресив Його з мертвих. ¹³ І вас, що були мертві в провинах і в необрізанню тіла вашого, оживив з Ним, простивши вам усі провини, ¹⁴ знищивши рукописанне наукою, що була проти нас, і взяв Його з середини, прибивши на хресті, ¹⁵ (і) роздягти князівства і власті, вивів на дивовижу сьмільпов, побідивши їх на йому ¹⁶ Нехай же оце ніхто не судить вас за їжу або за напиток, або поглядом сьвят, або нового місяця, або суботи. ¹⁷ Се тїнь того, що настане, тіло ж - Христове. ¹⁸ Ніхто ж нехай не обманює вас, будучи самовільним у покорі і службі ангелській і вдаючись у те, чого не бачив, марно надимаючись умом тіла свого, ¹⁹ а не держачись Голови, від котрого все тіло, сугавами і повязями запоможене і звязане, росте зростом Божим. ²⁰ Коли ж оце ви вмерли з Христом для первотин сьвіта, то чого мов би ще живі в сьвітї, про закон суперечитесь ²¹ (не займай, ані вкуси, ані доторкуй ся), ²² що все на погибель через надужиток по заповідям і наукам людським? ²³ Воно має вид премудрости в самовольній службі і покорі і непощадї тіла, (а) не у шанобі до ситости тіла.

3

¹ Коли ж оце воскресли ви з Христом, то гїрнього шукайте, де Христос сидить по правиці в Бога. ² Про гїрне думайте, (а) не про земне. ³ Умерли бо ви, і житте ваше поховане з Христом у Бозї. ⁴ Коли ж Христос, житте ваше, явить ся, тоді і ви з Ним явитесь у славі. ⁵ Оце ж умертвїть члени вашї, що на землї: блуд, нечистоту, страсть, по-хоть лиху, зажерливість, котра єсть ідолослуженне, ⁶ за се йде гаїв Божий на синів неслухняности, ⁷ між котрими і ви колись ходили, як жили між ними. ⁸ Тепер же покиньте й ви те все: гнїв, ярость, злобу, лайку, соромні слова од уст ваших. ⁹ Не кривїть словом один проти одного, скинувши з себе давнього чоловіка з ділами його, ¹⁰ і одягнувшись у нового, що обновляєть ся в розумї по образу Того, хто сотворив його, ¹¹ де нема Грека, ні Жидовина, обрізаня і необрізаня, чужоземця і Скита, невільника й вільного, а все й у всьому Христос. ¹² Одягніть ся ж оце, яко вибрані Божї, сьвятї і любї, в милость милосердя, смирність, тихість і довготерпїнне, ¹³ терплячи один одного й прощаючи собі, коли хто на кого має жал; яко ж і Христос простив вам, так і ви. ¹⁴ Над усім же сим любов, котра єсть союз звершення, ¹⁵ і мир Божий нехай править в серцях ваших, до котрого вас і покликано в одному тілї, та й будьте вдячні. ¹⁶ Слово Христове нехай вселяєть ся в вас, багате на всяку премудрїсть, навчаючи і наставляючи самих себе псальмами та гимнами, та піснями духовними, у благодатї сьпїваючи в серцю вашому Господеві. ¹⁷ І все, що ні робите словом або ділом, усе в імя Господа Ісуса, дякуючи Богу й Отцеві через Него. ¹⁸ Жїнки, корїть ся своїм чоловікам, яко ж подобає в Господї. ¹⁹ Чоловіки, любїть жїнок і не бувайте гїркими до них. ²⁰ Дїти, слухайте родителїв у всьому, се бо угодно Господеві. ²¹ Батьки, не роздражнюйте дїтей ваших, щоб не внивали. ²² Слуги, слухайте у всьому панїв по тілу, не перед очима тільки служачи, яко чоловіковгодники, а в простотї серця, боячись Бога; ²³ і все, що робите, від душі робїть, яко ж Господу, а не людям,

²⁴ знаючи, що від Бога приймете нагороду насліддя; Господу бо Хриету служите.

²⁵ А хто кривдить, прийме у чому скривдив, і нема вважання на лице (в Бога).

4

¹ Панове, оддавайте слугам правду і рівноту, знаючи, що й ви маєте Господа на небесах. ² В молитві кріпіть ся, пильнуюча в ній з подякою, ³ молячись разом і за нас, щоб Бог відчинив нам двері слова, проглаго-лати тайну Христову, за котру я і в кайданах, ⁴ щоб явив я її, як подобає мені глаголати. ⁵ У премудрості ходіть перед тими, що осторонь, викупляючи час. ⁶ Слово ваше нехай буде завсіди ласкаве, приправлене сіллям, щоб знали ви, як кожному відказувати. ⁷ Що дієть ся зо мною, про все скаже вам Тихик, любий брат і вірний служитель і слуга-товариш у Господі, ⁸ котрого післав я до вас на те, щоб довідався, що з вами дієть ся, і утішити серця ваші, ⁹ з Онисимом, вірним і любим братом нашим, котрий з між вас: все вони скажуть вам, що тут (дієть ся). ¹⁰ Витає вас Аристарх, товариш мій у неводі, та Марко, сестринць Варнави (про нього маєте наказ: як прийде до вас, прийміть його), ¹¹ та Ісус, на прізвище Юст, котрі з обрізання. Сї одні помічники мої в царство Боже, котрі буди мені втїхою. ¹² Витає вас Епафрас, що з вас, слуга Христа; всякого часу подвизаєть ся за вас у молитвах, щоб ви стояли звершені і сповнені у всякій волі Божій. ¹³ Сьвідкую бо за нього, що мав велику ревність про вас і про Лаодичан і Єрополян. ¹⁴ Витає вас Лука, любий лікар, та Дамас. ¹⁵ Витаєте братів, що в Лаодикийї, і Нимфана, і домашню церкву його. ¹⁶ І як прочитаєть ся се посланне між вами, постарайтесь, щоб і в Лаодикийській церкві прочитане було, а написане з Лаодикийї щоб і ви прочитали. ¹⁷ Та скажіть Архипові: Гледи служення, що прийняв еси в Господі, щоб довершив його. ¹⁸ Витанне моєю рукою, Павловою. Згадуйте про мої кайдани. Благодать з усіма вами. Амін.

1 до солунян

¹ Павел, та Сильван, та Тимотей до церков Солунських.у Бозі Отці і Господі Ісусі Христі: Благодать вам і мир од Бога Отця і Господа Ісуса Христа. ² Дякуємо Богові всякого часу за всіх вас, роблячи спомин про вас у молитвах наших, ³ без перестану згадуючи ваше діло віри, і працю любови, і терпінне уповання на Господа нашого Ісуса Христа перед Богом і Отцем нашим, ⁴ знаючи, братте Богові любе, вибранне ваше. ⁵ Бо благовісте наше не було до вас у слові тільки, а і в силі, і в Дусі свьятому, і в великій певноті, яко ж і знаєте, які ми були між вами задля вас. ⁶ І ви стали послідувателями нашими і Господніми, прийнявши слово в великому горю з radoщами Духа свьятото, ⁷ так що ви стали ся взором усім віруючим у Македонії і Ахаї. ⁸ Од вас бо промчало ся слово Господне не тільки в Македонії і Ахаї, та й у всяке місце віра ваша в Бога пройшла, так що не треба нам що й казати. ⁹ Вони бо самі про нас звіщають, який вхід мали ми до вас і як ви обернулись до Бога од ідолів, служити Богу живому і правдивому, ¹⁰ і ждати Сина Його з небес, котрого воскресив з мертвих, Ісуса, збавляючого нас від наступаючого гніва.

2

¹ Самі бо знаєте, братте, про вхід наш між вас, що не марно він став ся; ² ні, пострадавши перед тим і дознавши зневаги, як знаєте, в Филипах, зосьмілились ми в Бозі нашому глаголати до вас благовісте Боже з великою боротьбою. ³ Утішенне бо наше (було) не від лукавства, ані від нечистоти, ані в підступі, ⁴ а яко ж ми вибрані від Бога, щоб повірити нам благовісте, так ми й глаголемо, не як ті, що людям догоджують, а Богу, що розвідує серця наші. ⁵ Школи бо не було в нас лестивого слова до вас, яко ж знаєте, ані думки зажерливої: Бог свідок. ⁶ Не шукали ми ні від людей слави, ні од вас, ні од інших, можучи в повазі бути, яко Христові апостоли. ⁷ Ні, ми були тихі серед вас. Як мамка гріє діток своїх, ⁸ оттак, бажаючи вас, мали ми щиру волю, передати вам не тільки благовісте Боже, та ще й свої душі, тим що ви були нам любі. ⁹ Згадайте бо, братте, труд наш і працю: ніч бо і день роблячи, щоб нікого з вас не отяготити, проповідували ми вам благовісте Боже. ¹⁰ Ви свьідки і Бог, як преподобне, і праведно, і непорочне ми обертались між вами віруючими, ¹¹ яко ж знаєте, що ми кожного з вас, як батько діток своїх, утішали і розважали, і свьідкували; ¹² щоб ви ходили достойно перед Богом, що покликав вас у свое царство і славу. ¹³ Того ж то й дякуємо Богові без перестану, що ви, прийнявши слово проповіді Божої від нас, прийняли не яко слово чоловіче, а (яко ж справді є,) слово Боже, котре й орудує в вас віруючих. ¹⁴ Ви бо, братте, стали послідувателями церквам Божим, що в Юдеї в Христі Ісусі, тим що й ви пострадали від своїх земляків, як і вони від Жидів, ¹⁵ що вбили й Господа Ісуса і своїх пророків, і нас вигнали, й Богу не вгодили, і всім людям противні, ¹⁶ що забороняють нам глаголати поганам, щоб спасли ся, щоб сповнились гріхи їх всякого часу; настиг же їх на кінець кнів (Божий). ¹⁷ Ми ж, братте, осиротівши без вас на час-годину, лицем, а не сердцем, ще більш старались з великим бажаннем бачити лице ваше. ¹⁸ Тимже хотіли ми йти до вас, як такий Павел раз і вдруге, та й заборонив нам сатана. ¹⁹ Яка бо нам надія, або радість, або вінець похвали? чи й не ви ж перед Господом нашим Ісусом Христом у приході Його? ²⁰ Ви бо слава наша і радість.

3

¹Тим же вже, не стерпівши, зволили ми зостати ся самим в Атинах, ²і послали ми Тимотея, брата нашого, й слугу Божого, й помічника нашого в благовістю Христовому, утвердити вас і втішити вас у вірі вашій, ³щоб ні один не хитавсь у гору сьому; самі бо знаєте, що нас на се поставлено. ⁴Бо коли і в вас були ми, наперед казали вам, що маємо горювати, яко ж і сталося, і знаєте. ⁵Того ж то й я, більш не стерпівши, послав довідатись про віру вашу, щоб не спокусив вас спокусник, і не марний буде труд наш. ⁶Тепер же, як прийшов Тимотей до нас од вас, та благовістив нам про віру вашу і любов, і що маєте спомин про нас добрий завсіди, бажаючи нас видіти, яко ж і ми вас, ⁷тим то втішились ми, браттє, вами у всякому горю, і нужді нашій, вашою вірою: ⁸бо ми тепер живі, коли ви стоїте в Господі. ⁹Яку ж бо дяку Богу можемо оддати за вас, за всю радість, якою радуємось задля вас перед Богом нашим, ¹⁰ніч і день ревно молячись, щоб видіти лице ваше і доповнити недостаток віри вашої? ¹¹Сам же Бог і Отець наш і Господь наш Ісус Христос нехай направить путь наш до вас. ¹²Вас же нехай Господь намножить і збагатить любовю один до одного й до всіх, яко ж і ми до вас, ¹³щоб утвердити серця ваші непорочні в святості перед Богом, Отцем нашим у прихід Господа наглого Ісуса Хриота з усіма святими Його.

4

¹Дальше ж благаємо вас, браттє, і напоминаємо в Господі Ісусі, яко ж прийняли від нас, як подобав вам ходити й угоджати Богові, так щоб більш (у тому) достаткували. ²Бо знаєте, які заповіді дали ми вам Господом Ісусом. ³Така бо воля Божа, освяченне ваше, щоб ви вдержувались од блуду, ⁴щоб кожен з вас знав, як держати посудину свою у святості і честі, ⁵не в страсті похотній, яко ж і погане, що не знають Бога; ⁶щоб ніхто не переступав ні в якому ділі і не обманював брата свого: тим що Господь відомстителъ за все те, яко ж ми й перше казали вам і свідкували. ⁷Не покликав бо нас Бог на нечистоту, а на святость. ⁸Тимже, хто відкидає, відкидає не чоловіка, а Бога, що дав нам і Духа свого святаго. ⁹Що ж до братньої любови, то не треба писати вам, самі бо ви навчені від Бога любити один одного. ¹⁰І справді ви так чините всім братам по всій Македонії. Благаємо ж вас, браттє, достаткувати ще більш, ¹¹і щоб пильно дбали (про те, щоб) бути тихими, та чинити своє, та робити своїми руками, яко ж ми заповідали вам, ¹²щоб ви чесно ходили проти тих, що осторонь (вас), і не ввали нужди ні в чому. ¹³Не хочу ж, браттє, щоб ви не відали про тих, що впокоїлись, щоб не скорбіли ви, як інші, що не мають надії. ¹⁴Бо коли віруємо, що Христос умер і воскрес, так Бог і тих, що послули в Ісусі, приведе з Ним. ¹⁵Се бо дам глаголемо словом Господнім, що ми, которі зостанємось живими до приходу Господнього, не попередимо тих, що впокоїлись. ¹⁶Сам бо Господь з повеліннем, з голосом архангельським і з трубою Божою зійде з неба, і мертві в Христі воскреснуть найперше; ¹⁷потім ми, которі зостанємось живі, вкупі з ними будемо підхоплені в хмарах назустріч Господові на воздух, і так завсіди з Господем будемо. ¹⁸Тим же втішайте .один одного словами сими.

5

¹Про часи ж і пори, браттє, не треба вам писати. ²Бо самі ви добре знаєте, що день Господень, як злодій у ночі, так прийде. ³Бо, як ховорити муть: “Упокій і безпечність”, тоді несподівано настигне на них погибель, як муки на маочу в утробі, і не втічуть вони. ⁴Ви ж, браттє, не в темряві, щов той день як злодій, захопив вас. ⁵Усі ви сини світла і сини дня; ми не (сини) ночі або тьми. ⁶Тимже

оце не спімо, як інші, а пильнуймо і будьмо тверезі. ⁷ Ті бо, що сплять, у ночі сплять, і що впивають ся, у ночі впивають ся. ⁸ Ми ж, (сини) дня, тверезімо ся, одягнувшись у броню віри та любови і шолом надії на спасенне. ⁹ Бо не призначив нас Бог на гнів, а на одержанне спасення, через Господа нашого Ісуса Христа, ¹⁰ що вмер за нас, щоб, чи то пильнуємо, чи то спімо, укупі з Ним жили. ¹¹ Того ж то втішайте один одного і збудуйте один одного, яко ж і робите. ¹² Благаємо ж вас, братте, знайте тих, которі працюють між вами, і старшинують над вами в Господї, і навчають вас, ¹³ і поважайте їх вельми високо в любові за діло їх. Живіть мирно між собою. ¹⁴ Благаємо ж вас, братте, урозумлюйте непорядних, утішайте малодушних, піддержуйте немочних, довго терпіть усім. ¹⁵ Гледіть, щоб ніхто не отдавав злом за зло, а завсїди про добре дбайте і один для одного, і для всіх. ¹⁶ Всякого часу радуйтеся. ¹⁷ Без перестану молїтесь. ¹⁸ За все дякуйте: така бо воля Божа в Христї Ісусї про вас. ¹⁹ Духа не вгашуйте. ²⁰ Пророцтвами не гордуйте. ²¹ Всього досліджуйте; доброго держітесь. ²² Од усякого виду лихого вдержуйтесь. ²³ Сам же Бог упокою нехай освятить вас зовсім, і весь ваш дух, і душа, і тіло нехай збережеть ся непорочне у прихід Господа нашого Ісуса Христа. ²⁴ Вірен, Хто покликав вас. Він і зробить (се). ²⁵ Братте, молїте ся за нас. ²⁶ Вітайте все братте цілуваннем съятим. ²⁷ Заклинаю вас Господом, прочитати посланне се перед усім браттем. ²⁸ Благодать Господа нашого Ісуса Христа з вами. Амін.

2 до солунян

¹ Павел, та Силуан, та Тимотей церкви Солунській у Бозі, Отці нашому, і Господі Ісусі Христі: ² Благодать вам і впокій од Бога, Отця вашого, і Господа Ісуса Христа. ³ Дякувати мусимо Богу завсіди за вас, братте, яко ж воно й достойно, бо вельми росте віра ваша, і множить ся любов кожного з усіх вас один до одного; ⁴ так що ми самі хвалимось вами по церквах Божих за терпінне ваше і віру у всіх гоненнях ваших і в горю, що приймаєте, ⁵ в доказ праведного суду Божого, щоб удостоїтись вам царства Божого, ради котрого й страждаєте. ⁶ Бо ж праведно в Бога, віддати горе тим, що завдають вам горя, ⁷ а вам горючим, одраду з нами в одкриттю Господа Ісуса з неба з ангелами сили, ⁸ в огні поломяному даючи відомщенне тим, що не знають Бога і не корять ся благовістю Господа нашого Ісуса Христа. ⁹ Вони приймуть муку, погибель вічну від лиця Господнього і від слави потуги Його, ¹⁰ як прийде прославити ся у святих своїх і дивним бути у всіх віруючих (бо ввірувано свідкуванню нашому між вами) в той день. ¹¹ Того й молимо ся всякого часу за вас, щоб сподобив вас покликку Бог ваш, і сповнив усяке благоводенне благости і діло віри в силі, ¹² щоб прославилось імя Господа яшого Ісуса Христа в вас, а ви в Ньому, по благодаті Бога нашого і Господа Ісуса Христа.

2

¹ Благаємо ас вас, братте, ради приходу Господа нашого Ісуса Христа і ради нашого збору до Него, ² не скоро хитайтеся умом, і не трівожтесь ні духом, ні словом, ні посланнем нашим, що ніби настав день Христов. ³ Нехай ніхто вас не зводить ніяким робом; бо коли не прийде відступленне перше, і не відкриеть ся чоловік беззаконня, син погібелі, ⁴ що противить ся і несеть ся вище всякого званого Бога або шановища, так що засяде як Бог у храмі Божому, показуючи себе, що він єсть Бог. ⁵ Хиба не памятаєте, що живучи ще в вас, я се вам казав? ⁶ І тепер знаєте, що не дає йому відкритись часу свого. ⁷ Бо тайна беззаконня вже орудує, тільки той хто вдержує тепер, (удержувати ме) доки візьметь ся з середини. ⁸ І тоді відкриеть ся беззаконник, котрого Господь убіє духом уст своїх, і знищить явленнем приходу свого. ⁹ Котрого (беззаконника) прихід, сатаниною силою, буде з усякою потугою і ознаками й чудесами омани, ¹⁰ і з усяким підступом неправди в тих, що погибають, бо любови правди не прийняли, щоб спасти ся їм. ¹¹ І за се пішле їм Бог орудуванне підступу, щоб вони вірували брехні, ¹² щоб прийняли суд усі, хто не вірував правді, а кохавсь у неправді. ¹³ Нам же треба дякувати Богові завсіди за вас, братте полюблене від Господа, що вибрав вас Бог від початку на спасенне освяченнем духа й у вірі правди, ¹⁴ до чого покликав вас благовістом нашим, щоб здобути ся, слави Господа нашого Ісуса Христа. ¹⁵ Тим же, братте, стійте і держіть перекази, яких навчились чи словом, чи посланнем нашим. ¹⁶ Сам же Господь наш Ісус Христос, і Бог і Отець наш, що полюбив нас і дає нам утіху вічну і добру надію в благодаті, ¹⁷ нехай утішить серця ваші, і утвердить вас у всякому слові і ділі доброму.

3

¹ На останок, молітесь, братте, за нас, щоб слово Господне ширилось та славилось, яко ж і в вас, ² і щоб нам визволитись од безпутних і лукавих людей; бо не у всіх віра. ³ Вірен же Господь, котрий утвердить вас і обереже від лукавого. ⁴ Уповаємо ж у Господі про вас, що що ми вам повеліаємо, ви

робите і робити мете. ⁵ Господь же нехай направить серця ваші у любов Божу і в терпінне Христове. ⁶ Повеліваємо ж вам, братте, імям Господа нашого Ісуса Христа, відлучатись від усякого брата, що ходить непорядно і не по переказу, який прийняв од нас. ⁷ Самі бо знаєте, як вам треба подобити ся нам; бо не робили ми безладдя між вами, ⁸ ані їли дармо хліб у кого; а в труді і журбі, ніч і день роблячи діло, щоб не отягчити нікого з вас: ⁹ не тим що не маємо власти, а щоб себе за взір дати вам, щоб уподобати ся нам. ¹⁰ Бо, як були ми у вас, то так завітували вам, що хто не хоче робити діла, нехай і не їсть. ¹¹ Чуємо бо, що деякі непорядно ходять між вами, нічого не роблять, а метушать ся. ¹² Таким-то повеліваємо і напоминаємо Господом нашим Ісусом Христом, щоб мовчки роблячи, свій хліб їли. ¹³ Ви ж, братте, не втомлюйтесь, роблячи добре. ¹⁴ Коли ж хто не послухає слова нашого посланнем, такого назначіть і не мішайте з ним, щоб йому був сором. ¹⁵ Та не за ворога вважайте його, а навчайте, яко брата. ¹⁶ Сам же Господь миру нехай дасть вам мир завсіди всіма способами. Господь із усіма вами. ¹⁷ Витанне моєю рукою Павловою, котре єсть знав у всякому посланню; так пишу: ¹⁸ Благодать Господа нашого Ісуса Христа з усіма вами. Амінь.

1 Тимофію

¹Павел, апостол Ісуса Христа, по повелінню Бога, Спаса нашого, і Господа Ісуса Христа, надії нашої, ²Тимотею, правдивому сину в вірі: Благодать, милость, мир од Бога, Отця нашого, і Христа Ісуса, Господа нашого. ³Яко із ублагав я тебе пробувати в Єфесі, ідучи в Македонію, щоб завітував деяким не инше вчити, ⁴ані вважати на видумки та не скінчені родоводи, котрі більш роблять змагання, ніж Божого будування в вірі. ⁵Конець же завітування єсть любов з щирого серця та совісти благої і віри не лицемірної, ⁶у котрих деякі погрішивши, вдались у пусті слова, ⁷хотячи бути законоучителями, не розуміючи, ні що говорять, ні об чому впевняють. ⁸Знаємо ж, що закон добрий, кода хто його законно творить, ⁹знаючи се, що ве про праведника закон положений, а про беззаконних та непокірних, нечестивих та грішних, неправедних та скверних, про убивць батька й матери, про душоубців, ¹⁰про блудників, мужоложників, про людокрадів, брехунів, про тих, що криво присягають, і коли що иншого здоровій науці противить ся, ¹¹по славному благовістю блаженного Бога, котре мені звірено. ¹²І дякую Тому, хто скріплює мене, Хрнсту Ісусу, Господу нашому, що за вірного мене вважав, поставивши мене на службу, ¹³мене, що був колись хулителем і гонителем і знущателсм, та помилювано мене; бо, невідаючи, робив я в невірстві. ¹⁴Намножила ся ж благодать Господа нашого вірою і любовю, що в Христі Ісусі. ¹⁵Вірне се слово і всякого прийняття достойне, що Христос Ісус прийшов у мир грішників спасти, між котрими я первий. ¹⁶Та ради сього й помилювано мене, щоб на мені первому показав Ісус Христос усе довготерпінне, на приклад тим, що мають вірувати в Него на життє вічне. ¹⁷Цареві ж вічному нетлінному, невидимому, єдиному премудрому Богу честь і слава на віки вічні. Амінь. ¹⁸Се ж завітуваннє передаю тобі, сину Тимотею, по пророцтвах, що були перше про тебе, щоб воював ти в них доброю війною, ¹⁹маючи віру і добру совість, котру деякі відкинувши, од віри відпали. ²⁰Між ними ж Іменей та Александр, котрих я передав сатані, щоб навчились не хулити.

2

¹Тим я молю перш усього творити благання, молитви, дякування за всіх людей, ²за царів і за всіх, що мають вдасть, щоб тихим і спокійним життєм нам жити у всякому благочесті і чистоті. ³Се бо добре і принятно перед Спасителем нашим Богом, ⁴котрий хоче, щоб усі люде спасли ся і до розуміння правди прийшли. ⁵Один бо Бог і один посередник між Богом і людьми, чоловік Ісус Христос, ⁶що дав себе на викуп за всіх: свідкуванне временами своїми. ⁷На се ж поставлено мене проповідником і апостолом (глаголю правду в Христі, а не неправду) учителем поган у вірі і правді. ⁸Оце ж хочу, щоб молились чоловіки на всякому місці, здіймаючи вгору преподобні руки, без гніва і змагання. ⁹Так само й жінки, чисто вбираючись, із соромом та з чистотою, щоб украшували себе, не заплітанням, не золотом або перлами, або шатами предорогими, ¹⁰а (як подобає жінкам, що пристали на благочесте) ділами добрими. ¹¹Жінка мовчки нехай вчить ся усякої покори. ¹²Жінці ж учити не велью, ані орудувати чоловіком, а бути в мовчанню. ¹³Адама бо перше створено, описіа ж Еву; ¹⁴і Адама не зведено; жінка ж, як зведено її, була в переступі. ¹⁵Спасеть ся ж ради родження дітей, коли пробувати ме в вірі та любові і в святості з чистотою.

3

¹ Вірне слово: коли хто єпископства хоче, доброго діла бажає. ² Треба ж єпископу бути непорочним, однієї жінки чоловіком, тверезим, ціломудрим, чесним, гостинним, навчаючим, ³ не п'яницею, не до бійки, йе до здирства, а тихим, несварливим, не сріблολубцем, ⁴ своїм домом щоб добре правив, дітей держав у слухняності з усякою повагою; ⁵ (Коли бо хто своїм домом не вміє правити, то як йому про церкву Божу дбати?) ⁶ не новохрищеним, щоб розгордившись не впав у суд диявольський. ⁷ Треба ж йому і свідкування добре мати від осторонніх, щоб не впав у ганьбу та в тенета диявольські. ⁸ Дияконам так само (треба бути) чесним, не двоязичним, щоб не вживали багато вина, не здирствовали, ⁹ мали тайну віри в чистій совісті. ¹⁰ І про таких же (треба) перше певнитись, а потім нехай служать, бувши непорочними. ¹¹ Жінкам (їх) так само (треба бути) чесним, не до осуди, тверезим, вірним у всьому. ¹² Диякони що б бували однієї жінки чоловіками, дітьми добре правлячи і своїми домами. ¹³ Бо хто добре дияконував, степень собі добрий здобував і велику одвагу у вірі, що в Христі Ісусі. ¹⁴ Се ішшу тобі, уповаючи прийти до тебе скоро; ¹⁵ коли ж загаюєш, що б ти знав, як треба в дому Божому жити, котрий єсть церква Бога живого, стовп і утвердження правди. ¹⁶ І справді велика се тайна благочестя: Бог явив ся в тілі, справдивсь у Дусі, показав ся ангелам, проповідано Його між поганями, увірували в Його по світу, возніс ся в славі.

4

¹ Дух же явно глаголе, що в останні часи відступлять декотрі од віри, слухаючи духів лестивих і наук бісових, ² в лицемірстві брехливих, запеклих у совісті своїй, ³ що боронять жєнитись (і велять вдержуватись) од їжи, що Бог створив на їду з подякою вірним і познавшим правду. ⁴ Бо всяке створінне Боже добре і шщо не гідке, коди з подякою приймаємо; ⁵ освячуєть ся бо словом Божим і молитвою. ⁶ Се все нагадуєчи браттю, будеш добрий служитель Ісуса Христа, годований словами віри і доброю наукою, котрій послїдував еси. ⁷ Скверних же і бабських байок цурай ся, а привчай себе до благочестя. ⁸ Тїлесна бо вправа мало корисна, а благочестє корисне на все, маючи обітницю життя нинішнього і будучого ⁹ Вірне слово і всякого приняття достойне. ¹⁰ На се бо і трудимось і ганять нас, що вповали на Бога живого, котрий єсть Спаситель усіх людей, а найбільш вірних. ¹¹ Звіщай се і навчай. ¹² Ніхто ж нехай молодістю твоєю не гордує; а будь взором для вірних, у слові, у життю, у любові, у дусі, у чистоті. ¹³ Доки прийду, пильнуй читання, утїшення, науки. ¹⁴ Не занедбай твого дарування, котре дано тобі пророцтвом, з положеннем рук сьвященства. ¹⁵ Про се дбай, в сьому пробувай, щоб успіх твій явен був у всіх. ¹⁶ Пильнуй себе і науки; пробувай у сьому; се бо роблячи, і сам спасеш ся і ті, що слухають тебе.

5

¹ Старого не докоряй, а умоляй, як батька, молодших, як братів, ² старих жінок, як матїрок, молодших, як сестер, з усякою чистотою. ³ Удовиць шануй, тих що справді удовиці. ⁴ Коли ж котора вдовиця діти або внучата має, нехай вчать ся перше свій дїм благочестиво спорядити і віддячувати родителя; се бо добре і любо перед Богом. ⁵ Тая ж справді вдовиця, котора одинока, (та) вповає на Бога і пробував в молитвах і благаннях день і ніч. ⁶ Котора ж роскошув, та жива - вмерла. ⁷ І се наказуй, щоб непорочні були. ⁸ Коли ж хто про своїх, а найбільш про домашніх не промишляв, той відцуравсь віри, і гірший од не вірного. ⁹ Удовицю

ж вибирати не менше літ шестидесяти; таку щоб була одному мужу жінкою, ¹⁰ в ділах добрих сьвідчена, чи дітей вгодувала, чи людей сторонніх приймала, чи сьвятим ноги вмивала, чи бідолашним помагала, чи до всякого діла доброго щира була. ¹¹ Молодо же вдовиць не приймай; бо, розбуявшись проти Хриета, схочуть заміж; ¹² маючи осуд, що першої віри відцурались. ¹³ Ще ж без діла звикають ходити по домах; не тільки ж без діла, та й довгоязикі і пронозливі, говорять, чого не годить ся. ¹⁴ Тим хочу, щоб молоді вдовиці йшли заміж, дітей рожали, домом правили і ніякої причини не давали противному до поговору. ¹⁵ Вже бо деякі звернули слідом аа сатаною. ¹⁶ Коли який вірний або вірна має вдовицю, нехай їм помагав, і нехай не, буде тягару для церкви, щоб правдивим удовицям помагати. ¹⁷ Которі ж пресвитери пильнують добре, нехай удостоять ся двійної чести, найбільше ж ті, що трудять ся в слові і науці. ¹⁸ Глаголе бо писанне: Вола молотячого не заоброчуй; і: Достойн робітник нагороди своєї. ¹⁹ На пресвитера обвинувачення не приймай, хиба при двох або трьох сьвідках. ²⁰ Которі ж згрішать, обличай перед усіма, щоб і інші страх мали. ²¹ Заклинаю перед Богом, і Господом Ісус-Христом, і вибраними ангелами, щоб се хоронив без пересуду, нічого не роблячи по привичці (пристрасті). ²² Рук скоро не клади ні на кого, ані приставай до чужих гріхів; себе чистим держи. ²³ Вже не пий водв, а потроху вина приймай, ради жолудка твого і частих твоїх недугів. ²⁴ В інших людей гріхи явні, попереджують на суд, а за іншими йдуть слідом. ²⁵ Так само й добрі діла наперед явні, тай що інше, утаїтись не може.

6

¹ Которі слуги під ярмом, нехай уважають панів своїх достойними всякої чести, щоб імя Бомсе не хулилось і наука. ² Хто ж мав вірних панів, ті нехай не гордують ними, бо вони брати; а ще більш нехай служять, що вони вірні і любі, приймаючи благодать. Сього навчай і наказуй. ³ Коли ж хто інше вчить і не приступає до здорових словес Господа нашого Ісуса Христа і до науки побожної, ⁴ той розгордив ся, нічого не знаючи, а нездужаючи змаганнї та суперечкою, від чого буває зависть, сварка, поговори, лукаві думки, ⁵ пусті розмови людей попсованого розуму, що втерляли правду і думають, що благочесте - надбанне. Відступай від таких. ⁶ Велике ж (таки) надбанне благочесте з самодовольством. ⁷ Нічого бо не внесли ми у сьвіт, то й ясно, що нічого не можемо винести. ⁸ Маючи ж їжу й одежу, сим довольні будемо. ⁹ Котрі ж хочуть забагатити, впадають у напасть й тенета і в хотіння многи нерозумні і шкодливі, що топлять людей у безодню і погибель. ¹⁰ Корень бо всього лихого срібролюбство; котрого інші бажаючи, заблудили од віри, і себе прибили многими муками. ¹¹ Ти ж, чоловіче Божий, від сього втікай; побивай ся за правдою, благочестем, вірою, любовою, терпіннем, тихостою. ¹² Борись доброю боротьбою віри, держись вічного життя, до котрого й покликаю тебе, й визнав вся добре визнанне перед многими сьвідками. ¹³ Заповідю тобі перед Богом, що оживлює все, і Христом Ісусом, що сьвідкував при Понтийському Пилаті добре визнанне: ¹⁴ додержати сю заповідь чистою, без докору, до явлення Господа нашого Ісуса Христа, ¹⁵ котре свого часу явить блаженний і єдиний сильний Цар вад царями і Пан над панами; ¹⁶ один, що має безсмерте, і живе в сьвітлі неприступному, котрого не бачив ніхто з людей, ані бачити не може; Йому ж честь і держава вічна. Амінь. ¹⁷ Багатим у нинішнім віці заказуй не високомудроватя, ані вповати на богацтво непевне, а на Бога ясвого, що дає нам усе щедро на втіху; ¹⁸ добре робити, багатитись ділами добрими, охочими на подаванне бути і подільчивими, ¹⁹ скарбуючи собі добру основину в будущині, щоб прийняти життє вічне. ²⁰ О Тимотею!

хорони переказ, одвертаючись од скверного марнослава і перекорів неправдивого розуму, ²¹ котрим деякі хвалячись, у вірі погрішили. Благодать з тобою. Амінь.

2 Тимофію

¹Павел, апостол Ісуса Христа волею Божою, по обітницї життя, що в Христї Ісусї,
²Тимотею, любому синовї: Благодать, милость, мир од Бога Отця, і Христа Ісуса, Господа нашого. ³Дякую Богу, котрому служу від прародителїв чистою совістю, що без перестанку згадую тебе в молитвах моїх ніч і день, ⁴бажаючи видїти тебе, памятаючи сльози твої, щоб сповнитись радощами, ⁵згадуючи нелицемірну віру твою, яка вселилась перше в бабу твою Лоїду і в матїр твою Євникию; певен же я, що і в тебе. ⁶З сієї ж причини нагадую тобі, щоб ти під'огрівав дар Божий, що маеш у собі через положенне рук моїх. ⁷Бо дав нам Бог не духа страху, а (духа) сили і любови і здорового розуму. ⁸Оце ж не сором ся свідчення Господа нашого, ані мене, вязника Його, а страждай з благовістем Христовим по силї Бога, ⁹що спас нас і покликав покликком сьвятим, не по ділам нашим, а по своїй постановї і благодатї, данїй нам у Христї Ісусї перше часів вічних, ¹⁰тепер же обявленїй через явленне Спасителя нашого Ісуса Христа, що зруйнував смерть і осияв житте і нетлінне благовістем, ¹¹для котрого поставлений я проповідником і апостолом і учителем поган. ¹²З сієї ж причини я й се терплю; тільки ж не соромлюсь, знаю бо, в кого увірував, і певен, що силен Він переказ мїй схоронити до того дня. ¹³Май приклад здорових словес, котрі від мене чув еси, у вірі і любові, що в Христї Ісусї. ¹⁴Добре завітання схорони Духом сьвятим, що живе в нас. ¹⁵Ти знаеш се, що одвернулись од мене всі, що в Азїї; а між ними Фигел і Гермоген. ¹⁶Нехай же дасть милость Господь Онисифоровому дому, бо він часто мене впокоював, і кайданів моїх не соромив ся; ¹⁷а бувши в Римі, дуже пильно шукав мене, та й знайшов. ¹⁸Нехай дасть йому Господь знайти милость Господню в той день. А скілько услуговав менї в Єфесї, та лучче знаеш.

2

¹Ти ж, сину мїй, кріпшай у благодатї, що в Христї Ісусї, ²і, що чув еси від мене перед многими сьвідками, те передай вірним людям, котрі способні будуть і інших навчати. ³Ти ж терпи лихо, яко добрий воїн Ісуса Христа. ⁴Нїхто ж, воїном бувши, не мішаєть ся в справи життя (сього), щоб угодити тому, хто вибрав його воїном. ⁵Хоч же хто й бореть ся, не заслужить вінця, коли не законно бороти меть ся. ⁶Трудящому ратаєві перш подобає овощу скоштувати. ⁷Зрозумїй, що глаголю; а Господь нехай дасть тобі розум у всьому. ⁸Поминай Господа Ісуса Христа, що встав із мертвих, з насіння Давидового, по благовістю моєму, ⁹в Йому ж терплю лихо аж до кайдан, як лиходїй, та слова Божого не скувати. ¹⁰Тим усе терплю ради вибраних, щоб і вони осягли спасенне, що в Христї Ісусї з вічною славою. ¹¹Вірне слово: коли бо ми з Ним умерли, то з Ним і жити мем. ¹²Коли терпимо, з Ним і царювати мем; коли відцураємось, і Він відцураєть ся нас. ¹³Коли не віруємо, Він вірним пробував, відректись бо себе не може. ¹⁴Про се нагадуй, свідкуючи перед Господом не перечитись; нї на що воно не потрібне, (тїлько) на руїну тих, що слухають. ¹⁵Старай ся поставити себе вірним перед Богом, робїтником без докору, право правлючим слово правди. ¹⁶Від скверного марнословия оддаляй ся; більше бо та більш (такі) розводять безбожність, ¹⁷і слово їх, як гангрена (рак), мати ме жир. З таких Гименей і Филит, ¹⁸котрі проти правди согрїшили, говорячи, що воскресенне вже було, і перевертають деяких віру. ¹⁹Твердо ж основина Божа стоїть, маючи печать таку: Познав Господь своїх, і: Нехай відступить од неправди всяк, хто іменує імя

Христове. ²⁰ У великому ж домі не тільки посуд золотий та срібний, а й дерев'яний і глиняний; і інші на честь, а інші на нечесть. ²¹ Оце ж, коли хто очистить себе від сього, буде посудиною на честь, освяченою і потрібною владиці, на всяке діло добре наготовленою. ²² Від похотей молодечих утікай; побивайся ж за правдою, вірою, любовю, миром з тими, що призивають Господа чистим серцем. ²³ Від дурного ж і невченого змагання вхилийся, знаючи, що воно родить сварки. ²⁴ Слуга ж Господень не повинен сваритись, а бути тихим до всіх, навчаючим, незлобним, ²⁵ щоб нагідно навчав противних, чи не дасть їм Бог покаяння на зрозумінне правди, ²⁶ і виплутаються з диявольських тенет, що живими вловлені від нього у його волю.

3

¹ Се ж відай, що в послідні дні настануть Бремена люті. ² Будуть бо люде самолюбці, сріблюбці, пишні, горді, хулители, родителям непокірні, невдячні, безбожні, ³ нелюбовні, непримирливі, осудливі, невдержливі, люті, вороги добра, ⁴ зрадники, напастники, гордувники, що більш люблять розкоші, ніж Бога, ⁵ мають образ благочестя, сили ж його відцурались. І ти від таких одвертайся. ⁶ Бо з таких ті, що влазять у домп і полонять женщин, отягчених гріхами, що водять ся всякими похотьми, ⁷ що завсіди вчать ся, та й ніколи до зрозуміння правди прийти не можуть. ⁸ Як Янній та Ямврій противились Мойсейові, так само й сі противлять ся правді, люде попсованого розуму, нетямущі в вірі. ⁹ Та не поступлять вони далій; безумство бо їх явлене буде всім, як і тих було. ¹⁰ Ти ж послідував еси мой наущі, життю, постанові, вірі, довготерпінню, любові, терпінню, ¹¹ гонеиню, стражданням, які лучились мені в Ангіохії, в Іконії, в Листрі; котрі гонення я переніс, і від усіх ізбавив мене Господь. ¹² І всі ж, хто хоче благочестиво жити в Христі Ісусі, гонені будуть. ¹³ Лукаві ж люде та чарівники дійдуть до гіршого, зводячи та даючи себе зводити. ¹⁴ Ти ж пробувай у тому, чого навчено тебе, і що звірено тобі, відаючи, від кого навчивсь вси, ¹⁵ і що з малку сьвяте писанне знаєш, котре може тебе вмудрити на спасенне вірою в Христа Ісуса. ¹⁶ Всяке писанне богодухновенне і корисне до науки, до докору, до направи, до наказу по правді, ¹⁷ щоб зверхений був Божий чоловік, до всякого доброго діла готовий.

4

¹ Оце ж сьвідкую перед Богом і Господом нашим Ісусом Христом, що мав судити живих і мертвих в явленні Його і царстві Його: ² проповідуй слово, настоюй в час і не в час, докоряй, погрожує, благай з усяким довготерпінням і наукою. ³ Буде бо час, що здорової науки не послухають, а по своїх похотях виберуть собі учителів, ласкани (од них) слухом, ⁴ і від правди слух одвернуть, а до байок прихилиять ся. ⁵ Ти ж тверезись у всьому, терпи лихо, роби діло благовісника, службу твою знаюю вчини. ⁶ Мене бо вже на жертву наготовлено, і час мого відходу настав. ⁷ Боротьбою доброю я боровся, дорогу скінчив, віри додержав. ⁸ На останок готується мені вінець правди, котрий оддасть мені Господь того дня, праведний суддя, і не тільки мені, та і всім, хто полюбив явленне Його. ⁹ Старайся скоро прийти до мене. ¹⁰ Димас бо мене покинув, полюбивши нинішній вік, та й пішов у Солунь; Крискент в Галатию, Тит в Далматію; ¹¹ Лука один з мною. Марка взявши приведи з собою, він бо мені потрібен на служенне. ¹² Тихика ж послав я в Єфес. ¹³ Плащ, щооставив я в Трояді в Карпа, ідучи, принеси, і книги, особливо ж кожани. ¹⁴ Александер котляр набрав мені багато лиха; нехай оддасть йому Господь по ділам його, ¹⁵ котрого й ти остерегайся, вельми бо противить ся

словам нашим. ¹⁶ У перше моє одвітування нікого не було зо мною, а всі мене покинули; нехай не полічить ся їм. ¹⁷ Господь же став передо мною і окрепив мене, щоб проповідаве від мене знане було, і щоб почули всі погане; і збавивсь я з пащи левиної. ¹⁸ І визволить мене Господь від усякого діла лукавого, спасе про царство своє небесне; Йому ж слава по віки вічні. Амінь. ¹⁹ Витай Прискилу і Аквилу і Онисифорів дім. ²⁰ Ераст зоставсь у Коринті, а Трофима зоставив я в Милеті недужного. ²¹ Старайсь до зими прийти. Витають тебе Єввул, і Пуд, і Лин, і Клавдия, і все братте. ²² Господь Ісус Христос із духом твоїм. Благодать з вами. Амінь.

До Тита

¹ Павел, слуга Божий, апостол асе Ісуса Христа, по вірі вибраних Божих і зрозумінню правди, що по благочестю, ² в надії вічного життя, котре обітував Бог, що не обманює, перед вічними часами, ³ явив же часу свого слово своє проповіданням, котре мені доручено по повелінню Спасителя нашого Бога. ⁴ Титу, правдивому синові по спільній вірі: Благодать, милость, мир од Бога Отця і Господа Ісуса Христа, Спаса нашого. ⁵ На те оставив я тебе в Криті, щоб остальне довів до ладу і настановив до всіх городах пресвитерів, як я тобі повелів. ⁶ Коли хто непорочен, однієї жінки муж, мав вірних дітей, недокорених за розврат, або непокірних. ⁷ Треба бо єпископу без пороку бути, яко Божому доморяднкою, щоб не собі годив, не був гнівливий, не пияниця, не сварливий, не жадний поганого надбання, ⁸ а був гостинний, любив добре, (у всьому) мірний, праведний, преподобний, вдержливий, ⁹ щоб державсь вірного слова по науці, щоб умів і находити здоровою наукою і докоряти противних. ¹⁰ Багато бо непокірних, марномовців і обманщиків, найбільше ж которі з обрізання, ¹¹ їм треба роти позатуляти; вони всі доми розвертають, навчаючи чого не треба, ради скверного надбання. ¹² Сказав же один о них, власний їх пророк: Критяне завсіди брехуни, люті звіри, черева лїниві. ¹³ Вірне се свідчення. З сієї ж то причини докоряй їх нещадно, щоб здорові були в вірі, ¹⁴ не вважаючи на жидівські байки, ні на заповіді людей, що одвертають ся од правди. ¹⁵ Все чисте чистим; опоганим же та невірним ніщо не чисте, а опоганив ся і розум їх і совість. ¹⁶ Визнають, що знають Бога, а ділами одрікають ся від Него, будши гидкими і непокірними і до всякого діла доброго неспосібними.

2

¹ Ти ж говори, що личить здоровій науці: ² старики щоб були тверезі, чесні, мірні, здорові вірою, любовю, терпінням; ³ старі жінки так само щоб убирались як годить ся сьвятим, (були) не осудливі, не підневолені великому і п'янству і навчали добра, ⁴ щоб доводили до розуму молодших, любити чоловіків, жалувати дітей, ⁵ щоб були мірними, чистими, господарями, добрими, корились своїм чоловікам, щоб слово Боже не зневажалось. ⁶ Молодик так само напоминай знати міру. ⁷ У всьому ж сам себе подаючи за взір добрих діл, у науці цілость, поважність, ⁸ слово здорове, недокорене, щоб осоромив ся противник, не маючи нічого казати про нас докірно. ⁹ Слуги своїм панам щоб корились, у всьому догоджали, не відказуючи, ¹⁰ не крали, а показували всяку добру віру, щоб науку Спасителя нашого. Бога, украшували у всьому. ¹¹ Явилась бо благодать Божа спасительна всім людям, ¹² навчаючи нас, щоб відцуравшись нечестя і мирських похотей, розумно і праведно і благочестно жили ми в нинішньому віці, ¹³ ждучи блаженного вповання і явлення слави великого Бога і Спаса нашого Ісуса Христа, ¹⁴ котрий оддав себе самого за нас, щоб ізбавити нас од усякого беззаконня і очистити собі людей вибраних, ревнителів добрих діл. ¹⁵ Се говори, напоминай, і докоряй з усяким повелінням. Нехай ніхто тобою не гордує.

3

¹ Нагадуј їм, щоб начальства і власти слухали і корились, і до всякого доброго діла були готові, ² щоб нікого не хулили, не були сварливі, а тихі, показуючи всяку лагідність до всіх людей. ³ Були бо колись і ми нерозумні, непокірні, і

зведені слуги похотям та всяким розкошам, живучи в злості та зависті, гидкими будучи та ненавидячи один одного. ⁴ Як же явилась благодать і чоловіколюбие Спаса нашого Бога, ⁵ не з діл праведних, що ми робили, а по своїй милості спас нас купеллю новородження і оновлення Духа святаго, ⁶ котрого вилив на нас щедро через Ісуса Христа, Спасителя вашого, ⁷ щоб оправдавхись благодаттю Його, зробились ми наслідниками по надії життя вічного. ⁸ Вірне слово, і хочу, щоб про се ти впевняв, щоб котрі увірували в Бога, старались пильнувати добрих діл. Добре воно і користне людям. ⁹ Дурного ж змагання, та родоводів, та спорів, та сварок про закон цурай ся, бо вони не на користь і марні. ¹⁰ Єретика чоловіка після першого і другого напому, покинь, ¹¹ знаючи, що такий розвертаєть ся і грішить, осудивши сам себе. ¹² Як пришлю Артема до тебе або Тихика, постарайсь прийти до мене в Никополь: там бо надумавсь я зазимувати. ¹³ Зину законника та Аполоса старанно випровадь, щоб ні в чому не мали недостатку. ¹⁴ Нехай і наші вчать ся пильнувати добрих дід для конечних погріб, щоб не були без овошу. ¹⁵ Витають тебе усї, що зо мною. Витаї тих, хто любить нас у вірі. Благодать з усіма вами. Амінь.

До Филимона

¹ Павел, вязник Ісуса Христа, та Тимотей брат, Филимонові, нашому любому і помічникові, ² та любій Апфії, та Архипові, товаришеві воїну нашому і домашній твоїй церкві: ³ Благодать вам і мир од Бога Отця нашого і Господа Ісуса Христа. ⁴ Дякую Богу моему всякого часу, згадуючи тебе в молитвах моїх, ⁵ чуючи про любов твою та віру, що маеш до Господа Ісуса і до всіх святих, ⁶ щоб спільність віри твоя була дійсвенна в розумінню всякого добра, яке в вас є через Христа Ісуса. ⁷ Велику бо маємо радість і утіху з любови твоєї, бо серця святих пізнали одради через тебе, брате. ⁸ Тим, хоч велику сьміливість маю в Христї, наказувати тобі, що треба, ⁹ та ради дьовови лучче благаю, бувши таким, як Павел, старець, тепер же і вязник Ісуса Христа; ¹⁰ благаю тебе про мого сина, котрого я породив у кайданах моїх, Онисима, ¹¹ колись тобі непотрібного, тепер же тобі й менї вельми потрібного, котрого я послав, ¹² ти ж його, чи то серце моє, прийми. ¹³ Хотїв був я при собі держати його, щоб замість тебе служив менї в кайданах благовістя; ¹⁴ та без твоєї волї не хотїв я нічого зробити, щоб не мов по неволї добро твоє було, а по волї. ¹⁵ Бо може тому розлучивсь на час, щоб на віки прийняв еси його, ¹⁶ вже не яко слугу, а вище слуги, яко брата любого, найбільше менї, скілько ж більше тобі, і по тілу, і в Господї. ¹⁷ Коди ж маеш мене за спільника, прийми його, як мене. ¹⁸ Коли ж чим обидив тебе, або (чим) винуватий, на менї те полїчи. ¹⁹ Я, Павел, написав рукою моею: я оддам, щоб не казати тобі, що і сам себе менї завинуватив. ²⁰ Так, брате, нехай маю потїху з тебе в Господї, звесели серце моє в Господї. ²¹ Надїявшись на слухняність твою, написав я тобі, знаючи, що і більш, ніж говорю, зробиш. ²² Разом же наготов менї і госпду, надїюсь бо, що молитвами вашими буду дарований вам. ²³ Витають тебе Єпафрас, товариш, неволї моєї в Христї Ісусї, Марко, Аристарх, Димас, Лука, помічники мої. ²⁴ Благодать Господа нашого Ісуса Христа з духом вашим. Амінь.

До євреїв

¹ Почасту і всяково промовляючи здавна Бог до батьків через пророків, ² в останні сі дні глаголав до нас через Сина, котрого настановив наслідником усього, котрим і віки створив. ³ Сей, будучи сявом слави і обра-аом особи Його, і двигаючи все словом сили своєї, зробивши собою очищенне гріхів наших, осівсь по правиці величчя на вишинах, ⁴ Стільки луччній будучи від ангелів, скільки славніше над їх наслідував імя. ⁵ Кому бо рече коли з ангелів: Син мій еси Ти, я сьогодні родив Тебе? і знов: Я буду Йому Отцем, а Він буде мені Сином? ⁶ Коли ж знов уводить Перворідня у вселенну, глаголе: І нехай поклонять ся Йому всі ангели Божі. ⁷ І до ангелів же глаголе: Що творить духи ангелами своїми, а полеме огня слугами своїми. ⁸ Про Сина ж; Престол Твій, Боже, по вік вічний, палиця правоти - палиця царювання Твого. ⁹ Полюбив еси правду, і зненавидів беззаконне; за се помазав тебе, Боже, Бог твій елеєм радости більш спільників Твоїх. ¹⁰ І (знов): У почині Ти, Господи, землю оснував еси, і небеса - діло рук Твоїх. ¹¹ Вони зникнуть. Ти ж пробуваеш, і всі, як шати зветшають, ¹² і як одежину згорнеш їх, і переменять ся; Ти ж той же самий еси, і літа Твої не скінчать ся. ¹³ Кому ж із ангелів сказав коли: Сиди по правиці в мене, доки положу ворогів Твоїх підніжком ніг Твоїх? ¹⁴ Чи не всі ж вони служебні духи, посилаєм! на служенне про тих, що хочуть наслідувати спасенне?

2

¹ Тим подобає нам більше вважати на те, що чували, щоб іноді не відпасти. ² Бо коли промовлене ангелам слово було певне, і всякий переступ і непослух прийняв праведну відплату, ³ то як нам утекти, що недбали про таке велике спасенне? котре, почавши проповідувати ся через Господа, від тих що чули, нам стверджене, ⁴ як свідкував Бог ознаками і чудесами, і всякими силами, і роздаваннем Духа святаго, по своїй волі. ⁵ Не ангелам бо покорив вселенну грядущу, про котру глаголемо; ⁶ засвідкував же хтось десь, глаголючи: Що таке чоловік, що памятаеш його, або син чоловічий, що одвідуеш його? ⁷ Умалив еси його малим чим од ангелів; славою і честю вінчав еси його, і поставив еси його над ділами рук Твоїх; ⁸ все покорив еси під ноги його. А впокоривши йому все, нічого не zostавив непокореним йому. Тепер же ще не бачимо, щоб усе було йому впокорене, ⁹ а бачимо Ісуса, малим чим умаленого від ангелів, за муку смерти увінчаного славою й честю, щоб благодаттю Божою за всіх пожив смерти. ¹⁰ Подобало бо Тому, про кого все і ким усе, що привів многих синів у славу, починателя спасення їх страданнями звершити. ¹¹ Бо й хто освячує і хто освячуєть ся, від Одного всі; з сієї то причини не соромить ся братами звати їх, ¹² глаголючи: Звіщу імя Твоє браттю моему, посеред церкви сьхвати му хвалу Тобі. ¹³ І знов: Надіяти мусь на Него. І знов: Ось я і діти, що дав мені Бог. ¹⁴ Коли ж діти стали ся спільниками тіла і кровя, і Він тав само спільником їх, щоб смертю знищити того, що має державу смерти, се єсть диявола, ¹⁵ і визволити тих, що з страху смерти через усе життв підневолені були рабству. ¹⁶ Справді бо не ангелів приймав, а насінне Авраамове приймав. ¹⁷ Звідсіля мусів у всьому подобитись братам, щоб бути милосердним і вірним архиереєм у Божому, щоб очистити гріхи людові. ¹⁸ У чому бо сам пострадав, спокушуваний бувши, може і тим, що спокушують ся, помогти.

3

¹Тим же, братте сьвяте, покликु небесного спілники, вважайте на Посланика і Сьвятителя визнання нашого, на Христа Ісуса. ²Вірен Він Тому, хто настановив Його, як і Мойсей у всьому домі Його: ³більшої бо слави Сей над Мойсея сподобився, скільки більшу честь мав, ніж будинок, той, хто вбудував його. ⁴Всякий бо будинок будує хтось, а хто все збудував, се Бог. ⁵І Мойсей же вірен у всьому домі Його, яко слуга, на сьвідченне тому, що мало глаголатись; ⁶Христос же, яко Син, в домі Його, котрого дім ми, коли свободу і похвалу надії аж до кінця твердо держати мем. ⁷Тим же (яко ж глаголе Дух сьвятый): Сьгодні, як голос мій почуєте, ⁸не закамаяйте сердець ваших, як в прогніванню, в день спокуси в пустині, ⁹де спокутували мене батьки ваші, досьвідчалиєь про мене, й виділи діла мої сорок років. ¹⁰За се прогнівивсь я на рід той і сказав: Завсіди заблуджують серцем, і не пізнали вони доріг моїх; ¹¹так що поклявсь я в гніві моім: Чи (коли) ввійдуть вони в відпочинок мій. ¹²Остерігайтесь, братте, щоб не було в кого з вас серце лукаве і невірне, та не відступило від Бога живого. ¹³А вговорюйте один одного щодня, доки сьгодні зоветь ся, щоб не став которий з вас запеклим через підступ гріха. ¹⁴Бо ми стали ся спілниками Христовими, коли тільки початок істнування до кінця твердо додержимо. ¹⁵Коли (нам) глаголеть ся: “Сьгодні, коли почуєте голос Його, не закамаяйте сердець ваших, як у прогніванню”. ¹⁶Деякі бо, чувши, прогнівали (Бога), тільки ж не всі, що вийшли з Єгипту з Мойсейом. ¹⁷На кого ж Він гнівив ся сорок років? Чи не на тих, що грішили, котрих кости полягли в пустині? ¹⁸Кому ж Він кляв ся, що не ввійдуть у впокій Його, коли не неслухняним? ¹⁹І бачимо, що не змогли ввійти за невірство.

4

¹Біймо ся ж оце, щоб, коли зостаєть ся обітниця ввійти в покій Його, не явив ся хто з вас опізнившись. ²Бо й нам благовіствовано, як і тим, тільки не було користне їм слово проповіді, не зєднавшись з вірою тих, що слухали Його. ³Входимо бо в відпочинок ми, що увірували, яко ж рече: “Так що покляв ся я в гніві моім, що не ввійдуть в відпочинок мій,” хоч діла від настання єввіту скінчені. ⁴Рече бо десь про семей день так: “І відпочив Бог дня сегого від усіх діл своїх.” ⁵І в сьому (місці) знов: “Чи коли ввійдуть у відпочинок мій.” ⁶Коли ж оставляєть ся, щоб деякі ввійшли в него, а котрим перше благовіствовано, не ввійшли за непослук; ⁷то знов означає якийсь день, “сьгодні” глаголючи в Давиді, по стільких літах, яко ж було сказано: “Сьгодні, як почуєте голос Ного, не закамаяйте сердець ваших.” ⁸Бо коли б Ісус тих упокоїв, не говорив би про инший день після того. ⁹Оце ж оставлено ще суботованне людям божпм. ¹⁰Хто бо ввійшов у відпочинок Його, той відпочив от діл своїх, яко ж од своїх Бог. ¹¹Стараймо ся ж увійти в той відпочинок, щоб хто не впав тим же робом у нсдовірство. ¹²Живе бо слово Боже і дійственне, і гостріше всякого обоюдного меча, і проходить аж до розділення душі і духа, членів і мозків, і розсуджує помишлення і думки серця. ¹³І нема творпва невідомого перед Ним; усе ж наге і явне перед очима Його, про кого наше слово. ¹⁴Маючи ж Архиерея великого, що пройшов небеса, Ісуса Сина Божого, держімось визнання. ¹⁵Не маємо бо архиерея, що не міг би боліти серцем у немощах наших, а такого, що дізнав усякої спокуси по подобію, окрім гріха. ¹⁶Приступаймо ж з одвагою до престола благодати, щоб прийняти милость і знайти благодать на поміч зачасу.

5

¹ Всякий бо архиерей, із людей узятий, для людей поставляєть ся на служенне у тому, що Боже, щоб приносив дари і жертви за гріхи, ² котрий би міг боліти серцем за нетямущих і заблуджених, бо й сам обложений немощею, ³ і ради того мусить, як за людей, так за себе приносити за гріхи. ⁴ І ніхто сам по собі не приймає чести, а хто покликаний од Бога, яко ж і Аарон. ⁵ Так і Христос не сам себе прославив бути архиереєм, а Тот, хто глаголав до Нього: “Син мій еси Ти, я сьогодні породив Тебе.” ⁶ Яко ж і инде глаголе: “Ти еси священник по вік по чину Мелхиседековому.” ⁷ Котрий за днів тіла свого приносив молитви і благання до Того, хто міг спасти Його від смерти, з великим голосіннем і слїзм, і почуто Його за страх (Його перед Богом). ⁸ Хоч і Син Він був, тільки ж навчивсь послуху через те, що терпів, ⁹ і, звершившись, ставсь усїм, що слухають Його, причиною спасення вічного, ¹⁰ і названий від Бога архиереєм по чину Мелхиседековому. ¹¹ Про котрого маємо велике слово, та важко його висловити; тому що ви немочні стали слухом: ¹² Бо коди вам годилось би бути учителями задля (часу), знов треба, щоб вас учено первих початків словес Божих, і стались такими, котрим треба молока, а не кріпкої пищі. ¹³ Усякий бо, що вживав (саме) молоко, (ще) несвідомий у слові правди, бо він малоліток. ¹⁴ Звершеним же тверда пища, маючим чувства вправлені довгою наукою до розсуджування добра і зла.

6

¹ Тим же, зоставивши печатки Христового слова, ідімо до звершення, не кладучи знов основин покаяння од мертвих діл і віри в Бога, ² науки хрещення, і положення рук, і воскресення мертвих, і суду вічного. ³ І се зробимо, коли Бог дозволить. ⁴ Неможливе бо тих, що раз уже просвітились, і вкусили дара небесного, і стали причастниками Духа святаго, ⁵ і вкусили доброго слова Божого і сили грядущого віка, ⁶ та й відпали, знов обновляти покаяннем, удруге розпинаючих у собі Сина Божого та зневажаючих Його. ⁷ Земля бо, що не падаючий часто на неї дощ, і родить билину, потрібну тим, хто її садить, приймає благословенне від Бога. ⁸ а котра приносить терни та бодяки, непотрібна і близька прокляття, котрої кінець на спаленне. ⁹ Ми ж надіємось по вас, любі, луччого і ближчого до спасення, хоч і говоримо так. ¹⁰ Не єсть бо Бог неправеден, щоб забути діло ваше і труд любови, що показали ви в імя Його, послугувавши і послугуючи сьвятим. ¹¹ Бажаємо ж, щоб кожен з вас являв таке саме старанне про тверду надію аж до кінця, ¹² щоб не були ви ліниві, а послїдователі тих, що наслідують обітницї вірою і довготерпіннем. ¹³ Обітуючи бо Аврааму Бог, яко ж бо нікого не мав більшого, щоб клястись, кляв ся собою, ¹⁴ глаголючи: “Істинно благословляючи благословлю тебе, і намножуючи намножу тебе.” ¹⁵ І так, бувши довготерпилив, одержав обітницю. ¹⁶ Люде бо більшим кленуть ся, і всякої суперечки між ними кінець на ствердження, - клятьба. ¹⁷ У тому ж, хотівши Бог більше показати наслідникам обітницї незмінність ради своєї, посередникував клятьбою, ¹⁸ щоб двома речами незмінними (в котрих не можна обманити Богу) мали кріпке втішенне ми, що прибігаємо (до Нього) прийняти надію, що лежить перед нами, ¹⁹ котру маємо, яко якор душі, тверду і певну, і входить вона у саму середину за завісою, ²⁰ куди предтеча про нас увійшов Ісус, по чину Мелхиседековому, ставшись Архиереєм по вік.

7

¹ Сей бо Мелхиседек, цар Салимський, священник Бога вишнього, що зустрів

Авраама, як вертався він з побоїща царів, і благословив його; ² котрому й десятину з усього відділив Авраам (перше ж оце перекладом зветь ся цар правди, а потім і цар Салимський, чи то цар впокою), ³ без батька, без матери, без родоводу; ні почину днів, ні кінця життя немаючи, уподоблений же Сину Божому, пробував священиком вічно. ⁴ Дивіте ся ж, який великий той, кому і десятину дав Авраам патрярх із вибраного. ⁵ Тай ті із синів Левіїних, що приймають свьашченство, мають заповідь брати десятину з народу по закону, се єсть із браття свого, хоч і з чересел Авраамових вийшло воно. ⁶ Той же, хто не виводить роду свого від них, узяв десятину з Авраама, і маючого обітницю благословив. ⁷ Без усякого ж перечення менше від більшого благословляєть ся. ⁸ І тут беруть десятини люде, що мруть, а там - той, про кого свідчить ся, що він живе. ⁹ І, щоб так сказати, через Авраама взята десятина і з Левія, що бере десятини. ¹⁰ Ще бо в череслах отецьких був, як зустрів його Мелхиседек. ¹¹ Коли ж звершенне було через Левійське свьашченствб (бо під ним люде озаконені стались), то яка ж іще потреба іншому встати свьашченикові по чину Мелхиседековому, а не по чину Аароновому звати ся? ¹² Коли бо переменяєть ся свьашченство, мусить конче і переміна закону бути. ¹³ Про Кого бо се говорить ся, з иншого коліна був, з котрого ніхто не приступав до жертвіні. ¹⁴ Явно бо, що з коліна Юдового вийшов Господь наш, а про се коліно Мойсей об свьашченстві нічого не сказав. ¹⁵ І більше ще явно, що по подобю Мелхиседековому встав инший свьашченик, ¹⁶ котрий не по закону заповіді тілесної постав, а по силі життя незотлінного. ¹⁷ Сьвідкув бо: “Що Ти еси свьашченик по вік по чину Мелхиседековому.” ¹⁸ Стало ся ж знищенне попередньої заповіді за її неміць і невжиточність. ¹⁹ Нічого бо не звершив закон, а приведенне лучче впованне, котрим наближуємось до Бога. ²⁰ І на скілько воно не без клятьби, ²¹ (ті бо свьашченики без клятьби ставали, а Сей з клятьбою через Того, хто глаголав до Него. “Кляв ся Господь, і не розкав ся: Ти еси свьашченик по вік, по чину Мелхиседековому”) ²² на стілько луччого завіту став ся порукою Ісус. ²³ І більш їх було свьашчениками, бо смерть боронила їм пробувати; ²⁴ сей же, через те, що пробував по вік, непереходяче має свьашченство ²⁵ Тимже і спасти може до кінця приходящих через Нього до Бога, будучи вічно жив, щоб посередникувати за них. ²⁶ Такого бо нам подобало (мати) Архирея, преподобного, безвинного, непорочного, відлученого від грішників і вищого небес, ²⁷ котрий не має по всі дні нужди, як архиреї, перше за свої гріхи жертви приносити, а потім за дюдські: се бо зробив разом, себе принісши. ²⁸ Закон бо людей поставляв архиреями, маючих немочі, слово ж клятьби, що послі закону, Сина на віки звершеного.

8

¹ Голова ж сказаного - Такого маємо Архирея, що сів по правиці престола величчя на небесах, ² служителя святині і скині істинної, котру поставив Господь, а не чоловік. ³ Всякий бо архирей поставляєть ся, щоб приносити дари і жертви; тим треба й Сьому що мати, щоб принести. ⁴ Бо коли б Він був на землі, не був би свьашчеником, (де) в свьашченики, що приносять по закону дари, ⁵ котрі служать образу і тїні небесного, яко ж глаголано Мойсейові, як хотів зробити скиню. “Гледи бо”, рече, “зроби все по взору, показаному тобі на горі.” ⁶ Тепер же (Христос) лучче знярядив служенне, на скілько Від посередник луччого завіту, котрий на луччих обітницях узаконив ся. ⁷ Бо коли б первий той був без пороку, не шукалось би місця другому. ⁸ Докоряючи бо їх глаголе: “Ось ідуть дні, глаголе Господь, і зроблю з домом Ізраїлевим і з домом Юдовим завіт новий, ⁹ не по завіту, що вробив я з отцями вашими, того дня, як узяв я їх за руку, щоб вивести їх із

землі Єгипецької: бо вони не пробували в завіті моїм, і я занедбав їх, глаголе Господь. ¹⁰Тим се завіт, котрий: зроблю дому Ізраїлевому по тих днях, глаголе Господь: Давши закони мої в думку їх, і на серцях їх напишу їх, і буду їм Бог, а вони будуть мені народ. ¹¹І не вчити ме кожен ближнього свого, і кожен брата свого, говорячи: Познай Господа; бо всі знати муть мене від малога та й до великого між ними. ¹²Тим що милостив буду на неправді їх, і гріхів їх і беззаконий їх не згадувати му більше.” ¹³А що глаголе: “новий”, то обветшив первого; що ж обветшало і зстарилось, те близьке зотління.

9

¹ Мала ж і перва скиня установи служби, і святиню людську. ² Споруджено бо перву скиню, а в ній світильник і стіл і предложенне хлібів, котра зветь ся: Свята. ³ За другою ж завісою скина, що звана: Святая Святих; ⁴ мала вона золоту кадильницю і ковчег завіта, окований усюди золотом, а в ньому посудина золота з манною, і жезло Ааронове зацьвівше, і скрижалі завіта, ⁵ а над ним херувими слави, отїнюючі ублагальню. Про се не слід мені говорити порізно. ⁶ Як же се так устроено, то в перву скиню завсїди входили святиники, правлячи служби; ⁷ у другу ж раз у рік сам архиерей, не без крові, котру приносить за себе і за людські провини. ⁸ Сим ясуе Дух святий, що дорога у святиню ще не явилась, доки перва скиня стоїть. ⁹ Котра єсть образ часу настоящего, в котрому приносять ся і дари і жертви, що не можуть звершити по совісті того, хто служить, ¹⁰ а були тільки в їжах і напитках, та у всяких обливаннях і установах тіла, накинуті аж до часу направи. ¹¹ Христос же, прийшовши яко Архиерей грядущих благ, із більшою і звершенішою скинею, нерукотвореною, се єсть не такого будування, ¹² ані з кровю козлиною, ні телячою, а своєю кровю, увійшов раз у святиню, знайшовши вічне відкупленне. ¹³ Бо коли кров волова та козина і попід з яловиці, окроплюючи осквернених, освячує на тілесну чистоту; ¹⁴ то скільки більше кров Христа, що Духом вічним приніс себе непорочного Богу, очистити совість вашу від мертвох діл, щоб служити Богу живому? ¹⁵ І задля того Він посередник нового завіту, щоб, як станеть ся смерть, на одкупленне переступів, що (були) у первому завіті, прийняли покликані обітницю вічного насліддя. ¹⁶ Де бо єсть завіт, там мусить прийти й смерть завітуючого. ¹⁷ Завіт бо після мертвих має силу: яко ж бо нічого не стоїть, доки жив завітуючий. ¹⁸ Тим же й первий не був освячений без крові. ¹⁹ Як вірик бо Мойсей всяку заповідь по закону всім людям, то взявши крові телячої та козлиної з водою та червоної вовни та гісопу, покропив і саму книгу і ввесь народ, ²⁰ глаголючи: “Се кров завіту, котрий завітував вам Бог.” ²¹ І скиню і ввесь посуд служебний кровю так само покропив. ²² А мало не все кровю очищаєть ся по закону, і без пролиття крові не буває оставлення (гріхів). ²³ Оце ж треба було, щоб образи небесного сим очищались, саме ж небесне луччими жертвами, ніж сі. ²⁴ Не в рукотворену бо святиню ввійшов Христос, зроблену взором правдивої, а в саме небо, щоб нині являть ся лицю Божому за нас, ²⁵ ані щоб много раз приносить себе, яко ж архиерей входить у святиню по всі роки з чужою кровю; ²⁶ (а то б треба було Йому много раз страдати від настання свїту) а нині раз у концї віків явив ся на знівеченне гріха жертвою своєю. ²⁷ І як призначено людям раз умерти, а потім суд, ²⁸ так і Христос, один раз принесений, щоб понести гріхи многих, удруге без гріха явить ся ждучим Його на спасенне.

10

¹ Маючи бо закон тїнь будучих благ, а не самий образ річей, щороку тими самими жертвами, які приносять без престану, ніколи не може звершити

приступаючих. ² Ато б перестали приносити їх, не мавши вже ті, хто служить, ніякої совісті за гріхи, раз очистившись. ³ А в них що-року (робить ся) спомни гріхів. ⁴ Не можна бо щоб кров волова та козлина знімала гріхи. ⁵ Тим же, входячи усвіт, глаголе: “Жертви і приносу не схотів еси, тіло ж наготовив Мені еси. ⁶ Огняні жертви і (жертви) за гріх не вподобав еси. ⁷ Тоді я сказав: Ось, йду (у почині книги написано про мене) вчинити волю Твою, Боже.” ⁸ Сказавши вище: “Що жертва і принос і огняні жертви і (жертви) за гріхи не схотів еси, ані вподобав еси,” котрі по закону приносять ся, ⁹ потім рече: “Ось, йду вчинити волю Твою, Боже.” Зносить перве, щоб друге поставити. ¹⁰ По сій-то волі освячені ми одним приносом тіла Ісус-Христового. ¹¹ І всякий же святик стоїть що-дня служачи і много раз ті ж самі жертви приносячи, котрі ніколи не можуть зняти гріхів. ¹² Він же, принісши одну жертву за гріхи, сів на завсіди по правци Бога, ¹³ дожидаючи далій, доки положять ся вороги Його підніжком ні! Його. ¹⁴ Одним бо приносом звершив на віки освячаємих. ¹⁵ Свїдкує ж нам і Дух святий; по реченому бо перше: ¹⁶ “Се завіт, що завітувати му з ними після тих днів”, глаголе Господь: “Давши закони мої в серця їх, і в думках їх напишу їх, ¹⁷ і гріхів їх і беззаконий їх не споминати му вже.” ¹⁸ А де відпущенне гріхів, там нема вже приносу за гріхи. ¹⁹ Оце ж, браттє, маючи свободу входити у святину кровю Ісусовою, ²⁰ дорогою новою і живою, котру обновив нам Він завісою, се єсть тілом своїм, ²¹ і Єрея великого над домом Божим, ²² приступаймо з щирим серцем в повноті віри, окропивши серця від совісті лукавої, і обмивши тіло водою чистою; ²³ держімо непохибне визнання надії (вірен бо Той, хто обіцяв) ²⁴ і назираймо один одного, заохочуючи до любови і добрих діл, ²⁵ не покидаючи громади своєї, як у деяких є звичай, а один одного піддержуючи, і стілько більше, скілько більше бачите, що наближуєть ся день. ²⁶ Бо коли ми самохїть грїшимо, прийнявши розум правди, то вже не зостаєть ся жертви за гріхи, ²⁷ а якесь страшне сподіванне суду і огняний гнів, що мав пожерти противників. ²⁸ Хто відцурав ся закону Мойсейового, при двох або трьох свідках, смерть йому без милосердя: ²⁹ Скільки ж, думаєть, гіршої муки заслужить, хто Сина Божого потоптав і кров завіту, котрою освятив ся, вважав за звичайну, і Духа благодати зневажив? ³⁰ Знаємо Того, хто промовив: “Мені відомщенне, я віддам, глаголе Господь”; і знов: “Господь судити ме людей своїх.” ³¹ Страшно впасти в руки Бога живого. ³² Згадайте ж перші дні в котрі ви, просвїтившись, перенесли велику боротьбу терпіння, ³³ то на зневагу і знущанне виставлювані, то буваючи спільниками тих, що так жили. ³⁴ Бо і в моїх кайданах ви зо мною мучились, і жалуванне маєтків ваших з радістю приймали, відаючи, що маєте собі маєток на небесах вічний і луччий. ³⁵ Не кидайте ж сьміливости вашої, котра має нагороду велику. ³⁶ Терпінне бо вам треба мати, щоб, волю Божу вчинивши, прийняли обітуванне. ³⁷ Вже бо незабаром ось, ось Грядущий прийде, і не загаєть ся. ³⁸ “А праведний з віри жив буде,” і: “Коли хто малодушен, не вподобав душа моя його.” ³⁹ Ми ж не малодушні (собі) на погибель, а віруючі на спасенне душі.

11

¹ Віра ж єсть підстава того, на що вповаємо, доказ (певність) річей невидимих. ² Через неї бо були свідчені старі. ³ Вірою розуміємо, що віки стали ся словом Божим, щоб з невидимого видиме постало. ⁴ Вірою приніс Авель луччу жертву Богу ніж Каїн, через котру свідчено (йому), що він праведний, як свідкував про дари його Бог; нею він, і вмерши, ще говорить. ⁵ Вірою Єнох перенесен, щоб не бачити смерти, і “не знайдено його, бо переніс його Бог”: перед перенесеннем бо

його свідчено, “що угодив Богу”.⁶ Без віри ж не можна угодити, вірувати мусить бо, хто приходить до Бога, що Він єсть, і хто Його шукає тих нагороджує.⁷ Вірою, звістку прийнявши Ной про те, чого ніколи не видано, в страхі (Божому) збудовав ковчег на спасенне дому свого, котрим осудив сьвіт, і став ся наслідником праведности, по вірі.⁸ Вірою, покликаний Авраам, послухав, щоб вийти на те місце, котре мав прийняти в наслідде, і вийшов, не знаючи, куди йде.⁹ Вірою оселився у землі обітуваній, яко чужій, живучи в наметах, з Ісааком і Яковом, спільними наслідниками того ж обітування.¹⁰ Дожидав бо города, що має основи, котрого будівничий і творець Бог.¹¹ Вірою і сама Сарра прийняла силу на зачатте насіння і мимо пори віку вродила, тим що вірним уважала Того, хто обітував.¹² Тим же і від одного, та ще помертвілого, народилось множество, як зорі небесні і як піску край моря безліч.¹³ По вірі померли гі всі, не прийнявши обітниць, а оддалеки видівши їх, і вірували, і витали, і визнавали, що вони чужениці і захожі на землі.¹⁴ Бо которі таке говорять, виявляють, що отчини шукають.¹⁵ І справді, коли б ту памятали, з якої вийшли, мали б вони нагоду вернутись.¹⁶ Нині ж луччої бажають, се єсть небесної; тим і не соромить ся їх Бог, називати ся Богом їх: наготовив бо їм город.¹⁷ Вірою привів Авраам, спокушуваний, Ісаака (на жертву); єдинородного приніс, прийнявши обітницю,¹⁸ про котрого було глаголано: “Що в Ісааку назветь ся тобі насінне,”¹⁹ подумавши, що і з мертвих силен Бог воскресити; тим і прийняв його в образі (воскресення).²⁰ Вірою в грядуще благословив Ісаак Якова та Ісава.²¹ Вірою Яков, умираючи, благословив кожного сина Йосифого і “склонивсь на верх жезла свого”.²² Вірою Йосиф, умираючи, про виход синів Ізраїлевих згадав, а про кости свої заповів.²³ Вірою Мойсей, народившись, хований був три місяці від батьків своїх, коли виділи вони, що дитина гарна, і не злякались повеління царського.²⁴ Вірою Мойсей, будши великим, відрік ся звати ся сином дочки Фараонової,²⁵ а лучче зводив страдати з людьми Божими, ніж дізнавати дочасної розкоші гріха,²⁶ більшим багацтвом над Єгипецькі скарби вважаючи наругу Христову; озиравсь бо на нагороду.²⁷ Вірою покинув Єгипет, не боячись гніва царевого; устояв бо, яко такий, що Невидомого видить.²⁸ Вірою зробив пасху і пролитте крови, щоб губитель первородних не займав їх.²⁹ Вірою перейшли вони Червоне море, як по суходолу; що спробувавши Єгиптяне, потопились.³⁰ Вірою стіни Єрихонські попадали, після семидневних обходин,³¹ Вірою Раава блудниця не згинула з невірними, прийнявши підглядників з миром.³² І що мені ще казати? не стане бо мені часу оповідати про Гедеона, та Варака, та Самеона, та Єтая, та про Давида і Самуїла, та про пророків,³³ котрі вірою побивали царства, робили правду, одержували обітування, загороджували пащі левам,³⁴ гасили силу огню, втікали від козирого меча, робились потужними від немочи, бували міцні в бою, обертали в ростіч полки чужоземців;³⁵ жінки приймали мертвих своїх з воєкресення; інші ж побиті бували, не прийнявши збавлення, щоб лучче воскресенне одержати;³⁶ другі ж наруги та ран дізнали, та ще й кайдан і темниці;³⁷ каміннем побиті бували, розпилювані, допитувані, смертю від меча вмирали, тинялись в овечих та козиних шкурах, бідуючи, горюючи, мучені,³⁸ (котрих не був достоен сьвіт,) по пустинях скитались та по горах та по вертепах і проваллях земних:³⁹ І всі ці, одержавши свідченнв вірою, не прийняли обітування,⁴⁰ тим що Бог лучче щось про нас провидів, щоб не без нас осягли звершенне.

12

¹ Тим же оце й ми, маючи кругом нас таку тьму свідків, відложивши всяку

гордість і гріх, що путав нас, терпінням біжим на боротьбу, що перед нами, ² дивлячись на Ісуса, починателя і звершителя віри, котрий замість радості, яка була перед Ним, витерпів хрест, не дбаючи про сором, і сів по правиці престола Божого. ³ Подумайте бо про Того, хто витерпів од грішників такий перекір проти себе, щоб не внивали, ослабив в душах ваших. ⁴ Ще ви аж до крові не стояли, борючись проти гріха, ⁵ і забули напамин, що до вас, як до синів, глаголе: “Сину мій, не гордуй караннем Господнім, ані слабни, докореншій від Нього; ⁶ кого бо любить Господь, карає; і, бє всякого сина, котрого приймає.” ⁷ Коли каранне терпите, Бог до вас такий, як до синів: чи єсть бо такий син, котрого не карав батько? ⁸ Коли ж ви пробуваєте без карання, котрого спільниками стались усі, то ви неправого ложа діти, а не си ни. ⁹ Ще ж, мали ми батьків, тіла нашого карателів, та й поважали їх, то чи не геть більше коритись нам Отцю духів, і жити мемо? ¹⁰ Ті бо на мало днів, як самі знали, карали нас; а Сей на користь (нашу), щоб ми були спільниками сьвятости Його. ¹¹ Усяка ж кара на той час не здаєть ся радіщами, а смутком; опісля ж дає оwoц впокою тим, що нею навчені правди. ¹² Тим же “зомлілі руки і зомлілі коліна випростайте”, ¹³ і “стежки праві робіте ногами вашими”, щоб не звернуло кульгаве з дороги, а лучче сцілилось. ¹⁴ Дбайте про впокій з усіма і про сьвятість, без чого ніхто не побачить Бога, ¹⁵ наглядаючи, щоб хто не відпав од благодатї Божої, щоб який гіркий корінь, угору виросши, не зашкодив вам, і тим не опоганились многі; ¹⁶ щоб не був хто блудник, або необачний, як Ісав, що за одну страву оддав первородство своє. ¹⁷ Знаєте бо, що і опісля, як схотів васлідувати благословенне, відкинуто його; місце бо покаяння не знайшов, хоч і з слізми шукав його. ¹⁸ Не приступили бо ви до гори, до котрої доторкаемої і до палаючого огню, і хмари, і темряви і бурі, ¹⁹ і до трубного гуку, і голосу мови, котрий хто чув, то благали, щоб до них не мовило ся слово: ²⁰ (бо не видержали наказу: “Хоч і звір доторкнеть ся до гори, буде каміннем побитий, або стрілою пробитий.” ²¹ І, таке страшне було видінне, що Мойсей сказав: “Я в страсі і трепеті.”) ²² А приступили ви до Сионської гори і до города Бога живого, Єрусалима небесного, і до тьми ангелів, ²³ до громади і церкви первородних, на небесах написаних, і до суддї всіх, Бога, і до духів праведників звершених, ²⁴ і до Посередника завіта, нового, Ісуса, і крові кроплення, що промовляв лучче, ніж Авелева. ²⁵ Гледіть, щоб не відректись глаголющого. Коли бо вони не втекли, одрікшись пророкувавшого на землі”, то геть більше ми, одрікшись небесного, ²⁶ котрого голос тоді захитав землю, нині ж обітував, глаголючи: “Ще раз потрясу не тільки землею, та й небом.” ²⁷ Се же: “ще раз” показує перемену потрясеного, яко створеного, щоб пробувало нерухоме. ²⁸ Тим же царство нерухоме приймаючи, маємо благодать, котрою тре-ґа нам служити до вподоби Богу з шанобою і страхом ²⁹ Бо наш Бог - огонь пожирающий.

13

¹ Братня любов нехай пробував. ² Гостинности не забувайте, через се бо інші, не відаючи, вгостили ангелів. ³ Памятайте вязників, мов би з ними ви увязнені, бідолашних, самі бувши в тілі. ⁴ Чесна женитва у всіх і ложе непорочне; блудників же і перелюбників судити ме Бог ⁵ Не сріблoлюбиві обичаем, довольні тим, що єсть. Сам бо рече. “Не оставлю тебе, ані покину тебе.” ⁶ Так що сьміло можемо сказати: “Господь моя поміч; не боятї мусь: що вдіє мені чоловік?” ⁷ Поминайте наставників ваших, що гдаголали вам слово Боже; і позираючи на конець їх життя, послїдуйте вірі їх. ⁸ Ісус Христос учора і сьгодні, той же самий і на віки. ⁹ У всякі чужї науки не вдавайтесь. Добре бо благодаттю покріпляти серця, а не їжами, з котрих не мали користи ті, що пішли за ними. ¹⁰ Маємо жертвню, з котрої не

мають права їсти, хто служить шкіні. ¹¹ Которих бо животних кров уносить в сьвятиню архиерей за гріхи, тих мясо палить ся осторонь стану. ¹² Тим і Ісус, щоб осьвятити людей своєю кровю, осторонь воріт пострадав. ¹³ Тим же опе вийдімо до Нього осторонь стану, дізнаючи наруги Його. ¹⁴ Не маємо бо тут сталого города, а того, що буде, шукаємо. ¹⁵ Тим оце через Нього приносємо жертву хвалення без перестанку Богу, се єсть уст”, що визнають імя Його. ¹⁶ Благодворення ж і подільчивости не забувайте; такими бо жертвами вельми догоджують Богу. ¹⁷ Слухайте наставників ваших і коріть ся (ім); вони бо пильнують душ ваших, яко мають перелік оддати; щоб з радістю се робили, а не зітхаючи; не користь бо вам се. ¹⁸ Моліте ся за нас: уповаємо бо, що добру совість маємо, у всьому хочаючи добре жити. ¹⁹ Найбільше ж благаю се чинити, що б скоро вернено мене вам. ²⁰ Бог же впокою, що підняв з мертвих великого Пастиря вівцям через кров завіту вічного, Господа нашого Ісуса Христа, ²¹ нехай звершить вас у всякому доброму ділі, щоб чинили волю Його, роблячи в вас любе перед Ним, через Ісуса Христа, котрому слава до віку вічного. Амін. ²² Благаю ж вас, братте, прийміте се слово напому: бо коротко написав вам. ²³ Знайте, що брата нашого Тимотея випущено, з котрим, воли скоро прийде, побачу вас. ²⁴ Вітайте всіх наставників ваших і всіх сьвятих. Вітають вас ті, що з Італії. ²⁵ Благодать з усіма вами. Амін.

Якова

¹ Яков, слуга Божий і Господа Ісуса Христа, дванайцяти родам, що розсіяні: Витайте. ² Усяку радість майте, братте моє, коли впадаєте в різні спокуси, ³ знаючи, що доказ вашої віри робить терпінне; ⁴ терпінне ж нехай мав звершене діло, щоб ви були звершені і повні, ні в чому не маючи недостатку. ⁵ Коли ж у кого з вас недостав премудрости, нехай просить у Бога, котрий дає всім щедро та й не осоромлює, то й дасть ся йому. ⁶ Нехай же просить вірою, нічого не сумняшчись; хто бо сумнить ся, той подобен філі морській, котру вітер жене та й розбивав. ⁷ Нехай бо не думав такий чоловік, що прийме що від Бога. ⁸ Чоловік двоєдушний не статечний у всіх дорогах своїх. ⁹ Нехай же хвалить ся брат смиренний висотою своєю, ¹⁰ а багатий смиреннем своїм; бо він, як травяний цвіт, перейде. ¹¹ Зійшло бо сонце із спекою, і висушило траву, і цвіт її опав, і краса лица її зникла; так і багатий в дорогах своїх зівяне. ¹² Блажен чоловік, що витерпить спокусу; тим що, будучи вірний, прийме вінець життя, що обіцяв Бог тим, що люблять Його. ¹³ Ніхто ж у спокусі нехай не каже: Що Бог мене спокутує; Бог бо не спокушуєт ся лихим, і не спокушує сам нікого. ¹⁴ Кожен же спокушуєт ся, надившись і лестившись похоттю своєю. ¹⁵ Потім похоть, зачавши, роджає гріх, гріх же зроблений роджає смерть. ¹⁶ Не заблуджуйтесь, братте моє любе. ¹⁷ Усяке добре даєнне і всякий звершений дар з висоти сходить, од Отця світла, в котрого нема переміни ані тіни зміни. ¹⁸ Схотів бо, то й породив нас словом правди, щоб бути нам якимсь почином творива Його. ¹⁹ Тим же, братте моє любе, нехай і буде всякий чоловік скорий на слуханне, і нескорий на слова, нескорий на гнів. ²⁰ Гнів бо чоловіка правди Божої не чинить. ²¹ Задля того відкинувши всяку погань і останок зла, прийміть у лагідности посаджене слово, що може спасти душі ваші. ²² Будьте ж чинителями слова, а не тільки слухателями, обманюючи себе самих. ²³ Бо, коли хто слухатель слова, а не чинитель, той подобен чоловікові, що дивить ся на природне лице своє в зеркалі. ²⁴ Подививсь бо на себе, та й одійшов, та зараз і забув, який він був. ²⁵ Хто ж дивить ся в звершений закон свободи, та й пробував в ньому, той не слухатель забуваючий, а чинитель діла; такий буде щасливий у діланню своїм. ²⁶ Коли хто думав, що він вірен між вами, не уздаючи язика свого, а обманюючи серце своє, у того марна віра. ²⁷ Ото бо віра чиста і непоганена перед Богом і Отцем, щоб одвідувати сиріт і вдовиць у гору їх, і держати себе непоганим од світла.

2

¹ Братте моє, не на лица вважючи, майте віру Господа нашого Ісуса Христа прославленого. ² Коли бо ввійшов у громаду вашу чоловік з золотим перснем, в одежі осяній, ввійшов же й вбогий в мізерній одежі, ³ і ви споглянете на того, що носить осяйну одежу, і скажете йому: Ти сідай отут гарно, а вбогому скажете: Ти стань отам, або сідай отут на підніжку моім, ⁴ то чи не пересуджуєте між собою і не станетесь суддями з ледачими думками? ⁵ Слухайте, братте мов любе: хиба не вбогих світу сього вибрав Бог на багатих вірою і наслідників царства, котре обіцяв тим, хто любить Його? ⁶ Ви ж зневажили вбогого. Хиба не багаті підневолюють вас, і не вони г тягнуть вас на судища? ⁷ Хиба не вони зневажують добре імя, яким вас названо? ⁸ Коли ж оце звершуєте закон царський по писанню: “Люби ближнього свого, як себе самого”, добре чините; ⁹ коли ж на лица дивитесь, то гріх робите, докорені законом, як переступники. ¹⁰ Кожний бо, хто увесь закон

заховав, та згрішить в одному, станеть ся у всьому виноватий. ¹¹ Хто бо сказав: “Не чини перелюбу,” Той сказав і: “Не вбивай.” Коли ж не зробиш перелюбу, а вбеш, став ся еси переступником закону. ¹² Так говоріте і так творіте, яко такі, що законом свободним судити метесь. ¹³ Суд бо без милосердя тому, хто не зробив милости, і вихваляеть ся милосерде суду (понад суд). ¹⁴ Ява користь, братте мое, коди хто каже, що віру має, та діл не має? Чи може віра спасти його? ¹⁵ Коли ж брат або сестра нагі будугь і жадні щоденної страви, ¹⁶ а з вас хто, скаже їм: Ідїть з миром, грїйтесь і годуйтеся, а не дасть їм потрібного для тіла; яка (з того) користь? ¹⁷ Так само й віра, коди діл не має, мертва сама по собі. ¹⁸ Ну, скаже хто: Ти віру маеш, а я діла маю. Покажи мені віру твою з діл твоїх, а я тобі докажу з діл моїх віру мою. ¹⁹ Ти віруєш, що Бог один; добре робиш: і біси вірують, та й тремтять. ²⁰ Чи хочеш же зрозуміти, чоловіче марний, що віра без діл мертва? ²¹ Авраам, отець наш, хиба не з діл справдив ся, піднявши Ісаака, сина свого, на жертвник? ²² Чи бачиш, що віра допомагала ділам його, і ділами звершилась віра? ²³ І сповнилось писанеє, що глаголе: “Увірував же Авраам Богові й полічено йому за праведність, і другом Божим наречено його.” ²⁴ Чи бачите ж оце, що з діл оправдуєть ся чоловік, а не з однієї віри? ²⁵ Так само і Раава блудниця хиба не з діл справдилась, прийнявши посланців і вивіши їх иншою дорогою? ²⁶ Яко бо тіло без духа мертва, так і віра без діл мертва.

3

¹ Не бувайте многи учителями, братте мое, знаючи, що більший осуд приймемо. ² Багато бо грішимо всі. Коли хто в слові не грішить, се звершений чоловік, сильний обуздати і все тіло. ³ Ось бо і коням узди в роти вкладаємо, щоб слухали нас, і все тіло їх повертаємо. ⁴ Ось і кораблі, хоч які величезні, і страшними вітрами носять ся, обертають ся малим стерном, куди воля стерника хоче. ⁵ Так само й язык - малий член, а вельми хвалить ся. Ось малий огонь, а які великі речі палить! ⁶ Язык огонь, свїт неправди; так, язык стоїть між членами нашими, сквернячи все тіло, і палючи круг природи, а запалюючись од геєнни. ⁷ Всяка бо природа, звїрей і птиць, гадів і морських (звїрів) вгамовуєть ся і вгамовано природою чоловічою; ⁸ языка ж ніхто з людей не може вгамувати, без упину бо (се) зло, повне отрути смертоносної. ⁹ Ним благословляємо Бога і Отця, і ним кленем людей, що постали поподобию Божому. ¹⁰ Із тих же уст виходить благословенне і проклін. Не подобає, братте мое любе, сьому так бути. ¹¹ Хиба криниця з одного джерела випускає солодке і гірке? ¹² Хиба може, братте мое, смоківниця маслини родити, або виноградина смокви? Так само ні одна криниця не дає солоної і солодкої води. ¹³ Хто мудрий та розумний міми вами, нехай покаже з доброго життя діла свої в лагідности і премудрости. ¹⁴ Коли ж гірку зависть маєте та сварку в серці вашому, то не величайтесь і не кривїть на правду. ¹⁵ Не сходить ся премудрость звише, а земна (вона), душевна, бісовська. ¹⁶ Де бо зависть та сварка, там безладде і всяке лихе діло. ¹⁷ А та премудрость, що звише, найперше чиста, потім мирна, лагідна, покїрлива, повна милости і добрих овочів, безсторонна і нелицемїрна. ¹⁸ Овощ же праведности сієть ся в упокої тим, хто творить упокій.

4

¹ Звідкіля воїни та свари в вас? Чи не звідсіля: з розкошів ваших, що воюють у членах ваших? ² Бажаєте, та й не маєте; убиваєте і завидуєте, та й не можете осягти; сваритесь і воюєте, та й не маєте, тим що не просите. ³ Просите, та й не приймаєте, тому що погано просите, щоб обернути на розкоші ваші.

⁴ Перелюбники і перелюбниці! хиба не знаєте, що любов світа сього - вражда проти Бога? Оце ж, хто хоче бути приятелем світу, той стаєть ся ворогом Бога. ⁵ Або думаєте, що марно писанне глаголе: до зависти пре Дух, що вселив ся в нас?" ⁶ Більшу ж дає благодать; тим же і глаголе: "Господь гордим противить ся, смиренным же дає благодать." ⁷ Коріте ся ж оце Богу, противтеся ж дияволові, то й утіче од вас. ⁸ Приближуйтесьдо Бога, то й приблизить ся до вас; очистіть руки грішники, і направте серця (ваші) двоєдушники. ⁹ Страдайте, сумуйте та плачте сьміх ваш у плач нехай обернуть ся і радість у горе. ¹⁰ Смирітеся перед Господом, то в підійме вас. ¹¹ Не осуджуйте один одного, братте; хто бо осуджує брата та судить брата свого, осуджує закон і судить закон; коли ж закон судиш, то ти не чинитель закону, а суддя. ¹² Один єсть Законодавець, що може спасти і погубити; ти ж хто вси, що судиш другого? ¹³ А нуте ж ви, що говорите: Сьгодні або завтра пійдемо в той і той город, і пробудемо там рік, та торгувати мем та дбати мем, ¹⁴ (ви, що не знаєте, що буде завтрішнього. Яке бо життє ваше? та же ж воно пара, що на малий час явить ся, а потім счезає.) ¹⁵ Замість щоб говорити вам: Коли Господь зводить та живі будемо. то зробимо се або те. ¹⁶ Нині ж хвалитесь у гордощах ваших. Усяка така хвала лиха. ¹⁷ Оце ж хто знав, як чинити добро, та й не чинить, тому гріх.

5

¹ Ануте ж ви, багаті, плачте ридючи над злиднями вашими, що надходять. ² Багатство ваше згнило, і шати ваші міль поїла. ³ Золото ваше та срібло поржавіло, і ржа їх на сьвідченне проти вас буде, і з'їсть тіло ваше, як огонь ⁴ Ось, плата робітників, що порали ниви ваші, задержана од вас, голосить; і голосіннв женців до ушей Господа Саваота дійшло ⁵ Розкошували ви на землі та буяли; повгодовували серця ваші, мов на день заколення. ⁶ Осудили ви, убили праведного; він не противив ся вам. ⁷ Терпїть же оце, братте моє, аж до приходу Господнього. Ось, ратай жеде доброго овочу з землі, дожидаючись терпїливо його, доки прийме дощ ранній і пізній. ⁸ Терпїть же й ви, утвердіте серця ваші, бо прихід Господень наближуєть ся. ⁹ Не зітхайте один на одного, братте, щоб вас не осуджено - ось, суддя перед дверима стоїть. ¹⁰ За взір тяжкої муки і довгого терпіння прийміть, братте моє, пророків, що глаголали імям Господнім. ¹¹ Ось, ми звемо блаженними, хто терпів. Про терпінне Йовове чули ви, і кончину Господню виділи, бо Господь вельми милосерний і благий. ¹² Перше ж усього, братте моє, не кленїтеся ні небом, ні землею, ні іншою якою клятьбою; а нехай буде в вас "так, так, ні, ні", щоб не впали ви в осуд. ¹³ Хто між вами тяжко страдає? нехай молить ся. Хто радіє? нехай сьпіває. ¹⁴ Чи хто нездужав між вами, нехай призове пресвитерів церкви, і нехай молять ся над ним, помазавши його оливою в імя Господне; ¹⁵ і молитва віри спасе болящого, і підійме його Господь; а коли гріхи вчинив, відпусть ся йому ¹⁶ Визнавайте один одному гріхи, і моліте ся один за одного, щоб сцілитись вам. Много бо може молитва праведного ревна. ¹⁷ Ілия був чоловік подобний нам страстями, а помоливсь молитвою, щоб не було дощу, то й не було дощу на землі три роки і шість місяців. ¹⁸ А знов помолив ся, то й дало небо дощ, і земля зростила овощ свій. ¹⁹ Братте, коли хто з вас заблудить від правди, і наверне хто його, ²⁰ нехай знає, що навернувший грішника від блудної дороги його спасе душу від смерти і покрив множество гріхів.

1 Петра

¹Петр, апостол Ісуса Христа, вибраним захожанам розсіяння по Понту, Галатії, Кападокії, Азії і Витинії, ² по провидінню Бога Отця, через освяченне Духа, на послуханне і кропленне крові Ісус-Христової: Благодать вам і мир нехай намножить ся. ³Благословен Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що, по великій своїй милости, знов породив нас на впованне живе воскресеннем Ісус-Христовим із мертвих, ⁴ до насліддя нетлінного і непорочного, що не зовяне, сховане на небесах про вас, ⁵ котрі силою Божою стережені пробуваєте через віру, на спасенне, готове явитись останнього часу. ⁶Сим радуйте ся, мало нині (коли треба), смуткуючи у всяких напастях, ⁷ щоб випробувана віра ваша, геть дорожча золота пропадаючого, хоч і огнем випробуваного, знайшлась на похвалу і честь і славу в одкриттю Ісус-Христовому. ⁸Котрого не бачивши любите, і на котрого нині не дивлячись, а віруючи, радуєтесь радістю невимовною і преславною, ⁹ приймаючи кінець віри вашої, спасенне душам. ¹⁰Про се ж то спасенне розвідували і допитувались пророки, що про вашу благодать пророкували, ¹¹ дознаючись, якого або котрого часу являв у них Дух Христов, поперед свідкуючи про Христові страсті і про славу, що після них; ¹² котрим відкрито, що не самим собі, а нам служили вони (тим), що нині звістили вам ті, котрі благовістували вам Духом святим, посланим із неба, (і) на що бажають ангели дивитись. ¹³Тим то, підперезавши поясницю думок ваших, будьте тверезі, і звершено вповайте на благодать, що приносить ся вам в одкриттю Ісуса Христа. ¹⁴Яко діти слухняні, не водячи себе по давнім хотінням вашим, що в незнанню, ¹⁵ а, яко Покликавший вас святий, і. ви самі святі у всьому життю будьте: ¹⁶ бо написано: "Будьте святі, бо я свят." ¹⁷І коли Отцем зовете Того, що, не вважаючи на лице, судить кожного по ділу, то ¹⁸страхом провойжайте час вашого домування, ¹⁸ знаючи, що не тлінним сріблом або золотом викупились од марного життя вашого, від отців переданого, ¹⁹но дорогоцінною кровю Христа, як непорочного і чистого агнца, ²⁰призначеного перш настання світла, обявленого в останні часи задля вас, ²¹ що через Його віруєте в Бога, котрий воскресив Його з мертвих і дав Йому славу, щоб віра ваша і надія була на Бога. ²²Душі ваші очистивши, в послузі правди Духом, на братню любов нелицемірну, із чистого серця любіте один одного щиро, ²³ як народжені не з тлінного сім'я а з нетлінного, через слово Бога живого і пробуваючого по вік. ²⁴Бо "всяке тіло, як трава, і всяка слава чоловіча, як цвіт на траві: Зісохла трава і цвіт її упав; ²⁵ а слово Господнє пробував по вік." Се ж слово - благовістwowане між вами.

2

¹Тим то, відложивши всяку злобу, і всякий підступ і лицемірство і зависть і всяку осуду, ²Яко ж новорожденні діти будьте жадні словесного чистого молока, щоб у ньому вирости на спасенне; ³коли покушали, що благий Господь. ⁴Приступаючи до Него, до каменя живого, від людей відкинутого, від Бога ж вибраного, дорогого, ⁵ і самі, яко живе камінне, будуйте дім духовний, св'ященство св'яте, щоб приношено духовні жертви любоприємні Богу через Ісуса Христа. ⁶Тим то й стоїть в писанню: "Ось, владу в Сионі угольний, камінь, ви. браний, дорогий; і віруючий в Него не осоромить ся." ⁷Оце як вам віруючим, - дорогий, неслухняним же "камінь, що відкинули будівничі, та став ся у голову угла, - камінь спотикання і скеля поблазні"; ⁸ і спотикають ся, не слухаючи слова,

на що вони й полишені. ⁹ Ви ж - рід вибраний, царске Сьвященство, нарід сьвятий, люде прибрані, щоб звіщали чесноти Покликавшого вас із темряви у дивне своє світло; ¹⁰ ви, колись і не народ, а тепер народ Божий; немилувані, а тепер помилувані. ¹¹ Любі, молю, як чужосторонців і прохожих, ухилийтесь від тілесного хотіння, котре воєе проти душі, ¹² і вести добре житте своє між поганями, щоб, у чому судять вас яко лиходіїв, наглядаючи добрі діла (ваші), славили Бога в день одвідання. ¹³ Тим то коріть ся всякому чоловічому начальству ради Господа: чи то цареві, яко значному, ¹⁴ чи то начальникам, яко від него посланим на одмщенне лиходіям, а на хвалу добротворпям. ¹⁵ Така бо воля Божа, щоб ви, роблячи добро, затикали уста невіжи безрозумних людей, ¹⁶ яко свобідні, а не яко ті, що мають свободу за покритте злоби, а яко слуги Божі. ¹⁷ Усіх шануйте; браттвіство любіте; Бога лякайтесь; царя честіть. ¹⁸ Слуги, з усіяким страхом корітесь панам, не тільки добрим і лагідним, а також лукавим. ¹⁹ Се бо угодно перед Богом, кола хто ради совісті Божої переносить смукот, страждаючи не по правді. ²⁰ Яка бо похвала, коли, согрішаючи й бити в лице, терпите? Тільки коли добре робите, і, страждаючи терпите, то се угодно перед Богом. ²¹ На се бо ви покликані, бо і Христос страждав за вас, оставляючи вам приклад, щоб ви йшли слідом за Його стопами; ²² котрий не зробив гріха, ані не знайдено підступу в устах Його; ²³ котрий, злословлений, не злословив, а страждаючи, не грозив, а передав Судячому праведно; ²⁴ котрий гріхи наші сам підніс на тілі своїм на дереві, щоб ми, для гріхів умерши, правдою жили; котрого "ранами сцілились". ²⁵ Були бо ви, як вівці блукаючі; тільки ж вернулись нині до Пастиря і Владики душ ваших.

3

¹ Також і жінки, корітесь своїм чоловікам, щоб і ті, що не корять ся слову, життем жінок без слова була з'єднані, ² дивлячись на чисте житте ваше у страху (Божому). ³ Ваша окраса нехай не буде зовнішне заплітання волосся і убиранне в золото, або з'одяганне в одежу; ⁴ а потайний серця чоловік, у нетлінню лагідного й тихого духа, що перед Богом многоцінне. ⁵ Так бо колись і сьвяті жінки, що вповали на Бога, украшали себе, корячись своїм чоловікам; ⁶ як Сарра слухала Авраама, паном його зовучи, котрої ви стали дїтьми, добре роблячи і не лякаючи ся ніякого страху. ⁷ Чоловіки також, домуйте разом з ними по розумі, яко більше слабосильній посудині жіночій віддаючи честь, яко і спільні наслідники благодати життя, щоб не з'уїнялись молитви ваші. ⁸ Наконце же, будьте усї одної думки, милосердуючі, братолюбні, сердечні, привітливі; ⁹ не віддаючи зло за зло, або докір за докір; а наспроти благословляйте, знаючи, що на те ви покликані, щоб благословенне наслідили. ¹⁰ "Хто-бо хоче житте любити, і видіти дні добрі, нехай вдержить язик свій від злого, й уста свої, щоб не говорити зради; ¹¹ нехай ухилиеть ся від злого, гробить добре; нехай шукає впокою, і побываєть ся за ним. ¹² Бо очі Господні на праведних, і уші Його на молення їх; лице ж Господне проти тих, що зле роблять." ¹³ І хто ж такий, що заподівав би вам лихо, коли будете наслідниками доброго? ¹⁴ Тільки ж, коли б і страждали задля правди, блаженні ви; страху яс їх не бійтесь, ані трівожитесь; ¹⁵ а Господа Бога сьвятіть у серцях ваших. Бувайте завсїди готові дати одвіт всякому, що домагаєть ся від вас слова про вашу надію, з лагідністю і страхом; ¹⁶ маючи совість добру, щоб, у чому судять вас, яко лиходіїв, осоромились ті, що докоряють добре житте ваше в Христі. ¹⁷ Лучче бо, коли воля Божа, пострадати за добрі діла, анїж за діла лихі; ¹⁸ тому що й Христос, щоби привести нас до Бога, один раз пострадав за гріхи наші. Праведник за неправедних, що був умертвений по тілу, но ожив духом,

¹⁹ в котрому і тим духам, що в темниці, прийшовши, проповідував, ²⁰ колисьто неслухняним, як того часу дожидало (їх) довготерпінне Боже, за днів Ноя, як строїв ся ковчег, в котрий мало, то єсть, вісім душ, спасло ся од води; ²¹ чого образ хрещенне (не відложено тілесної нечистоти, а совісти доброї обітниця перед Богом), що і нас тепер спасає через воскресенне Ісуса Христа, ²² котрий єсть по правіці в Бога, зійшовши на небо, котрому покорились ангели і власті і сили.

4

¹ Тим же то, коли Христос страждав за нас тілом, то й ви тією самою думкою оружіть ся; хто бо страждає тілом, перестає грішити, ² щоб уже не по хотінню чоловічому, а по волі Божій, жити остальний час у тіді. ³ Доволі бо з нас минувого часу життя, що чинили волю поган, ходячи в розпусті, пристрастях, пиянстві, бенкетах, напитках і мерзських ідолослуженнях. ⁴ Чим і дивують ся, що ви не біжете разом з ними на розлив розпусти, хулячи; ⁵ котрі дадуть одвіт Тому, що готов судити живих і мертвих. ⁶ На се бо і мертвим проповідувано благовісте, щоб прийняли суд по чоловіку тілом, і жили по Бозі духом. ⁷ Усьому ж кінець наближив ся. Будьте ж оце мудрі і тверезі до молитов. ⁸ Перш усього ж майте один до одного щирю любов, бо любов покривав множество гріхів. ⁹ Будьте гостинні один для одного без дорікання. ¹⁰ Кожний, яко ж прийняв дар, так ним нехай служить один одному, як добрі доморядники всякої благодати Божої. ¹¹ Коли хто говорить, то нехай говорить як слова Божі; коли хто служить, нехай же служить по силі, котру подає Бог; щоб у всьому прославляв ся Бог через Ісуса Христа, котрому слава і держава по вічні віки. Амінь. ¹² Любі, не чудуйтесь розпаленням, що буває вам на спокусу, наче б вам що дивного довело ся; ¹³ а радуйтеся, яко ж маєте участь в страданнях Христових, щоб і в одкриттю слави Його радувались і веселились. ¹⁴ Коли докоряють вас за імя Христове, - ви блаженні; Дух бо слави й Бога почиває на вас; ними він хулить ся, вами ж прославляєть ся. ¹⁵ Тільки ж ніхто з вас нехай не постраждає яко душегубець, або злодій, або лиходій, або як бунтівник; ¹⁶ коли ж яко Християнин, то нехай ве соромить ся, а прославляє Бога за сю участь. ¹⁷ Бо пора початись судові від до му .Божого; коли ж найперш од нас, то який кінець тих, що не корять ся благовістю Божому? ¹⁸ коли “праведник тільки що спасеть ся, то безбожник і грішник де явить ся?” ¹⁹ Тим то й страждаючі по волі Божій, як вірному Творцеві, нехай передають душі свої, роблячи добре.

5

¹ Старших між вами молю, яко товариш-старший і свідок страдання Христового, і спільник слави, що має відкритись: ² пасіте стадо Боже, що у вас, доглядаючи не по неволі, ані для поганої користі, а з доброго серця; ³ ані пануйте над народом, а взором будьте стада; ⁴ і як явить ся Пастир-Начальник, приймете невянучий слави вінець. ⁵ Саме так, молодші, коріть ся старшим; усі ж, один одному корячись, смирністю підпережіть ся; бо “Бог гордим противить ся, смирним же дає благодать.” ⁶ Смирить ся ж під сильну руку Богу, щоб підніс вас угору свого часу; ⁷ всяку журбу вашу скинувши на Него, бо Він стараєть ся про вас. ⁸ Тверезіть ся, пильнуйте, бо противник ваш, диявол, як лев рикаючий, ходить, шукаючи кого пожерти; ⁹ проти него вставайте тверді вірою, знаючи, що такі страждання доводять ся і братівству вашому в сьвіті. ¹⁰ Бог же всякої благодати, поклавши нас до вічної своєї слави в Христі Ісусі, коли трохи пострадаєте. Він нехай звершить вас, утвердить, укріпить і оснує (непорушне). ¹¹ Йому слава і держава по вічні віки. Амінь. ¹² Через Сильвана, вірного вам брата, як думаю,

коротко написав, наповідаючи і свідкуючи, що се правдива благодать Божа, в котрій стоїте. ¹³ Витає вас вибрана з вами (церков) в Вавилонї, і Марк, син мій. ¹⁴ Витайте один одного у цілуванні любови. Впокій вам усїм, що в Христі Ісусї. Амінь.

2 Петра

¹ Симон Петр, слуга і апостол Ісуса Христа, тим, що з нами однаку дорогу віру прийняли по правді Бога нашого і Спаса Ісуса Христа: ² благодать вам і впокій нехай умножить ся в познанню Бога й Ісуса, Господа нашого. ³ Яко ж усе до життя і побожності дароване нам Божою силою Його, через познанне Покликавшого нас славою і чеснотою (милостю), ⁴ чим найбільші і дорогі обітницї даровані нам, щоб через них були ви спільниками Божої природи, ухилиючись від тлінного хотіння, що в сьвітї, ⁵ то доложить до сього усе ваше старанне, і подайте у вірі вашій чесноту, а в чеснотї розум, ⁶ а в розумї вдержанне, а у вдержанню терпінне, а в терпінню побожність, ⁷ а в побожності братню любов, а в братній любові любов (для всіх). ⁸ Коли бо се буде у вас і умножить ся, то не оставить вас лїнивими, анї безплідними в познанні Господа нашого Ісуса Христа. ⁹ У кого бо нема сього, той слїпий і коротко видющий, що забув на очищенне давних своїх гріхів. ¹⁰ Тим то, брати, старайтесь більше утвердити ваше покликанне і вибранне; се бо роблячи, ніколи не спотикнетесь. ¹¹ Так бо щедро дозволить ся вам вхід у вічне царство Господа нашого і Спаса Ісуса Христа. ¹² Тим і не занехую завсїди пригадувати вам сі речі, хоч ви й знаєте, і утверджені у сїй правді. ¹³ Видить ся ж менї право, доки я у сїй оселї, розбуджувати вас у наповіданню; ¹⁴ знаючи, що скоро оставлю оселю мою, яко ж і Господь наш Ісус Христос обявив менї. ¹⁵ Старати му ся ж, щоб ви і всюди, по моему розстанню, робили спомин сіх річей. ¹⁶ Не за байками бо, хитро придуманими, йдучи, обявили ми вам силу і прихїд Господа вашого Ісуса Христа, а бувши самовидцями величчя Його. ¹⁷ Бо Він прийав від Бога Отця честь і славу, коли зійшов до Него од величньої слави такий голос: “Се Син мїй любий, що я вподобав Його.” ¹⁸ сей голос чули ми, як сходив з неба, бувши з Ним на горі сьвятїй. ¹⁹ Ще ж маємо певніше слово пророчє, і ви добре робите, вважаючи на него, як на сьвітильника, що сьвітить в темному місці, аж День засияє, і денниця зїде в серцях ваших; ²⁰ се найперш знаючи, що жадне книжне пророцтво не дїєть ся своїм розвязаннем. ²¹ Бо ніколи із волї чоловіка не вповїдано пророцтво, а від Духа сьвятого розбуджуванї, промовляли сьвятї люде Божї.

2

¹ Були ж і лжепророки між людьми, як і між вами будуть лжеучителї, котрі введуть ересї погібелї, і відцуравшись викупившого їх Владики, приведуть на себе скору погібель. ² І многї підуть за їх погібїллю, котрі дорогу правди хулити муть, ³ і в зажерливостї придуманими словами вас підходити муть, для котрих суд з давнього часу не гаїть ся, і погібель їх не дрїмає. ⁴ Бо коли Бог ангелів, що згрішили, не пощадив, а кинув їх в окови пекельної темряви, і передав, щоб хоронено їх на суд; ⁵ і коли першого сьвіта не пощадив, а самовсьмого Ноя, проповідника правди, охоронив, повїд на сьвіт нечестивих допустивши; ⁶ і коли городи Содому й Гоморру засудив на руїну, обернувши в попїл, і поставивши, яко приклад для будучих безбожників, ⁷ а избавив праведного Лота, омерзенного розпустним життем безбожників; ⁸ (живучи бо між ними праведник той, дивлячись і слухаючи про беззаконні діла, день в день мучив праведну душу;) ⁹ то й знав Господь побожних з покуси вибавляти, неправедних же хоронити про судний день на муки, ¹⁰ найбільше ж тих, що ходять в слїд за тілом в нечистому хотінню, і зневажають начальство; що сьміливі, самолюбні, не лякають ся хулити власть, ¹¹ хоч ангели, кріпостю і силою більшими будши, не приносять проти

них перед Господа докоряючого суду. ¹² Сі ж як безсловесні звірі, природні, що родять ся на лови і забитте, хулять, чоґо не розуміють, і в зотлінню своїм загинуть, ¹³ і нагороду неправди приймуть. Солодкими вважають вони дочасні розкоші; вони самий сором і беззаконне, розкошують в обманстві своїм, їдаючи з вами; ¹⁴ очі мають повні прелюбодійня і неперестаючого гріха, надаряє душі неутверджені; серце в них навчене до зажерливосте, се - діти прокляття; ¹⁵ котрі, опустивши праву дорогу, заблудили, йдучи дорогою Валаама, сина Восорового, що полюбив несправедну нагороду, ¹⁶ тільки ж мав кару за своє беззаконне, бо підяремник німий, проговоривши чоловічим голосом, остановив нерозум пророка. ¹⁷ Се жерела безводні, хмари, хуртовиною гонимі, котрим чорна темрява на віки захована. ¹⁸ Промовляючи бо великими і марними словами, принаджують хотіннем тіла та розпустою тих, що ледво утїкли від живучих в блуді, ¹⁹ обіцяючи їм волю, самі будши слуги зотління; хто бо ким подужаний, того він і невольник. ²⁰ Коли бо, утїкши від нечистоти сьвіта через пізнанне Господа і Спаса Ісуса Христа, однакож, знов заматавшись, бувають подужані, то останне їх - гірше первого. ²¹ Лучче би їм було не пізнати дороги правди, як, пізнавши, одвернутись від переданої їм сьвятої заповіді. ²² Довело ся ж їм по правдивій приповіді: "Пес вертаєть ся до своєї блювотини", а свиня, скупавшись, (іде) валять ся у калюжу.

3

¹ Се вже, любі, друге пишу вам посланне, в котрих, наповідаючи збуджаю чисту думку вашу, ² щоб згадали слова, проречені від сьвятих пророків, і заповідь від нас, яко апостолів Господа і Спаса, ³ се найперш знаючи, що прийдуть в останні дні ругателі, ходящі по своєму хотінню, ⁴ і скажуть: Де обітниця приходу Його? від коли бо батьки умирають, усе так само пробував від почину створіння. ⁵ Не знають бо ті, що так хочуть, що небеса були в давнього часу, і земля із води, і в воді познала словом Божим, ⁶ для чоґо й тоґдашній сьвіт водою затоплений, погіб; ⁷ нинішні ж небеса і земля тим самим словом заховані, і на огонь зберігають ся про день суду й погібелі безбожних людей. ⁸ Тільки ж одно се нехай не буде перед вами тайне, любі, що один день у Господа, як тисяч літ, а тисяч літ, як один день. ⁹ Не гаїть ся Господь з обітницею, як се декотрі за гайку вважають; а довготерпить вам, не хочючи, щоб хто погіб, а щоб усі до покаяння прийшли. ¹⁰ Прийде ж день Господень, як злодій в ночі; тоді небеса з шумом перейдуть, первотини ж, розпечені розтоплять ся, і земля і діла на ній погорять. ¹¹ Коли ж се все зруйнуєть ся, то якими слід вам бути в сьвятому життю і побожності, ¹² дожидаючи й бажаючи скорого приходу Божого дня, котрого небеса, палаючи, рунуть, і первотини, горючи, розтоплять ся? ¹³ Нових же небес і землі нової по обітниці дожидаємось, в котрих правда домує. ¹⁴ Тим то, любі, сього дожидаючи, старайтесь нескверними і чистими явитись перед Ним в упокою, ¹⁵ а довготерпінне Господа нашого за спасенне вважайте; яко ж і любий наш брат Павел по даній йому премудрості писав вам, ¹⁶ яко ж і в усіх листах, говорючи в них про сі речі; в котрих дещо тяжко зрозуміти, що неuki і неутверджені перекручують, як і інші писання, на свою власну погібіль. ¹⁷ Ви ж, любі, знаючи вперед, бережіть ся, щоб і вас не зведено блудом безбожників, і не відпали від свого утвердження; ¹⁸ а ростіть в благодаті і знанню Господа нашого і Спаса Ісуса Христа. Йому слава і тепер і по день віка. Амінь.

1 Івана

¹Що було від почину, про що ми чули, що бачили очима нашими і на що дивили ся, і чого руки наші дотикали ся, про Слово життя - ² (бо життя явилось, і ми бачили, і свідкуємо, і звіщаєм вам життя вічне, що було в Отця, а явилось нам;) ³ що ми бачили і чули, звіщаєм вам, щоб і ви мали спільність з нами; а спільність наша з Отцем і Сином Його Ісусом Христом, ⁴ і се пишемо вам, щоб радість ваша була повна. ⁵ І се обітниця, котру ми чули від Нього, і звіщаємо вам, бо Бог свѣтло, і ніякої у Нього темряви. ⁶ Коли говоримо, що спільність маємо з Ним, а в темряві ходимо, то не говоримо по правді і не творимо правди; ⁷ коли ж у свѣтлі ходимо, яко ж Він сам у свѣтлі, то маємо спільність один з одним, і кров Ісуса Христа, Сина Його, очищав нас од усякого гріха. ⁸ Коли говоримо, що гріха не маємо, то самі себе обманюємо, і нема правди в нас. ⁹ Коли визнаєм гріхи наші, то Він вірний і праведний, щоб простив нам гріхи, і очистив нас од всякої неправди. ¹⁰ Коли кажімо, що ми не згрішили, то й слова Його нема в нас.

2

¹ Діточки мої, се пишу вам, щоб не грішили; а коли хто згрішить, заступника маємо перед Отцем, Ісуса Христа праведника. ² А Він вблаганне за гріхи наші; не за наші ж тільки, а також цілого свѣта. ³ А по тому знаємо, що ми пізнали Його, коли заповіді Його хоронимо. ⁴ Хто говорить: Я пізнав Його, а заповідей Його не хоронить, той ложник, і в тому нема правди, ⁵ хто ж хоронить слово Його, істино у тому любов Божа звершена. По тому знаємо, що ми в Ньому. ⁶ Хто говорить, що в Ньому пробував, повинен, яко ж Той ходив, і він так ходити. ⁷ Брати, не заповідь нову пишу вам, а заповідь стару, котру маєте з почину; заповідь стара, се слово, котре ви чули з почину. ⁸ Знов заповідь нову пишу вам, що єсть правдиве і в Ньому і в вас: що темрява переходить, а свѣтло правдиве вже свѣтить. ⁹ Хто говорить, що він в свѣтлі, а ненавидить брата свого, той в темряві аж досі. ¹⁰ Хто любить брата свого, в свѣтлі пробуває, і поблазні у ньому нема; ¹¹ хто ж ненавидить брата свого, той в темряві, і в темряві ходить, і не знає де йде, бо темрява осліпила очі його. ¹² Пишу вам, діточки, що оставляють ся вам гріхи задля імени Його. ¹³ Пишу вам, батьки, що ви пізнали Того, котрий (єсть) від почину. Пишу вам, молодята, що ви подужали лукавого. Пишу вам, діти, що ви пізнали Отця. ¹⁴ Писав я вам, батьки, що ви пізнали Того, що від почину. Писав я вам, молодята, що ви сильні, і слово Боже у вас пробував, і що подужали лукавого. ¹⁵ Не любіте ж свѣта, анї того, що в свѣті. Коли хто любить свѣт, нема любови Отцівської у ньому; ¹⁶ все бо, що в свѣті, - хотінне тіла і хотінне очей, і гордощі світові, - не з Отця а зо свѣта. ¹⁷ І свѣт перейде, і хотінне його; хто ж чинить волю Божу, пробуває по вік. ¹⁸ Діти, остання година настала; і яко ж чули ви, що антихрист прийде, а тепер многі антихристи постали, то й звідтіля знаємо, що остання година. ¹⁹ Зміж нас вийшли, тільки не були зміж нас; бо коли б були зміж нас, то остали б з нами; тільки ж відступили вони, щоб явилось, що не всі наші. ²⁰ І ви помазанне маєте від Свѣтого, і знаєте все. ²¹ Не писав я вам, наче б ви не знали правди, а що знаєте її, і що всяка брехня не від правди. ²² Хто ложник, як не той, хто відрікаєть ся, що Ісус не Христос? Сей антихрист, хто відрікаєть ся Отця і Сина. ²³ Всякий, хто відрікаєть ся Сина, той і Отця не має. ²⁴ Ви ж, що чули від почину, те нехай в вас пробував; коли в вас пробувати ме, що ви від почину чули, то й ви будете пробувати у Синї і в Отці. ²⁵ А се обітниця, котру обіцяв нам, - життя вічне. ²⁶ Се писав я вам

про тих, що підманюють вас. ²⁷ Та помазанне, котре ви прийняли від Нього, в вас пробував, і не потрібуєте, щоб хто учив вас; а як те саме помазавше навчає вас про все, і воно правдиве й не брехня, то яко ж воно навчало вас, пробувайте в тому. ²⁸ Так, діточки, пробувайте в Ньому, щоб, коли явить ся, була у нас одвага, і не осоромились перед Ним при Його приході. ²⁹ Коли знаєте, що Він праведний, то знайте, що всякий, хто робить правду, від Нього родив ся.

3

¹ Глядіть, яку любов дав нам Отець, щоб ми діти Божі звались. Тим то не знає нас світ, що не пізнав Його. ² Любі, ми тепер діти Божі; та ще не явилось, що ми будемо; знаємо ж, що, коди явить ся, подібні Йому будемо, бо побачимо Його, яко ж єсть. ³ І всякий, що має сю надію на Нього, очищує себе, яко і Він чистий. ⁴ Кожен, хто робить гріх, робить також беззаконне, і гріх єсть беззаконне. ⁵ Знаєте ж, що Він явив ся, щоб гріхи наші взяти, і що гріха нема у Ньому. ⁶ Кожен, хто у Ньому пробуває, не грішить; кожен, хто, грішить, не бачив Його, ні пізнав Його. ⁷ Діточки, нехай ніхто вас не обманює: хто робить правду, той праведний, яко ж Він праведний, ⁸ хто робить гріх, той від диявола, бо від почину диявол грішить. На се явив ся Син Божий, щоб зруйновати діла диявола. ⁹ Кожен, хто родив ся з Бога, гріха не робить, бо насінне Його в ньому пробуває; і не може грішити, бо він з Бога родив ся. ¹⁰ По сьому явні діти Божі, і діти диявольські. Кожен, хто не робить правди, не від Бога, так само й хто не любить брата свого. ¹¹ Се бо віщанне, котре ви чули від почину, щоб ми любили один одного, ¹² не яко ж Каїн, що від лихого був, і забив брата свого; та й за що забив його? тому, що діла його лихі були, а (діла) брата його праведні. ¹³ Не дивуйтесь, брати мої, коли ненавидить вас світ. ¹⁴ Ми знаєм, що перейшли від смерти у житте, бо любимо братів; хто не любить брата, пробуває в смерті. ¹⁵ Кожен, хто ненавидить брата свого, той чоловікогубець; а ви знаєте, що жоден чоловікогубець не має життя вічного, в ньому пробуваючого. ¹⁶ У сьому пізнали ми любов, що Він за нас душу свою положив; і ми повинні за братів душі класти. ¹⁷ Хто ж має прожиток у світі, і видить брата свого, що в потребі, та й зачинить серце своє перед ним, то як любов Божа пробуває у ньому? ¹⁸ Діточки мої, не любім словом, ані язиком, а ділом і правдою. ¹⁹ І по сьому пізнаємо, що ми від, правди, і перед Ним втихомирюєм серця наші; ²⁰ бо коли винує нас серце, (то о скільки більше Бог); бо більший Бог, ніж серце наше, і знає все. ²¹ Любі, коли серце наше не винує нас, одвагу маєм перед Богом, ²² і, коли що просимо, приймаємо від Нього, бо хоронимо заповіді Його, і угодне перед Ним робимо. ²³ А се заповідь Його, щоб вірували в імя Сина Його Ісуса Христа, й любили один одного, яко ж і дав заповідь нам. ²⁴ І, хто хоронить заповіді Його, у тому Він пробуває, а той в Ньому. І по сьому пізнаємо, що пробуває в нас, - по Духові, котрого дав нам.

4

¹ Любі, не всякому духові віруйте, а досвідчайте духів, чи від Бога вони; бо многі лжепророки вийшли у світ. ² По сьому пізнавайте духа Божого: всякий дух, котрий визнає Ісуса Христа, що прийшов у тілі, є від Бога. ³ І всякий дух, котрий не визнає Ісуса Христа, що прийшов у тілі, не є від Бога; се дух антихристів, про котрого чували, що прийде, і тепер вже єсть у світі. ⁴ Ви од Бога, діточки, і подужали їх; більший бо Той, хто в вас, ніж той, хто в світі. ⁵ Вони від світа, тим то від світа говорять, і світ слухає їх. ⁶ Ми від Бога; хто знає Бога, слухає нас; хто не від Бога, не слухає нас; із сього пізнаємо духа правди, і духа мани. ⁷ Любі,

любим один одного; бо любов від Бога, і кожен, хто любить, від Бога родив ся, і знає Бога; ⁸хто не любить, не пізнав Бога, бо Бог любов. ⁹У сьому явилась любов Божа в нас, що Бог Сина свого єдинородного у світ післав, щоб ми жили через Него. ¹⁰У сьому любов, не що ми любили Бога, а що Він любив нас, і післав Сина свого на влаганне за гріхи наші. ¹¹Любі, коли так Бог полюбив нас, то й ми повинні один одного любити. ¹²Бога ніколи ніхто не бачив; коли ж любимо один одного, то Бог у нас пробуває, і любов Його звершена в нас. ¹³По сьому пізнаємо, що в Ньому пробуваєм, а Він у нас, що від, Духа свого дав нам. ¹⁴А ми виділи й свідкуємо, що Отець післав Сина, Спасителя світа. ¹⁵Коли хто визнає, що Ісус Син Божий, то в ньому пробуває Бог, а він у Бозі. ¹⁶Ми пізнали також, та й увірували в любов, котру має Бог до нас. Бог є любов, і хто пробуває в любові, в Бозі пробуває, а Бог в ньому. ¹⁷У сьому звершена любов у нас, щоб мати одвагу на день суду, бо який Він, такі й ми у світлі сьому. ¹⁸Страху нема в любові, а звершена любов геть виганяє страх, бо страх має муку, і хто лякається, той не звершений в любові. ¹⁹Ми любимо його, бо Він перший любив нас. ²⁰Коли хто каже: я люблю Бога, а брата свого ненавидить, той ложник; бо хто не любить брата, котрого бачить. Бога, котрого не бачить, як може любити? ²¹І заповідь сю маємо від Него, щоб, хто любить Бога, любив і брата свого

5

¹ Кожен, хто вірує, що Ісус єсть Христос, той від Бога родив ся; і кожен, хто любить Родившого, любить і рожденного від Нього. ² По сьому пізнаємо, що любимо дітей Божих, коли Бога любимо, і заповіді Його хоронимо. ³ Се бо любов Божа, щоб ми хоронили заповіді Його; а заповіді Його не тяжкі. ⁴ Все бо рожене від Бога світ побіждає; і ся перемога, перемігши світ, віра наша. ⁵ Хто се, що побіждає світ, як не той, хто вірує, що Ісус Син Божий? ⁶ Се Той, що прийшов з водою і кровю, Ісус Христос; та й не з водою тільки, а з водою і кровю; а Дух свідкує, бо Дух є правда. ⁷ Бо три їх, що свідкують на небі: Отець, Слово і святий Дух, і сі три - одно. ⁸ І трое їх, що свідкують на землі: дух і вода і кров; і сі трое - одно. ⁹ Коли свідчення людей приймаємо, то свідчення Боже більше, бо се свідчення Боже, котрим свідчив про Сина свого. ¹⁰ Хто вірує в Сина Божого, має свідчення в собі; хто не вірує Богу, ложником зробив Його, бо не увірував у свідчення, котрим свідкував Бог про Сина свого. ¹¹ А се свідчення єсть, що життя вічне дав нам Бог, а се життя у Сині Його. ¹² Хто має Сина, має життя; хто не має Сина Божого, життя не має. ¹³ Се написав я вам, віруючим в імя Сина Божого, щоб ви знали, що маєте життя вічне, і щоб вірували в імя Сина Божого. ¹⁴ І се одвага, котру маємо до Него, що, коли чого просимо по волі Його, Він слухає нас; ¹⁵ і коли знаємо, що Він слухає нас, чого б ми не просили, то знаємо, що одержуємо прощення від Него. ¹⁶ Коли хто бачить брата свого, що грішить гріхом не на смерть, нехай молить ся, і (Бог) дасть Йому життя, тим що грішить не на смерть. Єсть гріх на смерть, не за сей кажу, щоб молив ся. ¹⁷ Всяка неправда гріх, та єсть гріх не на смерть. ¹⁸ Знаємо, що кожний, хто родив ся від Бога, не грішить; тільки рождені від Бога, хоронять себе, а лихий не дотикаєт ся Його. ¹⁹ Знаємо, що ми від Бога, і ввесь світ у лихому лежить. ²⁰ Знаємо ж, що Син Божий прийшов, і дав нам розум, щоб пізнавали Бога правдивого; і ми в правдивому, в Сині Його Ісусі Христі. ²¹ Сей правдивий Бог, і життя вічне. Дітки, хороніть себе від ідолів. Амінь.

2 Івана

¹Старець - вибраній пані і дітям її, котрих я істино люблю (і не я тільки, а також усі, що пізнали правду), ² задля правди, що пробував в нас, із нами буде по вік: ³ Нехай буде з вами благодать, милость, впокій від Бога Отця, і від Господа Ісуса Христа, Сина Отцівського, в правді і любові. ⁴ Вельми я зрадував ся, що знайшов дітей твоїх, ходячих в правді, яко ж заповідь прийняли ми від Отця. ⁵ І тепер прошу тебе, пані, не яко нову заповідь пишу тобі, а котру мали ми від почину, щоб любили один одного. ⁶ І се любов, щоб ми ходили по заповідям Його. Се заповідь, яко ж ви чули від почину, щоб у ній ходили. ⁷ Бо многі зводителі увійшли у світ, котрі не визнають Ісуса Христа, що прийшов у тілі; а такий зводитель і антихрист. ⁸ Глядїть на себе, щоб не згубити нам, що заробили, а щоб нагороду повну прийняли. ⁹ Кожен, хто переступає, а не пробуває в науці Христовій, не має Бога; хто пробуває в науці Христовій, сей має і Отця і Сина. ¹⁰ Коли хто приходить до вас, і сієї науки не приносить, не приймайте того у хату, і не витайте його; ¹¹ хто бо його витає, бере участь в ділах його лихих. ¹² Маючи много вам писати, не схотів на папері і чорнилом, а надїюсь прийти до вас, і устами з вами говорити, щоб благодать ваша була повна. ¹³ Витають тебе діти сестри твоєї вибраної. Амінь.

3 Івана

¹ Старець - Гайові любому, котрого люблю істино. ² Любий, молю ся, щоб у всьому добре тобі вело ся, і ти здоров був, яко ж добре ведеть ся душі твоїй. ³ Вельми бо зрадів я, коли прийшли брати, і свідкували про твою правду, яко ж ти в правді ходиш. ⁴ Більшої радости над сю не маю, щоб чути, що діти мої в правді ходять. ⁵ Любий, ти вірно робиш, коли що робиш для братів і для посторонніх, ⁶ котрі свідкували про твою любов перед церквою; добре ти зробиш, одпровадивши їх достойно перед Богом. ⁷ Вони бо ради імени Його вийшли, нічого не прийнявши від поган; ⁸ тим то мусимо приймати таких, щоб бути помічниками правді. ⁹ Писав я церкві; тільки Диотреф, що побиваєть ся за старшунням, не приймає нас. ¹⁰ Тим, коли прийду, згадаю про його діла, що робить, докоряючи нас лихими словами; і не доволен тим, ні сам не приймає братів, і боронить тим, що хочуть, і з церкви виганяє. ¹¹ Любий, не повертай за лихим, а за добрим. Хто добре робить, (той) від Бога, хто ж лихе робить, (той) не бачив Бога. ¹² Про Димитрия свідковано од усіх, і від самої правди; і ми також свідкуємо, а знаєте, що свідчення наше правдиве. ¹³ Багацько мав я писати, тільки не хочу чернилом та пером тобі писати; ¹⁴ надію ся ж незабаром бачити тебе, то й устно поговоримо. ¹⁵ Впокій тобі. Витають тебе друга. Витаї друзів по імени.

Юда

¹ Юда, слуга Ісуса Христа, брат же Яковів, - покликаним, од Бога Отця оеввяченим, а Ісусом Христом охороненим: ² милость вам і впокій і любов нехай умножить ся. ³ Любі, стараючись з усією пильністю писати вам про спільне спасенне, вважав я за конечне написати вам, вговорюючи, щоб боролись за віру, сьвятим раз передану. ⁴ Повлазили бо деякі люде, давно призначені на сей суд, безбожні, що благодать Бога нашого обертають на розпусту, і самого Владики Бога і Господа нашого Ісуса Христа одрікають ся. ⁵ Приганути ж хочу вам, котрі загально се знаєте, що Господь, хоч спас нарід із землі Єгипецької, то опісля погубив тих, що не вірували. ⁶ І ангелів, що не схоронили свого начальства, оставивших свої оселі, про суд великого дня вічними оковами під темрявою схоронив. ⁷ Як Содом і Гоморра, і городи кругом них, що, подібно їм, жили в перелюбі і ходили в слід за іншим тілом, принявши кару вічного огня, виставлені яко приклад; ⁸ так і сі сновиди опоганюють тіло, начальством же гордують, а на власть хулять. ⁹ Михаїл же Архангел, коли, змагаючись з дияволом, говорив про Мойсейове тіло, не поважив ся піднести проти нього суду докоряючого, а сказав: Нехай Господь загрозить тобі: ¹⁰ Сі ж, чого не розуміють, хулять; що ж по природі, як безсловесні зьвірі, розуміють, у сьому поганяють себе. ¹¹ Горе їм, бо пійшли вони дорогою Каїна, попались в обману нагороди Валаама, і погибли в бунті як Корей. ¹² Се погань (на вечерях) милостині вашої, що живлять ся з вами без страху, і пасуть ся; хмари безводні, од вітрів ношені; дерева осінні, безовочні, двичі умерші, викорінені; ¹³ люті Филі морські, що пінять ся своїм соромом, блукаючі звізди, котрим чорна темрява на віки хоронить ся. ¹⁴ Пророкував же про сих і семий від Адама, Енох, глаголючи: "Ось, ійде Господь із тисячами сьвятих своїх, ¹⁵ зробити суд над усіма, і докорити між ними усіх безбожних, за всі діла безбожності їх, що безбожно накоїли, і за всі жорстокості, що говорили проти Нього грішники безбожні." ¹⁶ Се миркачі, докорителі, що ходять по хотінню своєму; і уста їх говорять гордо, і поважують лиця задля користи. ¹⁷ Ви ж, любі, згадуйте слова, проречені від апостолів Господа нашого Ісуса Христа; ¹⁸ бо вони казали вам, що останнього часу будуть ругателі, що ходять по хотінню свого безбожя. ¹⁹ Се ті, що відлучають ся (від єдності віри,) тілесні, що не мають Духа. ²⁰ Ви ж, любі, найсьвятішою вашою вірою будуйте ся, і в Духові сьвятому моліть ся, ²¹ і себе в любові Божій хороніть, дожидаючи милости Господа нашого Ісуса Христа до життя вічного. ²² Також інших милуйте, розсуджуючи; ²³ інших же страхом спасайте, вихоплюючи з огня, ненавидячи ще й одержу, од тіла опоганену. ²⁴ Тому ж, що може вас оберегати без спотикання, і поставити перед славою своєю непорочних в радості, ²⁵ єдиному премудрому Богу, Спасителю нашому, слава і величче, держава і власть, тепер і по всі віки. Амінь.

Об'явлення

¹ Одритте Ісуса Христа, котре дав Йому Бог, показати слугам своїм, що має скоро бути, і показав, піславши через ангела свого, слугі своєму Йоанові, ² котрий засвідчував про слово Боже, і свідчення Ісуса Христа, і що видів. ³ Блаженний, хто читає, і хто слухає слова пророцтва, і хоронить, що написано в ньому; бо час близький. ⁴ Йоан семи церквам, що в Азії: благодать вам і впокій від Того, що єсть, що був, і що прийде, і, від семи духів, що перед престолом Його; ⁵ і від Ісуса Христа, котрий свідок вірний, первородені із мертвих, і князь царів земних; Йому, милуючому нас, і обмившому нас від гріхів наших в крові своєї, ⁶ (і зробив тому нас царями і святицями Богу і Отцеві своєму,) слава і держава по вічні віки. Амінь. ⁷ Ось, йде з хмарами, й побачить Його всяке око, і ті, що Його прокололи; і заголосять перед Ним усі роди землі. Так, амінь. ⁸ Я Альфа і Омега, почин і кінець, глаголе Господь, що єсть, і що був, і що прийде Вседержитель. ⁹ Я Йоан, і брат вам, і спільник у горю і в царстві і в терпінню Ісуса Христа, був на острові, званім Патмос, за слово Боже, і за свідкування Ісуса Христа. ¹⁰ Я був в дусі в день Господень, і чув ізза себе великий голос, наче труби, що глаголав: ¹¹ Я Альфа і Омега, Первий і Останній; і що бачиш, напиши в книгу; і пішли церквам, що в Азії: в Ефес, і в Смирну, і в Пергам, і в Тиятир, і в Сарди, і в Філадельфію, і в Лаодикию. ¹² І обернув ся я, щоб побачити, чий се голос, що глаголав до мене; а обернувшись, побачив я сім святичників золотих; ¹³ і посеред семи святичників подібного Сину чоловічому, з'одягненого в довгу одягу, і підперезаного по грудех золотим поясом. ¹⁴ Голова ж Його і волосся білі, як вовна біла, як сніг; а очі Його як полуміння огня; ¹⁵ а ноги Його подібні до міді, наче в печі розпаленої; а голос Його, як шум многих вод; ¹⁶ а мав Він у правій руці своїй сім зізд; а з уст Його виходив меч обоюдний, гострий; а очі Його, як сонце, що світить у силі своїй. ¹⁷ І коли побачив Його, впав я до ніг Його як мертвий; і поклав Він праву свою руку на мене, глаголючи мені: Не бій ся, я Первий і Останній, і живий; ¹⁸ і був я мертвий, і ось живу по вічні віки; амінь. І маю ключі пекла і смерті. ¹⁹ Напиши, що бачив еси, і що єсть, і що має бути після сього; ²⁰ тайна семи зізд, котрі бачив еси у правиці моїй, і сім святичників золотих сім зізд, се ангели семи церков; а сім святичників, се сім церков.

2

¹ Ангелові Ефеської церкви напиши: Се глаголе Той, що держить сім зізд у правиці своїй, що ходить посеред семи святичників золотих: ² Знаю діла твої, і труд твій, і терпилівість твою, і що не можеш терпіти лихих, і досвідчив тих, що зовуть себе апостолами, та ними не є, я знайшов їх ложниками, ³ і терпів еси, і маєш терпилівість, і задля імені мого трудив ся еси, і не знеміг ся. ⁴ Тільки ж маю проти тебе, що ти любов твою перву оставив. ⁵ Згадай же, з відкілья випав еси, і нокай ся і перві діла роби; а то прийду до тебе скоро, і двигну святичник твій з місця його, коли не цокаеш ся. ⁶ Тільки ж се (добре) маєш, що ненавидиш діла Николаїтів, котрі й я ненавиджу. ⁷ Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам: Хто побідить, тому дам поживати від дерева життя, що по середині раю Божого. ⁸ І ангелові церкви Смирнейської напиши: Се глаголе Первий і Останній, що був мертвий і ожив: ⁹ Знаю діла твої, і горе і убожество (багатий же еси), і хулу тих, що зовуть себе Жидами, та ними не є, а зборище сатани: ¹⁰ Нічого не бій ся, що маєш терпіти. Ось, диявол вкидати ме декотрих із вас у темницю, щоб

спокусити вас; і мати мете горе десять день. Будь вірний аж до смерти, і дам тобі вінець життя. ¹¹ Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам. Хто побідить, не мати ме кривди від другої смерти. ¹² І ангелові церкви, що в Пергамі, напиши: Се глаголе Той, що має меч обоюдний, гострий: ¹³ Знаю діла твої, і що ти домуєш, де престол сатани, і держиш імя моє, і не відрік ся віри моєї і в ті дні, коли Антіпа, свідок мій вірний, убитий у вас, де домує сатана. ¹⁴ Тільки ж маю дещо проти тебе, бо маєш там таких, що держать ся науки Валаама, котрий навчив Валака ввести поблазнь перед синами Ізраїлевими, щоб їли ідодські жертви і жили в перелюбі. ¹⁵ Також маєш і таких, що держать ся науки Николаїтів, що я ненавиджу. ¹⁶ Покайся; ато прийду до тебе скоро, і вювати му з ними мечом уст моїх. ¹⁷ Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам. Хто побідить, тому дам поживати від манни закритої, і дам йому камінь білий, а на камені нове імя написане, котрого ніхто не знає, тільки, хто прийняв. ¹⁸ І ангелові церкви в Тиятирі напиши: Се глаголе Син Божий, що має очі свої, як поломінь огняна, і ноги Його подобні міді: ¹⁹ Знаю твої діла і любов і служенне, і віру, і терпилівість твою, і діла твої, і що останніх більше, як первих. ²⁰ Тільки маю дещо проти тебе, бо даєш жінці Єзавелі, що зове себе пророкинею, учити і зводити моїх слуг, жити в перелюбі і їсти ідолські жертви. ²¹ Я дав їй часу, щоб покаялась в перелюбі своїм, та не покаялась. ²² Се я кидаю її на постіль, і перелюбників з нею у велике горе, коли не покають ся в ділах своїх. ²³ І діти її убу смертю; і пізнають усі церкви, що я досліджую внутро і серця; і дам вам кожному по ділам вашим. ²⁴ Вам же глаголю, і иншим, що в Тиятирі, скільки їх не мають сієї науки, і котрі не пізнали гдибиної сатаниної, як кажуть, що не кину на вас иншого тягару; ²⁵ тільки, що маєте, держіть, аж поки прийду. ²⁶ І хто побідить, і хто хоронить аж до кінця діла мої, тому дам власть над поганами; ²⁷ і пасти ме їх жезлом залізним; як посуду глиняні покрушать ся; як се я прийняв від Отця мого; ²⁸ і дам йому ранню зору. ²⁹ Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам.

3

¹ І ангелові церкви в Сардах напиши: Се глаголе Той, що має сім духів Божих, і сім зівзд. Знаю твої діла, що маєш імя, що живеш, а мертвий еси. ² Будь чуйний, і утверджуй инше, що має смерти, бо не знайшов я, щоб діла твої були скінчені перед Богом. ³ Тим то згадай, як прийняв і чув еси, і хорони, і покай ся, коли ж не чувати меш, прийду на тебе, як злодій, і не знати меш, якого часу прийду на тебе. ⁴ Та маєш не багато імен в Сардах, що не опоганили одеж своїх; вони ходити муть зо мною у білих, бо достойні. ⁵ Хто побідить, то з'одягнеть ся в білу одіж, і не витру імя його з книги життя, і визнаю імя його перед Отцем моїм, і перед ангелами Його. ⁶ Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам. ⁷ Ангелові церкви, що в Філадельфії, напиши: Се глаголе Святий, Правдивий, що має ключ Давидів, котрий відчиняє, і ніхто не зачинить, і зачиняє, - і ніхто не відчинить. ⁸ Знаю твої діла; ось дав я перед тобою незачинені двері, і ніхто не може зачинити їх; ти малу маєш силу, а схоронив моє слово, і не відрік ся імени мого. ⁹ Ось я дам, що деякі із зборища сатаниного, котрі зовуть себе Жидами, та ними не є, а брешуть; ось я зроблю, щоб вони прийшли, і поклонились перед ногами твоїми, і пізнали, то я полюбив тебе. ¹⁰ Jako ж хоронив еси слово терпилівости моєї, то й я тебе схороню від години спокуси, що має прийти на цілу вселенну, спокусити домуючих на землі. ¹¹ Ось, ййду скоро; держи, що маєш, щоб ніхто не взяв вінця твого. ¹² Хто побідить, зроблю його стовпом в храмі Бога мого, і вже не вийде геть; і напишу на ньому імя Бога мого, і імя города Бога мого, нового Єрусалиму, сходящого з неба від Бога мого, і імя моє нове. ¹³ Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе

церквам. ¹⁴ І ангелові церкви Лаодикийської напиши: Се глаголе Амін, свідок вірний і правдивий, почин створіння Божого: ¹⁵ Знаю твої діла, що ти ні зимний ні гарячий; о, коли б ти був зимний або гарячий! ¹⁶ Тим то, яко ж літний еси, і ні зимний ні гарячий, викину тебе з уст моїх. ¹⁷ Бо кажеш: Я багатий, і збагатів, і нічого не потребую; а не знаєш, що ти бідолашний, і мізерний, і вбогий, і сліпий і голий. ¹⁸ Раджу тобі купити в мене золото, огнем перочищене, щоб збагатив ся; і білу одіж, щоб з'одягнув ся, і не було видно еорому нагоги твоєї; і мастю від очей намасти очі твої, щоб бачив. ¹⁹ Я, кого люблю, докоряю і караю; будь же ревний і покай ся. ²⁰ Ось, стою під дверми і стукаю; коли хто почує мій голос, і відчинить двері, то ввійду до нього, і вечеряти му з ним, а він зо мною. ²¹ Хто побідить, дам йому сісти зо мною на престолі моїм, яко ж і я побідив, і сів з Отцем моїм на престолі Його. ²² Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам.

4

¹ Після сього поглянув я, і ось, двері відчинені на небі, і перший голос, що я чув, якби (від) труби говорячої зо мною, сказав: зійди сюди, і покажу тобі, що має бути після сього. ² І зараз був я в дусі; і ось, престол стояв в небі, а на престолі Сидячий; ³ а Сидячий був подібний видом до каменя ясписового і сардинового; і веселка кругом престола, подібна видом як смарагд. ⁴ А кругом престола двадцять і чотири престолів; а на престолах бачив я двадцять і чотири старців сидячих, з'одягнених у біді одежі; а на головах своїх мали золоті вінці. ⁵ А з того престола виходять блискавки, громи і голоси; і сім свічників огняних горять перед престолом, а се сім духів Божих: ⁶ А перед престолом море шклянне, подібне до кристалі. А в середині престола, і кругом престола четверо животних, повні очей зпереду і ззаду. ⁷ А перше животне подобне до лева, а друге животне подобне до теляти, а третє животне мало лице, як чоловік, а четверте животне подобне до летячого орла. ⁸ А четверо животних мали, кожне з осібна, по шість крил в округ, а в середині повно очей; і не мають вони впокою день і ніч, говорячи: Свят, свят, свят Господь Бог вседержитель, що був, і єсть, і прийде. ⁹ І, коли давали ті животні славу і честь, і подяку Сидячому на престолі, Живучому по вічні віки, ¹⁰ упали двадцять і чотири старці перед Сидячим на престолі, і поклонялись Живучому по вічні віки, і кидали вінці свої перед престолом, говорячи: ¹¹ Достоен еси, Господи, прийняти славу і честь і силу; Ти бо створив еси усе, і волею Твоєю (усе) єсть, і створено.

5

¹ І бачив я в правиці Сидячого на престолі книгу записану із середини і зверху, запечатану семи печатями. ² І бачив я ангела сильного, покликуючого голосом великим: Хто достоен розгорнути книгу, і розломити печаті її? ³ І ніхто не міг па небі, ані на землі, ані під землею, розгорнути книгу, ані заглянути до неї. ⁴ І я вельми плакав, що ніхто достойний не знайшов ся, щоб розгорнути і прочитати книгу, ані заглянути до неї. ⁵ І один із старців каже мені: Не плач; ось, побідив лев, що з роду Юдиного, корінь Давидів, щоб розгорнути книгу, і розломити сім печатей її. ⁶ І поглянув я, і ось, по середині між престолом і чотирма животними, і по середині старців, стоїть Ягнятко, наче заколене, і мало сім рогів, і сім очей, а се сім духів Божих, що послані по цілій землі. ⁷ І прийшов, і взяв книгу з правиці Сидячого на престолі. ⁸ І коли взяв книгу, то чотири животні і двадцять чотири старці впали перед Агнцем, маючи кожний кобзу і чашу золоту, і двай пачощів, що були молитви святих. ⁹ І співають пісню нову, глаголючи: Достоен еси прийняти книгу, і створити печаті її, бо Ти був заколений, і відкупив еси нас Богу кровю

своєю, з усякого роду, і язика, і народу і поган, ¹⁰ і зробив еси нас Богу нашому царями і священниками; і царювати мем на землі. ¹¹ І я бачив і чув голос ангелів многих кругом престола і животних, і старців; і було число їх тьма тьмами і тисячі тисячами, ¹² глаголючи голосом великим: Достоєн Агнець, заколений, прийняти силу й багацтво, й премудрость, і кріпость, і честь і славу. ¹³ І всяке створінне, що в небі, і на землі, і під землею, і що на морю, і все, що в них, чув я, що говорило: Сидячому на престолі і Агнцеві благословенне, і честь, і слава і держава по вічні віки. ¹⁴ А четверо животних сказали: Амінь, а двацять чотири старці упали, і поклонились Живучому по вічні віки.

6

¹ І я бачив що створив Агнець одну з печатій і чув, як одно з животних сказало, наче громовим голосом: Прийди і подиви ся. ² І я поглянув, і ось, кінь білий, а, що сидів на ньому, мав лук; і дано йому вінець, і вийшов яко побідник, щоб побіждати. ³ І коли створив другу печать, чув я друге животне, що сказало: Прийди, і подиви ся. ⁴ І вийшов инший кінь рижий; а, що сидів на йому, тому дано взяти впокій із землі, і щоб один одного вбивали; і дано йому великий меч. ⁵ І коли створив третю печать, чув я третє животне, що сказало: Прийди і подиви ся. І я поглянув, аж ось кінь карий, а, що сидів на ньому, мав вагу в руці своїй. ⁶ І почув я голос зпосеред чотирьох животних, що сказав: Міра пшениці за денар, і три міри ячменю за денар; і оливи і вина не марной. ⁷ І коли створив четверту печать, чув я голос четвертого животного, що сказало: Прийди і подиви ся. ⁸ І я поглянув, і ось, кінь блідий, а, що сидів верх него, імя йому смерть, а пекло слідом за ним; і дана йому власть вбивати на четвертій часті землі мечем, і голодом, і смертю, і звірми земними. ⁹ І коли створив п'яту печать, бачив я під жертівнею душі убитих кривою Боже, і за свідченне, котре мали; і покликнули голосом великим, горячи: ¹⁰ Доки, Владико съвятий і правдивий, не будеш судити і мстити за кров нашу над тими, що домують на землі? ¹¹ І дано кожному одіж білу, і сказано їм, щоб упокоїлись ще малий час, доки не доповнять (числа) слуги-товариші їх, і брати їх, що мають бути вбиті, як і вони. ¹² І поглянув я, коли створив шесту печать; і ось, трясенне велике стало ся, і сонце стало чорне, як верета волосінна, а місяць став, як кров, ¹³ а зорі небесні попадали на землю, як смоківниці, од великого вітру трясена, скидає свої недостиглі смокви. ¹⁴ А небо зникло, як лист звинутий, і всяка гора і виспа двигнулись із місць своїх; ¹⁵ і царі землі, і вельможі, і багаті, і тисячники, і сильні, і всякий невільник, і всякий вільний окрились у печерах і скелях гірських, ¹⁶ і кажуть скелям і горам: Впадіте на нас, і закрийте нас від лица Сидячого на престолі, і від гніва Агнца, ¹⁷ бо прийшов великий день гніва Його, і хто може встояти?

7

¹ А після сього бачив я чотирьох ангелів, що стояли на чотирьох краях землі, і держали чотири вітри землі, щоб не вівя вітер на землю, ані на море, ані на жадне дерево. ² Ще бачив я иншого ангела, що виходив від сходу сонця, і мав печать Бога живого; і покликнув голосом великим до чотирьох ангелів, котрим дано шкодити на землі і на морю, глаголючи: ³ Не робіть шкоди вемлі ні морю, ні деревині, доки не попечатаєм слуг Бога нашого на чолі їх. ⁴ І я чув число попечатаних, сто сорок і чотири тисяч попечатаних із усіх родів синів Ізраїлевих: ⁵ з роду Юдиного дванайцять тисяч попечатаних; з роду Рувимового дванайцять тисяч попечатаних; з роду Гадового дванайцять тисяч попечатаних; ⁶ з роду Асирового дванайцять тисяч попечатаних; ⁷ з роду Нефталимового дванайцять тисяч попечатаних; з роду Манасіїного дванайцять тисяч попечатаних, з роду

Симеонового дванайцять тисяч попечатаних; ⁸ з роду Левиїного дванайцять тисяч попечатаних; з роду Іссахарового дванайцять тисяч попечатаних; з роду Завулонового дванайцять тисяч попечатаних; з роду Йосифового дванайцять тисяч попечатаних; з роду Веняминового дванайцять тисяч попечатаних. ⁹ Після цього поглянув я, і ось, пребагато людей, котрих ніхто не міг перелічити, з кожного народу, і роду, і людей, і язиків, стоїть перед престолом і перед Агнцем, з'одягнені в одезі білі, а пальмові вітки в руках їх. ¹⁰ І покликували великим голосом, говорячи: Спасенне Богу нашому, сидячому на престолі, і Агнцеві. ¹¹ І всі ангели стояли кругом престола і старців і чотирьох животних, і впали перед престолом на лица свої, і поклонились Богу, ¹² говорячи; Амінь, благословенне, і слава, і премудрость, і подяка, і честь, і сила і кріпость Богу нашому по вічні віки. Амінь. ¹³ І сказав один із старців, говорячи мені. Хто се, що з'одягнені в білі одезі, і звідкіля прийшли? ¹⁴ І я сказав: Добродію, ти знаєш; і рече мені: се, що прийшли з великого горя, і вимили вони одезі свої, і вибілили одезі свої кровю Агнця. ¹⁵ Тим то вони перед престолом Бога, і служять Йому день і ніч в храмі Його; і Сидячий на престолі оселить ся в них. ¹⁶ Вже не будуть голодні, ані жадні, ані падати ме на них сонце, ані жадна спека; ¹⁷ Агнець бо, що на середині престола, пасти ме їх, і водити ме їх до живих жерел вод; і Бог отре всяку сльозину з очей їх.

8

¹ І коли створив сему печать, стало мовчання на небі, близько пів години. ² І я бачив сім ангелів, що стояли перед Богом, і дано їм сім труб. ³ І приступив інший ангел, і став перед жертівнею, маючи золоту кадильницю; і дано йому багато пахощів, щоб положив за молитвами усіх святих на жертівню золоту, що перед престолом. ⁴ І зняв ся дим пахощів за молитвами святих, від руки ангела, перед Богом, ⁵ і взяв ангел кадильницю, і наповнив її огнем із жертівні, і кинув на землю; і постали голоси, і громи, і блискавки і трясенне. ⁶ І сім ангелів, що мали сім труб, готовились, щоб трубити. ⁷ І первий ангел затрубив, і постав град і вогонь, змішані з кровю; і спало на землю. І третя часть деревини згоріла, і вся трава зелена згоріла. ⁸ І другий ангел затрубив, і наче велику гору, огнем розпалену, кинуло в море. І третя часть моря стала кровю. ⁹ І погібла третя часть створіння в морю, що мала житте, і третя часть човнів знищена. ¹⁰ І третій ангел затрубив, і впала з неба велика зізда палаюча, як смолоскип, а впала на третю часть рік і на жерела вод. ¹¹ А йма зізди Полин, і стала третя часть вод наче полин, і многи люде померли од води, бо гірка була. ¹² І четвертий ангел затрубив, і поражена стала третя часть сонця, і третя часть місяця і третя часть зізд, щоб третя часть їх затьмилась, і день щоб третю часть не свѣтив, так само й ніч. ¹³ І бачив я, і чув, як один ангел летів серед неба, і говорив великим голосом: Горе, горе, горе домуючим на землі від остальних голосів труби трьох ангелів, що мають трубити!

9

¹ І пятій ангел затрубив, і я бачив зізду, що впала з неба на землю, і дано їй ключ від бездонного колодязя, ² і відчинив він бездонний колодязь; і зніс ся дим з колодязя, наче дим великої печі, і затьмилось сонце, і повітре від диму з колодязя. ³ А з диму вийшла сарана на землю, і дана їй власть, яко ж мають власть скорпиони земні. ⁴ І сказано їм, щоб не шкодили траві земній, ані жодній зеленіні, ані жодній деревині, тільки одним людам, що не мають печаті Божой на чолас своїх. ⁵ І дано їм, щоб не вбивали їх, а щоб мучили пять місяців; а мука від них, як мука від скорпиона, коли вкусить чоловіка. ⁶ І шукати муть в дні ті люде смерти, і не знайдуть її; і бажати муть вмерти, і втїкати ме смерть від них. ⁷ А порода сарани

наче то коні, приготовлені до війни, а на головах її наче вінці подobaючи на золото, а лица їх як лица людські. ⁸ І мали волоссе, як волоссе жіноче; а зуби їх, наче левині, ⁹ і мали броні (панцирі), наче броні залізні; а шум крил їх, наче шум возів, коли багато коней біжить на війну. ¹⁰ А хвости у них подобні, як у скорпионів, і жала були в хвостах їх; а власть їх - шкодити людям Аватн місяців. ¹¹ І мають над собою царя, ангела безодні; імя йому по єврейськи Падон, а по грецьки має імя Аполіон (Губитель). ¹² Горе одно перейшло; ось, настагають ще два після сього. ¹³ І шестий ангел затрубив, і я почув один голос з чотирьох рогів золотої жертівні, що перед Богом, ¹⁴ що глаголав шестому ангелу, котрий мав трубу: Розвжи чотирьох ангелів, що звязані над великою рікою Євфратом. ¹⁵ розвязано чотирьох ангелів, що були приготовані на годину, і день, і місяць, і рік, щоб убили третю часть людей. ¹⁶ А число войська кінного двісті тисяч тисячей; і чув я число їх. ¹⁷ І так бачив я коні у вдінню, а ті, що сиділи на них, мали броні огняні і гияцинтові і сірчані, а голови коней, як голови левів, а з рогів їх виходить огонь, і дим, і сірка. ¹⁸ А від тих трьох убита третя часть людей, від огня, і від диму, і від сірки, виходячої з ротів їх. ¹⁹ Сила бо їх в роті (і в хвостах їх); хвости бо їх подобні зміям, маючи голови, котрими шкодять. ²⁰ А остальні люде, що не повбивані тими поразами, ані покалялись у ділах рук своїх, щоб не поклонялись бісам, і ідолам золотим, і срібним, і мідяним, і камінним, і деревяним, котрі ані бачити не можуть, ані чути, ані ходити. ²¹ І не калялись в убиствах своїх, ані в чарах своїх, ані в блудодіяннях своїх, ані в крадіжках своїх.

10

¹ І бачив я іншого ангела сильного, сходячого з неба, з'одягненого в хмару, а дута над головою, а лице його, наче сонце, а ноги його, наче стовпи огняні; ² і мав він в рутці своїй книжку розгорнуту, і поставив він ногу свою праву на море, а ліву на землю, ³ і покликнув великим голосом, наче лев рикає. І коли покликнув, тоді сім громів промовили своїми голосами. ⁴ І коли промовили сім громів своїми голосами, хотів я писати; і почув я голос з неба, що глаголав мені: Запечатай, що промовили сім громів, і не лиши сього. ⁵ І ангел, котрого я бачив, що стояв на морі і на землі, зняв руку свою до неба, ⁶ і покляв ся Живучим по вічні віки, котрий створив небо, і що в ньому, та землю, і що на ній, та море, і що в ньому: Що вже не буде часу; ⁷ тільки в дні голосу семого ангела, коли буде трубити, скінчить ся і тайна Божя, як благовістив слугам своїм пророкам. ⁸ голос, що я чув його з неба, знов розмовляв зо мною, і глаголав: Иди, візьми книжку розгорнуту з руки ангела, що стоїть на морю, і на землі. ⁹ І я пійшов до ангела, кажучи йому: Дай мені книгу. І рече він мені: Возьми і з'їж її; і буде вона гірка в животі твоїм, а в устах твоїх буде солодка, як мед. ¹⁰ І приняв я книжку з руки ангела, і з'їв її; і була вона в устах моїх, як мед солодка; і коли з'їв її, то стало гірко в животі моїм. ¹¹ І рече мені: Мусиш ти знов пророкувати про люде, і народи, і язики, і царі многі.

11

¹ І дано мені тростину, подібну до жезла; і стояв ангел глаголючи: Встань, і змір храм Божий, і жертівню, і тих, що поклоняють ся у ньому. ² А двір, що навперід храму, викинь геть, і не мір його, бо він даний поганам; і топтати муть город сьвятий, місяців сорок і два. ³ І дам двом моїм сьвідкам, і пророкувати муть днів тисяч двісті шістьдесять, з'одягнені у веретища. ⁴ Се дві оливині, і два сьвічники, що перед Богом землі стоять. ⁵ А коли хто схоче з'обідити їх, то огонь вийде з уст їх, і пожере ворогів їх; і коли хто схоче з'обідити їх, то (й) він мусить так бути вбитий. ⁶ Сі мають власть зачинити небо, щоб не йшов дощ за

днів їх пророкування, і мають владу над водами, обернути їх у кров, і вдарити на землю всякою поразою, скільки раз схочуть. ⁷ А коли скінчать свідкування своє, то звір, вийшовши з безодні, заведе з ними війну, і побідить їх, і повбивав їх. ⁸ А трупи їх будуть на улицах великого города, що зоветься духовно Содом і Єгипет, де і Господь, наш рознятий. ⁹ І бачити муть (многі) з людей, і родів, і язиків, і народів трупи їх три і пів дня, і не дозволять до гробів покласти трупів їх. ¹⁰ І радувати муть ся над ними ті, що домують на землі, і веселити муть ся; і дари посилати муть один одному; бо сі два пророки мучили домуючих на землі. ¹¹ А після трьох і пів дня дух життя від Бога зійшов на них, і вони встали на ноги свої, а великий страх напав тих, що виділи їх. ¹² І почувли голос великий з неба, що глаголав їм: Зійдіть сюди. І зійшли на небо в хмарі, і дивились на них вороги їх. ¹³ І постало тієї години велике трясенне і десята часть города впала, і забило у трясенню сім тисяч імен людських; а другі полякались, і дали славу Богу небесному. ¹⁴ Горе друге перейшло; ось, горе третє настає хутко. ¹⁵ І затрубив семей ангел, і постали великі голоси на небі, глаголючи: царства світа стали (царствами) Господа нашого й Його Христа, і царювати ме по вічні віки. ¹⁶ А двацять і чотири старці, що перед Богом сиділи на престолах своїх, впали на лица свої, і поклонились Богу, ¹⁷ глаголючи: Дякуємо Тобі, Господи і Боже вседержителю, що еси, і був, і прийдеш, що прийняв еси силу Твою велику і воцарив ся еси. ¹⁸ І розгнівились погане, і настиг гнів твій, і пора мертвим суд прийняти, і дати нагороду слугам твоїм пророкам, і свьятим, і боячим ся імени Твого, і малим, і великим, і знищити тих, що нищать землю. ¹⁹ І відчинив ся храм Божий в небі, і видно було ковчег завіту Його в храмі Його; і постали блискавки, і гуркіт і громи, і трясенне, і великий град.

12

¹ І явилась велика ознака на небі, - жінка з'одягнена в сонце, а місяць під ногами її, а на голові її вінець з дванадцяти звезд. ² І бувши важкою, кричала в боляцах, і мучилась породом. ³ І явилась друга ознака на небі; і ось, змії великий, червоний як огонь, у котрого голов сім і десять рогів, а на головах його сім корон. ⁴ А хвіст його тягнув третю часть зір із неба, і кинув їх на землю. І став змії перед жінкою, що мала родити, щоб, коли вродить, пожерти дитину її. ⁵ І породила сина, хлопятко, що має пасти всі народи жезлом залізним; і взято дитятко її до Бога і до престола Його. ⁶ А жінка втікла у пустину, де мав місце, приготоване від Бога, щоб там кормили її днів тисяч двісті шістьдесять. ⁷ І постала війна на небі. Михаїл і ангели його воювали проти змія, і змії воював і ангели його, ⁸ і не здоліли; ані місця вже не знайдено по них на небі. ⁹ скинутий змії великий, вуж вікодавній, званий дияволом і сатаною, що зводить цілу вселенну, скинутий на землю, і ангели його з ним скинуті. ¹⁰ І чув я голос великий, що говорив в небі: Тепер настало спасенне і сила і царство Бога нашого, і власть Христа Його; бо скинуто винувателя братів наших, що винував їх перед Богом нашим день і ніч. ¹¹ І вони побідили його кровю Агнця, і словом свідчення свого, і не полюбили життя свого аж до смерти. ¹² Тим то веселіте ся, небеса, і що домудете в них. Горе живучим на землі і на морі, бо зійшов диявол до вас, маючи великий гнів; знає бо, що короткий йому час. ¹³ І коли увидів змії, що скинуто його на землю, погнав за жінкою, що породила хлопятко. ¹⁴ І дано жінці дві крилі великого орла, щоб летіла в пустину на своє місце, де б живилась пору, і пори, і половину пори, (далеко) від зазору вужа. ¹⁵ І пустив змії за жінкою з рота свою воду, наче ріку, щоб її в ріці втопити. ¹⁶ А земля помогла жінці; і створила земля уста свої, і випила ріку, котру

пустив змій з рота свого. ¹⁷І розлютився змій на жінку, і пішов провадити війну з іншими насіння її, що хоронять заповіді Божі, і мають сьвідчення Ісуса Христа.

13

¹ І став я на піску морському, і бачив звіра, що виходив з моря, в котрого сім голов і десять рогів; а на рогах його десять корон, а на головах його імена богохульні. ² А звір, котрого я бачив, був подібний до рися, а ноги його як у ведмеда, а рот його як рот у лева. І дав йому змій силу свою, і престол свій, і велику владсть. ³ І бачив я одну з голов його, наче на смерть вбиту, і смертна рана її вилічена, і дивувала ся ціла земля, (ідучи) в слід за звіром. ⁴ І поклонились змієві, що дав владсть звірові; і поклонились звірові, говорячи: хто подібний звірові? хто може воювати з ним? ⁵ І дано йому уста, говорить велике й хулу; й дана йому владсть провадити війну сорок і два місяці. ⁶ І відчинив він уста свої на хулу проти Бога, щоб хулити імя Його, і оселю Його і тих, що домують в небі. ⁷ І дано йому провадити війну з сьвятими, і побідити їх; і дана йому владсть над всяким родом, і язиком, і народом. ⁸ І поклоняють ся йому всі, що домують на землі, котрих імена не написані в книзі життя Агнца, заколеного від основи сьвіта. ⁹ Коли хто має ухо, нехай слухає. ¹⁰ Коли хто веде в полон, то піjde (сам) в полон; коли хто мечем вбиває, то мусить сам бути вбитий мечем. Осьде терпилівість і віра сьвятих. ¹¹ І бачив я иншого звіра, що виходив із землі, а мав він два роги, подібні як у ягняти, а говорив як змій. ¹² І всією властю первого звіра орудує він перед ним; і наставляє землю і домуючих на ній, щоб поклонялись первому звірові, в котрого сцілена смертна рана його. ¹³ І робить великі ознаки, так що вогонь зводить з неба на землю перед людьми. ¹⁴ І підманює домуючих на землі через ознаки, що дано йому робити їх перед звіром, говорячи домуючим на землі, щоб робили образ звіра, що має рану від меча, і ожив. ¹⁵ І дано йому вложити духа образіві звіра, нехай би також говорив образ звіра, і робив, щоб, хто не поклонить ся перед образом звіра, був убитий. ¹⁶ І зробіть він, щоб усім малим, і великим, і багатим, і вбогим, і вольним, і невольним дано пятно на правій руці їх, або на чолі їх. ¹⁷ І щоб ніхто не міг купувати або продавати, як тільки, хто має пятно або імя звіра, або число імени його. ¹⁸ Ось де премудрость. Хто має розум, нехай вилічить число звіра; се бо число чоловіче; і число його шістьсот шістьдесять і шість.

14

¹ І поглянув я, і ось, Агнець стоїть на Х. горі Сіон, а з ним сто сорок чотири тисяч, у котрих імя Отця Його написано на чолі їх. ² І чув я голос із неба, наче голос многих вод, і наче голос великого грому; і чув я голос кобзарів, що грали на кобзах своїх. ³ І сьпівають, як би нову пісню, перед престолом, і перед чотирма животними і старцями. І ніхто не зміг навчитись пісні, тільки сто сорок чотири тисячі, що викуплені від землі. ⁴ Се що не опоганились з жінками, вони бо чисті. Се що йдуть слідом за Агнцем, де б Він не йшов. Се що викуплені від людей, первістки Богу і Агнцеві. ⁵ І в устах їх не знайшов ся підступ; вони бо непорочні перед престолом Божим. ⁶ І бачив я иншого ангела, що летів серед неба, а в нього Євангелія вічна, що мав її благовістувати домуючим на землі, і всякому народові, і родові, і язикові, і людові, ⁷ глаголючи голосом великим: Бій-те ся Бога, і дайте славу Йому, прийшла бо година суду Його; і поклоняйтесь Тому, що створив небо і землю і море і жерела вод. ⁸ І другий ангел ішов слідом (за ними), глаголючи: Упав, упав Вавилон, великий город, що пристратним вином блудодіяння свого напоїв всі народи. ⁹ І третій ангел ішов слідом за ними, глаголючи голосом великим: Коли хто поклоняєть ся перед звіром і образом

його, і приймає п'ятно на чоло своє, або на руку свою, ¹⁰ той пити ме також од вина гніва Божого, намішаного, наточеного в чашу гніва Його; і буде мучений в огні і сірці перед св'ятими ангелами і перед Агнцем. ¹¹ А дим їх муки буде зноситись по вічні віки; і не мають впокою день і ніч ті, що поклоняють ся звіркові і образіві його, і коли хто приймає п'ятно імені його. ¹² Ось терпилівість св'ятих; ось ті, що хоронять заповіді Божі і віру Ісуса. ¹³ І чув я голос з неба, що глаголав мені: напиши: Блаженні мертві, що в Господеві вмирають віднині. Так глаголе Дух, щоб впокоїлись від трудів своїх; діла ж їх ідуть слідом за ними. ¹⁴ І поглянув я, і ось, біла хмара, а на хмарі сидів подібний Синові чоловічому, а на голові Його вінець золотий, а в руці Його гострий серп. ¹⁵ Ще инший ангел вийшов з храму і покликнув голосом великим до сидячого на хмарі: Пішли серпа твого, і жни; бо прийшла для тебе година жати, достигло бо живо землі. ¹⁶ І скинув сидячий на хмарі серп свій на землю, і земля була пожата. ¹⁷ І вийшов инший ангел із храму, що в небі, а мав і він гострий серп. ¹⁸ І вийшов инший ангел із жертівні, в котрого власть над огнем, і покликнув покликком великим на того, що мав гострий серп, глаголючи: Пішли твій гострий серп і збирай грозна з виноградини земної, вже бо доспіли грозна її. ¹⁹ І кинув ангел серп свій на землю, і зібрав виноград земний, і кинув у велику винотоку гніва Божого. ²⁰ І товчено осторонь города в винотці, і вийшла кров з винотоки аж по узди кінські на тисяч шістьсот стадий

15

¹ І бачив я иншу ознаку на небі, велику і чудну; сім ангелів, а в них сім останніх пораз, котрими скінчив ся гнів Божий. ² І бачив я наче шклянне море, змішане з огнем і тих, що побідили звіра, і образ його, як стояли на шклянному морі, маючи кобзи Божі. ³ І співвають пісню Мойсея, слуги Божого, і пісню Агнця, глаголючи: Великі і чудні діла Твої, Господи Боже Вседержителю; праведні і правдиві дороги Твої, Царю св'ятих. ⁴ Хто не убоїть ся Тебе, Господи, і не прославить імені Твого? Ти бо один св'ятий, бо всі народи прийдуть і поклонять ся перед Тобою; бо Твої суди об'явились. ⁵ І після сього поглянув я, і ось, відчинив ся храм скінї свідчення на небі; ⁶ і вийшло сім ангелів, у котрих сім пораз, з храму, з'одягнені в чисту осяйну лнянку одержу, і підперезані по грудех золотими поясами. ⁷ І одно з чотирьох животних дало семи ангелам сім золотих чаш, повних гніва Бога живучого по вічні віки. ⁸ І наповнив ся храм димом слави Бога, і сили Його; і ніхто не міг увійти в храм, доки не скінчилось сім пораз семи ангелів.

16

¹ І почув я з храму великий голос, що глаголав семи ангелам: Ідїть і вилийте чаші гніва Божого на землю. ² І пійшов первий, і вилив чашу свою на землю; і обвинуло людей злим і лютим боляком, тих що мали п'ятно звіра, і поклонялись образіві його. ³ А другий ангел вилив чашу свою на море; і стала кров наче у мерця, і всяка душа жива вмерла в морі. ⁴ І третій ангел вилив чашу свою на ріки і жерела водні; і стала кров. ⁵ І чув я ангела вод, що глаголав: Праведний Ти, Господи, котрий еси, і був, і св'ятий, що таке судив еси; ⁶ кров бо св'ятих і пророків пролили вони, тим і кров дав еси їм пити; вони бо достойні. ⁷ І чув я иншого, що з жертівні глаголав: Так, Господи, Боже Вседержителю, правдиві і праведні суди Твої. ⁸ А четвертий ангел вилив чашу свою на сонце; і дано йому пекти людей огнем. ⁹ І пекла людей велика спека, і вони хулили імя Бога, що мав власть над тими поразами, та не надумались дати Йому славу. ¹⁰ А пятый ангел вилив чашу свою на престол звіра, і стало царство його темне. І кусали язики свої від болю; ¹¹ і хулили Бога небесного задля болещів своїх, і задля боляків своїх, а

не покаяться від діл своїх. ¹² А шестий ангел вилив чашу свою на велику ріку Євфрат; і висохла вода його, щоб готова була дорога царям, що зі сходу сонця. ¹³ І бачив я із рота змія, і з рота звіра, і з рота лжепророка три нечисті духи, подібні до жаб. ¹⁴ Се бо духи бісовські, що роблять ознаки, що виходять на царів землі і цілої вселенної, зібрати їх на війну в день той великий Бога Вседержителя. ¹⁵ Ось іду, як злодій; блаженний, хто чував, і хоронить одежу свою, щоб не ходити йому голим, і щоб не бачили сорому його. ¹⁶ І зібрав їх в одно місце, що зоветься по єврейськи Армагедон. ¹⁷ А семий ангел вилив чашу свою на повітре; і вийшов великий голос з храму небесного, від престола, глаголючи: Стало ся. ¹⁸ І постали голоси, і громи, і блискавки, і трясеннв постало велике, якого не було, від коли люде на землі постали; таке трясеннє! таке велике! ¹⁹ І розпав ся великий город на три часті, і городи поган попадали; і про Вавилон великий згадано перед Богом, дати йому чашу вина лютої гніва його. ²⁰ І всякий острів зник, і не знайдено гори. ²¹ І град великий, як сотнар, упав з неба на людей; і хулили люде Бога задля градової поразі, бо пораза граду вельми була велика.

17

¹ І прийшов один із семи ангелів, що мали сім чаш, і говорив зо мною, глаголючи мені: Ходи, я покажу тобі суд блудниці великої, що сидить над многими водами; ² з котрою блудили парі земні, і впивались вином блудодіяння її, ті, що домують на землі. ³ І повів мене духом у пустиню. І я бачив жінку, що сиділа на звірі кармазиновому, повному імен хули, в котрого сім голов і десять рогів. ⁴ А жінка з'одягнена в багрянцю і кармазин, і озолочена золотом, і дорогим каміннем, і перлами, а в неї золота чаша в руці її, повна гидоти і нечистоти блудодіяння її, ⁵ а на чолі її імя написане: Тайна: Вавилон великий, мати блудницям і гидотам землі. ⁶ І баче я, що жінка п'яна від крові сьвятих, і від крові сьвідків Ісусових; і я дивував ся, бачивши її, дивом великим. ⁷ І рече мені ангел: Для чого дивуєш ся? Я тобі скажу тайну жінки, і звіра, що носить її, у котрого сім голов і десять рогів: ⁸ Звір, котрого ти бачив, був, і вже нема його, і має він вийти з безодні, та й іти в погібіль; і будуть чудуватись домуючі на землі, (котрих імена не записані в книзі життя від основання сьвіта,) бачивши звіра, що був, і нема його, хоч і єсть. ⁹ Ось розум, в котрого мудрість. Сім голов се сім гір, де жінка сидить на них, і царів сім; ¹⁰ пять упало, а один єсть, а инший ще не прийшов; і коли прийде, то не довго має він бути. ¹¹ А звір, котрий був, і (котрого) нема, - він восьмий, та з сімох, і в погібіль іде. ¹² А десять рогів, що бачив їх, се десять парів, котрі ще не прийняли царства, тільки приймуть власть як царі, однієї години з звіром. ¹³ Ті мають одну думку і силу, і власть свою звірові передадуть. ¹⁴ Ті воювати муть з Агнцем, і Агнець побідить їх, бо Він Пан панів і Цар царів, а ті, що з Ним, покликані і вибрані і вірні. ¹⁵ І рече мені: Води, що ти бачив, де блудниця сидить, се люде, і громади, і народи і язики. ¹⁶ А десять рогів, що ти бачив на звірові, ті зненавидять блудницю, і спустошать її, і обнажать, і тіло її з'їдять, і спалять її в огні. ¹⁷ Бог бо, дав у серця їх, щоб чинили волю його, і чинили однодушне, і дали царство своє звірові, доки не сповнять ся слова Божі. ¹⁸ А жінка, котру ти бачив, се город великий, що має царство над царями земними.

18

¹ А після сього бачив я ангела, що сходить з неба, що мав велику власть; а земля осьвітилась від слави його. ² І покликнув сильно голосом великим, глаголючи: Упав, упав Вавилон, велика і став домівкою бісам і сховиском всякому духові нечистому, і сховиском всякій птиці нечистій і огидній. ³ Бо пристрасним вином

блудодіяння свого напоїла всі народи, і царі земні блудили з нею, і купці земні з превеликої розкоші її збагатіли. ⁴ І чув я інший голос з неба, що глаголав: Вийди з неї, народе мій, щоб не мати вам спілки в гріхах її, і щоб не прийняти вам пораз її. ⁵ Дійшли бо гріхи її аж до неба, і згадав Бог про неправди її. ⁶ Віддайте їй, яко ж вона віддавала вам; і подвоїть їй у двоє по ділам її; і в чаші, в котрій вона мішала, мішайте їй у двоє. ⁷ Скільки вона себе славила, і розкошувала, стільки завдайте їй муки і смутку. Бо в серці своїм говорить вона: Сиджу царицею, і я не вдова, і смутку не побачу. ⁸ Тим то прийдуть одного дня порази її: смерть і смуток і голод; і буде огнем спалена; сильний бо Господь Бог, що судить її, ⁹ і заплачуть і заголосять по ній царі земні, що з нею блудили й розкошували, коли побачать дим пожежу її, ¹⁰ оддалеки стоячи задля страху перед мукою її, говорячи: Горе, горе (тобі), великий городе, Вавилоне, городе кріпкий, одної бо години настиг суд твій! ¹¹ І купці земні заплачуть, і засумують по ній; товару бо їх ніхто вже не купить, ¹² товару: золота, і срібла, і каміння дорогого, і перед, і виссону, і ба-грянлиці, і шовку, і кармазину, і всякого дерева пахучого, і всякого посуду з кости слоневої, і всякого посуду з дерева дорогого, і з міді, і з желіза, і з мрамора; ¹³ і цинамону, і пахоців, і мира, і ладану, і вина, і оливи, і муки, і пшениці, і скоту, і овець, і коней, і возів, і тїл, і душ людських. ¹⁴ І овощі, бажання душі твоєї, відійшли від тебе, і все, що тучне і сьвітле, відійшло від тебе, і вже більш не знайдеш того. ¹⁵ Купці сього всего, котрі збагатіли з неї, оддалеки стануть із страху перед мукою її, і будуть плакати, та сумувати, ¹⁶ та казати: Горе, горе (тобі), городе великий, з'одягнений у виссон, і багрянлицю, та кармазин, та озолочений золотом, і в каміннях дорогих, та перлах. ¹⁷ Одної бо години спустошене таке багатство. І всякий керманіч, і весь народ, що в кораблях, і корабельники і всі, що на морі орудують, стояли оддалеки, ¹⁸ і покликували, дивлячись на дим пожежу його, і казали: которий подібний городу великому? ¹⁹ І посипали попелом голови свої, і кликали плачучи, та сумуючи, й казали: Горе, горе (тобі), городе великий, в котрому забогатіли всі, що мають кораблі на морі, багатством твоїм; одної бо години спустошений! ²⁰ Веселись над ним, небо і сьвяті апостоли і пророки; Бог бо суд ваш судив над нею. ²¹ І підняв один сильний ангел каменя, наче млинового, великого, і кинув у море, глаголючи: З таким розгоном буде кинутий Вавилон, великий город, і вже більш його не знайдуть. ²² І голосу кобзарів, і співаків, і сопільників, і трубачів вже не буде більш чути у тобі, і вже жоден іскутник від жодного іскуства не знайдець ся у тебе, й голосу млинового каменя не буде вже чути у тебе, ²³ і сьвітло сьвічника вже не засьвітить у тебе, й голосу жениха й невісти не буде вже чути у тебе; твої бо купці були вельможі земні, і твоїми чарами зведені всі народи. ²⁴ І в ньому знайдена кров пророків і сьвятих, і всіх вбитих на землі.

19

¹ А після сього чув я наче грімкий голос великого народу в небі, що казав: Алилуя! Спасенне і слава і честь і сила Господові Богу нашому; ² правдиві бо і праведні суди Його, що осудив велику блудницю, котра псувала землю блудодіянням своїм; і помстив кров слуг своїх од руки її. ³ І сказали у друге: Алилуя! а дим її сходить на вічні віки. ⁴ І впали двацять і чотири старці, і чотири жевотні, і поклонились Богу, сидячому на престолі, глаголючи: Амінь! Алилуя! ⁵ А з престола вийшов голос і глаголав: Хваліте Бога нашого, всі слуги Його, і боящі ся Його, і малі і великі. ⁶ І чув я наче голос народу великого, і наче голос многих вод, і наче голос сильних громів, що казали: Алилуя! обняв бо царство Господь Бог Вседержитель. ⁷ Радуймо ся і веселімо ся, і даймо славу Йому; прийшло бо весілле

Агнця, і жена Його приготувала себе. ⁸ І дано їй, щоб з'одягла ся у виссон чистий і сьвітлий; виссон бо оправданне сьвятих. ⁹ І рече мені: напиши: Блаженні, хто покликаний на вечерю весілля Агнцевого. І рече мені: сї слова Божі правдиві. ¹⁰ І впав я до ніг його, поклонитись йому; і рече мені: Ні, глянь, я слуга-товариш твій і бацьків твоїх, що мають сьвідченне Ісусове. Богу кланяй ся; сьвідченне бо Ісусове - дух пророцтва. ¹¹ І бачив я відчинене небо, і ось, кінь білий, а що сидів на ньому, Того зовуть Вірним і Правдивим, а судить Він і воює до правді. ¹² Очі ж у Нього, як огняна полемін, а на голові Його много корон; а мав Він імя написане, котрого ніхто не знав, як тільки Він сам. ¹³ А з'одягнений Він в одежу, закрашену кровю, а ймя Його зоветь ся: Слово Боже. ¹⁴ А війська, що на небі, йшли слідом за Ним на білих конях, з'одягнені у виссон білий і чистий. ¹⁵ Аз уст Його виходить меч гострий, щоб ним побити поган; а сам Він пасти ме їх жезлом желізним; і вам товче винотоку вина лютости і гніва Бога Вседержителя. ¹⁶ А ва одежі в Нього, і на поясницї в Нього імя написане: Цар царів, і Пан панів. ¹⁷ І бачив я одного ангела, що стояв на сонці; і кликав він голосом великим, глаголючи усьому птаству, що літало посеред неба: Ходїть і зберітесь на вечерю великого Бога, ¹⁸ щоб їсти тіла царів, і тіла тисячників, і тіла сильних, і тіла коней, і тих, що сидять на них, і тіла всїх вольних і невольних, і малих і великих. ¹⁹ І бачив я звїра, і царі земні, і війська їх зібрані, щоб воювати війну з сидячим на конї, і з військом Його. ²⁰ І схоплено звїра, а з ним лжепророка, що робив ознаки перед ним, котрими зводив тих, що прийняли пятно звїра, і що поклонялись образів його. Живцем вкинуто обох в озеро огняне, палаюче сіркою. ²¹ І другі побиті мечем сидячого на конї, що виходив з уст Його; і все птаство наситилось тілами їх.

20

¹ І бачив я ангела, що сходив з неба, і мав ключ від безодні, і ланцюг великий в руці своїй. ² І схопив змія, вужа вікодавнього, що то диявол і сатана, і звязав його на тисяч років; ³ і вкинув його у безодню, і зачинив його і запечатав над ним, щоб не зводив більше народи, доки не скінчить ся тисяч років; а після сього має бути розв'язаний ва короткий час. ⁴ І бачив я престולי, і посїдали на них, і дано їм суд; також (бачив я) душі тих, що постинано їх задля сьвідчення Ісусового, і задля слова Божого, і що не поклонялись звїрові ані образів його, і не прийняли пятна на чоло свое і на руку свою; і жили і дарювали з Христом тисяч років. ⁵ А остальні мертві не ожили, доки не скінчить ся тисяч років. Се перве воскресенне. ⁶ Блаженний і сьвятий, хто має часть у першому воскресенню; над сими друга смерть не має власти, а будуть сьвященниками Божими і Христовими, і царювати муть з Ним тисяч років. ⁷ І коли скінчить ся тисяч років, буде випущений сатана з темниці своєї, ⁸ і вийде зводити народи на чотирьох краях сьвіта, Гога і Магога, і збирати їх на війну, котрих число як пісок морський. ⁹ І вийшли на ширину землі, і обступили табір сьвятих, і город любий; і зійшов огонь від Бога з неба, і пожер їх. ¹⁰ А диявола, що зводив їх, вкинуто в озеро огняне і сїрчане, де звїр і лжепророк; і будуть мучитись день і ніч по вічні віки. ¹¹ І бачив я престол великий білий, і Сидячого на ньому, від котрого лица земля і небо, і місця не знайдено їм. ¹² Також бачив я мертвих, малих і великих, що стояли перед Богом, і розгорнуто книги; ще иншу книгу розгорнуто, то єсть життя; і суджено мертвм з того, що написано в книгах, по ділам їх. ¹³ І дало море мертвих, що в ньому, і смерть і пекло дали мертвих, що в них; і суджено їх, кожного по ділам їх. ¹⁴ А смерть і пекло вкинуто в озеро огняне. Се друга смерть. ¹⁵ А коли кого не знайдено написаного в книзі життя, то вкинуто його в огняне пекло.

21

¹ І бачив я нове небо й нову землю, перше бо небо і перша земля перейшла, а моря вже більше не було. ² А я Йоан бачив город той святий, новий Єрусалим, що сховався від Бога з неба, приготований, як невіста украшена чоловікові своєму. ³ І чув я голос великий з неба, що глаголав: Ось, оселя Божа з людьми, і, дому вати ме з ними; а вони будуть Його люде, і сам Бог буде з ними, Бог їх. ⁴ І обітре Бог усяку сльозу з очей їх; і смерті більш не буде; ані смутку, ані крику, ані труду не буде вже; перше бо минуло. ⁵ І рече Сидячий на престолі: Ось, усе нове роблю. І рече мні: Напиши; сі бо слова правдиві і вірні. ⁶ І рече мені: Стало ся! Я Альфа і Омега, почин і кінець. Я дам жадному з жерела води життя дармо. ⁷ Хто побідить, наслідить усе, і я буду йому Бог, а він буде мені син. ⁸ А боязким, і невірним, і огидним, і душогубцям, і блудникам, і чарівникам, і ідолським служителям, і веім ложникам часть їх в озері, палаючому огнем і сіркою, що єсть смерть друга. ⁹ І приступив до мене один із семи ангелів, що мають сім чаш, повні семи пораз останніх, і говорив зо мною, глаголючи: Ходи, покажу тобі невісту, жену Агнця. ¹⁰ І поніс мене духом на гору велику, і високу, і показав мені город великий, святий Єрусалим, що сховався з неба від Бога, ¹¹ і мав славу Божу; а світло Його подібне до найдорожчого каменя наче до каменя ясписового, як кришталь блискучого, ¹² а мав він мур великий і високий, мав дванайцять воріт, а на воротах дванайцять ангелів, та й імена написані, котрі були дванайцять роди синів Ізраїлевих. ¹³ Від сходу трое воріт, від півночі трое воріт, від полудня трое воріт, від заходу трое воріт. ¹⁴ А мур города мав дванайцять підвалин, а на них імена дванайцяти апостолів Агнця. ¹⁵ А той, хто говорив зо мною, мав золоту тростину, щоб змірити город і ворота його, і мур його. ¹⁶ А город той четверокутний, а довжина його стілька, скілька ширина. І змірив город тростиною на дванайцять тисяч стадий; довжина, і ширина і вишина його однакі. ¹⁷ І змірив мур його на сто сорок чотири локот міри чоловічої, котра була ангелська (міра). ¹⁸ А була будівля муру його ясписова, а город - золото чисте, подібне до чистого шкла. ¹⁹ А підвалини муру городського всяким дорогим каміннем украшені. Перва підвалина яспис, друга сафир, третя халькидон, четверта смарагд, ²⁰ пята сардоних, шеста сард, сема хризолит, восьма бериль, девята топаз, десята хризопрас, одинайцята гиякинт, дванадцята аметист. ²¹ А дванайцять воріть то дванайцять перед. А кожні ворота з однієї перли. А вулиця города - то золото чисте, як шкло просяйне. ²² А храму не бачив я в ньому; бо Господь Бог Вседержитель - його храм, і Агнець. ²³ І не потрібує город той сонця, ані місяця, щоб світили в ньому, бо слава Божа освітила його, а світильник його - Агнець. ²⁴ А народи, що будуть спасені, ходити муть у світлі його; а царі земні принесуть славу і честь свою до нього. ²⁵ А ворота його не будуть зачинятись днями; ночі бо не буде там. ²⁶ І принесуть славу і честь народів до него. ²⁷ І не ввійде до него ніщо погане, ані хто робить гидоту та лож, тільки ті, що написані в книзі життя Агнцевої.

22

¹ І показав мені чисту ріку води життя, ясну як кришталь, що виходила з престола Божого і Агнцевого. ² А посеред улиці його, та й по сей і по той бік ріки - дерево життя, що родить овочі дванайцять (раз), і що місяця свій овощ дає, а листе з дерева на сціленне поган. ³ І вже більш не буде жодного прокляну; а престол Бога і Агнця буде в ньому, і слуги Його служити муть йому. ⁴ І побачать лице Його, а імя Його на чолах їх. ⁵ І ночі не буде там; і не потрібувати муть свічника і світла сонця, бо Господь Бог освічує їх; і царювати муть по вічні віки. ⁶ І рече

мені: Сі слова вірні і правдиві; і Господь, Бог святих пророків, післав ангела свого, показати слугам своїм, що мав незабаром бути. ⁷ Ось прийду незабаром. Блаженний, хто хоронить слова пророцтва книги сієї. ⁸ А я Йоан, що бачив се і чув; і коли чув я, і бачив, упав я поклонитись перед ногами ангела, що мені се показував. ⁹ І каже мені: ні, глянь, я бо слуга-товариш твій, і братів твоїх пророків, і тих, що хоронять слова книги сієї: Богу поклонися. ¹⁰ І глаголе мені: Не печатай слів пророцтва книги сієї; час бо близько. ¹¹ Хто з'обіжає, нехай ще з'обіжає, і хто поганий, нехай ще опоганюєть ся; і хто праведний, нехай ще оправдуєть ся, і хто святий, нехай ще освячуєть ся. ¹² І ось, я прийду хутко, і заплата моя зо мною, щоб віддати кожному, яко ж буде діло його. ¹³ Я Альфа і Омега, почин і кінець, Первий і Останній. ¹⁴ Блаженні, що творять заповіді Його, щоб мали власть до дерева життя, і увійшли ворітьми в город. ¹⁵ А на дворі будуть пси, і чарівники, і перелюбника, і душоубці, і ідолські служителі, і кожен, хто любить і робить лож. ¹⁶ Я Ісус післав ангела мого, свідкувати вам усе по церквах. Я - корінь і рід Давидів, зоря ясна і рання. ¹⁷ А Дух і невіста глаголють: Прийди! і хто чув, нехай каже: Прийди! Хто жадний, нехай прийде, а хто хоче, нехай приймає воду життя дармо. ¹⁸ Свідкую ж також кожному, хто слухає словес пророцтва книги сієї: коли хто долежить до сього, доложити йому Бог і пораз, що написані в книзі сій. ¹⁹ Коли ж хто уйме від словес книги пророцтва сього, уйме Бог часть його з книги життя, і з города святаго, та й з того, що написано в книзі сій. ²⁰ Сей, що про се свідкує, глаголе: Так, прийду хутко! Амінь. О, прийди, Господи Ісусе! ²¹ Благодать Господа нашого Ісуса Христа з усіма вами. Амінь.